

Ευρυδίκη Αμανατίδου

Η ακριβή ανάσα του νερού

Μυθιστόρημα

Η Ευρυδίκη Αμανατίδου σπούδασε Νομικά και ζει στην Αθήνα. Στις εκδόσεις Σάϊτα θα βρείτε τα έργα της: «Η Πολιτεία που δεν είχε Χριστούγεννα», «Ένα καπέλο για τον καθηγητή», «Ο ήλιος που έχασε τον δρόμο του», «Το συναχωμένο ηφαίστειο», «Το αεράκι και η καμινάδα», (τα τρία τελευταία και στα αγγλικά), όπως και τη συλλογή διηγημάτων «Μαζί» που έγραψε με τον Γιάννη Λαμπράκη. Το έργο της «ένα καπέλο για τον καθηγητή» βραβεύτηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού το 1991 στην κατηγορία του παιδικού θεατρικού έργου.

Το προσωπικό της ιστολόγιο είναι το <http://evriam.blogspot.gr>

ΕΥΡΥΔΙΚΗ ΑΜΑΝΑΤΙΔΟΥ

Η ακριβή ανάσα του νερού

Μυθιστόρημα

Ευρυδίκη Αμανατίδου, Η ακριβή ανάσα του νερού

ISBN: 978-618-5147-68-6

Οκτώβριος 2015

Φωτογραφία εξωφύλλου: Ευρυδίκη Αμανατίδου
<http://evriam.blogspot.gr>
Σελιδοποίηση: Ηρακλής Λαμπαδαρίου
www.lampadariou.eu

Η συγγραφέας φέρει την ευθύνη για την επιμέλεια του κειμένου.

Εκδόσεις Σαΐτα
Αθανασίου Διάκου 42, 652 01, Καβάλα
Τ.: 2510 831856
Κ.: 6977 070729
e-mail: info@saitapublications.gr
website: www.saitapublications.gr

Άδεια Creative Commons
Αναφορά Δημιουργού – Μη Εμπορική χρήση
Όχι Παράγωγα έργα 3.0 Ελλάδα

Επιτρέπεται σε οποιονδήποτε αναγνώστη η αναπαραγωγή του έργου (ολική, μερική ή περιληπτική, με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο), η διανομή και η παρουσίαση στο κοινό υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις: αναφορά της πηγής προέλευσης, μη εμπορική χρήση του έργου. Επίσης, δεν μπορείτε να αλλοιώσετε, να τροποποιήσετε ή να δημιουργήσετε πάνω στο έργο αυτό.

Αναλυτικές πληροφορίες για τη συγκεκριμένη άδεια cc, διαβάστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/gr/>

Στη μητέρα μου, Βασιλική, το μικρό κορίτσι της ιστορίας του βομβαρδισμού

Αθήνα, 31 Δεκεμβρίου 1999

Η Μαρίτα Στράτου κοίταξε απορημένη το είδωλό της στον καθρέφτη, σαν να μην αναγνώριζε το ίδιο της το πρόσωπο. Το βλέμμα της περιπλανήθηκε αργά στο καμαρίνι έως ότου στάθηκε στο πέτρινο τριαντάφυλλο, δώρο του Μίρο από το Κάρλοβι Βάρι. Εκείνη τη στιγμή μπήκε στον πειρασμό να μετακινήσει το καπάκι και να βγάλει από την κρυψώνα του το πετρωμένο λουλούδι. Συγκράτησε με κόπο τον εαυτό της όμως, από φόβο μήπως μαζί με το εύθραυστο μπιχλιμπίδι διαλυθούν και οι τελευταίες της αναμνήσεις, αναμνήσεις που τόσα χρόνια, σαν τη μισοσβησμένη φωτιά, σκάλιζε για να αναζωπυρώσει.

Με έναν μορφασμό ειρωνείας, λες και ήθελε να κοροϊδέψει τη μακιγιαρισμένη Μπλανς Ντυμπουά, που την παρατηρούσε μέσα από τον καθρέφτη, έπιασε να ξεβάφει με μανία τη δανεική προσωπικότητα από πάνω της, ένα αδιαπέραστο στρώμα από πούδρες, σκιές και ρίμελ, που κάλυπτε τον πραγματικό της εαυτό. Μηχανικά, πέρασε και ξαναπέρασε τα χέρια της, ψηλαφώντας με τα ακροδάχτυλα τις λεπτές ρυτίδες στις άκρες των ματιών και του στόματος, που έδειχναν τα τριάντα επτά της χρόνια.

«Για όλα υπάρχει ένα τίμημα, ακόμα και για την αληθινή αγάπη» μονολόγησε.

Το ανεπαίσθητο χτύπημα στην πόρτα και η σχεδόν ταυτόχρονη είσοδος της γραμματέως της την επανέφεραν στην πραγματικότητα.

«Είναι κάποιος κύριος που σας ζητάει» την κοίταξε περιμένοντας.

Ένευσε καταφατικά στην κοπέλα, χαρίζοντάς της το καλύτερό της χαμόγελο, ασορτί με τα ρούχα της Μπλανς που φορούσε ακόμη και στράφηκε να κοιτάξει τον άντρα που στεκόταν ήδη στην πόρτα.

«Περάστε λοιπόν! Θέλατε να με δείτε, νομίζω» είπε με τη φιλική άνεση που είχε υιοθετήσει και έκανε τους θαυμαστές της να αισθάνονται πιο κοντά της. Με μια γρήγορη ματιά αφομοίωσε το ωραίο παρουσιαστικό, ενώ η αδιαφορία της μετατράπηκε σε περιέργεια λόγω του νεαρού της ηλικίας του επισκέπτη. Δεν φαινόταν παραπάνω από είκοσι πέντε χρονών. Το χαμόγελό της έγινε πιο πλατύ καθώς παρατήρησε το παράταιρο λινό φουλάρι που ο άντρας φορούσε πάνω από το κατά τα άλλα άψογο κοστούμι του.

«Κυρία Στράτου!» την πλησίασε και της φίλησε το χέρι.

Άλλος ένας θαυμαστής. Τουλάχιστον είχε ευγενικούς τρόπους.

«Δεν με γνωρίζετε, μάλλον» είπε ο άγνωστος.

Έξω, η καταιγίδα ξεσπούσε επιτέλους ακριβώς τη στιγμή που εκείνος της έλεγε το όνομά του.

1. Αθήνα, Φεβρουάριος 1983

Το ντουμάνι του καπνού τύλιξε τη σαστισμένη Μαρίτα την ίδια ώρα που ο στριγκός ήχος του μπάσου έκανε τα ηχεία να τρίζουν. Σκόρπια ζευγάρια με χαμηλωμένα κεφάλια μοιράζονταν τις απόμερες γωνιές, ενώ μια φασαριόζικη παρέα -φοιτητές σίγουρα- έπιανε το κέντρο του χώρου, έχοντας ενώσει σε ημικύκλιο κάμποσα τραπέζια.

Εκείνη διάλεξε την πιο σκοτεινή γωνιά. Τόσους μήνες στην Αθήνα κι ένιωθε ακόμη σαν το ψάρι έξω από τα νερά του. Στη σχολή μιλούσε με λιγοστά άτομα, δεν έκανε παρέα με κανέναν. Ντρεπόταν να πει πως έμενε στο σπίτι μιας μακρινής της θείας, ντρεπόταν ακόμη και να εξηγήσει κατά πού έπεφτε η Νεροτριβή, ο τόπος καταγωγής της. Της αρκούσε που βρισκόταν στην Αθήνα, κι ας είχε συμβιβαστεί να υποστεί και τα φοιτητικά έδρανα της Νομικής. Ο πατέρας της, μέσα στη γενική ανυπομονησία του, περίμενε πως σε λίγα χρόνια τα βουνά της Αρκαδίας θα έβγαζαν μιαν ακόμη δικηγόρο και, γιατί όχι, μια μελλοντική πολιτικό.

«Κι εσύ της Νομικής;» τη ρώτησε ο νεαρός σερβιτόρος έχοντας σκύψει πάνω από το βιβλίο του Ενοχικού Δικαίου.

Η Μαρίτα το μετακίνησε αμήχανη, λες κι αυτό από μόνο του είχε μετουσιωθεί στον κακό της δαίμονα.

«Η μεγάλη παρέα εκεί, όλοι από τη σχολή σου είναι. Γιατί δεν πας να κάτσεις μαζί τους;»

Η αθώα ερώτηση έκανε τη Μαρίτα να νιώσει σαν κλειστοφοβικός εγκλωβισμένος σε στενόχωρο ανελκυστήρα. Ανασήκωσε τους ώμους περιμένοντας πως ο σερβιτόρος θα την άφηνε επιτέλους στην ησυχία της. Γελάστηκε όμως καθώς εκείνος την τράβηξε από το χέρι και την οδήγησε με φούρια στο κέντρο της εύθυμης παρέας.

Τα ονόματα που της συστήθηκαν τα διέγραψε σχεδόν αυτόματα από τη μνήμη της. Στριμώχτηκε κάπου ανάμεσα σε δυο τύπους που είχαν μια σοβαρή συζήτηση περί θεάτρου, και περιορίστηκε να κοιτάζει στα κλεφτά τριγύρω νιώθοντας ξένη, ενώ όλοι οι υπόλοιποι έμοιαζαν να γνωρίζονται από αιώνες. Κι όμως, θα μπορούσε κι αυτή να πάρει μέρος στην κουβέντα. Ήξερε πως οι περισσότεροι έκαναν ερασιτεχνικό θέατρο, -τους είχε συναντήσει αμέτρητες φορές στη στριφογυριστή σκάλα της Πανεπιστημιακής Λέσχης-, αλλά και της ίδιας η καρδιά είχε φτερουγίσει στη σκέψη πως, αν ήθελε, τι πιο εύκολο από το να γραφτεί στη θεατρική ομάδα. Το μικρόβιο του θεάτρου το είχε

κληρονομήσει μάλλον από τη θεία της που, έφηβη ακόμη, είχε ακολουθήσει ένα μπουλούκι. Χαμογέλασε αχνά, καθώς θυμήθηκε το πάθος με το οποίο οργάνωσε τις παραστάσεις στις δύο τελευταίες τάξεις του Λυκείου και τις φωνές του πατέρα της όταν κάποτε τόλμησε να του πει για τη Δραματική Σχολή. Τότε, εκείνος είχε αναφερθεί στη θεία Τασούλα, με χαρακτηρισμούς που μόνο σε γυναίκα του δρόμου θα ταίριαζαν.

Κάποιος μπήκε στον κόπο να τη ρωτήσει από πού καταγόταν θεωρώντας αυτονόητο το τοπικό ετερόκλητο της ομήγυρης. Απάντησε ψέματα πως ήταν από την Τρίπολη. Ο άλλος ούτε που την άκουσε, καθώς αυτόματα θαρρείς το βλέμμα του και μαζί όλων των υπολοίπων, στράφηκε προς την πόρτα. Πιο πολύ μηχανικά παρά από περιέργεια, η Μαρίτα παρατήρησε τον άντρα που με απάθεια ξετύλιγε από τον λαιμό του ένα μακρύ μαύρο κασκόλ, ενώ συγχρόνως κατευθυνόταν προς το μέρος τους.

«Ο δάσκαλος!» φώναξε κάποιος και σηκώθηκε με φούρια. Ακολούθησε ένα μικρό σούσουρο. Γέλια, αγκαλιές και φιλιά τύλιξαν τη μεγάλη παρέα μέχρι που ο νεοφερμένος κάθισε και κοίταξε ένα-ένα τα πρόσωπα γύρω του ερωτηματικά. Η Μαρίτα έπιασε τον εαυτό της να ζαρώνει και να εύχεται να γίνει τόση δα ώστε να μη φαίνεται, σαν να ήταν λαθρεπιβάτης και κάποιος πλησίαζε την κρυψώνα της. Χαμήλωσε το βλέμμα στο τασάκι μπροστά της. Ο καπνός από το τσιγάρο του διπλανού της την έπνιγε, ενώ για κάποιο ανεξήγητο λόγο τα χέρια της είχαν κολλήσει ιδρωμένα στα μπατζάκια του παντελονιού της. Σε λίγο, άκουγε μονάχα σκόρπια λόγια, όπως σκόρπιες ήταν και οι αναμνήσεις της. Το γλέντι στο χωριό, το ταξίδι με το τρένο, το σπίτι της θείας στη θορυβώδη Αδριανουπόλεως, η εγγραφή στη σχολή και ο τρόμος της όταν της είχαν κολλήσει να ενταχτεί κομματικά, τα απρόσωπα αμφιθέατρα, τα ανούσια μαθήματα. Το δυνατό γέλιο τη γύρισε πίσω στο πολύβουο καφέ όπου ο νεοφερμένος απαντούσε με λέξεις που της ήταν ακατανόητες.

Η Μαρίτα μπήκε στον πειρασμό να σηκωθεί και να φύγει -ποιος θα νοιαζόταν εξάλλου; Αλλά όχι, δεν ήταν λύση το να ανοίγεις μια πόρτα και να εξαφανίζεσαι. Ίσως να έφταιγε η επαρχία, παρότι όλοι γύρω της από κάποια μεριά της Ελλάδας είχαν έρθει. Αυτοί όμως είχαν ενσωματωθεί, ενώ η ίδια αποτελούσε τον μόνιμο παρία. Να, τώρα δα η καρέκλα της έκοβε την πλάτη, τα δάχτυλα των ποδιών της τη γαργαλούσαν σαν να την είχε πιάσει φαγούρα. Οι υπόλοιποι συζητούσαν στα αγγλικά. Η Μαρίτα δεν μπορούσε καν να αντιληφθεί το νόημα των λέξεων, τόση κούραση ένιωθε ξαφνικά. Ήταν η πρώτη φορά που νοσταλγούσε τον, κατά τα άλλα, άβολο καναπέ-κρεβάτι στο σπίτι της θείας, μιας δευτεροζαδέρφης του πατέρα της. Άβολος ο καναπές,

άβολο το σπίτι, άβολα αισθανόταν και η Μαρίτα, ίσως γιατί η θεία έπρεπε να δίνει σχεδόν καθημερινά αναφορά στον Θώδη Κερασάρη.

Ένα κύμα ζήλιας φούσκωσε μέσα της, ζήλια για την παρέα τριγύρω της που έμοιαζε ελεύθερη να πίνει, να καπνίζει, να γυρίζει αργά ή και καθόλου στο σπίτι, να μη δίνει λογαριασμό σε κανέναν και για τίποτα. Μα περισσότερο, την ταλάνιζε ένα αίσθημα μιζέριας και ανημποριάς, γιατί, ενώ και η ίδια βρισκόταν μακριά από την οικογενειακή εστία, δεν είχε επαναστατήσει. Θεωρητικά ήταν έτοιμη, στην πράξη όμως πελάγωνε με την ιδέα και μόνο.

Ξαφνικά κοίταξε το ρολόι της και πάγωσε. Ποια δικαιολογία θα μηχανευόταν πάλι αφού η θεία της γνώριζε πολύ καλά πότε τελείωναν οι απογευματινές παραδόσεις; (Δύο φωτοτυπίες είχε βγάλει το πρόγραμμα της σχολής, μία για να είναι η θεία ενήμερη και η άλλη έφυγε συστημένη με το ταχυδρομείο την ίδια μέρα, -μήπως και χαθεί το πολύτιμο έγγραφο-, να την έχει ο πατέρας της μην και δεν γλιτώσει τον μακρόθεν έλεγχο).

Έσπρωξε απότομα το κάθισμά της προς τα πίσω και ήταν τόση η βιασύνη της που το αναποδογύρισε στο πάτωμα.

«Συγγνώμη, καληνύχτα!» ψέλλισε αποσβολωμένη η Μαρίτα, ενώ παράλληλα συμμαζεύε όπως όπως τα βιβλία της.

Κατακόκκινη κατευθύνθηκε προς την έξοδο, δεν της ξέφυγε όμως το ενοχλημένο βλέμμα που της έριξε ο ξένος. Η δυσάρεστη αίσθηση τη συνόδευσε μέχρι την εξώθυρα της πολυκατοικίας στην Αδριανουπόλεως, όπου και την εγκατέλειψε για να αντικατασταθεί από τη δυσφορία που της δημιουργούσε η αναμενόμενη κατήχηση της θείας.

Μία ώρα αργότερα, η Μαρίτα νόμιζε πως το κεφάλι της θα έσπαγε, τόσοσ ήταν ο πονοκέφαλός της. Ήταν αυτοί οι άνθρωποι συγγενείς της, έστω και μακρινοί; Μήπως την περνούσαν για υπηρέτρια ή τόσο πολύ τους επιβάρυνε πια; Ο πατέρας της έστελνε χρήματα για τις ανάγκες της, στα οποία η θεία, αφαιρώντας τα πενιχρά κατοστάρικα που της έδινε, έκανε αποκλειστικά κουμάντο. Εκείνη τη νύχτα ήταν η πρώτη φορά που η Μαρίτα αναρωτήθηκε τι θα μπορούσε να κάνει για να αποκτήσει οικονομική ανεξαρτησία. Την επομένη κιόλας θα έψαχνε για δουλειά. Διανύοντας τη δεύτερη χρονιά στη Νομική είχε καταλήξει σε ένα και μοναδικό συμπέρασμα. Ούτε λόγος να παρακολουθεί τις παραδόσεις! Την άποψή της συμμερίζονταν εξάλλου εκατοντάδες συμφοιτητές της, αν έκρινε από τη φθίνουσα πληρότητα των αμφιθεάτρων. Η ίδια θα το έκανε χωρίς τύψεις. Το ένστικτό της της έλεγε πως δεν υπήρχε περίπτωση να ολοκληρώσει τις σπουδές της. Η

μία χρονιά που είχε χάσει ήταν αρκετή. Αισθανόταν πως δεν είχε κάνει τίποτα για τον εαυτό της, σαν να ήταν απλώς το πειθήνιο όργανο κάποιου, βυθισμένη σε μια νωχελική αυτολύπηση, προσπαθώντας να κλείσει τις πληγές από τον πρόσφατο θάνατο της μητέρας της.

Τελικά τη δουλειά δεν τη βρήκε από τις μικρές αγγελίες αλλά από μια καθαρή ιδιοτροπία της τύχης. Ανηφορίζοντας βιαστικά τη Σίνα, το τακούνι της σκάλωσε σε μια σχάρα υπονόμου. Την τελευταία στιγμή, βρήκε ξανά την ισορροπία της, δεν μπόρεσε όμως να περισώσει το κακοπαθημένο παπούτσι που, από κλασική γόβα, θύμιζε τώρα ναυαγισμένη παντόφλα. Ρωτώντας δεξιά κι αριστερά, έστριψε στη Σόλωνος κι από εκεί στη Μαντζάρου για να ζητήσει βοήθεια από τον *γιατρό των υποδημάτων*, όπως την πληροφόρησε η ταμπέλα του μαγαζιού.

Όσο ο μάστορας θεράπευε τον ασθενή του, η Μαρίτα εξέταζε το εσωτερικό του μαγαζιού, κι όταν τα μάτια της κουράστηκαν να ατενίζουν καλαπόδια, πάτους και τακούνια, το βλέμμα της αναζήτησε άλλες εικόνες έξω στον πεζόδρομο. Πρώτα είδε το άσπρο χαρτί, μετά τη μακρόστενη πόρτα που ήταν βαμμένη στο χρώμα του ωκεανού, και τέλος τα μάτια της στράφηκαν προς τα πάνω, στην ταμπέλα που τα καλλιγραφικά της γράμματα έγραφαν *Νόστιμον Ήμαρ*. Ζητούσαν κοπέλα για τα μεσημέρια μια και το μαγαζί, λόγω των κοντινών σχολών και των γραφείων, ήταν πάντα γεμάτο. Οι περισσότεροι ερχόντουσαν για να δοκιμάσουν τους μεζέδες που η Ανέζα, μια Τσέχα που είχε παντρευτεί Έλληνα, δεν σταματούσε να αυξάνει και να πληθαίνει. Πληθωρική ήταν εξάλλου και η ίδια. Το πάχος της όμως της χάριζε τέτοια γλυκύτητα που η Μαρίτα ξεπερνώντας τη φυσική της συστολή, έδειξε την αγγελία στην πόρτα.

«Δεν έχεις ξανακάνει αυτή τη δουλειά, ε;» ρώτησε η γυναίκα.

Η Μαρίτα κούνησε αρνητικά το κεφάλι και το πρόσωπό της συννέφιασε.

«Δεν είναι δα και δύσκολο! Στη Νομική είπες πηγαίνεις; Θα έχεις χρόνο;»

Η Μαρίτα βιάστηκε να τη διαβεβαιώσει πως θα τα κατάφερνε, όλα θα τα κατάφερνε, έπρεπε να δουλέψει.

«Καλά. Ας δοκιμάσουμε!» απάντησε πρόσχαρα η Ανέζα κι αυτή μόνο που δεν τη φίλησε.

Μέχρι να μάθει να ισορροπεί τον δίσκο και να πηγαίνει σωστά τις παραγγελίες στα τραπέζια πέρασε μία εβδομάδα άγχους, όμως τελικά έγινε ξεφτέρι, όπως της είπε και ο Κώστας, ο άντρας της Ανέζας. Είχε κούραση η δουλειά, η χαρά της όμως ήταν απερίγραπτη όταν πήρε τα πρώτα της λεφτά, χρήματα που είχε βγάλει στην κυριολεξία με τον ιδρώτα της. Στη σχολή πήγαινε μονάχα στα κλεφτά έτσι για να τηρεί τα προσχήματα, να ξεκλέβει και τίποτα σημειώσεις πού και πού, όμως ήξερε πως ήταν μάταιος κόπος. Δεν είχε φανταστεί ποτέ τον εαυτό της δικηγόρο, δικαστή ή έστω συμβολαιογράφο. Ίσως θα μπορούσε να μεταπηδήσει σε κάποια άλλη σχολή, τίποτα όμως δεν την τραβούσε. Η ξεκούραση και η παρηγοριά της ήταν οι ιστορίες της Ανέζας όταν κάθε πρωί καθόντουσαν στην κουζίνα που έλαμπε και κουτσομπόλευαν οι δυο τους. Η Μαρίτα τέντωνε τα αυτιά της και δεν χόρταινε να ρωτάει τη στρουμπουλή Τσέχα για την πατρίδα της. Η ίδια δεν είχε πάει πουθενά. Η Αθήνα φάνταζε ακόμα στα μάτια της ως ένας τόπος εξωτικός και ανεξερεύνητος. Προσπαθούσε βέβαια να εκμεταλλευτεί τα Σαββατοκύριακά της για να γνωρίσει την πόλη. Δύσκολο όμως αυτό το τελευταίο, καθώς η θεία επέμενε να τρώνε μαζί και το Σάββατο και την Κυριακή, οπότε και την έβαζε να της εξιστορεί τις ημέρες και τα έργα της στη Νομική, ώστε να έχει να δίνει ραπόρτο στον ξάδερφό της.

Τα απογεύματα της Κυριακής ακόμα και οι υπηρέτριες έχουν ρεπό. Κάπως έτσι και η Μαρίτα είχε μερικές ώρες ελεύθερες για να δει τις φίλες της, όπως την παρότρυνε η θεία της, φίλες φανταστικές καθώς ούτε είχε θελήσει μα ούτε και είχε προλάβει να αποκτήσει. Είχε όμως αποκτήσει τη μανία του κινηματογράφου. Χρησιμοποιούσε το πάσο της κι έβλεπε δύο ταινίες. Τόσο προλάβαινε, της έφτανε η ώρα να βγει από τη μια αίθουσα και να μπει στην άλλη, την πιο κοντινή. Διάλεγε ταινίες βαριές, κουλτουριάρικες, τις άλλες τις είχε χορτάσει στην τηλεόραση. Της άρεσε η αίσθηση της σκοτεινής αίθουσας παρόλο που αρκετές φορές την έπιανε φόβος όταν καθόντουσαν μοναχικοί άντρες κοντά της. Έβλεπε ταινίες του Τρυφώ, του Ρενέ και του Γκοντάρ, μετά έπιασε τον γερμανικό κινηματογράφο. Αφού εξάντλησε το αφιέρωμα στον Φασμπίντερ, εκείνη ακριβώς την Κυριακή διάλεξε μια πειραματική ταινία, που όπως την πληροφορούσε το δίφυλλο πρόγραμμα που έπαιζε στα χέρια της, ο σκηνοθέτης είχε γυρίσει στην Τσεχοσλοβακία και ξαναμοντάρει στη Γερμανία, όπου και προβλήθηκε επίσημα.

Τα φώτα χαμήλωσαν, πέρασε όμως τουλάχιστον ένα τέταρτο μέχρι η Μαρίτα να συγκεντρωθεί στην οθόνη. Τόσο της χρειάστηκε μέχρι να καταλαγιάσει τον παράλογο φόβο που της προκαλούσε η σκοτεινή ερημιά

γύρω της. Πότε επιτέλους θα απέβαλλε το σύνδρομο της μέγγενης, αυτή την αίσθηση πως πνιγόταν κάθε φορά που έπεφτε το σκοτάδι;

Στο διάλειμμα η ανησυχία της παραλλαγμένη, την άρπαξε πάλι από τον λαιμό. Τώρα αισθανόταν αμήχανα επειδή ήταν μόνη. Κάθε άντρας που ερχόταν προς το μέρος της την έκανε να σκύβει το κεφάλι, ώσπου, δόξα τω Θεώ, προσπερνούσε τραβώντας προς το καπνιστήριο. Κάθε ζευγάρι τής δημιουργούσε μια υπερένταση ζήλιας και περιέργειας ταυτόχρονα, για κάτι που την είχαν γαλουχήσει να θεωρεί απαγορευμένο.

Όταν η ταινία τελείωσε, η Μαρίτα αποφάσισε να μείνει για να παρακολουθήσει ξανά την αρχή που μέσα στην παραζάλη της είχε μισοδει. Στο άπλετο φως πια, ο κόμπος έσφιξε ξανά τον λαιμό της, καθώς πλήθος κόσμου σαν τα μυρμήγκια άρχισε να καταλαμβάνει κάθε κενή θέση, αφού αυτή η ώρα προβολής ήταν και η δημοφιλέστερη. Πάλι η ανησυχία, με τη μορφή αγοραφοβίας αυτή τη φορά. Ήταν παράλογο να νιώθει έτσι, η καινούργια δουλειά θα έπρεπε να την έχει βοηθήσει, όμως το μεζεδοπωλείο ήταν πλέον ένα σχεδόν οικείο περιβάλλον, ενώ η κινηματογραφική αίθουσα ένας ψυχρός ξένος τόπος.

Τον ψηλό άντρα που πέρασε από δίπλα της -είχε μετακινηθεί ήδη στην εξωτερική θέση προς τον διάδρομο για να μπορεί να φύγει χωρίς να ενοχλήσει- δεν τον κατάλαβε, χαμένη στις σκέψεις της. Μόνο όταν τα φώτα χαμήλωσαν ξανά, αντιλήφθηκε τους τεράστιους ώμους του που την εμπόδιζαν να δει ένα μεγάλο μέρος της οθόνης. Ούτε δυνατότητα να μετακινηθεί υπήρχε ούτε όμως είχε το κουράγιο να τον παρακαλέσει να χαμηλώσει λίγο. Κλωθογύριζε τις λέξεις στο μυαλό της για να τις βάλει σε μια σειρά, να φτιάξει μια ευγενική πρόταση, όμως με το που αυτές έφταναν στην άκρη της γλώσσας της, η Μαρίτα βούλιαζε αποκαμωμένη στο κάθισμά της. Έγειρε προς τον διάδρομο, αλλά και πάλι δεν έβλεπε. Έσκυψε διστακτικά προς το μέρος του άντρα, δεν υπήρχε άλλη λύση. Εκείνος μουρμούρισε κάτι, σαν να είχε αντιληφθεί την ενοχλητική παρουσία της. Δεν μπόρεσε να αποκρυπτογραφήσει το νόημα των λέξεων κι έτσι ζάρωσε στο κάθισμά της χωρίς να ξέρει και η ίδια τι άλλο περίμενε.

Με το που τα φώτα άναψαν για το διάλειμμα, ο άντρας σηκώθηκε, τεντώθηκε σαν να ήθελε να ξεμουδιάσει και περνώντας τα χέρια του στα μακριά του μαλλιά, τα έστρωσε προς τα πίσω. Η λάμψη από την κόκκινη πέτρα του δαχτυλιδιού που φορούσε τράβηξε το βλέμμα της Μαρίτας. Ταυτόχρονα συνειδητοποιούσε πως η φυσιογνωμία του της ήταν γνωστή. Λειτουργώντας παρορμητικά, σηκώθηκε και τον ακολούθησε στο φουαγιέ,

όπου εκείνος κοιτάζοντας μια το ρολόι του και μια το ρολόι του τοίχου, άναψε τσιγάρο.

Η Μαρίτα παρατήρησε πιο προσεκτικά το βλοσυρό πρόσωπο -έμοιαζε υπερόπτης, ο τύπος που τα ξέρει όλα και κοιτάζει τους άλλους αφ' υψηλού. Δεν ήταν καν όμορφος, αντιπαθέστατος θα μπορούσε να πει, με τα φρύδια του ανασηκωμένα σε μιαν έκφραση αγανακτισμένης προσμονής. Πολύ σμιχτά φρύδια, γαμψή μύτη. *Τι έπαρση!* άναψε και κόρωσε μέσα της. Αντί όμως να φύγει, συνέχισε να κοιτάζει τον άντρα ώσπου τα βλέμματά τους συναντήθηκαν κι εκείνος της χαμογέλασε, ή μήπως κι αυτό ήταν ιδέα της; *Κοίτα να δεις τι κάνει ένα χαμόγελο!* Το πρόσωπό του είχε αποκτήσει μια γλυκιά γοητεία, σαν αγιογραφία έμοιαζε. Ναι, έτσι ήταν. Ασκητικό πρόσωπο, αυτό ακριβώς. Του ανταπόδωσε το χαμόγελο κι αμέσως κατάλαβε το σφάλμα της. «Μίρο!» φώναξε η κοπέλα που πέρασε σαν ανεμοστρόβιλος από δίπλα της κι έτρεξε να χωθεί στην ανοιχτή αγκαλιά του. Τα ξανθά μαλλιά της έφταναν μέχρι τη μέση της. Φορούσε μια μακριά καμπαρτίνα στο χρώμα της λεβάντας. Μέσα από τον καθρέφτη, η Μαρίτα έπιασε τον εαυτό της να κοιτάζει το τέλειο πρόσωπο της κοπέλας. Φουρκισμένη, βγήκε σαν να την κυνηγούσαν, στο αγιάζι της Σταδίου. Μόλις είχε θυμηθεί πού είχε ξαναδεί τον άντρα. Πόσο ηλίθια, άσχημη κι απελπισμένη ένιωθε!

2.

Αν υπήρχε δείκτης αυτοεκτίμησης, στις πέντε παρά τέταρτο εκείνο το βροχερό απόγευμα της Τετάρτης η ένδειξή του δεν θα μπορούσε να είναι περισσότερο απογοητευτική για τη Μαρίτα. Από το πρωί είχε ξυπνήσει κακόκεφη και όλη η μέρα τής πήγαινε στραβά, ίσως γιατί μάταια προσπαθούσε να θυμηθεί το όνειρο που την είχε φέρει σε αυτή την κατάσταση. Στη δουλειά της ήταν απρόσεκτη, περιλούζοντας σχεδόν έναν πελάτη με την καυτή σούπα και λησμονώντας τις μισές παραγγελίες. Η Ανέζα παρακολουθούσε έτοιμη να επέμβει, όταν μια καινούρια άφιξη την έκανε να αφήσει πίσω της την αφηρημένη σερβιτόρα της, και να τραβήξει κατά το ζευγάρι που μόλις εκείνη τη στιγμή καθόταν στο τραπέζι ανάμεσα στη τζαμαρία και το γωνιακό τζάκι.

Η Μαρίτα σέρβιρε στην άλλη άκρη, από ένστικτο όμως το βλέμμα της ακολούθησε την Ανέζα. Καθώς αναγνώρισε τα πρόσωπα, ένιωσε το πάτωμα να τραντάζεται κάτω από τα πόδια της. Παράτησε άτσαλα τα πιάτα στο τραπέζι κι ασυναίσθητα έκανε δυο βήματα προς τα πίσω.

«Μίρο!». Το όνομα αντήχησε για δεύτερη φορά στα αυτιά της την ώρα που η Ανέζα αγκάλιαζε και φιλούσε σταυρωτά τον άντρα. Τώρα τον κοιτούσε γελώντας χωρίς να αφήνει τα χέρια του. Όσο κι αν η Μαρίτα πάσχιζε να καταλάβει τι συνέβαινε, το μυστήριο παρέμενε. Οι κουβέντες τους, ένας χείμαρρος ομιλίας, ηχούσαν άγνωστες και το μόνο κατανοητό ήταν πως ο άντρας και η Ανέζα μιλούσαν την ίδια γλώσσα.

Ακίνητη σαν στήλη άλατος, χαμένη κάπου ανάμεσα στο όνειρο και την πραγματικότητα, η Μαρίτα ούτε καν άκουγε τις διαμαρτυρίες των πελατών, ώσπου έκανε απότομα μεταβολή κι έτρεξε να αναζητήσει καταφύγιο σε μια απόμερη γωνιά της κουζίνας. Όλα έμοιαζαν παράλογα και η ίδια γελοία. Γιατί αλήθεια να πιστέψει πως ο άντρας θα θυμόταν τη συνάντησή τους στο καφέ ή στον κινηματογράφο; Υπήρχε άραγε κάποιος λόγος για να της ρίξει μια δεύτερη ματιά; Αν έκρινε από τη συνοδό του, μάλλον όχι!

«Μικρούλα μου, έπαθες κάτι;» Η Ανέζα είχε σκύψει ανήσυχη από πάνω της, κι αυτή βιάστηκε να τη διαβεβαιώσει πως ήταν καλά τώρα, μια μικρή αδιαθεσία που είχε περάσει. «Μήπως να πήγαινες σπίτι σου;»

«Όχι» απάντησε έντρομη σχεδόν η Μαρίτα, και συνέχισε με την ψυχή στο στόμα: «Αυτοί οι καινούριοι, είναι γνωστοί σου;»

«Ο Μίρο είναι σκηνοθέτης και η Κατρίνα χορεύτρια. Ο πατέρας της δουλεύει στη γερμανική πρεσβεία». Κρίνοντας πως οι πληροφορίες ήταν αρκετές, χαμογέλασε κι απομακρύνθηκε φουριόζα.

Η Μαρίτα ζόρισε τον εαυτό της να σηκωθεί και να ξαναπιάσει το σερβίρισμα, αν και το βλέμμα της, γεμάτο απόγνωση, παρέμενε καρφωμένο στο πρόσωπο του άντρα. Τα αυτιά της έπιαναν σκόρπιες λέξεις, και το μόνο που ξεχώριζε ήταν το *lieblich* που στα γερμανικά σήμαινε κάτι σαν αγαπημένη. Αυτό το τελευταίο εκείνος το απεύθυνε τακτικά στην εντυπωσιακή συνοδό του και ήταν η μικρή σταγόνα που χρειάστηκε για να ξεχειλίσει το ποτήρι και να ξεπεράσει η Μαρίτα τα όριά της. Τα πιάτα τής έπεσαν από τα χέρια και με έναν πάταγο προσγειώθηκαν χίλια κομμάτια στο πάτωμα. Άσπρη σαν το πανί, έσκυψε να τα μαζέψει όπως όπως, η Ανέζα όμως την πρόλαβε.

«Δεν είσαι καλά σήμερα, Μαρίτα μου. Καλύτερα να φύγεις. Εξάλλου σε λίγο θα έρθει ο Κώστας, οπότε θα έχω βοήθεια».

Προτού η Μαρίτα γυρίσει την πλάτη της υπακούοντας τη μεγαλύτερή της γυναίκα, πρόλαβε να δει τον άντρα να σκύβει προς τη συνοδό του και γελώντας να της ψιθυρίζει κάτι.

Βγήκε ντροπιασμένη, είχε καταφέρει πάλι να γίνει ρεζίλι. Σίγουρα ο Μίρο και η Κατρίνα του θα την κορόιδευαν για την αδεξιότητά της, θα είχαν καταλάβει πως ήταν μια χωριάτισσα. Με τα χέρια στις τσέπες περπατούσε χωρίς σκοπό, γι' αυτό και της φάνηκε παράξενο όταν αντίκρισε τον κινηματογράφο που τρεις μέρες πριν είχε επισκεφτεί. Κατέβηκε τα λιγοστά σκαλιά ψάχνοντας, λες και θα γινόταν το θαύμα και ο Μίρο θα παρουσιαζόταν ξαφνικά μπροστά της. Ποιος ξέρει τι έκφραση απελπισίας είχε πάρει το πρόσωπό της και η κοπέλα στο ταμείο τής έδωσε το φυλλάδιο που ζήτησε κοιτώντας την σχεδόν με συμπόνια.

Πώς είχε παρανοήσει ότι ο Μίρο ήταν συμπατριώτης της Ανέζας; Μέχρι να επιστρέψει στην Καλλιθέα, παρόλο που τα γράμματα χόρευαν μπροστά της, η Μαρίτα διάβασε ξανά και ξανά ότι ο Μίρο Κραφτ ήταν Γερμανός και το μόνο που τον συνέδεε με την Τσεχοσλοβακία ήταν οι σπουδές κινηματογράφου που είχε κάνει στην Πράγα. Στο σπίτι απάντησε μονολεκτικά σχεδόν στις ερωτήσεις της θείας της κι έτρεξε στο στενόχωρο δωμάτιό της.

Τραβώντας τα σκεπάσματα μέχρι πάνω από το κεφάλι της, -ένας τρόπος για να αντιμετωπίσει το τσουχτερό κρύο και τα δικά της φαντάσματα-, ένιωσε σαν να είχε ασφαλιστεί σε ένα κουκούλι που αμυδρά της θύμιζε τη στοργική αγκαλιά της μητέρας της. Ίσως αυτή η τελευταία ανάμνηση να έκανε τα δάκρυα να ξεσπάσουν καυτά και λυτρωτικά συνάμα. Πόσον καιρό

είχε να σκεφτεί τη μητέρα της; Ο θάνατός της είχε υπάρξει καταλυτικός και την είχε οδηγήσει στο να κλειδώσει τις αναμνήσεις, λες και η Φωτεινή Κερασάρη δεν είχε ζήσει ποτέ. «Αχ και να σε είχα εδώ μανούλα μου!» μουρμούριζε τώρα μέσα στα αναφιλητά της.

Κάποτε τα δάκρυα στέρεψαν, και τότε επιτέλους ένιωσε γαλήνη κι ότι μπορούσε πλέον να δει καθαρά το μέλλον της. Μπροστά της βρισκόταν η ευκαιρία, η πόρτα που έπρεπε να ανοίξει. Δεν χρωστούσε τίποτα σε κανέναν, είχε υπάρξει άξια κόρη, καλή και υπάκουη. Θυμήθηκε τα λόγια του Στράτου της: «*Η ζωή είναι σαν το νερό, με τη γαλήνη και τον θυμό του. Σαν είσαι γνωστικός και άξιος δουλευτής, μόνο καλό θα έχεις, σαν όμως υπάρξεις αφελής, στο διάβα της σαν ξυλαράκι θα σε πάρει*». Ένα χαμόγελο σχηματίστηκε στο πρόσωπό της καθώς η ανάμνηση πήρε μορφή μέσα στο σκοτάδι. Ο ύπνος της σφάλισε τα μάτια και ο άντρας με τα κατάμαυρα κυματιστά μαλλιά, στηρίζοντας τους αγκώνες στην κόχη του κρεβατιού, την ορμήνεψε: «Τίποτα δεν μετράει πióτερο από της καρδιάς μας την αποθυμία».

Ένα χλωμό φως τρύπωσε από τα μισοκατεβασμένα ρολά, κι ήταν το μόνο που δήλωνε την άφιξη της καινούριας μέρας. Η Μαρίτα ανακάθισε στο κρεβάτι, η καρδιά της όμως χοροπηδούσε από την ταραχή. Να έφταιγε το όνειρο που όμως δεν μπορούσε ούτε στο ελάχιστο να θυμηθεί ή μήπως κάποιο προαίσθημα;

Αυτή πάντως τις είχε πάρει τις αποφάσεις της. Θα συνέχιζε τα γερμανικά, στη σχολή δεν θα ξαναπατούσε, και θα νοίκιαζε ένα δικό της σπίτι. Το πρώτο και το τρίτο προμήνυαν οικονομική αφαίμαξη. Είχε ελάχιστα χρήματα, όσα είχε μαζέψει από τις δύο εβδομάδες στη δουλειά. Όσο για το δεύτερο, αυτό ήταν και το μόνο εύκολο, κάτι που θα έκανε με ελαφριά καρδιά, προτού χαραμίσει κι άλλο χρόνο. Γιατί η ανόητη δήλωσε και μάλιστα πρώτη-πρώτη τη Νομική Αθηνών; Μα, για να κάνει το χατίρι του πατέρα της, πιστεύοντας πως έτσι θα ελάφρυνε την πίκρα του για τον χαμό της μητέρας της. Στον ενάμιση χρόνο που είχε περάσει, το μόνο που είχε καταλάβει ήταν πως αυτή η θυσία από μέρους της ήταν άσκοπη. Ο πατέρας της ήταν ένας άνθρωπος που νοιαζόταν πρώτα για τον εαυτό του και μετά για το τι εντύπωση έδινε στους άλλους, ο μοναδικός υπαίτιος της χρόνιας κατάθλιψης της μητέρας της, μιας γυναίκας που κάποτε είχε υπάρξει καλλονή, μα που ποτέ της δεν τη θυμόταν ευτυχισμένη.

Φορώντας το καλύτερό της χαμόγελο, η Μαρίτα μπήκε στη μουντή κουζίνα όπου η θεία της ανακάτευε ελληνικό καφέ στο μπρίκι.

«Νωρίς-νωρίς βλέπω σήμερα» της πέταξε εκείνη αντί για καλημέρα.

«Καλημέρα. Ωραία μυρίζει!» την καλόπιασε η Μαρίτα, παρόλο που ήξερε πως ο καφές ήταν ταγκιασμένος από την πολυκαιρία.

Η θεία έβαλε τον καφέ σε δύο κούπες κι έσπρωξε τη μία μπροστά της. Πίσω από το αχνιστό φλιτζάνι, η κοπέλα έβλεπε ότι η άλλη την κοίταζε σκεπτική, δεν έδωσε όμως σημασία. Αν είχε κάτι μαζί της, πράγμα συνηθισμένο, θα της το ξεφούρνιζε μέσα στα επόμενα πέντε λεπτά, τόσο άντεχε η υπομονή της. Δεν έπεσε έξω.

«Έχεις γράμμα!» της ανακοίνωσε λες και αυτό από μόνο του αποτελούσε το μεγαλύτερο παράπτωμα που θα μπορούσε να κάνει. «Άντε, δεν θα το ανοίξεις; Είναι και συστημένο! Τα μυστικά του κράτους θα σου εμπιστευτεί ο τρελό Χράνης;»

Ένα κύμα θυμού ανέβηκε από τα σωθικά της κι έβαψε τα μάγουλά της κόκκινα, όμως συγκρατήθηκε και της απάντησε αδιάφορα. «Θα είναι κάτι παλιές φωτογραφίες που του ζήτησα». Προτού η θεία προσθέσει κάτι, βούτηξε το γράμμα, άρπαξε την τσάντα της και βγήκε βιαστικά αφήνοντας ξοπίσω της ένα μασημένο αντίο.

Κατέβηκε τα σκαλιά ψηλαφώντας ασυναίσθητα το φάκελο, όχι τόσο για να μαντέψει το περιεχόμενό του όσο γιατί δεν συνήθιζε ο Στράτος τα γράμματα και μάλιστα τα συστημένα. Έξω το κρύο ήταν τσουχτερό, όμως αυτό δεν άλλαξε σε τίποτα τη διάθεση της Μαρίτας. Ήταν να μην πάρει την απόφαση! Στον θάλαμο της γωνίας, τηλεφώνησε στο νούμερο που είχε διαλέξει από τις μικρές αγγελίες και η απάντηση της ανέβασε περισσότερο τη διάθεση. Ναι, η κοπέλα ήταν φοιτήτρια της Γερμανικής Φιλολογίας στο τελευταίο έτος και γνώριζε τη γλώσσα στην εντέλεια λόγω μητρικής καταγωγής. Τη βόλευε να περάσει από το σπίτι της να γνωριστούν, αν μπορούσε όμως μέχρι τις δέκα, γιατί μετά άρχιζε μαθήματα.

Σε ελάχιστη ώρα, η Μαρίτα χτυπούσε το κουδούνι στον τέταρτο όροφο μιας πολυκατοικίας στην πλατεία Αττικής. Το δωάρι αν και παλιό, επιπλωμένο με λιγοστά έπιπλα, ήταν πολύ συμπαθητικό, όπως ακριβώς και η ένοικός του. Η Στεφανία, μόλις δύο χρόνια μεγαλύτερη από τη Μαρίτα, έμοιαζε σαν ένα λουλούδι της άνοιξης, με ένα πρόσωπο που φωτιζόταν από εκφραστικά πράσινα μάτια κι ένα τεράστιο χαμόγελο. Αυτό το τελευταίο αποδείχτηκε τόσο μεταδοτικό που μία ώρα αργότερα κι αφού είχαν κανονίσει ό,τι χρειαζόταν, η Μαρίτα κατάλαβε πως εκτός από καθηγήτρια, θα έβρισκε και μια φίλη.

Κατεβαίνοντας ξανά στο κέντρο, από παρόρμηση περισσότερο, μπήκε σε εκείνο το καφέ στη Μασσαλίας έχοντας μιαν αμυδρή ελπίδα πως θα έβρισκε

εκεί το Μίρο. Η ίδια ροκ μουσική, το ίδιο ντουμάνι του καπνού, μόνο τα πρόσωπα άλλαζαν. Φοιτητόκοσμος οι σχεδόν αποκλειστικοί θαμώνες, κάποιες φυσιογνωμίες γνωστές από τα αμφιθέατρα της Νομικής. Παράδοξο, όμως δεν απογοητεύτηκε. Επιτρέποντας στον εαυτό της την πολυτέλεια ενός καφέ βιενουά, έβγαλε επιτέλους από την τσάντα της το γράμμα του Στράτου.

«Καλή μου Μαρίτα», -χαμογέλασε καθώς άρχισε να διαβάζει-, «εύχομαι αυτές οι γραμμές να σε βρουν καλά και να σου δώσουν όση χαρά ελπίζω. Σήμερα με πήρε τηλέφωνο ο δικηγόρος μου, ξέρεις αυτός ο Βασιλειάδης στη Μεγαλόπολη, για να μου επιβεβαιώσει κάτι που άκουσα στις ειδήσεις. Αλλά εσύ τα σπουδάζεις αυτά τα πράγματα, οπότε και θα ξέρεις καλύτερα. Εγώ όμως περίμενα πώς και πώς, γιατί τώρα μπορώ επιτέλους να εκτελέσω την επιθυμία της Φωτεινής. Η μητέρα σου με είχε βάλει να ανοίξω έναν λογαριασμό στο όνομά μου. Ό,τι χρήματα μάζεψε πουλώντας τα κοσμήματα που της είχε χαρίσει ο πατέρας σου, μου τα έδωσε να τα διαχειριστώ για εσένα, -όχι πως είναι περιουσία, όμως φτάνουν για ένα καλό ξεκίνημα για κάποιον νέο. Τον λόγο μου εγώ τον έδωσα κι αυτόν τον λόγο τον κρατάω, γιατί η Φωτεινή είναι πάντα μέσα στην καρδιά μου. Μαρίτα μου, ο δικηγόρος μού είπε ότι ο νέος νόμος ορίζει πως όποιος έχει συμπληρώσει τα δεκαοκτώ είναι πια ενήλικος, σωστός πολίτης δηλαδή. Άρα κι εσύ μπορείς τώρα να πάρεις αυτά τα χρήματα. Σου στέλνω μια ταχυδρομική επιταγή με ένα μικρό ποσό και εγώ το μόνο που θέλω είναι να έρθεις το συντομότερο να γυρίσουμε το βιβλιάριο στο όνομά σου. Ανυπομονώ να τα πούμε από κοντά. Ο πιστός σου φίλος, Στράτος.»

Ο φύλακας άγγελός της, να έλεγε καλύτερα, σκέφτηκε η Μαρίτα καθώς έβγαζε από τον φάκελο το διπλωμένο χαρτί που δεν είχε προσέξει, ένα έμβασμα τριάντα χιλιάδων δραχμών. Ένα δάκρυ κύλησε από τα μάτια της, ένα μοναδικό δάκρυ που προσγειώθηκε μέσα στη σαντιγί του καφέ που ανακάτευε αφηρημένα.

«Τα όμορφα κορίτσια δεν πρέπει να στενοχωριούνται για τίποτα».

Η Μαρίτα έστρεψε ξαφνιασμένη τα μάτια της προς τον άντρα που απρόσκλητος είχε ήδη καθίσει στη διπλανή καρέκλα. Αποπροσανατολισμένη, τον κοίταξε προσπαθώντας να θυμηθεί αν τον ήξερε από κάπου, κάποιος συμφοιτητής της ίσως; Ο άντρας με αρκετό θράσος βολεύτηκε και συνέχισε να την παρατηρεί πίνοντας παράλληλα έναν παγωμένο φραπέ μέσα στο καταχείμωνο. Η παλιά Μαρίτα θα κατέβαζε τα μάτια ντροπιασμένη ή με κάποια γελοία δικαιολογία θα μάζευε τα πράγματά της και θα έφευγε όπως όπως. Η καινούρια Μαρίτα όμως είχε βαρεθεί να το βάζει στα πόδια, γι' αυτό και του ανταπέδωσε το επίμονο βλέμμα περιμένοντας τη συνέχεια.

«Φαίνεται πως το καφέ μας έγινε το στέκι σου!»

Η Μαρίτα σκέφτηκε πως θα ήταν ο ιδιοκτήτης.

«Ήξερα πως δεν θα αντιστεκόσουν στη γοητεία μου!»

Τον κοίταξε συνοφρυωμένη.

«Έλα, αστειεύομαι, μην κατσουφιάζεις! Δεν είχες μπει μισοβρεγμένη με εκείνο το Ενοχικό Δίκαιο στα χέρια; Της Νομικής δεν είσαι;»

Επιτέλους, το σύννεφο παραμέρισε. Και βέβαια θυμόταν, για τους δικούς της λόγους όμως. Και οι λόγοι αυτοί δεν είχαν να κάνουν με τον σερβιτόρο, αλλά με τον Τσέχο που δεν ήταν Τσέχος.

«Της Νομικής» του απάντησε χαμογελώντας, «αν και δεν το βλέπω για πολύ!»

«Καλώς όρισες στην ομάδα! Νάσος και χάρηκα». Της έτεινε το χέρι.

«Μαρίτα» απάντησε χωρίς να του δώσει το δικό της.

«Δεν είσαι και πολύ κοινωνική βλέπω. Από επαρχία;»

«Γιατί, οι Αθηναίες μιλάνε πάντα με τον πρώτο τυχόντα;» ανταπέδωσε θυμωμένα.

«Έλα βρε κορίτσι μου, πώς αρπάζεσαι έτσι! Ξέρεις εσύ και κανέναν βέρο Αθηναίο; Κι εγώ από Θεσσαλονίκη είμαι».

«Συγγνώμη, λάθος έκφραση, δεν ήθελα να σε προσβάλω».

«Εντάξει, τώρα είμαστε πάτσι. Φίλοι;» Της έδωσε ξανά το χέρι.

Η Μαρίτα έσφιξε χαλαρά τα δάχτυλα κι αυτό ήταν το καλύτερο που μπορούσε να κάνει. Ο τύπος δεν ήταν να του έχεις εμπιστοσύνη, σίγουρα από αυτούς που βλέπουν όλα τα θηλυκά σαν προσφερόμενες κατακτήσεις. Ο τρόπος εξάλλου που το χέρι του δεν έλεγε να αφήσει το δικό της, λες και αυτή ήταν η φυσική του θέση, ενίσχυε τις υποψίες της. Πώς θα ξεμπέρδευε τώρα, να ησυχάσει έστω και για πέντε λεπτά και να σκεφτεί τον καινούριο δρόμο που της άνοιγε το γράμμα του Στράτου; Θα έπρεπε να κανονίσει να πάει στη Μεγαλόπολη, άσε που δεν μπορούσε ακόμα να καταλάβει πώς η μητέρα της είχε δείξει τόσο τυφλή εμπιστοσύνη σε ένα πρόσωπο, ακόμα κι αν επρόκειτο για τον Στράτο. Η Φωτεινή ήταν άνθρωπος κλειστός. Τι να σήμαιναν όλα αυτά; Είχε και την Ανέζα... Θα μπορούσε άραγε να φύγει; Μία ημέρα θα έλειπε όμως, τι στο καλό;. Έπρεπε να αγοράσει και τα βιβλία των Γερμανικών, να ειδοποιήσει τη Στεφανία και...

«Η γνωριμία μας σε έχει αφήσει άφωνη ή προσπαθείς εμμέσως πλην σαφώς να μου πεις να σου αδειάζω τη γωνιά;» Η φωνή του Νάσου έβαλε φρένο στις σκέψεις της.

«Όχι, κάτι δικά μου σκέφτομαι».

Ο άλλος πάντως συνέχιζε να την παρατηρεί ρουφώντας πού και πού τον καφέ του.

«Πώς σου φαίνεται η Νομική;»

«Πώς να μου φανεί δηλαδή;»

«Κατάλαβα. Είσαι κι εσύ από τις φανατικές. Τι να το κάνεις! Πτυχία σήμερα έχουν ακόμα και οι καθαρίστριες!»

Η Μαρίτα μπήκε στον πειρασμό να του θυμίσει πως και η δική του δουλειά δεν ήταν ιδιαίτερων αξιώσεων, όμως άλλαξε εντελώς θέμα ρωτώντας: «Αυτός ο ξένος, σκηνοθέτης νομίζω είναι, ο Μίρο Κραφτ, τότε με την παρέα των φοιτητών;»

Ασύντακτη η ερώτηση, άντε ψάξε να βρεις τι θα απαντούσε ο άλλος.

«Ωραίος τύπος, τότε εδώ και τότε εκεί. Πού να δεις τι γυναικάρια κουβαλάει μαζί του!» Κάτι στο ύφος της τον φρέναρε και έσπευσε να το σώσει. «Όχι πως εσύ πας πίσω, δηλαδή».

Η Μαρίτα χαμογέλασε. Ο τύπος ήταν σπαστικός και έπασχε σίγουρα από έλλειψη τακτ, δεν έμοιαζε όμως να το κάνει επίτηδες.

«Και αν θέλει κανείς να τον βρει;» διακινδύνευσε, απόλυτα σίγουρη πως ο ξερόλας αυτό τουλάχιστον το αγνοούσε.

«Όποιος γυρίζει, μυρίζει».

«Τι θα πει πάλι αυτό;»

«Πως άμα θέλεις να βρεις κάποιον, τον βρίσκεις. Να, πώς βρήκες εμένα σήμερα;»

«Μα εσύ δουλεύεις εδώ!» του απάντησε εκνευρισμένη.

«Όχι για πολύ. Τέλος πάντων, επειδή βλέπω πως καίγεσαι, τον δικό σου τον γνώρισα στη Γερμανία, όταν σπούδαζα».

Σταμάτησε, σαν για να την αφήσει να χωνέψει πως όντως δεν ήταν ένας δεύτερης κατηγορίας σερβιτόρος, βλέποντας όμως πως η αποκάλυψη την είχε αφήσει αδιάφορη, συνέχισε: «Στο Ντίσελντορφ, δούλευε τότε σε ένα περιφερειακό θέατρο. Εδώ θα τον βρεις στο IDA. Τον βόλεψε καλά ο πεθερός του!»

Η Μαρίτα που ένιωθε ήδη το κεφάλι της βαρύ από τα τόσα απρόβλεπτα, δεν μπόρεσε να βγάλει νόημα από την τελευταία αποκάλυψη του Νάσου.

«Εσύ από πού τον ξέρεις;» ρώτησε κοιτώντας τη καχύποπτα.

«Είδα τις προάλλες μια ταινία του κι απλώς αναρωτιόμουν τι τύπος είναι» του απάντησε νομίζοντας πως το θέμα θα κλείσει εκεί κι αυτή θα βρει μια ευκαιρία να το σκάσει.

«Ταινίες!» ξεφύσηξε ο άλλος περιφρονητικά. Αν θέλεις να μάθεις κορίτσι μου, μόνο η ζωή είναι πραγματική. Να σου πω εγώ ιστορίες, όσες θέλεις!»

Τα μάτια του είχαν καρφωθεί επίμονα επάνω της, κάνοντάς την να αισθάνεται όλο και πιο άβολα. Κοίταξε το ρολόι της, ευτυχώς είχε τη δικαιολογία της δουλειάς. Μουρμούρισε κάτι και σηκώθηκε να φύγει, ο άλλος όμως της έπιασε το χέρι απαιτητικά, γύρισε την παλάμη της κι έγραψε επάνω ένα νούμερο.

«Το τηλέφωνό μου. Για να μη χαθούμε!»

Μέχρι η Μαρίτα να φτάσει στη Μαντζάρου είχε ξεχάσει το θράσος του Νάσου και το μόνο που αναρωτιόταν ήταν με τι τρόπο θα ρωτούσε την Ανέζα χωρίς να κινήσει τις υποψίες της. Καμιά φορά όμως άλλα υπολογίζουμε και άλλα τυχαίνουν. Στο μαγαζί βρήκε μόνο τον Κώστα, γιατί ο μικρός Παύλος είχε πάθει ίωση και η Ανέζα θα έμενε στο σπίτι μαζί του. Πού λόγος να μιλήσει στον Κώστα! Δεν είχε το θάρρος που είχε αποκτήσει με την Ανέζα, κι έτσι φουρκισμένη έτριψε με μανία το χέρι της μέχρι που το νούμερο του τηλεφώνου έγινε μια ξεθωριασμένη μουτζούρα, σαν να ήταν ο Νάσος ο υπαίτιος κάθε συμφοράς.

Μα ακόμα κι όταν η Ανέζα γύρισε στη δουλειά, η Μαρίτα δεν αποφάσιζε να τη ρωτήσει, περιμένοντας μια κουβέντα από την άλλη ή έστω να εμφανιστεί ξανά ο Μίρο. Στο μεταξύ είχε πάρει τα χρήματα που της είχε στείλει ο Στράτος και τα κουβαλούσε μαζί της. Φοβόταν που είχε τόσα λεφτά επάνω της, τη θεία της όμως δεν ήταν να την εμπιστευτεί κανείς. Συνέχιζε να την απασχολεί το τι ήταν το περιβόητο IDA, ποιον να ρωτούσε όμως; Ούτε λόγος να ξαναπατήσει το πόδι της εκεί που δούλευε ο Νάσος. Ποιος ξέρει τι άλλο θα φανταζόταν, μπορεί και πως τον είχε ερωτευτεί. Στη σκέψη και μόνο έβαλε τα γέλια.

«Έτσι μπράβο! Γέλα και λίγο!» Η Ανέζα την πρόλαβε και της έστρωσε ένα τσουλούφι που είχε πέσει στα μάτια της. Έτσι όπως στεκόντουσαν η μία δίπλα στην άλλη μπροστά στον μεγάλο οβάλ καθρέφτη της τουαλέτας, έμοιαζαν σχεδόν συνομήλικες.

«Θα ήθελα να είχα μια αδελφή σαν κι εσένα» είπε αυθόρμητα η Μαρίτα και δεν το εννοούσε για κολακεία. Εκείνη τη στιγμή ένιωθε τόσο κοντά της που θα μπορούσε να της εξομολογηθεί ό,τι την βασάνιζε.

Η Ανέζα την αγκάλιασε και μετά απομάκρυνε το πρόσωπό της και την κοίταξε σοβαρά στα μάτια.

«Αν με νιώθεις έτσι, δεν είναι καλύτερα να μου πεις τι σε τρώει;»

Αυτή την ευκαιρία έψαχνε και η Μαρίτα, αλλά τώρα που της δινόταν, δίστασε ξανά και ανέβαλε την εξομολόγησή της για μια άλλη στιγμή.

Τελικά, η απάντηση ήταν απλή. Το πρώτο μάθημα των γερμανικών έλουσε με φως το σκοτάδι που περιέβαλλε το IDA. Τα αρχικά του δήλωναν ότι επρόκειτο για ένα ινστιτούτο γερμανικής επιμόρφωσης, το οποίο μάλιστα βρισκόταν στα πόδια της, σε μια πάροδο της Λυκαβηττού. Η Στεφανία ήξερε τα πάντα, καθώς παρακολουθούσε όχι μόνο τα σεμινάρια που απευθύνονταν σε καθηγητές Γερμανικής, αλλά και κάθε εκδήλωση που οργάνωνε το ινστιτούτο. Ο Μίρο Κραφτ ήταν διευθυντής του πολιτιστικού τομέα, μια θέση με τετραετή θητεία. Στο άκουσμα των νέων η καρδιά της Μαρίτας πετάρισε. Οι ελπίδες της αναπτερώθηκαν. Ήξερε ότι ο Μίρο αγνοούσε την ύπαρξή της, λησμόνησε την Κατρίνα που είχε ήδη εδραιώσει τη θέση της στη ζωή του. Κανένας δεν σου απαγορεύει να κάνεις όνειρα και η Μαρίτα είχε αρχίσει να ονειρεύεται με ανοιχτά τα μάτια. Φανταζόταν συναντήσεις τυχαίες ή και σκόπιμες ακόμα. Τώρα που ήξερε πως ζούσαν τόσο κοντά, τι πιο πιθανό από το να διασταυρωθούν οι δρόμοι τους. Ήταν τυχαίο αλήθεια το ότι σε διάστημα ενός μήνα τον είχε δει τρεις φορές;

Ο αυθορμητισμός και η αισιοδοξία της Στεφανίας σαν μεταδοτικοί ιοί ήρθαν και κόλλησαν στη Μαρίτα για την οποία η καινούρια της φίλη ήταν υπόδειγμα ατόμου που ήξερε τι ήθελε από τη ζωή. Μετά το μάθημα, πάντα έβρισκαν ένα τέταρτο με είκοσι λεπτά για να κουτσομπολέψουν λίγο, να κάνουν κοινωνική κριτική, όπως το ερμήνευε η Στεφανία. Η Μαρίτα άρχισε να ανοίγεται. Δεν ήταν τόσο δύσκολο όσο το νόμιζε, ίσως με την Ανέζα δεν της έβγαине γιατί εκείνη γνώριζε ήδη τον Μίρο.

«Μαρίτα, σκέφτηκες τι θέλεις από τη ζωή σου;»

Η ερώτηση της Στεφανίας τη βρήκε απροετοίμαστη. Αν και είχε πάρει τις αποφάσεις της, τώρα μάλιστα που το οικονομικό είχε με ανέλπιστο τρόπο λυθεί, ακόμα δίσταζε. Ίσως ο σκληροπυρηνικός χαρακτήρας του πατέρα της να την κρατούσε ακόμα δέσμια, λες και για ό,τι έπραττε θα ήταν αιωνίως υπόλογη. Ο νόμος τής έδινε πια το ελεύθερο, άρα δικαιολογίες δεν υπήρχαν. Αυτό το κάτι που κλωθογύριζε στο μυαλό της, αυτό που και η ίδια δεν πίστευε πως θα μπορούσε να γίνει κάποτε πραγματικότητα, έμοιαζε με ένα επίμονο χτύπημα στην πόρτα της. Αρκούσε να ρίξει κανείς μια ματιά στα θεατρικά έργα τα οποία συσσωρεύονταν στο ντουλαπάκι που με ξινισμένα μούτρα τής είχε παραχωρήσει η θεία.

«Θέλω να γίνω ηθοποιός!» ομολόγησε επιτέλους και καθώς το ξεστόμισε δεν της φαινόταν πια καθόλου παράξενο. Ούτε και η ίδια κατάλαβε πώς εξομολογήθηκε στη Στεφανία την αγάπη της για το θέατρο και τις ερασιτεχνικές προσπάθειές της στην επαρχία.

«Έχεις κοιτάξει τις δραματικές σχολές;» τη ρώτησε η φίλη της.

Όχι, δεν είχε ιδέα τι χρειαζόταν. Μπορούσε σίγουρα να γραφτεί σε μια ιδιωτική σχολή, τώρα είχε τα χρήματα. Κι έπειτα ήταν πια καιρός να ψάξει για διαμέρισμα.

Ξαφνικά οι μέρες της Μαρίτας γέμισαν. Με τα μαθήματα, τη δουλειά και το ψάξιμο για σπίτι, δεν καταλάβαινε για πότε έπεφτε κατάκοπη στο κρεβάτι. Ακόμα και τα μούτρα της θείας δεν της έμοιαζαν μέχρι το πάτωμα, μάλλον δεν προλάβαινε ούτε να την κοιτάξει. Οι σχέσεις τους πια περιορίζονταν σε *καλημέρα, καλησπέρα, καληνύχτα*.

Όταν επιτέλους το διαμέρισμα βρέθηκε, -μια συμπαθητική γκαρσονιέρα στα Άνω Πετράλωνα-, η Μαρίτα ξεφύσηξε ανακουφισμένη. Ένα μέρος των χρημάτων είχε πιάσει τόπο. Η μεγαλύτερή της χαρά όμως ήταν όταν ξεκίνησαν με τη Στεφανία για μια εξόρμηση στο Μοναστηράκι, ψάχνοντας έπιπλα από δεύτερο χέρι. Ξαφνικά η Αθήνα που επί μήνες της φαινόταν ένας αφιλόξενος και απρόσιτος τόπος, έμοιαζε σαν κουρτίνα που είχε τραβηχτεί για να αφήσει να φανούν χίλιες ομορφιές. Οι φωνές των πωλητών την καλούσαν ακούραστα, ενώ οι πολύχρωμεςπραμάτειες τους φάνταζαν εξωτικές στα νεοφώτιστα μάτια της. Την έπιασε μια μανία κατανάλωσης που δεν υποψιαζόταν καν πως έκρυβε μέσα της. Αλλά είπαμε, τώρα ήταν μια άλλη Μαρίτα. Δεν ήταν λίγες οι φορές που η Στεφανία την τραβούσε από το χέρι για να προχωρήσουν, υπενθυμίζοντάς της ότι η ώρα περνούσε κι αυτές μόνο χαζολογούσαν. Οι καταστηματάρχες μαθαίνοντας πως ήταν και οι δύο φοιτήτριες, υποχωρούσαν στα παζάρια της Στεφανίας, συμπληρώνοντας πως αυτό το όφειλε στα υπέροχά της μάτια. Η Μαρίτα γελούσε κατακόκκινη, λες και το κομπλιμέντο προοριζόταν γι' αυτήν, κατά βάθος όμως ζήλευε λίγο. Γνώριζε πως η εμφάνισή της υστερούσε σε σύγκριση με τη φίλη της. Αυτό το τελευταίο της το υπενθύμιζαν οι βιτρίνες και οι καθρέφτες, που στο πέρασμά τους την έκαναν να νιώθει σαν τον φτωχό συγγενή, ακριβώς σαν μια συνηθισμένη επαρχιώτισσα. Έπρεπε να το αλλάξει και αυτό. Τι στο καλό; Ηθοποιός δεν ήθελε να γίνει; Ας το έβλεπε σαν ένα ρόλο. Από κάπου έπρεπε να αρχίσει. Ο μόνος άντρας που της είχε κάνει μια φιλοφρόνηση ήταν ο Νάσος, αυτός όμως δεν πιανόταν. Τα ίδια θα έλεγε ακόμη και σε θηλυκή

κατσαρίδα. Παρά τη στιγμιαία στενοχώρια της δεν μπόρεσε να μη χαμογελάσει με τη σκέψη της. Η Στεφανία τη σκούντησε.

«Πάλι ονειροβατείς; Στο είπα, δεν τελειώνουμε έτσι όπως πάμε!» την ψευτομάλλωσε.

Ήταν τόση η ανάγκη της εκείνη τη στιγμή να μιλήσει, να πει κάτι, οτιδήποτε, που το ξεφούρνισε μονοκοπανιά.

«Γνώρισα έναν τύπο, πού να σου τα λέω. Φοβερός κολλιτσίδας! Δουλεύει σε μια καφετέρια και....»

Δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει τη φράση της, καθώς μια φωνή που κάτι της θύμιζε, έκανε και τις δυο να στραφούν προς τον Νάσο που πλησίαζε με γρήγορες κινήσεις.

«Στεφανία, Μαρίτα!»

«Τι κάνεις εσύ εδώ;» Η Στεφανία γούρλωσε τα μάτια.

«Μικρός που είναι ο κόσμος! Γνωρίζοσαστε;» απόρησε εκείνος.

«Εσύ τι λες;» Η Στεφανία τον αγκάλιασε, ενώ η Μαρίτα προσπαθούσε ακόμα να καταλάβει. «Η Μαρίτα είναι μαθήτριά μου. Κι εσείς, από πού;»

«Ακόμα περιμένω να με πάρεις τηλέφωνο! Μάλλον θα είχε χαλάσει η συσκευή σου και δεν έβρισκες και κανένα θάλαμο να λειτουργεί!» Ο Νάσος απευθύνθηκε ειρωνικά στη Μαρίτα.

«Για καθίστε να καταλάβω κι εγώ. Γνωρίζεις τον αδελφό μου, Μαρίτα;»

«Τον αδελφό σου; Δεν το ήξερα πως έχεις αδελφό, δεν μου είχες πει τίποτα!»

«Έλα, κάνεις λες και σε μάλωσα. Ο Νάσος είναι...»

«Το μαύρο πρόβατο της οικογένειας» την πρόλαβε εκείνος χαρίζοντάς της το πιο γοητευτικό του χαμόγελο.

Η Μαρίτα πρόσεξε ότι τα μάτια τους είχαν ακριβώς το ίδιο χρώμα, μόνο που του Νάσου είχαν μια σκληράδα, ίσως έφταιγε και το μούσι που αγρίευε κάπως την όψη του στο χλωμό χειμωνιάτικο φως.

«Κερνάω φαγητό. Με δύο τόσο ωραίες γυναίκες, μην αφήσουμε την ευκαιρία να πάει χαμένη!» είπε εύθυμα ο Νάσος.

«Είσαι αδιόρθωτος» διαμαρτυρήθηκε η Στεφανία πιάνοντάς τον αγκαζέ. «Λοιπόν, θα μου πείτε πού γνωριστήκατε;»

Η Μαρίτα έγινε κατακόκκινη, ελπίζοντας πως η Στεφανία θα είχε ήδη ξεχάσει την ιστορία με τον ανεκδιήγητο τύπο που είχε αρχίσει να της διηγείται λίγο πριν εμφανιστεί ο Νάσος. Η θέση της έγινε ακόμη πιο δύσκολη, καθώς δεν πρόλαβε καν να τους πληροφορήσει πως η θεία της την περίμενε όπως κάθε Κυριακή, για να φάνε σαν οικογένεια

«Ήρθε σαν το βρεγμένο γατί για να μου ζητήσει καταφύγιο» πετάχτηκε ο Νάσος.

Τα πράσινα μάτια της Στεφανίας στένεψαν καχύποπτα. Προλαβαίνοντας τις διαμαρτυρίες της Μαρίτας, απευθύνθηκε επιτιμητικά στον αδελφό της: «Θα σοβαρευτείς ποτέ σου εσύ; Μα τι λέω! Πρώτα θα γυρίσει η γη ανάποδα, και μετά θα γίνεις άνθρωπος!»

«Πάλι τα καλύτερα για τον αδελφό της. Άμα σε ακούσει κανείς, θα σε περάσει για μια όμορφη πλην όμως ανέραστη στρίγκλα».

«Δεν τρώγεσαι με τίποτα! Έλα, σοβαρέψου και μίλα!»

Η Μαρίτα αναγκάστηκε να δώσει την κανονική εκδοχή της γνωριμίας τους, όσο ο Νάσος, με ύφος ειδικού, παράγγελλε χωρίς καν να τις ρωτήσει. Ήταν προτιμότερο να μιλάει παρά να σκέφτεται το τελικό ποσό του λογαριασμού. Μια ματιά στον κατάλογο αρκούσε για να καταλάβει πως τα χρήματα στο πορτοφόλι της έφταναν μόλις για το μερίδιό της.

«Μην το παραξηλώνεις» τον προειδοποίησε η Στεφανία, μόλις το πολύ ακριβό κρασί έφτασε στο τραπέζι τους.

«Μην ανησυχείς! Η νέα μου δουλειά δικαιολογεί το κέρασμα».

Ο Νάσος ξεκινούσε την επομένη στο πολύ γνωστό κεντρικό ξενοδοχείο Ολύμπια. Η θέση του νυχτερινού ρεσεψιονίστ προμήνυε ικανοποιητικότητες απολαβές.

«Τον βρήκες τελικά τον σκηνοθέτη σου;» τη ρώτησε ενώ της γέμιζε κρασί το ποτήρι της.

Η Μαρίτα κόντεψε να πνιγεί, νιώθοντας ξαφνικά ένοχη. Κάθε κουβέντα του Νάσου έκανε ακόμη πιο δύσκολη τη θέση της.

«Ξέρεις κι εσύ ότι η Μαρίτα θέλει να γίνει ηθοποιός;» μπήκε στη μέση η Στεφανία, για να κάνει ακόμα χειρότερα τα πράγματα.

«Για ένα λεπτό. Εσύ της Νομικής δεν είσαι ή με δούλευες;» διαμαρτυρήθηκε ο Νάσος.

Δεν της άρεσε και πολύ το ύφος του, λες και είχε κάποιο δικαίωμα επάνω της. Φουρκισμένη, έψαχνε μια κατάλληλη απάντηση, κι ας ήταν και η Στεφανία παρούσα. Ωραίος τρόπος είχε ο τύπος. Πού τους είχε μάθει; Στη σχολή τουριστικών επαγγελματιών;

«Σκοπεύω να τα παρατήσω. Μια λάθος επιλογή ήταν, καλύτερα να το κόψω τώρα προτού χάσω κι άλλο χρόνο» ομολόγησε νιώθοντας ότι απολογείται.

«Το ξέρει η μαμάκα σου, αλήθεια;»

«Σκάσε Νάσο, η μητέρα της έχει πεθάνει». Η Στεφανία έριξε μια άγρια ματιά στον αδελφό της.

Εκείνος καταλαβαίνοντας την γκάφα του προσπάθησε να τα μπαλώσει. «Άντε, από αύριο σας προσκαλώ να γνωρίσετε τη μεγάλη ζωή. Κερνάω ποτά και ό,τι άλλο κάνετε κέφι».

«Κοίτα να βολευτείς εσύ και μετά βλέπουμε. Ακόμη δεν τον είδαμε, Γιάννη τον βαφτίσαμε» σχολίασε ξινά η Στεφανία.

Η Μαρίτα δεν έβλεπε την ώρα να φύγουν. Ήταν ανάγκη ο Νάσος να είναι αδελφός της Στεφανίας; Ευτυχώς που δεν έμοιαζαν στον χαρακτήρα. Είχε μια καταπληκτική ικανότητα αυτός ο άνθρωπος να σε κάνει να αισθάνεσαι άσχημα.

Καθώς έφευγαν, ο Νάσος τής έδωσε ξανά το τηλέφωνό του, αυτή τη φορά γραμμένο σε ένα καπάκι αναψυκτικού. Αν μη τι άλλο, ήταν εφευρετικός. Για αυτόν και μόνο τον λόγο, η Μαρίτα δεν το πέταξε στο πρώτο καλάθι σκουπιδιών που βρήκε μπροστά της. Ίσως πάλι και να το χρειαζόταν αυτό το ενδιαφέρον.

3.

«Τι πάει να πει τα παρατάς, Μαρία;» Ο Θώδης Κερασάρης βρόντηξε το χέρι του στο τραπέζι κάνοντας πιατικά και ποτήρια να τρίζουν στο ξέσπασμα της οργής του.

Η Μαρίτα ένιωσε τον λαιμό της να στεγνώνει παρόλο που λίγο πολύ την περίμενε αυτή την αντίδραση. Εξάλλου ήταν και το μόνο που σκεφτόταν στο πολύωρο ταξίδι της.

«Πατέρα, εγώ όφειλα να είμαι ειλικρινής μαζί σου. Θα σου άρεσε να προσποιούμαι πως πηγαίνω στη Σχολή και να μην περνάω ούτε καν απ' έξω;»

«Μη μου τα γυρίζεις τώρα εμένα! Κάναμε μια συμφωνία, κι εσύ δεν την τήρησες».

«Τη συμφωνία την έκανες με τον εαυτό σου». Η φωνή της Μαρίτας μόλις που ακούστηκε.

«Τι μου τσαμπουνάς μέσα από τα δόντια σου; Για μίλα ξεκάθαρα!»

«Εσύ ήθελες να μπω στη Νομική κι εγώ ήθελα μόνο να φύγω από εδώ».

«Πες μας τώρα πως κακοπέρασες! Που τίποτα δεν σου έλειψε!»

«Το χωριό μας δεν είναι όλος ο κόσμος».

«Γι' αυτό και θα γίνεις δικηγόρινα. Να περπατάς και να τρίζουν οι πλάκες, να σε σέβονται όλοι, να βλέπουν τι κόρη έχει ο Κερασάρης!»

«Πατέρα, δεν είναι έτσι τα πράγματα». Η φωνή της Μαρίτας αντήχησε κουρασμένη στην τραπεζαρία.

«Σκασμός!» Ο Θώδης γούρλωσε τα μάτια αναψοκοκκινισμένος, εκείνη όμως συνέχισε. Το ποτήρι έπρεπε να το πιει μέχρι το τέλος.

«Θα γραφτώ σε Δραματική Σχολή. Θέλω να γίνω ηθοποιός».

«Τι;» Ο Θώδης έσπρωξε την καρέκλα του και σηκώθηκε απότομα αρπάζοντας το μπαστούνι του. «Πουτάνα θα γίνεις σαν τη θεία σου; Γι' αυτό σε μεγάλωσα εγώ; Ποιος σου άλλαξε τα μυαλά στην Αθήνα; Βρήκες αγαπητικό, ε; Μίλα!» ωρυόταν κραδαίνοντας απειλητικά το μπαστούνι.

Η Μαρίτα ίσα που πρόλαβε να σκύψει το κεφάλι, καθώς το ροζιασμένο ξύλο της αγριλιάς έπεφτε βαρύ στους ώμους της. Ο πατέρας της σε έξαλλη κατάσταση τη χτύπησε ξανά και ξανά, ώσπου έχασε την ισορροπία της και σωριάστηκε στο πάτωμα.

«Σήκω απάνω που θα μου κάνεις κορδελάκια. Εμένα το κούτελό μου είναι καθαρό και δεν θα μου κρεμάσεις εσύ τα κουδούνια!» της φώναξε και την άρπαξε από τα μαλλιά.

Η Μαρίτα βόγκηξε καθώς τα βαριά χέρια του πατέρα της έκλειναν γύρω της σαν μέγγενη.

«Φίλα μου το χέρι και ζήτα μου συγγνώμη, κι εγώ θα ξεχάσω τις βλακείες σου» μούγκρισε και η τεράστια παλάμη του βρέθηκε στο στόμα της να της πιέζει τα χείλη.

Της ήρθε σιχαμάρα βλέποντας τα κατακόκκινα μάτια, διάσπαρτα από φλέβες, τόσο κοντά στο πρόσωπό της. Είχε μπροστά της έναν άνθρωπο εξήντα ενός χρόνων, που κι αν κάποτε είχε υπάρξει νέος, η ίδια δεν είχε να θυμάται από αυτόν παρά μόνο μια παγωμένη έκφραση σε ένα βλοσυρό πρόσωπο.

Η παλάμη συσπόταν αδημονώντας, δίνοντας στη Μαρίτα να καταλάβει πως ο άντρας μπροστά της ήταν ικανός για τα χειρότερα. Η παλάμη τραβήχτηκε απότομα, ήταν όμως για να πάρει φόρα και να πέσει σαν καταπέλτης στο μάγουλό της. Σαν τον Χριστό, εκείνη γύρισε κι από την άλλη.

«Χτύπα κι άλλο! Εσύ δεν είσαι ο πατέρας μου!»

Ένα δεύτερο χαστούκι ακολούθησε, τόσο δυνατό που το στόμα της μάτωσε.

«Κι εσύ δεν είσαι η κόρη μου! Σήκω φύγε από το σπίτι μου και να μην ξαναγυρίσεις. Από εμένα δεν έχεις να περιμένεις τίποτα πια. Και μη νομίζεις πως στην Αθήνα θα βρεις στέγη. Αμέσως παίρνω τη θεια σου την προκομμένη να της μηνύσω να μη σου ανοίξει ξανά την πόρτα της. Και τώρα χάσου από μπροστά μου! Γρήγορα, προτού μετανιώσω και σε σκοτώσω με τα ίδια μου τα χέρια!»

Καθώς η Μαρίτα σήκωνε το βαλιτσάκι της από το πάτωμα, είχε την αίσθηση πως όλα αυτά συνέβαιναν σε κάποια άλλη. Όταν όμως έκλεισε πίσω της τη βαριά ξύλινη πόρτα και βγήκε στο παγωμένο σούρουπο, συνειδητοποίησε πως δεν ήταν πια ούτε θα ξαναγινόταν ποτέ η Μαρία Κερασάρη.

«Εκείνος σε χτύπησε;» ρώτησε ο Στράτος καθώς της έδινε μια κούπα καυτό τσάι με κανέλα.

Όση ώρα κράτησε η διαδρομή από τη Νεροτριβή στον Λόγγο, τα χείλη της Μαρίτας ούτε που σάλεψαν. Κι εκείνος σεβάστηκε την κατάσταση και οδηγούσε αμίλητος προσέχοντας τις απότομες στροφές του ανηφορικού δρόμου. Τώρα όμως, μπροστά στο τζάκι που τριζοβολούσε, τα μάτια του δεν άφηναν το πρόσωπό της, λες κι έτσι θα μπορούσε να κατευνάσει τον πόνο της.

«Μαρίτα μου, εκείνος σε χτύπησε;» επανέλαβε ο Στράτος.

Η Μαρίτα στράφηκε προς το μέρος του γνέφοντας καταφατικά. Τα χείλη της ήταν πρησμένα, στα μάγουλά της τα αποτυπώματα της παλάμης του Θώδη έμοιαζαν με πινελιές παρανοϊκού ζωγράφου.

«Τι του έφταιξα, Στράτο; Είναι τόσο κακό να κάνω αυτό που εγώ νομίζω καλύτερο για μένα; Γιατί να με εξουσιάζει σαν να είμαι ένα από τα χωράφια του;»

«Εσύ δεν έφταιξες σε τίποτα. Τουλάχιστον όχι εσύ!» Ο Στράτος αναστέναξε βαριά κι έσκυψε το κεφάλι, με τις παλάμες να σκεπάζουν τα αυτιά του. Έμεινε για ώρα σε αυτή τη στάση κι έπειτα στράφηκε κατά την πόρτα λες και περίμενε κάποιον.

Η Μαρίτα που από πείσμα αρνιόταν να ξεσπάσει σε δάκρυα, -ούτε αυτά εξάλλου δεν άξιζαν στο Θώδη Κερασάρη-, απόμεινε να παρατηρεί τον Στράτο συλλογισμένη. Τι ήθελε να πει άραγε; Ήταν φανερό πως από στιγμή σε στιγμή θα της αποκάλυπτε κάτι σημαντικό.

Ο μικρότερος της οικογένειας των Χράνηδων ζούσε σαν ερημίτης στο παλιό σπίτι, το τελευταίο του χωριού, σκαλωμένο στην πλαγιά δίπλα σε ένα τεράστιο έλατο που έγερνε σαν για να το αγκαλιάσει προστατευτικά. Ρήμαζε το σπίτι όπως ρήμαζαν και οι άνθρωποι. Ο Στράτος, ο τελευταίος από τους Χράνηδες, είχε φτάσει στα σαράντα πέντε χωρίς γυναίκα και παιδιά με μόνη παρέα τον Ρήγα, το κυνηγόσκυλο. Κι όμως, σε αυτόν πρόστρεχαν όλοι σαν να ήταν τα χέρια του μαγικά. Οι γεροντότεροι έλεγαν πως από μικρός είχε το χάρισμα, το χάρισμα που έδινε το νερό. Ο Στράτος δεν ήταν πραγματικός γιος του Θωμά Χράνη. Αυτός ο τελευταίος τον είχε βρει στο Νεραϊδάλωνα, καταχείμωνο του '41, τυλιγμένο σε μια κουβερτούλα, μελανιασμένο από το κρύο και το κλάμα, τριών χρονών μόλις. Ένα τόσο δα πλασματάκι, αποφασισμένο όμως να ζήσει.

Όταν ο Θωμάς απόμεινε μοναχός, αφού ο γιος του ξοδεύτηκε στον ανταρτοπόλεμο, υιοθέτησε τον μικρό. Μέχρι ο Στράτος να μεγαλώσει, έλεγαν πως μιλούσε με το νερό, κι άλλοι πάλι έλεγαν πως συχνά πυκνά τον έβλεπαν στο Νεραϊδάλωνα να χειρονομεί με τον αέρα. Σίγουρα ήταν παιδί νεράιδας και στα μέρη τους αυτά δεν ήταν χωρατά, μα πράγματα που τα έλεγαν με τα σωστά τους. Ο Στράτος δεν επιβεβαίωσε ούτε διέψευσε ποτέ τις φήμες. Αν τους άρεσε να πιστεύουν, του ίδιου του περίσσευε, -όλα μισές αλήθειες, μισά ψέματα. Το μυστικό του ήταν ότι κατόρθωνε να παραμένει έξω από τις έριδες που συχνά ξέσπαγαν στο χωριό, και να κρίνει αμερόληπτα, σαν τον Σολομώντα των Γραφών. Όλοι ημέρευαν με τον λόγο του. Ένα τσούρμο

παιδιά που τον ακολουθούσαν πάντα, διέδιδαν πως τα αγρίμια έβγαιναν από τις κρυψώνες τους και του έγλειφαν τα χέρια, και πως κάποτε είδαν έναν λύκο με κατακίτρινα μάτια να τον σιμώνει και να κάθεται ήσυχος μερικά μέτρα μακριά του. Τίποτα δεν ήταν παράξενο, μονάχα ενίσχυε τις υποψίες της καταγωγής του. Κι αργότερα, ο Στράτος γυρνούσε με ένα ραβδί διχαλωτό και άρχισε να αφουγκράζεται τη γη. Τότε οι παλιότεροι που είχαν ζήσει την έλλειψη του νερού, είπαν πως ο Θεός τούς είχε στείλει έναν ραβδοσκόπο. Το παρατσούκλι Νεροστράτος έδωσε με το χάρισμά του κι έτσι πορεύτηκε μέσα στα χρόνια, γιος της γης, του νερού και του αέρα.

Παραμύθια και θρύλοι στροβιλίζονταν στο μυαλό της Μαρίτας, αυτό δεν άλλαζε όμως το ότι ο Στράτος ήταν ο φύλακας άγγελός της. Σε ποιον άλλον θα μπορούσε να καταφύγει, τώρα που είχε διωχτεί σαν τους πρωτόπλαστους από τον Παράδεισο; Μόνο που το πατρικό της δεν ήταν ο παράδεισος και ο Θώδης Κερασάρης δεν ήταν ο Θεός, κι ας έβλεπε ο ίδιος έτσι τον εαυτό του. Κι εκείνος, πού να ήξερε πως με την ευλογία της Φωτεινής και τη σύνεση του Στράτου, η Μαρίτα μπορούσε πλέον να πραγματοποιήσει όλα όσα της είχε αρνηθεί!

«Θα μου πεις;» Κοίταξε τον Στράτο ερωτηματικά.

«Τι, κοριτσάκι μου;» αντιρώτησε εκείνος.

«Λες και η μητέρα μου ήξερε τι θα συμβεί και φρόντισε να με εξασφαλίσει».

«Η Φωτεινή έβλεπε μακριά, όμως πάντα έβαζε τη δική της ευτυχία τελευταία. Ίσως και να φοβόταν ότι αν μπορούσε να αποκτήσει έστω και μια στιγμή χαράς, θα ήταν μεγάλη αμαρτία».

«Το λες σαν να είχε κάνει κάτι κακό και προσπαθούσε να εξιλεωθεί».

Ο Στράτος απόμεινε να κοιτάζει τη φωτιά συλλογισμένος. Έμοιαζε κάτι να θέλει να της πει, κι όμως φαινόταν να το μετράει.

«Στράτο, θέλω να μάθω όλη την αλήθεια. Η μητέρα μου έχει πεθάνει κι αυτός που είναι ζωντανός, δεν υπάρχει πια για μένα, όπως δεν υπάρχω κι εγώ για εκείνον. Γι' αυτό θα μου πεις είτε το θέλεις είτε όχι».

«Ας γίνει κι έτσι! Το χέρι του Κερασάρη είναι πιο βαρύ από την υπόσχεση που έδωσα στη Φωτεινή. Είμαι σίγουρος πως εκείνη μας βλέπει από κάπου και θα μου δώσει συγχώρεση».

Η Μαρίτα ένιωσε έναν ξαφνικό φόβο, περπατούσε όμως ήδη σε έναν δρόμο χωρίς επιστροφή. Καθησύχασε τον εαυτό της γνωρίζοντας πως η μητέρα της θα είχε σίγουρα λόγους για να χρήσει εξομολογητή της τον Στράτο.

«Η Φωτεινή δεν θέλησε ποτέ της τον γάμο με τον Θώδη. Αν δεν είχε κι εσένα, θα είχε δώσει η ίδια τέλος στη ζωή της, έτσι έλεγε. Φταίνει κι εκείνοι οι καιροί, που μην αξιώσει άνθρωπο ο Θεός να ξαναζήσει. Δύσκολα χρόνια, κι αυτά του πολέμου ακόμα δυσκολότερα. Για τους νεότερους ένα παραμύθι είναι, κακό και σκληρό, μόνο που και τα παραμύθια έχουν ευτυχισμένο τέλος. Κι εδώ είναι η διαφορά με τη ζωή. Στην αρχή ήταν η παιδική αθωότητα, μετά άλλαξαν όλα κι απόμειναν μέχρι τέλος το μίσος και τα πάθη. Από τη στιγμή που η Φωτεινή μου άνοιξε την καρδιά της, ήξερα πως τίποτα δεν θα μείνει κρυφό για πάντα».

«Τι κακό είχε κάνει η μητέρα μου; Σε ποιον;» Τα γκρίζα μάτια της Μαρίτας καθρέφτιζαν την αναστάτωσή της.

«Ερωτεύτηκε. Κι αυτό ήταν που τη σκότωσε. Αυτό το μαράζι ρίζωσε στην καρδιά της και της ρούφηξε σώμα και μυαλό».

«Ποιον είχε ερωτευτεί; Τον ξέρω; Ήταν από το χωριό;»

Ο Στράτος έφερε το δάχτυλο στα χείλη. «Ήσυχασε κι άκου το παραμύθι».

4.

«Ήταν κάποτε δυο αγόρια που μεγάλωναν σε γειτονικά χωριά, τον Λόγγο και τη Νεροτριβή. Η Νεροτριβή ήταν πιο καλότυχο χωριό, πιο πλούσιο, κι όπως φανέρωνε και το όνομά του δεν του έλειπαν οι πηγές του νερού, ευλογία Θεού. Ο Θώδης από τη Νεροτριβή και ο Φίλιος από τον Λόγγο, με μόλις έναν χρόνο διαφορά ηλικίας, ήταν αχώριστοι. Ακούραστα κάλυπταν ο καθένας τους το μισό από την απόσταση που τους χώριζε για να παίζουν μέσα στα δάση, να μαζέψουν άγρια χόρτα, παράξενες πέτρες, να παραφυλάξουν και να κάνουν τις σκανταλιές τους. Το 1927, όταν στη Νεροτριβή γεννήθηκε το κορίτσι με τα κόκκινα μαλλιά, ο πεντάχρονος Θώδης και ο τετράχρονος Φίλιος έτρεξαν να το δούνε. Στριμωγμένα δίπλα στην ξύλινη κούνια, καθώς αντίκρισαν τα γαλανά μάτια της μικρής, απόμειναν να την κοιτάζουν χωρίς μιλιά. Το τελευταίο που θα μοιράζονταν θα ήταν ο έρωτάς τους για τη Φωτεινή. Καθώς περνούσαν οι εποχές και τα αγόρια μεγάλωναν, άρχισαν να φαίνονται οι διαφορετικοί τους χαρακτήρες. Ο Αναστάσης Κερασάρης, ο πατέρας του Θώδη, είχε παντρευτεί δεύτερη φορά, ήταν νέος ακόμη σαν πέθανε η γυναίκα του πάνω στη γέννα. Δεν τον πείραξε που η καινούρια του γυναίκα, η Κατερίνα Αναβρυττού, είχε κι εκείνη μια κόρη από τον πρώτο της γάμο. Αυτός γύρευε κάποια να φροντίζει τον ίδιο και τον γιο του, τον Θόδωρο. Το προξενιό το είχε κάνει ο πατέρας του Φίλιου, ο Θωμάς Χράνης, καθώς η Κατερίνα ήταν δεύτερη εξαδέλφη του. Όσο αγαπητός ήταν ο Θώδης στα πέντε πρώτα χρόνια της ζωής του, τόσο ο χαρακτήρας του άλλαξε από κει και πέρα. Ίσως έφταιγε που ο πατέρας του έδειχνε στην κόρη της Κατερίνας, την Τασούλα, μια υπερβολική, θα χαρακτήριζε κάποιος, αφοσίωση.

»Και όσο ο Θώδης σκλήραινε, τόσο ο Φίλιος γινόταν πιο ευαίσθητος και πονετικός. Μαζί τους μεγάλωνε και η Φωτεινή με την παράξενη ομορφιά της. Και τότε οι παιδικοί φίλοι άρχισαν να απομακρύνονται και να ανταγωνίζονται ο ένας τον άλλον για να κερδίσουν την προτίμηση της κοπέλας. Άλλαζαν οι καιροί και μάκραιναν σε χρόνους φτωχικούς και στερημένους.

»Η Φωτεινή έγινε δέκα χρονών, ήταν χειμώνας του '37 και τότε ξεκίνησε ένα παιχνίδι με τον Φίλιο, έχοντας ασυνείδητα κάνει την επιλογή της ανάμεσα στα δύο αγόρια. Η πέτρα στο Νεραϊδάλωνο μοιράστηκε τα μυστικά τους γράμματα, στην αρχή παιδιάστικα.

Καλέ μου Φίλιο,

Χθες ήρθε ο Θώδης και με βρήκε. Τι άμυαλος που είναι κι ας με περνάει πέντε χρόνια. Μου είπε πως θα πήγαινε για κυνήγι και το πιο μεγάλο πουλί που θα σκότωνε, θα μου το έφερνε πεσκέσι. Αφού ξέρει πως εγώ τα αγαπάω τα πουλιά, τι νομίζει, πως θα καθίσω να το φάω; Δεν μπορώ και να του κακιώσω, ξέρει πως τον συμπαθώ, όμως είναι ώρες που θυμώνει και τα μάτια του σκοτεινιάζουν άμα δε γίνεται το δικό του. Του είπα να έρθει μαζί μας να μαζέψουμε βοτάνια και αυτός μου αποκρίθηκε πως είναι άντρας κι όχι κορίτσι και σε κορόιδεψε που κάνεις ακόμα σαν παιδί. Εγώ θύμωσα και τότε μου είπε πως δε θα μου φέρει τίποτα. Ξέρω όμως πως θα του περάσει.

Σήμερα κατέβηκα μέχρι το μαγαζί του Σπανοσταμάτη και σε είδα από μακριά και κρύφτηκα. Είχες μαζέψει πάλι ρίγανη και την είχες δέσει ματσάκια να τα πουλήσεις. Είσαι καλός γιος που κι εσύ φροντίζεις το σπιτικό σου. Ο πατέρας σου θα χαίρεται που σε έχει.

Η Φωτεινή σου

Καλέ μου Φίλιο,

Με έπιασε η μάνα μου που μουτζούρωνα τα χαρτιά και θύμωσε γιατί λέει χαζολογάω σαν να έχουμε σχολή και δεν τη βοηθάω στις δουλειές. Με έστειλε στο ταμπάκικο του Μπούρμπουλα να πάω φαγητό στον πατέρα και τον αδερφό μου, κι εγώ έκρυψα το χαρτί μην το βρει και το σκίσει και δεν έχω άλλο παρά το τετράδιο της γραφής. Η μάνα δεν έχει πάει σχολείο, δεν τα ήθελαν τα γράμματα για τα κορίτσια. Είμαι ήσυχη, δεν ξέρει να διαβάξει αυτά που σου γράφω.

Θα πάω στον πατέρα και θα γράψω το απόβραδο. Δε θέλω να καταντήσεις κι εσύ στο ταμπάκικο, είναι σκληρή δουλειά, ο πατέρας όλο βήχει και τα πόδια του είναι κόκκινα και πρησμένα. Και ο αδερφός μου ζέχνει από τα δέρματα, εσύ μυρίζεις βότανα και βουνό, δε θέλω να αλλάξεις, κι ας λέει ο Θώδης τα δικά του. Αυτός δεν έχει ανάγκη να δουλέψει, θα γίνει αφέντης.

Να ήταν καλοκαίρι και να είμαστε στο Νεραϊδάλωνο να τρέχουμε! Η μάνα μου φωνάζει πάλι, γιατί ακόμη δεν κίνησα για το ταμπάκικο. Θα πάρω το γράμμα μαζί μου μήπως και δεν μπορέσω να σου γράψω άλλο, κι αν προφτάσω θα το αφήσω κάτω από την πέτρα.

Η Φωτεινή σου

Φωτεινούλα μου,

Σήμερα ήρθε ένας κοκκινολαίμης και κάθισε στα κλαδιά της καρυδιάς. Εγώ βγήκα έξω κι ας ήξερα πως θα τρόμαζε. Είχα ένα ξεροκόμματο φυλαγμένο και του

άφησα λίγα ψίχουλα. Δεν έφυγε. Του σφύριξα στη γλώσσα του και αυτός έγειρε το κεφάλι του στο πλάι και μου απάντησε. Κι έπειτα πέταξε κι ήρθε μέχρι τα πόδια μου και τσιμπολόγησε. Σαν απόφαγε, μου σφύριξε ξανά και πέταξε πάλι στο κλαρί και τα μάτια του με κοίταζαν σαν μεγάλες χάντρες. Σαν να ήθελε να μου πει ευχαριστώ. Κατέβηκα τα σκαλιά και το πουλί πέταξε μέχρι την αυλόπορτα κι από κει στο κυπαρίσσι κι από κει πέταξε ξανά και ξανά κι εγώ έτρεξα ξοπίσω του μέχρι που σίμωσα στους βράχους του Χαρμάλη. Εκεί χώθηκε από κάτω κι εγώ απόμεινα να σκέφτομαι πού να χάθηκε. Σαν πέρασε ώρα, βγήκε από την κρυψώνα του και κελάηδησε σαν να ήθελε κάτι να μου δείξει. Πλησίασα κι έσκυψα εκεί που είχε τρυπώσει. Ο κοκκινολαίμης είχε τον θησαυρό του, γιατί βρήκα δύο όμοιες πέτρες, κόκκινες με γαλάζιες γραμμές, λεπτές σαν της παλάμης. Τώρα ξέρω τι δώρο θα σου χαρίσω.

Ο πιστός σου Φίλιος

Καλέ μου Φίλιο,

Θα φοράω πάντα το φυλαχτό σου. Δεν μου έχουν ξανακάνει τέτοιο δώρο κι είναι πολύ όμορφη η πέτρα που τη σκάλισες να μοιάζει με το Φ, το πρώτο γράμμα για το όνομά μου. Είσαι κατεργάρης όμως, αφού από Φ αρχίζει και το δικό σου όνομα. Μοιάζει και με σταυρό, κι εγώ άλλον δεν έχω εξόν από τον βαφτιστικό μου που δεν με αφήνει η μάνα να φορώ, γιατί λέει θα τον χάσω και καινούριο δεν θα πάρω.

Το πρωί που η μάνα έφυγε για τη νεροτριβή φορτωμένη και μ' άφησε να προσέχω το φαγητό να χυλώσει καλά, εγώ βρήκα ένα ραγισμένο γυαλί που φυλάει ο μεγάλος μου αδερφός στο κατώι και κοιτάχτηκα. Τι ωραία που λαμποκοπάει το φυλαχτό μου! Πρέπει να προσέχω μόνο μην το δει η μάνα και πει πως είμαι ξελογιασμένη και πως θέλω να μεγαλώσω πριν την ώρα μου. Θα το φορώ κι εγώ κάτω από τη χοντρή φανέλα και δεν θα φαίνεται.

Η Φωτεινή σου

»Λίγο πριν ξεσπάσει ο πόλεμος, ήταν φανερό πως η δεκατριάχρονη Φωτεινή είχε δώσει την καρδιά της στον Φίλιο. Τώρα πια όταν τον συναντούσε αναψοκοκκίνιζε, αλλά και κείνος είχε γίνει πιο σοβαρός, καθώς κόντευε πια τα δεκαοκτώ κι η καρδιά του χτυπούσε πιο δυνατά κάθε φορά που συναντιόντουσαν. Ως τότε τα παιχνίδια τους θα ήταν παιδικά; Είχε εμπιστοσύνη όμως στη Φωτεινή, και μπορούσε να περιμένει μέχρι να έρθει ο καιρός να τη ζητήσει από τον πατέρα της.

Αγαπημένε μου Φίλιο,

Ανησυχώ, γιατί ο Θώδης έρχεται κάθε λίγο και λιγάκι στο σπίτι. Πότε φέρνει το ένα πότε το άλλο, η μάνα έχει πια να το λέει, να τον έκανε γαμπρό της. Ο πατέρας όμως λέει πως είμαι μικρή ακόμη κι ευχαριστώ τον Θεό γι' αυτό. Δε μ' αρέσει ο τρόπος που με κοιτάζει εκείνος, τα μάτια του είναι πιο σκοτεινά από ποτέ και έχουν και κάτι άλλο που δεν καταλαβαίνω. Όταν γυρίζω σπίτι, φοβάμαι μην και πεταχτεί από καμιά γωνιά, του έχει γίνει συνήθεια να με παραφυλάει, ούτε στη βρύση τολμάω να πάω χωρίς να κοιτάζω ξοπίσω μου συνέχεια. Οι φιλενάδες μου λένε πως είμαι τυχερή που έχει ρίξει ο Θώδης ο Κερασάρης τα μάτια του επάνω μου, γιατί εγώ δεν έχω στον ήλιο μοίρα, λένε. Να μην έχω την τύχη της Τασούλας που χάθηκε με το μπουλούκι, να δούνε και οι Κερασάρηδες χαρά, που όλο ντροπές ρίχνουνε πάνω τους. Εγώ όμως την Τασούλα τη συμπαθούσα και θα την ήθελα φιλενάδα μου, αυτή όμως είχε αλλού τα μυαλά της.

Ελπίζω η δουλειά σου στον μύλο του Καρβούνη να μη σε κουράζει πολύ, μα ποια δουλειά δεν είναι κόπος; Στενοχωριέμαι μονάχα που άφησες το σχολείο, εσύ που είσαι τόσο καλός στα γράμματα, μα αυτή είναι η μοίρα των φτωχών. Παρακαλάω να είσαι καλά, και να ξέρεις πως εγώ ποτέ δεν θα γυρίσω να κοιτάζω τον Θώδη που νομίζει πως επειδή οι παράδες τού περισσεύουν, θα αγοράσει τον κόσμο όλο.

Η έννοια μου μαζί σου, η Φωτεινή σου

Γλυκιά μου Φωτεινή,

Δεν θα τολμούσα να σου γράψω όσα σκέφτομαι, αν ήξερα πως δεν με έχεις στο μυαλό και την καρδιά σου. Τις βλέψεις του Θώδη τις ξέρω, δεν είναι πως δεν ανησυχώ, όμως ξέρω κι εσένα. Μεγαλώσαμε, Φωτεινούλα μου, και δεν μπορώ πια να κρύβομαι. Τώρα που οι ώρες της σκόλης πέρασαν κι έφυγαν, λαχταράω να σε δω μια στάλα, ξέρω όμως πως δεν είναι μπορετό. Δεν με νοιάζει η δουλειά, την ώρα που φορτώνω τα σακιά, σε βλέπω μπροστά μου, τα μακριά σου χρυσοκόκκινα μαλλιά ξέπλεκα, τα μάτια σου τα γκριζογάλανα, λίμνη να πιω νερό. Στη βουή του μύλου, εγώ μπορώ κι ακούω τη φωνή σου και το γέλιο σου, και τότε η καρδιά μου χτυπάει δυνατά μέσα στο στήθος μου, και φοβάμαι πως θα πεταχτεί και θα σπάσει. Τα βράδια δε νιώθω κούραση, παρά περνάω ώρες ξύπνιος να θυμάμαι κάθε στιγμή από τότε που σε πρωτοείδα μωρό στην κούνια. Θα το γράψω για να το έχεις μήπως και κάτι μου συμβεί, ποτέ δεν ξέρεις τα ανθρώπινα. Από τότε σε αγάπησα. Να που το είπα και ξέρω πως θα κοκκινίσεις σαν θα το διαβάσεις, μα τώρα πια πίσω δεν το παίρνω.

Στο μικρό το κιούπι δίπλα στην πέτρα, θα βρεις ψιλό αλεύρι από την άχνη, το πήρα στα κρυφά. Λένε πως άμα φτιάξεις ψωμί και φας από αυτό, στον ύπνο σου θα δεις ποιον θα παντρευτείς. Μη γελάσεις, τα πιστεύουν οι παλιοί, και οι παλιοί ξέρουν παραπάνω.

Παντοτινά δικός σου, Φίλιος

Φίλιο αγαπημένε μου,

Οι συμφορές δεν αργούν να ξεσπάσουν. Κηρύχτηκε ο πόλεμος κι εγώ χαίρομαι που δεν θα πας, είσαι μεγάλος για τη δουλειά, μικρός όμως για τον θάνατο.

Ξαφνικά όλα απόμειναν ακίνητα και σιωπηλά. Λες και τα ζώα λούφαξαν στα λημέρια τους, τα πουλιά βουβάθηκαν. Τα δέντρα μοιάζουν χωρίς χρώμα, ο ουρανός λιγότερο γαλανός. Βλέπω τα σύννεφα να πλησιάζουν κι αναρωτιέμαι τι συμφορές θα φέρουν. Ο μεγάλος μου αδερφός έφυγε για το μέτωπο. Παρακαλάω τον Θεό να τελειώσει γρήγορα ο πόλεμος και να γυρίσουν όλοι καλά.

Η μόνη μου παρηγοριά είναι που με αγαπάς. Σε αγαπάω κι εγώ και το ξέρεις.

Η πιστή σου Φωτεινή

»Μετά ήρθε η Κατοχή και οι καιροί δυσκόλεψαν, οι χειμώνες γίνανε πιο άγριοι στα βουνά, ο κόσμος πεινούσε, κρύωνε.

Αγαπημένε μου,

Η μάνα λέει πως είμαι τρελή που γυρίζω έξω, τώρα που άλλαξαν τα πράγματα. Φοβάται τους Γερμανούς, ποιος δεν φοβάται αλήθεια, όμως πρέπει να φάμε και να ζεσταθούμε. Το κελάρι μας είναι άδειο, τα ξύλα σωθήκανε. Σήμερα ξεκινήσαμε από τα χαράματα με τον πατέρα να μαζέψουμε ό,τι κλαδιά είχαν πέσει από τον αέρα, να προλάβουμε μην και τα πάρουν άλλοι. Πώς έχουμε καταντήσει έτσι; Αγώνας να ανασάνουμε, αγώνας να ζήσουμε. Έρχεται σκληρός χειμώνας και η ψυχή μας μαύρισε όπως μαυρίζει και μαραζώνει το ψωμί που κι αυτό σώθηκε. Η μάνα βλέπει μακριά και είναι σκληρή. Μάζεψε τα λουμπούσια, δυο σακιά ολόκληρα και τα άλεσε μονάχη στον μύλο του καφέ, γιατί φοβότανε να τα πάει στον Καρβούνη μην και τις τα κλέψουν. Κατάντια μας, να τρέμουμε μη χάσουμε αυτά που μέχρι τώρα είχαμε για τα γουρούνια! Και τι έβγαλε; Μερικές οκάδες, ο Θεός να το κάνει αλεύρι. Τα χέρια της δεν τα λυπήθηκε που φουσκώσανε και πιαστήκανε κι οι φλέβες της πεταχτήκανε σαν τα πράσινα τα μαγιόφιντα; Αλίμονό μας αν αρρωστήσει, μας φτάνει ο αδερφός μου που γύρισε από τον πόλεμο με κρυοπαγήματα κι απόμεινε κουτσός.

Ο πατέρας είπε πως το ταμπάκινο θα κλείσει, ο Κερασάρης όμως του υποσχέθηκε να τον πάρει στα κτήματά του. Μακάρι να είχαμε άλλη λύση, δεν θέλω να χρωστάμε σε αυτούς.

Είδα τον πατέρα σου που κατέβαινε στην πόλη, να φέρει το γιατρό για το μωρό. Ας γίνει κι αυτό το ευλογημένο καλά, μην έχετε άλλες στενοχώριες. Καλότυχο θα είναι όμως που βρέθηκε στο Νεραϊδάλωνο. Είναι αλήθεια πως τώρα που η δουλειά στο μύλο λιγόστεψε, ο Καρβούνης σου έστειλε μήνυμα να μη ξαναπάς;

Τι θα κάνουμε Φίλιο μου; Πότε θα λευτερωθούμε; Μακάρι να ήμασταν μαζί κι ας ζούσαμε σαν τα αγρίμια σε σπηλιά. Τότε δε θα κρύωνα και δε θα πεινούσα, γιατί εσύ θα με ζέσταινες και θα με χόρταινες. Σαν με πιάνει απελπισία, αγγίζω το φυλαχτό σου και παίρνω δύναμη. Τα βράδια ζαρώνω στο κρεβάτι μου, ακουμπάω την πέτρα στο προσκεφάλι μου κι αποκοιμιέμαι με τη θύμησή σου. Και σαν ξυπνάω το πρωί, παίρνω κουράγιο, γιατί στον ύπνο μου έρχεσαι και με ησυχάζεις.

Δική σου, η Φωτεινή σου.

Φωτεινούλα μου,

Η μοναδική ηλιαχτίδα στη ζωή μου είσαι τώρα εσύ. Το δικό μου φυλαχτό το έχω κοντά στην καρδιά μου κι όταν ακουμπάει επάνω της, είναι σαν το δικό σου το κορμί, και με ζεσταίνει. Σ' αγαπάω τόσο που πονάω και στη σκέψη ακόμα πως οι καιροί με έχουν προλάβει και μαζί με αυτούς εκείνος που είχα παιδικό φίλο. Μέρα νύχτα πάω κι έρχομαι στην κόλαση, καθώς σκέφτομαι πως μόνο οι Κερασάρηδες καλοπερνούν. Λένε πως έχουν αλισβερίσι με τους Γερμανούς και δεν είναι φήμες. Τα κελάρια τους είναι γεμάτα κι όλων των άλλων αδειανά, αυγάτισαν την περιουσία με τη μαύρη αγορά, ας όψεται κι ο πάγος που έκαψε τα δέντρα κι έπεσε και το χωριό μας στην ανάγκη τους.

Θλίβομαι που ο Θώδης κατάντησε έτσι, να γυρνάει με ένα τουφέκι και να σκορπάει φοβέρες, μα πιο πολύ θλίβομαι που βλέπω εσένα να υποφέρεις. Πόση αδικία έχει αυτός ο κόσμος μαζεμένη; Πόση να αλλάξει κι ο Θεός και τι να προφτάσει; Η μάνα μου ακόμα χαραμίζει το λιγοστό λάδι στο καντήλι να ευχαριστήσει την Παναγιά που έσωσε το μωρό. Και σκέφτομαι πως σ' αυτές τις ιστορίες πρέπει να παίρνεις στα χέρια σου την τύχη σου και να πολεμάς με τον δικό σου τρόπο. Ο Νάσιος του Κοτσώρου πήγε με τους αντάρτες. Στο χωριό όλοι λένε πως είχαμε καλά, για της πατρίδας τη λευτεριά. Το σκέφτομαι κι εγώ παρά να κάθομαι εδώ ανήμπορος. Από τα χρόνια τα ανέμελα, δεν έχει μείνει τίποτα, είναι σαν να πέρασαν αιώνες, κι εγώ δεν είμαι είκοσι χρονών παρά ένας πικραμένος γέρος.

Μόνο εσύ με κρατάς πίσω, κρυώνω κι όμως το κορμί μου καίγεται από τη δύναμη της αγάπης μου. Ας είχα ένα σου χάδι και ό,τι με πρόσταζες, θα το έκανα.

Σκλάβος δικός σου, Φίλιος

»Λίγες μέρες μετά, εκείνο τον παγωμένο χειμώνα του '43, ο Θώδης έστειλε προξενιό στο σπίτι της Φωτεινής κι αυτή κλείστηκε στο δωμάτιό της κλαίγοντας, καθώς θυμήθηκε το ψωμί που τρία χρόνια πριν είχε φτιάξει από την άχνη του μυλωνά, αλλά στον ύπνο της δεν είχε δει τον Φίλιο παρά τον Θώδη. Δεν το είπε ποτέ στον Φίλιο, αποφασισμένη να μην πιστέψει στις προλήψεις των παλιών.

Αγαπημένε μου,

Όπου φτωχός και η μοίρα του. Ο Θώδης έστειλε τα προξενιά, θα το έχεις μάθει τώρα, όλο το χωριό βούιζε κι άλλοι έδιναν συχαρίκια, μα πιο πολλοί είναι αυτοί που αμπαρώνουν τις πόρτες τους καθώς περνώ. Με τον γιο του μαυραγορίτη θέλουν να με παντρέψουν, κι εγώ να το'χω χαρά; Μόνο η μάνα καμαρώνει σαν το γύφτικο σκεπάρνι, πιο μεγάλη τύχη δεν θα μπορούσα να βρω, λέει. Πού να της μιλήσω για εσένα; Ο πατέρας, πιο λογικός, με πόνεσε και είπε πως είμαι μικρή, η μάνα τότε είπε πως άμα δώσουν οι γονείς τη συγκατάθεσή τους, γάμος γίνεται.

Με αυτά και με εκείνα, προφασίζομαι διάφορα, να κερδίσω χρόνο. Η μάνα έχει βγάλει από τα σεντούκια προικιά, τα έχει αραδιάσει στη μεγάλη κάμαρα και καμαρώνει μοναχή της. Να τον παντρευτεί αυτή, σαν θέλει τόσο.

Ούτε να το σκεφτώ μπορώ να γίνει ο Θώδης άντρας μου, καλύτερα το έχω να πάω να σκοτωθώ. Είπα στη μάνα να γυρίσουμε τα πεσκέσια πίσω, μα εκείνη με κοίταξε με ένα βλέμμα, τη λυπήθηκα κι αυτή τη μαύρη.

Ξαπλώνω πια και δεν κοιμάμαι, ο ύπνος δεν σφαλίζει τα μάτια μου, μα εσύ έρχεσαι μέσα στο σκοτάδι. Νιώθω τα χέρια σου να κρατάνε τα δικά μου, να με χαϊδολογάνε τρυφερά, τα μάτια σου να μου λένε μικρά μυστικά. Είμαι γυναίκα σου κι ας μην έχω γίνει ποτέ.

Η απελπισμένη σου Φωτεινή

»Το επόμενο βράδυ, ο Φίλιος έρχεται στα κρυφά στη Νεροτριβή και βρίσκει τη Φωτεινή. Δίνουν μονάχοι υπόσχεση αγάπης. Το ίδιο βράδυ ο Φίλιος μπαίνει στο κατώι του Κερασάρη και τον κλέβει. Το κάνει για τη Φωτεινή, αλλά και για να αποδώσει δικαιοσύνη. Ο Θώδης ξέρει πολύ καλά ποιος τους έχει κλέψει, όπως ξέρει τόσο καιρό ποιον προτιμάει η καρδιά της Φωτεινής. Από εκείνη τη στιγμή κάνει ό,τι μπορεί για να κακολογήσει τον Φίλιο, τα αυτιά της Φωτεινής όμως δεν τον ακούνε. Ενώ ο Θώδης καταγγέλλει τον παλιό του φίλο στους χωροφύλακες, εκείνος δεν βρίσκεται πουθενά καθώς έχει φύγει στα βουνά με τους αντάρτες. Κανένας δεν γνωρίζει την τύχη του και η Φωτεινή κοντεύει να τρελαθεί. Στο μεταξύ ο Θώδης την πιέζει να τον

παντρευτεί και αυτή, άλλοτε με μισόλογα και άλλοτε με υποσχέσεις, τον αποκρούει.

»Οι γονείς της Φωτεινής έχουν άλλη γνώμη, δεν θέλουν γαμπρό τους έναν αντάρτη και με απειλές και φοβέρες την αρραβωνιάζουν με τον Θώδη. Ο Φίλιος μαθαίνει τον αρραβώνα κι έρχεται κρυφά, ο Θώδης όμως του την έχει στήσει με ένα απόσπασμα της χωροφυλακής. Κατορθώνει να γλιτώσει, για βδομάδες μόνο φήμες κυκλοφορούν, άλλες πως ζει άλλες πως έχει πεθάνει.

»Πλησιάζει το '44 και μαζί κι ο γάμος, ο Θώδης όμως δεν έχει άλλη υπομονή και κάνει τη Φωτεινή δική του με τη βία. Εκείνη τρελαμένη εξαφανίζεται. Μέσα στην παραζάλη της, ένα μικρό αγόρι την οδηγεί εκεί που κρύβεται ο Φίλιος. Η Φωτεινή ψήνεται από τον πυρετό, λιποθυμάει μπροστά στα μάτια του. Ο Φίλιος, ενώ όλα του ορμηλεύουν το αντίθετο, την παίρνει αγκαλιά και τη γυρίζει στη Νεροτριβή. Ο Θώδης όμως του έχει στήσει καρτέρι, κι αργότερα φτάνει το νέο στο χωριό πως οι Γερμανοί τον σκότωσαν.

»Όταν η Φωτεινή έγινε καλά, ο Θώδης τής είπε τη δική του εκδοχή της ιστορίας, πως δηλαδή μέσα στην αρρώστια της, εκείνη είχε προδώσει τον Φίλιο κι άλλα ακόμη για να της δημιουργήσει τύψεις και να της φορτώσει επίτηδες το κρίμα. Αν πίστευε πως είχε προδώσει τον αγαπημένο της, οι τύψεις θα τη βασάνιζαν σε όλη της τη ζωή. Δεν θα της απέμενε παρά να παντρευτεί τον Θώδη. Την άνοιξη του 1944 έγιναν οι γάμοι τους. Για τη Φωτεινή ήταν η αρχή μιας κόλασης από την οποία δεν βγήκε ποτέ. Ένας γάμος με το κακό και τη φοβέρα δεν έχει ελπίδες να στεριώσει. Για χρόνια η Φωτεινή έχανε τα παιδιά το ένα πίσω από το άλλο. Έπαψε να βγαίνει από το σπίτι, μόνο καθόταν στο χαγιάτι και κεντούσε, ενώ από το στόμα της σπάνια έπαιρνες μια λέξη ή ένα χαμόγελο μέχρι που το 1963 γέννησε τη Μαρία, τη Μαρίτα της όπως τη φώναζε».

Ο Στράτος τελείωσε τη διήγησή του και μάζεψε βουρκωμένος τα κιτρινισμένα γράμματα του Φίλιου και της Φωτεινής.

5.

Ο Στράτος ανασκάλεψε αμίλητος τη φωτιά που κόντευε να σωθεί. Προτιμούσε να αφήσει τη Μαρίτα να χωνέψει όσα της είχε διηγηθεί κι ευχόταν η κοπέλα να μη ζητήσει άλλες λεπτομέρειες. Ήταν προτιμότερο να σηκωθεί και να βγει έξω παρέα με τον Ρήγα του, να σεργιανίσει στα δάση παρά να περιμένει την ερώτηση που φοβόταν. Πήγαιναν πολλά χρόνια από τότε που έδωσε την υπόσχεση στη Φωτεινή. Το ήξεραν κι οι δυο τους πως κάποτε το κορίτσι θα ζητούσε να μάθει. Μπορεί και να μη μάθαινε ποτέ αν ακολουθούσε τον δρόμο που ο Θώδης είχε χαράξει για αυτήν. Έτσι ήταν πάντα του ο Θώδης, έφτιαχνε τις ζωές των άλλων κατά πώς το ήθελε ο ίδιος.

Δεν ήξερε αν τον μισούσε. Ο Στράτος δεν ήταν τέτοιος άνθρωπος. Η Φωτεινή του έλεγε συχνά πως έμοιαζε να μην είναι από αυτόν τον κόσμο παρά ένας άγγελος, κι εκείνος γελούσε. Δεν ήταν άγγελος τελικά, άνθρωπος ήταν, με τις αδυναμίες του, κι αυτό το είχε συνειδητοποιήσει ακόμη μια φορά όταν αντίκρισε τη Μαρίτα γεμάτη μελανιές. Τότε δικαίωσε πραγματικά τον Φίλιο. Υπήρχαν κάποιοι που θα μπορούσαν να σε φτάσουν μέχρι την αμαρτία, μια λέξη που ο Στράτος πίστευε πως είχε ξεκαθαρισμένη μέσα του, ώσπου κι ο ίδιος μπλέχτηκε ανάμεσα στους δυο εαυτούς του.

Η ζέστη από τα κούτσουρα που αναζωπυρώθηκαν του φλόγισε τα μάγουλα και τον έφερε ξανά στην πραγματικότητα. Σηκώθηκε αργά, μα προτού ακόμα στραφεί, ένιωσε τι θα ρωτούσε η Μαρίτα. Την λυπήθηκε έτσι όπως τον κοιτούσε χαμένη σαν παιδούλα. Κι όμως η κοπέλα ήταν δεκαεννιά χρονών, κι αυτός δεν έλεγε να το χωνέψει. Σαν τον Θώδη σκεφτόταν τώρα.

«Δεν μου είπες όλη την ιστορία, Στράτο». Η φωνή της γέμισε παράπονο. «Αν δεν μου έδειχνες τα γράμματα, ποτέ μου δεν θα μπορούσα να φανταστώ πως η μητέρα μου ήταν ερωτευμένη με τον αδελφό σου. Τι την έκανε όμως να έρθει σε εσένα, να σε εμπιστευτεί; Το πιο λογικό θα ήταν να μη βρεθείτε ποτέ, αφού πίστευε πως είχε κάνει τόσο κακό στην οικογένειά σας. Ποιος επιδίωξε να συναντηθείτε; Εσύ ή εκείνη; Πώς κατάλαβε την πλεκτάνη του Θώδη; Από ποιον έμαθε; Και γιατί τότε έμεινε παντρεμένη μαζί του και το χειρότερο, έκανε και παιδί; Δεν το χωράει το μυαλό μου, αυτός ο άνθρωπος που με γέννησε, που έχω το όνομά του, να είναι ένας προδότης, ένας βιαστής. Αλλά πάλι, τι λόγο έχεις να μου πεις ψέματα; Όχι, όσο το σκέφτομαι, αλήθεια θα είναι. Ποτέ δεν τους είδα να αλλάζουν έναν καλό λόγο. Μόνο τις φωνές του πατέρα μου θυμάμαι, κι εγώ να κουνιάζω στην άκρη του κρεβατιού μου

μέχρι να ησυχάσει το σπίτι από τον αντίλαλο της αγριάδας του. Ποτέ του δεν με κανάκεψε, δεν κάθισε να μου μιλήσει, δεν με ρώτησε για το τι ήθελα εγώ. Μόνο όριζε τι έπρεπε να γίνει και οι υπόλοιποι υπάκουαν. Έτσι ήταν όλη η ζωή της μητέρας μου άραγε; Από την εξουσία των γονιών της έπεσε στον Θώδη Κερασάρη χωρίς κανείς να τη ρωτήσει». Η Μαρίτα αναστέναξε. «Ήταν όμορφος ο αδελφός σου άραγε;»

Ο Στράτος πήγε μέχρι το σεντούκι, το άνοιξε κι από μέσα έβγαλε ένα μάτσο παλιές φωτογραφίες. Τα χρώματα ήταν ξεθωριασμένα, το χαρτί κιτρινισμένο από την ταλαιπωρία του χρόνου. Τις άφησε στο τραπέζι και βγήκε χωρίς να πει λέξη. Ο Ρήγας γρύλισε παραπονιάρικα που το αφεντικό του τον άφησε πίσω, όμως ο Στράτος χρειαζόταν τούτη την ώρα τη μοναξιά του και το παγερό κρύο για να σκεφτεί.

Το γύριζε σε χιονιά, αλλά αυτός ήταν συνηθισμένος. Μέσα στο κρύο γεννήθηκε, καταχέιμωνο ήταν όταν κόντεψε να πεθάνει. Κι όμως άντεξε. Κι άλλα ακόμα μπορούσε να αντέξει, ακόμα περισσότερα από όσα οι άλλοι. Χαμογέλασε με πίκρα καθώς συλλογίστηκε πως τον περνούσαν για αερικό, για το παιδί νεράιδας. Ήταν παράξενο πώς οι καιροί άλλαζαν, οι άνθρωποι όμως όχι. Μερικά πράγματα έμεναν ίδια από γενιά σε γενιά. Κάτι τέτοιο δεν πίστευε και η Φωτεινή όταν τόσα χρόνια πριν βρήκε το κουράγιο να χτυπήσει την πόρτα του σπιτιού του;

Θυμόταν πολύ καλά τη μέρα και την ώρα εκείνη καθώς ο ήλιος ξετρύπωσε ξαφνικά από τα σύννεφα και τα πέταλα της αμυγδαλιάς στροβιλίστηκαν στον αγέρα. Αυτός τα χάζευε έτσι όπως ανακάθονταν στο χαγιάτι, στα σκαλοπάτια και στο τσιμέντο της αυλής σαν ένα χιονισμένο χαλί. Άμυαλο δέντρο, σκεφτόταν, βιάζεται να ανθίσει, βιάζεται και να κάνει καρπούς. Και τότε την είδε. Γνώριζε ποια ήταν, κι ας μην είχαν συναντηθεί. Η ομορφιά της δεν είχε ταίρι. Στα πυρόξανθα μαλλιά της που τα είχε πλεγμένα κοτσίδα κουλουριασμένη χαμηλά στο σβέρκο της, είχαν καθίσει λουλούδια από την αμυγδαλιά, σαν για να τα στολίσουν. Αυτός που είχε ορκιστεί πως γυναίκα δεν θα τον μάγευε ποτέ, απόμεινε βουβός. Η Φωτεινή ήταν τότε τριάντα τεσσάρων, είχε όμως τη φρεσκάδα και την τρυφεράδα ενός μπουμπουκιού. Έτσι την έβλεπε με τα μάτια της νιότης των είκοσι τριών του χρόνων.

Εκείνη έστεκε αναποφάσιστη κι ο Στράτος αναρωτήθηκε τι να την έφερνε τάχα μέχρι την πόρτα του. Το σπίτι ήταν έρημο με το πένθος νωπό ακόμη από τον θάνατο του γέρο Χράνη. Αυτή του είπε πως μέρες τώρα το είχε

κατά νου να έρθει να συλλυπηθεί, αφού τόσα χρόνια δεν είχε τολμήσει να πατήσει το πόδι της στον Λόγγο, να πέσει στα πόδια του γέρου και να ζητήσει συγχώρεση η αμαρτωλή. Κι ήταν τόση η απελπισία της που ο Στράτος παραξενεύτηκε. Κανένας πια δεν μιλούσε για τα παλιά, -ήταν δύσκολοι καιροί και άδικοι, μα είχανε περάσει-, δεν υπήρχε όφελος, οι πεθαμένοι δεν γυρνούσαν έτσι πίσω. Ποιον να είχε αδικήσει η γυναίκα εξόν από τον ίδιο της τον εαυτό, που πήγε κι έπεσε στο στόμα του λύκου με τις ευλογίες των δικών της; Τώρα πια κανένας τους δεν ζούσε και για οικογένεια δεν είχε άλλη πέρα από εκείνη των Κερασάρηδων.

Την έμπασε στο σπίτι για να μην κρυώνει στο ξεροβόρι κι εκείνη, σαν να περίμενε να ξεπεταχτεί κάποιο φάντασμα, κάθισε φοβισμένη δίπλα στο τζάκι. Δεν μιλούσε παρά είχε τα μάτια κατεβασμένα. Ο Στράτος δεν ήξερε τι να κάνει, πρώτη φορά βρισκόταν μόνος με γυναίκα, τόσο αμήχανος όσο κι εκείνη. Η ώρα περνούσε μέχρι που η Φωτεινή σήκωσε τα μάτια της, που γυάλιζαν από τα δάκρυα, και ξέσπασε. Τότε του είπε πως εκείνη είχε σκοτώσει τον Φίλιο. Αν δεν έβλεπε πως το εννοούσε, θα έλεγε πως η καημένη είχε χάσει τα λογικά της. Εκεί που μιλούσε, σώπαινε ξάφνου κι αφουγκραζόταν, και ύστερα συνέχιζε μπερδεύοντας τα λόγια της.

Αυτή η πρώτη τους συνάντηση, καθώς αναδευόταν από τα βάθη του μυαλού του, έμοιαζε ακόμα και τώρα παράξενη σαν όνειρο. Είχε αφήσει όμως τη Φωτεινή να του μιλήσει, κι εκείνη άδειασε την καρδιά της, και μετά έπεσε στα γόνατα, και του ζητούσε να τη συγχωρέσει για όλους όσους αδίκησε, μήπως κι έτσι ησύχαζε το μυαλό της. Κι αυτός κρατώντας τα τρεμάμενα χέρια της, την παρακάλεσε να μη τα σκέφτεται πια όσα είχαν γίνει, δεν υπήρχε όφελος. Ύστερα η Φωτεινή έφυγε κι έμεινε μονάχος. Για ώρα το μυαλό του προσπαθούσε να χωνέψει και να ξεδιαλύνει ό,τι είχε ακούσει. Όταν έπιασαν τον Φίλιο, ο Στράτος ήταν δεν ήταν έξι χρονών. Έπειτα το σπίτι απόμεινε βουβό, κανένας δεν μιλούσε, ο πόνος ήταν βαρύς, το καντήλι πάντα αναμμένο. Ο καιρός πέρασε, ο γερο Χράνης έσερνε τον σταυρό χωρίς βαρυγκώμια. Αφιέρωσε το είναι του στον μικρό Στρατή, όπως τον φώναζε, σαν να ήταν η φυσική συνέχεια του δικού του παιδιού. Κι ο Στράτος ποτέ δεν ξανασκέφτηκε τα χρόνια εκείνα, σαν να άρχιζαν οι αναμνήσεις του μετά τον πόλεμο. Μέχρι που εμφανίστηκε η Φωτεινή κι ανασκάλεψε και τη δική του μνήμη.

Εικόνες έρχονταν κι έφευγαν, περνούσαν από μπροστά του θολές, ώσπου αποκοιμήθηκε στο τζάκι. Μπορεί να ήταν ώρες ή και μερικά λεπτά μονάχα. Ξάφνου πετάχτηκε διώχνοντας από πάνω του τον ύπνο που τον

ένιωσε θάνατο κι ανάσταση μαζί. Κι αν ήταν όνειρο, έμοιαζε ολότελα αληθινό καθώς παιζόταν σαν ταινία ξανά μπροστά στα μάτια του.

Ο μελαχρινός άντρας έσκυψε μ' ένα χαμόγελο και σκούνησε απαλά τον ώμο του παιδιού. «Στρατή, ξύπνα!» του ψιθύρισε τρυφερά. Το αγόρι ανασηκώθηκε χωρίς να τρομάξει, δεν τρόμαζε ποτέ του. Το πρόσωπό του έγινε όλο ένα χαμόγελο. Ο άντρας έκανε μια καθησυχαστική κίνηση φέρνοντας το δάχτυλο στα χείλη. Το αγόρι άπλωσε τα χεράκια του κι εκείνος το τράβηξε στην αγκαλιά του. «Στρατή! Θέλω να μου κάνεις μια χάρη. Θέλω να πας στη Νεροτριβή στο σπίτι της Φωτεινής. Η κάμαρά της βλέπει στο δρομάκι. Πες της πως είναι ανάγκη να τη δω και πως θα την περιμένω στον μύλο του Καρβούνη. Θα το κάνεις για μένα, Στρατή μου;» Το αγόρι έγνεψε καταφατικά. «Σαν το γιατί να πας και να γυρίσεις, αθόρυβα» του είπε κουμπώνοντας το πανωφόρι που κάποτε φορούσε εκείνος. Κι ο μικρός έβαλε φτερά στα πόδια του και μέσα στην άγρια νύχτα έφτασε στη Νεροτριβή.

Το σπίτι ήταν μέσα στο σκοτάδι. Πώς να ειδοποιούσε την κοπέλα; Όμως, τα μάτια του έβλεπαν σαν του αετόπουλου κι έτσι σκαρφάλωσε στο δέντρο κι από κει πήδηξε στο φαρδύ περβάζι του παράθυρου. Μια έδωσε με το χέρι και το τζάμι άνοιξε καθώς δεν ήταν σφραλισμένο. Κοντοστάθηκε κι αφουγκράστηκε: το δωμάτιο ήταν άδειο. Βγήκε από τον ίδιο δρόμο, στενοχωρημένος που δεν θα έκανε το θέλημα. Κίνησε τα μπρος πίσω, μα φτάνοντας στο Νεραϊδάλωνα που χώριζε τα δύο χωριά, είδε την κοπέλα ή μάλλον την άκουσε. Μέσα στα κλάματα και τα αναφιλητά έμοιαζε να παρακαλάει κάποιον να τη συγχωρέσει, όμως ο Στρατής δεν έβλεπε κανέναν. Ξεθάρρεψε και πλησίασε.

Τα μαλλιά της κοπέλας ήταν ξέπλεκα και μπερδεμένα, τα ρούχα της μισοσκισμένα. Ακόμα και στο μισοσκοτάδο τα μάτια της γυάλιζαν από τον πυρετό. Στα πόδια της δεν φορούσε παπούτσια παρά μονάχα ένα ζευγάρι τρύπιες κάλτσες. Ο μικρός δεν ήξερε τι να κάνει. Είχε δώσει μια υπόσχεση όμως που έπρεπε να κρατήσει. «Πάμε!» της είπε, μα εκείνη έμεινε καρφωμένη στη θέση της. Κάπου μακρύτερα αλυχτούσαν σκυλιά κι ανάμεσα στα δέντρα γυάλιζαν κεχριμπαρένια μάτια αγριμιών που έβγαιναν για κυνήγι.

Ο Στρατής πήρε τον δρόμο για τον νερόμυλο και σε λίγο άκουσε το θρόισμα της γυναικείας φούστας ξοπίσω του. Έστρεψε το κεφάλι κι είδε την κοπέλα που σκιαγμένη άλλοτε σκόνταφτε κι άλλοτε κοντοστεκόταν να αφουγκραστεί. Σαν έφτασαν στου Καρβούνη, μόνο το κελάρυσμα του νερού χαλούσε την ησυχία.

Ένα αλαφροπάτημα ακούστηκε κι ο άντρας που τόση ώρα είχε γίνει ένα με τον πέτρινο τοίχο, ξεπρόβαλε μπροστά τους. «Φωτεινούλα μου» είπε και πήγε να

αγκαλιάσει την κοπέλα, μα έμεινε στη θέση του κοκαλωμένος, τόσο αλλόκοτη ήταν η εμφάνιση και το φέρεμά της.

Ο Στρατής περίμενε παράμερα έχοντας τεντώσει μάτια και αυτιά. Είδε τον άντρα να αγγίζει τα μαλλιά της Φωτεινής, που είχαν γεμίσει ξερά φύλλα, και μετά να παίρνει τα χέρια της στα δικά του να τα χουχουλιάσει. Εκείνη τραβήχτηκε απότομα με μάτια πελώρια από τον φόβο. «Τι σου έκαναν, ψυχούλα μου;» τη ρώτησε και η κοπέλα μέσα σε δάκρυα που χάραζαν βρώμικα αυλάκια στο πρόσωπό της, του ζήτησε συγχώρεση. Όταν ο άντρας τη ρώτησε τον λόγο, εκείνη του απάντησε ασυνάρτητα: πως δεν ήταν αξιά του, δεν ήταν κορίτσι πια. Οι κουβέντες της ήταν ακατανόητες για τον Στρατή. Ο άντρας έμεινε βουβός. Μα λίγο μετά, -σαν η σαστιμάρα του να έγινε γνώση-, δακρυσμένος βάλθηκε να αγκαλιάζει τη Φωτεινή και να της φιλάει τα μαλλιά. «Θα μου το πληρώσει αυτό ο άναντρος!» είπε με ραγισμένη φωνή.

Η κοπέλα έπεσε στα πόδια του σπαράζοντας και παρακαλώντας τον να φυλαχτεί. Τρανταζόταν ολάκερη από το κλάμα και οι κουβέντες της έβγαιναν ζορισμένες, δίχως νόημα. Ο άντρας τής έπιασε το μέτωπο. «Σήκω, Φωτεινή! Θα σε πάω στο σπίτι σου. Και από τον πυρετό!» Η κοπέλα φώναξε πως δεν ήθελε να γυρίσει πίσω στο χωριό και ξεφεύγοντας από τα χέρια του, πήρε να τρέχει. Ο άντρας την πρόλαβε καθώς εκείνη σωριαζόταν λιπόθυμη. Τη σήκωσε στην αγκαλιά, κοίταξε διστακτικά τριγύρω, κι ύστερα σαν να πήρε μια απόφαση σημαντική, τράβηξε τον δρόμο που έβγαζε πιο ψηλά, στην αντίθετη κατεύθυνση από τη Νεροτριβή.

Ο μικρός Στράτος ακολούθησε τον άντρα από απόσταση, στο κάτω-κάτω ο άλλος ήταν φορτωμένος. Τον έβλεπε που αγκομαχώντας τραβούσε τη σπαρμένη κοφτερές πέτρες ανηφόρα, εκεί που η γη έτρεφε πουρνάρια και μολόχες.

Ένα φως άστραψε αρκετά μέτρα πιο ψηλά. Ο άντρας απέθωσε την κοπέλα κι έκανε το ίδιο σινιάλο. Μετά, προχώρησε λίγο ακόμη έως ότου έφτασε εκεί όπου οι βράχοι σχημάτιζαν ένα πέρασμα που ίσα-ίσα χωρούσε άνθρωπο. Οι δύο ίσκιοι που παραφυλούσαν τον κύκλωσαν στη στιγμή.

Ο Στρατής κοκάλωσε στη θέση του με την καρδιά του να λαχταράει και τ' αυτιά του να βουίζουν από το υψόμετρο. Τα χέρια του μούδιασαν στον παγωμένο χιονιά, μα δεν τολμούσε ούτε να τα κουνήσει. Ο άντρας και οι άλλοι δυο κάτι είπαν μεταξύ τους. Ο δυνατός αέρας πήρε τις κουβέντες τους μακριά, όχι όμως και τη θυμωμένη γυναικεία φωνή. Αυτήν ο Στρατής την άκουσε καθαρά να φωνάζει: «Όχι, Μύρωνά, όχι!» Σε ποιον να μιλούσε άραγε; Δεν γνώριζε κανέναν με αυτό το όνομα. Το σίγουρο όμως ήταν πως ετούτοι εδώ σε κάτι δεν συμφωνούσαν. «Δεν μπορώ να την αφήσω. Πρέπει να τη δει γιατρός. Θα την πάω στο χωριό!» είπε

δυνατά ο άντρας και τότε η γυναίκα τον άρπαξε από τους ώμους και τον ταρακούνησε. Έμοιαζε πολύ ψηλή, σαν μια πελώρια φιγούρα, φασκιωμένη ρούχα. «Εμάς δεν μας σκέφτεσαι;» τον ρώτησε μονάχα. Ο άντρας φάνηκε να διστάζει για λίγο, μα αμέσως σχεδόν, ζαλώθηκε ξανά την αναίσθητη κοπέλα και πήρε να κατηφορίζει. Από πάνω τους, το χρώμα του ουρανού άλλαζε, τα σκοτάδια ξάνοιγαν

Ο Στρατής είχε λουφάξει καρτερώντας την κατάλληλη στιγμή να ακολουθήσει τον άντρα. Τα χνώτα των άλλων άχνιζαν στην παγωνιά. Πίσω του, ένα κλαρί φορτωμένο το βάρος του τελευταίου χιονιά έτριξε έτοιμο να σπάσει. Αυτό και μόνο έκανε τον μικρό να βάλει φτερά στα πόδια κουτρουβαλώντας σχεδόν την πλαγιά. Λίγα μέτρα πιο κάτω, άκουσε τα μανιασμένα γαυγίσματα, τις φωνές και τα ποδοβολητά. Δυο τουφεκιές και μετά ησύχασαν όλα.

6.

Στους δυο μήνες που πέρασαν η Μαρίτα θυμόταν ξανά και ξανά το ταξίδι στη Νεροτριβή και τον Λόγγο. Σκέψεις, λόγια, αφηγήσεις, μια παλιά ιστορία αγάπης. Αν η μητέρα της είχε παντρευτεί εκείνον που είχε αγαπήσει, όλα θα ήταν διαφορετικά.

“Πού είναι θαμμένος ο Φίλιος;” είχε ρωτήσει τον Στράτο. “Παντού και πουθενά”. “Και όμως, στο νεκροταφείο θα υπάρχει ο τάφος του”. “Γιατί επιμένεις; Οι πεθαμένοι δεν έχουν γυρισμό”. Στο τέλος όμως λύγισε από τα παρακάλια της και πήραν μαζί τον δρόμο που έβγαζε στον τόπο όπου αναπαύονταν οι νεκροί. Ο τάφος ήταν απλός, καμωμένος από ποταμίσιες κροκάλες, στεφανωμένος λουλούδια. Ο σταυρός λιτός, φτιαγμένος στο χέρι, δήλωνε τη σύντομη ζωή του Φίλιου Χράνη. Η Μαρίτα έσκυψε στο βαθούλωμα της πέτρας όπου φώλιαζε μια φωτογραφία και κάτι ακόμη. Ψαχούλεψε κι έπιασε το φυλαχτό με το φθαρμένο κορδόνι. Στο φως του ήλιου που τρύπωνε μέσα από τα πυκνά κλαδιά, διέκρινε καθαρά το μεγάλο Φ πάνω στη λεία επιφάνεια. Η Φωτεινή το είχε αφήσει στον τάφο, γιατί δεν ήταν άξια να το κρατήσει επάνω της, όπως έλεγε. Και τώρα, ανήκε δικαιωματικά στην κόρη της. Η Μαρίτα έβαλε το φυλαχτό στην τσάντα της και κοίταξε την παλιά ασπρόμαυρη φωτογραφία που είχε αποκτήσει πια το ξεθωριασμένο χρώμα της σέπιας. Παιδιά μιας άλλης εποχής, δύο αγόρια και δύο κορίτσια, πόζαραν ανέκφραστα στον φακό. Πόσο σπάνιο ήταν να βρεθεί πλανόδιος φωτογράφος στα μέρη τους! “Ποια είναι η κοπέλα στην άκρη;” ρώτησε δείχνοντας το μόνο πρόσωπο που δεν αναγνώριζε. “Η Αναστασία του Αναβρυττού” της αποκρίθηκε ο Στράτος. Η θεία Τασούλα, - παιδί από τον πρώτο γάμο της γιαγιάς της-, το μαύρο πρόβατο της οικογένειας που ακολούθησε το μπουλούκι. Στο σπίτι απαγορευόταν ως και το όνομά της να αναφέρουν. Να ζούσε άραγε αυτή η γυναίκα; Και αν ναι, πού βρισκόταν; Χαμένες ζωές, χαμένες ελπίδες, χαμένοι έρωτες. Ο Στράτος έκρυβε κάτι ακόμη. Η Μαρίτα δεν τον πίεσε να μάθει. Όλα είχαν την ώρα τους.

Δυο μήνες είχαν περάσει και το πρώτο που άλλαξε επάνω της η Μαρίτα ήταν τα μαλλιά της. Τα έκοψε κοντά, αγορίστικα, και το πρόσωπό της απόκτησε πλαστικότητα, τα γκρίζα της μάτια έπαψαν να δείχνουν μελαγχολικά, τα δάκρυά της στέγνωσαν κι αυτά, δεν περίσσευαν πια για κανέναν.

Δυο μήνες και αυτή με την υπομονή ακάματης κεντήστρας τακτοποιούσε το σπίτι της και τη ζωή της. Ο χρόνος ήταν ο νέος της σύμμαχος

και κάθε καινούρια μέρα την έκανε να ανασαίνει πιο ελεύθερη και να προσδοκεί. Το μόνο μελανό σημείο ήταν εκείνες οι φορές που χτυπούσε το κουδούνι και τότε η Μαρίτα πεταγόταν αλαφιασμένη νομίζοντας πως στο άνοιγμα της πόρτας θα αντίκριζε το βλοσυρό πρόσωπο του πατέρα της να την κοιτάζει απειλητικά, έτοιμος να την πάρει πίσω στη φυλακή που της είχε φτιάξει. Μα μόνο ο Στράτος γνώριζε πού ήταν το σπίτι της στην Αθήνα και ο Κερασάρης ποτέ δεν θα άνοιγε παρτίδες μαζί του.

Δυο μήνες, και η σκέψη του Μίρο την βασάνιζε, όμως τα βραδινά της όνειρα το πρωί έμοιαζαν μακρινά, ξεθωριασμένα. Η τύχη, η σύμπτωση ή η μοίρα δεν τον είχαν φέρει ξανά στον δρόμο της. Δεν είχε ξαναφανεί ούτε στο μαγαζί της Ανέζας ούτε στο καφέ της Σίνα, και όσο κι αν η Μαρίτα πηγαινοερχόταν έξω από το IDA, ούτε μία φορά δεν είχε δει έστω και τη σκιά του.

Κατά τα άλλα, εφόσον οι εξετάσεις στη Δραματική Σχολή αποτελούσαν την άμεση προτεραιότητά της, η Μαρίτα προσπαθούσε να συγκεντρωθεί στα θεατρικά κείμενα που τώρα πια γέμιζαν και το δεύτερο ράφι της βιβλιοθήκης της. Μια βόλτα στο Μοναστηράκι κάθε Κυριακή πρωί, σε συνδυασμό με έναν καφέ και το διάβασμα της εφημερίδας ήταν πια η αγαπημένη της συνήθεια.

Η Μαρίτα δεν πίστευε στο προαίσθημα, όμως τι μπορούσε να υποθέσει όταν, ανοίγοντας τη σελίδα με τα καλλιτεχνικά, αντίκρισε το πρόσωπο του Μίρο να της χαμογελάει φαρδύ-πλατύ; Σε μια χειμαρρώδη συνέντευξη ο πολυτάλαντος νεαρός καλλιτεχνικός διευθυντής του IDA -όπως τον χαρακτήριζε ο δημοσιογράφος- αποκάλυπτε τα έργα και τις ημέρες του στο αναγνωστικό κοινό.

Διάβασε μονορούφι τη συνέντευξη, και μετά και μια δεύτερη φορά, σαν να ήθελε να αποθηκεύσει στη μνήμη της πως ο άντρας με τον οποίο ήταν βλακωδώς ερωτευμένη, είχε κλείσει μόλις τα τριάντα. Παρότι Γερμανός, είχε σπουδάσει στην Πράγα όπου είχε ζήσει αρκετά χρόνια προτού γυρίσει στη Δυτικό Βερολίνο και πειραματιστεί με τη συνύπαρξη Μαύρου Θεάτρου και Καμπαρέ. Οι σατιρικοί του αυτοσχεδιασμοί δεν φάνηκαν να σοκάρουν τους συντηρητικούς συμπατριώτες του οι οποίοι αντίθετα, τον έχρισαν το χαϊδεμένο τους παιδί. Ανήσυχο πνεύμα ο ίδιος, όντας ανίκανος να μείνει για πολύ σε έναν τόπο, άλλαξε και πάλι κατεύθυνση ακολουθώντας τον Ρήνο και έχοντας ως ορμητήριό του τη βορειοδυτική Βεστφαλία, και συγκεκριμένα την πόλη όπου γεννήθηκε, το Ντίσελντορφ. Αυτή τη φορά ασχολήθηκε με το αρχαίο ελληνικό δράμα σπάζοντας το κατεστημένο καθώς στα χορικά

συμμετείχε το ίδιο το κοινό. Από το 1980 έως το τέλος του 1981 ο Μίρο Κραφτ είχε και πάλι στραφεί αλλού αφού ολοκλήρωσε επιτέλους την ταινία που είχε στο μυαλό του από τα εφηβικά του χρόνια. Ο Χορευτής σε στάση ελευθερίας τάραξε για μια ακόμα φορά τα νερά καθώς ο σκηνοθέτης παρακολουθούσε το οδοιπορικό μιας χορευτικής ομάδας στις επαρχίες της Τσεχοσλοβακίας, δίνοντας τη δική του εκδοχή για τη γέννηση, την ύπαρξη και τον θάνατο.

Οι τελευταίες εκμυστηρεύσεις είχαν σαν επίκεντρο τη σχέση του σκηνοθέτη με την Κατρίνα Ούβε με την οποία είχαν γνωριστεί στη διάρκεια των γυρισμάτων. Η Μαρίτα δεν μπόρεσε να μη σκεφτεί πικρόχολα, όπως ακριβώς είχε σχολιάσει και ο Νάσος, πως η Κατρίνα ήταν το εισιτήριο του Μίρο Κραφτ για το IDA. Πέρασε στα γρήγορα την τελευταία παράγραφο σαν να μη την ενδιέφερε, δίπλωσε την εφημερίδα με ευλάβεια, και την έβαλε στην τσάντα της.

Την επόμενη μέρα η Μαρίτα έμπαινε στο Νόστιμον Ήμαρ φορτωμένη με μια πελώρια σακούλα. Ήταν πολύ νωρίς και από μέσα άκουγε ομιλίες, γι' αυτό κάθισε ήσυχα σε ένα απόμερο τραπέζι και αφοσιώθηκε στο έργο της, που δεν ήταν άλλο από το να κορνιζάρει τη συνέντευξη του Μίρο Κραφτ. Είχε ήδη απλώσει αραιή κόλα στο χαρτόνι, είχε κόψει προσεκτικά τα περιγράμματα και έστρωνε μόλις τα αποκόμματα για να τα περάσει με βερνίκι. Αντί γι αυτό όμως, έμεινε με το πινέλο στον αέρα καθώς οι φωνές ακούγονταν όλο και πιο κοντά. Προφανώς η Ανέζα και ο συνομιλητής της είχαν αποφασίσει να βγουν από τα άδυτα της κουζίνας.

Δεν περίμενε να αντικρίσει τον Μίρο Κραφτ. Εκείνος δεν της έδωσε καμία σημασία. Το πρόσωπό του έμοιαζε στενοχωρημένο αλλά και η διάθεση της Ανέζας δεν ήταν η καλύτερη. Φαίνεται πως ό,τι είχαν να συζητήσουν είχε ήδη ειπωθεί και η Ανέζα περιορίστηκε στο να τον χτυπήσει μητρικά στην πλάτη και να τον φιλήσει τρεις φορές. Ποιος ξέρει τι ύφος είχε η Μαρίτα, τι έκφραση είχε πάρει το πρόσωπό της, ώστε ακόμη και αυτός ο απαθής κύριος Κραφτ κοντοστάθηκε και την κοίταξε απορημένος. Για μια στιγμή ήταν μόνο, και μετά, με μια αποφασιστική κίνηση έκλεισε την πόρτα πίσω του.

Η Μαρίτα προσπάθησε να συμμαζέψει όπως όπως τα πράγματά της. Ευτυχώς που ο ενδιαφερόμενος δεν είχε καταλάβει το παραμικρό. Τώρα έπρεπε να τα βολέψει και με την Ανέζα, γιατί δεν είχε διάθεση να κινήσει υποψίες. Μουρμουρίζοντας ένα συγγνώμη μέσα από τα δόντια της, έριξε τα πράγματα στην τσάντα και κοίταξε την Ανέζα με προσμονή.

«Συνέβη κάτι;» τη ρώτησε, όμως η Ανέζα ένευσε αρνητικά.

Η Μαρίτα πήγε να αλλάξει ρούχα, με τη σκέψη πως κάτι δεν πήγαινε καλά με τον Μίρο, αλλά και με μια μικρή στενοχώρια που η Ανέζα δεν τη θεωρούσε άξια εμπιστοσύνης. Ίσως όμως πάλι αυτά να ήταν ιδέα της, και στο κάτω-κάτω, ποιος ο λόγος να ανακατευτεί στις υποθέσεις των άλλων; Όλη τη μέρα όμως το μυαλό της δεν έλεγε να ξεκολλήσει από την αναπάντεχη επανεμφάνιση του Μίρο.

Πώς τα φέρνει η ώρα και η στιγμή είναι κάτι που κανείς δεν μπορεί να προδικάσει. Έτσι, όταν στο αποκορύφωμα της κίνησης του μεζεδοπωλείου χτύπησε το τηλέφωνο, η Μαρίτα είδε μια Ανέζα ανήσυχη να ανταλλάσσει κάποιες κουβέντες στη μητρική της γλώσσα και μετά να κατεβάζει το ακουστικό, φανερά στενοχωρημένη.

Ένα κακό προαίσθημα έζωσε τη Μαρίτα, καθώς είδε τη γυναίκα να κάνει τον σταυρό της και να μουρμουρίζει κάτι. Δεν χρειάστηκε καν να ρωτήσει.

«Είναι απίστευτο. Τον θυμάσαι τον σκηνοθέτη, τον Μίρο;»

Τι ερώτηση, λες και υπήρχε περίπτωση να τον ξεχάσει ποτέ! Η καρδιά της Μαρίτας βούλιαξε. Ένιωσε πως θα λιποθυμούσε από φόβο για το χειρότερο που θα μπορούσε να ακούσει.

«Η κοπέλα του, η Κατρίνα, είναι στο ΚΑΤ. Τη χτύπησε αυτοκίνητο».

Η πρώτη αντίδραση της Μαρίτας ήταν η ανακούφιση, αφού τα άσχημα νέα δεν αφορούσαν άμεσα τον άντρα που την ενδιέφερε. Όμως η λύπη που τη συνεπήρε ήταν αληθινή, κι ας έβλεπε την Κατρίνα ως αντίζηλό της.

«Είναι σοβαρά;» βιάστηκε να ρωτήσει.

Η Ανέζα κούνησε το κεφάλι καταφατικά αναστενάζοντας. «Μια κοπέλα εικοσιπέντε χρονών σαν τα κρύα τα νερά, αδικία που ούτε ο Θεός τη θέλει! Χρειάζονται επειγόντως αίμα. Οι γιατροί δεν ξέρουν ούτε καν αν θα τα καταφέρει!»

Η Μαρίτα απόμεινε χωρίς λόγια. Δάκρυα γέμισαν τα μάτια της, δάκρυα απωθημένα για τη δική της χαμένη οικογένεια.

Στις πέντε που η κίνηση είχε πια κοπάσει, η Ανέζα ετοιμάστηκε να φύγει για το νοσοκομείο. Ο Μίρο Κραφτ δεν είχε υπάρξει μόνο γείτονάς της στην Πράγα, αλλά και φίλος της. Το να του συμπαρασταθεί, ήταν κάτι αυτονόητο.

«Αν θέλεις, κάθομαι και το βράδυ» πρότεινε η Μαρίτα.

Η Ανέζα είπε πως δεν ήταν ανάγκη. Αρκούσε η παρουσία του Κώστα στο μαγαζί. Εξάλλου, θα επέστρεφε κατά τις οκτώ.

Η Μαρίζα βρήκε την ευκαιρία και ξεφουρνίζοντας το πρώτο ψέμα που της ήρθε στο κεφάλι, ζήτησε να τη συνοδέψει, προφασιζόμενη μια δουλειά που είχε στο Χαλάνδρι. Έτσι μοιράστηκαν το ταξί και στον δρόμο ήταν φυσικό να γίνει αποδέκτης των εξομολογήσεων της Ανέζας.

«Η ζωή παίζει άσχημα παιχνίδια. Δεν είναι σωστό να σε φορτώνω με τα προβλήματα των άλλων, όμως σκέφτομαι τον Μίρο που δεν ήμουν άξια ούτε μια συμβουλή να του δώσω, και το κεφάλι μου πάει να σπάσει».

Η Μαρίτα ακούμπησε την παλάμη της στο χέρι της Ανέζας προτρέποντάς την να συνεχίσει.

«Ο Μίρο μού το εμπιστεύτηκε και κανονικά θα έπρεπε να κρατήσω το στόμα μου κλειστό. Εσύ όμως δεν έχεις καμία σχέση, έτσι θα το πω, γιατί με τρώει και με βασανίζει».

Η Μαρίτα τη βεβαίωσε πως ό,τι κι αν ήταν, θα έμενε μεταξύ τους.

«Η σχέση τους είχε πολλά προβλήματα. Η Κατρίνα ζήλευε, τον ζήλευε πολύ. Σκηνές όλη την ώρα, μάλωναν, τα ξανάβρισκαν. Η Κατρίνα, αν και πολύ όμορφη, βασανίζεται από μια διαρκή ανασφάλεια. Μοναχοπαίδι που μεγάλωσε με τον πατέρα της, πότε από εδώ πότε από εκεί, γύρισε όλη την Ευρώπη χωρίς να μπορεί να ριζώσει πουθενά. Και ο Μίρο δεν έχει ρίζες πουθενά, είναι όμως διαφορετικός χαρακτήρας. Ξέρει πολύ καλά τι θέλει και τι δεν θέλει. Στην περίπτωση τους, η γνωριμία τους ήταν κεραυνοβόλος έρωτας που για αυτόν ξεθώριασε γρήγορα κι έμεινε μόνο η κολακεία και η υποχρέωση. Κολακεία, γιατί η Κατρίνα είναι πανέμορφη, -ποιος δεν θα ήθελε να είναι κοντά της;- και υποχρέωση, γιατί ο πατέρας της είχε μεσολαβήσει για τη θέση στο IDA. Μέχρι που τα δεδομένα άλλαξαν, όταν εκείνη του ανακοίνωσε πως ήταν έγκυος. Ο Μίρο δεν ήθελε τέτοιου είδους δεσμεύσεις, τουλάχιστον όχι αυτόν τον καιρό. Δεν σκεφτόταν να κάνει οικογένεια τα τρία επόμενα χρόνια που έπρεπε να μείνει στην Ελλάδα. Είχε άλλα σχέδια. Καυγάδισαν άσχημα και η Κατρίνα πείσμωνε και δήλωσε πως θα κρατούσε το παιδί. Τρεις μέρες μετά είχε αλλάξει γνώμη. Είχε κι αυτή μια καριέρα να σκεφτεί. Πήρε την απόφαση να κάνει έκτρωση. Η αλήθεια είναι πως ο Μίρο ανακουφίστηκε. Σήμερα το πρωί θα πήγαινε σε έναν γνωστό της γυναικολόγο. Τα είχε κανονίσει, είχε όμως τόσο ψυχραθεί με τον Μίρο που δεν ήθελε καν να τη συνοδέψει. Εκείνος ήρθε σ' εμένα, το πιο κοντινό του πρόσωπο εδώ, αν και στην περίπτωση τους οι αποφάσεις είχαν παρθεί και περιθώρια για συμβουλές δεν υπήρχαν. Τι να πεις όταν είναι κάτι που δεν συμβαίνει σ' εσένα τον ίδιο; Δεν νομίζω να τον βοήθησα, έφυγε το ίδιο βαρύς. Και μετά ήρθαν όλα ξαφνικά. Αρκεί μια στιγμή για να γίνει το κακό. Ένα στενό πριν το

ιατρείο, έτσι είπαν κάποιοι που βρίσκονταν εκεί, η Κατρίνα προσπάθησε να περάσει τον δρόμο από ένα σημείο που δεν υπήρχε φανάρι. Δεν είδε το αυτοκίνητο. Είπαν πως ούτε καν κοιτούσε, διέσχισε τον δρόμο σαν να ήταν μόνη της».

Η Μαρίτα απόμεινε σιωπηλή, δεν έβρισκε τίποτα να πει, εξάλλου ήδη είχαν φτάσει εκεί που δήθεν έπρεπε να κατέβει.

«Αν χρειάζεται κάτι...» ξεκίνησε να λέει.

«Μη φορτώνεσαι ξένα προβλήματα. Θα σου πω αύριο» της απάντησε η Ανέζα, κι εκείνη απέμεινε να κοιτάζει το ταξί να στρίβει και να χάνεται.

Και τώρα τι θα έκανε; Φυσικά και δεν είχε καμία δουλειά στο Χαλάνδρι, μια απίθανη δικαιολογία ήταν, μια παρορμητική κίνηση που όμως της αποκάλυψε το δράμα που παιζόταν σ' ένα νοσοκομείο λίγα χιλιόμετρα πιο πέρα, ένα δράμα από τα χιλιάδες που συμβαίνουν γύρω μας χωρίς να μας αφορούν, χωρίς να μας αγγίζουν.

Κι όμως, τη Μαρίτα την αφορούσε και την άγγιζε, όπως καθετί που είχε να κάνει με τον Μίρο. Δεν τους συνέδεε το παραμικρό, πέρα από τη δική της εμμονή, μια εμμονή όπως οι έρωτες με κάποιο πρόσωπο της δημοσιότητας, που ξέρουμε ότι είναι αδύνατον ακόμα και να φανταστούμε οποιαδήποτε επαφή μαζί του. Ξεχνώντας και το μάθημα των Γερμανικών και το διάβασμα, βρέθηκε να κάθεται σε μια καφετέρια. Με τον καφέ της ανέγγιχτο μπροστά της, κοιτούσε το ρολόι της, ενώ χίλιες ασύνδετες σκέψεις τριβέλιζαν το μυαλό της.

Κι ήταν αυτές οι ασύνδετες σκέψεις και μια νύχτα ταραγμένου ύπνου που νωρίς το επόμενο πρωί οδήγησαν τα βήματά της στο ΚΑΤ, για να ρωτήσει για την Κατρίνα Ούβε.

«Είστε συγγενής της;» Η προϊσταμένη την κοίταζε παραξενεμένη.

«Είμαστε συνάδελφοι» απάντησε η Μαρίτα απορώντας και η ίδια με το θράσος της. Τι θα γινόταν αν κάποιος καταλάβαινε πως έλεγε ψέματα; Τέτοιες ώρες όμως ποιος τα ψάχνει αυτά τα πράγματα; Εξάλλου δεν έκανε κάτι κακό, αυτή να βοηθήσει ήθελε. Να βοηθήσει ή να δει τον Μίρο Κραφτ; Κι αν τον συναντούσε ξαφνικά, τι θα του έλεγε;

«Η κατάστασή της είναι κρίσιμη. Δεν επιτρέπονται οι επισκέψεις. Αν θέλετε, μπορείτε να περιμένετε στο σαλόνι. Αν και δεν βλέπω τον λόγο. Δεν υπάρχει περίπτωση να σας αναγνωρίσει».

«Χρειάζεται αίμα; Θα ήθελα να δώσω!» Πώς το ξεστόμισε αυτό; Και μόνο στη θέα της βελόνας την έπιανε φόβος.

Έναν όροφο πιο κάτω και μισή ώρα αργότερα, η Μαρίτα χλωμή καθόταν σε μια καρέκλα, τρίβοντας μηχανικά το πονεμένο της χέρι. Κόσμος ανεβοκατέβαινε τις σκάλες δίπλα της. Κάποια στιγμή σηκώθηκε και στάθηκε αφηρημένη στο παράθυρο. Ο στριγκός ήχος μιας πόρτας που άνοιγε, την έκανε να στραφεί και να αντικρίσει τον Μίρο και τη νοσοκόμα της αιμοληψίας που έδειχνε προς το μέρος της.

Ένιωσε πως τα πόδια της δεν την κρατούσαν. Το σώμα της κλυδωνιζόταν σαν να πάλευε να το παρασύρει κάποιο κύμα. Λίγο ακόμη και θα σωριαζόταν στο πάτωμα, αν εκείνος δεν έτρεχε προς το μέρος της και τη συγκρατούσε την τελευταία στιγμή. Με τα χίλια ζόρια την έβαλε να καθίσει, ενώ η καρδιά της χτυπούσε ακανόνιστα και το κεφάλι της γέμιζε από ένα μονότονο βουητό. Τα μάτια της συνάντησαν τρομαγμένα τα δικά του. Ο Μίρο τής χάιδεψε καθησυχαστικά το χέρι. Εκείνη απέστρεψε το βλέμμα με τον φόβο πως θα αναγνώριζε το πρόσωπό της. Η επόμενη ερώτηση δικαίωσε την ανησυχία της.

“Sie sind eine Kollegin von Katrina, nicht war?” Και επειδή δεν πήρε άμεση απάντηση, ξανάκανε την ίδια ερώτηση στα αγγλικά.

Η Μαρίτα αποσυντονισμένη απόμεινε βουβή. Στ’ αυτιά της ηχούσε ακόμη η φωνή του, η βαριά προφορά των αγγλικών ήχων, λέξεις κοινότυπες που η ίδια έβρισκε τόσο μελωδικές, ανόητα όπως κάθε ερωτευμένος. Έπρεπε όμως να του πει πως όχι, δεν ήταν συνάδελφος της Κατρίνας, ήταν μόνο η Μαρίτα που σέρβιρε στο μεζεδοπωλείο.

«Πολύ ευγενικό από μέρους σας αυτό που κάνατε. Η υπεύθυνη μου είπε πως πρώτη φορά δίνετε αίμα. Χαρακτήρισε ως ευτυχή σύμπτωση το ότι ανήκετε στην ίδια ομάδα με την Κατρίνα».

Η Μαρίτα προσπάθησε να χαμογελάσει, εξακολουθούσε όμως να βρίσκεται σε πολύ δύσκολη θέση. Μήπως έπρεπε να σηκωθεί και να φύγει εκείνη τη στιγμή; Να ξεχάσει την ανόητη παρόρμηση, να ξεχάσει τον Μίρο Κραφτ; Μα θα ήταν σαν να κορόιδευε τον εαυτό της και κανέναν άλλον.

Τώρα ο Μίρο την παρατηρούσε προσεκτικά. Η Μαρίτα έβλεπε όλη την κούραση να καθρεφτίζεται στα σκούρα του μάτια. Το πρόσωπό του δεν έδειχνε αλαζονικό όπως το θυμόταν στις προηγούμενες συναντήσεις τους.

«Συγγνώμη, πρέπει να φύγω, έχω αργήσει» κατόρθωσε να ψελλίσει μέσα στην αμηχανία της. Έφτασε σαν να την κυνηγούσαν μέχρι τη σκάλα κι άρχισε να την κατεβαίνει με βιασύνη. Δεν είχε περιθώρια να περιμένει το ασανσέρ, μην τυχόν και ο Μίρο τρέξει ξοπίσω της.

Έφτασε στο μεζεδοπωλείο με αρκετή καθυστέρηση. Έπιασε μεμιάς το μπλοκάκι της κι έτρεξε να πάρει παραγγελία για να αποφύγει το εξεταστικό βλέμμα της Ανέζας. Κάθε φορά που χτυπούσε το τηλέφωνο, η καρδιά της φτεροκοπούσε ανήσυχα. Φοβόταν ότι ο Μίρο θα είχε ήδη θυμηθεί πού και πότε είχαν συναντηθεί. Πώς θα εξηγούσε στην Ανέζα την επίσκεψή της στο νοσοκομείο; Ρεζίλι θα γινόταν!

Κάτι ο φόρτος της δουλειάς, κάτι η ζέστη και τα γεγονότα, μα πάνω απ' όλα το ότι είχε δώσει αίμα, δεν βοήθησαν τη Μαρίτα να αποφύγει τη λιποθυμία. Χωρίς να το καταλάβει, ο κόσμος χάθηκε από μπροστά της και μετά από ένα σύντομο αίσθημα ναυτίας βυθίστηκε στη λήθη. Η μυρωδιά του οίνοπνεύματος στα ρουθούνια της την επανέφερε στην πραγματικότητα, σαν να ξυπνούσε από όνειρο. Μουδιασμένη εστίασε στο πρόσωπο της Ανέζας, ανήσυχο πάνω από το δικό της.

«Μας τρόμαξες, ανόητο κορίτσι...» Η Ανέζα σταμάτησε απότομα καθώς κοίταξε σαν να παρατηρούσε μόλις εκείνη τη στιγμή το λευκοπλαστ στο δεξί χέρι της Μαρίτας. «Έκανες εξετάσεις; Έχεις κάτι;» τη ρώτησε φανερά ανήσυχη.

«Μια απλή εξέταση αίματος πήγα να κάνω το πρωί. Δεν ήταν τίποτα. Βλακεία μου που δεν έφαγα μετά. Μην ανησυχείς, είμαι καλά».

Έτσι είναι τα ψέματα, άμα αρχίσεις, δεν έχεις τελειωμό. Την πίστεψε η Ανέζα, δεν την πίστεψε, τι σημασία είχε!

Στις πέντε η Μαρίτα ετοιμάστηκε να φύγει. Ο νους της έτρεχε στα σκούρα μάτια του Μίρο. Η φωνή του ακόμα καμπάνιζε στα αυτιά της. Τρία στενά πιο πέρα συνειδητοποίησε πως είχε ξεχάσει την κορνίζα που έφτιαχνε την προηγούμενη ημέρα στο μαγαζί. Γύρισε τρέχοντας ελπίζοντας να μην την είχε ανακαλύψει ήδη κάποιος άλλος.

Ιδέα της ήταν κι αυτό, ή η Ανέζα την κοιτούσε παράξενα; Ιδέα της δεν ήταν, γιατί η Ανέζα χωρίς να πει τίποτα πήγε και της έφερε την τσάντα της.

«Νόμιζα πως ήμασταν φίλες Μαρίτα» της είπε με παράπονο. «Πόσο καιρό συμβαίνει αυτό;»

«Ποιο;» ρώτησε η Μαρίτα προσποιούμενη την ανήξερη.

«Δεν χρειάζεται πολύ μυαλό για να καταλάβει κανείς...»

Η Μαρίτα έχασε τα λόγια της.

«Αυτό το βρήκα τυχαία σήμερα το πρωί» συνέχισε η Ανέζα βγάζοντας την κορνίζα από την πλαστική τσάντα. Οι εξετάσεις αίματος, η αφηρημάδα και η παράξενη συμπεριφορά σου, οι ερωτήσεις για τον Μίρο... Δεν θα έδινα

σημασία, αν στο τηλέφωνο που του έκανα λίγο πριν, δεν μου έλεγε πως χρειάστηκαν επείγοντως μετάγγιση από μια ξαφνική επιδείνωση, στάθηκαν όμως τυχεροί καθώς σήμερα το πρωί μια άγνωστή του κοπέλα, που είχε την ίδια ομάδα με την Κατρίνα, είχε δώσει αίμα».

«Τι σχέση έχω εγώ;» Η Μαρίτα παρακαλούσε ν' ανοίξει η γη να την καταπιεί.

«Η περιγραφή του Μίρο ήταν αρκετά κατατοπιστική. Θυμάται τις φυσιογνωμίες, είναι μέρος της δουλειάς του κι αυτό. Γιατί δεν μου είπες τίποτα; Πόσον καιρό είσαι ερωτευμένη μαζί του; Μία φορά τον είδες όλη κι όλη!»

Ήταν περιττό να αρνηθεί.

«Δεν ήταν μία φορά!» διαμαρτυρήθηκε ολότελα ανόητα, και μετά της διηγήθηκε όλα όσα της είχε κρύψει.

«Καταλαβαίνεις ελπίζω, ότι αυτή η ιστορία δεν είναι παρά κάτι παιδιάστικο, κάτι που δεν μπορεί να πάει παραπέρα. Υπάρχει η Κατρίνα που τώρα τον χρειάζεται περισσότερο από ποτέ. Δεν νομίζω ότι ο Μίρο αξίζει να φορτωθεί κι άλλα προβλήματα».

«Μα δεν ζητάω τίποτα!» Η Μαρίτα ήταν έτοιμη να κλάψει.

Η Ανέζα την αγκάλιασε στοργικά. «Το ξέρω, μικρούλα μου. Είσαι καλό κορίτσι, όμως πρέπει να τον βγάλεις από το μυαλό σου, γιατί διαφορετικά ο μόνος που θα βασανίζεται θα είσαι εσύ».

Όλα αυτά τα γνώριζε η Μαρίτα, αλλά κάπου το όνειρο και η πραγματικότητα είχαν μπλέξει το μυαλό και την καρδιά της. Πρώτη φορά ερωτευόταν. Πώς όμως να το εξηγήσει στην Ανέζα; Αυτή είχε τον άντρα της και το παιδί της, την οικογένειά της, και εκ του ασφαλούς μπορούσε να δίνει συμβουλές.

«Θα προσπαθήσω!» είπε μόνο.

7.

Για μέρες τα πράγματα έμειναν έτσι. Ούτε η Μαρίτα τόλμησε να ρωτήσει για τον Μίρο και την Κατρίνα ούτε όμως η Ανέζα τής ανέφερε τίποτα. Όλα έγιναν μια ρουτίνα: η δουλειά, τα μαθήματα των γερμανικών, το διάβασμα για τις εξετάσεις, κάποια έξοδος με τη Στεφανία. Ακόμα και ο Νάσος δεν είχε ανανεώσει την πρότασή του να βγουν. Η Μαρίτα ένιωθε αφόρητη μοναξιά και ξεχνιόταν μόνο τις στιγμές που μάθαινε κάποιον ρόλο. Τότε γινόταν άλλος άνθρωπος.

Στις αρχές του Ιουλίου, ένα απόβραδο αρκετά ζεστό, κάποιος χτύπησε το κουδούνι της. Αμέσως η Μαρίτα σκέφτηκε πως μπορεί να ήταν ο πατέρας της, μπορεί τελικά να είχε ξετρυπώσει την κρυψώνα της. Ίσως και να ανησυχούσε άδικα αφού η Στεφανία, ο απρόβλεπτος Νάσος, η σπιτονοικοκυρά της ήταν πιθανοί επισκέπτες επίσης.

Το μόνο που δεν υπολόγιζε -πώς άλλωστε;- ήταν να αντικρίσει μπροστά της τον Μίρο Κραφτ ο οποίος με μια αγκαλιά τριαντάφυλλα, στεκόταν μάλλον αμήχανος στο κατώφλι της.

«Καλησπέρα. Μπορώ να περάσω;»

Η Μαρίτα έμεινε ακίνητη, κοκαλωμένη, αδυνατώντας να συνειδητοποιήσει τι γύρευε ο Μίρο στο σπίτι της. Πού είχε βρει τη διεύθυνσή της; Θυμήθηκε με κόπο ότι μετά την αιμοδοσία στο νοσοκομείο, της είχαν ζητήσει τα στοιχεία της. Σαν να ξύπνησε από όνειρο, παραμέρισε αφήνοντας τον άντρα να μπει στο μικρό καθιστικό με τη λιτή επίπλωση. Ακολούθησε το βλέμμα του καθώς αυτό περιπλανήθηκε στις αφίσες που στόλιζαν τους τοίχους, στάθηκε στη βιβλιοθήκη όπου τα θεατρικά έπιαναν και το τρίτο ράφι πια, και κατέληξε στο μικρό γραφείο όπου τα βιβλία των γερμανικών έστεκαν ανοιχτά. Στράφηκε προς το μέρος της κοιτώντας την σαν να περίμενε ή μάλλον να απαιτούσε κάποια εξήγηση, κάνοντάς τη να αισθανθεί εισβολέας στο δικό της σπίτι. Τα φρύδια του έσμιζαν για μια στιγμή, θυμίζοντάς της πως ήταν δυο ξένοι, γεμίζοντας την καρδιά της με έναν ξαφνικό φόβο. Μόνο για μια στιγμή, γιατί σχεδόν αμέσως το πρόσωπό του πήρε ξανά την αρχική έκφραση της έκπληξης και της αμηχανίας, ώσπου θυμήθηκε τα λουλούδια.

«Αυτά είναι για εσάς, από την Κατρίνα». Η φωνή του ακούστηκε ψυχρή κι επίσημη.

Να ο λόγος, μια επίσκεψη αβροφροσύνης. Μα, γιατί να μπει στον κόπο; Θα μπορούσε να ζητήσει από το ανθοπωλείο να τα στείλουν. Δεν

καταλάβαινε. Σαν να είχε διαβάσει τις σκέψεις της, ο Μίρο βιάστηκε να συνεχίσει.

«Η Κατρίνα επέμενε. Δεν ξέρω τι έταξε στη νοσοκόμα και βρήκε τη διεύθυνση, ό,τι όμως και να βάλει στο μυαλό της, έχει τον τρόπο και το πετυχαίνει!»

Αυτά του τα λόγια ακούστηκαν πικρά και ειρωνικά στα αυτιά της Μαρίτας. Χωρίς να σχολιάσει, του έδειξε τον καναπέ και πήρε το μπουκέτο για να το πάει στην κουζίνα. Ούτε στο όνειρό της δεν τα είχε φανταστεί όλα αυτά, κι ας τα χρωστούσε στην Κατρίνα. Και τώρα τι θα έκανε; Τώρα που τον είχε μπροστά της, έμοιαζε να έχει αδειάσει από λέξεις. Βγήκε από την κουζίνα παίρνοντας βαθιές ανάσες. Τον βρήκε να περιμένει όρθιος ακόμα, εκεί που τον είχε αφήσει.

«Ομολογώ πως έχω μείνει άφωνος. Μη μου πείτε πως με θαυμάζετε! Ω, μη με κοιτάτε έτσι. Είναι μεγάλη μου τιμή μια νέα κοπέλα να εκτιμάει τη δουλειά μου. Δεν ήξερα!» είπε καθώς ανασήκωνε το φυλλάδιο από τον κινηματογράφο, άλλο ένα ενθύμιο που πέντε μήνες τώρα εκείνη φύλαγε σαν κόρη οφθαλμού.

Είχε μήπως θυμώσει έχοντας καταλάβει πως τον κατασκόπευε;

«Στο νοσοκομείο δεν μου απαντήσατε όταν σας ρώτησα αν ήσαστε συνάδελφος της Κατρίνας. Το βάλατε στα πόδια αν θυμάμαι καλά. Αυτά που βλέπω εδώ με κολακεύουν, αλλά το βρίσκω λίγο παράξενο κάποιος να ασχολείται μαζί μου, και εγώ να μη γνωρίζω τίποτα για αυτόν. Να υποθέσω πως έχουμε κάποια κοινά, αν κρίνω από το πάθος σας για τις ταινίες, το θέατρο και... τα γερμανικά ή όλα αυτά είναι απλώς συμπτώσεις;» ρώτησε σκύβοντας πάνω από το τετράδιο των ασκήσεων.

«Πώς είναι η Κατρίνα;» ρώτησε η Μαρίτα ελπίζοντας πως ο αντιπερισπασμός θα της έδινε χρόνο να σκεφτεί.

«Χάρη σε εσάς, ξεπέρασε τον κίνδυνο. Δυστυχώς όμως τα πόδια της δεν θα είναι όπως πριν. Η καριέρα της τελείωσε, μάλλον άδοξα».

«Εννοείτε πως θα μείνει...» Η Μαρίτα δεν τόλμησε να ολοκληρώσει την ερώτηση. Ούτε καν για το μωρό θα μπορούσε να ρωτήσει, από πού υποτίθεται πως το γνώριζε;

«Είναι πολύ νωρίς ακόμη. Σε έναν μήνα θα χρειαστεί νέα εγχείριση. Ίσως και να πρέπει να γυρίσουμε στη Γερμανία».

Ο πληθυντικός γέμισε απογοήτευση το πρόσωπο της Μαρίτας.

«Και η δική σας δουλειά; Αφού πρέπει να μείνετε τρία χρόνια ακόμη στην Ελλάδα». Με το που το ξεστόμισε κατάλαβε το λάθος της.

«Κι εσείς πώς το ξέρετε;» τη ρώτησε καχύποπτα.

Του μίλησε για τη Στεφανία. Τουλάχιστον αυτό ήταν αλήθεια.

«Λοιπόν, θα μου πείτε τι κάνετε εσείς όταν δεν με κατασκοπεύετε;» Η φωνή του ακούστηκε ανυπόμονη.

«Διαβάζω για να δώσω εξετάσεις. Θέλω να γίνω ηθοποιός».

«Με κοροϊδεύετε;»

Η Μαρίτα πάσχισε να μην κατεβάσει το βλέμμα, ενώ τα μάγουλά της είχαν γίνει κατακόκκινα.

«Έτσι εξηγούνται όλα. Θα φαινόμουν κακόπιστος αν αναρωτιόμουν και πάλι κατά πόσο η παρουσία σας στο νοσοκομείο εκείνη την ημέρα ήταν προσχεδιασμένη; Γιατί την Κατρίνα σίγουρα δεν τη γνωρίζατε!»

Η Μαρίτα έμοιαζε με πουλί που πιάστηκε στο δόκανο. Δεν πρόλαβε να απαντήσει.

«Ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Όσο σας κοιτάζω, κάτι μου θυμίζετε. Θέλω να πω πως η συνάντησή μας εκείνη την ημέρα δεν ήταν η πρώτη. Πού έχουμε βρεθεί ξανά; Αφήστε με να σκεφτώ λίγο!» Με τα λόγια αυτά σηκώθηκε κι άρχισε να βηματίζει πάνω κάτω προβληματισμένος.

Η Μαρίτα έντρομη τον είδε να πλησιάζει και να κοντοστέκεται στις αφίσες που γέμιζαν τους τοίχους ώσπου σταμάτησε μπροστά στην κορνιζαρισμένη συνέντευξη από εκείνη την κυριακάτικη εφημερίδα. Το βλέμμα του καρφώθηκε στο δικό της κάνοντάς την να κοκκινίσει ξανά. Τα μάτια του συνέχιζαν να την κοιτάζουν ανεξιχνίαστα. Από στιγμή σε στιγμή όλα θα κατέρρεαν. Η Μαρίτα γεμάτη φόβο στράφηκε στη στενόμακρη επιφάνεια του τοίχου, ακριβώς δίπλα στη βιβλιοθήκη της, που ήταν καλυμμένη με φωτογραφίες. Μία από αυτές είχε τραβηχτεί στο Νόστιμον Έμμαρ, και απεικόνιζε την ίδια αγκαλιά με την Ανέζα. Το βλέμμα του Μίρο ακολούθησε το δικό της εστιάζοντας στη φωτογραφία.

«Κι άλλες εκπλήξεις! Τελικά, θα γίνετε μια πολύ καλή ηθοποιός. Ναι, τώρα σας θυμήθηκα. Η αδέξια σερβιτόρα, το τρομαγμένο κοριτσάκι. Ναι, τώρα βλέπω μια εξήγηση. Θα έπρεπε να θυμώσω μαζί σας. Αν θέλατε κάτι από εμένα, θα μπορούσατε να μου το ζητήσετε ευθέως».

«Δεν θέλω τίποτα!» Η Μαρίτα κόντευε να βάλει τα κλάματα από την τροπή που είχε πάρει η συζήτηση.

«Μήπως η Ανέζα έχει καμία συμμετοχή σε όλα αυτά;»

«Η Ανέζα δεν γνωρίζει το παραμικρό. Κι αν νομίζετε πως είχα σκοπό να σας πλησιάσω για να σας ζητήσω κάποια εκδούλευση, είστε πολύ γελασμένος».

Η συναισθηματική φόρτιση είχε γεμίσει τη Μαρίτα θυμό. Ήταν άδικο να βρίσκεται κατηγορούμενη.

«Θα σας παρακαλούσα να φύγετε. Δεν σας κάλεσα εγώ στο σπίτι μου! Μπορείτε να γυρίσετε στη δουλειά σας, στην Κατρίνα σας και στη Γερμανία σας ή όπου αλλού νομίζετε! Μου κάνει το ίδιο!»

Ούτε η ίδια πίστευε πως θα ξεστόμιζε τέτοια λόγια, ενώ ταυτόχρονα είχε σηκωθεί για να ανοίξει την πόρτα. Καθώς προσπερνούσε όμως τον Μίρο, η συνειδητοποίηση της χαμένης της ευκαιρίας, μιας ευκαιρίας όχι επαγγελματικής όπως εσφαλμένα είχε εννοήσει εκείνος, αλλά συναισθηματικής, την έκανε να βουρκώσει. Έπνιξε τον λυγμό που ανέβαινε από το στήθος της και το χέρι της γύρισε αποφασιστικά το πόμολο της πόρτας.

8.

Μέχρι το Θησείο, η απόσταση ήταν πολύ μικρή. Άλλος ένας λόγος που ο Μίρο είχε υποχωρήσει στην απαίτηση της Κατρίνας. Είχε φορτωθεί πολλά τον τελευταίο καιρό. Πάνω που είχε καταφέρει να κάνει κάτι στον πολιτιστικό τομέα του IDA, ήρθε η απρόοπτη εγκυμοσύνη, άλλο ένα πρόβλημα που επιδείνωσε τη σχέση τους. Τις ευθύνες του τις αναγνώριζε, όμως δεν μπορούσε να φανταστεί τον εαυτό του δεσμευμένο με αυτόν τον τρόπο. Ένα παιδί δεν ήταν η άμεση προτεραιότητά του. Όλα έγιναν ξαφνικά κι ακόμα κι αυτός, που ξεπερνούσε εύκολα τις δυσκολίες, μπλέχτηκε σαν το ανυποψίαστο έντομο στον ιστό της αράχνης. Είχε τύψεις; Συνήθως όχι, γιατί κατά τη γνώμη του, οι τύψεις ακολουθούν την αδικία. Θεωρώντας ότι έπραττε κατά συνείδηση, δεν θυμόταν να είχε βασανιστεί από ερινύες. Μέχρι το ατύχημα της Κατρίνας, πίστευε πως παρόλο που η σχέση τους δεν ήταν ό,τι καλύτερο, θα ρύθμιζε την κατάσταση. Το πρόβλημα που έβγαινε στην επιφάνεια όμως ήταν πως τώρα είχε την ευθύνη για την Κατρίνα, μια Κατρίνα που είχε προσκολληθεί επάνω του, γυναίκα και παιδί μαζί. Έφταναν οι κοινές τους στιγμές και ένας παθιασμένος έρωτας που όμως είχε σβήσει, τουλάχιστον από τη μεριά του, για να τον κρατήσουν δέσμιο της σχέσης τους;

Δεν μεμφόταν τον εαυτό του. Είχε δώσει ήδη πολλές ευκαιρίες στην κοινή τους ζωή. Δεν ήταν από εκείνους που κάνουν πίσω, αντίθετα όλοι τον χαρακτήριζαν σαν τρομερά επίμονο άτομο και καλό ανθρώπινο κριτή, και ίσως αυτό ήταν που τον εκνεύριζε περισσότερο τώρα. Γιατί ξαφνικά από την Κατρίνα το μυαλό του πέταξε στο κορίτσι και παρόλο που προσπάθησε να συγκρατήσει τον θυμό του, δεν τα κατάφερε. Έβρισκε τη συμπεριφορά της απαράδεκτη. Του άρεσαν οι ντόμπρες εξηγήσεις.

Στο παρελθόν πολλές γυναίκες βρέθηκαν στον δρόμο του. Είχε συνηθίσει να τον αναγνωρίζουν και να επιδιώκουν κάτι από αυτόν, κάτι που σχεδόν πάντα είχε να κάνει με τον ερωτισμό που η δημοσιότητα κουβαλάει μαζί της. Δεν θεωρούσε τον εαυτό του το πλέον ερωτεύσιμο άτομο, ο κύκλος όμως των συναναστροφών του του είχε δώσει την ευκαιρία να εντυφλήσει στο αντίθετο φύλο. Δεν ήταν λίγες οι περιπτώσεις που η ιδιαιτερότητα της ζωής του έδωσε αφορμή για κατακτήσεις, ούτε υστερούσαν οι στιγμές που είχε ανταλλάξει μια ερωτική νύχτα με κάποιο επαγγελματικό χατίρι. Το γιατί είχε αντιδράσει έτσι πριν από λίγο, δεν μπορούσε να το εξηγήσει. Ίσως επειδή δεν περίμενε πως το κορίτσι γύρευε πραγματικά να ωφεληθεί. Κι όμως, πώς

αλλιώς να εξηγήσει τη συμπεριφορά της; Ήθελε να γίνει ηθοποιός, σίγουρα η Ανέζα της είχε πει ποιος ήταν, βρήκε την ευκαιρία, και επιδίωξε με την εμφάνισή της στο νοσοκομείο να τον γνωρίσει. Γιατί τότε δεν είχε ξαναδώσει σημεία ζωής; Αν δεν την επισκεπτόταν στο σπίτι της, θα συναντιόντουσαν άραγε ξανά; Γιατί όχι; Μπορεί να δούλευε αργά και μεθοδικά. Γινόταν καχύποπτος τώρα, αυτό το είχε κληρονομήσει από τη μητέρα του, όμως τι άλλο να υποθέσει; Και έκανε δήθεν τη θιγμένη, δείχνοντάς του την πόρτα. Τον παρακαλούσε να φύγει. Την είχε θίξει ή έπαιζε το παιχνίδι της;

Καθώς ο Μίρο έπαιρνε το ασανσέρ που θα τον έβγαζε στο ρετιρέ που το IDA παρείχε στον διευθυντή του πολιτιστικού τομέα, αποφάσισε πως δεν άξιζε τον κόπο να σκοτίζει άλλο το κεφάλι του με έναν μπελά που του είχε δημιουργήσει η επιμονή της Κατρίνας. Ήταν σίγουρος πως η αγαπημένη του το μόνο που θα τον ρωτούσε θα ήταν αν είχε παραδώσει τα λουλούδια και μετά θα το ξεχνούσε για να προσκολληθεί σε μια καινούρια εμμονή.

9.

Στα μέσα Ιουλίου η Μαρίτα αναρωτιόταν κατά πόσο θα μπορούσε να ανταποκριθεί στις εξετάσεις: δύο μονόλογοι, χώρια η ιστορία του θεάτρου. Παρ' όλα αυτά ακάθεκτη διέσχιζε τον προθάλαμο της σχολής για να υποβάλλει αίτηση συμμετοχής για την εξεταστική του Σεπτεμβρίου.

Είχε μόλις συμπληρώσει το έντυπο και περίμενε να πάρει κάποιες τελευταίες οδηγίες χαζεύοντας τον χώρο που έσφυζε από φωτογραφίες παραστάσεων. Μια αρκετά επιβλητική σκάλα οδηγούσε στον επάνω όροφο όπου βρίσκονταν οι αίθουσες διδασκαλίας και η μεγάλη σάλα όπου γίνονταν οι πρόβες και τα μαθήματα κινησιολογίας.

Αυτή τη φορά η Μαρίτα δεν πανικοβλήθηκε όταν είδε τον Μίρο Κραφτ να κατεβαίνει τη σκάλα. Επίσης δεν αισθάνθηκε κανένα τσίμπημα ζήλιας καθώς αναγνώρισε τη γυναίκα δίπλα του. Η Λότε Κράουτ, η γνωστή Ανατολικογερμανίδα χορογράφος, ήταν παντρεμένη με Έλληνα. Σίγουρα θα είχαν να συζητήσουν κάτι που αφορούσε την Κατρίνα. Καρφί δεν της καιγόταν. Ας έκαναν ό,τι ήθελαν. Αυτή είχε να κοιτάξει τη δουλειά της. Άργησε αλλά το κατάλαβε.

Τελικά αυτός ο άνθρωπος είχε βαλθεί να την τρελάνει. Γιατί σίγουρα δεν ήταν ιδέα της το ότι περνώντας από μπροστά της είχε κάνει μια κίνηση του κεφαλιού σαν να τη χαιρετούσε. Πειστωμένη, απέφυγε το βλέμμα του. Ποιος νόμιζε τέλος πάντων πως ήταν;

Μερικές ημέρες αργότερα, η Μαρίτα είχε πελαγώσει. Καθισμένη στο πάτωμα, κοιτούσε απελπισμένη τα θεατρικά που έχασκαν ορθάνοιχτα στα πόδια της. Πώς θα ήθελε να είχε κάποιον να τη συμβουλέψει! Και μετά σκεφτόταν πως αν έχεις ταλέντο, σε αυτό το στάδιο οι συμβουλές είναι περιττές. Θα είχε όλο τον καιρό στη σχολή, αν φυσικά περνούσε τις εξετάσεις. Πώς όμως θα γινόταν αυτό, όταν άλλαζε γνώμη από τη μια στιγμή στην άλλη, διαλέγοντας κάθε φορά και διαφορετικό μονόλογο; Οι σκέψεις της εστίασαν ξανά στον Μίρο Κραφτ, και τότε την έζωσαν τα μαύρα φίδια. Το αντιλαμβανόταν ότι δεν του είχε συμπεριφερθεί καλά, σχεδόν τον είχε πετάξει έξω από το σπίτι της. Κι αν της κρατούσε κακία; Αν ήταν η σειρά του να την κατασκοπεύσει; Ή έστω εντελώς τυχαία, τι του κόστιζε να πει δυο λόγια στη Λότε; Κατατακτήριες εξετάσεις ήταν, τι να κόψουν δέκα τι έντεκα,

που λέει ο λόγος! Δεν ήταν δα και τραγικό. Για την ίδια όμως ήταν ολόκληρη η ζωή της.

Η μοναξιά την είχε πειράξει στα νεύρα και το χειρότερο, όσο ο Σεπτέμβριος πλησίαζε, το άγχος τής περίσσευε. Η Στεφανία με χίλια παρακάλια την κατάφερνε να βγει έξω για να ξεσκάσει. Σε κάποια έξοδό τους για καφέ, η Μαρίτα δεν άντεξε και της εξομολογήθηκε την ιστορία με τον Μίρο.

«Έλα τώρα! Πλάκα μου κάνεις! Μα πώς τον ερωτεύτηκες κι εσύ, βρε παιδάκι μου! Έτσι εξηγούνται όλα!» Η Στεφανία είχε γουρλώσει τα μάτια.

«Δεν έκανα κάτι κακό!»

«Δεν χρειάζεται να απολογείσαι! Όμως, στην περίπτωση σου, και μη με παρεξηγήσεις, χρειάζεσαι μία υγιή σχέση και όχι να ονειροβατείς με κάποιον που...»

«Που ούτε θα γύριζε να με κοιτάξει!» έσπευσε να συμπληρώσει η Μαρίτα.

«Δεν είπα τέτοιο πράγμα, Μαρίτα! Το αντίθετο μάλιστα. Λες και δεν έχεις καθρέφτη στο σπίτι σου! Όμως, είναι, πώς να το πω, ανέφικτο! Σε αυτές τις περιπτώσεις χρειάζονται δύο για να ξεκινήσει κάτι διαφορετικό».

«Και τι να έκανα; Να του ομολογούσα πως είμαι ερωτευμένη μαζί του;»

«Είσαι πραγματικά ερωτευμένη μαζί του; Τι ξέρεις γι' αυτόν, πέρα από αυτά που γνωρίζουμε όλοι; Ερωτεύτηκες τον άντρα, τον σκηνοθέτη ή την ιδέα;»

«Είμαι! Θα μπορούσε να είναι κάποιος άλλος που τυχαία είδα κάπου. Όταν τον ερωτεύτηκα, δεν γνώριζα καν ποιος είναι!»

«Ωραία! Τότε πήγαινε να του ζητήσεις συγγνώμη. Ό,τι και να σκέφτεται, θα το εκτιμήσει».

«Μα θα είναι σαν να παραδέχομαι πως τον κατασκόπευα!»

«Δεν νομίζω! Δεν σκέφτονται όλοι οι άνθρωποι όπως εσύ, Μαρίτα μου» της απάντησε η Στεφανία χαμογελώντας με κατανόηση.

«Δηλαδή, παιδιάστικα» έκανε η Μαρίτα πικαρισμένη.

«Ας πούμε σαν ένα παιδί που προσπαθεί να γίνει γυναίκα. Θα σου δώσω μια συμβουλή, όσο μου επιτρέπει η ελάχιστη διαφορά της ηλικίας μας. Ιεράρχησε τις προτεραιότητες στη ζωή σου. Δες ποια πραγματικά θέλεις να είναι η Μαρίτα!»

Τις προτεραιότητές της τις ήξερε, η σειρά ήταν που την μπερδευε.

10.

Η διαδρομή από το Θησείο μέχρι το Κολωνάκι ήταν μια μικρή απόλαυση για τον Μίρο, ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες, καθώς του έδινε την ευκαιρία να διασχίσει το κέντρο της Αθήνας περνώντας από την Πλάκα, και μετά από την Κλαυθμώνος, ανηφορίζοντας μέχρι το στενό που ήταν εγκαταστημένο το IDA. Ειδικά σήμερα όμως, παρά το ότι η μέρα δεν ήταν υπερβολικά ζεστή, ακόμα και για την πρωτεύουσα που είχε βυθιστεί στη νωχέλεια των καλοκαιρινών διακοπών, το κεφάλι του ήταν βαρύ και το μυαλό του έτρεχε αλλού. Αφηρημένος προσπερνούσε τον κόσμο, ενώ δεν έπαυε να σκέφτεται πώς για μια ακόμη φορά η τύχη τον είχε φέρει μπροστά σ' εκείνη την κοπέλα. Φυσικά, αν δεν είχε πάει να συναντήσει τη Λότε, ούτε που θα την ξανάβλεπε. Η περιέργειά του τον είχε κάνει να ρωτήσει τη χορογράφο. “Δεν έχει ένα πολύ θεατρικό πρόσωπο;” είχε σχολιάσει εκείνη. Ένα πολύ θεατρικό πρόσωπο! Δεν το είχε σκεφτεί έτσι. Η αλήθεια ήταν πως αυτό το κοντοκουρεμένο κεφαλάκι με τα εκφραστικά μάτια και τα καλοσχηματισμένα φρύδια είχε μια πλαστικότητα. Δεν αρκούσε το πρόσωπο όμως για να υποδυθεί κανείς έναν ρόλο. Έπρεπε να δώσει το είναι του είτε σε αυτό που λεγόταν θεατρικό σανίδι είτε στον φακό της κάμερας. Ο ίδιος, πολύ ανήσυχος και μπροστά από την εποχή του, κουράστηκε γρήγορα από την ερμηνεία του ρόλου. Διάλεξε τη σκηνοθεσία από μια βαθύτερη εκφραστική ανάγκη, από μια φυσική προδιάθεση για το άγνωστο και τον πειραματισμό. Ίσως και ο αυταρχισμός που τον διέκρινε, η τάση του να ταυτίζεται με τον δημιουργό του εκάστοτε έργου, τον έσπρωξε, αντί να κατευθύνεται, να είναι αυτός που κυβερνάει το πλοίο. Η συγκίνηση παρέμενε αναλλοίωτη όταν κάθε φορά ξεκινούσε από την αρχή, κι ας είχε να κάνει με κάποιο πολυπαιγμένο έργο. Το θέατρο και ο κινηματογράφος, αδιαχώριστα για αυτόν, δεν τον περιόριζαν ποτέ, σε αντίθεση με το τέλμα στο οποίο είχε βυθιστεί τους τελευταίους μήνες με τη σχέση του, ιδιαίτερα τώρα που η Κατρίνα είχε γαντζωθεί επάνω του, θυμίζοντάς του καθημερινά πως ο κύριος φταίχτης για την κατάστασή της ήταν ο ίδιος. Ήταν η πρώτη φορά στη ζωή του που μετάνιωνε που δεν είχε ακούσει τις νουθεσίες της μητέρας του. Εκείνη είχε εξοργιστεί όταν είχε μάθει πως θα πήγαινε στην Ελλάδα. Χωρίς άλλη εξήγηση, του είχε ζητήσει ορθά κοφτά να μη δεχτεί τη θέση, κάτι που ο ίδιος δεν καταλάβαινε αφού γνώριζε πως η Άννα Κραφτ είχε γεννηθεί και μεγαλώσει στη χώρα που τον φιλοξενούσε. Η μητέρα του είχε τα δικά της μυστικά και ο ίδιος σεβάστηκε την

επιθυμία της. Δεν τη ρώτησε ποτέ τίποτα, ακόμα και το πιο απλό: γιατί δεν μιλούσε ποτέ ελληνικά, γιατί δεν του είχε μάθει ούτε μία λέξη από τη μητρική της γλώσσα.

Αν λοιπόν ήταν μια φυσιολογική ημέρα, ο Μίρο δεν θα είχε δώσει σημασία στην κοπέλα που στεκόταν σαν κάποιον να περίμενε στη διασταύρωση που τον χώριζε από το IDA. Γιατί μια ημέρα σαν όλες τις άλλες, θα διέσχιζε τον δρόμο βιαστικός για να φτάσει στο γραφείο του, έτοιμος να ασχοληθεί με τα πολυποίκιλα θέματα που φόρτωναν το καθημερινό του πρόγραμμα. Έφταιγε ίσως και το φανάρι που πεισματικά δεν έλεγε να δώσει προτεραιότητα στους πεζούς. Ήταν απόλυτα σίγουρος πως η κοπέλα τον περίμενε. Πρόσεξε πώς μετατόπισε ανυπόμονα το βάρος της από το ένα πόδι στο άλλο, ενώ τα δάχτυλά της έπαιζαν αμήχανα με τις χαλκόχρωμες αφέλειές της.

“Guten morgen, Herr Kraft!”

Ο Μίρο άθελά του χαμογέλασε στο άκουσμα της μητρικής του γλώσσας.

“Ich möchte...” Η κοπέλα έκανε μια αμήχανη παύση και συνέχισε στα αγγλικά. «Ήρθα να σας ζητήσω συγγνώμη. Εσείς μου φέρατε λουλούδια κι εγώ φάνηκα πολύ αγενής μαζί σας».

Ο Μίρο, μην περιμένοντας αυτή την εξέλιξη, την κοίταξε σμίγοντας τα φρύδια. Αμέσως είδε έναν αόριστο φόβο να περνάει από τα μάτια της. Μετά το βλέμμα του έπεσε στο βιβλίο που κρατούσε και γυρνώντας ξανά στα πελώρια γκρίζα μάτια της, της χαμογέλασε.

«Αν θέλετε, σας κερνάω έναν καφέ στο γραφείο μου για να σας πω αν δέχομαι τη συγγνώμη σας».

Η κοπέλα τον κοίταξε αποσβολωμένη, όμως σχεδόν αμέσως τον ακολούθησε υπάκουα.

Στον δεύτερο όροφο του κτιρίου, ο Μίρο άνοιξε τη βαριά μαονένια πόρτα και παραμέρισε για να περάσει το κορίτσι. Κοιτάζοντάς την να στέκει αμήχανα στη μέση του γραφείου που ακόμη και για τον ίδιο απέπνεε υπερβολική σοβαρότητα, παρατήρησε για πρώτη φορά πόσο καλοσχηματισμένο ήταν το σώμα της. *Μια μικρή γαζέλα!* σκέφτηκε.

Προσπαθώντας να βολευτεί στην καρέκλα, η μικρή δεν έπαυε να σφίγγει σπασμωδικά στην αγκαλιά της το ταλαιπωρημένο βιβλίο.

«Καπνίζετε;» ρώτησε ο Μίρο τείνοντας το πακέτο τα τσιγάρα και στο αρνητικό νεύμα της σχολίασε:. «Καφές και τσιγάρα, απαγορευμένες απολαύσεις για έναν ηθοποιό. Σαν σκηνοθέτης, απέφυγα και αυτή τη δέσμευση!»

Προφανώς το πνεύμα του πέρασε απαρατήρητο, γιατί η κοπέλα - επιτέλους είχε θυμηθεί το όνομά της, την έλεγαν Μαρίτα- δεν αντέδρασε. Έμοιαζε να έχει καταπιεί τη γλώσσα της.

«Λοιπόν Μαρίτα...» Η πρόταση απέμεινε μετέωρη, καθώς εκείνη με το που άκουσε το όνομά της τινάχτηκε, σαν να ξύπνησε από όνειρο. «Ας πούμε πως δέχομαι τη συγγνώμη σας, αν μου εξηγήσετε τι θέλετε ακριβώς από εμένα».

«Σας είπα πως δεν θέλω απολύτως τίποτα. Είναι κακό να σας θαυμάζω;»

«Ίσως εγώ να μην είμαι συνηθισμένος σε τόσο νεαρές θαυμάστριες. Δεν θα χαρακτηρίζα τη δουλειά μου εμπορική για να τη γνωρίζει κάποια στην ηλικία σας! Αλήθεια, πόσο είσαστε;»

«Είκοσι».

«Αν δεν σας έβλεπα στη σχολή, θα έλεγα πως δεν τελειώσατε ακόμη το Λύκειο! Η επιθετικότητά σας βέβαια φέρνει σε ηρωίδα του Ο' Νιλ».

«Μακάρι να ήμουν!» του απάντησε χαμογελώντας ντροπαλά.

«Θα κάνετε πολύ δρόμο αν πρόκειται να ακολουθήσετε τις συμβουλές του βιβλίου που κρατάτε» σχολίασε ο Μίρο αναγνωρίζοντας από το εξώφυλλο το άσχετο εγχειρίδιο που απευθυνόταν σε σπουδαστές δραματικών σχολών. Όμως το πρόσωπο της κοπέλας συννέφιασε, κι έτσι έκοψε εκεί την παρατήρησή του.

Και πάλι μια αμήχανη σιωπή.

«Είσαστε έτοιμη λοιπόν για τις εξετάσεις σας; Τι θα απαγγείλετε;»

Η Μαρίτα τον κοίταξε σαν να της μιλούσε στα γερμανικά που σίγουρα, στα πρώτα μαθήματα που βρισκόταν, δεν κατανοούσε.

«Δεν έχω αποφασίσει ακόμη» ψέλλισε αμήχανη.

«Η περίπτωση σας ακούγεται δύσκολη» είπε ο Μίρο προσπαθώντας να διατηρήσει τη σοβαρότητα του. Ίσως να ήταν η φρεσκάδα της μικρής, ο τρόπος που έπαιζε με το καλαμάκι του χυμού που της είχε παραγγείλει. Σκέφτηκε πως είχε πραγματικά αδικήσει το κορίτσι. Πρέπει πραγματικά να τον θαύμαζε, αλλιώς ό,τι κι αν ήταν να του ζητήσει, θα το είχε κάνει τόσον καιρό. Δεν του έμοιαζε άτομο ικανό για μηχανορραφίες.

Η κοπέλα είχε στρέψει τα μελαγχολικά της μάτια στα δικά του, λες και όλη της η ύπαρξη εξαρτιόταν από αυτόν.

«Σας φαντάζομαι Μπλανς στο Λεωφορείο ο πόθος. Ναι, αυτό θα σας πήγαινε. Θέλω να μελετήσετε αυτόν τον ρόλο. Τον μονόλογο θα τον

διαλέξετε εσείς» είπε παρορμητικά ο Μίρο εκπλήσσοντας ακόμα και τον ίδιο του τον εαυτό.

Χωρίς καν να περιμένει την απάντησή της, τη συνόδεψε στον διάδρομο και την αποχαιρέτησε φιλώντας της το χέρι. Ήταν σχεδόν σίγουρος για τον μονόλογο που θα διάλεγε.

11.

Η Μαρίτα δεν μπορούσε καν να πιστέψει το ότι ο Μίρο Κραφτ είχε δεχτεί τη συγγνώμη της χωρίς άλλα λόγια, αχρηστεύοντας τα σενάρια που κατασκεύαζε στο θολωμένο της μυαλό.

Με ανανεωμένη διάθεση, έπεσε στη μελέτη του ρόλου, διαλέγοντας το κομμάτι όπου η Μπλανς μιλάει στον Μιτς για τον πρώτο της έρωτα. Μπροστά στον καθρέφτη, η θλίψη και η μοναξιά της μαραζωμένης μεγαλοκοπέλας ανάβλυζε από το βλέμμα της.

Παρότι έμαθε τον ρόλο της, κατευθύνθηκε με μισό κουράγιο προς το IDA. Περίμενε υπομονετικά στη γραμματεία μέχρι να περάσει στο γραφείο του Μίρο. Εκείνος την κοίταξε προσεκτικά από την κορυφή μέχρι τα νύχια και της σύστησε ένα ακόμα κείμενο, τη *Μήδεια* του Ανούιγ.

Η Μαρίτα δεν απορούσε πια με την κατάσταση. Η ανήσυχη ζωή του σκηνοθέτη συμβάδιζε με τον απρόβλεπτο χαρακτήρα του. Δεν απόρησε ούτε όταν χτύπησε το κουδούνι του διαμερίσματός της και τον είδε να στέκεται στην πόρτα της. Αυτή τη φορά δεν κρατούσε λουλούδια παρά μόνο βιβλία. Ήταν τα θεατρικά που της είχε συστήσει, στη γερμανική γλώσσα.

Ο Μίρο χωρίς άλλη κουβέντα βολεύτηκε στην πολυθρόνα και περίμενε.

Η Μαρίτα απόμεινε για μια στιγμή ξαφνιασμένη ίσα-ίσα για να παρατηρήσει το απλό τζιν παντελόνι που εκείνος φορούσε, τα αθλητικά παπούτσια και το άσπρο μακό που ερχόταν σε αντίθεση με την ηλιοκαμένη του επιδερμίδα. Είχε ξανά εκείνη την εντύπωση της προηγούμενης επίσκεψής του, ότι είχε γίνει εκείνος ο οικοδεσπότης και η ίδια φιλοξενούμενή του.

«Έρθα να δω αν ακολουθήσατε τις συμβουλές μου. Περιμένω λοιπόν!» της είπε και απλώθηκε στην πολυθρόνα τεντώνοντας τα πόδια και κοιτάζοντάς την με ένα αφοπλιστικό χαμόγελο.

Η Μαρίτα αναρωτήθηκε τι δικαιολογία είχε βρει να πει στην Κατρίνα, μα μετά σκέφτηκε πως δεν είχαν όλοι τα δικά της μη και πρέπει. Πήρε μια βαθιά ανάσα μήπως και ως δια μαγείας λυθεί ο κόμπος που της έκλεινε τον λαιμό και ύστερα μεταμορφώθηκε σε Μπλανς Ντυμπουά. Όταν ο μονόλογος τελείωσε, ένιωσε γυμνή σε ένα αδιάκριτο ξένο βλέμμα.

«Ξανά!» την πρόσταξε ο Μίρο.

Σαστισμένη ανοιγόκλεισε τα μάτια. Είχε πει κάτι λάθος;

«Ο ηθοποιός δεν πρέπει μόνο να παίζει, είναι αυτός ο ίδιος ο ρόλος. Δεν θέλω να μου παίξετε την Μπλανς, ο καθένας θα μπορούσε να το κάνει. Θέλω να δω την Μπλανς μπροστά μου. Ποια είναι, τι ξέρετε γι' αυτήν;»

Έτσι θα ήταν και στις εξετάσεις; Μάλλον είχε κάνει λάθος επιλογή.

«Δεν θα έχετε και άλλη φορά αυτή την πολυτέλεια. Πολλοί θα ζήλευαν τη θέση σας» σχολίασε ανυπόμονα ο Μίρο, σαν να μάντεψε τι σκεφτόταν.

«Είμαι η Μπλανς. Είμαι μόνη, απελπισμένη, νοσταλγώ...» είπε διστακτικά η Μαρίτα.

«Τι άλλο;» επέμεινε ο Μίρο.

«Βλέπω τον χρόνο να χάνεται χωρίς να μπορώ να κάνω τίποτα γι' αυτό».

«Και;»

«Θέλω μια αγκαλιά να με προστατέψει, να ανοίξει και να χωθώ μέσα της».

«Μόνο αυτό;»

«Ζηλεύω την αδελφή μου. Ποθώ και απεχθάνομαι τον άντρα της».

«Ακόμα κάτι!» πρόσταξε ο Μίρο.

«Ζηλεύω τα νιάτα μου, απεχθάνομαι την εικόνα μου τώρα!» κατέληξε η Μαρίτα νιώθοντας μια ανείπωτη κούραση.

«Είμαι ο Μιτς, λοιπόν. Πείτε μου όλα αυτά που αισθάνεστε, επιδιώκοντας να κερδίσετε την αγάπη και τη συμπάθειά μου».

Η Μαρίτα έκανε μια ακόμη προσπάθεια.

Ο Μίρο χωρίς να την κοιτάζει άνοιξε το δικό του κείμενο κι έφτασε στην ίδια σκηνή.

«Ο Μιτς την αγκαλιάζει, της φιλάει το μέτωπο, τα μαλλιά, το στόμα. Εγώ όμως βρίσκομαι καρφωμένος στη θέση μου, Μαρίτα! Που σημαίνει πως δεν με αγγίζατε καν. Ο καημένος ο Μιτς! Θα περιμένει πολύ ή στο ενδιάμεσο θα βαρεθεί και θα βρει κάποια άλλη;»

«Με ειρωνεύεστε;»

«Δεν σας αρέσει η πραγματικότητα! Du bist ein Kind, Marita!»

Δεν την ενόχλησε το ξαφνικό πέρασμα στον ενικό όσο το ότι τη θεωρούσε παιδί. Δεν είχε καμία ελπίδα να την πάρει στα σοβαρά.

«Μάλλον χάνουμε και οι δύο τον χρόνο μας!» συμπέρανε ο Μίρο κοιτάζοντας το ρολόι του.

Η Κατρίνα! Βέβαια. Που είχε κάθε λόγο να τον διεκδικεί, γιατί ήταν απλώς η Κατρίνα! Η Μαρίτα δεν άντεξε στη σκέψη πως θα μπορούσε να χάσει ως και αυτό: την ευκαιρία να τον έχει κοντά της έστω κι έτσι.

«Θα κάνω άλλη μια προσπάθεια. Μόνο που σάστισα λίγο».

«Δεν υπάρχει το λίγο ή το πολύ. Ο ηθοποιός βρίσκεται πάντα σε κατάσταση επιφυλακής, ετοιμοπόλεμος. Η στιγμή δεν πρόκειται να του χαριστεί, όχι μόνο από το κοινό, αλλά και από τον σκληρότερο κριτή του, τον ίδιο του τον εαυτό!» της είπε και σηκώθηκε με φανερή την πρόθεση να φύγει.

Βλέποντάς τον να της στρέφει την πλάτη, η Μαρίτα γέμισε απελπισία. Δεν προλάβαινε να πει όλο τον μονόλογο. Σε λίγο ο Μίρο Κραφτ θα άνοιγε την πόρτα και θα έβγαινε από το σπίτι της και τη ζωή της.

«Εκεί που χορεύαμε, δεν μπόρεσα να κρατηθώ, είπα ξαφνικά: “το είδα, ξέρω!”» Η σβησμένη φωνή δεν ήταν της Μαρίτας αλλά της Μπλανς Ντυμπουά που έβλεπε το παρελθόν της.

Το σώμα του Μίρο έμεινε ακίνητο να αφουγκράζεται.

«Κι από τότε δεν άναψε για μένα φως πιο δυνατό από τούτη τη λάμπα της κουζίνας!» Η Μαρίτα ξέσπασε σε κλάματα κάνοντας τον θρήνο της Μπλανς ένα με τον δικό της, την ίδια ώρα που ο Μίρο σαν για να ολοκληρώσει τη σκηνή, στράφηκε ανοίγοντας την αγκαλιά του και φιλώντας την τρυφερά στα μαλλιά.

«Ο ηθοποιός έχει χίλια πρόσωπα μαζί. Μην το ξεχάσεις ποτέ αυτό!» της ψιθύρισε και τα λόγια του ανακατεύτηκαν με τους χτύπους της καρδιάς της γεμίζοντάς την πρωτόγνωρα συναισθήματα. Ακόμα κι όταν την έσπρωξε απαλά μακριά του, η Μαρίτα ένιωθε πως τα πόδια της δεν πατούσαν στη γη.

“Bis bald!” την αποχαιρέτησε ο Μίρο κλείνοντας μαλακά την πόρτα πίσω του.

12.

Το χαμόγελο έσβησε από το πρόσωπο του Μίρο με το που έστριψε στο επόμενο τετράγωνο. Τα είχε με τον εαυτό του, όχι όμως εξαιτίας των συναισθημάτων του. Τα ίδια αισθανόταν κάθε φορά που σκηνοθετούσε ή δίδασκε έναν ρόλο. Ήταν ο έρωτας της τέχνης, ο έρωτας με τον οποίο τον πυρπολούσε ο κάθε ήρωας. Μέχρι εδώ όλα καλά. Υπήρχε όμως κάτι ακόμη, κάτι το διαβολικό που τον έσπρωχνε να ξεπεράσει αυτό το λεπτό όριο ανάμεσα στον μαθητή και τον δάσκαλο, αν και μόνο έτσι δεν θα χαρακτηριζε τη Μαρίτα και τον εαυτό του. Τι είχε αυτή η κοπέλα την οποία κάτω από φυσιολογικές συνθήκες δεν θα είχε προσέξει καν;

Φθάνοντας στο παλιό τριώροφο στο Θησείο, τα μάτια του στράφηκαν στο απόλυτο σκοτάδι του τελευταίου ορόφου. Ευτυχώς, ακούγοντας επιτέλους τις νουθεσίες του γιατρού της, η Κατρίνα είχε φύγει για την Αυστρία για να ακολουθήσει ένα πολλά υποσχόμενο τρίμηνο πρόγραμμα κινησιοθεραπείας. Το γιατί ο ίδιος την είχε βεβαιώσει πως θα την επισκεπτόταν όσο πιο τακτικά μπορούσε, του ήταν αδύνατον να κατανοήσει. Οι δραστηριότητες του ινστιτούτου τον Αύγουστο ήταν ανύπαρκτες, όμως η θέση του διευθυντή δεν προέβλεπε διακοπές παρά κάποιες ολιγοήμερες άδειες και μόνο σε επείγουσες περιπτώσεις. Η αλήθεια ήταν πως δεν ήθελε να συναντήσει την Κατρίνα. Αυτό το τρίμηνο το χρειαζόταν για να πάρει επιτέλους τις αποφάσεις του.

Για τον Μίρο τα πάντα ήταν θεμιτά στον κόσμο της τέχνης. Τα ασαφή όρια της συγκεκριμένης φιλοσοφίας δεν του είχαν δημιουργήσει προβλήματα έως τώρα. Η υπερβολική του βιασύνη όμως να επισκεφτεί τη Μαρίτα την επόμενη κιόλας ημέρα, το ανυπόμονο χτύπημα του κουδουνιού και το γρήγορο ανέβασμα της σκάλας δεν οφείλονταν στην αφοσίωσή του στην τέχνη. Μάλλον με εκτόνωση και φυγή από τα *πρέπει* της Κατρίνας έμοιαζαν. Κάπως έτσι καθυσάχασε τις άτακτες σκέψεις του, καθώς το οικείο πια πρόσωπο της Μαρίτας φάνηκε πίσω από την ανοιχτή πόρτα. Παρόλο που είχε υποσχεθεί στον εαυτό του να παραμείνει σοβαρός, της χαμογέλασε. Το ολόφρεσκο προσωπάκι δεν του άφηνε πολλά περιθώρια. Η κοπέλα δεν είχε την ομορφιά της Κατρίνας, ήταν όμως αυτή η έκφραση των ματιών της που έμοιαζε να φωτίζει τα πάντα γύρω της.

Ο Μίρο ξερόβηξε κι έδειξε στη Μαρίτα το κείμενο του Ανούιγ. Ήταν περίεργος να ακούσει τι είχε διαλέξει αυτή τη φορά η μικρή.

Λίγο μετά την κοιτούσε απογοητευμένος.

«Τι συντηρητισμός! Έχεις καταλάβει πως είναι η Μήδεια που μιλάει και όχι η μικρή αθώα Μαρίτα; Ξέχασε ποια είσαι, άδειασε το μυαλό σου!» Ανυπόμονος, έψαξε το δικό του γερμανικό κείμενο. «Ποια είναι η Μήδεια; Συναισθήματα! Τώρα!» Οι μονοκόμματα προσταγές του ήταν ένας καλός τρόπος να αφυπνιστεί η κοπέλα που έμοιαζε ανίκανη να συγκεντρωθεί.

«Μίσος, εμμονή, πάθος...» απαρτίθμισε διστάζοντας η Μαρίτα.

«Πυρά, Ιερά Εξέταση! Πες μου!»

«Μάγισσα, διαβολική λατρεία».

«Ακόμα κάτι!» Ο Μίρο είχε σηκωθεί απειλητικός και την κοιτούσε πίσω από τα μισόκλειστά του μάτια.

«Πόθος, λαγνεία!»

«Τώρα παίζε τη Μήδεια! Όχι αυτό που είπες, αλλά το κομμάτι λίγο πριν την κάθαρση, εκεί που επικαλείται τον θεό του κακού». Της χαμογέλασε αθώα έχοντας επίγνωση ότι αυτό θα ήταν μια μεγάλη δοκιμασία για την κοπέλα. Καθώς την έβλεπε να φυλλομετράει τη δική της μετάφραση, γνώριζε ήδη την αντίδρασή της.

Η Μαρίτα τού έριξε μια τρομαγμένη ματιά. «Δεν μπορώ να το πω!»

«Κάνεις πάλι σαν παιδί. Τι είπαμε χθες;»

Άκουγε τη μικρή να προσπαθεί ξανά και ξανά και όσο έβλεπε τα μάτια της να συννεφιάζουν και τις σταγόνες του ιδρώτα να κυλάνε στο πρόσωπό της από την υπερένταση και την αποπνιχτική ζέστη της βραδιάς, τόσο κάτι παράξενο θέριευε μέσα του. Θα μπορούσε να το αποκαλέσει ηδονή που πήγαζε από το βασανιστήριο στο οποίο την υπέβαλλε, νιώθοντάς την ντροπή της κάθε φορά που την έβαζε να προφέρει τις λέξεις με τις οποίες η Μήδεια καλούσε ερωτικά τον θεό του μίσους και του κακού.

«Αν δεν έχεις ανάλογες εμπειρίες, μπορείς τουλάχιστον να τις υποκριθείς. Αν σου ζητούσα να παραστήσεις έναν δολοφόνο, θα έπρεπε να έχεις σκοτώσει κιόλας;» της είπε αυστηρά. Ήταν όμως πεισματάρης. Το παραδεχόταν καθώς παρατηρούσε την έκφραση στο πρόσωπό της να αλλάζει και ύστερα να παίρνει μια ανάσα και να ξεκινάει από την αρχή.

«Κάπως καλύτερα, μπορείς όμως κι άλλο! Πες ξανά τον προηγούμενο μονόλογο. Φαντάσου πως είμαι ο Ιάσοντας, άρπαξέ μου τα χέρια, πες τα λόγια χωρίς να πάψεις να με σφίγγεις».

Το πρόσωπό της είχε θυμό, θυμό ανακατεμένο με κάτι ακόμη που αναγνώρισε καθώς την κοιτούσε έντονα χωρίς να τραβήξει το βλέμμα του, χωρίς να ανοιγοκλείσει τα βλέφαρά του. Μίσος και πόθος ήταν τα λόγια της

που επιτέλους τα ένιωσε να περνάνε μέσα από τα χέρια της στα δικά του κι από εκεί στις φλέβες και στο αίμα του.

«Ξανά τον τελευταίο μονόλογο. Δεν είμαι ο Ιάσοντας, είμαι η θεότητα που καλείς ερωτικά. Κάλεσέ με, προκάλεσέ με!» πρόσταξε, ενώ με το δεξί του χέρι τής ανακάτεψε τα μαλλιά και ξεκούμπωσε τα κουμπιά της μπλούζας της. Το είχε παρατραβήξει, το ήξερε, κάπου οι γραμμές των ορίων του θεμιτού έμοιαζαν θολές και ξεπλυμένες. Αργά έβγαλε το πουκάμισό του και το πέταξε στο πάτωμα. Νιώθοντας και τον δικό του ιδρώτα να ποτίζει κάθε ίνα του κορμιού του καθώς το βλέμμα της Μαρίτας διέτρεχε τα γυμνά του μέλη, μια ζωώδης δύναμη τον συνεπήρε. Δεν είχε παρά να περιμένει λίγο ακόμη.

Η κοπέλα έκλεισε τα μάτια, κι όταν τα ξανάνοιξε, το πρόσωπό της ήταν ίδιο με της γυναίκας που το μίσος και η απελπισία οδηγούσαν στην πιο αποτρόπαιη πράξη. Αυτή τη φορά όλα ειπώθηκαν όπως έπρεπε. Χάνοντας κάθε ίχνος αιδούς πρόφερε το κάλεσμα, απαρνούμενη την ανθρωπινή υπόστασή της. Τα λόγια συνεπήραν τον Μίρο λες και το κάλεσμα απευθυνόταν στον ίδιο. Ακολουθώντας τις κινήσεις της Μαρίτας, έπεσε κι αυτός στα γόνατα, καθώς την έβλεπε να σπαράζει και να σειέται με μια ζωώδη ορμή. Με το που η κοπέλα πρόφερε την τελευταία λέξη, την τράβηξε επάνω του και την έκλεισε στην αγκαλιά του. Τα χέρια του παραμέρισαν απότομα την μπλούζα της, κι εκείνη δεν έκανε το παραμικρό για να τον απωθήσει. Είχε χρόνια να αισθανθεί τόσο έντονη την ερωτική επιθυμία, όλο του το κορμί παλλόταν. Τα χείλη του κόλλησαν στα δικά της, άκουσε την κοφτή ανάσα της. Η γλώσσα του την έψαχνε απαιτητικά. Το αίμα σφυροκοπούσε το κεφάλι του αδειάζοντάς το από κάθε άλλη σκέψη πέρα από τον κυρίαρχο πόθο να την κάνει δική του. Η κοπέλα σπαρταρούσε καθώς το σώμα της είχε χαθεί μέσα στο δικό του.

Ο Μίρο άνοιξε τα μάτια. Η Μαρίτα τον κοιτούσε γεμάτη ικεσία. Τι πήγαινε να κάνει; Αν ήθελε μια ερωτική νύχτα, υπήρχαν αρκετές γυναίκες που θα προσφέρονταν χωρίς καμία δυσκολία. Όχι έτσι όμως! Δεν είχε έρθει μέχρι το σπίτι της γι' αυτό. Ή μήπως κορόιδευε τον εαυτό του;

«Γιατί;» τον ρώτησε παραπονεμένα.

«Ντύσου!» της είπε. «Η πρόβα τελείωσε. Μπορείς να γίνεις τόσο αθώα όσο και μαινάδα. Είμαι βέβαιος πως θα περάσεις τις εξετάσεις σου. Αρκεί να έχεις ένα όραμα!»

Αρπάζοντας το πουκάμισό του και χωρίς καν να την καληνυχτίσει, άνοιξε την πόρτα και κατέβηκε τρέχοντας τα σκαλιά. Κάτω από το σπίτι, σε αυτό το ήσυχο δρομάκι της Αθήνας, αναρωτήθηκε αν ήταν τυφλός. Η Μαρίτα

ήταν ερωτευμένη μαζί του. Τώρα όλα είχαν μια εξήγηση. Νιώθοντας μιαν αδιόρατη λύπη, κοίταξε προς τα επάνω, διακρίνοντας στο ημίφως τη σιλουέτα της που έγερνε στο μπαλκόνι.

«Μίρο!» άκουσε τη φωνή της.

Σαν άλλος Οδυσσέας, απομακρύνθηκε βιαστικά στο κάλεσμα της Σειρήνας, ενώ στα χέρια του έσφιγγε ακόμη το τσαλακωμένο του πουκάμισο.

13.

Μέχρι τις εξετάσεις του Σεπτεμβρίου, η Μαρίτα αναρωτήθηκε άπειρες φορές αν όλα αυτά είχαν συμβεί στην πραγματικότητα ή τα είχε απλώς ονειρευτεί. Είχαν όμως γίνει στ' αλήθεια και αυτή δεν είχε κανέναν για να τα εκμυστηρευτεί. Η Στεφανία έλειπε από τα μέσα Ιουλίου, όσο για την Ανέζα ούτε λόγος. Ήταν φορές που η Μαρίτα είχε την εντύπωση πως την κοιτούσε παράξενα.

Ευτυχώς που το μεζεδοπωλείο είχε κλείσει για δύο εβδομάδες τον Αύγουστο κι έτσι μπόρεσε να φύγει και να πάει στον Λόγγο να βρει τον Στράτο. Είχε φτάσει με την ψυχή στο στόμα πιστεύοντας πως ο πατέρας της θα πεταγόταν μπροστά της απειλώντας θεούς και δαίμονες. Ο Στράτος τη βεβαίωσε ότι ο Θώδης έλειπε καιρό ξεκοκαλίζοντας την περιουσία του από εδώ κι από εκεί. Την είχε ξεγράψει και απλώς τραγάνιζε τα λεφτά του.

Και δικά της να ήταν, δεν θα τα ήθελε. Περιουσία φτιαγμένη από τον ιδρώτα ενός καταδότη. Γι' αυτό και δεν στενοχωρήθηκε, ήταν το τελευταίο που θα μπορούσε να νιώσει. Προτίμησε να κάνει βόλτες με τον Ρήγα. Τουλάχιστον ο πιστός σκύλος δεν ζητούσε τίποτα παραπάνω. Μακάρι να μπορούσε να μιλήσει στον Στράτο, κάτι μέσα της όμως της έλεγε να περιμένει. Δέκα ημέρες έμεινε και τριγυρνούσε εκεί όπου σαράντα χρόνια πριν η μητέρα της ζούσε τον δικό της εφηβικό έρωτα με τον Φίλιο Χράνη.

Επιστρέφοντας στην Αθήνα, δεν ήξερε να πει αν το ταξίδι της την είχε ωφελήσει ή απλώς είχε κάνει χειρότερα τα πράγματα. Μπήκε ξανά στη ρουτίνα μην τολμώντας καν να περάσει από τον δρόμο του ινστιτούτου. Κι ήταν φορές που νόμιζε πως κάποιος σταματημένος σε ένα φανάρι, κάποιος άλλος που έτρεχε να προλάβει ένα ταξί, μια φιγούρα στο απέναντι πεζοδρόμιο, ήταν ο Μίρο. Ποτέ όμως δεν ήταν εκείνος. Παράξενο, να είναι δίπλα της και να μοιάζει χαμένος για πάντα!

Η Μαρίτα κατάλαβε πως τα είχε πάει καλά στις εξετάσεις από αυτό και μόνο το χαμόγελο στο πρόσωπο της Λότε Κράουτ. Ό,τι είχε καταφέρει, το χρωστούσε στον Μίρο Κραφτ. Όταν όμως βεβαιώθηκε για την επιτυχία της, η χαρά της δεν ήταν η αναμενόμενη, ίσως γιατί το μοναδικό άτομο με το οποίο ήθελε να τη μοιραστεί, δεν βρισκόταν εκεί.

Την επομένη της ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων, κάποιος έφερε στο Νόστιμον 'Ημαρ μια ανθοδέσμη γι' αυτήν. Ένα πανέμορφο μπουκέτο από

μικροσκοπικά λευκά και κόκκινα τριαντάφυλλα. Κάρτα δεν υπήρχε πουθενά. Ήθελε να πιστεύει πως την είχε στείλει ο Μίρο.

Η σχολή άλλαξε τον κόσμο της, τον γέμισε ήχους και χρώματα. Και τότε, εμφανίστηκε ξανά στο προσκήνιο ο Νάσος Πορφυρίου. Η Μαρίτα είχε να τον δει τουλάχιστον δέκα μήνες. Μάθαινε βέβαια από τη Στεφανία, έτσι για τους τύπους.

Εκείνο το μαρτιάτικο πρωινό η Μαρίτα καθόταν για πρώτη φορά μετά από καιρό στο αγαπημένο της καφέ στο Θησείο. Η πρώιμη ζέστη την είχε κάνει να τολμήσει να κάτσει στο πεζοδρόμιο απολαμβάνοντας τον ήλιο και χαζεύοντας τα δέντρα της αρχαίας αγοράς, φορτωμένα με ένα λευκορόδινο πέπλο, ίδια με αχνές φιγούρες χορού. Κάποιος μπήκε μπροστά της στερώντας της τη θέα.

«Μικρός που είναι ο κόσμος!» Ο Νάσος τής χάρισε ένα αστραφτερό χαμόγελο και κάθισε δίπλα της.

Η Μαρίτα κούνησε το κεφάλι εκνευρισμένη. Αυτός ο άντρας είχε την ικανότητα να φέρνει πάντα τις αντοχές της στα όριά τους.

«Σε μάγεψε η τέχνη; Έμαθα πως πέρασες στη δραματική σχολή» σχολίασε φυλλομετρώντας αδιάφορα το θεατρικό έργο στο τραπεζάκι.

«Ναι! Τα κατάφερα!» ήταν το μόνο που βρήκε να του απαντήσει.

«Κόψαμε και τα μαλλιά, αλλάξαμε ρούχα, βλέπω το βλαχάκι μας εκμοντερνίστηκε». Ο Νάσος συνέχισε το τροπάριό του.

Η Μαρίτα ένωσε το αίμα να της ανεβαίνει στο κεφάλι.

«Κομπλιμέντο είναι αυτό, κύριε Πορφυρίου;» πέρασε στην αντεπίθεση.

«Έλα τώρα! Αστεία το είπα! Αφού ξέρεις πόσο σε συμπαθώ, κι ας μη με πήρες ένα τηλέφωνο!»

«Ζήτα και τα ρέστα από πάνω! Νομίζω πως ήσουν αρκετά απασχολημένος με τα δικά σου για να σου λείψω!»

«Ποπό κακίες! Σαν τη λυσσασμένη γάτα! Θεατρικό δεν είναι αυτό;»

«Το επίπεδο των γνώσεών σου όλο και διευρύνεται, βλέπω!»

«Πότε θα με καλέσεις να δω το σπίτι σου;» Ο Νάσος άλλαξε θέμα ρίχνοντάς της ένα πονηρό βλέμμα.

«Από πού κι ως πού; Έχουμε κάτι και δεν το ξέρω;»

«Γιατί αρπάζεσαι; Και μετά μου κάνεις μούτρα που σου λέω για την επαρχία. Ελληνίδες! Όταν ήμουν στη Γερμανία, είχα μια κοπέλα που με του που πήγα στο σπίτι της, ο πατέρας της μου έδωσε μια οδοντόβουρτσα κι ένα ζευγάρι πιζάμες.»

«Θα φοβήθηκε μην και χάσει τον γαμπρό!» έκανε ξινισμένα η Μαρίτα.

«Μου αρέσει να σε εκνευρίζω. Έτσι γεννιούνται οι μεγάλοι έρωτες!» της χαμογέλασε αφοπλιστικά.

«Μπα! Πρόλαβες να με ερωτευτείς;» ειρωνεύτηκε η Μαρίτα.

«Πού ξέρεις! Έλα, πάμε!»

«Να πάμε πού;»

«Να με δει ο κόσμος να κυκλοφορώ με μια ωραία γυναίκα» της είπε αθώα.

Τον ακολούθησε γελώντας. Πώς να φερθεί κανείς σε ένα παιδί;

Η Μαρίτα άρχισε σταδιακά να αναθεωρεί τις απόψεις της για τον Νάσο. Η ιδιορρυθμία του δεν της ήταν πια τόσο απωθητική, ειδικά τώρα που ο Μίρο Κραφτ έμοιαζε άπιαστο όνειρο. Όσο για την ίδια, δεν είχε την παραμικρή διάθεση να περάσει το υπόλοιπο της ζωής της ανέραστη.

Ήταν φανερό ότι ο Νάσος γνώριζε πολύ καλά πώς να κερδίσει μια γυναίκα, ακόμα και κάποια σαν τη Μαρίτα, που τα ακριβά αμάξια και τα καλά εστιατόρια δεν την εντυπωσίαζαν ούτε στο ελάχιστο. Διατηρούσε βέβαια τις επιφυλάξεις της και αναρωτιόταν αν ο Νάσος ήταν αληθινός ή ό,τι έκανε αποτελούσε απλώς μια αντιγραφή της ζωής των ανθρώπων που σύχναζαν στον χώρο της δουλειάς του. Η τρίτη βραδινή τους έξοδος, παρότι ξεκίνησε με καλές προϋποθέσεις, κατέληξε σε φιάσκο. Ο Νάσος άρχισε να την πιέζει να κάνουν έρωτα. Η Μαρίτα δεν ήταν ερωτευμένη, απλώς ένιωθε κολακευμένη από το ενδιαφέρον και τις περιποιήσεις του. Θα έπεφτε στο κρεβάτι μαζί του από υποχρέωση και μόνο; Προβάλλοντας τις μύριες δικαιολογίες, κατόρθωνε να αναχαιτίζει τις ερωτικές του διαθέσεις, αλλά για πόσο ακόμη; Παρά το αυστηρό περιβάλλον στο οποίο είχε μεγαλώσει και το ότι δεν είχε ανάλογες εμπειρίες, δεν θεωρούσε ταμπού την ερωτική επαφή.

Όταν επιτέλους έκαναν έρωτα, δεν αισθάνθηκε τίποτα το διαφορετικό. Ο Νάσος δεν τη βοήθησε καθόλου, αντίθετα εκνευρίστηκε με την απειρία της. Ούτε στο ένα εκατοστό η Μαρίτα δεν ένιωσε την έξαψη και τον πόθο που είχε πυροδοτήσει στο κορμί της ο Μίρο. Ο Νάσος ήταν πάντα βιαστικός και απαιτητικός, κάποιος που ήθελε να παίρνει χωρίς ανταλλάγματα. Με τον καιρό, η Μαρίτα έμαθε να προσποιείται, δεν της έκανε κανένα κόπο, ο ρόλος της ταίριαζε γάντι.

Η σχέση τους παλινδρομούσε. Η Μαρίτα απορούσε που στις εξόδους τους, πάντα με δικούς του φίλους, άκουγε συνέχεια πόσο τυχερή ήταν, τι καλό παιδί που είχε δίπλα της. Πολύ γρήγορα βαρέθηκε τις εξόδους σε σικάτα

εστιατόρια και τα Σαββατοκύριακα σε πολυτελή ξενοδοχεία όπου ποτέ δεν πλήρωναν ό,τι και οι κοινοί θνητοί, αφού ο Νάσος, πέρα από την έκπτωση λόγω της ιδιότητάς του, είχε να επωφεληθεί και από παλιές χάρες που παραδόξως όλοι του χρωστούσαν.

Πάνω στους τρεις μήνες, η Μαρίτα είχε συνειδητοποιήσει πόσο ρηχός, οξύθυμος και μόνιμα κατατρεχόμενος από σύνδρομο καταδίωξης ήταν ο άντρας που έβαλε στη ζωή της. Όλοι ήθελαν να τον μειώσουν ή να του κάνουν κακό. Ακόμα και για τους γονείς του, ιδιαίτερα για τον πατέρα του, έλεγε πως ποτέ δεν τον βοήθησαν στο παραμικρό. Τους δικούς της γνωστούς από τη σχολή τούς είχε πάρει από την αρχή με κακό μάτι παρόλο που, όταν ήταν στις καλές του, θεωρούσε τιμή του και καμάρι του που εκείνη θα γινόταν ηθοποιός. Μετά από έναν τρικούμπερτο καυγά, είχαν περάσει ήδη δέκα μέρες που δεν είχαν καμία επικοινωνία.

Η Μαρίτα, μετά από το αρχικό σοκ που προκαλεί η απώλεια, έστω κι αν με τον άλλον δεν σε δένουν και πολλά πράγματα, έπεσε με τα μούτρα στο διάβασμα. Εκτός από τη σχολή, είχε και τις εξετάσεις των γερμανικών, άλλο ένα σημείο προστριβής με τον Νάσο που μιλώντας τέλεια τη γλώσσα, δεν έχανε ευκαιρία να την κοροϊδεύει για τα λάθη της.

Την ημέρα που θα έβγαιναν τα αποτελέσματα των γερμανικών, καθώς έμπαινε στο Γκαίτε, έπεσε πάνω στον Μίρο Κραφτ.

“Entschuldigen Sie!” μουρμούρισε εκείνος.

“Herr Kraft!” σχεδόν ξεφώνισε η Μαρίτα νιώθοντας ταυτόχρονα ανόητη με τον τρόπο που προσφώνησε κάποιον με τον οποίο είχε βρεθεί έστω και για λίγο τόσο κοντά.

14.

Ο Μίρο είχε πιστέψει πως με το να μην επιδιώξει να συναντήσει ξανά τη Μαρίτα, θα την εξαφάνιζε από τη ζωή του. Γελιόταν και το γνώριζε, παρόλο που βιαζόταν να βεβαιώσει τον εαυτό του πως το να παρακολουθεί από απόσταση την πρόοδό της δεν ήταν παρά καθαρά από ενδιαφέρον για μια μελλοντική ηθοποιό με πολλές δυνατότητες. Λυπόταν μόνο που δεν θα ήταν αυτός που θα έπλαθε το εύθραυστο υλικό από το οποίο ήταν φτιαγμένη η μικρή.

Τώρα την κοιτούσε με το αυστηρό ύφος που τόσο καλά ήξερε να παίρνει, ο τρόπος όμως που εκείνη αντέδρασε τον έκανε να καταλάβει πως κάτι είχε αλλάξει. Έμοιαζε πιο θηλυκή, πιο γυναίκα, κάνοντάς τον να μετανιώσει για εκείνο το βράδυ -πήγαινε πια ένας χρόνος- που δεν είχε επωφεληθεί.

Τη ρώτησε στα αγγλικά τι δουλειά είχε στο Γκάιτε και δεν απόρησε καθόλου όταν πήρε μια μακροσκελή απάντηση στα γερμανικά. Είχε καταλάβει από την αρχή πόσο πείσμα έκρυβε μέσα της. Πείσμα και πάθος!

Κατέβηκαν μαζί στην αίθουσα όπου ήταν αναρτημένα τα αποτελέσματα. Η Μαρίτα είχε αποκτήσει το *Grundstufe* και μάλιστα με πολύ καλό βαθμό.

«Αυτό θα πρέπει να το γιορτάσεις!»

«Θα ήθελα να το γιορτάσουμε μαζί. Δεν σας είπα ποτέ ευχαριστώ».

«Για ποιο πράγμα;»

«Για όσα κάνετε για μένα. Και για εκείνα τα λουλούδια!»

Προσποιούμενος τον αδιάφορο, της είπε πως είχε μια δουλειά, αν ήθελε όμως, μπορούσε να τον περιμένει στο σαλόνι.

Πρώτη φορά διεκπεραίωσε υπόθεση τόσο γρήγορα. Η συμπεριφορά του ήταν εντελώς ανόητη. Πίστευε πως στους μήνες που είχαν περάσει, είχε κατορθώσει να βρει μια λεπτή ισορροπία στη σχέση του με την Κατρίνα. Λίγες μέρες πριν, εκείνη είχε φύγει για τη Γερμανία, για μία βελτιωτική επέμβαση στο αριστερό της πόδι. Τόσο λίγο χρειάστηκε ο Μίρο για να αναπνεύσει ελεύθερος απολαμβάνοντας τη μοναξιά του.

Τι ακριβώς ζητούσε από τη Μαρίτα; Στη θύμηση της βραδιάς της ιδιωτικής τους πρόβας, ένιωσε τον ίδιο τρελό πόθο να τεντώνει όλο του το σώμα. Αποχαιρέτησε τον συνομιλητή του τόσο γρήγορα και κατέβηκε τα σκαλιά τόσο βιαστικά σαν ξαφνικά να τον κυνηγούσαν χίμαιρες.

Τη βρήκε να κάθεται ακριβώς εκεί που της είχε υποδείξει. Ο τρόπος που τον κοίταζε, τον έκανε να την αρπάξει σχεδόν με τη βία από το χέρι και με ένα έλα μαζί μου να βγουν τρέχοντας στον δρόμο. Οι παλάμες τους κολλούσαν ιδρωμένες, όμως δεν άφησε το χέρι της ακόμη κι όταν έκανε νόημα σε ένα ταξί να σταματήσει. Μπήκαν μέσα κι έδωσε τη διεύθυνση του σπιτιού της Μαρίτας.

Πέντε λεπτά χρειάστηκε το ταξί μέχρι να φτάσει κάτω από το παλιό τριώροφο στα Άνω Πετράλωνα. Πέντε λεπτά τα χέρια τους παρέμεναν ενωμένα σαν κάποιος να τα είχε αλυσοδέσει, ανίκανα να ξεφύγουν.

Ανέβηκαν τις σκάλες και χώθηκαν στο μισοσκοτεινό διαμέρισμα σαν τους κυνηγημένους. Η Μαρίτα έγειρε λαχανιασμένη στην πόρτα και κάρφωσε το βλέμμα της ερωτηματικό στο πρόσωπό του. Ήταν πανέμορφη, σκέφτηκε ο Μίρο στηρίζοντας τα χέρια του στο ταλαιπωρημένο ξύλο, στερώντας της με αυτόν τον τρόπο κάθε δυνατότητα διαφυγής. Τα μάτια του ερευνητικά κατέγραψαν κάθε λεπτομέρεια αυτού του προσώπου, τις λεπτές σταγόνες ιδρώτα που ανάβλυζαν από τους πόρους του, τα χείλη της που είχαν μισανοίξει υγρά σε αναμονή.

«Σε θέλω!» μουρμούρισε και η γλώσσα του διέτρεξε την απαλή επιφάνεια, αναγνωρίζοντας τον πόθο. Τα δάχτυλά του ακινητοποίησαν τα δικά της πάνω στο ξύλο που κολλούσε κι αυτό από τον ιδρώτα τους. Έσκυψε και τράβηξε το κορδόνι της μπλούζας της με τα δόντια του. Το στήθος της φανερώθηκε πλούσιο κι ερεθισμένο. Η γλώσσα του στάθηκε στις ρόγες της, κάνοντας τις ανάσες τους ακόμη πιο ακατάστατες.

Ο Μίρο ένιωσε το σώμα του να πονάει από την επιτακτική ανάγκη να κυριαρχήσει πάνω στη Μαρίτα, να την εξουσιάσει. Απότομα, εκείνη ξέφυγε από το αγκάλιασμά του, ήρθε πίσω του κι άρχισε να ξεκουμπώνει το πουκάμισό του. Ξεπερνώντας την έκπληξη, αφέθηκε απολαμβάνοντας την αίσθηση του σώματός της στη γυμνή του πλάτη.

15.

Ας μην ξυπνούσε από το όνειρο! Αυτό παρακαλούσε η Μαρίτα από τη στιγμή που κυριολεκτικά έπεσε επάνω στον Μίρο Κραφτ, την ώρα που έμπαινε στο Γκαίτε. Είχε προσπαθήσει να κρύψει την ταραχή της, να φανεί αδιάφορη. Μέχρι να φτάσουν στο σπίτι της, δεν έψαξε να βρει καμιά δικαιολογία για τη συμπεριφορά του Μίρο. Το μυαλό της είχε απλώς σταματήσει. Τώρα βρίσκονταν αντιμέτωποι μισόγυμνοι. Καθώς αγγίζονταν, ένα τρέμουλο εξάντλησης διαπέρασε το σώμα της. Ό,τι είχε ονειρευτεί, το ζούσε με ακόμη μεγαλύτερη ένταση. Το μόνο που επιθυμούσε ήταν να κάνουν έρωτα, κάτι που δεν είχε αισθανθεί ποτέ με τον Νάσο. Εξόρισε αμέσως την εικόνα του δύστροπου άντρα που πέρασε σαν αστραπή από μπροστά της, και όλη της η προσοχή στράφηκε στον Μίρο. Κάτι το ζωώδες πίεζε να βγει στην επιφάνεια, σαν να ξαναζούσε τη στιγμή που έπαιζε τη Μήδεια, μόνο που τώρα ποθούσε όσο τίποτα να πραγματοποιήσει τα ανίερα λόγια. Προσπάθησε να κυριαρχήσει τη θύελλα που είχε ξεσπάσει μέσα της, όμως δεν κατάφερε να κρύψει την ταραχή της τη στιγμή που ο Μίρο χαμήλωσε τα χέρια του στους γλουτούς της και άρχισε να τη χαϊδεύει πάνω από τα ύφασμα της μακριάς της φούστας που κολλούσε στο κορμί της.

Κάπως έτσι θα ένιωθε κανείς κάτω από την επήρεια κάποιου ναρκωτικού. Ολότελα χαμένη στην παραζάλη της, στην αρχή νόμισε πως κάποιος της ψιθύριζε. Άνοιξε τα μάτια και είδε τον Μίρο να την κοιτάζει με μια παγωμένη έκφραση στο πρόσωπό του.

«Εσένα ζητάνε;» τη ρώτησε.

Η Μαρίτα πετάχτηκε έντρομη αναγνωρίζοντας τη φωνή που ακουγόταν από τον δρόμο επαναλαμβάνοντας υστερικά το όνομά της. Ο Νάσος! Τι γύρευε εκεί; Η μαγική στιγμή χάθηκε. Ο Μίρο είχε γίνει ξανά απρόσιτος όπως όταν τον είχε πρωτογνωρίσει. Συνέχιζε να την κοιτάζει σαν να περίμενε να του εξηγήσει. Αυτή όμως δεν ήξερε τι να πει. Το κουδούνι χτυπούσε δαιμονισμένα. Ο Νάσος το είχε βάλει σκοπό να ξεσηκώσει όλη τη γειτονιά.

«Πρέπει να ανοίξω!» απολογήθηκε.

«Ποιος είναι αυτός;» εκείνος τη ρώτησε επιτακτικά, σφίγγοντάς της το χέρι.

Σε διαφορετική περίπτωση η Μαρίτα θα είχε χαμηλώσει το κεφάλι. Τώρα τα μάτια της άστραψαν γεμάτα θυμό.

«Κάποιος τόσο αδιάφορος όσο και η Κατρίνα για εσένα!»

«Πώς τολμάς;» Το χέρι του σηκώθηκε για να τη χτυπήσει, έμεινε σαν μετανιωμένο όμως στον αέρα.

Κάποιος είχε ανοίξει την εξώπορτα στον Νάσο, γιατί τώρα βροντούσε με τα χέρια του έξω από το διαμέρισμα. Φορώντας όπως όπως τα ρούχα της, η Μαρίτα βιάστηκε να ανοίξει την πόρτα.

«Κρύβεσαι;» φώναξε ο Νάσος εισβάλλοντας σαν οργισμένος ταύρος. Είδε τον Μίρο και του έριξε ένα βλέμμα λες και ο άλλος ήταν σκουλήκι, ο γνωστός τρόπος για να διεκδικήσει την ιδιοκτησία του.

«Τι θέλεις, Νάσο;» ρώτησε η Μαρίτα χωρίς καν να τον κοιτάξει, έχοντας μάτια μόνο για τον Μίρο που ψυχρός κι αδιάφορος, ατσαλάκωτος σαν να μην είχε προηγηθεί το παραμικρό, παρακολουθούσε τα τεκταινόμενα.

«Με απατάς πίσω από την πλάτη μου!» φώναξε υστερικά ο Νάσος.

«Η σχέση μας τελείωσε. Τα έχουμε ξαναπεί αυτά».

«Είναι δική μου, είμαστε μαζί!» Ο Νάσος στράφηκε και απευθύνθηκε στον Μίρο εκτός εαυτού, έχοντας χάσει την επαφή με το περιβάλλον.

Με μάτια γεμάτα δάκρυα, έπεσε πάνω στον Μίρο κραυγάζοντας ασυνάρτητα. Τότε εκείνος απώθησε τα χέρια του σαν να ήταν ένα ενοχλητικό έντομο, άνοιξε την πόρτα, και βγήκε στον διάδρομο χωρίς να πει το παραμικρό.

Η Μαρίτα έτρεξε ξοπίσω του προλαβαίνοντάς τον στην έξοδο της πολυκατοικίας.

«Μίρο! Συγγνώμη για όλα! Λέει ψέματα!»

«Τότε θα πρέπει να είναι τρελός».

«Μη φύγεις, μη φύγεις πάλι!»

«Δεν έχουμε να πούμε τίποτα, Μαρίτα. Ήταν απλώς ένα λάθος, λάθος δικό μου!»

Τον κοιτούσε που απομακρυνόταν, ήθελε να φωνάξει, να ουρλιάξει, δεν έκανε όμως τίποτα. Ανέβηκε σαν κουρέλι τα σκαλοπάτια, μόνο όταν είδε τον Μίρο να στρίβει τη γωνία και να χάνεται πια από το οπτικό της πεδίο.

Αν τη ρωτούσε κανείς, γιατί τα επόμενα δύο χρόνια μέχρι να τελειώσει τη σχολή έμεινε με τον Νάσο, η απάντησή της ήταν πως αυτό της άξιζε. Ήταν κάποιες στιγμές που ένιωθε πως τον αγαπούσε με μια αγάπη ολότελα μητρική. Εκείνος συμπεριφερόταν πάντα σαν ένα μεγάλο παιδί. Καυγάδιζαν και μετά ερχόταν και της ζητούσε συγγνώμη εκλιπαρώντας και λέγοντάς της πως δεν μπορούσε μακριά της.

Η Ανέζα και η Στεφανία τής επιβεβαίωσαν πως ο Μίρο είχε φύγει πια από την Ελλάδα, όπως εξάλλου ήταν αναμενόμενο. Δεν ρώτησε τίποτα παραπάνω. Η Στεφανία ανησυχούσε πάντα βλέποντας την κατάσταση ανάμεσα σε αυτήν και τον αδελφό της, η Μαρίτα όμως δεν ήθελε να το συζητήσει. Τελικά ήρθαν έτσι τα πράγματα, που έφτασαν στην οριστική διάλυση. Ο Νάσος έφυγε για την Κέρκυρα για να δουλέψει σε κάποιο πολύ μεγάλο ξενοδοχείο. Εκεί γνώρισε επιτέλους μια κοπέλα που ήταν διατεθειμένη να κάνει ό,τι της ζητούσε και όχι να λέει το άσπρο μαύρο όπως ισχυριζόταν για τη Μαρίτα. Της είχε τηλεφωνήσει για να την ενημερώσει και να πάρει την ευχή της, τυπική συμπεριφορά του Νάσου. Η Μαρίτα ανακουφίστηκε. Αυτά τα δύομισι χρόνια είχαν στην ουσία κατασπαράξει τις σάρκες τους. Δεν κάκιζε τον Νάσο, είχε υπάρξει κι εκείνη το ίδιο εγώιστρια.

16. Μάρτιος 1989

Η απροθυμία του κοινού να τιμήσει τις περιφερειακές παραστάσεις είχε κάνει τη Μαρίτα να αναρωτηθεί πολλές φορές αν άξιζε τον κόπο να θυσιάσει τα ιδανικά της για μια εφήμερη καριέρα. Είχε βρεθεί σε απόγνωση, είχε σκεφτεί πως ίσως το ταλέντο της να μην ήταν αυτό που πίστευε. Στο τέλος όμως είχε αρνηθεί κάποιες προτάσεις για συμμετοχή σε επιθεωρήσεις ή έργα που από τις πρώτες ατάκες έδειχναν πόσο ρηχά και άχρωμα ήταν. Δεν είχε υποκύψει ούτε στην εύκολη λύση της βιντεοταινίας.

Η προσωπική της ζωή βρισκόταν κι αυτή σε αδιέξοδο. Στα έξι χρόνια που είχε να δει τον πατέρα της, εκείνος είχε παντρευτεί ξανά με κάποια δεκαετίες νεώτερή του επιταχύνοντας την οικονομική του καταστροφή. Η Μαρίτα πίστευε πως ο καθένας έβρισκε ό,τι του άξιζε, αναρωτιόταν όμως πόσο είχε επηρεαστεί η ίδια από όλα αυτά. Οι σχέσεις της στέφονταν πάντα από την ίδια πίκρα που άφηνε στο στόμα το εφήμερο πιπίλισμα της καραμέλας του *περάσαμε καλά, όμως μέχρι εδώ*. Δεν ήταν λίγες οι φορές που είχε αναρωτηθεί μήπως η δουλειά της και μόνο έκανε τους άντρες να τη βλέπουν με άλλο μάτι, αν και μέσα της αναγνώριζε πως ο φταίχτης ήταν τελικά ο εαυτός της. Στο πρόσωπο κάθε άντρα έψαχνε τον Μίρο, ανίκανη να αποδεχτεί πως ήταν παρελθόν, ίσως γιατί ποτέ δεν είχε υπάρξει παρόν στη γνωριμία τους.

Είχε πιάσει πάτο. Εδώ και δύο μήνες ήταν άνεργη, η παράσταση είχε κατέβει λόγω έλλειψης θεατών. Τότε ήταν που έσκασε και η βόμβα της Ανέζας. Το μεζεδοπωλείο θα έκλεινε. Ο Κώστας είχε δημιουργήσει τέτοια χρέη στα χαρτιά, ένα πάθος τόσο κρυφό που μόνο η γυναίκα του γνώριζε, που ξεπούλησε τα πάντα για να μην καταλήξει στη φυλακή. Οι πολιτικές εξελίξεις στην Τσεχοσλοβακία δεν προμήνυαν ένα θετικό μέλλον για την οικογένεια της Ανέζας, όμως η Πράγα ήταν ο μόνος προορισμός τους.

Η Μαρίτα ένιωσε πως έχανε την οικογένειά της καθώς αποχαιρετούσε στο Ανατολικό αεροδρόμιο τη γυναίκα που έξι χρόνια πριν είχε ανοίξει την αγκαλιά της και την είχε δεχτεί σαν αδελφή της. Και μετά έμεινε μόνη να βλέπει το αεροπλάνο να τροχοδρομεί και να απογειώνεται στον αττικό ουρανό.

Πάλι μόνη! Ευτυχώς γυρνούσε η Στεφανία που βρισκόταν στο Βερολίνο για μια σειρά σεμιναρίων.

Η Στεφανία μαζί με τις εντυπώσεις της έφερε και τον Ντίτριχ, έναν ψηλό λιγομίλητο Γερμανό που εργαζόταν ως εικονολήπτης στην τηλεόραση. Είχαν ερωτευτεί τόσο κεραυνοβόλα, που αυτό και μόνο έφτασε για να έρθουν άρον άρον στην Ελλάδα, να ξενοικιάσει η Στεφανία το σπίτι της, και να φύγουν ξανά για τη Θεσσαλονίκη, ώστε να γνωρίσουν οι δικοί της τον αγαπημένο της. Ο γάμος τους θα γινόταν στις αρχές του Νοεμβρίου και θα πήγαιναν να εγκατασταθούν στο Βερολίνο.

Άλλο ένα σοκ για τη Μαρίτα. Ποτέ η αυτοεκτίμησή της δεν είχε πέσει τόσο χαμηλά. Δεν είχε τίποτα να περιμένει. Σαν να προσπαθούσε να στραγγίξει και τις τελευταίες σταγόνες ηρεμίας, έφθιρε τον εαυτό της κάνοντας βόλτες στη Μαντζάρου, όπου κάθε φορά η άδεια πια τζαμαρία του πρώην μεζεδοπωλείου περίμενε να γνωρίσει καλύτερες μέρες με το ενοικιαστήριο να ξεθωιάζει επάνω της. Ή πάλι περνούσε από το IDA λες και ο Μίρο θα έβγαине χαμογελώντας, θα την έπιανε από το χέρι και θα έτρεχαν στους δρόμους της Αθήνας, σαν να μην είχε μεσολαβήσει τίποτα περισσότερο από το πέρασμα μιας στιγμής.

«Κάνεις σαν να ήρθε η συντέλεια του κόσμου!» της είπε επιτιμητικά η Στεφανία κοιτώντας τη να σκαλίζει χωρίς όρεξη το πιάτο της.

«Έλα ντε! Εδώ δίπλα θα είσαι, δυο λεπτά απόσταση είναι το Βερολίνο!» Η Μαρίτα προσπάθησε να αστειευτεί χωρίς επιτυχία.

«Μπορείς τουλάχιστον να εκφράσεις τα παράπονά σου στα γερμανικά; Ο Ντίτριχ μάς κοιτάζει σαν χαζός!»

Η Μαρίτα σκέφτηκε πως η έκφραση του Ντίτριχ δεν οφειλόταν στο άγνωστο της γλώσσας αλλά στο οίνος ευφραίνει καρδιάν, αφού τα μισόκιλα πηγαινοέρχονταν άδεια. Όπως κάθε ξένος στην Ελλάδα, είχε βρει κι αυτός το νόημα της ζωής στο ανόθευτο λευκό κρασί ιδίας κατασκευής της ταβέρνας του Θησείου, όπου καθόντουσαν για την αποχαιρετιστήρια βραδιά.

“Das smeckt schön!” Ο Ντίτριχ ύψωσε το ποτήρι του.

“Und das ist genug!” Η Στεφανία τού έπιασε ανυπόμονα το χέρι.

“Ich liebe dich und ich liebe Griechenland auch! Marita, warum bist du so traurig?”

Η Μαρίτα έπινε σχεδόν ξεροσφύρι σε αντίθεση όμως με τον Ντίτριχ ένιωθε ακόμη μεγαλύτερη κατάθλιψη. Το κρασί έλυσε τη γλώσσα της και σε ένα παραλήρημα γερμανικών, εκμυστηρεύτηκε πως τίποτα δεν πήγαινε καλά ούτε στην προσωπική ούτε στην επαγγελματική της ζωή.

«Όμως είσαι τόσο νέα και όμορφη και η Στέφι μου είπε πόσο ταλέντο έχεις! Θα δεις! Ο κόσμος είναι στα πόδια σου!»

«Μάλλον δεν πρόσεξα και τον κλώτσησα» απάντησε πικρόχολα η Μαρίτα.

«Εσύ μιλάς και τόσο καλά γερμανικά! Αναρωτιέμαι...»

Η Μαρίτα σκέφτηκε πως ο Ντίτριχ δεν ήταν σε κατάσταση να αναρωτηθεί, όμως οι επόμενες κουβέντες του την έκαναν να καταλάβει πόση αντοχή έχουν ορισμένοι άνθρωποι στο ποτό.

«Γνωρίζεις τον Βάλτερ Χάιλιχ;»

Η Μαρίτα έγνεψε αόριστα προσπαθώντας να εντάξει σε κάποια κατηγορία το άγνωστό της όνομα.

«Σκηνοθέτης. Πολύ πρωτοποριακός!» της έλυσε την απορία ο Ντίτριχ.

«Για τη Μαρίτα ο μόνος σκηνοθέτης που υπάρχει είναι ο Μίρο Κραφτ. Από κει και πέρα το χάος!» σχολίασε κυνικά η Στεφανία.

«Α, ο Μίρο Κραφτ! Πάντα ανάμεσα στο θέατρο και τον κινηματογράφο. Πάντα μπλεγμένος! Εγώ όμως μιλάω για τον Χάιλιχ. Θα γυρίσει μια ταινία στην Ελλάδα και ψάχνει να βρει ένα ασυνήθιστο πρόσωπο».

Η Μαρίτα ούτε καν πρόσεξε τη συνέχεια παρά κοιτούσε τα χείλη του Ντίτριχ, περιμένοντας να σταματήσει για να τον ρωτήσει σχετικά με τον Μίρο.

«Πρέπει να πας!» συνέχισε ο νεαρός Γερμανός. «Τα ωραία κορίτσια...»

«Τα ωραία κορίτσια πηγαίνουν για ύπνο, όπως ακριβώς και τα μεθυσμένα αγόρια!» τον έκοψε η Στεφανία, κάνοντας νόημα στον σερβιτόρο για τον λογαριασμό.

Την επόμενη ημέρα, στο Δυτικό Αεροδρόμιο αυτή τη φορά, η Μαρίτα ζούσε άλλον ένα αποχαιρετισμό. Ο Ντίτριχ, σαν να μην είχε μεθύσει ποτέ στη ζωή του, ήταν και πάλι τύπος και υπογραμμός, φροντίζοντας τις τελευταίες λεπτομέρειες της αναχώρησης.

«Υποσχέσου μου πως θα προσέχεις τον εαυτό σου. Μόλις εγκατασταθούμε, να ξέρεις πως οποιαδήποτε στιγμή το σπίτι μας θα είναι ανοιχτό για σένα» της είπε η Στεφανία και την αγκάλιασε σφιχτά.

Από το megάφωνο ακούστηκε η τελευταία ειδοποίηση. Ο Ντίτριχ φάνηκε βιαστικός, προλαβαίνοντας να της σφίξει εκγάρδια το χέρι. Την επόμενη στιγμή το ζευγάρι έτρεχε να ενωθεί με τη μικρή ομάδα που κατευθυνόταν προς την έξοδο επιβίβασης. Η Μαρίτα παρακολουθούσε τον πίνακα των πτήσεων όπου τα φωτεινά γράμματα αναβόσβηναν ενημερώνοντας για νέες πτήσεις, αφίξεις, αναχωρήσεις, ενώ παράλληλα

έσφιγγε και ξέσφιγγε εντελώς μηχανικά την παλάμη της. Το χαρτί έπεσε από τα χέρια της. Απορημένη έσκυψε και το μάζεψε.

«Μη νομίζεις πως σε ξέχασα! Ο Βάλτερ Χάιλιχ θα σε περιμένει σήμερα το απόγευμα στις πέντε στο ξενοδοχείο Ολύμπια. Καλή επιτυχία!»

Η Μαρίτα δεν ήξερε αν έπρεπε να κλάψει ή να γελάσει. Ο Ντίτριχ, τυπικός σε όλα του, είχε σημειώσει τη διεύθυνση του ξενοδοχείου. Μα στο Ολύμπια την ήξεραν ως και οι πέτρες. Επί δύο χρόνια είχε περάσει τις πόρτες του τόσες φορές ώστε ήταν σίγουρη πως ακόμη και ο γκρουμ γνώριζε ως και τι χρώμα εσώρουχα φορούσε. Τουλάχιστον ο Νάσος δεν δούλευε πια εκεί. Διαφορετικά ήταν ικανός να δημιουργήσει μια άνευ προηγουμένου σκηνή μαθαίνοντας ότι θα συναντούσε κάποιον άλλον άντρα, ειδικότερα έναν Γερμανό. Ήθελε να έβλεπε τα μούτρα του στον γάμο της αδελφής του. Αν η Στεφανία δεν ήταν η καλύτερή της φίλη, ούτε καν θα πήγαινε, απλώς και μόνο για να αποφύγει την κουραστική αντιπαράθεση. Ο Νάσος, ακόμη κι αν είχε άλλη σχέση, όταν αισθανόταν θιγμένος, μπορούσε να εκτοξεύσει όσο δηλητήριο διέθετε ένα επικίνδυνο φίδι.

Μια εβδομάδα αργότερα, ο μόνος που δεν απασχολούσε τις σκέψεις της ήταν ο Νάσος. Η Μαρίτα είχε την ευτυχία να είναι η πρωταγωνίστρια στην ταινία η Ακριβή ανάσα του νερού. Ο Βάλτερ Χάιλιχ, λάτρης της Ελλάδας, είχε επιλέξει την καρδιά της Πελοποννήσου, την Αρκαδία, για τα γυρίσματα.

17. Νοέμβριος 1989, Δυτικό Βερολίνο.

Τα γυρίσματα ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και στο τέλος του φθινοπώρου του 1989 η νεόκοπη ταινία έκανε την εμφάνισή της στις κινηματογραφικές αίθουσες της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, για να ακολουθήσει η διανομή της στην υπόλοιπη Ευρώπη.

Η προβολή συνέπεσε με την άφιξη της Μαρίτας στο Δυτικό Βερολίνο για τον γάμο της Στεφανίας.

Το Βερολίνο! Μια πόλη αντιθέσεων, προπολεμικός παράδεισος που εδώ και δεκαετίες, οι συμμαχικές δυνάμεις, το μίσος και η προπαγάνδα είχαν χωρίσει στα δύο. Αυτά σκεφτόταν η Μαρίτα, καθώς ξέπνοη σχεδόν, κοιτούσε από μακριά την πύλη του Βρανδεμβούργου και το Τείχος που είχε γίνει το κοινό πλευρό των Σιαμαίων. Παγωμένος αέρας διαπερνούσε το σώμα της, ενώ παρατηρούσε με κάποια έκπληξη γύρω της. Ο κόσμος ήταν αφύσικα πολύς, ένα πλήθος που βούιζε. Η Μαρίτα έτριψε τα γαντοφορεμένα χέρια της και αναρωτήθηκε αν ο Νοέμβριος ήταν πάντα τόσο τουριστικός μήνας. Έριξε μια τελευταία ματιά στην πινακίδα που προειδοποιούσε τον ανύποπτο περαστικό πως από αυτό το σημείο και μετά περνούσε πλέον στον Ανατολικό Τομέα και απομακρύνθηκε προς την αντίθετη κατεύθυνση. Το Τείχος έκανε και τον πιο αδαή να αναρωτιέται πώς ένας σωρός άψυχες πέτρες έφτανε να χωρίσει ανθρώπους με κοινή καταγωγή, γλώσσα και θρησκεία, τον αδελφό από τον αδελφό. Όμως, δεν υπήρχε χώρος για ζοφερές σκέψεις, η μέρα ήταν γιορτινή. Ένα ρολόι που σήμανε κάπου κοντά της θύμιζε πως έπρεπε να βιαστεί αν ήθελε να προλάβει την τελετή. Τη δεύτερη τελετή, αφού η πρώτη είχε γίνει στα τέλη Ιουλίου στη Θεσσαλονίκη, όπου η Μαρίτα δεν μπόρεσε να παραστεί λόγω των γυρισμάτων.

Ήταν το δεύτερο τραπέζι για τους συγγενείς και φίλους, η πρώτη φορά όμως που συναντούσε τον Νάσο μετά από δύο χρόνια. Κι αν στη συμπρωτεύουσα εκείνος είχε εμφανιστεί μόνος του, όπως είχε πληροφορηθεί από τη Στεφανία, στο Βερολίνο είχε αποφασίσει να κουβαλήσει και την καλή του για να ξεσκάσει από όσα την ταλάνιζαν καθημερινά. Ρίχνοντας μια ματιά στη Χρύσα, που έτσι κι αλλιώς πρώτη φορά συναντούσε, η Μαρίτα κατάλαβε γιατί αυτή η γυναίκα δεν είχε δουλέψει ποτέ στη ζωή της. Η περί ης ο λόγος πέρασε από δίπλα της κρατώντας αγκαζέ τον Νάσο και με ύφος εκατό καρδιναλίων έσπευσε να καταλάβει ηγεμονική θέση στο κεντρικό τραπέζι, ως μέλλουσα συγγενής της νύφης.

Η Μαρίτα δεν μπόρεσε να κρύψει το ειρωνικό χαμόγελο, κάτι που έκανε τον Νάσο να τη λοξοκοιτάξει. Η Χρύσα στρογγυλοκάθισε φροντίζοντας το αριστερό της χέρι να βρίσκεται καρφωμένο στο τραπέζι για να φαίνεται η βέρα. Είχαν λοιπόν αρραβωνιαστεί. Η Μαρίτα δεν τους είχε καν συγχαρεί, τι είχε όμως να ανταλλάξει με αυτή την κοπέλα; Δεν είχε νιώσει ίχνος ζήλιας για τον Νάσο. Αντίθετα ευχόταν να την αφήσει επιτέλους ήσυχη. Ειδικά τώρα, δεν είχε διάθεση για μπελάδες με άντρες, τώρα που η Ακριβή ανάσα του νερού είχε βγάλει την καριέρα της από το τέλμα. Η ξένη παραγωγή έγινε η αφορμή να δείξουν ξαφνικά ένα πρωτόγνωρο ενδιαφέρον όσοι μέχρι πρότινος την απέρριπταν.

Η Στεφανία και ο Ντίτριχ έκαναν την εμφάνισή τους στην αίθουσα. Η Μαρίτα τούς χάρισε το καλύτερό της χαμόγελο. Χωρίς αυτούς, φανταζόταν τον εαυτό της αναγκασμένο να επιστρέψει στα πάτρια εδάφη για να κάνει τη νοσοκόμα του πατέρα της, καθώς ο τελευταίος έπειτα από έξι χρόνια απουσίας είχε θυμηθεί πως είχε και μία κόρη. Η δεύτερη γυναίκα του τον είχε εγκαταλείψει έχοντας απομυζήσει το μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας του, κι έτσι είχε απομείνει μόνος με τα γεράματά του. Ατυχή σύμπτωση είχε χαρακτηρίσει η Μαρίτα από την αρχή των γυρισμάτων το πόσο κοντά στο χωριό της βρισκόταν. Κάποιος από το πλήθος που τους ακολουθούσε ολημερίς, την αναγνώρισε και πρόλαβε το νέο στον Κερασάρη, ο οποίος έσπευσε να τη σφίξει στην αγκαλιά του, έχοντας μάλιστα το θράσος να της προσφέρει απλόχερα τη συγχώρεσή του! Ως και κροκοδείλια δάκρυα έτρεξαν στο γερασμένο του πρόσωπο, που όμως δεν έφτασαν ως την καρδιά της Μαρίτας. Τον άκουσε με υπομονή χωρίς καν να απορήσει πώς ο πατέρας της είχε κάνει στροφή εκατόν ογδόντα μοιρών. Γνώριζε πλέον πόσο καλός ψεύτης μπορούσε να γίνει. Του απάντησε αόριστα, για τον απλούστατο λόγο ότι δεν ήθελε να δώσει δικαιώματα στους συνεργάτες της.

Έτσι, το ταξίδι στη Γερμανία ήταν πραγματικά θεόσταλτο. Προς το παρόν η παραμονή της στο εξωτερικό την είχε γλιτώσει από πολλά. Όχι όμως και από τον Νάσο που ερχόταν προς το μέρος της με το γνωστό του ύφος.

«Μας μιλάς ακόμη ή τώρα που έγινες φίρμα ξέχασες τους κοινούς θνητούς;» την ειρωνεύτηκε.

«Βλέπω πως ο αρραβώνας σου δεν σε άλλαξε καθόλου!» του απάντησε η Μαρίτα στο ίδιο ύφος.

«Κι εσύ είσαι ίδια και απαράλλακτη, γι' αυτό μου αρέσεις!»

«Το θράσος σου δεν έχει όρια. Η μέλλουσα κυρία Πορφυρίου με κοιτάζει έτοιμη να με κατασπαράξει. Δεν έχω καμία διάθεση να δοκιμάσω τα δόντια της!»

«Η Χρύσα είναι πολύ καλό κορίτσι. Ξέρει να εκτιμάει...»

«Προφανώς εσένα! Νάσο, μην το τραβάς άλλο!» τον διέκοψε θυμωμένη.

«Όπως θέλεις» απάντησε, και πήγε να κάτσει δίπλα στην αγαπημένη του δίνοντάς της ένα επιδεικτικά παρατεταμένο φιλί στο στόμα.

Η Μαρίτα ευχήθηκε να βρισκόταν κάπου αλλού. Όχι πως ένιωθε έξω από τα νερά της, σε αυτό τουλάχιστον είχε προοδεύσει. Είχε κατορθώσει να ξεπεράσει τα κόμπλεξ της και να αφήσει τη χωριατοπούλα πολύ πίσω της. Ακόμη κι αν ο Νάσος τής έβγαζε ένα κομμάτι του παλιού της εαυτού στην επιφάνεια, θα το προσπερνούσε.

Καθισμένη ανάμεσα σε αγνώστους, σε μια χώρα που για πρώτη φορά επισκεπτόταν, αφέθηκε να παρασυρθεί από τους δύστροπους ήχους της γερμανικής γλώσσας, έχοντας την ψευδαίσθηση πως αυτός που τυραννούσε την καρδιά της, κάπου κοντά ή μακριά της, την ίδια χρονική στιγμή θα απολάμβανε κάποιο γεύμα ή ένα ποτήρι κρασί με μια φιλική παρέα. Αρνιόταν να φανταστεί τον Μίρο παντρεμένο με την Κατρίνα, να χουχουλιάζει στην οικογενειακή θαλπωρή κρατώντας στην αγκαλιά του ένα ή δύο παιδιά.

Κάποιος της γέμισε το ποτήρι. Ασυναίσθητα το έφερε στα χείλη της, όμως το δροσερό ροζέ που ο πατέρας Πορφυρίου έφτιαχνε από τα δικά του αμπέλια δεν στάθηκε ικανό να τη γυρίσει πίσω στην Ελλάδα. Οι σκέψεις της μπλέχτηκαν ακόμη περισσότερο, τα όνειρα και οι επιθυμίες της έγιναν ένα κι αυθόρμητα το βλέμμα της στράφηκε προς την είσοδο, ψάχνοντας ανάμεσα στα πρόσωπα. Της είχαν συστήσει αρκετούς ανθρώπους του θεάματος, όχι μόνο εξ αιτίας του επαγγέλματος του Ντίτριχ, αλλά και γιατί η Στεφανία δούλευε στο αρχείο του τηλεοπτικού δικτύου ZAUBER.

Ο θόρυβος γύρω της όλο και δυνάμωνε έως ότου οι κουβέντες κάλυψαν την απαλή μουσική. Τα λόγια αδυνατούσαν να φιλτραριστούν στο μυαλό της Μαρίτας που ασυμμάζευτο ακολουθούσε δικά του μονοπάτια. Ένα ηλικιωμένο ζευγάρι διέσχισε την αίθουσα, ο άντρας πλησίασε τον Ντίτριχ και άρχισε να του μιλάει με έξαψη. Η γυναίκα του, φανερά συγκινημένη, έφερε το χέρι στον λαιμό της κι έπαιζε νευρικά με τα μαργαριτάρια που τον στόλιζαν. Ο άντρας τής έριχνε πού και πού μια καθησυχαστική ματιά κι εξακολουθούσε να μιλάει με τον Ντίτριχ. Η Μαρίτα ήταν περίεργη να μάθει τι ακριβώς συνέβαινε, τι ήταν αυτή η αόριστη ένταση που πλανιόταν στην ατμόσφαιρα.

Στο μεταξύ, μια μικρή ομάδα είχε μαζευτεί γύρω από τους νεόνυμφους χειρονομώντας και αλλάζοντας γνώμες με τρόπο ολοφάνερα ξένο προς το συγκρατημένο γερμανικό πνεύμα.

“Das ist merkwürdig. Also, gehen wir?” πρότεινε κάποιος.

Ποιο ήταν το αξιοπερίεργο; Να πάνε πού; Οι λέξεις μπλέκονταν και η σύγχυση μαζί με την έκπληξη ήταν σίγουρο πως δεν είχαν να κάνουν με τη δεξίωση. Η Μαρίτα ετοιμαζόταν να σηκωθεί, κατάλαβε όμως ότι ο Ντίτριχ είχε κάτι να ανακοινώσει και ξανακάθισε στη θέση της.

«Το Τείχος άνοιξε!»

Οι τρεις λέξεις ήχησαν παράδοξα μέσα στην ξαφνική νεκρική σιγή. Από την άλλη άκρη της αίθουσας κάποιος ξερόβηξε. Για μερικά λεπτά κανείς δεν κινήθηκε, λες και χρειαζόταν να χωνέψουν αυτό που έμελλε να αποτελέσει το γεγονός του εικοστού αιώνα. Και ξαφνικά, άνθρωποι από όλες τις μεριές της αίθουσας σηκώνονταν και αγκαλιάζονταν.

Η Μαρίτα παρατηρούσε αποσβολωμένη τους Γερμανούς να κάνουν σαν τα μικρά παιδιά ώσπου συνειδητοποίησε ότι ο πόλεμος είχε κοστίσει και σε αυτούς, χωρίζοντας οικογένειες με όγκους τσιμέντου και τούβλων. Επί είκοσι οκτώ χρόνια, χιλιάδες άτομα περίμεναν ώρες πίσω από τα συρματοπλέγματα μέχρι να αντικρίσουν ένα γνώριμο πρόσωπο.

Η συγκίνηση έμοιαζε συμπυκνωμένη σαν ατμός. Κάποιοι άρχισαν να τραγουδούν τον Εθνικό Ύμνο. Δυο σερβιτόροι έσπρωξαν στην αίθουσα ένα τραπέζι με μια τηλεόραση. Τα κανάλια το ένα μετά το άλλο πρόβαλλαν το απίστευτο νέο. Οι εικόνες εναλλάσσονταν: τα πλήθη των διαδηλωτών των προηγούμενων ημερών, οι ανθρώπινες αλυσίδες, τα χαρακτηριστικά τραβηγμένα από την αγωνία για την διεκδίκηση του αυτονόητου, οι συνοριακοί φρουροί να διαφυλάσσουν το πόστο τους σαν τόπο ιερό και από την άλλη, ο κόσμος που ξεχυνόταν στους δρόμους, από τη μεριά του Δυτικού Βερολίνου αυτή τη φορά. Είκοσι οκτώ χρόνια είναι πάρα πολλά για μια διχοτομημένη πόλη. Η κάμερα μετατοπιζόταν, έπιανε παλάμες να σκουπίζουν αμήχανα δακρυσμένα μάτια, νοτισμένα μάγουλα, ανακατεμένα μαλλιά, καθώς Ανατολικοί και Δυτικοί κατευθύνονταν σαν μαγνήτης προς το ίδιο σημείο.

Στη γαμήλια δεξίωση είχαν απομείνει ελάχιστοι. Οι περισσότεροι αποχώρησαν με μια βιαστική συγγνώμη για να ενωθούν με το πλήθος που γέμιζε τους δρόμους. Κομψές τσάντες, εσάρπες, κασκόλ και γάντια έμοιαζαν ξεχασμένα στα τραπέζια και τις καρέκλες. Οι σκόρπιες παρτιτούρες και ο βόμβος του ανοιχτού ενισχυτή αποτελούσαν τα μόνα ίχνη της εξαφανισμένης

ορχήστρας. Ο Ντίτριχ και η Στεφανία χόρευαν ένα ξέφρενο βαλς στους ήχους μιας μουσικής που μόνο αυτοί άκουγαν, την ώρα που η τηλεόραση πρόβαλλε εικόνες ανθρώπων που περνούσαν το συνοριακό φυλάκιο στη Μπορνχόλμερ Στράσε, σκαρφάλωναν το Τείχος, σφιχταγκαλιάζονταν, χοροπηδούσαν σαν δαιμονισμένοι, φιλούσαν το χώμα. Ένα συγκεχυμένο τραγούδι ξεχυνόταν βραχνιασμένο. Οι άνθρωποι μέσα και έξω από την αίθουσα ζούσαν στον δικό τους ευτυχισμένο κόσμο.

Η Μαρίτα χαιρόταν για τους άλλους, δεν ήταν όμως δική της η ευτυχία. Ένα σφίξιμο πλάκωνε το στήθος της καθώς σκεφτόταν πως ίσως μέσα σε αυτό το πλήθος να βρισκόταν ο Μίρο. Ο Μίρο που η ίδια δεν θέλησε να μάθει νέα του, μόνο και μόνο από τον φόβο μιας ενδεχόμενης απόρριψης.

Αναστέναξε κι έριξε ένα βλέμμα στον Νάσο. Αυτός και η Χρύσα αποτελούσαν άλλη μια εξαίρεση στη γενική ευφορία. Για τον Νάσο, που ήταν ο οργανωτής της βραδιάς, οι ραγδαίες πολιτικές εξελίξεις ναυάγησαν την παρ' ολίγο άψογη δεξίωση. Με πρόσωπο σκοτεινό και ανεξιχνίαστο επόπτευε το χάος, ενώ η Χρύσα τού κρατούσε το χέρι ως ένδειξη συμπαράστασης φλυαρώντας για τους απαράδεκτους, αναίσθητους, εξωφρενικούς καλεσμένους. Ο Νάσος τράβηξε απότομα το χέρι του και πετώντας ένα «Δεν μας παρατάς κι εσύ!» χρειάστηκε ελάχιστα δευτερόλεπτα για να εξαφανιστεί από την αίθουσα.

Η Μαρίτα αναρωτήθηκε αν θα γυρνούσε κανείς πίσω στην άδεια πλέον αίθουσα ή η βραδιά είχε τελειώσει. Οι νεόνυμφοι δεν φαίνονταν να δίνουν καμιά σημασία, άρα δεν θα την παρεξηγούσαν αν έβγαινε κι εκείνη να χαζέψει το πλήθος.

Παρά το ότι βρισκόντουσαν στις αρχές του Νοεμβρίου, ο κόσμος έμοιαζε να απολαμβάνει μια καλοκαιρινή βραδιά με γέλια και φωνές. Ο συνωστισμός ήταν μεγάλος, ο αέρας μύριζε ιδρώτα και αλκοόλ. Η Μαρίτα άφησε το πλήθος να την παρασύρει, χωρίς να ξέρει πού ακριβώς πηγαίνει. Μπορεί να έφταιγε το κρασί που είχε ήδη καταναλώσει ή και αυτή η ξαφνική γενική τρέλα, όμως είχε την εντύπωση πως αεροβατούσε, έχοντας αποκτήσει την εξαιρετική ικανότητα να βλέπει πέρα και πάνω από τις ανθρώπινες μάζες. Η γενική ευφορία την είχε επιτέλους συνεπάρει, καθώς τα σώματα αγγίζονταν και οι ανάσες μπλέκονταν. Οι μπυραρίες είχαν την τιμητική τους, και οι ιδιοκτήτες τους μοίραζαν την μπύρα δωρεάν για να γιορτάσουν το γεγονός.

Όταν η Μαρίτα έφτασε να αναρωτηθεί κατά πόσον ήταν επικίνδυνο να κυκλοφορεί μόνη της περασμένα μεσάνυχτα, είχε ήδη χάσει τον προσανατολισμό της. Παρέες από μεθυσμένους την πλησίαζαν επικίνδυνα. Άρχισε να φοβάται. Επιτάχυνε το βήμα της προσπαθώντας να βρει τον δρόμο

για το ξενοδοχείο της. Καθώς έστριβε τη γωνία, ένα χέρι σαν μέγγενη την άρπαξε. Από την έκπληξη και την ταραχή της, δεν κατάφερε να αρθρώσει λέξη. Ο μεθυσμένος κάτι της έλεγε. Δεν καταλάβαινε, προσπάθησε να ξεφύγει, τα χέρια του όμως την έσφιγγαν και την τραβούσαν σε δαιδαλώδη δρομάκια. Προσευχόταν για βοήθεια σε έναν θεό που είχε από καιρό ξεχάσει. Το παλτό της είχε μισοσκιστεί. Ο αέρας πάγωνε το ιδρωμένο της σώμα. Οι πιο τρομακτικές σκέψεις γέμισαν το μυαλό της. Οι προθέσεις του αγνώστου ήταν φανερές και μόνο από τον τρόπο που βαριανάσαινε.

18.

Ο τέταρτος όροφος του ξενοδοχείου πρόσφερε απεριόριστη θέα. Η βραδιά ήταν προχωρημένη και ο Μίρο παρακολουθούσε τα μιλιούνια του πλήθους χωρίς την παραμικρή έκπληξη. Αυτή ήταν η φυσική εξέλιξη των πραγμάτων. Οι καιροί είχαν αλλάξει, χωρίς να σημαίνει ότι θα έφερναν κάτι καλύτερο για τους ανθρώπους. Τέσσερις ορόφους πιο κάτω, η ανθρώπινη μάζα έμοιαζε να πάλλεται και να βαριανασαίνει. Ο Μίρο γνώριζε πως τα πραγματικά προβλήματα θα έβγαιναν στην επιφάνεια σύντομα. Αυτές οι σκέψεις όμως δεν ήταν ικανές για να μην πάρει κι αυτός μέρος στο γενικό πανηγύρι.

Η ζωή ήταν πολύ μικρή για να μην την απολαύσει, ειδικά τη στιγμή που επιβεβαιωνόταν πόσο βλακώδης και βεβιασμένη ήταν η απόφασή του να παντρευτεί την Κατρίνα. Μήπως ήταν τρελός; Πώς αλλιώς να χαρακτηρίσει τον εαυτό του όταν, αντί να γυρίσει στο σπίτι του μετά από το ταξίδι του στην Πράγα, παρέτεινε την επίφαση της ελευθερίας του; Με το πρόσχημα επαγγελματικών υποχρεώσεων στο Βερολίνο είχε παραμερίσει το πρόβλημα Κατρίνα επ' αόριστον χωρίς καμία τύψη. Κουρασμένος από την αστάθεια της σχέσης τους και με μοναδική του επιθυμία να διορθώσει τη ζωή τους, πριν από έξι μήνες είχε πάρει επιτέλους την απόφαση να κάνει μια πραγματική οικογένεια. Και τώρα που η Κατρίνα ήταν έγκυος, έβλεπε ολοκάθαρα το λάθος του. Άλλος στη θέση του θα γυρνούσε στη γυναικούλα του το συντομότερο δυνατόν.

Ο Μίρο όμως γνώριζε πως κατά βάθος δεν είχε αλλάξει. Είχε διαμορφώσει τον χαρακτήρα του δεκαετίες πριν. Οι καταβολές του, η κουλτούρα του, η ζωή του, το επάγγελμά του είχαν παίξει τον ρόλο τους. Ίσως να έφταιγαν και οι ρίζες του, οι πατρικές του ρίζες από την Τσεχοσλοβακία. Ο παππούς του -σε αυτόν χρωστούσε το διόλου γερμανικό όνομα Μίρο- είχε φύγει με την οικογένειά του από το Μπρνο στο μεσοδιάστημα των δύο πολέμων, για να εγκατασταθεί στην άλλη άκρη της Γερμανίας, στο Ντίσελντορφ. Αυτή ήταν η χώρα του, έλεγε και ξανάλεγε στη γυναίκα του, και η τύχη της Σουδητίας δεν τον ένοιαζε ποτέ πια. Ο Μίρο δεν θυμόταν καν το πρόσωπο του παππού, θυμόταν όμως τις διαφωνίες πατέρα και γιου και τη γιαγιά του να μην παίρνει το μέρος κανενός ως η μόνη Τσεχοσλοβάκα. Οι διαφωνίες ήταν πάντα ιδεολογικές, του τύπου εμείς οι δυο έχουμε άλλη φιλοσοφία. Ο φιλελεύθερος Όττο Κραφτ όχι μόνο δεν ασπάστηκε ποτέ τις θεωρίες του Χίτλερ για την καθαρή φυλή, αλλά και παντρεύτηκε

Ελληνίδα παρά τις αντιρρήσεις του παππού Κραφτ. Από την άλλη, η ίδια του η μητέρα απαρνήθηκε τη δική της πατρίδα επιδεικνύοντας έναν πρωτοφανή συντηρητισμό.

Στο μεταξύ, το ασανσέρ είχε φτάσει στο ισόγειο. Το λόμπι του ξενοδοχείου ήταν ολότελα άδειο, αν εξαιρούσες τον υπάλληλο της ρεσεψιόν που έριχνε νυσταγμένες ματιές στην τηλεόραση. Έξω το πλήθος βρυχιόταν και βροντούσε, σε μια κατάσταση που μπορούσε εύκολα να ξεφύγει από κάθε έλεγχο. Ακόμη και τα πιο ευχάριστα γεγονότα ήταν ικανοί παράγοντες αναταραχής. Η πόλη γιόρταζε, ο κόσμος είχε μεθύσει από μπύρα και απρόσμενη ελευθερία. Οι φωνές τρυπούσαν τα τύμπανα των αυτιών, και ο Μίρο αισθανόταν τον λαιμό του τόσο στεγνό σαν να μην είχε κι ο ίδιος σταματήσει να φωνάζει. Μια παγωμένη μπύρα στο αγαπημένο του στέκι στην Κουρφίρστενστράσε έμοιαζε η καλύτερη λύση.

Κόσμος παντού. Μήπως τελικά έπρεπε να πάρει ένα τηλέφωνο την Κατρίνα, να κλείσει μια πτήση για το Ντίσελντορφ, και να γυρίσει πίσω; Ξαφνικά, η δική του έξαψη έμοιαζε να μην έχει καμία σχέση με αυτήν της μάζας καθώς κρύος ιδρώτας έλουσε όλο του το σώμα. Την ώρα που η λάμψη των βεγγαλικών έσβηνε και η όρασή του επανερχόταν, τα μάτια του καρφώθηκαν στο διαφημιστικό που τον χλεύαζε ακριβώς μπροστά του. Η Ακριβή ανάσα του νερού, το τελευταίο κατόρθωμα του Βάλτερ Χάιλιχ, τον είχε αφήσει αδιάφορο. Ίσως γιατί είχε να κάνει με την Ελλάδα, κι αυτός μισός Έλληνας, αλλά γνήσιος γιος της μητέρας του, είχε ξαφνικά απορρίψει τον τόπο ως μιανό. Όχι, δεν ήταν αυτό. Ήξερε πολύ καλά τι του έφταιγε, ποιο ήταν το κακό που προσπαθούσε να ξορκίσει. Ένας άντρας και μια γυναίκα πόζααν για την αφίσα της ταινίας. Αναγνώρισε εύκολα τον Ούγκο Κλάους, έναν από τους πιο διάσημους ηθοποιούς της Δυτικής Γερμανίας. Η γυναίκα δεν καλοφαινόταν, είχε όμως μάθει πως ήταν Ελληνίδα, χωρίς να δώσει ιδιαίτερη σημασία. Δεν είχε καν ασχοληθεί ξανά με το θέμα. Τώρα όμως τα έντονα μπλε γράμματα που διατυμπάνιζαν το καστ της ταινίας τρεμόπαιζαν μπροστά στα κουρασμένα του μάτια κάνοντάς τον να συνειδητοποιήσει ότι η Μαρίτα, ένα όνομα που είχε απαγορεύσει στον εαυτό του να προφέρει, ήταν η περιβόητη χαϊδεμένη πρωταγωνίστρια. Αναρωτήθηκε γιατί δεν είχε χρησιμοποιήσει το επίθετό της και αντί για Κερασάρη, τώρα λεγόταν Στράτου. Μετά σκέφτηκε πως συνηθιζόταν το καλλιτεχνικό ψευδώνυμο, αρνούμενος να αποδεχτεί την πιθανότητα να είχε παντρευτεί και να χρησιμοποιούσε το επίθετο του άντρα της.

Προς στιγμήν μπήκε στον πειρασμό να σκίσει με μανία την αφίσα. Αντί γι' αυτό έκανε μεταβολή για να βρει καταφύγιο σε ένα αμφίβολης φήμης μαγαζί. Έπιασε μια θέση κοντά στην τζαμαρία, αδιαφορώντας για τη μυρωδιά ξινίλας και ιδρώτα που απέπνεε ο στενός χώρος. Σήκωσε το ξέχειλο ποτήρι μπύρας που ο γλιτσιασμένος σερβιτόρος απίθωσε μπροστά του και ήπιε μηχανικά προσπαθώντας να αποφασίσει αν τελικά έπρεπε να πάρει την πρώτη πρωινή πτήση για το Ντίσελντορφ. Το μυαλό του όμως γύριζε ξανά στη Μαρίτα. Το βλέμμα του είχε εστιάσει απλანές στο απέναντι πεζοδρόμιο, ώσπου ένα ζευγάρι μπήκε στο οπτικό του πεδίο. Η γυναίκα ήταν μεθυσμένη, ενώ ο άντρας έμοιαζε να προσπαθεί να τη στηρίξει για να μην πέσει. Αν και δεν το συνήθιζε, ο Μίρο απορροφήθηκε από τις χορευτικές κινήσεις του άντρα και της γυναίκας, όμως δεν χρειάστηκε πολύ για να καταλάβει πως κάτι δεν πήγαινε καλά. Η γυναίκα δεν ήταν τόσο μεθυσμένη, και ο άντρας την κρατούσε σφιχτά από το μπράτσο και την τραβούσε ολοφάνερα παρά τη θέλησή της. Η γυναίκα προσπαθούσε απελπισμένα να ξεφύγει. Γύρω του οι θαμώνες εξακολουθούσαν να πίνουν και να χασκογελούν αδιάφορα. Ο Μίρο σηκώθηκε αποφασισμένος να επέμβει, την ώρα όμως που άνοιγε την πόρτα, ένα τρίτο πρόσωπο διέσχιζε με γρήγορα βήματα το δρομάκι. Προτού προλάβει να συνειδητοποιήσει τι γινόταν, η σκηνή είχε εξελιχτεί με την ταχύτητα του φωτός. Ο νεοφερμένος με μια γρήγορη κίνηση έπεσε πάνω στον άντρα και τον ακινητοποίησε. «Μαρίτα, φύγε!» τον άκουσε να φωνάζει στη γυναίκα και ασυνείδητα έκανε δυο βήματα προς το μέρος τους. Η γυναίκα στράφηκε φοβισμένη προς τη μεριά του, ήταν ολοφάνερο όμως πως δεν τον αναγνώρισε. Ο Μίρο μόλις και μετά βίας συγκράτησε τον εαυτό του για να μην να τρέξει τα λίγα μέτρα που τους χώριζαν. Πάνω στον πανικό, ο μεθυσμένος άντρας είχε ξεφύγει και χαθεί σαν τον είχε καταπιεί το σκοτάδι. «Σ' ευχαριστώ, Νάσο. Δεν ξέρω τι θα έκανα χωρίς εσένα!» είπε η γυναίκα και χώθηκε στην αγκαλιά του σωτήρα της. Ο Μίρο ένιωσε μια ανήμπορη λύσσα. Ήταν αδικαιολόγητος. Οικτίροντας τον εαυτό του, έστρεψε την πλάτη του στο ζευγάρι κι απομακρύνθηκε.

19. Τέλη Φεβρουαρίου 1990, Βερολίνο

Το φεστιβάλ του Βερολίνου άνοιγε την αυλαία του για να υποδεχτεί την ευρωπαϊκή κουλτούρα. Η Μαρίτα, εκτυφλωτικά λαμπρή, καθόταν στα δεξιά του Βάλτερ Χάιλιχ αδυνατώντας να πιστέψει το παραμύθι που ζούσε. «Και όταν το ρολόι σημάνει δώδεκα, θα ξαναγίνω η Σταχτοπούτα» έλεγε και ξανάλεγε από μέσα της. Η Στεφανία την είχε σχεδόν αποπάρει που έκανε σαν μικρό παιδί απειλώντας την να έρθει στην απονομή μόνο και μόνο για να της τα ψάλει, αν και η Μαρίτα γνώριζε πολύ καλά πως η φίλη της ήταν αδύνατον λόγω των επαγγελματικών της υποχρεώσεων να παραστεί στην τελετή. Ήξερε όμως ότι όπου κι αν βρισκόταν, το βλέμμα της θα ήταν καρφωμένο στην πιο κοντινή τηλεοπτική οθόνη.

Η καρδιά της πήγαινε να σπάσει, ενώ δεν έπαυε να σκέφτεται τον δρόμο που της άνοιγε η αποψινή βραδιά είτε η ταινία αποσπούσε βραβείο είτε όχι. Βυθισμένη στη βελούδινη πολυθρόνα προσπαθούσε να κρύψει την ταραχή της μέχρι να αρχίσει η τελετή. Αυτό όμως ήταν σχεδόν αδύνατον, καθώς πρόσωπα γνωστά και άγνωστα σηκώνονταν από κάθε γωνία της τεράστιας σάλας για να χαιρετήσουν τον Βάλτερ Χάιλιχ και να θαυμάσουν την εξωτική του πρωταγωνίστρια. Εκείνος, συνηθισμένος στις εκδηλώσεις θαυμασμού, παρέμενε ατάραχος, χαιρετώντας με μια απλή κλίση του κεφαλιού. Της είχε συστήσει να μην προβεί σε καμία δήλωση, παρά μόνο μετά τα βραβεία ακολουθώντας την πολιτική σιγής ιχθύος που ο ίδιος ήξερε πολύ καλά να εφαρμόζει.

Η Μαρίτα αναρωτιόταν τι εντύπωση θα έκανε η ταινία στην επιτροπή. Τα ονόματα των μελών δεν είχαν γίνει γνωστά. Το μόνο που γνώριζε ήταν πως είχε γίνει μια αντικατάσταση την τελευταία στιγμή. Τα βραβεία ήταν αρκετά, όπως και τα φαβορί. Μετά τις πολιτικές εξελίξεις του 1989 έπνεε ένας φιλελεύθερος αέρας που ευνοούσε τις συμμετοχές που είχαν να κάνουν με την πολιτική μνήμη. Αυτό και μόνο έδινε πολλές ελπίδες. Ο Βάλτερ Χάιλιχ είχε αρκετές συμπάθειες, και όλοι ψιθύριζαν πως η πολλαπλή υποψηφιότητα θα απέφερε τουλάχιστον μια Αργυρή Άρκτο.

Μία ώρα αργότερα καθώς το κλίμα είχε ζεσταθεί με την ανταλλαγή φιλοφρονήσεων εκ μέρους του Ούγγρου Τσενίνσκι και του Βάλτερ Χάιλιχ, που είχαν μοιραστεί το βραβείο καλύτερου σκηνοθέτη, είχε έρθει η ώρα για την απονομή της Αργυρής Άρκτου ερμηνείας. Η Μαρίτα δεν μπορούσε να ελέγξει το τρέμουλο που διαπερνούσε όλο της το σώμα και μάταια έπαιρνε βαθιές

ανάσες προσπαθώντας να δώσει το απαραίτητο οξυγόνο στον οργανισμό της και να διατηρήσει την εικόνα μιας επίπλαστης ψυχραιμίας. Τα χέρια της είχαν ιδρώσει, κρύωνε και ζεσταινόταν μαζί. Η πολυθρόνα της έμοιαζε να προσπαθεί να την καταπιεί και η καρδιά της έχασε έναν χτύπο καθώς ανακοινωνόταν το όνομα της νικήτριας. Τα φλας των φωτογράφων άστραψαν και το χειροκρότημα του κοινού γέμισε την αίθουσα. Η Μαρίτα παρακολούθησε κάποια άλλη να ανεβαίνει στο πόντιουμ για να παραλάβει το βραβείο, ελέγχοντας όμως τα αντικρουόμενα συναισθήματά της, χειροκρότησε την επιλογή της επιτροπής, θεωρώντας τον εαυτό της εξίσου βραβευμένο. Η τιμή της υποψηφιότητας ήταν από μόνη της αρκετή.

Πίσω στο δωμάτιο του ξενοδοχείου της, ο χώρος είχε γεμίσει ασφυκτικά από ανθοδέσμες, ενώ οι δημοσιογράφοι συνωστίζονταν στον διάδρομο. Το ρολόι είχε χτυπήσει δώδεκα, όμως η Μαρίτα Στράτου, όπως ήταν πλέον γνωστή στον καλλιτεχνικό κόσμο, εξακολουθούσε να είναι η πριγκίπισσα του παραμυθιού. Και μόνο με την εξ ημισείας Αργυρή Άρκτο σκηνοθεσίας, η ταινία θα αποτελούσε το κύριο θέμα στον Τύπο, και η ίδια θα είχε πλέον μια διεθνή αναγνώριση. Κοίταξε το ρολόι της και άλλαξε βιαστικά ρούχα για να φορέσει κάτι πιο άνετο.

Όλο το καστ της ταινίας είχε ραντεβού σε ένα επώνυμο μπαράκι για τα επινίκια. Οι υπόλοιποι θα βρίσκονταν ήδη εκεί. Μόνο η Μαρίτα είχε καθυστερήσει, κι αυτό οφειλόταν για μια ακόμη φορά στον Νάσο. Πώς είχαν μπλέξει ξανά τους δρόμους τους; Η ίδια δεν πρόσφερε καμιά δικαιολογία στον εαυτό της, θεωρώντας πως η ως εκ θαύματος επέμβαση του Νάσου τη νύχτα που άνοιξε το Τείχος δεν υπήρξε το κριτήριο της επανασύνδεσής τους. Η μοναξιά και η ελπίδα ότι ο Νάσος είχε αλλάξει -έτσι τουλάχιστον της είχε φανεί όταν πίσω στο ξενοδοχείο την είχε πάρει στην αγκαλιά του, την είχε βάλει στο κρεβάτι σαν μωρό παιδί και είχε ξαπλώσει δίπλα της κρατώντας της το χέρι μέχρι που την είχε πάρει ο ύπνος- είχαν κάμψει τις μηδαμινές της αντιστάσεις. Και οι δυο τους είχαν ξεχάσει ως και αυτή την ύπαρξη της Χρύσας, που έφυγε μόνη κακήν κακώς για την Ελλάδα.

Και τώρα, μόλις τέσσερις μήνες μετά, ο Νάσος της είχε τηλεφωνήσει νυχτιάτικα, όχι για να της δώσει συγχαρητήρια, αλλά για να της δηλώσει πως το περίμενε ότι η ερμηνεία της δεν θα της χάριζε κανένα βραβείο. Η Μαρίτα ήταν σίγουρη πως το είχε πει εκδικητικά, γιατί είχε πάει μόνη της στο Βερολίνο, όπως ήταν εξίσου σίγουρη πως μετά από αυτό ο Νάσος θα έτρεχε στην αγκαλιά της Χρύσας για να παρηγορηθεί.

Με τα νεύρα τεντωμένα, κατέβηκε τρέχοντας τις σκάλες και μπήκε στο πρώτο ταξί που περνούσε έξω από το ξενοδοχείο. Δέκα λεπτά αργότερα, κοιτούσε με αμφιβολία τον δρόμο, προσπαθώντας να θυμηθεί το νούμερο που της είχε πει ο Χάιλιχ. Το πρόσωπό της φωτίστηκε καθώς επιτέλους είδε τη φωσφορίζουσα επιγραφή. Προφανώς είχε φτάσει στον προορισμό της. Αγχωμένη εξαιτίας της αργοπορίας της, έσπρωξε την πόρτα και μπήκε.

20.

Ο Μίρο έπαιζε νευρικά με το ποτήρι του. Ποιος ο λόγος να έχει κάτι να γιορτάζει; Ντρεπόταν για τον εαυτό του. Η Ακριβή ανάσα του νερού ήταν ένας συμβολισμός για τη ζωή και τον θάνατο, και είχε να κάνει με την ιστορία της Αγγέλας και του Άντον. Ο Χάιλιχ, επηρεασμένος από τους μύθους της αρχαίας Ελλάδας και τα Αρκαδικά του Πausανία, είχε φέρει εις πέρας μια ταινία-οδοιπορικό. Σαράντα χρόνια μετά τη λήξη του δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου, ο Άντον επέστρεφε στην Ελλάδα για να εξιλεωθεί από τις τύψεις του. Σε όλη του τη ζωή δεν έφτασε πουθενά, δεν έκανε οικογένεια, έμεινε μόνος χωρίς να μπορέσει να ξεφύγει από τη φρίκη του πολέμου. Στη μοναχική πορεία του προς τη λύτρωση, θα συναντήσει την Αγγέλα, που ζει σε ένα χαμόσπιτο στα βράχια που ορθώνονται πάνω από ένα απότομο ποτάμι. Η παράξενη γυναίκα θα γίνει ο οδηγός της ψυχής και της συνείδησης του Άντον. Το οδοιπορικό του ζευγαριού από το ποτάμι στη θάλασσα είναι ταυτόχρονα και η πορεία προς τη λύτρωση.

Το πρόσωπο της Μαρίτας Στράτου στοίχειωνε τον Μίρο όσο η ταινία προβαλλόταν. Και μετά ήρθε η ώρα της ετυμηγορίας και της δικής του εμπάθειας, που κόστισε στη Μαρίτα το βραβείο. Ήταν αλήθεια πως καθώς ανακοινώνονταν οι ψήφοι της επιτροπής, πίστευε πως η βαθμολογία του δεν θα έκανε τη διαφορά. Είχε πείσει τον εαυτό του πως είχε ψηφίσει αξιοκρατικά. Είχε αναπτύξει τα επιχειρήματά του τόσο πειστικά! Για τους άλλους, όχι για τον εαυτό του. Του το είχαν αποδείξει οι τέσσερις μήνες που είχαν μεσολαβήσει από τη βραδιά που έπεσε το Τείχος. Ζήλευε! Ζήλευε τον Ούγκο Κλάους που σαν συμπρωταγωνιστής είχε κάθε ευκαιρία να ξεμοναχιάσει τη Μαρίτα, ζήλευε ακόμη και τον Χάιλιχ, γιατί κρίνοντας από τις δικές του εμπειρίες, η σχέση ηθοποιού και σκηνοθέτη ήταν μια υβριδική ερωτική ιστορία. Μα περισσότερο από όλους ζήλευε τον πανταχού παρόντα Νάσο. Είχε σπαταλήσει πολύτιμο χρόνο μέσα σε αυτό το τετράμηνο, προσπαθώντας να μαντέψει τον εραστή της Μαρίτας κι έχοντας τελικά βγάλει το συμπέρασμα ότι ο ρόλος ταίριαζε στον τελευταίο. Μήπως το ότι η Μαρίτα είχε πέσει στην αγκαλιά του τη νύχτα του Τείχους δεν ήταν αρκετό;

Γέλασε πικρόχολα και παράγγειλε ακόμη ένα ποτήρι κρασί. Τελικά είχε κάτι να γιορτάσει. Η αξιότιμη γυναίκα του είχε εγκαταλείψει τη συζυγική στέγη γλιτώνοντάς τον από τον κόπο να το κάνει ο ίδιος. Για μια ακόμη φορά κάποια ανώτερη δύναμη δεν τον είχε αξιώσει να γίνει πατέρας, αφού η ίδια η

Κατρίνα τον είχε υποδεχτεί ψυχρά όταν επέστρεψε τελικά στο Ντίσελντορφ, ανακοινώνοντάς του πως είχε κάνει έκτρωση. Η δικαιολογία ήταν πως ένα παιδί θα της κατέστρεφε τα μελλοντικά της επαγγελματικά σχέδια. Τώρα βρισκόταν στο Μόναχο, προετοιμάζοντας πυρετωδώς τη σχολή χορού που θα άνοιγε με μια φίλη της.

Ο Μίρο ήπιε μια γερή γουλιά από το κρασί του, προσπαθώντας να ξεδιαλύνει τι ήταν επιτέλους αυτό που τον βασάνιζε. Ο νους του γύρισε στην ιδιωτική προβολή της Ακριβής ανάσας του νερού. Το πρώτο πλάνο της Μαρίτας τού είχε κόψει την αναπνοή και τον είχε συνειρμικά φέρει πίσω στις παράξενες συναντήσεις τους, καθώς της δίδασκε τους μονόλογους που ο ίδιος είχε επιλέξει γι' αυτήν, για τις εξετάσεις της στη Δραματική σχολή. Θα ήταν ψεύτης αν δεν παραδεχόταν πως η Μαρίτα είχε διανύσει πολύ δρόμο. Παρά τη μικρή καλλιτεχνική της εμπειρία, είχε υπάρξει η ιδανικότερη επιλογή του Βάλτερ Χάιλιχ. Όσο θυμόταν εκείνο το παγωμένο κοντινό πλάνο του τέλους της ταινίας! Τα μεγάλα γκρίζα μάτια έπιαναν όλη την οθόνη γεμίζοντάς τον ζήλια που δεν είχε κι αυτός έναν οδηγό ψυχής όπως ο πρωταγωνιστής της ταινίας. Μέχρι να αποφασίσει για την ψήφο του, είχε ευχηθεί χίλιες φορές να βρισκόταν στη θέση του Ούγκο Κλάους, να είχε τη δυνατότητα να της χαϊδέψει τα μαλλιά, να αγγίξει τη βελούδινη επιδερμίδα της, να... Αν συνέχιζε το παραστράτημα του μυαλού του, το μόνο που θα τον έκανε να ηρεμήσει θα ήταν να ψάξει την ατζέντα του για καμιά σταρλετίτσα πρόθυμη να μοιραστεί το κρεβάτι της μαζί του.

Λίγος καθαρός αέρας θα του έκανε σίγουρα καλό. Τα τέλη του Φεβρουαρίου είχαν φέρει παγωνιά όχι μόνο στην καρδιά του αλλά και στην πόλη. Κάποιοι απόψε γιόρταζαν. Δεν ήθελε ούτε καν να σκέφτεται πού βρισκόταν η Μαρίτα, ευτυχισμένη κι ας μην είχε κερδίσει για μία ψήφο, τη δική του ψήφο. Τουλάχιστον δεν το γνώριζε, διαφορετικά σίγουρα θα τον μισούσε.

Η πόρτα άνοιξε κι ένα κύμα παγωμένου αέρα σάρωσε την ατμόσφαιρα. Ο Μίρο κάρφωσε το βλέμμα στην είσοδο, περισσότερο από ανία παρά από περιέργεια, κι απόμεινε να κοιτάζει χωρίς να μπορεί να κατανοήσει αν αυτό που έβλεπε ήταν οπτασία ή πραγματικότητα. Η γυναίκα που μόλις είχε μπει και με βιασύνη έβγαζε το κασκόλ και το παλτό της δεν ήταν άλλη από τη Μαρίτα. Ο Μίρο κόντεψε να πνιγεί καθώς κατέβασε μονορούφι το υπόλοιπο του κρασιού του κι αισθάνθηκε την υγρή κάψα στον λαιμό του. Εκείνη δεν τον είχε δει καν. Αναρωτήθηκε τι έπρεπε να κάνει, τι να της πει. Ευχήθηκε να ανοίξει η γη και να τον καταπιεί. Ίσως πάλι να είχε τη δυνατότητα να το

σκάσει χωρίς να γίνει αντιληπτός. Η Μαρίτα όμως έμενε καρφωμένη στην ίδια θέση και φανερά σαστισμένη σάρωνε με το βλέμμα της τον χώρο σαν κάποιον να έψαχνε. Με ποιον όμως μπορεί να είχε δώσει ραντεβού στο συγκεκριμένο μπαράκι; Παραήταν τραβηγμένο. Η Κουρφίρστενστράσε δεν ήταν χλιδάτη για να ικανοποιήσει τα γούστα αυτών που γιόρταζαν τα επινίκια.

Το πόσο μάταιες ήταν όλες αυτές οι υποθέσεις το κατάλαβε μόνο όταν εκείνη στύλωσε ξαφνικά τα μάτια της επάνω του, κοιτώντας τον σαν να έβλεπε κάποιο αξιοπερίεργο έκθεμα σε μουσείο. Η έκπληξη και η σαστιμάρα της ήταν τόση που για μια στιγμή έμεινε εντελώς ακίνητη, δεν άργησε όμως να συνέλθει και να κάνει μεταβολή προς την πόρτα. Τι ανόητος που ήταν! Αν δεν έκανε τώρα μία κίνηση, θα την έχανε για πάντα!

«Μαρίτα! Περίμενε!» φώναξε με όλη του τη δύναμη για να υπερκεράσει τον θόρυβο της μουσικής και των θαμώνων. Εκείνη δεν τον άκουσε, παρά άνοιξε την πόρτα και βγήκε τρέχοντας. Ο Μίρο άρπαξε το μπουφάν του και την ακολούθησε. Για μια στιγμή κοίταξε αναποφάσιστος δεξιά κι αριστερά ώσπου την είδε να χάνεται στη γωνία. Ήταν πιο γρήγορος από αυτήν, ήξερε πως δεν μπορούσε να του ξεφύγει. Κι αυτό, γιατί μετά από τόσα χρόνια κρυφτού με τα συναισθήματά του, είχε επιτέλους καταλάβει πως αυτή ήταν η μοναδική ευκαιρία που η τύχη τού χάριζε.

Με μια τελευταία προσπάθεια, την έφτασε και την άρπαξε γερά από τους ώμους. Την είχε φυλακίσει επιτέλους, τώρα δεν μπορούσε να πάει πουθενά. Τα μάτια της στράφηκαν στα δικά του τόσο εξεταστικά που ένιωσε την καρδιά του στον λαιμό του. Αυτά τα μάτια ήταν σαν να τον κατηγορούσαν, προφανώς για την ψήφο του σκέφτηκε, κι αμέσως κατάλαβε πόσο γελοίος ήταν. Η Μαρίτα δεν ήταν δυνατόν ούτε καν τη σύνθεση της επιτροπής να γνωρίζει. Βαυκαλιζόταν να πιστεύει πως την είχε αιχμαλωτίσει στην αγκαλιά του. Στην πραγματικότητα αυτός ήταν ο κρατούμενος όσο το βλέμμα της, γκρίζο και ανελέητο, έψαχνε τα βάθη της ψυχής του.

«Άφησέ με, με πονάς!» του είπε και τα μάτια της πετούσαν φλόγες.

«Θα σε αφήσω, αν δεν επιχειρήσεις να το σκάσεις. Τόσο ενοχλητική σου είναι η παρουσία μου;»

«Μίρο! Έχεις ξεχάσει φαίνεται πως δεν είμαι πια η μικρή χωριάτισσα που κρεμόταν από κάθε σου λέξη, κάθε σου κίνηση». Η φωνή της Μαρίτας αντήχησε σαν πικρό κατηγορητήριο.

«Σε παρακαλώ!» της είπε και ήταν η πρώτη φορά που ξεστόμιζε αυτή τη λέξη.

Ο τόνος του φάνηκε να μαλάκωσε τον δικό της θυμό. Καθώς ελευθέρωσε τα χέρια της, εκείνη δεν έκανε καμία κίνηση, παρατηρώντας τον αμίλητη.

«Πώς βρέθηκες εδώ;» τη ρώτησε.

«Θα μπορούσα να σου κάνω κι εγώ την ίδια ερώτηση. Δεν νομίζω να πιστεύεις πως ακόμη σε κυνηγάω!» είπε πειστωμένη.

«Θα ήθελα πολύ να το πιστεύω. Θα ήταν... τιμή μου!»

«Με κοροϊδεύεις;»

«Σε αγαπάω, Μαρίτα!» της είπε, και προσπάθησε να τη σφίξει στην αγκαλιά του, μην πιστεύοντας κι ο ίδιος τι είχε μόλις ξεστομίσει.

Εκείνη τον κοίταξε έκπληκτη.

«Είναι κι αυτό μέρος της διδασκαλίας κάποιου καινούριου ρόλου; Μήπως κάπου στη γωνία έχεις την κάμερά σου και καταγράφεις τη σκηνή, για να γελάς έπειτα με τους φίλους σου;»

«Έχεις δίκιο να μη με πιστεύεις. Υπήρξα ένας ηλίθιος. Αγνόησα και τα δικά σου συναισθήματα και τα δικά μου. Αλλά το πλήρωσα. Το πλήρωσα πολύ ακριβά!»

Τα λόγια του φάνηκαν να την κάνουν να διστάζει. Μακάρι να μπορούσε να μπει μέσα στο μυαλό της, να μάθει τι σκεφτόταν αυτή τη στιγμή. Αντί γι' αυτό, έσκυψε κι ακούμπησε τα χείλη του στα δικά της. Ίσως το φιλή του να την έκανε να καταλάβει. Αγνοώντας την εσωτερική του φωνή που τον κορόιδευε προειδοποιώντας τον ότι η Μαρίτα θα τον χαστούκιζε, η γλώσσα του έψαξε να βρει τη δική της, πνίγοντας τις λέξεις διαμαρτυρίας που προσπαθούσε να ξεστομίσει. Καθώς την έσφιγγε πιο δυνατά στην αγκαλιά του, την ένιωσε να εγκαταλείπει κάθε αντίσταση και να ανταποκρίνεται στο φιλή του.

Γυρίζοντας ως δια μαγείας αρκετά χρόνια πίσω, την άρπαξε από το χέρι κι άρχισαν να τρέχουν μέχρι που ένα ταξί βρέθηκε στον δρόμο τους, όπως τότε έξω από το Γκαίτε. Αυτή τη φορά όμως ήταν αποφασισμένος να φτάσει μέχρι το τέλος.

21.

Το πρόσωπο του Μίρο ήταν η πρώτη εικόνα που αντίκρισε η Μαρίτα με το που άνοιξε τα μάτια της. Τα γεγονότα των τελευταίων ωρών πέρασαν σαν αστραπή από μπροστά της. Θυμήθηκε την έκπληξή της, όταν μπήκε στο μπαρ και, αντί να δει τον Χάιλιχ και την παρέα του, βρήκε τον Μίρο Κραφτ. Σαστισμένη, για μια στιγμή πίστεψε ότι όλο το σκηνικό ήταν μια κακόγουστη φάρσα. Γρήγορα συνειδητοποίησε ότι το λάθος ήταν δικό της. Η βιασύνη και τα νεύρα της την είχαν κάνει να μπερδέψει την Κουρφίρστενστράσε με την Κουρφίρστενταμ, κάτι που μόνο ένας ανυποψίαστος τουρίστας θα μπορούσε να πάθει. Βγήκε σχεδόν τρέχοντας, με την ελπίδα να βρει ένα ταξί και τη σωστή διεύθυνση, αγνοώντας την καρδιά της που την παρότρυνε να γυρίσει πάλι πίσω και να χαθεί στην αγκαλιά του Μίρο. Αν ο Μίρο έτρεχε να την προλάβει, αυτό θα σήμαινε πως ενδιαφερόταν ακόμη. Παρ' όλα αυτά, καθώς τον άκουσε να τη φωνάζει, όλη της η πίκρα βγήκε στην επιφάνεια. Δεν είχε καμία διάθεση να πέσει στην ίδια παγίδα. Προσπάθησε να φερθεί ψυχρά, εκείνο όμως το "Ich liebe dich, Marita" έκανε την καρδιά της να φτερουγίσει. Γιατί να της πει ψέματα; Κι όταν την άρπαξε από το χέρι και, σχεδόν τρέχοντας, μπήκαν στο πρώτο ταξί που βρέθηκε μπροστά τους, σιγουρεύτηκε ότι οι σκέψεις, οι αναμνήσεις και οι επιθυμίες τους ήταν κοινές.

Έχοντας βρει τη σωστή διεύθυνση του μπαρ, παρακάλεσε τον ρεσεψιονίστ του ξενοδοχείου της να τηλεφωνήσει στο *Vogel* και να ειδοποιήσει τον Χάιλιχ πως ήταν αδιάθετη και δεν θα μπορούσε να τους συναντήσει. Ο ψηλός Γερμανός κοίταξε επίμονα τον Μίρο, αλλά ακόμη κι αν τον αναγνώρισε, δεν το σχολίασε. Οι Γερμανοί ήταν πιο διακριτικοί σε αυτά τα πράγματα από τους Έλληνες.

Όταν επιτέλους βρέθηκαν μόνοι στο δωμάτιο, η Μαρίτα άφησε την πρωτοβουλία στον Μίρο. Με κομμένη την ανάσα απόλαυσε την αίσθηση των χειλιών του καθώς έψαχναν πυρετικά το πρόσωπό της έως ότου ενωθούν με τα δικά της σε ένα ατελείωτο φιλί.

«Γίνε δική μου!» ψιθύρισε βραχνά. .

Πόσο καιρό περίμενε; Πόσο καιρό το επιθυμούσε; Η απρόσμενη ευτυχία γέμισε δάκρυα τα μάτια της.

Είχε ήδη ξημερώσει και όλα αυτά δεν ήταν όνειρο. Ο Μίρο κοιμόταν γαλήνιος δίπλα της. Έκλεισε τα μάτια και ευχήθηκε ο χρόνος να σταματήσει εκείνη τη στιγμή.

22.

Ο Μίρο παρατηρούσε το γυμνό γυναικείο σώμα κρυφοκοιτάζοντας μέσα από τον καθρέφτη του μπάνιου. Χρησιμοποιώντας ως κάλυψη την πρωινή ιεροτελεστία του ξυρίσματος, χρονοτριβούσε παρατείνοντας το μαρτύριο που του προκαλούσε το θέαμα. Αν μετρούσε τις γυναίκες που είχαν περάσει από τη ζωή του, θα έχανε τον λογαριασμό. Με καμία όμως δεν είχε αισθανθεί τόσο έντονα. Η αρχική του κρίση είχε αποδειχτεί σωστή. Η Μαρίτα ήταν γεμάτη πάθος, ένα πάθος που είχε ως επίκεντρο τον ίδιο, κάτι που τον κολάκευε αφάνταστα. Το μόνο μελανό σημείο ήταν η ζήλια που ένιωθε ακόμη για εκείνον τον φανταστικό -κατά τις διαβεβαιώσεις της Μαρίτας- αντίπαλο, τον Νάσο. Ορκίστηκαν πως τα ψέματα και τα μυστικά δεν θα είχαν πια καμία θέση στη σχέση τους. Ειλικρίνεια λοιπόν. Όλα στο φως. Τότε, πότε περίμενε να της μιλήσει για τον αποτυχημένο του γάμο; Πότε σκόπευε να της πει για τη συμμετοχή του στην επιτροπή του φεστιβάλ και το κόστος που είχε η δική του ψήφος; Όταν η Μαρίτα τον ρώτησε πώς είχε βρεθεί στο Βερολίνο, της απάντησε με αοριστίες. Έπρεπε να της πει όλη την αλήθεια, δεν ήθελε όμως να διαλύσει τη μαγεία μιας σχέσης που είχε μόλις ξεκινήσει.

Το χτύπημα του τηλεφώνου τον έβγαλε από τις σκέψεις του. Έστησε αυτί. Παραξενεύτηκε ακούγοντας τη Μαρίτα τόσο χαλαρή και άνετη. Μιλούσε με τον Βάλτερ Χάιλιχ βεβαιώνοντάς τον ότι θα πήγαινε στη συνέντευξη τύπου και ότι τον αγαπούσε πολύ. Τα λόγια της τον εκνεύρισαν. Βγήκε από το μπάνιο, συγκρατώντας με κόπο τον θυμό του.

«Τι έχεις;» ρώτησε η Μαρίτα ανήσυχη.

«Σου είναι τόσο εύκολο να λες στον καθένα ότι τον αγαπάς;»

Εκείνη τον κοίταξε σοκαρισμένη, μετά όμως έβαλε τα γέλια. «Μίρο Κραφτ! Είσαι μία αποκάλυψη. Δεν περίμενα πως η ζήλια θα ήταν κάτι που θα βασάνιζε ακόμη κι εσένα!»

«Έχω άδικο; Πολλοί θα ήθελαν να σε έχουν δίπλα τους» απάντησε μουτρωμένος.

«Τότε, θα πρέπει από δω και πέρα να συνεννοούμαι με νοήματα». Του χαμογέλασε και σκούπισε τρυφερά τα τελευταία ίχνη του αφρού ξυρίσματος από το πρόσωπό του. «Θα έρθεις μαζί μου;»

«Πού; Στη συνέντευξη τύπου; Με ποια ιδιότητα αλήθεια;»

«Του επίσημου εραστή μου! Πώς αλλιώς θα ολοκληρώσω την εικόνα της ντίβας;»

«Πολύ θάρρος πήρες!» της είπε ανασηκώνοντας κωμικά τα φρύδια.

«Εσύ μου το έδωσες, κύριέ μου!» του απάντησε και στις μύτες των ποδιών έφτασε τα χείλη του και τον φίλησε.

Ο Μίρο σκέφτηκε πως του άρεσε η νέα κατάσταση των πραγμάτων. Τελικά όλα θα πήγαιναν καλά, αρκεί μόνο να το χειριζόταν σωστά.

23. Πέντε μέρες αργότερα

Σαν από διαίσθηση, ο Μίρο ένιωσε την παγωνιά στην ατμόσφαιρα του δωματίου. Ήταν σίγουρος πως άκουσε το τηλέφωνο να χτυπάει και τη Μαρίτα να απαντάει. Ακολούθησε σιωπή. Με τα νερά να στάζουν ακόμη από πάνω του, βγήκε από το μπάνιο και ξυπόλητος μπήκε στην κρεβατοκάμαρα. Αντικρίζοντας τη Μαρίτα να κρατάει ακόμη το ακουστικό του τηλεφώνου και να τον κοιτάζει με ένα απροσδιόριστο βλέμμα, το μυαλό του πήρε χίλιες στροφές. Ευχόμενος να έχει καταλάβει λάθος, τόλμησε να ρωτήσει ποιος ήταν στο τηλέφωνο.

Η Μαρίτα ούτε καν απάντησε. Την πλησίασε, πήρε το ακουστικό και το απόθεσε στη συσκευή. Προσπάθησε να την αγκαλιάσει, εκείνη όμως αποτραβήχτηκε. Το βλέμμα της ήταν επιτιμητικό και παγωμένο.

«Μαρίτα, αγάπη μου, τι συμβαίνει;» Έκανε μια ακόμη προσπάθεια να πιάσει το χέρι της. Εκείνη δεν αντέδρασε στο άγγιγμά του. Ήταν σαν να κρατούσε ένα ξένο σώμα. Τα γκρίζα μάτια της τον κοιτούσαν ανελέητα.

«Ως πότε θα με κοροΐδευες, Μίρο; Πώς μπόρεσες να πεις πως με αγαπάς; Αυτό λες και στη γυναίκα σου;»

Ο Μίρο ένιωσε λες και κάποιος του πέταξε έναν κουβά κρύο νερό στο πρόσωπο. «Πήρε η Κατρίνα τηλέφωνο;» Τα φρύδια του έσμιξαν και το πρόσωπό του αγρίεψε.

«Δεν το περίμενες; Σου χάλασε τα σχέδια; Μα έχει κάθε δικαίωμα!» Η Μαρίτα γέλασε ειρωνικά.

«Άφησέ με να σου εξηγήσω, Μαρίτα. Η Κατρίνα δεν σημαίνει τίποτα για εμένα. Άκουσέ με λίγο!»

Η Μαρίτα σηκώθηκε απότομα όρθια. «Δεν έχουμε να πούμε τίποτα. Ίσως και να δεχόμουν τις εξηγήσεις σου, όσο αστείες κι αν ήταν αυτές, αν δεν είχες υπάρξει δύο φορές ψεύτης».

Την κοίταξε χωρίς να καταλαβαίνει. Προς στιγμήν είχε απορροφηθεί από το γυμνό της σώμα, καθώς εκείνη είχε πετάξει θυμωμένη το μπουρνούζι της και φορούσε τα εσώρουχά της. Τα μάτια του ακολούθησαν τις κινήσεις της ώσπου εστίασαν στο στήθος της, που διαγραφόταν στητό μέσα από το λεπτό ημιδιάφανο μπουστό. Το μυαλό του κόλλησε και αυτό. Η επόμενη του κίνηση ήταν ένα λάθος. Χωρίς καν να σκεφτεί τις συνέπειες, την έπιασε από τα μπράτσα και πίεσε το σώμα του δυνατά πάνω στο δικό της. Οι καμπύλες της τον τρέλαιναν, δεν μπορούσε να σκεφτεί λογικά. Έσκυψε στο σβέρκο της και

τη γέμισε φιλιά αναπνέοντας το άρωμά της. Κινδύνευε να τη χάσει ξανά καθαρά από δική του βλακεία. Τα χείλη του ψιθύριζαν λόγια που πίστευε πως θα έκαμπταν τις αντιστάσεις της. Θα κέρδιζε χρόνο, θα είχε την ευκαιρία να της εξηγήσει. Η Μαρίτα έπαψε να αντιστέκεται. Την ένιωσε να χαλαρώνει και ξεφύσηξε ανακουφισμένος. Εκείνη στράφηκε προς το μέρος του και τον κοίταξε στα μάτια. Το στήθος της πίεζε το στέρνο του. Η ανάσα του κόπηκε. Θα μπορούσε να της κάνει έρωτα μέχρι το πρωί. Πλησίασε το πρόσωπό του και, καθώς είδε τα χείλη της να ανοίγουν με προσμονή, έκλεισε τα μάτια. Για μια απειροελάχιστη στιγμή χάθηκε στην υγρή μαγεία των αισθήσεων. Και τότε, η Μαρίτα τραβήχτηκε απότομα. Το μόνο που δεν περίμενε ο Μίρο ήταν το χαστούκι, καθώς το χέρι της έπεσε με δύναμη στο πρόσωπό του.

«Μη με ξαναπλησιάζεις!» του φώναξε και φορώντας βιαστικά τα υπόλοιπα ρούχα της, άρπαξε την τσάντα της, και βγήκε βροντώντας την πόρτα πίσω της.

Ο Μίρο έπεσε βαρύς στο κρεβάτι, βρίζοντας τον εαυτό του. Δεν υπήρχε περίπτωση να βγει γυμνός στον διάδρομο. Θα περίμενε έως ότου επιστρέψει στο ξενοδοχείο της. Θα της τηλεφωνούσε αργότερα όταν εκείνη θα είχε ηρεμήσει. Προς το παρόν έπρεπε να διευθετήσει ένα άλλο θέμα. Με τα δάχτυλά του να τρέμουν από τον εκνευρισμό, σχημάτισε το νούμερο της Κατρίνας στο Μόναχο. Όταν επιτέλους εκείνη το σήκωσε, συγκράτησε με κόπο τον εαυτό του. Ήθελε να της φωνάξει, να τη βρίσει. Σταθεροποιώντας τον τόνο της φωνής του, τη ρώτησε για ποιον λόγο του είχε τηλεφωνήσει.

Ελάχιστα λεπτά αργότερα, κοπανούσε με δύναμη το ακουστικό. Σπρώχνοντας τα μαλλιά του προς τα πίσω, αναρωτήθηκε τι έπρεπε να κάνει. Το φταίξιμο δεν ήταν της Κατρίνας. Η Μαρίτα είχε μάθει και για τον γάμο του και για τη συμμετοχή του στην επιτροπή του φεστιβάλ. Αγνοώντας πώς θα μπορούσε να σώσει την κατάσταση, ντύθηκε μηχανικά και βγήκε έξω στη νύχτα του Βερολίνου. Πέντε μέρες πέρασε μαζί με τη Μαρίτα. Πέντε μέρες κατά τη διάρκεια των οποίων της έκανε ερωτήσεις, ενώ αυτός επιμελώς απέφευγε να μιλήσει για τη ζωή του. Πίστευε -ανόητα όπως αποδείχτηκε- πως έτσι κέρδιζε χρόνο. Πως θα ερχόταν η στιγμή που τα ψέματά του θα έμοιαζαν άνευ σημασίας.

Το ταξί σταμάτησε έξω από το ξενοδοχείο και ο Μίρο κατευθύνθηκε ξέπνοος προς τη ρεσεψιόν για να διαπιστώσει ότι η Μαρίτα είχε μόλις αναχωρήσει προς άγνωστη κατεύθυνση.

Γύρισε απογοητευμένος στο δωμάτιό του. Προσπάθησε να προβλέψει τις κινήσεις της Μαρίτας. Έχοντας κατανοήσει το πόσο εύκολα μπορούσε να πληγωθεί, αλλά και πόσο αστραπιαία μπορούσε να πάρει μια σημαντική απόφαση, σκέφτηκε πως κατά πάσα πιθανότητα θα επέστρεφε στην Ελλάδα. Μετά από μια τηλεφωνική κλήση στην υπηρεσία του αεροδρομίου, έμαθε ότι η επόμενη πτήση για την Αθήνα ήταν νωρίς το επόμενο πρωί.

Αναστέναξε ενώ οι σκέψεις του γίνονταν όλο και πιο μαύρες. Κι αν δεν είχε πάει στο αεροδρόμιο; Μήπως ήταν στο σπίτι των φίλων της, στη Στεφανία και τον Ντίτριχ; Ή μήπως είχε πάει σε κάποιο άλλο ξενοδοχείο; Ήταν ικανός να τηλεφωνήσει σε όλα τα τουριστικά καταλύματα του Βερολίνου μέχρι να τη βρει. Έπρεπε όμως να σκεφτεί λογικά. Και ποια ήταν η λογική; Να επικοινωνήσει μήπως με τον Βάλτερ Χάιλιχ και να ρωτήσει τι; Τότε του ήρθε σαν επιφοίτηση το κανάλι ZAUBER. Η Στεφανία, που εκτός των άλλων, ήταν αδελφή του Πορφυρίου, εργαζόταν εκεί. Πήρε το ακουστικό και πάλι στα χέρια του και δεν χρειάστηκε πολύ για να μάθει το τηλέφωνο στο οποίο θα έβρισκε την κοπέλα. Χωρίς να ξέρει τι θα της έλεγε, σχημάτισε το νούμερο. Το μόνο που έμαθε ήταν πως η Στεφανία δεν γνώριζε πού βρισκόταν η Μαρίτα.

Κατάλαβε ότι του έλεγε ψέματα. Ήταν σίγουρος πως η Στεφανία ήταν ήδη ενήμερη για τις εξελίξεις. Οι δυο γυναίκες ήταν φίλες. Σε ποιον άλλον θα εκμυστηρευόταν η Μαρίτα;

Καπνίζοντας το ένα τσιγάρο πάνω στο άλλο, κοίταζε τους δείχτες του ρολογιού του να οδεύουν προς το ξημέρωμα μιας καινούριας μέρας. Κάποια στιγμή πρέπει να τον πήρε ο ύπνος. Ξύπνησε απότομα από το κουδούνισμα του τηλεφώνου κι έπιασε το ακουστικό σαν να ήταν σανίδα σωτηρίας.

«Κύριε Κραφτ, δεν ξέρω αν πράττω καλά. Η Μαρίτα πετάει για Αθήνα με την πτήση των οκτώ και τριάντα. Αξιοποιείστε την πληροφορία όπως εσείς νομίζετε. Καλημέρα σας!»

Όσο τυπική κι αν ήταν η φωνή της Στεφανίας, για τον Μίρο ήταν πράγματι ο από μηχανής θεός.

24.

Τίποτα δεν χαρίζεται στη ζωή. Ούτε καν μια δόση ευτυχίας. Μια βδομάδα μετά την απονομή, οι καλές μέρες είχαν πάρει τέλος για τη Μαρίτα. Καθισμένη στην αίθουσα του αεροδρομίου, κοιτούσε αναποφάσιστη το εισιτήριό της. Δεν ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα. Μακάρι να γυρνούσε έστω και μία μέρα πίσω, τότε που αγνοούσε τα πάντα. Για μια ακόμη φορά έβλεπε τις εσφαλμένες εκτιμήσεις της. Είχε πιστέψει στον Μίρο, στον μοναδικό άντρα που την είχε κάνει να νιώσει απόλυτα γυναίκα. Θυμήθηκε τα λόγια της Στεφανίας. Με ποιον αλήθεια ήταν ερωτευμένη; Με τον άνθρωπο ή την ιδέα του, την εικόνα που εδώ και χρόνια είχε πλάσει στο μυαλό της; Η κρίση της αποδείχτηκε ανεπαρκής. Δεν άξιζε τόση εμπιστοσύνη ο κύριος Κραφτ! Αρκούσαν οι ώρες του έρωτα, η βαρκάδα στον Σπρέε, η επίσκεψη στο Σαν-Σουσί, τα ρομαντικά δείπνα, για να γνωρίσει το πραγματικό του πρόσωπο; Αρκούσαν αλήθεια οι εκδηλώσεις θαυμασμού από τις συμπατριώτισσές του για να την κάνουν περήφανη για τον άντρα που είχε δίπλα της; Όχι, όλα αυτά αποδείχτηκαν εντελώς άχρηστα.

Το κλειδί ήταν κάτι πολύ απλό, μια καθαρή σύμπτωση, που έφτασε όμως να αποκαλύψει όλη την αλήθεια. Και η αλήθεια ήταν πως ο Μίρο απλώς έπαιζε μαζί της, για να ικανοποιήσει την αντρική ματαιοδοξία του, και να προσθέσει ακόμη μία κατάκτηση στο ενεργητικό του. Τελικά έμοιαζε σε πολλά με τον Νάσο. Η μόνη διαφορά τους ήταν πως ο Μίρο ήταν ο μοναδικός που έκανε το σώμα της να τρέμει και να συσπάται σε κάθε του άγγιγμα. Νευρίασε με αυτή της την αδυναμία. Ως τότε ο Μίρο Κραφτ θα έκανε κουμάντο στη ζωή της; Αν δεν ήταν αυτός, τίποτα δεν θα την εμπόδιζε να αποδεχτεί την πρόταση του ZAUBER να πρωταγωνιστήσει σε μια τηλεοπτική σειρά. Η απογοήτευσή της όμως την οδήγησε σε μια απόφαση που ίσως της κόστιζε την καριέρα της. Πίσω στην Ελλάδα λοιπόν, πίσω στη μουντή της καθημερινότητα, χωρίς να τη συντροφεύει πια το όνειρο του Μίρο.

Αναρωτήθηκε αν έπρεπε να χρωστάει ή όχι ευγνωμοσύνη στην Κατρίνα Ούβε ή καλύτερα Κατρίνα Κραφτ. Η σκηνή της προηγούμενης νύχτας ξαναπαίχτηκε ολοζώντανη μπροστά της. Βρισκόταν στο ξενοδοχείο όπου είχε καταλύσει ο Μίρο. Στέγνωνε τα μαλλιά της όταν χτύπησε το τηλέφωνο. Είδε το κόκκινο λαμπάκι να αναβοσβήνει, κοίταξε προς το μπάνιο, απ' όπου ακουγόταν ακόμη το νερό του ντους, κι έτσι σήκωσε το ακουστικό.

«Τηλεφώνημα από την κυρία Κατρίνα Κραφτ για τον κύριο Κραφτ» της ανήγγειλε μια παγερή φωνή.

Εντελώς σαστισμένη η Μαρίτα άκουσε το ανεπαίσθητο κλικ του περάσματος της γραμμής.

«Μίρο, καλέ μου!» ακούστηκε μια λεπτή γυναικεία φωνή από την άλλη μεριά.

«Ο Μίρο είναι απασχολημένος αυτή τη στιγμή. Μπορώ να του μεταφέρω κάτι;» απάντησε σφιγμένα η Μαρίτα.

«Πάντα απασχολημένος ο καλός μου! Η καινούρια του κατάκτηση υποθέτω! Δεν έχασε χρόνο. Τέλος πάντων, καλή μου, κάνε μου μια χάρη. Σαν μέλος της επιτροπής στην Μπερλινάλε, ο Μίρο θα μπορέσει να μου βρει τον Τεοντόρ. Στο κάτω κάτω, τον αντικατέστησε την τελευταία στιγμή. Ο Τεό του χρωστάει, άρα για τον Μίρο αυτό δεν είναι τίποτα! Καλή διασκέδαση!»

Προτού η Μαρίτα προλάβει να αρθρώσει λέξη, η γραμμή είχε κλείσει. Απόμεινε με το ακουστικό στο χέρι, αδυνατώντας να κατανοήσει τι ακριβώς είχε ακούσει. Ανασυνθέτοντας τη συνδιάλεξη, ένιωσε όλο της το σώμα να παγώνει. Πόσο ψεύτης ήταν ο Μίρο Κραφτ; Ποια άλλη εξήγηση μπορούσε να δώσει στις συνεχείς αρνήσεις του να βγουν με τη Στεφανία και τον Ντίτριχ, την επιμονή του να είναι πάντα μόνοι; Όλα ήταν προσχεδιασμένα!

Το ρολόι της έδειχνε οκτώ παρά είκοσι. Τρία τέταρτα ακόμη! Αχνογέλασε στη θύμηση του θλιμμένου προσώπου της Στεφανίας. Δεν είχε καν προσπαθήσει να τη μεταπείσει. Ο Ντίτριχ, πιο ορθολογιστής, ίσως και για να δώσει άλλη μια ευκαιρία σε έναν συμπατριώτη του, της είχε τονίσει ότι ήταν λάθος της που δεν είχε επιτρέψει στον Μίρο να της εξηγήσει. Την είχε αποκαλέσει ξεροκέφαλη, και της το είπε για δεύτερη φορά όταν η Μαρίτα αρνήθηκε να την πάει αυτός ή η Στεφανία στο αεροδρόμιο. Είχε προτιμήσει να πάρει ένα ταξί, για να μην ακούσει κάτι που ίσως την έκανε να αλλάξει γνώμη.

Κάποιος ήρθε και κάθισε στη διπλανή θέση. Τον αναγνώρισε σαν από μια έκκτη αίσθηση. Στράφηκε προς το μέρος του κοιτώντας τον ψυχρά.

«Έχεις το θράσος να με κυνηγάς ακόμη;» είπε με πίκρα, αμέσως όμως μετάνιωσε καθώς περιεργάστηκε το πρόσωπό του.

Η όψη του ήταν φανερά ταλαιπωρημένη, τα μάτια του κουρασμένα και θολά. Η καρδιά της μαλάκωσε. Ήθελε τόσο πολύ να πάρει τα χέρια του στα δικά της, να διώξει όλη τη θλίψη από ένα σώμα αγαπημένο, κι ο άντρας δίπλα της να γίνει ξανά ο Μίρο που αγαπούσε τόσα χρόνια.

«Είναι πολύ αργά για να με συγχωρήσεις;» τη ρώτησε μόνο.

Δεν παρακαλούσε, η φωνή του ήταν σοβαρή, περίμενε μια τελεσίδικη απάντηση, κι ήταν ολοφάνερο πως ένα ακόμη όχι θα γκρέμιζε τα πάντα. Αρκούσε όμως μια συγγνώμη;

«Πώς βρέθηκες εδώ;» ρώτησε, αν και ήξερε πολύ καλά πως η Στεφανία δεν είχε κρατήσει τον λόγο της.

Από τα μεγάφωνα ακούστηκε η ανακοίνωση της πτήσης για την Αθήνα.

«Είναι κρίμα να χάσουμε ό,τι έχουμε για μία παρεξήγηση! Πάμε να φύγουμε από εδώ!» της είπε ο Μίρο.

Η Μαρίτα κοίταξε αναποφάσιστη το εισιτήριό της.

«Σε αγαπάω, μικρή μου!» Ο Μίρο έπιασε το χέρι της και το ακούμπησε στην καρδιά του.

«Να το πιστέψω;»

«Ποτέ πια ψέματα μεταξύ μας!» της απάντησε και τη σήκωσε από την καρέκλα.

Μία ώρα αργότερα όταν επιτέλους βρέθηκαν πίσω στο ξενοδοχείο του, ο Μίρο τής μίλησε για τον γάμο του με την Κατρίνα, τις μάταιες προσπάθειες να τα βρουν μεταξύ τους, και την κατάληξη μιας προδιαγεγραμμένης πορείας στην ανέλπιδη σχέση τους.

«Ήθελα να σου μιλήσω, όμως όλα έγιναν αστραπιαία. Ήταν τόσο πολύτιμο αυτό που είχαμε ώστε του έδωσα προτεραιότητα. Αυτό ήταν και το σφάλμα μου. Ούτε στιγμή δεν μου πέρασε από το μυαλό να σε κοροϊδέψω, Μαρίτα. Δεν θα το έκανα ποτέ αυτό!»

«Και η συμμετοχή σου στο φεστιβάλ; Γιατί δεν μου είπες το παραμικρό;»

«Δεν ήταν δική μου επιλογή. Δεν ήθελα να σε κρίνω. Η ψήφος μου ήταν αρνητική, Μαρίτα. Άξιζες το βραβείο, το ήξερα. Όμως πίστευα ότι δεν θα έκανα εγώ τη διαφορά. Δεν ήθελα κάποια στιγμή να σχολιαστεί ότι σε ψήφισα για προσωπικούς μου λόγους. Αργά ή γρήγορα όλα μαθαίνονται. Η Λότε Κράουτ γνώριζε το ενδιαφέρον μου και τη συμπάθειά που σου είχα δείξει. Θα το μάθαινε ο Τεοντόρ και μετά όλοι οι υπόλοιποι. Δεν χρειάζονται τη δική μου αποδοχή, Μαρίτα. Έχεις αξία και το γνωρίζουν όλοι».

«Τι ανόητος που είσαι, Μίρο!» τον έκοψε τρυφερά. «Ποτέ δεν θα σκεφτόμουν να κερδίσω κάτι λόγω προσωπικής συμπάθειας. Είδες που έπεσες στο ίδιο σφάλμα; Θυμάσαι την πρώτη φορά που ήρθες στο σπίτι μου; Πόσο λάθος με είχες ψυχολογήσει τότε! Νόμιζες πως σε κυνηγούσα για να με κάνεις αστέρι».

«Πώς μπορούσα να ξέρω ότι με είχες ερωτευτεί;»

«Έχεις μια τόσο αστεία έκφραση, Μίρο Κραφτ! Νομίζω πως είσαι πολύ τυχερός που δεν έχω αλλάξει γνώμη!»

«Ναι, είμαι πραγματικά τυχερός!» της απάντησε και την έκλεισε στην αγκαλιά του.

25. Χριστούγεννα 1990, Ντίσελντορφ

Δέκα μήνες αργότερα, η Μαρίτα δούλευε για τη σειρά του ZAUBER κάτω από τις σκηνοθετικές οδηγίες του Μίρο. Το διαζύγιό του είχε μόλις βγει και ο ίδιος ανυπομονούσε να γνωρίσει τη Μαρίτα στους δικούς του. Στην ανάπαυλα των γυρισμάτων για τις χριστουγεννιάτικες διακοπές τής πρότεινε να επισκεφτούν το Ντίσελντορφ.

«Ευκαιρία να γνωρίσεις τη βορειοδυτική πλευρά της Γερμανίας, και μαζί με αυτήν και την οικογένειά μου» της είπε σε ανύποπτο χρόνο.

Η Μαρίτα τον κοίταξε διστακτικά.

«Δεν βλέπω να χαίρεσαι και πολύ».

«Δεν είναι αυτό. Απλώς δεν μεγάλωσα κάτω από τις καλύτερες οικογενειακές συνθήκες. Η ιδέα και μόνο να γνωρίσω τους δικούς σου μου προξενεί αμηχανία.»

«Ο πατέρας μου είναι πολύ πράος άνθρωπος. Ένας σεβάσμιος κύριος με γυαλιά και γκρίζα μαλλιά. Η μητέρα μου, ξέρεις, παλιά ήταν ηθοποιός, είναι λίγο απόλυτη. Στην αρχή μπορεί να σε τρομοκρατήσει, στο τέλος όμως θα τα βρείτε οι δυο σας».

«Αυτό το λες για να με καθησυχάσεις;»

«Εδώ τα έβγαλες πέρα μαζί μου, στη μητέρα μου θα κολλήσεις; Εγώ πιστεύω πως θα την κάνεις ό,τι θέλεις. Η γοητεία σου δεν θα την αφήσει αδιάφορη».

«Με δουλεύεις; Η γοητεία μου, όπως λες, πιάνει μόνο στους άντρες!»

«Ένας καλός λόγος να παντρευτούμε λοιπόν. Αν σε αλυσοδέσω, η ανθρωπότητα δεν θα διατρέχει κανένα κίνδυνο».

Η Μαρίτα γέλασε και χώθηκε στην αγκαλιά του.

«Θα δεις, όλα θα πάνε καλά» είπε ανάλαφρα ο Μίρο, αν και δεν ένιωθε απόλυτα σίγουρος, γι' αυτό άλλωστε δεν είχε ειδοποιήσει τους δικούς του. Η μητέρα του ήταν πολύ δύσκολος χαρακτήρας.

Έτσι λοιπόν, όταν το απόγευμα της προηγούμενης ημέρας των Χριστουγέννων έφτασαν στο αεροδρόμιο του Ντίσελντορφ, ο Μίρο φρόντισε το ταξί να τους πάει κατευθείαν στο Λοχάουζεν στο σπίτι που κάποτε μοιραζόταν με την Κατρίνα και πλέον είχε αποκλειστικά δικό του μετά το διαζύγιο. Έξω η παγωνιά ήταν σχεδόν ανυπόφορη, όμως μέσα στο διαμέρισμα τα πάντα έμοιαζαν βολικά και κουκλίστικα, φτιάχνοντας τη διάθεση του Μίρο και κάνοντας ταυτόχρονα τη Μαρίτα να χαλαρώσει.

Η πρώτη τους επίσκεψη στην παλιά πόλη συνέτεινε στη δημιουργία μιας γαλήνιας ατμόσφαιρας. Τα κτίρια, κατάφωτα και στολισμένα, έμοιαζαν να λούζονται σε ένα μυστηριώδες γοτθικό φως. Το δείπνο σε ένα γνωστό ισπανικό εστιατόριο κάτω από το φως των κεριών έβγαλε τον Μίρο από τις μαύρες σκέψεις διώχνοντας τον πονοκέφαλο που του δημιουργούσε η επικείμενη επίσκεψη. Το κόκκινο ισπανικό κρασί και το ημίφως τον έκαναν να πιστέψει πως τίποτα δεν θα πήγαινε στραβά.

Ανήμερα Χριστούγεννα, έβλεπε πως η ελπίδα του ότι ένα ουδέτερο έδαφος, όπως το πανάκριβο εστιατόριο που γευμάτιζαν αυτή τη στιγμή, θα έσπαγε τον πάγο, αποδείχτηκε μάταιη. Στο γεύμα, που από μόνο του εξέφραζε όλη την υπερβολή που χαρακτήριζε την Άννα Κραφτ, η Μαρίτα έμοιαζε καρφωμένη στη θέση της. Ο Μίρο ήταν σίγουρος πως ένιωθε τόσο άβολα που δεν τολμούσε ούτε μια μπουκιά από την παραγεμισμένη γαλοπούλα να φάει. Την έβλεπε που το βλέμμα της, όταν δεν ήταν καρφωμένο στο πιάτο της, εστίαζε μόνο στον ίδιο ή τον πατέρα του. Ευτυχώς που ο Όττο Κραφτ προσπαθούσε να χαλαρώσει την ατμόσφαιρα ρωτώντας τη για το Βερολίνο, λες και αυτό ήταν μια εξωτική πόλη για την οποία εκείνος δεν γνώριζε το παραμικρό. Κάποια στιγμή ο πατέρας του έκανε το λάθος να τη ρωτήσει για τη σειρά του ZAUBER, την οποία παρακολουθούσε μανιωδώς. Αυτό από μόνο του αποτέλεσε και το κόκκινο πανί για την Άννα Κραφτ.

«Το πραγματικό ταλέντο φαίνεται στο θέατρο. Το σανίδι που λένε! Η τηλεόραση εξωραΐζει. Ένας καλός σκηνοθέτης κάνει θαύματα. Είσαι τυχερή που γνώρισες τον γιο μου». Η προφορά της ήταν βαριά, κάτι που δεν μπόρεσε να αποβάλει στα σαράντα πέντε χρόνια που ζούσε στη Γερμανία. Ίσως γι' αυτό είχε γνωρίσει τόση επιτυχία στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια. Θύμιζε τη Γκρέτα Γκάρμπο. Όταν όμως τα πρότυπα άλλαξαν, πέρασε στο περιθώριο, για όλους πλην του εαυτού της.

Ο Μίρο ήξερε πως δεν το έλεγε ως φιλοφρόνηση, παρά για να προσβάλει τη Μαρίτα.

«Έχω δοκιμαστεί και στο θέατρο. Εξάλλου η υποψηφιότητα της ταινίας και η δική μου στο φεστιβάλ τα λένε όλα» απάντησε χαμογελώντας η Μαρίτα. Ο Μίρο όμως καταλάβαινε πως από μέσα της έβραζε.

«Ο γιος μου αποβλακώνεται τόσο από τις γυναίκες που είμαι σίγουρη πως η επιρροή του στην επιτροπή θα σε ευνόησε».

«Ο Μίρο με καταψήφισε, κι αυτό είναι προς τιμήν του!» την αποστόμωσε η Μαρίτα.

«Προφανώς ήξερε τι έκανε!»

«Μητέρα, αρκετά!» τη διέκοψε εκνευρισμένος ο Μίρο. «Δεν νομίζεις πως είναι η ώρα να περάσουμε στον καφέ; Σε λίγο θα φύγουμε!»

«Τόσο πολύ βιάζεσαι να μείνετε μόνοι; Ούτε τόσος δα χρόνος για την οικογένειά σου πια!»

«Άννα!» Ο Όττο Κραφτ έσμιξε τα φρύδια.

«Πολύ καλά λοιπόν! Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί έκανες τον κόπο να έρθεις. Προφανώς δεν έχεις ανάγκη από την έγκρισή μας. Ούτε περίμενες να επιδοκιμάσουμε την επιλογή σου. Η Κατρίνα τουλάχιστον είχε καταβολές!» Η σκληρή της απάντηση είχε ως μοναδικό αποδέκτη τον Μίρο.

«Η πατρίδα μου, κυρία Κραφτ, είναι γενέτειρα θεών!» σχολίασε κοφτά η Μαρίτα.

«Α, ναι! Παραλίγο να το ξεχάσω. Είσαι Ελληνίδα! Δεν νομίζω πως αυτό και μόνο πρέπει να σε κάνει να νιώθεις περήφανη».

Η Μαρίτα είχε γίνει κατακόκκινη. Προτού τα πράγματα φτάσουν στα άκρα, ο Μίρο αποφάσισε να επέμβει. «Μητέρα, αν οι δικές σου εμπειρίες δεν ήταν οι καλύτερες, δεν φταίνε όλοι οι υπόλοιποι γι' αυτό! Ώρα να φεύγουμε. Αν αποφασίσεις να θυμηθείς τους καλούς σου τρόπους, τηλεφώνησέ μου».

Χαιρετώντας βιαστικά τον πατέρα του ο Μίρο άρπαξε τη Μαρίτα από το χέρι και άφησε πίσω του τη χριστουγεννιάτικη ατμόσφαιρα που σε τίποτα δεν συμβάδιζε με τη δική του διάθεση.

«Συγγνώμη, ήταν ένα φιάσκο!» δικαιολογήθηκε στη Μαρίτα.

Ήταν πια απόγευμα και ξαπλωμένοι στο κρεβάτι χουχούλιαζαν κάτω από το ζεστό πουπουλένιο πάπλωμα.

«Το περίμενα. Αυτό που δεν καταλαβαίνω είναι γιατί με ζηλεύει η μητέρα σου. Δεν με έχει ξαναδεί. Δεν με έχει ξανασυναντήσει. Τι την ενοχλεί; Το ότι είμαι ηθοποιός και το ότι με αγαπάς; Φοβάται μη χάσει και τους δύο ρόλους;»

«Δεν είναι έτσι τα πράγματα, Μαρίτα. Η μητέρα μου νομίζει πως θα με προστατέψει μ' αυτόν τον τρόπο».

«Δεν μου φαίνεται να έχεις ανάγκη προστασίας».

«Μην την παρεξηγείς. Όταν θα κάτσει να σκεφτεί μόνη της τα πράγματα, να τα μηρυκάσει όπως λέει ο πατέρας μου, θα μετανιώσει. Σου είπα, είναι δύσκολος άνθρωπος. Έχει περάσει πολλά».

«Κι αυτό το μένος της εναντίον των Ελλήνων; Τι λόγους έχει να μιλάει έτσι; Σε κάνει να πιστεύεις πως στα νιάτα της ήταν υπέρμαχος των θεωριών του Χίτλερ!»

Ο Μίρο δαγκώθηκε. Μήνες πριν είχε ορκιστεί πως δεν θα έλεγε άλλα ψέματα ούτε θα κρατούσε μυστικά. Και η αλήθεια ήταν πως της είχε εκμυστηρευτεί τη ζωή του. Της είχε πει όλα όσα αφορούσαν την οικογένεια του πατέρα του. Για τη μητέρα του όμως δεν είχε αποκαλύψει τίποτα παραπάνω από αυτά που γνώριζαν όλοι. Μια καλή ηθοποιός, που όμως το άστρο της έσβησε νωρίς. Είχε φτάσει η ώρα να πει και τα υπόλοιπα.

«Δεν έχει καλές αναμνήσεις από την Ελλάδα. Τα παιδικά της χρόνια δεν ήταν ρόδινα» είπε μαγκωμένα.

«Θέλεις να πεις πως η μητέρα σου έζησε στην Ελλάδα;» ρώτησε απορημένη η Μαρίτα.

«Η μητέρα μου είναι Ελληνίδα» δήλωσε ο Μίρο, κι ένιωσε την απότομη ησυχία να τους τυλίγει σαν ομίχλη.

«Δηλαδή, είσαι μισός Έλληνας; Πώς γίνεται; Γιατί δεν μου το είπες;»

«Δεν το έκανα επίτηδες. Βλέπεις, ποτέ δεν αισθάνθηκα και μισός Έλληνας! Η μητέρα μου έχει ξεχάσει εντελώς τη χώρα που τη γέννησε. Δεν την άκουσα ποτέ να μιλάει ελληνικά. Δεν θέλησε ποτέ να μου μάθει ούτε λέξη. Ακόμη και όταν της ανακοίνωσα πως θα αναλάμβανα τη θέση στο IDA, προσπάθησε να με μεταπείσει, κι όταν είδε πως δεν γινόταν τίποτα, κάναμε τρεις μήνες να μιλήσουμε».

«Απίστευτα όλα αυτά. Δεν το περίμενα! Μα, δεν έχει συγγενείς στην Ελλάδα;»

«Οι γονείς της έχουν πεθάνει. Τον πατέρα μου τον γνώρισε στον Πειραιά, κι έφυγαν μαζί όταν οι Γερμανοί αποχωρούσαν από την Ελλάδα».

«Πού γεννήθηκε η μητέρα σου;»

«Σ' ένα χωριό κοντά στην Πάτρα. Ο πατέρας της ήταν σταθμάρχης, κι άλλαξαν πολλές φορές τόπο διαμονής. Δεν ξέρω τίποτα παραπάνω. Για τη μητέρα μου, η ζωή της ξεκίνησε στη Γερμανία».

«Δεν νομίζω πάντως να έρθει στον γάμο μας».

«Μπα, ποτέ δεν χάνει ευκαιρία να κάνει δημόσια εμφάνιση. Αν και εγώ θα προτιμούσα να κάνουμε μια ήσυχη τελετή οι δυο μας».

«Θα ήθελα να είναι και ο Στράτος μαζί μας. Μακάρι να μπορούσαμε να παντρευτούμε σε ένα ξωκλήσι στον Λόγγο!»

«Και ο πατέρας σου;»

«Θα τα έβρισκαν σε πολλά με τη μητέρα σου. Αυταρχικοί και οι δυο τους. Όχι όμως. Θα ήταν το τελευταίο πρόσωπο που θα επιθυμούσα σε μια τέτοια στιγμή. Με έχει ξεγράψει, κι έχω κάνει κι εγώ το ίδιο».

«Βλέπεις τελικά πως κανείς δεν είναι άγιος. Αυτό όμως εμάς δεν μας ενδιαφέρει, έτσι; Κανένας δεν μπορεί να μας εμποδίσει». Ο Μίρο ήταν βέβαιος πως η σιγουριά του θα διέλυε και τις αμφιβολίες της Μαρίτας.

26. Τέλη Δεκεμβρίου 1990

Μερικές φορές είναι επικίνδυνο να προκαλείς τη μοίρα. Ο Μίρο, χλωμός σαν το κερί, κοιτούσε μια το ρολόι του και μια το ποτήρι που είχε μπροστά του. Θα προτιμούσε να μην είχε επιστρέψει ποτέ στο Ντίσελντορφ, να μην είχε μιλήσει ποτέ στη μητέρα του για τη Μαρίτα. Γιατί αυτά που είχε μάθει ήταν από μόνα τους πράγματα που ξεπερνούσαν κάθε φαντασία. Τι θα έλεγε στη Μαρίτα; Τι μπορούσε να της εξηγήσει; Αμέτρητες ήταν οι στιγμές που μπήκε στον πειρασμό να σηκωθεί να φύγει, να εξαφανιστεί.

Αντί γι' αυτό, παράγγειλε ένα ποτό ακόμη και αναμάσησε τα γεγονότα όπως είχαν εξελιχτεί λίγες ώρες πριν. Είχε αφήσει τη Μαρίτα για ψώνια στην καινούρια πόλη κι ο ίδιος είχε πάει να επισκεφτεί τους δικούς του. Είχε να κάνει μόνο μια απλή ερώτηση στη μητέρα του. Ο γάμος θα γινόταν έτσι κι αλλιώς. Ήθελε μόνο να μάθει αν θα παρευρισκόταν η ίδια, αφού ο Όττο Κραφτ είχε ήδη δηλώσει πως δεν θα έχανε με τίποτα την πιο ευτυχισμένη μέρα του γιου του.

Με το που μπήκε στο μεγαλόπρεπο σαλόνι, ο Μίρο κατάλαβε πως ο χρόνος αφήνει κάποια πράγματα αναλλοίωτα. Αν και είχε μόλις έξι μήνες να επισκεφτεί το πατρικό του, προφανώς είχε ξεχάσει την ατμόσφαιρα μαυσωλείου που απέπνεε ο χώρος. Κάθε ελεύθερη επιφάνεια στους τοίχους και τα βαριά έπιπλα ήταν βαρυφορτωμένη με φωτογραφίες από την εποχή που η Άννα Κραφτ μεσουρανούσε στο θέατρο. Κάθε ρόλος που είχε παίζει έμοιαζε αποτυπωμένος από τον φωτογραφικό φακό κατά τέτοιο τρόπο, ώστε κανείς να μην ξεχνάει πως μόνο η κυρία Κραφτ ήταν το αστέρι, μια ντίβα άλλων εποχών. Άλλες οικογένειες έχουν ενθύμια από την κοινή τους ζωή, τα παιδικά χρόνια των βλασταριών τους, εκδρομές, συγκεντρώσεις. Στην οικογένεια Κραφτ, πατέρας και γιος έμοιαζαν μορφές που το σώμα τους υπήρξε αδύνατον να αποτυπωθεί στο φωτογραφικό χαρτί. Μαζί με τις φωτογραφίες από την καριέρα της Άννας υπήρχαν και άλλα ενθύμια, κι αυτά φυλακισμένα σε κορνίζες φορτωμένες βαριά σκαλίσματα. Προσκλησεις από σημαίνοντα δημόσια πρόσωπα, γράμματα θαυμαστών, συλλεκτικά κομμάτια, δώρα από λάτρεις του ταλέντου της, παρατάσσονταν σε ατελείωτες σειρές.

Ο μόνος λόγος που οι γονείς του έμεναν πάντα σε αυτό το μεγάλο σπίτι ήταν γιατί δεν θα μπορούσε η Άννα να λατρέψει τον εαυτό της πουθενά αλλού. Ήταν σκληρό, κι όμως αληθινό. Ο υπερβολικός της ναρκισσισμός είχε

στερήσει τη μητέρα από τον Μίρο. Ίσως γι' αυτό ο ίδιος έκλινε περισσότερο προς τον πατέρα του, εκ φύσεως μειλίχιο και συγκαταβατικό.

«Βρήκες λοιπόν χρόνο για μένα! Είναι πολύ σκληρό για μια μητέρα να βλέπει πως ο μοναχογιός της την έχει βάλει σε δεύτερη μοίρα».

«Ξέρεις πολύ καλά πως αυτό δεν ισχύει. Αν ήταν έτσι, δεν θα βρισκόμουν αυτή τη στιγμή εδώ» της απάντησε χαϊδεύοντάς της τα χέρια.

«Η καλή σου λοιπόν σου επέτρεψε να έρθεις».

«Δεν νομίζω ότι είμαι από αυτούς που ζητάνε άδεια για να πράξουν. Το γνωρίζεις πολύ καλά».

«Σίγουρα. Εμένα τουλάχιστον, δεν με άκουσες ποτέ σου. Διαφορετικά, ούτε στην Ελλάδα θα πήγαινες ούτε και αυτήν θα γνώριζες!»

«Αυτή έχει όνομα. Τη λένε Μαρίτα, Μαρίτα Κερασάρη!» είπε ο Μίρο νευριασμένος.

«Κερασάρη;» επανέλαβε αργά η Άννα. «Ως Στράτου δεν μας τη σύστησες;»

«Είναι το καλλιτεχνικό της. Εσύ τουλάχιστον δεν πρέπει να έχεις τέτοιες απορίες».

«Κερασάρη;» ξαναείπε η μητέρα του, σαν να είχε κολλήσει το όνομα στη γλώσσα της.

«Έχεις κανέναν παλιό γνωστό με αυτό το όνομα;» ρώτησε ο Μίρο. Η σοβαρότητα στο πρόσωπο της μητέρας του πάγωσε το χαμόγελο στα χείλη του.

«Από πού είναι η Μαρίτα σου;» τον ρώτησε απότομα η Άννα.

«Από ένα μικρό χωριό της Αρκαδίας. Δεν καταλαβαίνω όμως, τι σχέση...»

«Ποιο χωριό;»

«Νεροτριβή, αλλά...»

«Είναι η κόρη του Θώδη Κερασάρη; Τη μητέρα της τη λένε Φωτεινή;» τον διέκοψε ενώ το πρόσωπό της είχε πανιάσει.

Ο Μίρο έγνεψε καταφατικά. «Η μητέρα της έχει πεθάνει και με τον πατέρα της, οι σχέσεις τους...» Η φωνή του κόπηκε απότομα καθώς την είδε να βουλιάζει στην πολυθρόνα αναστενάζοντας. Δεν καταλάβαινε τι σχέση είχε η Μαρίτα με τους θεατρινισμούς της μητέρας του. «Μπορείς να μου πεις από πού ξέρεις εσύ τους γονείς της;» ρώτησε, ενώ η φωνή του είχε γίνει πιο ψυχρή κι από ένα κομμάτι πάγο.

«Ο Θώδης Κερασάρης που ήξερα εγώ ήταν ένα γουρούνι! Τόσο όσο και ο πατέρας του». Τα λόγια της έβγαιναν με δυσκολία.

«Τι θέλεις να πεις; Τον ήξερες πότε;»

«Ο πατέρας του παντρεύτηκε τη μητέρα μου!»

«Μα εσύ μου έχεις πει...»

«Η μητέρα μου παντρεύτηκε δεύτερη φορά όταν ο πρώτος της άντρας, ο δικός μου πατέρας, σκοτώθηκε από απροσεξία του στις γραμμές του τρένου, αφήνοντάς τη μ' εμένα μόλις δύο χρονών. Ο Αναστάσης Κερασάρης, ο παππούς της Μαρίτας σου, τη ζήτησε σε γάμο. Ήταν το ιδανικό προζενιό. Μετακομίσαμε στη Νεροτριβή, στο σπίτι των Κερασάρηδων, κι εγώ απόκτησα πατέρα και έναν αδελφό. Ο γιος του Αναστάση με περνούσε μόνο έναν χρόνο».

«Τι σχέση έχει το δικό σου παρελθόν με το δικό μου παρόν; Με τη ζωή τη δικιά μου και της Μαρίτας;» Ο Μίρο κοιτούσε τη μητέρα του χωρίς να καταλαβαίνει.

«Μπορείς να μην με διακόπτεις κάθε λίγο; Πίστεψέ με, η ζωή σ' εκείνο το σπίτι δεν ήταν ρόδινη. Τα χρόνια που πέρασα, δεν θέλω ούτε να τα θυμάμαι. Γι' αυτό τα ξέγραψα. Γελάστηκα, γιατί να που τώρα η κόρη αυτού του αχρείου βρέθηκε μπροστά μου!»

Ο Μίρο, αποφασισμένος να συγκρατηθεί, δεν έδωσε καμία σημασία στον χαρακτηρισμό, αφήνοντας τη μητέρα του να εκτονωθεί.

«Αχρείος ήταν και αυτός και ο πατέρας του! Ο περιβόητος πατριός μου, που από μικρή, μου έκανε όλα τα χατίρια, κι ας μην ήμουν καν δικό του παιδί. Με κανάκευε συνέχεια, με χαϊδολογούσε, με κάθιζε στα πόδια του. Όσο ήμουν μικρή, δεν καταλάβαινα. Καθώς μεγάλωνα, τα χάρδια του μού έφερναν αμηχανία, μέχρι αυτή να γίνει σιχαμάρα και αναγούλα. Αν ζούσε σήμερα, θα τον είχαν κλείσει φυλακή, ειδικά αν ζούσε στη Γερμανία. Γιατί αυτός... αυτός...»

Ο Μίρο θα προτιμούσε να κλείσει τ' αυτιά του, όμως η νοσηρότητα της περιγραφής ήταν σαν να τον έκανε να τα τεντώσει περισσότερο, για να ακούσει το αδιανόητο.

«Η παρθενιά στην Ελλάδα εκείνη την εποχή ήταν η πιο πολύτιμη προίκα για μια κοπέλα, κι εγώ αυτή την προίκα ήταν σαν να την έχασα όταν ο πατριός μου άρχισε να ασελγεί επάνω μου. Δεν ξέρω ακόμη και τώρα αν ήταν άρρωστος ή αν μ' αγαπούσε πραγματικά, πάντως φρόντιζε να τηρεί τα προσχήματα. Η μητέρα μου δεν πήρε τίποτα χαμπάρι. Τουλάχιστον στην αρχή. Δεν ήθελα πια να μένω μόνη μαζί του, όμως πού να πήγαινα, σε ποιον να μιλούσα; Δεν είχα κανέναν, κι αυτός που ήταν σαν αδελφός μου δεν διέφερε σε τίποτα από τον πατέρα του. Με μισούσε. Με ζήλευε και με μισούσε, ενώ εγώ τον αγαπούσα, πρώτα σαν αδελφό, αργότερα σαν άντρα. Ονειρευόμουν πως

μια μέρα ο Θώδης κι εγώ θα παντρευόμασταν και θα φεύγαμε μακριά πλούσιοι κι ευτυχισμένοι. Δεν είχα καταλάβει πως εκείνος είχε βάλει στο μάτι τη Φωτεινή, τη μητέρα της Μαρίτας σου. Άρχισα να ζηλεύω, να ζηλεύω αρρωστημένα. Όσο τα χάδια του πατέρα Κερασάρη μού έφερναν αηδία τόσο το κορμί μου αποζητούσε τον γιο του. Βλέπεις ήταν όμορφος στα νιάτα του! Κι επιπλέον, η μόνη ελπίδα σωτηρίας για μένα».

Ο Μίρο έκανε να διαμαρτυρηθεί, όμως η μητέρα του τον έκοψε.

«Η Φωτεινή δεν τον ήθελε. Χάρηκα, γιατί νόμιζα πως τώρα πια θα με έβλεπε διαφορετικά, όμως του κάκου. Απελπίστηκα, και τότε σκέφτηκα για πρώτη φορά να φύγω. Όμως, τα πράγματα άλλαξαν και πάλι. Ο Θώδης άρχισε να φέρεται αφηρημένα. Εγώ κοκκίνιζα, καθώς σκεφτόμουν πως μπορεί κι αυτός να ένιωθε κάτι για μένα. Γελάστηκα κι απελπίστηκα ξανά. Το μόνο που ζητούσα ήταν η σωτηρία μου. Όσπου ήρθε το μπουλούκι. Ηθοποιοί που γυρνούσαν σαν τους τσιγγάνους πέρασαν από τα μέρη μας. Εγώ ήξερα να ράβω, κι αυτοί ήθελαν κάποια να μπαλώνει και να μεταποιεί τα κοστούμια τους. Αυτό ήταν αρκετό. Το βράδυ που ετοιμαζόμουν να το σκάσω, ο πατριός μου με πήρε είδηση. Στην αρχή με παρακαλούσε, μου έλεγε πως εγώ ήμουν η μόνη του γυναίκα, η μάνα μου δεν του ήταν τίποτα, θα τη χώριζε και θα την έστελνε στον αγύριστο. Άρχισε να με χαϊδεύει και να μου τραβάει τα ρούχα, γελώντας και κλαίγοντας μαζί. Από τη φασαρία, η μάνα μου σηκώθηκε κι ανήσυχη, μπήκε στο δωμάτιο. Τότε κατάλαβα πως ήξερε, το ήξερε και δεν έλεγε τίποτα. Το κατάλαβα όταν την είδα νε πέφτει μανιασμένη επάνω μας για να μας χωρίσει, όχι όμως για να υπερασπιστεί τη δική μου τιμή, αλλά για να εξασφαλίσει τον άντρα της και τον εαυτό της. Οι φωνές μού τρυπούσαν τα αυτιά. Είχα ζαρώσει στη γωνία με τα μάτια ορθάνοιχτα. Άκουσα τα σκυλιά απ' έξω και κατάλαβα πως ο Θώδης είχε γυρίσει από το κυνήγι. Τα βήματά του αντήχησαν βαριά στα σκαλοπάτια, η πόρτα άνοιξε κι άκουσα τις φωνές του. Έβριζε και τραβολογούσε τη μάνα μου. “Σκύλα!” φώναζε σ' εκείνη και σ' εμένα, μέχρι που το όπλο του εκपुरσοκρότησε. Η σφαίρα χτύπησε τον τοίχο. Η μάνα μου ούρλιαζε: “Να φύγεις και να μην ξαναγυρίσεις, αντροχωρίστρα”. Τη μάνα μου δεν την ξαναείδα από τότε».

Η Άννα είχε ξαναβρεί την αυτοκυριαρχία της λες και η ιστορία που είχε μόλις διηγηθεί, αφορούσε κάποια άλλη. Ο Μίρο δεν έβρισκε λόγια. Απλώς τον είχε αποστομώσει.

«Λυπάμαι, αληθινά λυπάμαι, όμως το δικό σου παρελθόν δεν θα χαλάσει τη ζωή μου» της είπε τελικά.

«Κι όμως, αν κάνεις αυτόν τον γάμο, να είσαι σίγουρος πως θα την χαλάσεις». Η φωνή της μητέρας του ακουγόταν ξανά θυμωμένη, τα μάτια της είχαν σκοτεινιάσει απειλητικά, λες και κάποιος καινούριος δαίμονας είχε τρυπώσει στο μυαλό της.

«Τι θέλεις να πεις; Υπάρχει κάτι ακόμη που πρέπει να μάθω;» Ο Μίρο ένιωσε ένα απροσδιόριστο συναίσθημα φόβου.

«Πίστεψέ με, αυτό δεν θα θέλεις να το μάθεις. Έχε μου εμπιστοσύνη και χώρισε αυτή τη γυναίκα, προτού να είναι αργά».

«Δεν βρίσκω τον λόγο» της απάντησε ψυχρά.

«Επιμένεις βλέπω! Πολύ καλά! Αφού το θέλεις, το μαχαίρι θα φτάσει μέχρι το κόκαλο».

«Μητέρα, οι παραδοξολογίες σου δεν με τρομάζουν. Απαιτώ να μιλήσεις καθαρά. Δεν είναι θέατρο εδώ».

«Κι όμως, η ζωή είναι θέατρο και μάλιστα του παραλόγου. Θέλεις να μάθεις περισσότερα; Όμως δεν μπορείς να φανταστείς τη συνέχεια. Όχι, αυτό σίγουρα δεν το μπορείς. Πολλές φορές το μυαλό μου πήγαινε στη Φωτεινή. Από τη μια τη ζήλευα που είχε παντρευτεί τον Θώδη, όπως είχα μάθει από τον μοναδικό συγγενή μου στο χωριό. Θα την είχε σαν πριγκίπισσα, και τι παραπάνω χάρες είχε αυτή από εμένα; Από την άλλη ησύχαζα που τους άφησα όλους πίσω μου, που είχα την ευτυχία να γνωρίσω τον Όττο, τον Γερμανό εχθρό, που όμως με αγάπησε και με στήριξε».

«Αν ο πατέρας μου δεν είχε πρόβλημα, δεν βλέπω τον λόγο...»

«Θα τον δεις τον λόγο!» τον έκοψε και πάλι η Άννα. «Βλέπεις, ο πατέρας σου δεν είχε σίγουρα κανένα πρόβλημα, γιατί απλώς αγνοούσε την ύπαρξή σου! Ακόμη όμως κι αν το ήξερε, αμφιβάλλω αν θα τον ένοιαζε. Πώς θα μπορούσε αλήθεια να νοιαστεί για κάποιον άλλον έξω από τον εαυτό του;»

Ο Μίρο πίστεψε πως παράκουσε. Η γερμανική γλώσσα δεν ήταν η μητρική της Άννας Κραφτ. Ακόμη και μετά τόσες δεκαετίες στη Γερμανία, της ξέφευγαν λάθη. Ένα λάθος ήταν κι αυτό, μια παραδρομή της γλώσσας.

«Τι εννοείς; Ο Όττο...»

«Ο Όττο!» επανέλαβε ανυπόμονα εκείνη. «Ο Όττο όπως και κάθε άντρας γνωρίζει μόνο το σώμα της γυναίκας που είναι δίπλα του, κι έπειτα νομίζει πως εξουσιάζει και το μυαλό και την καρδιά της. Ο πατέρας σου λοιπόν...»

Ο Μίρο είχε καταλάβει επιτέλους τι προσπαθούσε να του πει. Κοίταξε τη γυναίκα που τον είχε γεννήσει με ένα βλέμμα γεμάτο φρίκη.

«Ποτέ δεν θα σου έλεγα το παραμικρό! Δεν υπήρχε λόγος εξάλλου. Εσύ με ανάγκασες».

«Είμαι γιος του Θώδη; Αυτό θέλεις να μου πεις τόση ώρα;» τη ρώτησε αργά, ενώ η φωνή του παλλόταν από την αμφιβολία. «Μα πώς; Όταν εγώ γεννήθηκα, ήσουν στη Γερμανία, παντρεμένη. Μου λες ψέματα. Είσαι ραδιούργα, μητέρα!»

«Θέλεις αποδείξεις; Κάνε λίγη υπομονή ακόμη. Βλέπεις, νομίζεις πως έχεις απαλλαγεί από το παρελθόν, αυτό όμως σε κυνηγάει και τρέχει ξοπίσω σου. Είχαν περάσει ήδη δέκα χρόνια και είχα πιστέψει πια πως τίποτα δεν θα με γύριζε πίσω. Όσπου εκείνη την καταραμένη χρονική στιγμή η μοίρα αποφάσισε πως έπρεπε να ξαναπαίξει μαζί μου, αυτή τη φορά όμως χωρίς επιστροφή. Δεν ξέρεις πώς ένιωσα όταν τον είδα μπροστά μου!»

Ο Μίρο σκεφτόταν πως όλα αυτά ήταν μια καλοστημένη πλεκτάνη, μια πλεκτάνη από την ίδια του τη μητέρα. Δεν την πίστευε ποτέ ικανή για κάτι τέτοιο. Ως πού θα έφτανε αλήθεια;

Εκείνη σαν να είχε καταλάβει πόσο παράλογα ακούγονταν όλα αυτά, του έπιασε το χέρι, όμως ο Μίρο αποτραβήχτηκε λες και τον είχε ακουμπήσει ερπετό.

«Ο Όττο δούλευε τότε στο περιφερειακό νοσοκομείο. Ήταν το 1952, η εποχή που είχα πια αποφασίσει να αφοσιωθώ στην οικογένειά μου. Δηλαδή στον άντρα μου, γιατί παιδιά δεν υπήρχε περίπτωση να κάνουμε».

Ο Μίρο την κοίταξε έκπληκτος.

«Γιατί;» ρώτησε ενώ σκεφτόταν πόσο ανόητο ακουγόταν όλο αυτό.

«Γιατί ο Όττο ήταν στείρος, το μόνο ελάττωμα που του άφησε η παρωτίτιδα που πέρασε σε λάθος ηλικία. Μη με κοιτάξεις έτσι. Σε λίγο θα πειστείς πως δεν σου λέω ψέματα. Εγώ δεν το γνώριζα, βλέπεις, δεν θεώρησε σκόπιμο να μου το πει, από εγωισμό ίσως. Έτσι κι αλλιώς, στην αρχή ήμουν εγώ που δεν ήθελα να κάνουμε παιδιά. Είχα την καριέρα μου που με γέμιζε, βρισκόμουν πάντα ανάμεσα σε θαυμαστές. Για όλα όμως υπάρχει η άνοδος και η πτώση, οι καιροί άλλαζαν ραγδαία. Βλέποντας το μέλλον αβέβαιο, προτίμησα να αποσυρθώ προτού με αποσύρει η αμνησία του κόσμου. Θα γινόμουν μια ευτυχισμένη σύζυγος και νοικοκυρά. Τον πατέρα σου τον αγαπούσα, σε λίγο καιρό όμως άρχισα να επιθυμώ αυτό που μου έλειπε. Ήθελα τόσο ένα παιδί! Δεν το ομολογούσα, αν και τώρα γνωρίζω πολύ καλά πως ο Όττο το είχε καταλάβει και φοβόταν, φοβόταν μήπως τον εγκαταλείψω».

«Ίσως ήταν προτιμότερο να το είχες κάνει!»

«Στην πατρίδα μου λένε πως όποιος είναι έξω από τον χορό, πολλά τραγούδια ξέρει να λέει! Γι' αυτό άσε τις επικρίσεις και άκουσέ με» είπε η μητέρα του γυρεύοντας τη σιωπή του. «Ένα απόγευμα αργά, πέρασα από το νοσοκομείο και τότε... τότε είδα ξαφνικά μπροστά μου τον Θώδη. Είχαμε να ιδωθούμε δέκα χρόνια. Στην αρχή ταραχτήκα. Με έπιασε τρέμουλο όπως τον είδα να βηματίζει πάνω κάτω στον διάδρομο. Νόμιζα πως τα μάτια μου με γελούσαν. Από όλα τα μέρη του κόσμου, τι δουλειά είχε στο Ντίσελντορφ και μάλιστα στο νοσοκομείο που δούλευε ο άντρας μου; Κρύφτηκα σε μια γωνιά και τον παρακολουθούσα. Δεν είχε αλλάξει σχεδόν καθόλου, μάλλον είχε αποκτήσει έναν αέρα -πώς να το πω;- άνεσης. Σκέφτηκα πως όσα λεγόντουσαν, πως δηλαδή πατέρας και γιος έκαναν χρυσές δουλειές από τότε που ξεκίνησε η γερμανική κατοχή στην Ελλάδα, μπορεί και να ήταν αλήθεια. Σκέφτηκα ακόμη πως ήμουν γελοία να κρύβομαι και ή που θα πήγαινα να βρω τον άντρα μου και θα ξεχνούσα πως είδα τον Θώδη ή που θα του μιλούσα. Ήταν εκείνος όμως που με έβγαλε από το δίλημμα και καθόρισε όλη μου τη ζωή» κατέληξε η Άννα κοιτάζοντας τον γιο της στα μάτια.

Ο Μίρο περίμενε βουβός τη συνέχεια, αν και φαινόταν ότι η θανατική του καταδίκη είχε υπογραφεί εν αγνοία του.

«Προτού προλάβω να κάνω μπρος ή πίσω, τον είδα που στράφηκε σαν κάποιος που αντιλαμβάνεται πως τον παρακολουθούν, και με γρήγορα βήματα ήρθε προς το μέρος μου. Ούτε που κουνήθηκα από τη θέση μου. Είχα κοκαλώσει, εγώ που ήμουν συνηθισμένη επί πέντε χρόνια να ζω και να αναπνέω μπροστά σε εκατοντάδες θεατές. Δεν ήμουν η Άννα Κραφτ, είχα γίνει ξανά η Τασούλα Αναβρυττού, που είχε ανοίξει τα μάτια της με τρόπο αλλά και θαυμασμό απέναντι στο κρυφό της απωθημένο. Ήρθαμε αντιμέτωποι. Τα μάτια του με έψαξαν σαν κάτι να αναζητούσε επάνω μου. Με ρώτησε σε αρκετά καλά γερμανικά αν γνωριζόμασταν από κάπου. Από τη σαστιμάρα μου νόμισα πως παραγνώρισα. Πού τα είχε μάθει ο Θώδης τα γερμανικά; Πότε;. Με πρόλαβε, είπε το όνομά μου, -Τασούλα-, και με ρώτησε τι γύρευα εκεί. Του απάντησα ψέματα, δεν ήθελα να ξέρει πως ήμουν γυναίκα Γερμανού γιατρού. Στην πραγματικότητα όμως είχα ξαναγίνει δεκαοκτώ χρονών και είχα κοκκινίσει όπως τότε. Συνήλθα απότομα, δεν ήθελα να μας πάρει κανένα μάτι. Του απάντησα αόριστα πως έκανα κάποιες εξετάσεις, και τότε εκείνος κοίταξε το ρολόι του και μου έδωσε μια κάρτα με τη διεύθυνση του ξενοδοχείου του. Έφυγα τρέχοντας να συναντήσω τον άντρα μου, αλλά την κάρτα δεν την πέταξα παρόλο που έτσι έπρεπε να κάνω. Ο Όττο είχε εφημερία, θα γύριζε το πρωί. Μου έδωσε τα αποτελέσματα των

γυναικολογικών μου εξετάσεων κι έφυγα σαν να μην είχε συμβεί τίποτα. Επέστρεψα στο σπίτι μου και για πρώτη φορά στη ζωή μου γέμισα ένα ποτήρι κονιάκ, ζάρωσα στον καναπέ, κι άρχισα να πίνω. Είχα κάθε λόγο εξάλλου. Από τη μια οι εξετάσεις μου έδειχναν πως ήταν όλα φυσιολογικά, από την άλλη κοίταζα ξανά και ξανά την κάρτα του ξενοδοχείου, έλεγα θα τη σκίσω και θα ξεχάσω τον Θώδη, την Ελλάδα, το παρελθόν. Όμως την διεύθυνση την είχα μάθει απ' έξω, ήταν μάταιο». Η Άννα σταμάτησε και τον κοίταξε.

Ο Μίρο φοβήθηκε πως η μητέρα του θα καταλάβαινε το μίσος που σαν δαιμόνιο άρχισε να γεμίζει την καρδιά του.

«Δεν μιλάς, κι όμως ανυπομονείς, όπως ανυπομονούσα κι εγώ να τον συναντήσω. Όσο κι αν έλεγα στον εαυτό μου άλλα! Δεν νομίζω όμως πως σε ενδιαφέρουν τα υπόλοιπα».

«Τότε, τότε εγώ και η Μαρίτα...»

«Εσύ και η Μαρίτα είσατε αδέρφια. Από διαφορετικές μάνες, έχετε όμως τον ίδιο πατέρα».

«Όχι!» φώναξε ο Μίρο και πετάχτηκε όρθιος.

«Ακόμη δεν με πιστεύεις; Ίσως γιατί δεν σε συμφέρει. Σου χαλάω τα σχέδια. Ρώτα την καλή σου αν γνωρίζει για την Τασούλα Αναβρυττού. Την Τασούλα που έφυγε με το μπουλούκι κι έριξε μαύρη πέτρα πίσω της. Ρώτησέ την λοιπόν, τι περιμένεις;»

«Τα έχεις βγάλει όλα από το μυαλό σου!» της φώναξε έξαλλος ο Μίρο.

Η Άννα βγήκε από το δωμάτιο. Λίγο μετά γύρισε με ένα πάκο χαρτιά. Του έδειξε τις ιατρικές εξετάσεις του Όττο Κραφτ.

«Τις βρήκα εκείνο το ίδιο απόγευμα εντελώς τυχαία. Σκάλιζα θυμωμένη με τον εαυτό μου τα συρτάρια. Έψαχνα να βρω πού είχα βάλει τις ίδιες εξετάσεις που είχα κάνει το προηγούμενο εξάμηνο χωρίς να το ξέρει ο Όττο. Ένα συρτάρι ήταν κλειδωμένο, εκεί φύλαγε ο άντρας μου κάποια σημαντικά χαρτιά. Δεν θυμάμαι πόσο είχα πει, το μόνο που ξέρω καλά είναι πως είχα γεμίσει ξανά το ποτήρι του κονιάκ. Με είχε πιάσει μανία, είχα θυμώσει με τον εαυτό μου αλλά και με τον άντρα μου που αν και γιατρός, δεν ήθελε να κάνει κι εκείνος εξετάσεις. Ήταν μήνες που προσπαθούσαμε να κάνουμε παιδί, ήξερα όμως πως δεν είχα πρόβλημα, τα αποτελέσματα το αποδείκνυαν.

»Σαν τον κλέφτη, έβγαλα το κάτω συρτάρι και με μια λάμα προσπάθησα να ξεπατώσω αυτό που ήταν κλειδωμένο. Το μέταλλο σφήνωσε σε έναν φάκελο, που από το πάχος είχε διπλωθεί ο μισός επάνω, ο μισός κάτω. Τον τράβηξα με μανία, κι αυτός έπεσε στο πάτωμα και το περιεχόμενό του

σκόρπισε ανάκατο. Σιχάθηκα τον εαυτό μου που δεν είχα καμιά εμπιστοσύνη στον άντρα μου, αυτό όμως δεν με εμπόδισε να ψάξω τα χαρτιά. Έτσι βρήκα αυτά που κοιτάξεις εσύ τώρα. Στην αρχή δεν μπορούσα να πιστέψω τι έβλεπα, αλλά τα χαρτιά ήταν αδιάψευστα. Δεν ήταν τόσο το ότι ο άντρας μου ήταν στείρος. Αυτό που με πείραξε ήταν το ότι δεν γνώριζα τίποτα και δεν σκόπευε να μου πει τίποτα. Σαν την τρελή ετοιμάστηκα για να πάω να συναντήσω τον Θώδη. Ήξερα πολύ καλά τι πήγαινα να κάνω!»

Ο Μίρο σάρωσε με το βλέμμα τις γνωματεύσεις που πιστοποιούσαν αμετάκλητα τις αποκαλύψεις της μητέρας του, νιώθοντας τον παγωμένο ιδρώτα να τρέχει στην πλάτη του.

«Δεν αναρωτήθηκες ποτέ γιατί επέμενα να μην πας στην Ελλάδα; Δεν με άκουσες, και κάναμε τρεις μήνες να μιλήσουμε. Τέσσερα χρόνια έμεινες εκεί κι όταν γύρισες πίσω, δόξαζα τον Θεό. Ησύχασα μόνο όταν παντρεύτηκες την Κατρίνα. Όμως τελικά οι φόβοι μου βγήκαν αληθινοί. Κι αν όλα αυτά δεν σου φτάνουν, ρώτησε την καλή σου, αυτή θα βρει την άκρη. Ο πατέρας της είχε έρθει για να κλείσει μια εμπορική συμφωνία, χαρτιά υπάρχουν. Ποτέ δεν είχε ξεχάσει τους φίλους του από την Κατοχή! Ένας Γερμανός λοχαγός που έκανε τότε τα στραβά μάτια στις δουλειές του Θώδη, με το αζημίωτο φυσικά, ήταν πια πολύ γνωστό όνομα στην πόλη μας. Όμως εκείνο το βράδυ, δεν συζητήσαμε τίποτα από όλα αυτά. Εκείνο το βράδυ ήμουν τόσο θυμωμένη που είδα ξανά τον Θώδη σαν σωτήρα μου. Κι εκείνος δεν έκανε τίποτα για να το διαψεύσει. Συναντηθήκαμε και την επόμενη ημέρα. Οι δουλειές του είχαν πάει πίσω λόγω μιας λοίμωξης που βασάνιζε τον φίλο του επιχειρηματία. Αυτός ήταν ο λόγος που είχε πάει στο νοσοκομείο. Το ότι δεν σήμαινα τίποτα για τον Θώδη φάνηκε μια βδομάδα αργότερα, όταν εντελώς ψυχρά μου ανακοίνωσε πως επέστρεφε στην Ελλάδα. Θυμάμαι ακόμη το δήθεν έκπληκτο ύφος του. “Πώς σου ήρθε στο μυαλό ότι θα άφηνα τη γυναίκα μου για χάρη σου;” Μου το πέταξε κατάμουτρα σαν να με έφτυνε. Σαν να ήμουν μια πόρνη που του πρόσφερε φτηνές υπηρεσίες. Κι έτσι αισθανόμουν, μέχρι που κατάλαβα πως ήμουν έγκυος. Ενδόμυχα αυτό επιδίωκα, μόνο που δεν είχαν έρθει όλα όπως τα είχα σχεδιάσει. Ο Όττο δεν είπε τίποτα, αποδέχτηκε την εγκυμοσύνη μου κι εγώ δεν του μίλησα ποτέ. Το δικό μου ψέμα πλήρωνε το δικό του».

Ο Μίρο κάρφωσε το βλέμμα του στα στεγνά μάτια της μητέρας του. Δεν περίμενε να κλάψει, δεν περίμενε τίποτα. Όπως πάντα είχε ρίξει το φταίξιμο σε άλλους ώμους.

Ακόμη κι αν τον ρωτούσε κάποιος, ο Μίρο δεν ήξερε να πει πόσο είχε πει. Δυστυχώς για αυτόν, το μυαλό του δεν είχε θολώσει, λες και κάθε καινούριο ποτήρι τού έδινε μεγαλύτερη διαύγεια. Στο κεφάλι του στριφογύριζε η φράση: “πουτάνα θα γίνεις σαν τη θεια σου!” που η Μαρίτα ντροπιασμένη του εξομολογήθηκε πως της είχε πετάξει κατάμουτρα ο πατέρας της όταν του είχε δηλώσει πως θα γινόταν ηθοποιός. Ο δικός της πατέρας που ήταν και δικός του! Είχε πάει με την αδελφή του! Πώς ήταν δυνατόν να παντρευτούν, να κάνουν δική τους οικογένεια;

Και μόνο αυτές οι σκέψεις τού έφερναν ναυτία. Το κακό ήταν πως παρέμενε νηφάλιος. Σε λίγη ώρα θα συναντούσε τη Μαρίτα και τότε τι θα της έλεγε, τι από όλα αυτά θα της αποκάλυπτε; Τίποτα, δεν θα έλεγε απολύτως τίποτα. Την αγαπούσε τη Μαρίτα, την αγαπούσε όσο δεν πίστευε πως θα αγαπούσε γυναίκα!

27. Φεβρουάριος 1991, Βερολίνο

Το ένστικτο της Μαρίτας επιβεβαιωνόταν. Από τη στιγμή που είχε πρωτοδεί εκείνη την τρομερή γυναίκα, δεν μπορούσε να βγάλει από το μυαλό της πως κάτι ακολουθούσε λάθος δρόμο. Μια γυναίκα δράκος, που ακόμη και το βλέμμα της ήταν ικανό να υπνωτίσει το ανυποψίαστο θύμα. Αυτή την εντύπωση της είχε δημιουργήσει η Άννα Κραφτ.

Ο Μίρο είχε αλλάξει, είχε γίνει απόμακρος. Με το που γύρισαν πίσω στο Βερολίνο, όλα άρχισαν να κυλούν διαφορετικά, σαν να είχε σπάσει ο κρίκος που τους συνέδεε. Δεν ήξερε πώς έπρεπε να αντιμετωπίσει την καινούρια κατάσταση. Ο Μίρο ήταν γεμάτος υπεκφυγές. Ξαφνικά της παρουσίασε ένα επαγγελματικό ταξίδι στην Πράγα. Με φωνές και υπερβολικό στρεσάρισμα είχε ολοκληρώσει τα τελευταία επεισόδια της τηλεοπτικής σειράς και της είχε ανακοινώσει πως θα έλειπε για ένα διάστημα χωρίς να της προτείνει να πάει μαζί του. Ούτε καν μπορούσε να θυμηθεί ποια ήταν η τελευταία φορά που την είχε φιλήσει, πόσο μάλλον τότε είχαν κάνει έρωτα. Μετά την επιστροφή τους στο Βερολίνο, προφασιζόταν πάντα πόσο κουρασμένος ένιωθε, πόσο πρεσαρισμένος από όλες τις δουλειές που του είχαν φορτώσει. Η ιδέα της δικής τους οικογένειας δεν συζητιόταν καν, το κοινό τους μέλλον έμοιαζε ουτοπία.

Μετρούσε τον χρόνο περιμένοντας τον Μίρο να επιστρέψει, με το κακό προαίσθημα πως η σχέση τους αργοκυλούσε προς τη θανατική καταδίκη.

Μια μέρα η Στεφανία σκαλίζοντας τα αρχεία του ZAUBER ανακάλυψε κάτι παλιές φωτογραφίες της Άννας Κραφτ. Τις ανατύπωσε και τις έδωσε στη Μαρίτα, χαριτολογώντας σχετικά με τη μέλλουσα πεθερά. Η Μαρίτα δεν έκανε κανένα σχόλιο. Ούτε καν είχε αναφέρει τη φθίνουσα πορεία της σχέσης της, ο καθένας είχε τα δικά του προβλήματα να λύσει. Η Στεφανία, διανύοντας τους τελευταίους μήνες της εγκυμοσύνης, δεν χρειαζόταν να στενοχωριέται για κάτι που δεν την αφορούσε.

Κάθε βράδυ η Μαρίτα περίμενε το ξημέρωμα μιας ακόμα ημέρας που θα συντόμευε την επιστροφή του Μίρο. Κάθε βράδυ κοιτούσε τις φωτογραφίες κακίζοντας την Άννα Κραφτ. Είχε όλο τον χρόνο να παρατηρήσει το πρόσωπό της, που όμως δεν της θύμιζε τον Μίρο, παρά κάτι διαφορετικό.

Επιτέλους, είχε φτάσει η μέρα που ο Μίρο θα επέστρεφε. Η Μαρίτα τον περίμενε αργά το βράδυ. Δεν είχε όρεξη αλλά ούτε και μυαλό να ασχοληθεί με κάτι ουσιαστικό, η ανησυχία της της έτρωγε τα σωθικά. Το απόγευμα, χωρίς

να ξέρει και η ίδια γιατί βασάνιζε τον εαυτό της με αυτό τον τρόπο, έβγαλε ξανά εκείνες τις τρεις φωτογραφίες της Άννας Κραφτ και με τη βοήθεια ενός μεγεθυντικού φακού, τις κοίταξε προσεκτικά. Ξαφνικά το πρόσωπό της χλώμιασε. Άνοιξε την τσάντα της, πήρε την ατζέντα της, κι έψαξε στην κρυφή θήκη. Έβγαλε την κιτρινισμένη φωτογραφία που της είχε χαρίσει ο Στράτος και κάτω από το φακό, εστίασε την προσοχή της στους κόκκους του χαρτιού. Δεν υπήρχε καμία αμφιβολία, όσο κι αν στην αρχή αρνιόταν να το πιστέψει. Η Άννα Κραφτ και η Τασούλα Αναβρυττού ήταν ένα και το αυτό πρόσωπο. Ενώ στο μυαλό της κυριαρχούσε η εικόνα της φοβερής κυρίας Κραφτ, ξεκάρφωτα κι ασύνδετα ξεπρόβαλλαν από το πουθενά κομματιασμένες φράσεις: *“Γεννήθηκε στην Πάτρα. Τον πατέρα μου τον γνώρισε στον Πειραιά. Ο δικός της πατέρας σκοτώθηκε. Ήταν σταθμάρχης. Έφυγε με το μπουλούκι”*. Και η επωδός: *“Πουτάνα θα γίνεις σαν τη θεια σου;”*

Ζαλισμένη, άφησε τις φωτογραφίες στη άκρη κι έπιασε τους κροτάφους της με τα δυο της χέρια. Χρειαζόταν λίγη ηρεμία για να σκεφτεί. Ποια λογική υπήρχε; Ο Θώδης κι η Τασούλα είχαν μεγαλώσει σαν αδέρφια. *«Σαν αδέρφια»* επαναλάμβανε στον εαυτό της, μέχρι που και η ίδια δεν άκουγε τη φωνή της, καθώς η κούραση έφερε έναν ύπνο βαρύ σαν τον θάνατο. Στο όνειρό της είδε τον Μίρο να έχει επιστρέψει και να της δίνει ένα κόκκινο τριαντάφυλλο.

Άνοιξε τα μάτια και το μόνο που διέκρινε μπροστά της ήταν το τριαντάφυλλο που έμοιαζε πετρωμένο.

Ένα τριαντάφυλλο από το Κάρλοβι Βάρι, σκέφτηκε μέσα στη θολούρα του ύπνου. Πέτρωσε κι αυτό σαν τις καρδιές μας.

Ο Μίρο είχε επιστρέψει. Καθόταν δίπλα της. Τα μάτια τους συναντήθηκαν. Σκέφτηκε πόσο πολύ θα ήθελε να είχε κάνει αυτό το ταξίδι μαζί του. Τα μοναχικά της βράδια ονειρευόταν πως περπατούσαν στη γέφυρα του Καρόλου, με τα χέρια τους σφιχτά το ένα μέσα στο άλλο. Τώρα τα χέρια του Μίρο κρατούσαν τις φωτογραφίες, ο ίδιος όμως κοιτούσε αλλού. Φαινόταν εξαντλημένος από μια κούραση περισσότερο ψυχική παρά σωματική. Ψιθύρισε το όνομά της κι εκείνη έγειρε και ακούμπησε το κεφάλι της στα πόδια του. Οι φωτογραφίες έπεσαν στο πάτωμα. Ένιωσε το χέρι του ανάμεσα στα μαλλιά της, να ξυπνάει τις αισθήσεις της βασανιστικά. Σαν τη γάτα έτριψε το πρόσωπό της στα πόδια του και της φάνηκε να ανταποκρίνεται στο άγγιγμά της. Άρχισε να λύνει τη ζώνη του παντελονιού του, τα χέρια του όμως τη σταμάτησαν. Τα γκρίζα μάτια της καρφώθηκαν απορημένα στα δικά του.

«Γιατί, Μίρο;»

«Εσύ τι νομίζεις;» τη ρώτησε με τη σειρά του.

«Η μητέρα σου είναι η χαμένη μου θεία. Είτε τη λένε Άννα είτε Τασούλα, μου κάνει το ίδιο».

«Δεν έχει σημασία, Μαρίτα. Δεν έχει καμία σημασία πια!»

Η Μαρίτα δεν είχε δει ποτέ τον Μίρο τόσο παραιτημένο. Τον είχε γνωρίσει πεισματάρη, άνθρωπο που για να κάνει πίσω, θα έπρεπε να έχει καταποντιστεί το σύμπαν. Ο φόβος πάγωσε την καρδιά της. Είχε πολύ καιρό να κλάψει για τον εαυτό της. Τα δάκρυα πλημμύρισαν τα μάτια της κι έτρεχαν ασταμάτητα, αντί όμως να τη λυτρώσουν, το βάρος της γινόταν μεγαλύτερο.

«Βοήθησέ με!» τον παρακάλεσε. «Πες μου τι άλλαξε!»

«Εκείνη μου αποκάλυψε κάτι εξωφρενικό» ήταν το μόνο που της απάντησε.

Τον κοίταξε χωρίς να καταλαβαίνει. Τον έχανε! Τον έχανε, και δεν γνώριζε τον λόγο!

Ο Μίρο τη φίλησε τρυφερά στο μέτωπο. Έπειτα της χάιδεψε τα μαλλιά και την έκλεισε στην αγκαλιά του.

«Δεν το πίστεψα! Ούτε αυτή τη στιγμή μπορώ να το πιστέψω. Είναι δυνατόν όμως να μου λέει ένα τόσο φρικτό ψέμα; Ξέρεις τι μου εκμυστηρεύτηκε;»

Η Μαρίτα σκέφτηκε πως ό,τι και να της έλεγε ο Μίρο δεν μπορούσε να είναι τόσο φρικτό όσο αυτό που ξαφνικά φώλιασε σαν υποψία στο μυαλό της. Χαμένες αγάπες, κρυφά πάθη, εκδίκηση, οργή.

«Είμαστε αδέρφια, Μαρίτα! Η μητέρα μου και ο πατέρας σου είχαν σχέσεις».

«Όχι!» Το ουρλιαχτό της Μαρίτας ξέσκισε την ησυχία της τελευταίας βραδιάς του χειμώνα.

28. Φθινόπωρο 1999, Μπρνο

Ο άντρας έριξε μια τελευταία ματιά στο λιτό δωμάτιο. Δεν ήταν και ο καλύτερος τρόπος να τελειώσεις τη ζωή σου: σε έναν κρατικό οίκο ευγηρίας, χωρίς έναν δικό σου άνθρωπο, μακριά από την πατρίδα σου. Κοίταξε το γαλήνιο πρόσωπο του γέρου, λες και ήθελε να βεβαιωθεί πως τα μάτια του παρέμεναν σφαιλιστά. Το δέρμα του έμοιαζε με αρχαία περγαμηνή, το σώμα ισχνό και κυρτό, η σάρκα ζαρωμένη κι αυτή πάνω στα κόκαλα.

Έκλεισε μαλακά την πόρτα πίσω του, σαν να μην ήθελε να ταράξει τον αιώνιο ύπνο του ανθρώπου του οποίου είχε γίνει ο αυτόκλητος εξομολογητής την τελευταία εβδομάδα. Προχώρησε στον διάδρομο που μύριζε γεράματα, κάτουρο και ξινίλα, φροντίζοντας τα αθλητικά του παπούτσια να κάνουν τον ελάχιστο δυνατό θόρυβο. Η αποστολή του είχε τελειώσει. Αν έπαιζε σωστά τα χαρτιά του, θα ήταν ο μόνος που θα έβγαине κερδισμένος.

Μπήκε στο δωματιάκι των νοσοκόμων και με ικανοποίηση διαπίστωσε πως δύο ζευγάρια μάτια τον κοίταζαν με το ξελιγωμένο ύφος της επαρχιώτισσας που μυρίζεται το αρσενικό. Το Μπρνο δεν ζούσε στους φρενήρεις ρυθμούς της Πράγας και οι ασήμαντες νοσοκόμες έψαχναν πάντα την ευκαιρία που θα τις έβγαζε από τη μιζέρια τους. Τα σκούρα μάτια του καρφώθηκαν στη λιγότερο άχαρη από τις δύο. Αυτόματα το ύφος του άλλαξε, το πρόσωπο του μεταμορφώθηκε σε μάσκα βουβής λύπης. Επιστρατεύοντας τις κατάλληλες λέξεις από το ισχνό του λεξιλόγιο στα τσέχικα, πληροφόρησε την κοπέλα πως ο παππούς στο δωμάτιο τρία είχε εγκαταλείψει τον μάταιο αυτό κόσμο. Για μια στιγμή αισθάνθηκε κάτι που θα μπορούσε να περάσει για θλίψη, καθώς η ανάμνηση παιδιάστικων φωνών γύρω από το τζάκι ήρθε και πάλι να στοιχειώσει το μυαλό του. Τις μισούσε αυτές τις απρόβλεπτες αδυναμίες του. Έτριψε δυνατά τους κροτάφους του μέχρι που ο φυσικός πόνος έστειλε στα κατάβαθα τη μαυρίλα του παρελθόντος.

Έμεινε τυπικά στο Μπρνο άλλες δύο μέρες. Ο γέρος είχε αφήσει κάποια χρήματα για να γίνει η κηδεία του. Μετά από αυτό, έχοντας τελειώσει μια και καλή με τα θλιβερά καθήκοντα του καλού παιδιού και αφού μοίρασε υποσχέσεις στο θηλυκό προσωπικό του γηροκομείου, γύρισε στην Πράγα, όπου μπλέχτηκε πάλι στα αδιέξοδα δρομάκια, μέχρι που βρέθηκε στο Πάβελ. Θυμήθηκε χαμογελώντας πώς το ένστικτό του και μόνο τον είχε κάνει δέκα

μέρες πριν να περάσει το κατώφλι του εστιατορίου. Μάλλον ήταν η σύμπτωση του ονόματος που οδήγησε τα βήματά του στο σωστό σημείο.

Δέκα μέρες πριν, είχε μόλις φτάσει στην Πράγα μετά από ένα αρκετά μεγάλο ταξίδι. Η μηχανή του δεν ήταν και από τα πιο ακριβά μοντέλα, αποτελούσε όμως το ιδανικό μέσο για τη ζωή που είχε επιλέξει. Η τελευταία του κατάκτηση, κατά εικοσιοκτώ χρόνια μεγαλύτερή του, του την είχε προσφέρει για τα γενέθλιά του. Όχι πως ήταν πραγματικά εκείνη η μέρα που είχε σημαδέψει την άφιξή του στον κόσμο, αλλά πώς αλλιώς θα κέρδιζε κάτι από την υπομονή που είχε επιδείξει με τη γριά κότα;

Η πληθωρική πενηντάρα Τσέχα που ήρθε να τον καλωσορίσει και να πάρει παραγγελία τού χαμογέλασε πλατιά. Σίγουρα η εμφάνισή του δεν θα την είχε αφήσει ασυγκίνητη. Παρατηρώντας το ζεστό περιβάλλον, τον τακτοποιημένο χώρο και την επίπλωση, κατέταξε το εστιατόριο στα καλά, όχι όμως και στα πολυτελείας. Σκέφτηκε πως αν της έκανε τα γλυκά μάτια, θα εξασφάλιζε φαγητό και στέγη για τις επόμενες ημέρες. Το σώμα του ανάσταινε και πεθαμένους, του είχε πει η πρώτη του βίζιτα, στα δέκα πέντε του. Τότε που το είχε μόλις σκάσει από τη στέγη ανηλίκων, μη σκοπεύοντας να ξαναπέσει στα σκατά. Οι παιδικές του αναμνήσεις ήταν από ιδρύματα παντός τύπου και οι γονείς πάντα απόντες. Τη μητέρα του τη θυμόταν σαν μια μακρινή ανάμνηση στα σύνορα της Ελλάδας. Την είχε γνωρίσει τη μιζέρια και δεν ήθελε να ξαναπέσει στα ίδια σκατά σαν τους αλητάμπουρες μικροαπατεώνες, τις παρέες της εφηβείας του. Χαμογέλασε ικανοποιημένος από τον εαυτό του. Είχε διανύσει μεγάλη απόσταση μεταφορικά και κυριολεκτικά. Από μια παρόρμηση της στιγμής έφτασε μέχρι την Τσεχία, ίσως γιατί ό,τι του είχε απομείνει από τα χρόνια της αθωότητας ήταν τα παραμύθια για τον καλό παππού στο Μπρνο.

Ο άντρας ανακάτεψε τα μαλλιά του που θύμιζαν ώριμο στάχυ και κάρφωσε το βλέμμα του, ελαφρώς ονειροπόλο, στην τρομερή ματρόνα, μέχρι που είδε τη βέρα στο χέρι της και κατάλαβε πως προφανώς υπήρχε σύζυγος. Απτόητος έδωσε την παραγγελία του και βλέποντας τα οπίσθια της κυρίας να απομακρύνονται, σκέφτηκε πως αργά ή γρήγορα κάτι άλλο θα μηχανευόταν.

Μόλις είχε περάσει από τη γευστική σούπα μπρόκολο σε μια ποικιλία κρεάτων σερβιρισμένη σε πηλίνο μαζί με λαχανικά όταν η πόρτα άνοιξε και ένας ψηλόλιγνος νεαρός μπήκε σαν σίφουνας και χάθηκε στην κουζίνα. Αν δεν διέκρινε την ομοιότητα, θα υπέθετε πως η καινούρια άφιξη πήγαινε γυρεύοντας. Στο μεταξύ, έβαλε μπροστά το κόλπο νούμερο δύο. Έβγαλε από την εσωτερική τσέπη του μπουφάν του το δημοσιογραφικό μαγνητόφωνο και

το μπλοκ των σημειώσεων. Θα προτιμούσε έναν φορητό υπολογιστή, που σίγουρα θα δημιουργούσε περισσότερη εντύπωση, όμως παραήταν έξοδο για το βαλάντιό του.

Η μηχανή νούμερο δύο ήταν απλώς η δημιουργία εντυπώσεων: ο κόσμος επιδιώκει πάντα να βρίσκεται στο επίκεντρο της δημοσιότητας. Τι πιο απλό από το να παρουσιαστεί σαν δημοσιογράφος, αοριστολογώντας σχετικά με τη συγγραφή άρθρων ταξιδιωτικών και μη, τα οποία υποτίθεται πως πουλούσε με το κομμάτι. Οι γκόμενες πάντως ψάρωναν έτσι.

Κατέβασε μονορούφι την υπόλοιπη μύρα του κι έγειρε χορτασμένος προς τα πίσω. Το δερμάτινο μπλοκ σημειώσεων, μια περιττή σπατάλη χρημάτων στην οποία υποχώρησε καθώς δεν μπόρεσε να αντισταθεί στον πειρασμό να αγοράσει ένα σημειωματάριο ολόιδιο με εκείνο που χρησιμοποιούσε ο Χέμινγκουεϊ, του υπενθύμιζε πως έπρεπε να πιάσει δουλειά. Έριξε μια γρήγορη ματιά στις κρυπτογραφημένες του σημειώσεις και αναστέναξε ευχαριστημένος. Τα έργα και οι ημέρες του ήταν καταγραμμένα χωρίς να μπορεί κανείς άλλος πέρα από τον ίδιο να βγάλει νόημα.

Νιώθοντας την κούραση του πολύωρου ταξιδιού να βαραίνει τα βλέφαρά του και μην έχοντας κάτι καλύτερο να κάνει, έπιασε να παρατηρεί τον χώρο. Στους τοίχους, παραδόξως, δεν υπήρχαν οι αναμενόμενες καδραρισμένες απόψεις της Πράγας παρά ασπρόμαυρα και έγχρωμα ενσταντανέ από θεατρικές παραστάσεις και ταινίες. Ο ίδιος ενδιαφερόταν ελάχιστα για τις τέχνες εκτός αν είχε να επωφεληθεί κάτι. Όπως στην περίπτωση της δημοπρασίας, θυμήθηκε γελώντας μοναχός του. Σύχναζε τότε στο πολυτελές Ολύμπια, είχε κάτι άκρες με έναν πορτιέρη που τον κερνούσε κανένα καφέ πού και πού. Η η περιέργεια τον είχε κάνει να μείνει στη δημοπρασία. Με το ζόρι κρατιόταν να μην πλειοδοτήσει και αυτός, αλλά δεν είχε μία. Την κότα που αγόρασε το παλιό βιβλιαράκι με την ιδιόχειρη αφιέρωση του συγγραφέα, την είχε βάλει στο μάτι από την αρχή. Μια φτιασιδωμένη γριά που φορούσε ταγιέρ Σανέλ και μια περιουσία σε κοσμήματα. Μια μικρή περιουσία είχε δώσει για το βιβλιαράκι που έμοιαζε φτερό στον άνεμο. Με το πέρας της δημοπρασίας, την πλεύρισε και της σέρβιρε ένα από τα γνωστά του παραμύθια. Πως ήταν λάτρης του διαχρονικού και κάτι άλλες αρλούμπες. Δεν χρειάστηκε και πολύ. Σε μια ωρίτσα η γριά τον οδηγούσε στην ερωτική της φωλιά στο Κολωνάκι. Η κυρία της καλής κοινωνίας είχε άγριες διαθέσεις, κάτι όμως η ταραχή κάτι τα χρόνια, προτού καν την αγγίξει, του έμεινε στα χέρια. Δεν πτοήθηκε, ίσα ίσα που τον βόλεψε. Εξαφάνισε κάθε ίχνος της σύντομης παρουσίας του στο διαμέρισμα, έβγαλε το

άψυχο σώμα στον διάδρομο, ξαπλωμένο με τα κλειδιά στο χέρι ώστε να φαίνεται πως είχε εγκαταλείψει τα εγκόσμια καθώς ξεκλείδωνε την πόρτα, βούτηξε το βιβλιαράκι και το πιο βαρύ κολιέ της κυρίας, και έγινε καπνός.

Η Τσέχα πέρασε ξανά από μπροστά του φωνάζοντας προς την κουζίνα: «Παύλο!»

Στράφηκε προς το μέρος της, παρόλο που ήξερε πως δεν απευθυνόταν στον ίδιο. Ο νεαρός βγήκε φορτωμένος άδεια τελάρα και λίγο αργότερα η γυναίκα, ο νεαρός και ένας άντρας που άκουγε στο όνομα Κώστας μπήκαν κουβαλώντας προμήθειες για το μαγαζί.

Αυτός έσπρωξε στην άκρη τις σημειώσεις του και αποφάσισε να δοκιμάσει την τύχη του. Κάτι μπορεί να κέρδιζε τελικά.

«Παρακαλώ! Τον λογαριασμό!» φώναξε στα ελληνικά.

Η γυναίκα εμφανίστηκε ξανά κοιτάζοντάς τον λες και προσπαθούσε να καταλάβει πώς βρέθηκε εκεί μέσα.

«Μιλάτε ελληνικά;» τον ρώτησε.

«Είμαι Έλληνας» της απάντησε. «Και απ' ό,τι κατάλαβα, έχω το ίδιο όνομα με τον γιο σας! Παύλος Στροφίλης». Έτεινε το χέρι του κι εκείνη, σκουπίζοντας μηχανικά το δικό της στην ποδιά της, δέχτηκε τη χειραψία με ένα πλατύ χαμόγελο.

«Παύλο!» φώναξε τον γιο της. «Έλα μια στιγμή!»

Λίγη ώρα μετά, οι δυο Παύλοι κουβέντιαζαν σαν παλιοί γνώριμοι. Κι αυτό το κόλπο ήταν δοκιμασμένο. Αρκούσε να κερδίσεις την εμπιστοσύνη κάποιου, κοιτάζοντάς τον στα μάτια και προσποιούμενος πως ακούς την πιο συναρπαστική ιστορία του κόσμου. Έτσι έμαθε πως ο Κώστας και η Ανέζα διατηρούσαν μεζεδοπωλείο στην Αθήνα, όταν όμως τα χρέη τούς έπνιξαν, γύρισαν με τον γιο τους στην πατρίδα της Ανέζας. Αντιμετώπισαν πολλές δυσκολίες, αλλά μετά τη Βελούδινη επανάσταση, ένας φρέσκος άνεμος φύσηξε πάνω από τη χώρα. Το καινούριο μαγαζί στην παλιά της πατρίδα πήγαινε μια χαρά και οι Έλληνες πελάτες τους ερχόντουσαν ξανά και ξανά όταν μάθαιναν πως η διάσημη Μαρίτα Στράτου είχε πρωτοδουλέψει μαζί τους στην Αθήνα. Αυτή ήταν και η εξήγηση της εξ ολοκλήρου διακόσμησης με φωτογραφίες της ηθοποιού. Ο Παύλος παρατήρησε με ανανεωμένο ενδιαφέρον το όμορφο πρόσωπο στους τοίχους. Εκείνη τη στιγμή έβαλε ένα ακόμη στοίχημα με τον εαυτό του: πως η επόμενη κατάκτησή του θα ήταν η ίδια η Μαρίτα Στράτου.

Ο γιος της Ανέζας δούλευε νοσηλευτής στο Μπρνο και ήταν ένας συνεσταλμένος νεαρός άντρας που κοκκίνιζε εύκολα, όμως χάρηκε που είχε βρει έναν συμπατριώτη, όχι πολύ μακριά από τη δική του ηλικία. Κάπως έτσι ο τυχοδιώκτης Παύλος Στροφίλης δύο μέρες μετά κατέφθανε στο Μπρνο για να κάνει έκπληξη στον φίλο νοσηλευτή.

Ο παγωμένος αέρας τού μαστίγωσε το πρόσωπο με το που έβγαλε το κράνος της μηχανής. Σήκωσε τα μάτια ψηλά και επιθεώρησε το κτίριο. Αναρωτήθηκε πώς του είχε έρθει του τύπου να δουλέψει εκεί: ή άγιος θα ήταν ή κανένας πολύ μαλάκας. Κι ακόμη, τι είχε πιάσει την αφεντιά του να κουβαληθεί σ' αυτή τη μιζέρια; Ο φίλος Παύλος όμως τον είχε διαβεβαιώσει πως σε αυτά τα μέρη υπήρχε πάντα ενδιαφέρον για έναν δημοσιογράφο. Ο ίδιος με μια γρήγορη ματιά δεν βρήκε τίποτα το συναρπαστικό και η εντύπωσή του αυτή ενισχύθηκε μόλις είδε το προσωπικό.

Στο αποπνικτικό δωμάτιο που τον οδήγησε ο μικρός, όλα τα γυναικεία μάτια καρφώθηκαν επάνω του, θέλοντας προφανώς να ανακαλύψουν τι ακριβώς κρυβόταν κάτω από τα χοντρά ρούχα που φορούσε. Όλες προσφέρθηκαν να τον ξεναγήσουν σαν να είχε έρθει για επιθεώρηση ένα υψηλόβαθμο στέλεχος της κυβέρνησης. Τιθασεύοντας την αποστροφή που το περιβάλλον τού προκαλούσε, ακολούθησε τα τροφαντά οπίσθια που πηγαινοέρχονταν σαν βάρκα, εκδηλώνοντας τη χαρά τους σε έναν μελλοντικό τιμονιέρη.

Ο κάθε όροφος ήταν πιο καταθλιπτικός από τον προηγούμενο, ενώ κάθε φορά που το χέρι της χαζούλας νοσηλεύτριας ακουμπούσε δήθεν τυχαία στο δικό του, εκείνη γελούσε σαν να είχε λόξυγκα, πετάριζε τις βλεφαρίδες και τον ρωτούσε στα σπασμένα αγγλικά της «Σου αρέσει;» Αυτός, παρότι ξεπεταγμένος, δεν μπήκε στη διαδικασία να καταλάβει αν εννοούσε τον χώρο ή το κορμί της.

Τα γερόντια έμοιαζαν απολιθωμένα, αηδιαστικά φαντάσματα, σώματα που σάπιζαν αργά περιμένοντας την άφιξη του μαύρου καβαλάρη. Ο Παύλος κόντεψε να σκάσει κρατώντας την αναπνοή του. Αναρωτήθηκε ξανά πώς δούλευαν άνθρωποι εκεί μέσα μακαρίζοντας τον εαυτό του που ποτέ του δεν θα είχε την τύχη τους.

Στο δωμάτιο με τον αριθμό τρία, του έκανε εντύπωση η τάξη που επικρατούσε. Ένα τόσο δα καμαράκι, που ίσα ίσα χωρούσε το κρεβάτι, ένα κομοδίνο κι από πάνω το ετοιμόρροπο ράφι που ήταν γεμάτο βιβλία. Στο παράθυρο που τα τζάμια του έσταζαν από τη διαφορά μεταξύ εξωτερικής και εσωτερικής θερμοκρασίας, έστεκε μια γλάστρα με βασιλικό που μάταια

έψαχνε τις αχτίνες ενός ήλιου επίμονα κρυμμένου πίσω από βαριά σύννεφα. Η κούραση είχε νικήσει τον λιπόσαρκο γέρο που είχε αποκοιμηθεί φορώντας ακόμη τα πρεσβυωπικά γυαλιά του. Η μυρωδιά του βασιλικού και κάτι ακόμη απροσδιόριστο έφερε στον Παύλο Στροφίλη μια ανατριχίλα στο κορμί. Σαν να είχε μόλις εισχωρήσει σε ένα ενεργειακό πεδίο, μια αίσθηση που καμιά φορά του προξενούσε τρόμο, γιατί αυτό σήμαινε πως κάτι προκλητικό υπήρχε στον ορίζοντα, κάτι που μπορεί να τον τίναζε στα ύψη ή να τον καταπόντιζε στα βάραθρα.

«Θα πιεις καφέ;» τον ρώτησε ο φίλος Παύλος όταν επέστρεψε στο γραφείο των νοσηλευτών.

Παρότι το αραιό ζουμί που διακρινόταν στον βραστήρα δεν του γέμιζε το μάτι, ένευσε καταφατικά.

«Αυτός στο τρία, τι σόι πράγμα είναι;» έκανε ευθέως την ερώτηση, γιατί αν δεν υπήρχε ψητό, δεν θα έχανε άλλο τον καιρό του σε αυτό το ερείπιο.

«Ήσυχος και καλόβολος. Δεν μας έχει δημιουργήσει ποτέ προβλήματα. Μένει εδώ πάνω από δύο χρόνια. Ήρθε από μόνος του, γιατί είναι διαβητικός και δεν έχει κανέναν στον κόσμο. Τουλάχιστον σε εμάς βρίσκει φροντίδα».

«Πώς και κοιμάται τέτοια ώρα;»

«Ξαγρυπνάει τις νύχτες. Όταν έχω βραδινή βάρδια, πάντα τον βλέπω στο παράθυρο πλάι στον βασιλικό του μ' ένα βιβλίο ανοιχτό μπροστά του».

«Και δεν έχει έρθει ποτέ κανένας να τον δει;»

«Ποτέ! Είναι πάντα μόνος. Έτσι κι αλλιώς σπάνια ακούει κανείς τη φωνή του. Ήσυχος! Πολύ ήσυχος!»

«Γερό κόκαλο ο τύπος!» Ήπια την τελευταία γουλιά από το άνοστο υγρό και σηκώθηκε.

«Φεύγεις κιόλας;» ρώτησε ο μικρός.

«Θα κάνω μια βόλτα εδώ γύρω και θα ξαναγυρίσω. Λες αυτός ο γέρος να έχει καμιά ιστορία να μου πει; Αν βρω βέβαια κάποιον να μου μεταφράζει».

«Λίγη παρέα θα του άρεσε, νομίζω. Και μην ανησυχείς. Θα καταλάβεις ό,τι και να σου πει. Ο γεράκος στο τρία είναι Έλληνας».

Η χαζή νοσηλεύτρια δεν τον άφησε βήμα. Με το που έκλεισε την πόρτα πίσω του, δεν πρόλαβε να αναπνεύσει λίγο καθαρό αέρα και την άκουσε να φωνάζει το όνομά του. Μισογύρισε και την κοίταξε. Είχε συμπαθητικό πρόσωπο και ανοιχτόχρωμα καρέ μαλλιά που πλαισίωναν δύο τεράστια καταγάλανα μάτια. Η υπόλοιπη όμως δεν βλεπόταν. Ο Παύλος Στροφίλης δεν έκανε ψυχικά, εκτός κι αν υπήρχε ψητό, έτσι την αγνόησε και συνέχισε τον

δρόμο του. Σιχτίρισε τον εαυτό του που είχε κολλήσει στο Μπρνο ενώ θα μπορούσε να ψαρεύει καμιά πλούσια τουρίστρια σε κάποιο πολυτελές ξενοδοχείο στην Πράγα. Λίγο απέιχε από το να καβαλήσει τη μηχανή του και να την κάνει. Ο γέρος στο τρία στην αρχή τον ρωτούσε συνέχεια για την Ελλάδα και δεν μιλούσε καθόλου για τον εαυτό του. Μετά έπαθε διαβητικό σοκ. Και τώρα η χαζή φώναζε ξανά το όνομά του. Εκνευρισμένος στράφηκε έτοιμος να τη βρήσει, εκείνη όμως τον πρόλαβε για να τον πληροφορήσει πως ο Έλληνας παππούς είχε συνέλθει και ζητούσε να τον δει.

Ο Παύλος σκέφτηκε πως ο γέρος φαινόταν να την έχει σκαπουλάρει. Τα μάγουλά του είχαν αποκτήσει χρώμα. Στα νιάτα του πρέπει να είχε υπάρξει όμορφος άντρας. Κάτω από την αυστηρότητα των γραμμών του προσώπου υπήρχε ακόμη η σπίθα της αντρικής γοητείας. Δεν μπόρεσε να μην προσέξει πόσο περιποιημένος ήταν κι ας είχε περάσει μια πολύ δύσκολη μέρα. Είχε ξυριστεί και φορούσε ένα γαλάζιο πουκάμισο κι από πάνω μια πλεκτή ζακέτα στο χρώμα της σοκολάτας, διακριτικά μπαλωμένη στα μανίκια.

Ο Παύλος αναρωτήθηκε γιατί ασχολιόταν ακόμη. Ο γέρος ήταν φτωχός. Έπαιρνε μια μικρή σύνταξη την οποία έδινε στο γηροκομείο. Τι περίμενε να μάθει; Προς το παρόν, δεν του είχε πει απολύτως τίποτα. Τώρα χάιδευε αφηρημένα τον βασιλικό στη γλάστρα. Ποιος ξέρει πού έτρεχε ο νους του.

«Θα πεθάνω!» Ο γέρος στράφηκε προς το μέρος του και σαν να είχε ανακοινώσει τα πιο καλά νέα, το πρόσωπό του έγινε ένα χαμόγελο.

Αυτός δεν είπε τίποτα. Δεν ήταν του τύπου του να αρχίσει τις γνωστές μπαρούφες πως ποτέ κανείς δεν ξέρει την ώρα του και άλλα τετριμμένα. Καθώς ο γέρος τον παρατηρούσε από την κορφή μέχρι τα νύχια, ο Παύλος ένιωθε το διεισδυτικό βλέμμα να προσπαθεί να τρυπώσει στη μαύρη ψυχή του.

«Χαίρομαι!» συνέχισε ο ηλικιωμένος. «Και που θα πεθάνω και που εσύ είσαι ψυχρός σαν ένα κομμάτι πάγος».

Ο Παύλος δεν διαμαρτυρήθηκε, αλλά περίμενε να δει πού το πήγαινε.

«Ελπίζω να είσαι δημοσιογράφος. Κι αν πάλι δεν είσαι, δεν με πειράζει. Αυτό που θα σου ζητήσω, μπορείς να το κάνεις. Να γίνεις η λύτρωση για το δικό μου παρελθόν. Έλα, κάτσε κοντά μου!»

Η αρχική του διαίσθηση δεν τον είχε γελάσει. Τα πρώτα λόγια του γέρου ήταν για έναν θησαυρό.

29. Δεκέμβριος 1999, Ντίσελντορφ

Από τα τέλη Νοεμβρίου, ο Μίρο δεν είχε λείψει ούτε στιγμή από το πλευρό του πατέρα του. Ο Όττο Κραφτ είχε εισαχθεί επειγόντως στο νοσοκομείο, καθώς οι πνεύμονες και η καρδιά του είχαν τόσο αδυνατίσει ώστε να πρέπει να του παρέχεται συνεχώς οξυγόνο. Οι γιατροί είχαν σηκώσει τα χέρια ψηλά. Στην ηλικία του Όττο οποιαδήποτε θεραπεία ήταν ουτοπική. Η Άννα Κραφτ παρέμενε ακοίμητος φρουρός στο πλευρό του άντρα της. Ο Μίρο είχε πασχίσει μέχρι να την πείσει να γυρίσει στο σπίτι της για να ξεκουραστεί. Τα χρόνια της, που δεν υπολείπονταν της ηλικίας του πατέρα του, έβαζαν και τη δική της ζωή σε κίνδυνο.

Ο Μίρο κόλλησε το πρόσωπό του στο γυάλινο διαχωριστικό, παρατηρώντας με δέος τους χοντρούς σωλήνες που έμοιαζαν να αναπνέουν στη θέση του πατέρα του, φουσκώνοντας και ξεφουσκώνοντας σαν ζωντανοί οργανισμοί. Αυτή ήταν και η στιγμή που ένιωσε την πραγματική του μοναξιά, τη μοναξιά που οκτώ χρόνια δεν είχε κάνει καμία προσπάθεια να καλύψει παρά μόνο περιστασιακά. Είχε αρκεστεί σε εφήμερες σχέσεις και την επίφαση οικογενειακής ζωής που του πρόσφερε η παρέα του Ντίτριχ, της Στεφανίας και των τριών τους παιδιών. Ποτέ του δεν μίλησε για τους πραγματικούς λόγους του χωρισμού του από τη Μαρίτα παρά έλεγε πως οι δρόμοι τους δεν τέμνονταν πια.

Με τη Μαρίτα διατηρούσαν μια τυπική επαφή μέσω των κοινών φίλων και της σποραδικής ανταλλαγής καρτών. Δυο φορές τον χρόνο, ευχετήριες κάρτες πηγαινοέρχονταν από την Γερμανία στην Ελλάδα και αντιστρόφως. Ποτέ χειρόγραφες, πάντα τυπωμένες, με τυπωμένη ως και τη διεύθυνση, λες και αν παρέκκλιναν από αυτόν τον όρο που είχαν θέσει μεταξύ τους, θα γκρεμιζόταν και το δικό τους τείχος. Ο Μίρο ήξερε πως δεν είχε ανάγκη από ήχους και εικόνες για να σκέφτεται τη Μαρίτα. Ούτε τις πληροφορίες της Στεφανίας είχε ανάγκη.

Μετά τον χωρισμό τους, τον είχε πιάσει κάτι σαν διαστροφή. Πρώτα έμαθε την ελληνική γλώσσα, αυτή που η μητέρα του είχε αρνηθεί, τη γλώσσα που μόνο στα βασικά της είχε εντρυφήσει όσο δούλευε για το IDA. Τα ελληνικά έγιναν το πάθος του και τα πρώτα βιβλία που κατόρθωσε να διαβάσει δεν ήταν άλλα από θεατρικά έργα. Εγκαταλείποντας οριστικά τον κινηματογράφο και την τηλεόραση, εστίασε στον χώρο του θεάτρου, όχι μόνο σαν σκηνοθέτης αλλά και σαν συγγραφέας και μεταφραστής. Σε κάθε

καινούριο του έργο, οι γυναικείοι χαρακτήρες περιείχαν ένα κομμάτι της Μαρίτας.

Ο υπολογιστής είχε γίνει κι αυτός μέρος της ζωής του. Μπαίνοντας στο διαδίκτυο, η πρωταγωνίστρια των ονείρων του ερχόταν κοντά του. Μπορούσε να αγγίζει τις φωτογραφίες της στην οθόνη, προσπερνώντας βιαστικά όποια απεικόνιζε τον εκάστοτε σύντροφό της. Διάβαζε για τις θεατρικές της επιτυχίες, και σε κάθε καινούρια παράσταση τη συμβούλευε νοερά στην απόδοση του ρόλου.

Αν τον ρωτούσε κάποιος τι ήταν αυτό που έβρισκε στη μοναστική ζωή του, δεν ήξερε τι να απαντήσει. Ήταν στιγμές που κάκιζε τη μητέρα του κι αισθανόταν την επιθυμία να την αρπάξει από τον λαιμό και να τη στραγγαλίσει. Γι' αυτό προτίμησε να μείνει μακριά της. Στα οκτώ χρόνια που είχαν μεσολαβήσει, η απόσταση ανάμεσα στο Βερολίνο και το Ντίσελντορφ όλο και μεγάλωνε, λες και τα άκρα της χώρας συμερίζονταν την απέχθειά του. Ο Όττο όμως δεν του έφταιγε σε τίποτα, γι' αυτό και δεν βαρυγκώμησε όταν αναγκάστηκε να γυρίσει πίσω.

Το κουδούνι που συνδεόταν απευθείας με το γραφείο των νοσοκόμων ξάφνιασε τον Μίρο, που τρομοκρατημένος είδε πως ο πατέρας του κάτι έγνεφε. Σχεδόν αμέσως ένα χέρι τον έκανε πέρα μαλακά καθώς η νοσοκόμα έμπαινε στο δωμάτιο του ασθενούς. Ο Μίρο περίμενε κάτωχρος αρνούμενος να αποδεχτεί την πιθανότητα του μοιραίου. Η νοσοκόμα βγήκε και με αυστηρή φωνή του είπε να βάλει μάσκα και γάντια προτού μπει στο δωμάτιο. Ο πατέρας του ήθελε να του μιλήσει.

Ο Όττο Κραφτ τού χάρισε το καλύτερό του χαμόγελο σουφρώνοντας τα χείλη. Τα κουρασμένα του μάτια διατηρούσαν κάτι από την παλιά ζωντάνια τους.

«Νόμιζες πως πέθαινα;»

«Το βρίσκεις αστείο να με τρομάζεις;»

«Αχ, Μίρο! Ονομαζόμαστε Κραφτ κι αυτό σημαίνει δύναμη. Κι εγώ θα φύγω μόνο όταν το αποφασίσω».

«Χαίρομαι!» του απάντησε πεισμωμένος σαν μικρό παιδί.

«Θέλω να με ακούσεις προσεκτικά, χωρίς να με διακόψεις. Η νοσοκόμα είπε πως δεν πρέπει να καταπονήσω τον εαυτό μου. Λες και ξέρει τι της γίνεται. Αυτή δεν πέρασε πόλεμο, νομίζει πως τα έμαθε όλα».

Ο Μίρο πήγε να διαμαρτυρηθεί, ο πατέρας του όμως τον αποστόμωσε.

«Είναι η μοναδική μας ευκαιρία, τώρα που ξεφορτωθήκαμε την Άννα» είπε και του έκλεισε πονηρά το μάτι.

«Νομίζω πως για μια φορά στη ζωή μου την έπεισα για κάτι» σχολίασε ξερά ο Μίρο.

«Για πολλά θα την είχες πείσει αν προσπαθούσες να την πλησιάσεις. Έχετε βλέπεις τον ίδιο αδάμαστο χαρακτήρα. Και σαν τους ελέφαντες, θυμόσατε και περιμένετε την ώρα της εκδίκησης». Σταμάτησε και ήπιε μια γουλιά νερό. «Αχ! το πείσμα σας! Μητέρα και γιος με τα δικά του ο καθένας!»

Ο Μίρο δεν απάντησε.

«Τέλος πάντων. Άλλο είναι το θέμα. Εγώ θα φύγω... Κάποια στιγμή!» συμπλήρωσε αχνογελώντας. «Κουβαλάω όμως ένα μυστικό και δεν θέλω να το πάρω στον τάφο μου. Με τη μητέρα σου κάναμε μια συμφωνία, και ξέρεις κάτι; Είμαστε τόσα χρόνια μαζί που ποτέ δεν μου πέρασε από το μυαλό ότι θα χωρίσουμε. Την αγαπούσα τόσο που είχα την ψευδαίσθηση πως θα πεθαίναμε την ίδια στιγμή».

Ο Όττο απόμεινε σιωπηλός κοιτώντας πέρα από τον Μίρο, σαν να ξαναζούσε τις δικές του αναμνήσεις. Τα μάτια του ζωήρεψαν λες και περνούσε κάτι από μπροστά τους, κάτι που ο Μίρο στην πραγματικότητα δεν ήθελε να ξανακούσει, γιατί απλούστατα δεν ήξερε πώς να αντιμετωπίσει τον πατέρα του.

«Όποιος δεν έχει ζήσει τον πόλεμο, δεν μπορεί να καταλάβει. Κάθε μέρα είναι η τελευταία σου είτε λέγεσαι κατακτητής είτε κατακτημένος. Άγριοι καιροί, που μετά ο άνθρωπος ξεχνάει κι αρχίζει τα ίδια ξανά». Η φωνή του Όττο ακούστηκε βραχνή καταλήγοντας σε παρατεταμένο βήχα.

Ο Μίρο πλησίασε το νεροπότηρο στα στεγνά χείλη του πατέρα του. «Μη ζορίζεις τον εαυτό σου, δεν αξίζει» του είπε αλλά εκείνος τον κεραυνοβόλησε με το βλέμμα του.

«Θα τη μάθεις την ιστορία, θέλεις δε θέλεις!» τον μάλωσε όπως όταν ήταν παιδί.

Ο Μίρο κάθισε βαρύς στην καρέκλα και περίμενε στωικά.

«Πρωτοείδα τη μητέρα σου το '43στην αγορά του Πειραιά σε μια περιπολία. Μια ψηλή κοπέλα, ισχνή από την πείνα, με μακριά μαλλιά κυματιστά που της έφταναν έως τη μέση. Ακόμη θυμάμαι τι φορούσε. Ήταν ένα φόρεμα στο χρώμα του βερίκοκου, με μια φαρδιά ζώνη στη μέση, σφιχτοδεμένη τόσο, που φοβόσουν πως η κοπέλα θα πάθαινε ασφυξία. Το φόρεμα, όπως μου εξομολογήθηκε αργότερα, το είχε ράψει μόνη της από κάτι παλιές κουρτίνες. Την παρατηρούσα όπως είχε σταματήσει και κοίταζε τα

πορτοκάλια. Ήταν Οκτώβριος μήνας. Ένιωσα άσχημα, όπως κάθε φορά που έβλεπα τα πελώρια μάτια των ανθρώπων να στυλώνονται πάνω στα ελεεινά φαγώσιμα, σταφιδιασμένα κι αυτά κι αφυδατωμένα σαν τα κορμιά τους. Η μητέρα σου σαν να κατάλαβε πως την κοιτούσα, με κάρφωσε με το βλέμμα της. Το πρόσωπό της ήταν όλο μια περιφρόνηση μαζί με ένα μεγάλο γιατί. Γιατί πεινούσε; Γιατί βρισκόμασταν εκεί; Ποιο αρρωστημένο μυαλό είχε πάρει τις τύχες τους στα χέρια του; Χίλια γιατί έμοιαζαν να βγαίνουν από το στόμα της χωρίς να σχηματίζουν κανένα ήχο. Δεν ξέρω τι με έπιασε και διάλεξα ένα πορτοκάλι, αυτό που φαινόταν λιγότερο ζαρωμένο, και της το πρότεινα. Η δυσπιστία και η πείνα πάλευαν στα μάτια της μέχρι που η πείνα νίκησε. Η μητέρα σου πήρε το ανέλπιστο δώρο και κρατώντας το σφιχτά σαν κάτι πολύτιμο, κούνησε το κεφάλι και κάνοντας απότομα μεταβολή, έφυγε τρέχοντας. Μπορεί και να είχα ξεχάσει το περιστατικό, αν για μέρες χωρίς να το θέλω δεν έφερνα το πρόσωπό της στη μνήμη μου. Τα μακριά ξέπλεκα μαλλιά της και τα δυνατά ζυγωματικά της μου θύμιζαν έναν πίνακα που η δική μου μητέρα είχε σαν μόνο ενθύμιο από την πατρίδα της. Απεικόνιζε μια πριγκίπισσα που περίμενε καρτερικά στις επάλξεις του κάστρου της αυτόν που θα έσωζε την πόλη κι εκείνη μαζί.

»Η μοίρα την έφερε στο δρόμο μου ξανά και ξανά. Συναντιόμασταν χωρίς κανείς από τους δυο να δείχνει πως αναγνώριζε τον άλλον. Ήρθε το 1944 κι έφτασε ο πρώτος μήνας στις 11, μια μέρα που κανείς δεν θα ξεχνούσε. Ένας αχνός ήλιος φώτιζε τον μαύρο χειμώνα του λιμανιού, οι δρόμοι ήταν γεμάτοι κόσμο. Όλα έγιναν σε δευτερόλεπτα κι όμως, τόσα χρόνια μετά, νομίζω ακόμη πως κράτησαν ώρες. Πρώτα η βοή και τα αντιαεροπορικά που ο ήχος τους τρυπούσε τα αυτιά. Ο κόσμος έμεινε παράλυτος, μαρμαρωμένος σαν να μην είχε καταλάβει, και ξαφνικά έγινε σκοτάδι.

»Τι θυμάμαι; Κραυγές, γυναικείες και αντρικές φωνές που γινόντουσαν ένα με τα αποκρουστικά σφυρίγματα, όλα γύρω τραντάζονταν, η γη μούγκριζε σαν για να δείξει την οργή της, οι άνθρωποι ούρλιαζαν κι αυτοί τρέχοντας πανικόβλητοι για το κοντινότερο καταφύγιο. Η σκόνη, τα τούβλα και τα ανθρώπινα μέλη έγιναν ένα. Όσους είχαν αποφύγει τις βόμβες, τους είχε πετάξει μακριά το ωστικό κύμα, μπερδεμένα κουβάρια πάνω σε σπασμένες πόρτες, σωροί από ξύλο και σοβά, χέρια και πόδια στρεβλωμένα, πρόσωπα με τον τρόπο παγωμένο στα χαρακτηριστικά τους. Με φρίκη τα παρατηρούσα όλα αυτά σαν να βρέθηκα εκεί εντελώς τυχαία. Ούτε που είχα καταλάβει πως από θαύμα ζούσα ακόμη, και τσιμπώντας το μουδιασμένο μου σώμα για να βεβαιωθώ πως όλα ήταν στη θέση τους, με μάτια γεμάτα έκπληξη και

θαυμασμό, είδα αυτή που θα γινόταν η γυναίκα μου, να σκύβει πάνω από ένα κοριτσάκι. Τα μαλλιά της γεμάτα σκληθρες και αποκαΐδια έπεφταν στο πρόσωπό της καθώς προσπαθούσε να σηκώσει τη μικρή που κλαψούριζε χαμένη. Εκείνο το παιδί όμως, αδύνατο σαν κλαράκι, έμοιαζε να έχει ριζώσει στον δρόμο και με μια πρωτόγνωρη δύναμη αντιστεκόταν. Οι αδύναμες στην αρχή φωνές διαμαρτυρίας του κατέληξαν σε θρήνο ίδιο με τις σειρήνες. Η μητέρα σου κοίταξε ολόγυρα ψάχνοντας κάποιον να βοηθήσει. Λίγο παραπέρα ένα καρότσι έστεκε ανάποδα, με μια ρόδα μονάχα και ηπραμάτεια του, φτηνά υφάσματα, τώρα κουρελιασμένα, είχε σκορπίσει βορά σε αρπακτικά χέρια. Η ανέχεια δεν γνωρίζει λύπη. Επιτήδαιοι αλήτες αλλά κι εκείνοι που η απελπισία τους είχε παραμερίσει την ανθρωπιά άρπαζαν ρούχα, τρόφιμα, ακόμη και κατοχικά λεφτά που έμοιαζαν να πέφτουν σαν τη βροχή από τον ουρανό. Το μικρό κορίτσι έστρεψε το βλέμμα στο καρότσι και καθώς είδε τα άπληστα χέρια να προσπαθούν να το γυρίσουν όρθιο, άρχισε να ουρλιάζει. Και τότε η φωνή της μητέρας σου με κεραυνοβόλησε. “Εσύ! Τι κοιτάζεις;” Μου φώναξε. Σαν σε όνειρο, άρπαξα το όπλο μου και όρμησα στους κλέφτες, όμως αυτοί είχαν γίνει ήδη καπνός. “Βοήθησέ με!” με διέταξε εκείνη και απόρησα πώς έβγαινε τόση αγριάδα από μέσα της. Μαζί σηκώσαμε προσεκτικά τη μικρή που τα πόδια της ήταν γεμάτα θραύσματα. “Το καροτσάκι μου!” θρηνούσε το κορίτσι. Όπως όπως, μάζεψα τα πράγματά της, σκισμένα, κουρελιασμένα κι όμως πολύτιμα ακόμη. Τα έβαλα στο ξεχαρβαλωμένο καρότσι και μετά απόθεσα μαλακά το κοριτσάκι. Σέρνοντας το καρότσι εγώ και η μητέρα σου, σαν να ήμασταν συνεννοημένοι, φτάσαμε στο Τζάνειο νοσοκομείο. Κανείς δεν έδωσε σημασία στο περίεργο θέαμα. Κανείς δεν με κοίταξε με περιφρόνηση. Ήμουν στρατιώτης, όμως πρώτη φορά ο θάνατος μού φαινόταν τόσο άδικος και αποκρουστικός. Ντρεπόμουν που όλοι εμείς, σύμμαχοι και εχθροί, λεγόμασταν άνθρωποι».

Ο Μίρο σκυφτός παρατηρούσε τον πατέρα του. Φοβόταν πως η υγεία του, που βρισκόταν ήδη σε κίνδυνο, κλονιζόταν ακόμη περισσότερο από τη συναισθηματική φόρτιση. Τα βλέφαρα του ηλικιωμένου άντρα ήταν υγρά από τα δάκρυα που συνόδευαν τα λόγια του. Όχι, δεν είχε ξανακούσει ποτέ αυτή την ιστορία. Ο πατέρας του δεν ήθελε να μιλάει για το παρελθόν, έλεγε πάντα πως όποιος στεκόταν στα περασμένα, δεν άφηνε τη ζωή να προχωρήσει και να κάνει τον κύκλο της.

«Η μητέρα σου έδειξε τόση στοργή για το μικρό κορίτσι που στην αρχή νόμισα πως ήταν συγγενείς. Γρήγορα κατάλαβα πως τίποτα δεν τις συνέδεε, όπως φάνηκε όταν επιτέλους η οικογένεια της μικρής εμφανίστηκε στο

νοσοκομείο μερικές ώρες αργότερα. Άνθρωποι φτωχοί, μεροκαματιάρηδες, με τον πόνο και την ανησυχία χαραγμένα στα σκαμμένα τους πρόσωπα. Ντράπηκα κι ένιωσα παρείσακτος, μόλο που εκείνοι έπιασαν τα χέρια μου να τα φιλήσουν, τα δικά μου χέρια, τα χέρια του εχθρού!» Ο Όττο δεν κρατήθηκε άλλο και ξέσπασε σε αναφιλητά.

«Δεν ήταν δικό σου το φταίξιμο πατέρα, δεν ήταν δικός σου ο πόλεμος!» Ο Μίρο βιάστηκε να τον παρηγορήσει.

«Δεν είναι αλήθεια αυτό. Απλώς εθελοτυφλούσα. Ένιωθα ανακούφιση που βρισκόμουν εκεί, σε ένα λιμάνι της Ελλάδας, παρά να σκοτώνω αθώους στα τόσα μέτωπα που είχε ανοίξει ο Χίτλερ. Δεν θέλω όμως να δικαιολογήσω τον εαυτό μου, κι έχω ξεφύγει από την ιστορία μου. Εκείνη η μαύρη μέρα λοιπόν ήταν το πραγματικό ξεκίνημα της γνωριμίας μου με την Αναστασία, έτσι μου συστήθηκε. Φαίνεται η καρδιά της είχε μαλακώσει από τον τρόπο που είχα φερθεί. Έμοιαζε να θέλει να μου πει κι άλλα, όμως κάτι την κρατούσε. Η συνεννόηση ήταν δύσκολη, καθώς δεν μπορούσα να εκφραστώ καλά στα ελληνικά. Προσφέρθηκα να τη συνοδέψω στο σπίτι της, κι εκείνη κοίταξε ανήσυχη γύρω της. Κατάλαβα πως το θεωρούσε ντροπή να κυκλοφορήσει με έναν Γερμανό. Αν δεν ήμουν τόσο επίμονος, η γνωριμία μας δεν θα είχε προχωρήσει σε κάτι πιο ουσιαστικό. Η Αναστασία έμοιαζε με ένα χελιδόνι που αντί να πετάζει στα ζεστά, είχε εγκλωβιστεί στην παγωνιά του χειμώνα. Όμως, την κέρδισα αργά και μεθοδικά. Επί μία εβδομάδα την ακολουθούσα από μακριά χωρίς εκείνη να καταλάβει το παραμικρό. Ζούσε μαζί με δυο ακόμη κοπέλες σε ένα φτωχικό δωμάτιο που έβγαζε σε μια αυλή, σε μια περιοχή που από θαύμα στεκόταν όρθια μετά τον βομβαρδισμό. Την έβλεπα σκυμμένη κοντά στο παράθυρο να παλεύει να μπαλώσει ρούχα ή να ράβει σε μια παλιά ραπτομηχανή. Η καρδιά μου χτυπούσε ακατάστατα, κι από την άλλη έτρεμα στην ιδέα να με δει η Αναστασία και να θυμώσει. Ήξερα τι αντιπροσώπευα για όλους αυτούς τους ανθρώπους. Αν χτυπούσα την πόρτα τους, οι πιο θαρραλέοι θα με έφτυναν κατάμουτρα. Οι περισσότεροι θα νόμιζαν πως είχα βρεθεί εκεί για να τους κάνω κακό.

»Κάποια μέρα, το πήρα απόφαση. Είδα τις άλλες δυο κοπέλες να φεύγουν και αφού περίμενα λίγο να σιγουρευτώ ότι το πεδίο ήταν ελεύθερο, χτύπησα την πόρτα. Μου άνοιξε η Αναστασία σαστισμένη. Πήρα θάρρος, γιατί δεν είδα ούτε μίσος ούτε απέχθεια στα μάτια της. Τη ρώτησα αν μπορούσα να της κάνω επίσκεψη, κι αυτή, αφού κοίταξε φοβισμένα δεξιά κι αριστερά, για να σιγουρευτεί πως ήμουν μόνος, παραμέρισε για να περάσω. Πόσο φτωχικό ήταν εκείνο το δωμάτιο! Οι τοίχοι είχαν ξεφλουδίσει από την υγρασία. Το

πάτωμα ήταν ντυμένο με ένα αναιμικό πλαστικό. Στα λίγα τετραγωνικά, στριμώχονταν ένα κρεβάτι, ανίκανο να κοιμίσει όχι τρία αλλά ούτε δύο άτομα, μία καρέκλα και η ραπτομηχανή -δεν χωρούσε τίποτα άλλο. Αισθάνθηκα απαίσια καθώς σκέφτηκα ότι οι αξιωματικοί μας ζούσαν άνετα σε επιταγμένα σπίτια εις βάρος κάποιων που μας ανεχόντουσαν γιατί δεν μπορούσαν να κάνουν διαφορετικά ή γιατί ήταν γερμανόφιλοι. Η Αναστασία μού έδειξε την καρέκλα, κι αυτή απόμεινε όρθια να με κοιτάζει. Ξαφνικά δεν ήξερα τι να πω. Η σιωπή ήταν απόλυτη, λες και το δωμάτιο-κλουβί βρισκόταν στον πάτο ενός πηγαδιού. Εγώ στριφογύριζα αμήχανα το καπέλο μου στα χέρια, ανακουφισμένος που είχα βρει κάτι να τα απασχολήσω. “Δεν έχω κάτι να σου προσφέρω” είπε η Αναστασία. Εγώ ξαφνιάστηκα, κι ασυναίσθητα πετάχτηκα από την καρέκλα. Τη βεβαίωσα πως δεν ήθελα τίποτα, δεν ζητούσα τίποτα, βρισκόμουν εκεί απλώς για να δω τι κάνει. Δεν με ρώτησε πώς βρήκα τη διεύθυνσή της. Ήμουν ένας από εκείνους, και αυτό τα εξηγούσε όλα. Σε σπασμένα ελληνικά κι ολότελα αμήχανος, της εξήγησα πως ενδιαφερόμουν γι' αυτήν, ότι μου είχε κάνει εντύπωση, ότι δεν ήθελα να της κάνω κακό, και ό,τι άλλο μου κατέβαινε στο κεφάλι για να την καθησυχάσω. Μπέρδευα τα λόγια μου, και περιμένοντας απάντηση, την κοιτούσα με τα μάτια ορθάνοιχτα και τα αυτιά τεντωμένα, για να μη χάσω κάποια κίνηση ή δεν καταλάβω κάποια λέξη της. Εκείνη όμως έμενε σιωπηλή, κι έτσι σταμάτησα κι εγώ να μιλάω. Ούτε που τολμούσα να την κοιτάξω στα μάτια. Το βλέμμα μου είχε καρφωθεί στα μαλλιά της, που σαν χείμαρρος πλαισίωναν το πρόσωπό της. Τα χέρια μου έτρεμαν καθώς το μόνο που σκεφτόμουν εκείνη τη στιγμή ήταν το πόσο ήθελα να νιώσω την αφή τους. Γελάς γιε μου;» Ο Όττο Κραφτ τον κοίταξε επιτιμητικά.

Ο Μίρο σκέφτηκε πόσο αναλλοίωτη παραμένει η μνήμη όσον αφορά τον απόλυτο έρωτα. Γιατί του έκαναν εντύπωση η διαύγεια και οι γεμάτες λεπτομέρεια περιγραφές του πατέρα του, τη στιγμή που και ο ίδιος δεν θα ξεχνούσε ποτέ τη γνωριμία του με τη Μαρίτα; Καθένας τους συντηρούσε τη φωτιά με τον τρόπο του για να μην παγώσει ποτέ η καρδιά του.

«Η Αναστασία μού επανέλαβε ότι δεν είχε τίποτα να μου προσφέρει» συνέχισε ο Όττο «κι εγώ δεν κατάλαβα καλά νομίζοντας πως με διώχνει. Εκείνη όμως εννοούσε πως δεν είχε παρά μόνο νερό. Ούτε καφέ ούτε κάποιο ποτό. Ένιωσα άβολα και κούνησα το κεφάλι αρνητικά. Σαν να θυμήθηκα, έβγαλα ένα μήλο που φούσκωνε από ώρα στην τσέπη μου και της το έδωσα. Αν έβλεπες τα μάτια της, πώς άστραψαν! Το κρατούσε στα χέρια της σαν κάτι πολύτιμο, και μετά μηχανικά, με την άκρη του φορέματός της έπιασε και το

σκούπιζε μέχρι που το φρούτο γυάλισε σαν καθρέφτης. Τότε μόνο το άφησε πάνω στη ραπτομηχανή. Τη ρώτησα γιατί δεν το τρώει, αφού το είχα φέρει γι' αυτήν. Ήταν τόσο αδύνατη, θα της έκανε καλό. Μου είπε πως θα το μοιραζόταν με τις άλλες δυο κοπέλες και ντράπηκα που δεν τις είχα σκεφτεί. Είχα σκεφτεί όμως κάτι άλλο, κάτι που το γύριζα καιρό στο μυαλό μου, και τελικά της είπα ποιος ήταν ο λόγος της επίσκεψής μου. Στο σπίτι που έμενε ο επικεφαλής αξιωματικός μας, η κοπέλα που είχαν για τις δουλειές, είχε δυστυχώς σκοτωθεί στον βομβαρδισμό. Είπα στην Αναστασία ότι ήθελα να τη βοηθήσω, όμως μπέρδεψα ξανά τα λόγια μου, ήταν πάρα πολλά τα ελληνικά για μένα. Δεν μου απάντησε. Δεν ήξερα τι άλλο να της πω, η αποστολή μου τελείωνε εκεί. Τότε έβγαλα ένα κομμάτι χαρτί όπου είχα σημειώσει τη διεύθυνση και το άφησα πάνω στη ραπτομηχανή. Χαιρέτησα στρατιωτικά και έφυγα. Το είχα πάρει απόφαση πως θα αγνοούσε την προσφορά μου. Γιατί να δεχτεί εξάλλου; Φαντάσου την έκπληξή μου όταν την επομένη, χτυπούσε την πόρτα στη διεύθυνση που της είχα σημειώσει».

Ο Μίρο προσπάθησε να φανταστεί τη σκηνή, στάθηκε όμως αδύνατον. Η γυναίκα που περιέγραφε ο πατέρας του δεν έμοιαζε σε τίποτα με τη δική του μητέρα. Η Άννα Κραφτ ήταν δυνατή, αποφασιστική, και έκανε πάντα αυτό που ήθελε. Έσμιζε τα φρύδια και προσπάθησε να θυμηθεί αν την είχε δει ποτέ να υποχωρεί σε κάτι. Η μνήμη του δεν είχε τίποτα να του προσφέρει κι έτσι έστρεψε ξανά την προσοχή του στην αφήγηση του Όττο. Ήξερε πως ο πατέρας του πλησίαζε στο να του αποκαλύψει κάτι που νόμιζε πως αυτός αγνοούσε. Ήξερε ακόμη πως η αποκάλυψη δεν θα του έκανε καμία εντύπωση. Τον πρώτο καιρό βασανιζόταν, ήθελε να γυρίσει στην Ελλάδα και να βρει τον Θώδη Κερασάρη, σπάνια όμως υπέκυπτε στις παρορμήσεις του πια. Δεν υπήρχε όφελος. Φοβόταν πως η μόνη του αντίδραση θα ήταν να τον φτύσει με περιφρόνηση. Μετά αποφάσισε να το ξεχάσει, διαφορετικά θα τρελαινόταν. Είχε χάσει τη Μαρίτα, κι αυτό ήταν ό,τι χειρότερο.

«Με το που μπήκε η άνοιξη του 1944, έφερε το χαμόγελο και την αισιοδοξία για μένα και την Αναστασία. Μέσα σ' εκείνους τους δύσκολους καιρούς βρήκαμε ο ένας τον άλλον. Της ορκίστηκα πως ό,τι και να γινόταν, εγώ θα την φρόντιζα, πως θα έκανα τα πάντα για εκείνη, πως μπορούσε να με εμπιστευτεί. Δεν ήμουν πια ο εχθρός, ήμουν ένας ερωτευμένος άντρας. Κέρδισα την εμπιστοσύνη της, και τότε άρχισε να μου μιλάει για τον εαυτό της. Οι αποκαλύψεις της με έκαναν να διαπιστώσω πως θηρία δεν γεννάει μόνο ο πόλεμος. Μου είναι δύσκολο να σου μιλήσω για ό,τι εκείνη μου εμπιστεύθηκε. Ίσως δεν έχω το δικαίωμα».

«Μην κάνεις τον κόπο πατέρα. Κράτησε τις δυνάμεις σου! Πάνε πολλά χρόνια που η μητέρα μου έχει αποκαλύψει το σκοτεινό παρελθόν της». Η φωνή του Μίρο ακούστηκε ακόμη πιο ψυχρή από όσο επιδίωκε. Με πόνο παρατήρησε το ζαρωμένο πρόσωπο του πατέρα του και αναρωτήθηκε βουβὰ ποιος ήταν ο θύτης και ποιο το θύμα αλήθεια.

«Εννοείς πως σου μίλησε για τα πάντα; Κι εγώ... εμένα γιατί δεν με ρώτησε; Πότε σου τα είπε; Πότε;» Η απελπισία σκέπασε το πρόσωπο του ηλικιωμένου Γερμανού.

«Τι σημασία έχει; Μπορεί να κακίζω τη μητέρα μου, δεν έχει αλλάξει όμως τίποτα. Είσαι ο πατέρας μου και το ξέρεις. Μήπως δεν είμαι εδώ δίπλα σου; Δεν πονάω και δεν ανησυχώ;»

«Θεέ μου!» αναστέναξε ο Όττο. «Κι όμως, δεν τα γνωρίζεις όλα. Γιατί σε αυτή την ιστορία ο καθένας μας έχει τη δική του ευθύνη, το δικό του ψέμα και τη δική του αλήθεια. Ποτέ δεν ρώτησα τη μητέρα σου με ποιον με απάτησε. Γιατί λένε πως μόνο όποιος δεν έχει κάνει αμαρτίες, μπορεί να πετrobολήσει τον αμαρτωλό. Την αγαπούσα τόσο που δεν της είπα ποτέ πως δεν μπορούσα να κάνω παιδιά, πως ήμουν στείρος. Φοβόμουν πως θα με παρατούσε. Τον καιρό που έμεινε έγκυος, τα πράγματα δεν πήγαιναν καλά μεταξύ μας. Ήξερα πως κάτι συνέβαινε, ό,τι κι αν ήταν όμως, κράτησε ελάχιστα. Με είχε απατήσει. Δεν ήταν ειλικρινής μαζί μου, όμως κι εγώ είχα κρατήσει τα δικά μου μυστικά. Και οι δυο μας ξεχάσαμε την παροδική συννεφιά του γάμου μας και περιμέναμε με ανυπομονησία το μωρό, το παιδί που όμως δεν ήρθε ποτέ».

Ο Μίρο κοίταξε τον πατέρα του έκπληκτος. Όσα κι αν είχε ακούσει μέχρι τότε, έμοιαζαν ένα τίποτα μπροστά στην καινούρια αποκάλυψη. Μήπως ο Όττο Κραφτ σε αυτή την ηλικία είχε κάθε λόγο να παραλογίζεται;

«Έδωσα τον όρκο του Ιπποκράτη και τον έφερα στα δικά μου μέτρα και σταθμά. Το ότι οι συνάδελφοί μου με εκτιμούσαν, απλώς μου παρείχε ένα άλλοθι και τη σιωπηρή αποδοχή της πράξης μου. Βλέπεις, η μητέρα σου γέννησε, όμως το μωρό έζησε μόνο μερικές ώρες. Το κρατούσα στα χέρια μου, τα ίδια χέρια που το είχαν βγάλει από την υγρή θαλπωρή του, και τότε κατάλαβα πως κάτι δεν πήγαινε καλά. Το μωρό δεν μπορούσε να αναπνεύσει. Έβλεπα το σωματάκι που μελάνιαζε κι αναρωτιόμουν ποια λανθασμένα γονίδια είχαν κληροδοτηθεί στο άτυχο πλάσμα. Το κοιτούσα σαν παράλυτος, αδυνατώντας να κάνω οτιδήποτε. Αργότερα σκεφτόμουν μήπως είχα μείνει αδρανής επίτηδες, αν με αυτό τον τρόπο τιμωρούσα τη γυναίκα μου και τον εαυτό μου μαζί. Κι έπειτα αναρωτήθηκα τι θα έλεγα στην Άννα όταν θα

ζητούσε να δει το μωρό. Πέρασαν τρεις ημέρες και την αποκοίμιζα προβάλλοντας τη δικαιολογία πως το μωρό ήταν πολύ αδύναμο και το παρακολουθούσαμε. Βλέποντας την ανησυχία της, που τα ψέματά μου έκαναν εντονότερη, κόντευα να τρελαθώ. Από το δίλημμα με έβγαλε μια νοσοκόμα. Την κοπέλα που είχε μόλις γεννήσει δίδυμα τη γνώριζα. Στη γειτονιά που έμενε ο πατέρας μου ζούσαν κι άλλες οικογένειες που είχαν έρθει εκείνο τον καιρό από τα σύνορα της Τσεχοσλοβακίας με τη Γερμανία. Η κοπέλα ήταν ανύπαντρη και δεν γνώριζε καν πως είχε φέρει στον κόσμο δίδυμα. Είχε μια πολύ δύσκολη γέννα κι έκανε μέρες να συνέλθει. Όλοι συμφωνήσαμε πως τουλάχιστον το ένα παιδί θα είχε σίγουρα καλύτερη τύχη. Το ότι τα δύο παιδιά ήταν ετεροζυγωτικά δίδυμα, μου έδινε ένα άλλοθι παραπάνω. Η ομοιότητά τους δεν ήταν αισθητή. Νάρκωσα τη συνείδηση μου αφήνοντας ένα χρηματικό ποσό σε έναν λογαριασμό που άνοιξα για τη Σαμπίνε, έτσι έλεγαν την κοπέλα».

Ο Μίρο άκουσε με ανάμικτα συναισθήματα το πώς κάποιοι είχαν αποφασίσει να πάρουν στα χέρια τους τη μοίρα άλλων. Ήταν άραγε το δικίο του ισχυρότερο ή απλώς ο πόνος και η συμπόνια που εξυγίαινε το καθετί; Αλλά και πάλι, τι είχε να προσάψει στον άνθρωπο που επί σαράντα επτά χρόνια γνώριζε ως πατέρα του; Δεν ήταν ώρα να ζητήσει ευθύνες. Αυτό που προείχε ήταν να απαλύνει τις τελευταίες ίσως στιγμές του Όττο Κραφτ.

«Το παιδί έγινε ο γιος μας. Η Άννα δεν κατάλαβε το παραμικρό, ήταν πάντα μια υπερπροστατευτική μητέρα. Ποια διαφορά θα υπήρχε αν σε είχε γεννήσει;» Ο Όττο τελείωσε τη διήγησή του με αυτή την ερώτηση.

Ο Μίρο ένιωθε για μία ακόμη φορά το βάρος των αποκαλύψεων. Για μια στιγμή απόμεινε σιωπηλός, αναλογιζόμενος όσα του είχε πει ο πατέρας του. Χρειάστηκε να ανασυντάξει τις σκέψεις του για να αντιληφθεί επιτέλους τη σημασία της πλάνης. Της πλάνης της μητέρας του, που θέλοντας να αποφύγει την τέλεση ενός ανόσιου γάμου, του δικού του με τη Μαρίτα, του είχε καταστρέψει άθελά της τη ζωή. Τι ειρωνεία, αλήθεια! Γιατί να μη γνωρίζει αυτά τα μυστικά, αυτά τα ψέματα οκτώ χρόνια πριν; Δεν τον ενδιέφερε ποιος ήταν ο ίδιος. Εκείνο που τον ένοιαζε ήταν το λάθος, το λάθος του να πιστέψει πως αυτός και η Μαρίτα ήταν αδέρφια. Πόσο αργά ήταν πια για να πιάσει τα χαμένα νήματα, πόσο αργά ήταν για να της αποκαλύψει την αλήθεια; Πολύ αργά, σκέφτηκε με πίκρα. Χαμένος χρόνος, χρόνος που είχε κυλήσει σαν την άμμο μέσα από τα χέρια του.

30. 31 Δεκεμβρίου 1999, Αθήνα

Ο Παύλος Στροφίλης δεν έχανε ποτέ τον χρόνο του. Παρά το νεαρό της ηλικίας του έκρινε κάθε στιγμή πολύτιμη, γι' αυτό και δεν άργησε να βρει πώς θα προσέγγιζε τον στόχο του χωρίς να κινήσει υποψίες. Η Μαρίτα Στράτου τού είχε γίνει έμμονη ιδέα. Επί μία ολόκληρη εβδομάδα πήγαινε στο θέατρο. Είχε δει το Λεωφορείο ο πόθος τέσσερις φορές. Ξεκοκάλισε όλα τα περιοδικά, ρώτησε κάποιους γνωστούς του σε μια απογευματινή εφημερίδα, και δεν άργησε να φτιάξει ένα ντοσιέ που περιείχε πολύ περισσότερες πληροφορίες από αυτές που γνώριζε και ο πιο στενός συγγενής της. Αυτό όμως που τον είχε κάνει να προσηλωθεί περισσότερο στη γνωστή ηθοποιό δεν ήταν άλλο από τον τόπο καταγωγής της. Θεώρησε άλλο ένα χαμόγελο της τύχης το ότι η Στράτου είχε γεννηθεί στη Νεροτριβή της Αρκαδίας. Και να μην ήταν σίγουρος για το όνομα, είχε μαζί του το τετράδιο με τις σημειώσεις του γέρου. Με έναν σμπάρο για άλλη μια φορά θα πετύχαινε δυο τρυγόνια. Η Τύχη ήταν ένα ακόμα θηλυκό που τον ακολουθούσε πιστά.

Η ευκαιρία που έψαχνε δεν άργησε να έρθει. Η αφίσα στο φουαγιέ του θεάτρου ανακοίνωνε ότι μετά το τέλος της παράστασης, θα κοβόταν η πρωτοχρονιάτικη πίτα, προφανώς μία ακόμη ιδιοτροπία της ντίβας Μαρίτας Στράτου.

Δεν είχε κάποιο συγκεκριμένο σχέδιο στο μυαλό του. Όπως πάντα, βασιζόταν στην έμπνευση της στιγμής. Με το που άρχισαν να μοιράζονται τα κομμάτια, τα μάτια του, σαν του αρπακτικού, σάρωσαν τη μετρίων διαστάσεων θεατρική αίθουσα. Δεν άργησε να εντοπίσει τον τυχερό ή μάλλον την τυχερή, μια κυρία κάποιας ηλικίας. Με γρήγορο βήμα κι έχοντας ήδη έτοιμο το παραμύθι που θα σερβίριζε, έφτασε τη γυναίκα, που έτσι κι αλλιώς λόγω κινητικών προβλημάτων, δεν διεκδικούσε και θέση σε αγώνα δρόμου. Αμέσως ζύγισε την κατάσταση. Εύκολο θύμα. Μέσα στη βουή από τα πηγαδάκια που μηρύκαζαν το πρωτοχρονιάτικο κέικ και τις καλλιτεχνικές τους ανησυχίες, αφαίρεσε το πορτοφόλι της ηλικιωμένης με κινήσεις ταχυδακτυλουργού. Λίγο μετά, η γυναίκα, ανύποπτη, άνοιξε την τσάντα, έριξε μέσα το φλουρί, κι άρχισε να ψάχνει μηχανικά. Η άκαρπη αναζήτηση γέμισε το πρόσωπό της πανικό. Τότε, ο Παύλος πλησίασε και με ύφος γαλαντόμου, εμφάνισε το πορτοφόλι. Η γηραιά κυρία δεν ήξερε πώς να τον ευχαριστήσει. Αυτός τής ξεφούρνισε το παραμύθι πως ήταν χρέος του, μα αν επέμενε τόσο πολύ, του αρκούσε το φλουρί της πίτας, η εξαργύρωση του οποίου ήταν ένα

γεύμα με τη Μαρίτα Στράτου. Ήταν φανατικός θαυμαστής της και από καιρό έψαχνε μια ευκαιρία να την πλησιάσει. Επιστρατεύοντας μια αθωότητα λησμονημένη από καιρό, χαμήλωσε τα μάτια και δήθεν μπερδεύοντας τα λόγια του, εξομολογήθηκε πως στην πραγματικότητα ήταν πολύ ερωτευμένος με την ηθοποιό. Όμως, δεν ήταν αυτός ο τυχερός, είχε ολοκληρώσει αναστενάζοντας.

«Πάρ' το αγόρι μου, που να σε χαίρονται οι γονείς που σε έχουν. Τι να το κάνω εγώ το δείπνο; Μήπως μου επιτρέπουν οι γιατροί μου τέτοια πολυτέλεια;» απάντησε η γριά ανυποψίαστη και έβαλε στο χέρι του το νόμισμα.

Λίγο αργότερα έμπαινε στο καμαρίνι της Μαρίτας Στράτου. Οι κινήσεις του ήταν προμελετημένες. Ήταν πολύ σίγουρος για τον εαυτό του, κι αυτό το χρωστούσε στο ότι ποτέ δεν επαναλαμβανόταν. Η μέθοδός του άλλαζε ανάλογα με τις περιστάσεις. Παρά το ότι η Στράτου ήταν μια πολύ όμορφη γυναίκα, το βλέμμα της πρόδιδε τη θλίψη της μοναξιάς.

Της φίλησε το χέρι και χωρίς να πάψει να το κρατάει, την κοίταξε βαθιά στα μάτια και της είπε: «Δεν με γνωρίζετε μάλλον. Ονομάζομαι Παύλος Στροφίλης, και, αν μου το επιτρέψετε, θα έχω την τιμή να δειπνήσω μαζί σας!» Το πρόσωπό του φωτίστηκε από ένα τέλειο χαμόγελο καθώς της έδινε το νόμισμα της πρωτοχρονιάτικης πίτας.

Η ηθοποιός τον κοίταξε ολοφάνερα σαστισμένη, τόσο που ο Παύλος φοβήθηκε για μια στιγμή πως το σχέδιό του θα ναυαγούσε. Όμως όχι!

«Θα χαρώ πολύ!» του απάντησε τη στιγμή που έξω ξεσπούσε μια πρωτοφανής καταιγίδα.

Άφησε τα πράγματα να πάρουν τον δρόμο τους. Πολλές φορές η επιτυχία δεν συμβαδίζει με την ευτυχία, κι αυτός ήταν ένας κανόνας που δεν έβρισκε εξαίρεση στη Μαρίτα Στράτου. Παρότι πετυχημένη, ήταν μια γυναίκα μοναχική και ανασφαλής εκτός θεατρικού σανιδιού. Η ζωή της ήταν άδεια. Αν και είχε καθημερινές ευκαιρίες να τη γεμίσει, δεν την ένοιαζε να τις εκμεταλλευτεί. Ο Παύλος δεν άργησε να καταλάβει πως όσα είχε διαβάσει σαν καλλιτεχνικά κουτσομπολιά, δεν ήταν παρά η αλήθεια. Η Μαρίτα Στράτου κατατρεχόταν από μια ατυχία στις προσωπικές της σχέσεις. Μετά τον πολύκροτο δεσμό της με τον Γερμανό σκηνοθέτη Μίρο Κραφτ, είχε αφοσιωθεί στην καριέρα της και από τότε, τίποτα το ιδιαίτερο δεν είχε υπάρξει στη ζωή της. Γι' αυτό όμως βρισκόταν ο Παύλος Στροφίλης εκεί, αφού είχε σκοπό να της γίνει απαραίτητος.

Το κερδισμένο δείπνο ήταν μόνο η αφορμή. Όλο τον Ιανουάριο ο Παύλος παρακολουθούσε κάθε βραδινή παράσταση και μετά περίμενε τη Στράτου στην έξοδο του θεάτρου. Η ηθοποιός ήταν διστακτική. Κάθε διασημότητα βλέπει τον περίγυρό της με μια δόση υποψίας. Πάντα υπάρχει αυτός που θα σε πλησιάσει για μια εκδούλευση ή απλώς και μόνο για να ικανοποιήσει τη δική του ματαιοδοξία και να διατυμπανίσει πως ναι, και βέβαια γνωρίζει την τάδε, και όχι μόνο, αλλά...

Ο Παύλος έπαιζε το παιχνίδι του καλά. Ήταν αβρός, περιποιητικός, τρυφερός, απαντώντας προσεκτικά στις ερωτήσεις της και δίνοντας μόνο την ελάχιστη δόση πληροφοριών για τη δική του ζωή. Είχε εξάλλου να αντιμετωπίσει και την καχυποψία του Πορφυρίου, που οι κακές γλώσσες έλεγαν πως δεν ήταν μόνο συνεταίρος της ηθοποιού, αλλά και κάτι παραπάνω. Μια σχέση που είχε ξεκινήσει προτού εκείνη γίνει διάσημη, αλλά ποτέ δεν είχε σβήσει αφού πάντα υπήρχε κάτι που αναζωπύρωνε τον παλιό έρωτα. Γι' αυτό φρόντιζε να είναι πολύ διακριτικός. Προς το παρόν, του αρκούσε να κατακτήσει τη Μαρίτα Στράτου και ο θησαυρός του γέρου είχε περάσει σε δεύτερη μοίρα. Εξάλλου, κάτι που ήταν καλά κρυμμένο επί δεκαετίες, με μοναδικό πλέον γνώστη της ιστορίας τον ίδιο, δεν διέτρεχε κανέναν απολύτως κίνδυνο. Ο θησαυρός μπορούσε να συνεχίσει για λίγο ακόμη να αναπαύεται στα έγκατα της αρκαδικής γης. Ούτε και υπήρχε κανένας που να αναζητήσει τον Φίλιο Χράνη. Ο γέρος με πίκρα μέχρι τον επιθανάτιό του ρόγχο επαναλάμβανε πως ό,τι αγαπούσε δεν υπήρχε πια. Όταν θα κατακτούσε ολοκληρωτικά τη Στράτου, τον περίμενε ο Λόγγος της Αρκαδίας. Εκεί που δεν υπήρχαν άλλες αποδείξεις παρά οι δικές του.

Η υπομονή του ανταμείφτηκε. Τον Φεβρουάριο, ο Παύλος είχε πια καταλάβει πως είχε γίνει απαραίτητος στη Μαρίτα. Οι σχέσεις τους δεν είχαν προχωρήσει πέρα από ένα τυπικό φιλί στο μάγουλο αντί για καληνύχτα. Ήξερε όμως πως με αυτό τον τρόπο την είχε κερδίσει, καταρρίπτοντας οποιαδήποτε καχυποψία από την πλευρά της. Η συμπεριφορά του ήταν άμεμπτη, κι αυτό της άρεσε. Ανεξάρτητα από τη γνώμη του για τις γυναίκες γενικότερα και τις ηθοποιούς ειδικότερα, εκείνη έμοιαζε συγκρατημένη, μια κυρία με όλη τη σημασία της λέξης, μια γυναίκα που δεν θα διακινδύνευε τη φήμη της για μια περιπέτεια.

Το σπίτι της Μαρίτας Στράτου, στο οποίο είχε πάει αρκετές φορές μόνο σαν φίλος, ήταν ένα καταπληκτικό νεοκλασικό στις παρυφές του Φιλοπάππου. Η ίδια τού είχε εξομολογηθεί πως εκεί κοντά είχε νοικιάσει το

πρώτο της διαμέρισμα, γι' αυτό και όταν πια μπόρεσε, αγόρασε το διώροφο και το ανακαίνισε.

Το 2000 ήταν δίσεκτο, όμως ο Παύλος δεν συμεριζόταν τις λαϊκές προλήψεις, γιατί ακριβώς στις 28 Φεβρουαρίου, ημέρα Δευτέρα, η τύχη φτερούγισε από τη Γερμανία και ήρθε να πετάξει πάνω από το κεφάλι του. Η Μαρίτα τον είχε καλέσει για φαγητό. Η μαγειρική ήταν άλλος ένας τομέας στον οποίο η ηθοποιός μεσουρανούσε, κι αυτό ο Παύλος μπορούσε να το εκτιμήσει, μιας και οι υπέργηρες συνοδοί του φρόντιζαν να τον πηγαίνουν πάντα στα πιο φίνα εστιατόρια. Η υποδοχή όμως δεν ήταν αυτή που περίμενε. Η Μαρίτα τού μιλούσε αφηρημένα, ενώ το πρόσωπό της έδειχνε συννεφιασμένο. Του είπε να βάλει ένα ποτό, δεν θα αργούσε.

Ο Παύλος δεν έδωσε σημασία στη συμπεριφορά της παρά τριγύριζε στο καθιστικό χαζεύοντας. Ο φορητός υπολογιστής της Μαρίτας ήταν ανοικτός πάνω σ' ένα κομψό μαροκινό τραπεζάκι. Η ιστοσελίδα που είχε επισκεφτεί τελευταία ήταν αυτή της εφημερίδας της Ρηνανίας Βεστφαλίας. Στερούμενος της γνώσης των γερμανικών, ο Παύλος πάτησε τον κέρσορα για να αλλάξει η γλώσσα. Στον τομέα του πολιτισμού, υπήρχε η νεκρολογία του Όττο Κραφτ, πατέρα του σκηνοθέτη Μίρο Κραφτ, του οποίου η κηδεία είχε προγραμματιστεί για την επομένη. Ακολουθούσαν τρεις παράγραφοι για τα έργα και τις ημέρες του ίδιου του σκηνοθέτη.

Δεν άργησε να κάνει τον συνειρμό. Δεν είχε ιδέα για τη δουλειά του Κραφτ. Δεν γνώριζε τίποτα παραπάνω γι' αυτόν πέρα από το γεγονός ότι η σχέση του με τη Στράτου είχε διαλυθεί λίγο πριν τον γάμο. Εκνευρίστηκε που εκείνη δεν έλεγε να ξεκολλήσει. Πίστευε πως το να προκαλεί κάποιος άντρας λατρευτική εμμονή στις γυναίκες ήταν αποκλειστικά δικό του προνόμιο. Εξάλλου, ο καιρός περνούσε, και είχε ήδη βγει έξω από το χρονοδιάγραμμά του. Δεν του άρεσε αυτό, γιατί θεωρούσε πως ακόμη και η παρανομία έχει τους δικούς της κανόνες. Η υπόθεση είχε παρατραβήξει. Σε άλλη περίπτωση δεν θα σπαταλούσε πολύτιμο χρόνο. Έπρεπε είτε να κάνει τη Μαρίτα να ενδώσει είτε να εγκαταλείψει και να ασχοληθεί με τον θησαυρό του γέρου.

Για πρώτη φορά ο εκνευρισμός τον έβγαζε έξω από τα νερά του. Σε αυτό συντέλεσε και η συνεχιζόμενη κακή διάθεση της Μαρίτας σε όλη τη διάρκεια του δείπνου. Δεν μπορούσε να απολαύσει το ομολογουμένως καλό φαγητό και το ακόμη καλύτερο πανάκριβο κρασί.

«Τι σε απασχολεί;» τη ρώτησε. «Δεν είμαστε φίλοι; Δεν με εμπιστεύεσαι; Ίσως να μπορώ να βοηθήσω». Προσπαθούσε να την καλοπιάσει, κατά βάθος όμως το μόνο που επιθυμούσε εκείνη τη στιγμή ήταν να της κάνει

έρωτα για να της δώσει να καταλάβει τι σημαίνει να είναι με τον Παύλο Στροφίλη και να μην αναλώνεται με τις ροζ αναμνήσεις του Μίρο Κραφτ.

Η Μαρίτα δεν του απάντησε παρά συνέχισε να πίνει.

«Το καλό κρασί θέλει ρέγουλα. Διαφορετικά είναι το ίδιο με μια φθηνή ρετσίνα» έκανε μια μάταιη απόπειρα να ελαφρύνει την ατμόσφαιρα.

Η Μαρίτα τον κοίταξε με ξινισμένο ύφος ή και αυτό ήταν ιδέα του; Μπορεί και να είχε πιει όλο το πρώτο μπουκάλι μοναχή της. Τα μάτια της δεν εστίαζαν πουθενά. Ήταν μεθυσμένη, και αυτός ένας βλάκας που δεν μπορούσε να επωφεληθεί από την ευκαιρία.

Η Μαρίτα πήγε παραπατώντας μέχρι το τηλέφωνο. Ο Παύλος κατάλαβε πως πληκτρολογούσε κάποιον μακρύ αριθμό, σίγουρα δοκίμαζε να επικοινωνήσει με τον σκηνοθέτη της. Η εμμονή της τον χτύπησε στα νεύρα. Δεν θα επέτρεπε σε κανέναν να τον αγνοήσει. Δεν πρόλαβε όμως να σηκωθεί από τη θέση του, κι εκείνη ξέσπασε τον θυμό της στη συσκευή εκσφενδονίζοντάς τη στον απέναντι τοίχο. Κι ύστερα σωριάστηκε αποκαμωμένη στην πολυθρόνα κι έβαλε τα κλάματα.

«Είμαι μια άχρηστη» μονολογούσε μέσα στα αναφιλητά της.

Ο Παύλος, αν και εκνευρισμένος, πήγε κοντά της και την αγκάλιασε. Κανονικά έπρεπε να τη χαστουκίσει, μήπως κι έτσι συνερχόταν. Τα μάτια της, θολά από το κλάμα και το αλκοόλ, τον κοιτούσαν γεμάτα περιέργεια. Όχι, δεν κοιτούσαν το πρόσωπό του, αλλά τον λαιμό του, το κορδόνι με την παράξενη πέτρα, κάτι χωρίς αξία που από ιδιοτροπία επέμενε να φοράει τους τελευταίους μήνες. Κάτι που εκείνος ο γέρος θεωρούσε πολύτιμο και ο ίδιος από δεισδαιμονία και μόνο πίστευε πως θα του έφερνε τύχη, γι' αυτό και το είχε αποσπάσει από το άψυχο σώμα.

«Τι συμβαίνει, Μαρίτα; Γιατί με κοιτάζεις έτσι;»

«Πού το βρήκες;»

Την κοίταξε χωρίς να καταλαβαίνει.

«Αυτό που έχεις στον λαιμό σου δεν είναι δικό σου! Το έκλεψες;» ρώτησε ενώ τα χέρια της τραβούσαν με δύναμη το φυλαχτό.

Δεν το περίμενε ότι θα έφτανε τόσο κοντά στην αλήθεια. Και ο ίδιος δεν ήταν βλάκας για να ομολογήσει ότι το είχε κλέψει.

«Ήταν ενός γεράκου που γνώρισα στην Τσεχία» της απάντησε με το πιο φυσικό ύφος του κόσμου, ενώ μέσα του πανηγύριζε καθώς αντιλαμβανόταν ξαφνικά πόσο σημαντικό μπορεί να ήταν το φθηνό μπιχλιμπίδι για εκείνη.

Η Μαρίτα χάιδευε μηχανικά το φυλαχτό, παρέμενε όμως βουβή.

«Θα μου πεις επιτέλους;» τη ρώτησε εκνευρισμένος από τη σιωπή της.

«Δεν μου έχεις μιλήσει ποτέ για ταξίδια σου».

«Δεν θα είχα και πολλά να πω. Δεν είναι κάτι που μπορεί να σε ενδιαφέρει».

«Κάνεις λάθος. Θέλω να μάθω τι σημαίνει αυτό που φοράς στον λαιμό σου. Ποιος σου το έδωσε και γιατί».

Το βλέμμα της τον έβαλε σε σκέψεις. Δεν έμοιαζε μεθυσμένη πια. Συμπεριφερόταν λες και το κορδόνι με το παρακατιανό βότσαλο ήταν κάποιο χαμένο αριστούργημα. Παρότι δεν καταλάβαινε, έκρινε ότι είχε έρθει η ώρα να δοκιμάσει τις δυνάμεις του στον τομέα της Μαρίτας, την υποκριτική. Δεν χρειάστηκε ιδιαίτερη προσπάθεια για να κάνει τα μάτια του να την κοιτάζουν με μια υγρή μελαγχολία.

«Μου το έδωσε ένας πολύ αξιόλογος άνθρωπος που ευτύχισε να πολεμήσει για την πατρίδα του, είχε όμως την ατυχία να πεθάνει μακριά της».

Ναι, ήταν ένας καλός πρόλογος, σκέφτηκε, καθώς ξαφνικά όλη η προσοχή της Μαρίτας στράφηκε επάνω του. Κρεμόταν κυριολεκτικά από τα χείλη του. Διαισθανόμενος πως είχε τσιμπήσει το δόλωμά του, με το ζόρι συγκρατήθηκε για να μη γελάσει. Ο τρόπος που θα την έκανε δική του βρισκόταν πολύ κοντά, για την ακρίβεια, τόσον καιρό τον κουβαλούσε πάνω του. Τώρα που το σκεφτόταν ξανά, δεν του έμοιαζαν σύμπτωση όλα αυτά: εκείνος ο Φίλιος Χράνης που αναπαυόταν τον ύπνο των πεθαμένων κάπου στην Τσεχία, θα μπορούσε να είναι ο παππούς που στοίχειωνε τους ταραγμένους εφιάλτες μιας δύσκολης εφηβείας. Η Μαρίτα ούτε γνώριζε ούτε είχε τη δυνατότητα να επαληθεύσει την ιστορία. Ο Παύλος ήταν απόλυτα σίγουρος πως ο γέρος δεν είχε κανέναν συγγενή, διαφορετικά δεν θα του ομολογούσε όλα αυτά που στην αρχή του είχαν φανεί εντελώς απίθανα, λόγια που ταίριαζαν σε κάποιον που τα είχε ολότελα χαμένα.

«Τον έλεγαν Φίλιο Χράνη» είπε με ραγισμένη φωνή και σταμάτησε φοβούμενος μήπως το είχε παρακάνει. Όμως δεν είχε εκτιμήσει λάθος. Αυτό το όνομα κάτι σήμαινε για τη Μαρίτα, που σε στάση αναμονής περίμενε τη συνέχεια.

«Πολέμησε με τους αντάρτες, εκείνα τα δύσκολα χρόνια προτού φύγουν οι Γερμανοί. Τραυματίστηκε βαριά, στο χωριό του τον είχαν όλοι για πεθαμένο. Ο ίδιος ήταν έτσι κι αλλιώς ξεγραμμένος. Αν εμφανιζόταν ξανά, δεν θα γλίστωνε τον θάνατο, αφού τον είχαν ήδη επικηρύξει. Κρυβόταν μέχρι να γίνει καλά κι ύστερα έφυγε προς τη Βόρεια Ελλάδα κι από εκεί βγήκε από τη χώρα. Περιπλανήθηκε αρκετά, είχε όμως πάρει την απόφαση να μην

ξαναγυρίσει στην πατρίδα του. Πίσω του άφηνε έναν γέρο πατέρα που του είχε δώσει την ευχή του και τον είχε συμβουλεύσει να κοιτάξει να σωθεί μακριά από το μίσος που έκανε τον αδερφό να σκοτώνει τον αδερφό. Κι έτσι βρέθηκε στην Τσεχοσλοβακία. Εκεί έζησε όλη την υπόλοιπη ζωή του. Δεν παντρεύτηκε ποτέ, γιατί έλεγε πως είχε μόνο μία αγάπη, τη Φωτεινή του». Ο Παύλος σταμάτησε για να πάρει μιαν ανάσα, συνεπαρμένος και ο ίδιος από τον ρόλο του, έναν ρόλο που εκείνη δεν είχε λόγο να αμφισβητήσει.

Το τετράδιο του Χράνη περιέγραφε μια σύντομη σχέση που ο παράνομος καρπός της ήταν μία κόρη, κάτι το οποίο ακόμη και ο ίδιος ο γέρος αγνοούσε για χρόνια. Μπορεί πάλι και να μην το πίστεψε ποτέ. Στις σημειώσεις του πάντα έγραφε *το κορίτσι*, χωρίς να αναφέρει το επίθετο ούτε καν το μικρό της όνομα. Η ιστορία του γέρου είχε σίγουρα κι άλλα κρυφά σημεία. Ποιος όμως ενδιαφερόταν πια; Θα έλεγε στη Μαρίτα μόνο όσα χρειαζόταν να ακούσει. Εξάλλου, ήταν πλέον πεπεισμένος ότι στην Τσεχία είχε πετύχει το λαβράκι που έψαχνε. Προς το παρόν δεν πίστευε πως του χρησίμευε σε κάτι το να εμπλακεί περισσότερο. Όσο λιγότερα γνώριζαν για το άτομό του, τόσο το καλύτερο.

«Δεν μπορώ να το πιστέψω! Ξέρεις τι μου λες τώρα;» Η Μαρίτα Στράτου όχι μόνο είχε συνέλθει από τη νάρκη της, αλλά και τον κοιτούσε σαν να του ομολογούσε πως ήταν έτοιμη να του παραδώσει ψυχή και σώμα.

31. Λόγγος, τέλη Απριλίου 2000

Λίγο προτού πάρει τη στροφή που θα τον έβγαζε στο τέλος του ταξιδιού του, ο Μίρο έσβησε τη μηχανή του τζιπ και κοίταξε έξω από το παράθυρο το καταπράσινο αρκαδικό τοπίο. Είχε φτάσει λοιπόν στον προορισμό του. Σαν ένας άλλος Οδυσσέας μετά από τόσες περιπλανήσεις, να που τώρα γυρνούσε στον τόπο όπου οδηγούσαν όλες οι πληροφορίες του. Ήταν δυνατόν η μοίρα να επιφυλάσσει τόσες συμπτώσεις; Ήταν άραγε πλήγμα στον ορθολογισμό του το ότι τίποτα πια δεν θα μπορούσε να του προκαλέσει έκπληξη, γιατί απλώς τίποτα δεν ήταν δεδομένο; Προσπαθώντας να συνδέσει ό,τι του είχε πει ο Όττο με ό,τι είχε μάθει ο ίδιος και ό,τι θυμόταν από τις διηγήσεις της Μαρίτας, έβλεπε πως υπήρχαν ακόμη πράγματα που ζητούσαν εξήγηση. Αυτή την εξήγηση γύρευε τώρα στον Λόγγο, και ίσως ο Στράτος Χράνης να ήταν και το μοναδικό άτομο που μπορούσε να συμπληρώσει τα κενά.

Για τον Μίρο δεν στάθηκε δύσκολο να ξετρυπώσει το όνομα της πραγματικής του μητέρας. Στο αρχείο του νοσοκομείου του Ντίσελντορφ, η γραπτή ομολογία του Όττο Κραφτ έγινε αποδέκτης μόνο του εξεταστικού βλέμματος της προϊσταμένης, που το 1953 ήταν μία απλή νοσοκόμα. Η γυναίκα προφανώς έτρεφε και προσωπικά συναισθήματα για τον ανώτερό της γιατρό. Δεν φάνηκε να την εκπλήσσουν όσα διάβασε στο χαρτί, και ο Μίρο κατάλαβε πως ήταν γνώστης των γεγονότων. Έτσι επιβεβαίωσε πως εκείνη η άτυχη κοπέλα, η πραγματική του μητέρα, λεγόταν όντως Σαμπίνε Μπραντάου, όπως ο Όττο Κραφτ του είχε ομολογήσει.

Ο Μίρο είχε ξεκινήσει τις έρευνές του από το σπίτι όπου έμενε τότε η Σαμπίνε κι εκεί είχε σταθεί τυχερός μέσα στην ατυχία του. Η γυναίκα δεν ζούσε πια, κι ο ίδιος δεν ήξερε αν έπρεπε να νιώσει ανακούφιση ή θλίψη. Για καλή του τύχη, μια παλιά γειτόνισσα και φίλη της είχε δεχτεί να του μιλήσει χωρίς να σταθεί στις αοριστολογίες του, ότι έψαχνε δήθεν για μια μακρινή συγγενή. Η κυρία Φίρτσιχ μάλλον κολακευμένη έδειξε βλέποντας τον γνωστό Μίρο Κραφτ στο κατώφλι της. Το μόνο που του είχε ζητήσει ως αντάλλαγμα ήταν ένα αυτόγραφο για τη μεγάλη της κόρη.

Έτσι είχε μάθει πως η Σαμπίνε είχε πεθάνει εδώ και δέκα χρόνια από κίρρωση του ήπατος, θύμα του αλκοολισμού στον οποίο την είχε οδηγήσει η οικογενειακή της τραγωδία. “Sehr unglücklich!” Πραγματικά πολύ άτυχη. Η γειτόνισσα τού είχε εκμυστηρευτεί πως η Σαμπίνε ήταν πολύ απελευθερωμένη για την εποχή της αλλά και πολύ ρεαλίστρια. Ο άντρας που

είχε ερωτευτεί παράφορα σε σημείο να κρατήσει το παιδί του, ζούσε στην Τσεχοσλοβακία στο Μπρνο. Τον είχε γνωρίσει όταν πήγε εκεί για την κηδεία της γιαγιάς της. Εκείνος την είχε ειδοποιήσει ικανοποιώντας την τελευταία παράκληση της ετοιμοθάνατης. Η Σαμπίνε δεν είχε κανέναν άλλον στον κόσμο, αφού ο πατέρας της είχε σκοτωθεί στον πόλεμο και η μητέρα της τον είχε ακολουθήσει ένα χρόνο μετά. Εκείνος ο άντρας της είχε σταθεί στα δύσκολα. Η θλίψη και η μοναξιά τους ένωσε, αυτό όμως δεν ήταν αρκετό για να μείνει η Σαμπίνε μαζί του. Η βίζα της έληγε και ούτε ο έρωτας ήταν ικανός να την κρατήσει δίπλα σε έναν άνθρωπο που από την πρώτη στιγμή της είχε εξηγήσει πως η καρδιά του ήταν δοσμένη αλλού. Όταν η Σαμπίνε επέστρεψε στη Γερμανία, δεν γνώριζε καν πως ήταν έγκυος.

Παρά τις επίμονες ερωτήσεις του Μίρο, η γυναίκα δεν ήξερε ή δεν θυμόταν τίποτα περισσότερο παρά μόνο το μικρό όνομα εκείνου του άντρα. Με ένα χαμόγελο τον πληροφόρησε πως αυτός που είχε χαρίσει παρηγοριά και ευτυχία, έστω και τόσο φευγαλέα, στη Σαμπίνε, άκουγε επίσης στο όνομα Μίρο.

«Δεν είναι περίεργο;» τον ρώτησε. «Να έχετε το ίδιο όνομα;»

Και μετά η κυρία Φίρτσιχ, αναμοχλεύοντας τις δικές της αναμνήσεις, του εξομολογήθηκε πως η Σαμπίνε, που με χίλιους κόπους μεγάλωνε την κόρη της, άρχισε να βασανίζεται από τύψεις που το παιδί της δεν είχε γνωρίσει τον πραγματικό του πατέρα. Τότε ήταν που αποφάσισε να του γράψει και να του μιλήσει για την κόρη της, την κόρη τους. Η Σαμπίνε της εκμυστηρεύτηκε πως εκείνος χάρηκε πολύ, ήθελε και να γνωρίσει την κόρη του και να κάνει ό,τι χρειαζόταν για να την αναγνωρίσει. Η Κλόε, αυτό ήταν το όνομα της μικρής, δεν πήγε ποτέ στην Τσεχοσλοβακία. Απείθαρχη και επαναστάτρια, δημιουργούσε πάντα προβλήματα στη μητέρα της. Στα δεκαοκτώ της γνώρισε έναν Έλληνα μετανάστη και το έσκασε μαζί του. Η Σαμπίνε κόντεψε να πεθάνει από την ανησυχία της. Ένα τηλεφώνημα ήταν το μόνο που είχε μπει στον κόπο να της κάνει η Κλόε για να την πληροφορήσει πως βρισκόταν στη διπλανή Κολωνία, πως συζούσε με τον Θέμη, έτσι έλεγαν τον μετανάστη, και δεν σκόπευε να γυρίσει πίσω. Μετά από έξι μήνες, κάπου στις αρχές Αυγούστου, ένα σύντομο γράμμα ανακοίνωνε στη Σαμπίνε πως η Κλόε και ο Θέμης θα έφευγαν για την Ελλάδα για να παντρευτούν, εκμεταλλευόμενοι την καλοκαιρινή άδεια του εργοστασίου αυτοκινήτων όπου δούλευε εκείνος. Ούτε λόγος να προσκαλέσει τη μητέρα της, η οποία όχι μόνο δεν γνώριζε την οικογενειακή κατάσταση του μέλλοντα γαμπρού αλλά ούτε καν το επίθετό του. Όπως επίσης δεν γνώριζε πως η κόρη της, για να μην

ξεφύγει από τα δικά της πεπραγμένα, ήταν ήδη έγκυος. Αυτό το έμαθε πολύ αργότερα, όταν ένα εντελώς ετεροχρονισμένο γράμμα την πληροφόρησε πως η Κλόε είχε γεννήσει ένα αγοράκι. Η Σαμπίνε δεν είχε διεύθυνση ούτε τηλέφωνο της κόρης της. Απελπισμένη αναρωτιόταν αν κάποτε είχε αποφασίσει σωστά κρατώντας τον δικό της καρπό ενός εφήμερου έρωτα, έναν καρπό που κόντευε να την οδηγήσει στην τρέλα. Πέρασαν δύο χρόνια και η γυναίκα σκεφτόταν πως ο εγγονός που δεν γνώριζε θα κόντευε πια τα τρία, όταν ένα γράμμα της κόρης της, από την Αθήνα αυτή τη φορά, την πληροφορούσε πως το παιδί, που άκουγε στο εξωτικό όνομα Λάλος, είχε ορφανέψει από πατέρα, καθώς ο τελευταίος είχε σκοτωθεί σε εργατικό ατύχημα. Ο μικρός όμως μεγάλωνε με τον παππού και τη γιαγιά του, κι έτσι μπορούσε και η ίδια να ξαναρχίσει τη ζωή της. Αυτή τη φορά είχε γνωρίσει κάποιον πολύ πλούσιο που έκανε σαν τρελός να την παντρευτεί. Η Σαμπίνε γνωρίζοντας καλά τον άστατο χαρακτήρα της κόρης της, δεν πίστεψε τίποτα από όσα διάβασε στο γράμμα. Μόνο σκέφτηκε πόση αλήθεια κρυβόταν στο ρητό που έλεγε ότι οι αμαρτίες των γονιών παιδεύουν τα παιδιά. Από εκεί και πέρα, μην έχοντας πια καμία ελπίδα να ξαναδεί την Κλόε ή ακόμη κι αυτό το έρημο μικρό, η Σαμπίνε το έριξε στο ποτό, εξιλεώνοντας τις δικές της τύψεις, μέχρι που το συκώτι της καταστράφηκε και άφησε την τελευταία της πνοή με μόνη σύντροφο την παλιά της γειτόνισσα, στην καταθλιπτική πολυκατοικία του Ντίσελντορφ.

Ο Μίρο πέρασε μία εβδομάδα κλωθογυρίζοντας στο μυαλό του τα ίδια και τα ίδια. Τα στοιχεία ήταν λιγοστά και τον οδηγούσαν σε κάτι που έμοιαζε με ξεχασμένο ναρκοπέδιο κι αυτός με τον στρατιώτη που αναποφάσιστος στέκεται με το ένα πόδι στον αέρα περιμένοντας. Το επόμενο χτύπημα στάθηκε το ίδιο αναπάντεχο. Μόνο τότε ο Μίρο κατάλαβε τι σημαίνει βαθιά αγάπη, και δεν μπόρεσε να μην οικτίρει τον εαυτό του για τη συμπεριφορά του απέναντι στη μητέρα του. Η Άννα Κραφτ πέθανε ένα μήνα μετά τον Όττο. Η καρδιά της είχε κυριολεκτικά ραγίσει.

Όσες φορές κι αν έφερνε στον νου του το πρόσωπο της Άννας ή Αναστασίας ή Τασούλας, ο Μίρο δεν κατόρθωνε ούτε στο ελάχιστο να μειώσει τις τύψεις του. Η ζωή του είχε ξεφύγει αναπάντεχα από τον έλεγχό του, κι αυτό ήταν κάτι στο οποίο δεν είχε συνηθίσει. Θα ήταν όμως γελοίο να παραδέρνει σαν το ακυβέρνητο πλοίο. Έπρεπε να παραμερίσει τον πόνο που ένιωθε και να ψάξει τις ρίζες του, να μάθει κάτι γι' αυτούς που τώρα ήταν οι μόνοι του συγγενείς, άνθρωποι που ακόμη και τη στιγμή που αυτές οι σκέψεις

στριφογύριζαν κουβάρι στο κεφάλι του, αγνοούσαν την ύπαρξή του. Πώς θα τους έβρισκε; Πώς θα τους εξηγούσε;

Η ολιγοήμερη παραμονή του στο Ντίσελντορφ του έδωσε την ευκαιρία να πεταχτεί στη γειτονική Κολωνία. Δεν ήταν δύσκολο να βρει αυτό που ζητούσε. Η διευθύντρια προσωπικού ήταν φανατική του θαυμάστρια και ανέτρεξε αμέσως στα αρχεία. Το εργατικό ατύχημα είχε ως θύμα τον Θεμιστοκλή ή Θέμη Στροφίδη από το Μικροχώρι Δράμας.

Το επόμενο ταξίδι του τον έφερε στο Μπρνο, στο σπίτι της θείας του (μιας μακρινής συγγενούς από τη μεριά της Τσεχοσλοβάκας γιαγιάς του) που είχε επισκεφτεί μόνο δυο φορές στη ζωή του. Φθάνοντας αναρωτήθηκε ξανά ποια χίμαιρα κυνηγούσε. Σαν να έψαχνε μια βελόνα μέσα σε έναν ολόκληρο αχυρώνα. Η θεία του δεν ζούσε πια. Η Ζόρα όμως, η κόρη της και δική του ακόμη πιο μακρινή ξαδέλφη, εξακολουθούσε να ζει με τη δική της οικογένεια στις παρυφές του Μπρνο στο ίδιο αγροτόσπιτο, που είχε μετατρέψει σε υπερμοντέρνα φάρμα.

Όταν ο Μίρο, χωρίς να μπει σε λεπτομέρειες, αλλά προβάλλοντας την ίδια ομιχλώδη δικαιολογία που είχε χρησιμοποιήσει και στην κυρία Φίρτσιχ, αναφέρθηκε στη μεταπολεμική περίοδο, η Ζόρα τού μίλησε για κάποιον Έλληνα που μέχρι πριν από τρία χρόνια ήταν νοικάρης τους. Αναφέρθηκε στην πικρή ιστορία ενός μοναχικού ανθρώπου, που η μοίρα και οι συγκυρίες τον είχαν αφήσει κούτσουρο μέσα στην καταιγίδα. Ο Μίρο άκουγε αφηρημένος ώσπου ο ήχος του ονόματος έφερε μιαν αναλαμπή στον νου του. Τουλάχιστον κάποιος θα χαιρόταν όταν μάθαινε πως ο Φίλιος Χράνης ζούσε ως πρόσφυγας στο Μπρνο από το 1946, στο κατώι αυτού του ίδιου στενόχωρου σπιτιού.

«Το πιο περίεργο όμως ήταν ότι αυτός ο άνθρωπος είχε έρθει μέχρι το σπίτι μας κρατώντας στα χέρια του ένα σημείωμα από τον ίδιο τον Όττο Κραφτ, τον πατέρα σου» πρόσθεσε χαμογελώντας η Ζόρα. «Ένα σημείωμα με ημερομηνία λίγες ημέρες πριν από τη λήξη της γερμανικής κατοχής στην Ελλάδα».

Ο Μίρο κράτησε έκπληκτος στα χέρια του το πολύπαθο χαρτί. Μουρμουρίζοντας τις τσέχικες λέξεις που ο Όττο Κραφτ είχε γράψει, επιβεβαίωσε την ύπαρξη της περίεργης συστατικής επιστολής, που άνοιξε τον δρόμο της σωτηρίας του Φίλιου Χράνη προς την Τσεχοσλοβακία.

«Ο νοικάρης μας είχε εξομολογηθεί στη μητέρα μου πως αυτός, ο άνθρωπος που είχαν επικηρύξει οι Γερμανοί, ο άνθρωπος που του είχαν στήσει ενέδρα και όλοι θεωρούσαν νεκρό, ο άνθρωπος που είχε μείνει

κρυμμένος σ' ένα μετόχι δύο μήνες σχεδόν μέχρι να γιατρευτούν οι πληγές του, είχε βρει τη σωτηρία χάρη σε μια μακρινή του συγγενή και τον αγαπημένο της. Κι έλεγε ακόμη πως δεν θα ξεχνούσε ποτέ όσο ζούσε πώς η αρχική αμηχανία είχε εξελιχτεί τόσο γρήγορα σε μια αμοιβαία εμπιστοσύνη, πώς ο εχθρός Γερμανός είχε γίνει ο ευεργέτης του» τον πληροφόρησε η Ζόρα.

«Ζει ακόμη αυτός ο άνθρωπος;» ρώτησε ο Μίρο για να μάθει ότι ο γέρος είχε μετακομίσει σε έναν οίκο ευγηρίας τρία χρόνια πριν.

Ο Μίρο είχε κάνει τη σκέψη πως οι πληροφορίες για τον Φίλιο Χράνη δεν θα ήταν μόνο ένα χαρμόσυνο νέο για τη Μαρίτα, αλλά και ίσως να αποτελούσαν τον πολυπόθητο τρόπο προσέγγισης μετά από τόσα χρόνια. Οι ελπίδες του διαψεύστηκαν όταν φθάνοντας στο γηροκομείο, ο Μίρο πληροφορήθηκε πως ο Φίλιος Χράνης είχε πεθάνει το φθινόπωρο της προηγούμενης χρονιάς, άρα για μία ακόμη φορά είχε φθάσει πολύ αργά. Απογοητευμένος ξεκίνησε να φύγει, όμως τότε ήταν που συνάντησε τον γιο της Ανέζας, που δούλευε εκεί ως νοσηλευτής. Παραξενεύτηκε όταν έμαθε πως κάποιος άντρας, κάποιος Παύλος Στροφίλης, δημοσιογράφος από την Αθήνα, συντρόφευε τον γέρο στις τελευταίες του στιγμές. Ο εγγονός του Χράνη λεγόταν Λάλος Στροφίδης. Τι παράξενη σύμπτωση! Ή μήπως δεν ήταν;

Ο γιος της Ανέζας τον είχε καλέσει στο γραφείο του προσωπικού για έναν καφέ. Και πάνω εκεί του είπε...

«Το μόνο που άφησε πίσω του ο βασανισμένος άνθρωπος, αυτό δηλαδή που βρήκα όταν πήγα να αδειάσω το δωμάτιο από τα λιγοστά υπάρχοντά του, ήταν η γλάστρα του με τον βασιλικό. Την κράτησα εδώ, καθώς ο καινούριος ένοικος δεν την ήθελε».

Ο Μίρο χάιδεψε το σγουρό φύλλωμα που ασφυκτιούσε μέσα στην πολύ μικρή πια γλάστρα.

«Όλο λέω να τον μεταφυτέψω, κι όλο το αναβάλλω» απολογήθηκε ο Παύλος.

Εκείνος όμως περιεργαζόταν το κεραμικό, τα δάχτυλά του ψηλαφούσαν τη χαραγμένη επιφάνεια. Δύο ονόματα, δύο γυναικεία ονόματα, στόλιζαν την κοιλιά του δοχείου: Σαμπίνε και Φωτεινή.

Σαν τρελός είχε πατήσει μέχρι τέρμα το γκάζι του τζίπ για να γυρίσει όσο το δυνατόν γρηγορότερα στο σπίτι της Ζόρα. Πόσο να ήταν άραγε η εξαδέλφη του το 1952; Πάνω κάτω δέκα χρονών. Δεν μπορεί, θα θυμόταν κάτι.

Ο Μίρο άνοιξε για μία ακόμη φορά το φάκελο, με την αίσθηση του βάρους να γεμίζει όχι μόνο την καρδιά αλλά και να απλώνεται στο ήδη κουρασμένο από το ταξίδι σώμα του. Βεβαιώθηκε πως όλες οι αποδείξεις βρίσκονταν εκεί και μετά κοίταξε με αγάπη τη γλάστρα του Φίλιου Χράνη, που τον συντρόφευε από την ώρα που εγκατέλειψε το Μπρνο. Αποφασιστικά έπιασε ξανά το τιμόνι και πέντε λεπτά αργότερα αντίκριζε την πινακίδα που δήλωνε την άφιξη στον Λόγγο.

Τα πέτρινα σπίτια στεφάνωναν την πλαγιά του βουνού σχηματίζοντας ένα ημικύκλιο, ενώ προς τα αριστερά και κάτω, τα κεραμίδια που ξεχώριζαν μέσα από τα πυκνά δέντρα σηματοδοτούσαν τη Νεροτριβή. Αναρωτήθηκε ποιο άραγε να ήταν το σπίτι του Στράτου Χράνη. Μέσα στο μεσημέρι δεν υπήρχε ψυχή ζώσα στο χωριό. Το μοναδικό μπακάλικο ήταν κλειστό, το ίδιο και το διπλανό του καφενείο. Η περιποιημένη πλατειούλα με τη μορφή αλωνιού ήταν άδεια και αυτή, με μοναδική εξαίρεση την παρουσία ενός ποιμενικού που τον κοίταξε απορημένα καθώς πάρκαρα κάτω από μια τεράστια μουριά. Ο σκύλος τεντώθηκε νωχελικά και ήρθε προς το μέρος του κουνώντας φιλικά την ουρά του. Ο Μίρο έσκυψε και τον χάιδεψε. Κάτω από τα κόκκινο περιλαίμιό του κρεμόταν μια πλακέτα με τις λέξεις *Ρήγας Χράνης*. Ένα αυθόρμητο χαμόγελο χαράχτηκε στα χείλη του Μίρο. «Άντε. Πήγαινέ με στο αφεντικό σου!» είπε στον σκύλο χαϊδεύοντάς τον πίσω από τα αυτιά. Το τετράποδο τον κοίταξε για λίγο και κατόπιν τράβηξε αργά προς τη δεξιά ανηφόρα.

Ο Μίρο παρατήρησε σκεπτικός το σπίτι. Το παλιό δίπατο στολιζόταν από ένα χαγιάτι, όπου οι γλάστρες ξεχείλιζαν από κατακόκκινα γεράνια και βασιλικούς. Έσπρωξε αποφασιστικά την καγκελόπορτα και ανέβηκε τα τσιμεντένια σκαλιά. Ο Ρήγας γάβγισε δυο φορές και μια φωνή ακούστηκε από το βάθος του σπιτιού. «Κατεργάρη, με θυμήθηκαν επιτέλους;» Βήματα ακούστηκαν και η παλιά πόρτα άνοιξε τρίζοντας.

Ο ψαρομάλλης άντρας κοίταξε τον Μίρο με ολοφάνερη απορία μέχρι που το βλέμμα του στυλώθηκε στο φάκελο που εκείνος κρατούσε στα χέρια του. Ο Μίρο σκέφτηκε πως ο Στράτος θα φανταζόταν πως επρόκειτο ίσως για μια τυπική επίσκεψη κάποιου κρατικού φορέα από αυτούς που μία στα χίλια χρόνια θυμόντουσαν τα ξεχασμένα χωριά. Έπρεπε να βγάλει τον άνθρωπο από την πλάνη του. Κι όμως, τα καλοσυνάτα του μάτια τον κοιτούσαν τώρα σαν κάτι να αναγνώριζαν.

«Μπορώ να περάσω;» ρώτησε ο Μίρο, ξεροβήχοντας για να καθαρίσει τον στεγνό λαιμό του.

32. Λόγγος, Μάιος 2000, Παρασκευή απόγευμα

Η Μαρίτα μισοζαλισμένη από τις ατελείωτες στροφές του δρόμου κοίταζε τον Παύλο με μια ελαφριά απογοήτευση λες και η παρουσία του και μόνο επιβεβαίωνε την κακοτυχία της τα τελευταία χρόνια. Μια κακοτυχία που λίγους μήνες πριν, εκείνη την παραμονή της Πρωτοχρονιάς, πίστεψε πως θα ξόρκιζε επιτέλους. Πόσα δεν της έφταιγαν εκείνη τη βραδιά! Θυμόταν πώς κοιτούσε το τριαντάφυλλο που ο Μίρο είχε φέρει από την Τσεχία κι ακόμη πόσο κουρασμένη αισθανόταν από τη σκέψη και μόνο πως είχε να αντιμετωπίσει και τα αποτελέσματα άλλης μιας περιβόητης ιδέας του Νάσου.

Ο τελευταίος, μετά τον αποτυχημένο του γάμο και τον χωρισμό του, είχε τα δικά του προβλήματα να λύσει, καθώς προσπαθούσε επί χρόνια να κερδίσει την επιμέλεια της κόρης του. Η μικρή Λίζα ήταν ήδη εννιά χρόνων και το μόνιμο μήλο της έριδας ανάμεσα στον Νάσο και τη Χρύσα, εκείνη την ανεκδιήγητη αιώνια αρραβωνιαστικιά που φρόντισε να μείνει στα γρήγορα έγκυος, ώστε επιτέλους να παντρευτεί τον αγαπημένο της. Φυσικά ο γάμος είχε προδιαγεγραμμένη πορεία. Η Χρύσα, παρότι είχε σπουδάσει ψυχολογία, δεν είχε καταφέρει να συμφιλιώσει τη θεωρία με την πράξη. Τι έφταιγε όμως το καημένο το παιδί να πληρώνει τους καυγάδες των γονιών του; Όλα αυτά βέβαια η Μαρίτα τα έμαθε όταν πια η σχέση της με τον Νάσο αναζωπυρώθηκε, όχι ερωτικά αλλά επαγγελματικά. Ο Νάσος, εκμεταλλευόμενος τις ατελείωτες γνωριμίες του σε υψηλά κλιμάκια καθώς και ένα σεβαστό χρηματικό ποσό που μια άκληρη θεία τού άφησε ανέλπιστα, αποφάσισε να γίνει θεατρικός επιχειρηματίας. Όπως παραδόξως, η Μαρίτα συμφώνησε σε αυτή τη συνεργασία χωρίς να το σκεφτεί ιδιαίτερα.

Η κίνηση αποδείχτηκε σωστή, κι έτσι οι δυο τους μπορεί να μην κατόρθωσαν να ανοίξουν ένα σπίτι μαζί, στον θεατρικό χώρο όμως έμελλε να γνωρίσουν μεγάλη επιτυχία. Καμιά φορά επισφράγιζαν αυτές τους τις επιτυχίες με το να ξυπνήσουν στο ίδιο κρεβάτι. Άλλοτε πάλι η Μαρίτα έπαιρνε τη μικρή Λίζα μαζί της στον Λόγγο, στο σπίτι που είχε φτιάξει τα τελευταία χρόνια, όταν πια ο Θώδης Κερασάρης υλοποίησε την απειλή του να την αποκληρώσει, γράφοντας το σπίτι στη Νεροτριβή στη δεύτερη γυναίκα του.

Ο πατέρας της είχε πεθάνει μόνος και έρημος στο σπίτι όπου γεννήθηκε. Τον είχαν βρει οι γείτονες όταν δεν είχε δώσει σημεία ζωής για μέρες. Το άψυχο σώμα του είχε κυλήσει από την καρέκλα που καθόταν

παρασύροντας μαζί του και το μπουκάλι το κρασί που τον συντρόφευε στις τελευταίες του στιγμές. Το μόνο που είχε προξενήσει έκπληξη στη Μαρίτα ήταν η φωτογραφία της Άννας Κραφτ, που τα κοκαλωμένα δάχτυλα έσφιγγαν ακόμη, σαν να χρειαζόταν κι άλλη επιβεβαίωση για την παράνομή τους σχέση. Η Μαρίτα δεν έκλαψε στην κηδεία. Ελάχιστοι ήταν εκείνοι που συνόδεψαν τον άλλοτε πλούχοντα στην τελευταία του κατοικία. Η τεθλιμμένη χήρα είχε εμφανιστεί εσπευσμένα για να θρηνήσει τον μακαρίτη, και αμέσως μετά την κηδεία είχε πλησιάσει τη Μαρίτα προσφέροντάς της το σπίτι στη Νεροτριβή έναντι ενός σεβαστού ποσού, αφού στην ουσία ήταν το τελευταίο που της είχε απομείνει από μια περιουσία που είχε κατασπαταλήσει χρηματοδοτώντας νεαρότερους της άντρες στην Αθήνα. Δεν μπόρεσε καν στον κόπο να της απαντήσει, κι αυτή ήταν η τελευταία της επαφή με τη Νεροτριβή.

Η Μαρίτα απόδιωξε τον ύπνο από τα μάτια της, προσπαθώντας ταυτόχρονα να ξεμουδιάσει το πιασμένο της σώμα.

«Υπναρού! Πάλι κοιμόσουν;» την πείραζε ο Παύλος.

Η Μαρίτα δεν μπόρεσε να μη σκεφτεί πως ο Παύλος ήταν πάντα πολύ πιο ξεκούραστος. Φαίνεται η δουλειά του, σε αντίθεση με τη δική της, δεν είχε πολλές απαιτήσεις. Η ίδια βέβαια είχε ανακουφιστεί όταν ο Νάσος δέχτηκε να μην ανεβάσουν άλλο έργο για τους καλοκαιρινούς μήνες. Με τα χίλια ζόρια τον είχε πείσει, αφού ο συνεταίρος της μάλλον έβλεπε με κακό μάτι τη νέα της σχέση. Ίσως και να ζήλευε, σκέφτηκε χαμογελώντας.

«Βλέπω η διάθεσή σου άλλαξε» της είπε ο Παύλος χωρίς να πάρει τα μάτια του από το τιμόνι.

Στη Μαρίτα δεν άρεσε ιδιαίτερα το ότι ο Παύλος της φερόταν σαν να ήταν μικρό παιδί ή κάποια ανήμπορη γεροντοκόρη, μια οπτική γωνία εξίσου εκνευριστική. Υπήρχαν στιγμές που ο τόνος της φωνής του και μόνο την ενοχλούσε. Όπως την ενοχλούσε και το ότι ερχόταν πρώτη φορά μαζί της στον Λόγγο. Τι θα έλεγε στον Στράτο; Ακόμη και τώρα της ήταν δύσκολο να πιστέψει ότι ο Παύλος είχε γνωρίσει στ' αλήθεια τον Φίλιο Χράνη, κάτι που έμαθε τη βραδιά που έκαναν πρώτη φορά έρωτα.

Η πολιορκία του Παύλου Στροφίλη ήταν επίμονη, παραδόξως όμως ο νέος άντρας φαινόταν να αφήνει τα πράγματα να πάρουν τον δρόμο τους. Αργότερα, της εξομολογήθηκε πως παθιάστηκε μαζί της από τη στιγμή που πρωτοείδε τις φωτογραφίες της. Βάλθηκε να την κατακτήσει και η Μαρίτα ενέδωσε παρά το ότι σε πολλά σημεία η συμπεριφορά του Παύλου της θύμιζε τον Νάσο. Προχώρησε γιατί πίστεψε πως θα ήταν κάτι επιπόλαιο, και γιατί η

πείρα της δεν θα της επέτρεπε ποτέ να βρεθεί σε δύσκολη θέση. Υπάρχει όμως πάντα ο αστάθμητος παράγοντας, στη δική της περίπτωση ένα φυλαχτό. Κάνοντας μια σχέση με τον τελευταίο άνθρωπο που είδε ζωντανό τον Φίλιο Χράνη ήταν σαν να έπαιρνε πίσω ένα κομμάτι από τη χαμένη ζωή της μητέρας της.

Τώρα όμως, επιστρέφοντας στον Λόγγο μετά από τόσους μήνες, έφερνε μαζί της νέα, νέα που προορίζονταν για τον Στράτο, νέα που δεν ήξερε με ποιον τρόπο να του ανακοινώσει. Κι όμως, εκείνος ήταν που της είχε δείξει τον τάφο του Φίλιου, αν και όλοι γνώριζαν πως ποτέ δεν βρέθηκε το σώμα του. Δεν είχε βρεθεί γιατί ο παλιός αντάρτης είχε χαθεί σε κάποιο άγνωστο μέρος ή γιατί απλώς και μόνο όλα αυτά τα χρόνια ζούσε, ζούσε, όπως ο Παύλος της είχε εκμυστηρευτεί, στην Τσεχοσλοβακία; Πώς μπορούσε να είναι βέβαιη πως ό,τι απίθανο της είχε διηγηθεί ο εραστής της ήταν η πραγματικότητα; Πως δηλαδή ο Φίλιος είχε αποκτήσει μια κόρη από κάποια εφήμερη σχέση, μια κόρη που δεν είχε συναντήσει ποτέ στη ζωή του, που την ύπαρξή της γνώριζε από κάποιο γράμμα. Ήταν όμως και αυτό το φυλαχτό, η μόνη απόδειξη πως ο Παύλος της έλεγε την αλήθεια.

Οι σκέψεις της ξαναγύρισαν στον Στράτο. Γιατί της είχε ζητήσει τόσο επίμονα να συναντηθούν;. Το γεγονός ήταν πως η Μαρίτα είχε μήνες να πάει στον Λόγγο, αφού τον τελευταίο καιρό ο Παύλος ρουφούσε κάθε στιγμή του ελεύθερου χρόνου της. Με πίκρα σκέφτηκε πως σίγουρα ο έρωτάς της είχε πολλά να ζηλέψει από το πάθος της Φωτεινής και του Φίλιου. Και σίγουρα δεν είχε καμία σχέση με το δικό της ένοχο πάθος για τον Μίρο Κραφτ, ένα πάθος αναλλοίωτο παρά τα χρόνια που είχαν περάσει. Ίσως γιατί δεν έφταιγε κανένας από τους δύο, ίσως γιατί και οι δύο γνώριζαν πως η αγάπη τους υπήρχε, όμως δεν θα μπορούσαν ποτέ να είναι τίποτα παραπάνω από αδέρφια. Δεν ρώτησε ποτέ τον πατέρα της για τα ταξίδια του. Δεν υπήρχε λόγος να προσθέσει κι άλλο πόνο και θυμό στον τόσο που είχε μαζευτεί μέσα της.

«Αυτός ο Στράτος, ζει μόνος του;» Η εύθυμη φωνή του Παύλου την έβγαλε από τις σκέψεις της.

Ακόμη και αυτή η αθώα ερώτηση πυροδότησε τον εκνευρισμό της, τόσο τεντωμένα ένιωθε τα νεύρα της. Ήταν η μόνη φορά που η επιστροφή στον Λόγγο δεν της πρόσφερε καμία χαρά. Δεν είχε καν το κουράγιο να απαντήσει. Έκλεισε ξανά τα μάτια, παρόλο που ήξερε πως σε μόλις δύο χιλιόμετρα θα συναντούσαν την πινακίδα για τον Λόγγο. Και πάλι όμως οι σκέψεις της δεν την άφηναν να ησυχάσει. Πόσο καχύποπτη είχε γίνει! Γιατί ο Παύλος έκανε τόσες ερωτήσεις, που όμως δεν είχαν σχέση με το γενεαλογικό δέντρο των

Χράνηδων; Της είχε ζητήσει να του πει για κρυψώνες, μυστικά περάσματα, σπηλιές, για κάθε περίεργο σχηματισμό που είχε δημιουργήσει η ιδιοτροπία της φύσης σε τούτα τα μέρη, κι ας έμοιαζε να γνωρίζει καλύτερα από την ίδια τι επιφύλασσε η κάθε στροφή του δρόμου. Γιατί αλήθεια αυτή τη στιγμή έβλεπε τον Παύλο σαν κάποιον που είχε μελετήσει πολύ καλά το μάθημά του; Αποφάσισε να δείξει λίγη καλή θέληση, αν και ήξερε πως η σχέση τους είχε εξαντλήσει κάθε δυνατότητα πια.

33. Σάββατο πρωί

Η Μαρίτα είχε ξεχάσει πώς είναι το να ξυπνάς πρωί μακριά από την Αθήνα. Η απομόνωσή της με τον Παύλο τους τελευταίους μήνες την είχε κάνει νευρωτική. Είχε αποκτήσει ξανά τις ανασφάλειες που νόμιζε πως είχε αφήσει πίσω της αρκετά χρόνια πριν. Είχε βαρεθεί. Ακόμη και οι ρόλοι της δεν την γέμιζαν πια ούτε φυσικά η παρωδία σχέσης που διατηρούσε, ίσως γιατί γνώριζε πως ενδόμυχα πάντα θα αναζητούσε τον Μίρο. Απλώς δεν ήθελε να παραδεχτεί το αδιανόητο μιας τέτοιας σχέσης, το ότι τη βασάνιζε ακόμη η ερωτική επιθυμία για εκείνον. Όσο ζούσε ο πατέρας της έκρινε περιττό να του μιλήσει, σιχαινόταν και τη σκέψη ότι θα μόλυνε το όνομα του Μίρο αναφέροντάς τον. Άλλοτε πάλι άλλαζε γνώμη, λες και ο Θώδης Κερασάρης θα μπορούσε να διαψεύσει τα ερωτικά του κατορθώματα. Δεν ωφελούσε να σκέφτεται τι μπορούσε και τι δεν μπορούσε να κάνει. Ο πατέρας της είχε πεθάνει και η ίδια φοβόταν πάντα την επιβεβαίωση. Το να ακούσει για μια ακόμη φορά την ιστορία της Τασούλας Αναβρυττού της ήταν απλώς αδιανόητο. Προτιμούσε να ονειροπολεί διαβάζοντας τα ερωτικά γράμματα του Φίλιου και της μητέρας της, όπως έκανε κι αυτή τη στιγμή, καθισμένη στο άνετο εσωτερικό περβάζι του μεγάλου παράθυρου που έβλεπε στην άγρια ομορφιά του Λόγγου.

Ανάπνευσε βαθιά γεμίζοντας το σώμα της με τη μυρωδιά του ελατόδασους που ρίζωνε απέναντι από το σπίτι της. Κάπου δεξιότερα, κρυμμένο από δύο θεόρατα κυπαρίσσια, έστεκε το σπίτι των Χράνηδων, και ακόμη πιο πέρα φιδογύριζε το μονοπάτι που έβγαζε στους βράχους του Χαρμάλη.

Κοίταξε το ρολόι της κι αναρωτήθηκε πού να βρισκόταν ο Παύλος. Παρόλο που η Μαρίτα είχε ξυπνήσει πολύ νωρίς, η παρουσία της ήταν η μόνη μέσα στο σπίτι. Πού μπορεί να είχε πάει; Υποτίθεται πως τους περίμενε ο Στράτος. Είχαν περάσει δεκαεπτά χρόνια από τότε που ο τελευταίος της είχε δώσει το φυλαχτό, η σημερινή μέρα όμως ήταν η πρώτη που το φορούσε. Το χέρι της ψηλάφισε μηχανικά τη λεία κόκκινη πέτρα Έκλεισε τα μάτια και φαντάστηκε μια νέα κοπέλα που της έμοιαζε να τρέχει προς το Νεραϊδάλωνα, ήταν όμως η ίδια που έτρεχε να συναντήσει κάποιον που την περίμενε. Κάποιον που την στοίχειωνε ακόμη και πίσω από τα σφαλιστά της βλέφαρα. Ενοχλημένη από τις ένοχες σκέψεις, σηκώθηκε και πήγε στην κουζίνα. Έβαλε μια κούπα φρέσκο καφέ που τον ήπιε σχεδόν μονορούφι. Επιθεώρησε την

εμφάνισή της στον μεγάλο καθρέφτη του καθιστικού και βάζοντας τα γράμματα στην τσάντα της, βγήκε σχεδόν τρέχοντας. Γιατί αλήθεια τρεις μήνες τώρα δεν είχε σκεφτεί το προφανές; Αν ο Φίλιος Χράνης ζούσε, τότε πώς τα γράμματά της Φωτεινής είχαν καταλήξει στα χέρια του Στράτου; Υποτίθεται πως η πιο πολύτιμη ανάμνηση του Φίλιου ήταν αυτά τα γράμματα. Γιατί δεν τα είχε πάρει μαζί του; Αυτή η σκέψη τη βασάνιζε επίμονα κάνοντάς την να ξεχάσει πού είχε χαθεί ο Παύλος. Οι φυσιολατρικές αναζητήσεις του της ήταν αδιάφορες προς το παρόν. Ήθελε να μιλήσει στον Στράτο και ήθελε να είναι μόνοι οι δυο τους όταν θα έκαναν αυτή την κουβέντα.

«Στράτο!» φώναξε η Μαρίτα καθώς έσπρωχνε την αυλόπορτα.

Ο Ρήγας που λαγοκοιμόταν στο κατώι απολαμβάνοντας τον ανοιξιάτικο ήλιο, έτρεξε κατά πάνω της κουνώντας σαν τρελός την ουρά του.

«Σταμάτα, βρε αγαπησιάρη! Κι εγώ χάρηκα που σε είδα!» Η Μαρίτα προσπαθούσε να γλιτώσει από το τρίχρονο σκυλί που εξακολουθούσε να συμπεριφέρεται σαν κουτάβι. Ο Στράτος είχε πάντα συντροφιά έναν Ρήγα, με το ίδιο όνομα βάφτιζε όλα τα πιστά τετράποδα που πέρασαν από τη ζωή του.

Ανέβηκε τη σκάλα με τον ποιμενικό στο κατόπι της. Από μέσα άκουσε ομιλίες.

«Στράτο!» ξαναφώναξε. «Η Μαρίτα είμαι!»

Σε άλλη περίπτωση θα είχε μπει στο γνώριμο σπίτι χωρίς δισταγμό. Ποιος ήταν άραγε ο επισκέπτης; Είχε δει ένα κατασκοπισμένο τζιπ παρκαρισμένο απέναντι από το σπίτι, δεν είχε δώσει όμως σημασία. Έλειπε πολύ καιρό από το χωριό ώστε να γνωρίζει σε ποιον ανήκε το κάθε αμάξι.

Επιτέλους η πόρτα άνοιξε με το γνωστό της παρηγορητικό τρίξιμο και η εικόνα του ψαρομάλλη άντρα την έκανε να τα ξεχάσει όλα.

«Καλέ μου Στράτο!» είπε η Μαρίτα και χώθηκε στην αγκαλιά του.

«Κοριτσάκι μου, ήρθες λοιπόν!» Ο Στράτος τής κρατούσε τα χέρια και την κοιτούσε σαν να μην πίστευε πως την είχε μπροστά του.

«Δεν θα μου πεις να περάσω;» τον ρώτησε χαμογελώντας.

Εκείνος έμοιαζε να φράζει την πόρτα σαν να απαγόρευε την είσοδο ακόμη και στον ίδιο του τον εαυτό.

«Μα φυσικά!» Ένα αμήχανο χαμόγελο φώτισε το πρόσωπό του.

«Τι συμβαίνει; Είναι κανένας μέσα που δεν πρέπει να δω;» Το μυαλό της πήγε στη Ζέτα, τη χήρα του πατέρα της. Ώρες ήταν να την είχε μυριστεί και να είχε κουβαληθεί ξανά για εκείνο το αιώνιο πωλητήριο!

«Αντιθέτως. Ο επισκέπτης μου έχει διανύσει πολλά χιλιόμετρα περιμένοντας αυτή τη συνάντηση» την καθησύχασε.

«Έλα τώρα, Στράτο! Σου αρέσει πάντα να μιλάς με γρίφους. Ποιος είναι αυτός που ανυπομονεί τόσο να με δει; Τον ξέρω;» Προσπάθησε να αστειευτεί, όμως σάστισε περισσότερο βλέποντας πως την κοιτούσε νιώθοντας κι εκείνος άβολα.

«Πέρασε μέσα λοιπόν!» της είπε και μετά στράφηκε και απευθύνθηκε στον Ρήγα. «Άντε κατεργάρε. Δεν έχουμε καμιά δουλειά εδώ. Πάμε βόλτα!»

Στο άκουσμα του γνωστού ήχου ο σκύλος έτρεξε μπροστά και με δυο πηδήματα έφτασε την αυλόπορτα κοιτάζοντας όλο προσμονή τον Στράτο και κουνώντας σαν τρελός την ουρά του.

«Στράτο!» φώναξε η Μαρίτα. «Είναι κάτι που πρέπει να σου πω».

«Σίγουρα μπορεί να περιμένει!» Ήταν η μόνη απάντηση που της έδωσε κλείνοντας την αυλόπορτα ξοπίσω του.

Ας είναι κι έτσι. Τι αξία έχει άλλη μια ώρα όταν έχουν περάσει τόσα χρόνια; σκέφτηκε η Μαρίτα και μπήκε στο σπίτι.

Στο στενόχωρο υποδεχτικό, μια λέξη επινόησης του ίδιου του Στράτου για να δηλώσει τον χώρο όπου άφηνε κανείς γαλότσες, ραβδιά και πανωφόρια, δεν υπήρχε παρά ένα μαλακό καστόρινο σακάκι. Ο Στράτος δεν θα φορούσε ποτέ κάτι τέτοιο. Η Μαρίτα αποτράβηξε το χέρι της την τελευταία στιγμή, καταπολεμώντας την ξαφνική επιθυμία της να χαϊδέψει το απαλό ύφασμα.

Δυο πόρτες αριστερά και δεξιά της, ασφαλιστές μόνο με ένα μάνταλο -το σπίτι είχε υποστεί ελάχιστες αλλαγές στις δεκαετίες που πέρασαν- ήξερε πως οδηγούσαν η πρώτη στην κρεβατοκάμαρα και η δεύτερη στην κουζίνα που ήταν και καθιστικό μαζί, το κέντρο ζωής του σπιτιού όπου το τζάκι έκαιγε σχεδόν όλο τον χρόνο. Τα δάχτυλά της πίεσαν σπασμωδικά το μέταλλο. Ο άντρας που σκυμμένος στο τζάκι έμοιαζε απορροφημένος με το ανασκάλεμα της φωτιάς, στράφηκε χαμογελώντας.

«Καλημέρα Μαρίτα!»

Η πρώτη της παρόρμηση ήταν να κάνει μεταβολή και να φύγει. Ασυναίσθητα οπισθοχωρούσε ήδη. Εκείνος δεν ήταν οπτασία. Ήταν ο Μίρο με σάρκα και οστά, ο Μίρο Κραφτ μπροστά της μετά από τόσα χρόνια.

«Εννιά ολόκληρα χρόνια, εννιά χρόνια μακριά σου!»

Δεν την παραξένεψε το ότι τα ελληνικά του ήταν άπταιστα ούτε και το ότι είχαν κάνει την ίδια σκέψη. Τα χέρια του έσφιγγαν τα δικά της, κι αυτό ήταν το μόνο που ήθελε. Ή μάλλον ήθελε πολύ περισσότερα. Η μοναδική της

επιθυμία ήταν να λιώσει μέσα στην αγκαλιά του ξανά και ξανά, όμως αυτό ήταν αδιανόητο. Τι τον είχε φέρει στην Ελλάδα; Γιατί είχε επιδιώξει να τη συναντήσει; Τώρα μόνο έβρισκε ικανή δικαιολογία στην υπερβολική επιμονή του Στράτου, ενός ανθρώπου που δεν είχε εκφράσει ποτέ του παράπονο για τις όλο και πιο σπάνιες επισκέψεις της τους τελευταίους μήνες.

Τα δάχτυλά του Μίρο πέρασαν μέσα από τα κοντά της μαλλιά διατρέχοντας το πίσω μέρος του κεφαλιού της μέχρι τον αυχένα όπου στάθηκαν δοκιμάζοντας θαρρείς τις αισθήσεις της. Η Μαρίτα πίεσε τον εαυτό της να μην υποχωρήσει σε ό,τι εκείνη τη στιγμή υπαγόρευε το σώμα της, όμως της ήταν αδύνατον να εστιάσει στα μάτια του. Έβλεπε μόνο τα χείλη του που πλησίαζαν τα δικά της.

«Αν ήξερες πόσο καιρό ήθελα να το κάνω αυτό!» της μουρμούρισε φιλώντας την με πάθος.

«Είσαι τρελός;» φώναξε η Μαρίτα σκουπίζοντας τα χείλη της σαν να είχαν δηλητήριο. «Είχαμε κάνει μια συμφωνία, Μίρο, μια συμφωνία που δεν ήταν εύκολη απόφαση για κανέναν από τους δυο μας».

«Η συμφωνία δεν ισχύει πια. Μπορούμε να είμαστε μαζί, Μαρίτα. Παντρευόμαστε και αύριο αν θέλεις».

«Είσαι παράλογος. Μπορείς να μου πεις τι άλλαξε; Εκτός από εσένα βέβαια, που ομολογώ δεν σε αναγνωρίζω».

«Έχεις δίκιο να είσαι επιφυλακτική, αν όμως με αφήσεις να σου εξηγήσω...»

«Δε νομίζω πως ο θάνατος του πατέρα μου ή μάλλον του πατέρα μας» πρόσθεσε με πικρία, «αλλάζει τα πράγματα. Δεν είναι μόνο αυτό, Μίρο. Είναι πολλά αυτά που μας χωρίζουν πέρα από το κοινά μας γονίδια».

«Τι θέλεις να πεις; Υπάρχει κάποιος άλλος;» Ο Μίρο την κοίταξε σαν να μην πίστευε πως ήταν και αυτό ένα ενδεχόμενο.

«Πόσες άλλες υπήρξαν στη δική σου ζωή, Μίρο; Μη μου πεις πως όλον αυτόν τον καιρό ζούσες σε μοναστήρι!»

«Κάπως αλλιώς φανταζόμουν τη συνάντησή μας. Δεν υπάρχει άλλη. Δεν σου έκανε καμία εντύπωση άραγε το ότι επιτέλους έμαθα να μιλάω ελληνικά;»

«Προφανώς με δύο γονείς Έλληνες ήταν το λιγότερο που είχες να αποδώσεις ως φόρο τιμής!»

«Η μητέρα μου πέθανε, Μαρίτα».

«Λυπάμαι» απάντησε άτονα, παρόλο που αναρωτιόταν αν το έλεγε τυπικά ή λυπόταν πραγματικά για τον θάνατο της γυναίκας που είχε φέρει τα πάνω κάτω στη ζωή της.

Ο Μίρο δεν φάνηκε να δίνει σημασία στην απόχρωση της φωνής της. Ήταν φανερό πως είχε κάτι να πει, κάτι που έμοιαζε να μην ξέρει πώς να το εκφράσει.

«Η Άννα Κραφτ ή Αναστασία Αναβρυττού δεν ήταν η πραγματική μου μητέρα. Δεν είμαι αυτός που νομίζεις, Μαρίτα. Η ζωή μου υπήρξε μια πλάνη, μια σκόπιμη διαστρέβλωση της αλήθειας ή ίσως, πιο ποιητικά, η έσχατη λύση ενός ερωτευμένου ανθρώπου».

«Δεν καταλαβαίνω... Είμαι κουρασμένη, Μίρο, κι εσύ εξακολουθείς να παίζεις με τις αντοχές μου».

«Πολύ καλά. Προτού όμως σου πω τα πράγματα με τη σειρά που τα έμαθα κι εγώ, θέλω να δεις κάτι. Κλείσε τα μάτια σου! Είναι ένα δώρο από τη μακρινή Τσεχία».

Η Μαρίτα τον κοίταξε με παράπονο. «Ήταν ένα πετρωμένο τριαντάφυλλο εννιά χρόνια πριν. Κάθε φορά που γυρίζεις από την Τσεχία γίνεσαι προάγγελος κακών».

«Όχι αυτή τη φορά. Κλείσε τα μάτια!»

Κάτι στη φωνή του της θύμισε τον τρόπο που προσπαθούσε να της διδάξει τον μονόλογο της Μήδειας, κάποια έτη φωτός πίσω. Αφέθηκε με την ενδόμυχη σκέψη πως επρόκειτο για έναν ακόμη ρόλο. Ήταν πολύ δύσκολο να ξαναπάρει πίσω τον χαμένο της εαυτό, τόσο βαθιά είχε θαφτεί κάτω από στρώματα δανεικών στιγμών. Αυτή ήταν η πικρή αλήθεια.

Άκουσε τα βήματα του Μίρο να απομακρύνονται, ύστερα την εξωτερική πόρτα, βήματα ξανά, το παράπονο του ξύλου, τα βήματα να επιστρέφουν. Κάτι κρατούσε. Ένα ελαφρύ θρόισμα και μετά η μυρωδιά του βασιλικού γέμισε τον χώρο. Με τα μάτια κλειστά, σαν το παιδί που ψάχνει για την έκπληξη, περιεργάστηκε το αντικείμενο που βρισκόταν στο ύψος των ανασηκωμένων χεριών της. Τα δάχτυλά της αναγνώρισαν το περίγραμμα ενός δοχείου. Γλάστρα ήταν, μια γλάστρα με βασιλικό. Τα μάτια της άνοιξαν γεμάτα σπίθες οργής.

«Τι παιχνίδι είναι πάλι αυτό;» φώναξε θυμωμένη. Μετάνιωσε όμως, γιατί το πρόσωπο του Μίρο παρέμενε σοβαρό, λες και η ίδια του η ζωή κρεμόταν από αυτό το σχεδόν άκομψο πήλινο σκεύος.

«Έλα στο φως και πες μου τι παρατηρείς πάνω στη γλάστρα».

Η φωνή του είχε ξανά εκείνο τον ίδιο τόνο που χρησιμοποιούσε στους δύστροπους ηθοποιούς του.

Η Μαρίτα ξεφύσηξε και άρχισε να παρατηρεί προσεκτικά. Σηκώνοντας λίγο ψηλότερα το κεραμικό, κατόρθωσε να ξεχωρίσει τα δύο γυναικεία ονόματα που ήταν χαραγμένα στην μπλε επιφάνεια. Έστρεψε το βλέμμα της γεμάτο ερωτηματικά στον Μίρο.

«Η μητέρα σου και η δική μου μητέρα» της είπε.

«Δεν καταλαβαίνω... Σε ποιον ανήκει, πού τη βρήκες; Ποια μητέρα σου;»

«Είναι το μοναδικό δώρο που βρήκα στο Μπρνο της Τσεχίας. Ένα δώρο που ο αποστολέας του δεν ζει πια για να το παραδώσει ο ίδιος».

Τα χαρακτηριστικά της Μαρίτας τραβήχτηκαν. Το πρόσωπό της θα μπορούσε να δώσει το εκμαγείο μάσκας αρχαίας τραγωδίας.

«Ο Φίλιος;» ρώτησε διστακτικά. Αλλά ακόμη και τώρα που γνώριζε από τη διήγηση του Παύλου ότι ο Φίλιος Χράνης ζούσε στην Τσεχία μέχρι πριν από λίγους μήνες, δεν μπορούσε να κατανοήσει τη σχέση του Μίρο με αυτή την ιστορία.

«Κάθισε, Μαρίτα! Είναι ώρα να μιλήσουμε σοβαρά».

Εκείνη υπάκουα τράβηξε το χαμηλό σκαμνί και κούρνιασε μπροστά στο τζάκι, στην ίδια θέση που χρόνια πριν είχε διαβάσει για πρώτη φορά τα γράμματα της μητέρας της.

34.

Ο Παύλος δεν ήταν από αυτούς που μάσαγαν. Είχε βρεθεί πολλές φορές στον λάκκο με τα φίδια και τα είχε πνίξει. Είχε ήδη παρεκκλίνει από το χρονοδιάγραμμά του, κι αναρωτιόταν πώς θα κρατούσε και τη Μαρίτα και τον θησαυρό, όποτε βέβαια ξετρύπωνε τον τελευταίο.

Όσο κατάστρωνε τα σχέδιά του στην Αθήνα, δεν ανησυχούσε για το παραμικρό. Η Μαρίτα είχε πέσει στην αγκαλιά του χωρίς καμία επιφύλαξη. Τον τελευταίο καιρό όμως είχε γίνει νευρική, απείθαρχη. Όσο ο ίδιος προσπαθούσε να διασκεδάσει την κατάσταση τόσο η σχέση τους έμοιαζε να έχει πάρει τον κατήφορο. Ο Παύλος όμως δεν ήταν συνηθισμένος σε τέτοια. Αυτός αποφάσιζε αν και πότε θα σχόλαγε τις γκόμενες, όχι το αντίθετο.

Επειδή δεν είχε άλλον καιρό για χάσιμο και το πρόβλημα της Μαρίτας μπορούσε να περιμένει για λίγες ώρες, βρήκε την ευκαιρία να κάνει μια βόλτα στη γύρω περιοχή. Ήταν πολύ πρωί ακόμη, τα κλαδιά των δέντρων έσταζαν από την υγρασία. Ο μόνος θόρυβος που ακουγόταν ήταν φωνές άγνωστών του πουλιών και το πλατσούρισμα των αθλητικών του παπουτσιών καθώς αυτά βυθίζονταν στον μαλακό πολτό από άγρια χόρτα, φύλλα και βρύα. Σκίασε το πρόσωπό του με το χέρι και κοίταξε κατάματα τον ήλιο για να προσανατολιστεί. Το χωμάτινο μονοπάτι ήταν στενό και στα περισσότερα σημεία του τα κλαδιά των δέντρων σχεδόν έκρυβαν τον ουρανό. Σταμάτησε κοντά σε έναν μισοπεσμένο κορμό, κοιτάζοντας ταυτόχρονα δεξιά κι αριστερά, μήπως εντοπίσει κάποιον παρείσακτο. Αφού βεβαιώθηκε πως κανείς δεν τον είχε ακολουθήσει, έβγαλε από την τσέπη του μπουφάν το σημειωματάριό του και κοίταξε ξανά τις τελευταίες του καταχωρίσεις. Ο γέρος δεν ήταν και τόσο άκακος όσο φαινόταν. Παλιός αντάρτης, θα είχε κάνει κι αυτός τα μύρια όσα.

Ο Παύλος αναρωτήθηκε πώς ήταν άραγε να παίρνεις τη ζωή του άλλου. Ο Φίλιος θα είχε ξεπαστρέψει αρκετούς, αλλά κι ο ίδιος είχε πάει στον άλλον κόσμο και είχε γυρίσει. Ναι, ο γέρος ήταν πολύ πονηρός. Στην αρχή, όταν τον άκουγε στο Μπρνο, ξεγελάστηκε και νόμιζε πως όλα αυτά ήταν ένα παραλήρημα κάποιου που έβλεπε το τέλος να έρχεται. Μετά σκέφτηκε πως ο γέρος δεν είχε κανέναν στον κόσμο, αλλά ούτε και τη δυνατότητα πλέον να αποκτήσει τον θησαυρό. Γιατί δεν τον είχε ψάξει τόσον καιρό; Την απάντηση την είχε δώσει ο ίδιος ο Φίλιος Χράνης. Ούτε αυτό δεν υπήρξε αρκετό για να γυρίσει πίσω στην Ελλάδα, ακόμη κι όταν ο επαναπατρισμός των πολιτικών

προσφύγων βρισκόταν στο ζενίθ του. Ο πατέρας του είχε πεθάνει, ο αδελφός του, όπως επέμενε να αποκαλεί τον μοναδικό του συγγενή, ένα ορφανό που είχε βρεθεί τριών χρόνων μωρό στις ερημιές, τον είχε προδώσει, η Φωτεινή του είχε παντρευτεί τον χειρότερό του εχθρό. Οικογένεια μία φορά τού δόθηκε η ευκαιρία να αποκτήσει ξανά, ποτέ του όμως δεν είχε δει την κόρη που μια εφήμερη σχέση τού είχε χαρίσει. Αυτό ήταν και το μεγαλύτερό του παράπονο. Όσο ήταν νεότερος, έβλεπε τη μοναξιά του με άλλο μάτι, στις πύλες όμως του Άδη πια, κοίταζε πίσω του και μετάνιωνε. Είχε μια κόρη κι εκείνη μπορεί να είχε αποκτήσει δικά της παιδιά. Ίσως κάπου να ζούσε ο εγγονός του, κάποιος σαν τον Παύλο. Έτσι του είχε πει.

Στις εξομολογήσεις του γέρου, ο Παύλος είχε αισθανθεί για λίγο, πολύ λίγο, άβολα. Ήταν κάποιες φορές, σπάνια, που τον έπιανε η ανάγκη να εξομολογηθεί τη δική του πίκρα γι' αυτούς που τον πέταξαν στον δρόμο, για τα ιδρύματα στα οποία μεγάλωσε, για τα χρόνια στο χωριό και τις διηγήσεις κάποιας ξένης. Ή μήπως ήταν η ίδια του η μητέρα; Πολλές φορές, όταν άφηνε τις αναμνήσεις να βγουν στην επιφάνεια, ένιωθε μπερδεμένος, κι αναρωτιόταν πόσα του είχαν συμβεί στα αλήθεια, πόσα είχε δανειστεί από τις ζωές των άλλων, πόσα οι άλλοι είχαν αρπάξει από τη δική του ζωή. Οι ψυχολόγοι του ιδρύματος είχαν διαγνώσει βαριά τραύματα στον ψυχισμό του. Γέλασε κυνικά. Πόσα τραύματα θα είχαν άραγε εκείνοι μετρώντας τα σωματικά μόνο, αν είχαν περάσει από τόσα και τόσα χέρια. Χέρια που ζητούσαν να τον εκμεταλλευτούν, να τον κακοποιήσουν σωματικά και ψυχικά, την ίδια ώρα που εκείνος έψαχνε μόνο για μια ζεστή αγκαλιά. Αδυναμίες! Τελικά δεν είχε αποκαλύψει τίποτα στον Φίλιο Χράνη.

Δεν είχε καμία σημασία πια. Όπως και αν είχαν τα πράγματα, ο πονηρός παππούς δεν του είχε πει τι ακριβώς ήταν αυτός ο θησαυρός. Ο Παύλος όμως είχε γεννηθεί τυχοδιώκτης και σαν τέτοιος δεν είχε τίποτα να χάσει. Στο κάτω κάτω, λίγες ήταν οι ιστορίες ανθρώπων που αναζητούσαν κατοχικούς θησαυρούς με κάθε μέσο τόσες δεκαετίες μετά; Αν κανένας άλλος δεν γνώριζε το παραμικρό, τότε ο θησαυρός θα παρέμενε απείραχτος μέχρις ότου τον φέρει στην επιφάνεια και τον κάνει δικό του. Το τελευταίο του απόκτημα, ένας υψηλής τεχνολογίας ανιχνευτής μετάλλων, του κόστισε το μισό της κανονικής του τιμής, καθώς ο γνωστός του κλεπταποδόχος τού τον πίαρε όσο όσο μαζί με άλλα χρήσιμα εργαλεία που ήθελε να ξεφορτωθεί.

Η έξαψη έκανε τα δάχτυλά του να κολλήσουν στο μαλακό δέρμα του σημειωματάριου. Σούφρωσε τα χείλη βλέποντας τους λεκέδες που είχαν σχηματιστεί στο εξωτερικό του, αλλά διώχνοντας την απέχθειά του για τη

φθορά, ξαναγύρισε στις σημειώσεις του. «Όπως αυτό που έχω στον λαιμό, την απάντηση θα τη βρεις γραμμένη στον Λόγγο». Ήταν ακριβώς τα λόγια του γέρου που παρέπεμπαν στο ξεχασμένο χωριό της Αρκαδίας. Σκέφτηκε πως θα βρισκόταν ακόμη στο μηδέν, αν το πάθος του για καθετί ωραίο, είτε ανθρώπινο σώμα είτε αντικείμενο, δεν τον είχε οδηγήσει στο να βάλει ως στόχο την κατάκτηση της Μαρίτας Στράτου. Κατά βάθος πίστευε πως εκείνη τού είχε δοθεί από ανόητο συναισθηματισμό. Όταν έκαναν έρωτα, για τη Μαρίτα ήταν άλλος ένας ρόλος, αυτός της Φωτεινής, ενώ στον Παύλο είχε διανείμει τον ρόλο του Φίλιου. Τον βόλευε αυτό, γιατί έτσι η Μαρίτα δεν μπορούσε ή μάλλον δεν είχε το κουράγιο να τον αμφισβητήσει. Γιατί να υποψιαστεί κάτι όταν της ζήτησε τα γράμματα της Φωτεινής;

Διαβάζοντας ξανά και ξανά τα γράμματα, είχε καταλήξει στο συμπέρασμα πως σε αυτά αναφερόταν η φράση του γέρου. Η πρώτη του σκέψη ήταν αυτοί οι περιβόητοι βράχοι του Χαρμάλη όπου ο Φίλιος είχε βρει τις πέτρες για να φτιάξει τα φυλαχτά. Είχε σημειώσει ακόμη τον νερόμυλο του Καρβούνη και εκείνο το ταμπάκικο του Μπούρμπουλα. Έπρεπε να τα δει όλα αυτά τα μέρη, να τα ψάξει, να τα μυρίσει, να τα γευτεί.

Μεθυσμένος από τις ίδιες του τις σκέψεις, πετάχτηκε όρθιος, και βάζοντας το πολύτιμο σημειωματάριο στην τσέπη του, συνέχισε στο μονοπάτι που σε ελάχιστα μέτρα έκανε μια διχάλα. Το κατηφορικό παρακλάδι έβγαζε στο νεκροταφείο. Ο Παύλος πίστευε ακράδαντα πως ο θάνατος προαναγγέλλεται με μια έκρηξη ανόητου συναισθηματισμού, οι τελευταίες στιγμές του Φίλιου Χράνη το επιβεβαίωναν εξάλλου. “Μια χάρη σου ζητάω μόνο. Φρόντισε τη γλάστρα μου με τον βασιλικό. Σαν παιδί μου τον είχα! Μην πέσει σε ξένα χέρια!” Φαντάσου να κουβαλούσε μαζί του και τον βασιλικό του γέρου! Ξεμωράματα λίγο πριν το τέλος.

Το δεύτερο παρακλάδι του μονοπατιού συνέχιζε ψηλότερα βγάζοντας στου Χαρμάλη. Ο Παύλος έστρεψε όλη του την προσοχή στους κόκκινους βράχους που ορθώνονταν σαν μια τεράστια απειλή, δημιουργώντας πτυχώσεις ικανές να ξεγελάσουν το ανθρώπινο μάτι. Με ευελιξία αίλουρου σκαρφάλωσε. Ένας γρήγορος έλεγχος δεν απέδωσε τίποτα περισσότερο από το να διαβάσει τα παιδιάστικα ορνιθοσκαλίσματα στα βράχια. Τα ονόματα του Φίλιου Χράνη, του Θώδη Κερασάρη και της Φωτεινής Μελησσινού, γραμμένα το καθένα από διαφορετικό παιδικό χέρι, και δίπλα οι χρονιές που γεννήθηκαν. Ίσως και να ήταν πολύ προφανές το να έχει κρύψει ο Χράνης κάτι εκεί. Τη νύχτα θα έψαχνε την παραμικρή σχισμή. Είχε τον τρόπο του.

Το γάβγισμα τον επανέφερε στην πραγματικότητα. Στράφηκε προς το μονοπάτι παρατηρώντας απαθής τον σκύλο που ερχόταν κατά τους βράχους, συνεχίζοντας να γαβγίζει.

«Ρήγα! Τι ξετρύπωσες πάλι, κατεργάρη;» ακούστηκε μια αντρική φωνή.

Ο Παύλος αντέδρασε αστραπιαία. Φυσικά και δεν προλάβαινε να κρυφτεί. Ούτε καν το επιδίωκε. Παίρνοντας την πιο φυσική έκφραση του κόσμου, ξάπλωσε στα βράχια κι άναψε τσιγάρο.

«Είναι επικίνδυνα εκεί πάνω!» του φώναξε ο άντρας.

«Δεν έχω ανάγκη! Είναι καταπληκτική η θέα από εδώ».

Το σκυλί γάβγιζε με μανία κι ο Παύλος σκέφτηκε πως το ζωντανό πρέπει να λειτουργούσε με μια έκτη αίσθηση.

«Δεν είσαι από τα μέρη μας!» είπε δυνατά ο άντρας προσπαθώντας να ακουστεί πάνω από το αλύχτισμα του σκυλιού του.

«Όχι! Πρώτη φορά έρχομαι».

Ο Παύλος πάτησε τη μισοκαπνισμένη γόπα και με τρεις δρασκελιές προσγειώθηκε δίπλα στον άντρα. Ο σκύλος άρχισε να γρυλίζει μέχρι που η θυμωμένη φωνή του αφεντικού του τον έκανε να λουφάξει. Τα μάτια του Παύλου στράφηκαν στο χοντρό ραβδί που κρατούσε ο άλλος. Είχε συνειδητοποιήσει επιτέλους πως μπροστά του έστεκε ο περιβόητος Στράτος, ο ραβδοσκόπος. Όταν είχε πρωτομάθει τι έκανε αυτός ο άνθρωπος για το προς το ζην, του είχε έρθει να βάλει τα γέλια. Υπήρχαν ακόμα ραβδοσκόποι; Σαν να του έλεγαν πως υπήρχαν και μπαλωματήδες και νερουλάδες! Κάποιος που αφουγκραζόταν τη γη και τα μυστικά της, που με ένα διχαλωτό ραβδί, έψαχνε να βρει νερό. Σιγά μην τα πίστευε αυτά! “Εδώ γεωτρήσεις κάνεις και δεν βρίσκεις τίποτα” είχε απαντήσει ειρωνικά στη Μαρίτα. Τότε εκείνη ενοχλημένη του είχε πει πως αυτοί που είχαν το χάρισμα μπορούσαν να βρουν ακόμη και χαμένους θησαυρούς. Ο Παύλος έκρινε σκόπιμο να μη δώσει συνέχεια. Αργότερα όμως άρχισε να αναρωτιέται. Ήταν δυνατόν αυτός ο άνθρωπος να είχε βρει ήδη τον θησαυρό; Πώς όμως; Μόνο ο ίδιος ο Παύλος γνώριζε. Θυμόταν πολύ καλά πως ο Φίλιος Χράνης τον είχε διαβεβαιώσει πως κάθε επικοινωνία με τον Στράτο είχε σταματήσει από το 1963, εξαιτίας κάποιας προδοσίας που δεν του είχε διευκρινίσει. Ποιος ήξερε άραγε τι είχαν να χωρίσουν αυτοί οι δύο;

Δυο μήνες τώρα φανταζόταν αυτή τη συνάντηση, τη συνάντηση με έναν ονειροπαρμένο τρελό. Το είχε το όνομα φαίνεται, ο κάθε Χράνης να κουβαλάει το κουσούρι του. Όμως ο άντρας μπροστά του απείχε πολύ από την εικόνα που ο Παύλος είχε πλάσει στο μυαλό του. Κατ’ αρχάς τίποτα

περισσότερο από τα ψαρά μαλλιά δεν πρόδιδε την ηλικία του Στράτου. Παρά το μέτριο ύψος του, το σώμα του έδειχνε νεανικό, τα πόδια πατούσαν σταθερά στη γη, τα χέρια του έμοιαζαν έτοιμα να λυγίσουν σίδερα. Η δύναμη του κορμιού δεν τον ανησυχούσε. Είχε πάντα να αντιπαρατάξει τη δική του. Αυτό που δεν του άρεσε ήταν το βλέμμα του Στράτου. Ένα βλέμμα που έδειχνε πως δεν είχε τίποτα να κρύψει, είχε όμως τη δυνατότητα να ξεγυμνώσει τον αντίπαλό του. Έπρεπε να τον πάρει με το μέρος του. Μπορεί και να του ήταν πιο χρήσιμος από όσο πίστευε.

«Πάυλος Στροφίλης. Είμαι φίλος της Μαρίτας Στράτου» είπε κι έτεινε ανέμελα το χέρι του.

35. Σάββατο μεσημέρι

«Καταλαβαίνεις πώς ένιωσα όταν ο Στράτος έλυσε τον τελευταίο γρίφο; Όταν επιβεβαίωσε πως ο Μίρο της Σαμπίνε και ο Φίλιος Χράνης ήταν ένα και το αυτό πρόσωπο;»

Ο Μίρο σκέφτηκε πως κάπου εκεί έπρεπε να σταματήσει. Η υπόλοιπη ιστορία δικαιωματικά ανήκε στον Στράτο. Μεγαλύτερη σημασία είχε τώρα να κρατήσουν αυτή τη στιγμή, τη στιγμή που η σιωπή μετά τις συνταρακτικές αποκαλύψεις έκανε εντονότερη. Ήταν φανερό πως η Μαρίτα χρειαζόταν χρόνο για να αφομοιώσει αυτή τη διήγηση που έμοιαζε με παραμύθι και όχι με τη ζωή των πραγματικών του γονιών. Εξάλλου αρκούσαν όσα της είχε αποκαλύψει για τον εαυτό του. Δεν ήθελε να μπλέξει πρόσωπα που προς το παρόν είχε αφήσει στο περιθώριο, όπως εκείνον τον μυστηριώδη δημοσιογράφο στο Μπρνο.

Σηκώθηκε να πάρει τα τσιγάρα του, ενώ η Μαρίτα συνέχιζε να σκαλίζει αφηρημένη τη φωτιά. Κάθισε ξανά κοντά της, μην τολμώντας να την αγγίξει. Αισθανόταν σαν άπειρος έφηβος τώρα που είχε ξεπεράσει την ένταση που του δημιούργησε η ανάμνηση του ατελείωτου ταξιδιού του μέχρι να γυρίσει ξανά κοντά της. Σιωπηλά ξεφύσηξε τον καπνό από το τσιγάρο του περιμένοντας. Πιο ήρεμος ξανάφερε στον νου του την ερώτηση που είχε κάνει στον Στράτο και την απάντηση που είχε πάρει.

«Μπορεί ο Μίρο της Σαμπίνε και ο Φίλιος της Φωτεινής να είναι ένα και το αυτό πρόσωπο;»

«Ναι, είναι το ίδιο πρόσωπο» είπε χωρίς δισταγμό ο Στράτος. «Μύρωνας ήταν το κωδικό όνομα που του είχαν δώσει στο αντάρτικο. Δεν μπορούσε να ξεχάσει τη Φωτεινή, τι πιο φυσικό λοιπόν από το να χρησιμοποιήσει αυτό το όνομα ή μάλλον το χαϊδευτικό του, όταν γνώρισε τη Σαμπίνε. Δυστυχώς και η Φωτεινή και ο Φίλιος βασανιζόντουσαν από τις δικές τους ερινύες ο καθένας».

Και μετά ο Μίρο είχε διαβάσει γεμάτος έκπληξη το γράμμα που ο Φίλιος Χράνης είχε στείλει στον Στράτο από το Μπρνο προς τα τέλη του 1962, όπου τον πληροφορούσε πως κάπου στη Γερμανία είχε μια κόρη, τον καρπό μιας εφήμερης σχέσης δέκα χρόνια πριν. Αυτό το γράμμα μαζί με όλα τα έγγραφα που είχε φέρει μαζί του από το Μπρνο και το Ντίσελντορφ είχε μπροστά της τώρα η Μαρίτα.

Πόση ώρα είχε περάσει; Ο χρόνος είχε χαθεί, όπως είχε χαθεί κι εκείνος στις δικές του αναμνήσεις. Σκεφτόταν τους ανθρώπους που τον μεγάλωσαν, ανίκανος να τους καταλογίσει ευθύνες για τις πράξεις τους. Αυτοί που δεν είναι ζωντανοί δεν έχουν να απολογηθούν για τίποτα.

Μόνο όταν το ξεχασμένο τσιγάρο τού έκαψε τα δάχτυλα, βγήκε επιτέλους από την ονειροπόλησή του. Η Μαρίτα είχε κλείσει τον φάκελο, σιωπηλή, χωρίς να γυρίσει καν να τον κοιτάξει. Φοβήθηκε πως θα την έχανε ξανά, γιατί οι συγκινητικές ιστορίες και ο ρομαντικός παραλογισμός δεν ήταν αρκετά για να την έχει δική του. Όμως είχε κάνει υπεράνθρωπη υπομονή, δεν μπορούσε να περιμένει άλλο. Σηκώθηκε κι έσκυψε δίπλα της. Εκείνη όμως συνέχιζε να κοιτάζει αλλού. Έπιασε κι έστρεψε με το ζόρι προς το μέρος του το πρόσωπό της όπου κυλούσαν βουβά δάκρυα.

«Θέλω μόνο να είμαστε μαζί» της είπε σοβαρά.

Ο τρόπος που τον κοίταξε ήταν η απάντηση που περίμενε. Ο πόθος και το πάθος σταμάτησαν τον χρόνο μέχρι που ο Ρήγας όρμησε στο δωμάτιο χοροπηδώντας γύρω από τα σφιχταγκαλιασμένα κορμιά τους.

«Ρήγα, ήσυχα!» Η φωνή του Στράτου ήχησε θυμωμένη.

Ο Μίρο αποτραβήχτηκε με κόπο από τη Μαρίτα, προσπαθώντας να σταθεροποιήσει την αναπνοή του και να κατευνάσει το σφυροκόπημα στις φλέβες του. Κοίταξε παραξενεμένος τον Στράτο και μετά τον Ρήγα που είχε λουφάξει δίπλα στο τζάκι με κατεβασμένο το κεφάλι. Κάποιος άλλος βρισκόταν στο χαγιάτι, έβλεπε τον ίσκιο που έμοιαζε να κινείται απειλητικά έξω από το παράθυρο.

«Πέρασε μέσα» είπε ο Στράτος καλώντας τον άγνωστο.

Ο Ρήγας άρχισε να γαβγίζει μανιασμένα μέχρι που το αφεντικό του σήκωσε απειλητικά το ραβδί που κρατούσε. Το σκυλί κούρνιασε ξανά αφήνοντας ένα παραπονιάρικο κλαψούρισμα. Ο Μίρο κοίταξε τον Στράτο παραξενεμένος. Μια βδομάδα μαζί του, δεν τον είχε δει ποτέ να σηκώνει το χέρι του, ούτε να υψώνει τον τόνο της φωνής του.

Ο άγνωστος άντρας έκανε ένα βήμα προς το μέρος τους, τα βλέμματά τους διασταυρώθηκαν. Ο Μίρο κράτησε το δικό του σταθερό, ακόμη κι όταν άκουσε τη Μαρίτα να ρωτάει συγκρατώντας μετά βίας το θυμό της: «Παύλο, τι γυρεύεις εδώ;»

Μια ένταση απλώθηκε στο δωμάτιο. Ο Μίρο προσπάθησε να φανεί ψύχραιμος. Προφανώς ο νεοφερμένος ήταν ο εραστής της Μαρίτας. Είχε κάνει τόσα όνειρα, τόσο δρόμο για το τίποτα; Και τα φιλιά τους λίγα λεπτά πριν; Τόσο πάθος ήταν κι αυτό ψεύτικο; Ετοιμαζόταν να κάνει την ερώτηση που τον

έκαιγε, όταν το στρίγκλισμα από λάστιχα αυτοκινήτου και ο ήχος ενός επίμονου κορναρίσματος ακούστηκαν σχεδόν ταυτόχρονα. Μόλις που πρόλαβε να δει τον Ρήγα να ορμάει με ένα θεαματικό σάλτο στην πόρτα κουνώντας σαν τρελός την ουρά του.

«Ρήγα! Τι καλό σκυλάκι!» ακούστηκε η κοριτσίστικη φωνή.

«Λίζα! Μην πιάνεις τον σκύλο! Δεν έχω καμιά όρεξη να κολλήσεις μικρόβια».

Απορημένος ο Μίρο παρακολούθησε την ξανθιά γυναίκα που τραβούσε με το ζόρι τη μικρή Λίζα, ενώ ο Ρήγας, νομίζοντας πως αυτό ήταν ένα καινούριο παιχνίδι, χοροπηδούσε τριγύρω τους βγάζοντας ενθουσιασμένα γαβγίσματα.

Μπορεί να μη γνώριζε τη γυναίκα, τον μελαχρινό άντρα που έστεκε όμως στην αυλόπορτα χαμογελώντας, τον θυμόταν πολύ καλά.

«Καλημέρα, Νάσο» είπε λες και στο πρόσωπο του πρώτου εραστή της Μαρίτας και νυν συνεργάτη της, αναγνώριζε έναν παλιό φίλο. Και να του το έλεγαν κάποτε, δεν θα το πίστευε πως θα έφτανε κάποια στιγμή που η παρουσία του Νάσου Πορφυρίου θα ήταν τόσο ευπρόσδεκτη.

36. Σάββατο απόγευμα

Όταν η Μαρίτα αγόρασε το ερειπωμένο σπίτι στον Λόγγο, δεν τσιγκουνεύτηκε ούτε τα χρήματα ούτε το μεράκι για να του ξαναδώσει ζωή. Το δίπατο παλιό αρχοντικό είχε χτιστεί επί βασιλείας Όθωνα από Λαγκαδιανούς μάστορες που ζύγισαν με ακρίβεια την πέτρα ταιριάζοντάς τη με το ξύλο. Η εκδικητική φωτιά στα χρόνια της Κατοχής άφησε το σπίτι τέσσερις τοίχους να χάσκουν δίχως στέγη. Το μεγάλο κτήμα που κατηφόριζε προς τη Νεροτριβή είχε παραμείνει κι αυτό αφρόντιστο επί δεκαετίες, με μοναδική ένδειξη ζωής δύο καχεκτικές συκιές, μια μισοξεραμένη καρυδιά και αρκετά σκληροτράχηλα πουρνάρια.

Όλα αυτά ήταν μια πρόκληση για τη Μαρίτα, που βρήκε αντίδοτο στη δυστυχία της. Χρειάστηκε δύο χρόνια για να ολοκληρώσει αυτό που θα γινόταν το ησυχαστήριό της. Το σπίτι ρίζωσε ξανά περήφανο στα σύνορα της Αρκαδίας με τη Μεσσηνία.

Η Μαρίτα ξεκλείδωσε τη βαριά σιδερένια πόρτα με τα σκαλισμένα φυλλώματα και προχώρησε στον φαρδύ πλακόστρωτο διάδρομο που κοσμούσαν μεγάλες πήλινες γλάστρες από όπου ξεχείλιζαν ανοιξιάτικα λουλούδια. Ο Ρήγας την προσπέρασε γαβγίζοντας δαιμονισμένα στη χελώνα που μασούλαγε μακάρια τις ρίζες της αντράκλας. Η Λίζα έτρεξε ξοπίσω του, ενώ η Χρύσα για μία και μοναδική φορά αποφάσισε να αφήσει την κόρη της στην ησυχία της. Ο Μίρο και ο Νάσος δεν είχαν ακολουθήσει τον Στράτο και τον Παύλο στη βόλτα τους. Ο Μίρο δεν είχε μιλήσει σχεδόν καθόλου, κάνοντάς την να αισθάνεται ακόμη πιο αμήχανα για την παρουσία του Παύλου.

Μπήκαν στο ευρύχωρο καθιστικό που ο γλυκός απογευματινός ήλιος έλουζε ομοιόμορφα. Μια φαρδιά εσωτερική σκάλα έβγαζε στον επάνω όροφο και στο χαγιάτι που έζωνε περιμετρικά το σπίτι ώστε το ανθρώπινο μάτι να απολαμβάνει τη θέα προς κάθε πλευρά.

«Να φτιάξω καφέ;» ρώτησε η Μαρίτα, και χωρίς να περιμένει απάντηση, ξανακατέβηκε στην κουζίνα. Ήξερε πως η Χρύσα χρειαζόταν τουλάχιστον μία ώρα χαλάρωσης στο μπάνιο, ενώ ο Μίρο και ο Νάσος είχαν καθίσει περιμένοντας όχι τον καφέ αλλά τις εξηγήσεις της, ο καθένας για τους δικούς του λόγους. Αφήνοντας στην άκρη την ανησυχία της για το τι μπορεί να κουβέντιαζαν τώρα ο Στράτος με τον Παύλο, που είχαν φύγει με κατεύθυνση προς το Νεραϊδάλωνα, αναρωτήθηκε πότε επιτέλους θα είχε την

ευκαιρία να ρωτήσει τον Στράτο για τα γράμματα της μητέρας της. Τουλάχιστον είχε πείσει τον Παύλο να βγάλει από επάνω του το φυλαχτό, θεωρώντας το κάτι σαν ιεροσυλία να το φοράει όσο βρίσκονταν στον Λόγγο. Έπαιξε αφηρημένη με την παράξενη πέτρα, μέχρι που τα βήματα πίσω της την έκαναν να το παραχώσει βιαστικά σε ένα συρτάρι της κουζίνας.

«Χρύσα! Νόμιζα πως ήσουν στο μπάνιο». Η Μαρίτα απόρησε, γιατί η άλλη δεν συνήθιζε να παρεκκλίνει από το τελετουργικό της.

«Ήθελα να μιλήσουμε. Το ξέρω... δεν είμαστε και φιλενάδες, αλλά να, με τον Νάσο νομίζω πως τα ξαναβρήκαμε...»

«Αυτό είναι καταπληκτικό» την πρόλαβε η Μαρίτα. «Και ό,τι καλύτερο για τη Λίζα. Είχε κλειστεί τόσο στον εαυτό της τον τελευταίο καιρό».

«Δεν θα έχει κανένα λόγο πια. Νομίζω πως είμαι έγκυος!»

«Πραγματικά χαίρομαι για σένα». Η Μαρίτα τής χαμογέλασε ενθαρρυντικά και της άνοιξε την αγκαλιά της. Δεν είχαν τίποτα να μοιράσουν. Εξάλλου η Χρύσα το χρειαζόταν. Όπως και η Μαρίτα, δεν είχε κανέναν άλλον στον κόσμο.

«Καφέ λοιπόν για τους υπόλοιπους, κι έναν φρέσκο χυμό από φρούτα για τη μέλλουσα μαμά» της είπε καθώς έβαζε μήλα και πορτοκάλια στον αποχυμωτή.

«Μην το κάνεις θέμα! Ο Νάσος δεν το ξέρει ακόμη».

Καθώς ανέβαιναν τις σκάλες, η Μαρίτα σκέφτηκε με ένα ίχνος πίκρας ότι η Χρύσα δεν είχε ρωτήσει τίποτα για την εμφάνιση του Μίρο Κραφτ στον Λόγγο. Ίσως να είχε πιστέψει αυτό που ο ίδιος είχε προβάλει ως επίσημη δικαιολογία της επίσκεψής του, ότι δηλαδή μετά τον θάνατο της μητέρας του είχε θελήσει να γνωρίσει τον τόπο καταγωγής της. Η Μαρίτα δεν είχε αναφερθεί ποτέ στα αίτια του χωρισμού τους. Δεν το είχε εκμυστηρευτεί ούτε καν στον Στράτο, τόσο δεν άντεχε να αποκαλύψει πως τους ένωνε μια σχέση αίματος. Μια σχέση που τελικά αποδείχτηκε ανύπαρκτη, βασισμένη σε μια πλάνη.

Έξω στο χαγιάτι, ο Μίρο και ο Νάσος προσπαθούσαν να φανούν χαλαροί σχολιάζοντας τη θέα και τον καιρό, ιδανικούς καταλύτες για να σπάσει το πολυετές στρώμα πάγου που κάλυπτε την απόσταση ανάμεσά τους.

«Για φαντάσου! Ποιος θα το πίστευε πως εμείς οι δυο θα ερχόταν η στιγμή που θα μπορούσαμε να ανεχτούμε ο ένας την παρουσία του άλλου χωρίς να δυσανασχετούμε» σχολίασε ο Νάσος.

«Μάλλον μεγαλώνετε» απάντησε η Μαρίτα, χωρίς το βλέμμα της να αφήνει το πρόσωπο του Μίρο, παρατηρώντας και την παραμικρή του ρυτίδα.

Ακόμη και τώρα, εννιά χρόνια μετά, ήταν πάντα αθεράπευτα ερωτευμένη με τον απρόσιτο άντρα που είχε πρωτοδεί στο καφέ της Μασσαλίας. Από τη μία χαιρόταν γιατί ήξερε πως εκείνος τη ζήλευε, από την άλλη έφτανε σε όρια απελπισίας καθώς σκεφτόταν με ποιο τρόπο θα τελείωνε τη σχέση της με τον Παύλο, που πλέον της έμοιαζε σαν κάποιος φιλοξενούμενος που είχε φτάσει την υπομονή της στα όριά της.

«Πώς βλέπεις τον ωραίο Λόγγο;» ρώτησε ξανά ο Νάσος που από ό,τι φαινόταν έκανε πιο φιλότιμες προσπάθειες να συντηρήσει την κουβέντα.

«Όπως μου τον περιέγραφε η μητέρα μου και η Μαρίτα» απάντησε ξερά ο Μίρο.

Η Μαρίτα θεώρησε πως τώρα που έλειπε ο Παύλος ήταν καιρός να δώσει εξηγήσεις για τη σχέση τους. Το χρωστούσε στον Μίρο, και σε καμία περίπτωση δεν ήθελε να πέσει στις παγίδες του παρελθόντος. Αναρωτήθηκε αν μπορούσε να μιλήσει ελεύθερα, από την άλλη όμως ο Νάσος υπήρξε ο πιο κοντινός της άνθρωπος στην Αθήνα όλα αυτά τα χρόνια.

«Μίρο, θέλω ο Νάσος και η Χρύσα να μάθουν όσα μου είπες το πρωί».

«Μη μου πεις πως ανανέωσε την πρόταση γάμου του προηγούμενου αιώνα; Καλά αστειεύονται... Είμαστε όλο αυτιά!» τον παρότρυνε ο Νάσος.

«Το βρίσκεις αναγκαίο; Ήταν ανοησία μου όλα αυτά. Δεν θέλω να ξαναμπώ έτσι στη ζωή σου» Ο Μίρο φαινόταν αποφασισμένος να τηρήσει ουδέτερη στάση.

Η Μαρίτα ετοιμάστηκε να απαντήσει, όμως η Χρύσα που τόση ώρα έμοιαζε να πίνει αφηρημένα τον χυμό της, σχολίασε: «Δεν νομίζω πως ο Παύλος αποτελεί το ιδανικό ταίρι για τη Μαρίτα. Ο Νάσος δεν έχει καθόλου καλή γνώμη γι' αυτόν».

Η Μαρίτα κοίταξε εμβρόντητη τον Νάσο. «Ξέρεις κάτι παραπάνω από εμένα;»

«Μόνο τα λίγα που έμαθα στο *Ολύμπια*. Ο τύπος είναι τυχοδιώκτης, Μαρίτα. Τι με κοιτάζεις έτσι; Κάνεις σαν να μη σε είχα προειδοποιήσει. Δεν ήταν λίγες οι φορές που τον είδαν εκεί να κάνει παρέα σε ελαφρώς έως πολύ σιτεμένες κυρίες».

«Νάσο!» Η Χρύσα τον κοίταξε επιτιμητικά.

«Συγγνώμη, αγάπη μου. Τι απαράδεκτες εκφράσεις που χρησιμοποιώ!» είπε και της χαμογέλασε με τη γνωστή του ειρωνεία.

Η Μαρίτα δεν ήξερε αν η Χρύσα όντως ενοχλήθηκε, η ίδια όμως είχε σοκαριστεί. Τι λόγο όμως είχε ο Νάσος να της πει ψέματα;

«Ο Παύλος είναι δημοσιογράφος. Το ξενοδοχείο είναι το στέκι του» διαμαρτυρήθηκε υποτονικά.

«Δημοσιογράφος μα την πίστη μου!» σχολίασε ο Μίρο.

«Τι θέλεις να πεις; Τον γνωρίζεις κι εσύ;» ρώτησε η Μαρίτα.

«Έχω ήδη μάθει για κάποιον Παύλο Στροφίλη. Στο ταξίδι μου στο Μπρνο. Το μόνο που δεν περίμενα ήταν να διεκδικεί και κάτι από τη ζωή σου!»

«Κι εσύ πώς το έμαθες; Γιατί ρωτάω αλήθεια; Από τον γιο της Ανέζας σίγουρα».

«Όχι μόνο αυτό, αλλά έγιναν και φίλοι από τη σύμπτωση του κοινού τους ονόματος. Όμως ο Στροφίλης ούτε που επικοινωνήσε ξανά μαζί του. Το μόνο που του είχε αφήσει ήταν ένα τηλέφωνο. Ξέρεις πού βγάζει αυτό το τηλέφωνο, Μαρίτα;»

«Πού αλλού; Στο ξενοδοχείο *Ολύμπια!*» πετάχτηκε ο Νάσος.

«Ακριβώς! Κι εκεί κανένας δεν γνώριζε το παραμικρό».

«Οι δικές μου πληροφορίες είναι όμως αλάνθαστες» τους βεβαίωσε ο Νάσος. «Ένας παλιός πορτιέρης δεν ήξερε κανέναν Στροφίλη, όταν όμως του περιέγραψα τον ομορφονιό μας, μου είπε για τις δραστηριότητες του Παύλου Αλεξίου. Φαίνεται πως ο φίλος μας δεν έχει αποφασίσει ακόμη ποιο είναι το επίθετό του ή μάλλον πως έχει λερωμένη τη φωλιά του και στην πιάτσα κυκλοφορεί όπως τον βολεύει κάθε φορά».

«Ο Στροφίλης έψαχνε κάτι. Κάποια ιστορία που να αξίζει τον κόπο να τη γράψει, ένα δημοσιογραφικό... λαβράκι, αν το λέω σωστά. Για μια ολόκληρη εβδομάδα μπαινόβγαινε στο γηροκομείο όπου πέθανε ο Φίλιος Χράνης». Ο Μίρο σταμάτησε και κοίταξε τη Μαρίτα περιμένοντας.

«Τα ίδια είπε και σ' εμένα. Μια στιγμή!» Η Μαρίτα σηκώθηκε και πήγε τρέχοντας μέχρι τον κάτω όροφο να φέρει το φυλαχτό.

«Του το χάρισε ο Φίλιος Χράνης λίγο πριν πεθάνει» εξήγησε στον Μίρο όταν επέστρεψε. Εκείνος το περιεργάστηκε και μετά κοίταξε τον λαιμό της. «Ναι! Είναι όμοια» παραδέχτηκε η Μαρίτα. «Ένα για εκείνον και ένα για τη μητέρα μου. Όταν το πρωτοείδα επάνω στον Παύλο, τον κατηγόρησα ότι το έκλεψε».

«Δεν θα είχες και άδικο! Κι εγώ το ίδιο θα πίστευα» σχολίασε η Χρύσα.

«Όμως εκείνος με διαβεβαίωσε πως του το χάρισε ο Φίλιος» επανέλαβε η Μαρίτα. «Κι έπειτα, τι λόγο είχε να πει ψέματα; Είναι κάτι που έχει μόνο συναισθηματική αξία».

«Ποιος είναι πραγματικά αυτός ο άνθρωπος, Μαρίτα; Έψαξες να μάθεις ή μήπως σε τύφλωσε όπως τις προηγούμενες κατακτήσεις του;» Ήταν ολοφάνερο πως ο Μίρο έβραζε από μέσα του τόση ώρα, και πλέον δεν σκόπευε να μασήσει τα λόγια του.

«Ωχ! Άναψαν τα αίματα! Μήπως να σας αφήσουμε να τα βρείτε μόνοι σας; Ο Μίρο γίνεται επικίνδυνος όταν θυμώνει» συμπλήρωσε μισοειρωνικά ο Νάσος απευθυνόμενος στη γυναίκα του.

«Εμένα μη με ανακατεύετε. Είμαι τόσο κουρασμένη που νομίζω πως θα πάω να ξαπλώσω λίγο» είπε η Χρύσα και σηκώθηκε θέλοντας προφανώς να αποφύγει κάτι που για την ίδια δεν σήμαινε το παραμικρό.

«Ούτε η δική μου παρέα είναι ευπρόσδεκτη. Ώρα να γλιτώσω αυτόν τον ανόητο σκύλο από την κόρη μου» είπε ο Νάσος και χωρίς να χάσει χρόνο χάθηκε στο εσωτερικό του σπιτιού.

Η Μαρίτα είχε καρφώσει τα μάτια της στην κούπα με τον καφέ της. Το ξέσπασμα του Μίρο την είχε επαναφέρει στην πραγματικότητα. Τα δεδομένα είχαν αλλάξει.

«Λοιπόν, Μαρίτα; Τώρα που μείναμε μόνοι, θα λύσεις και τις δικές μου απορίες; Ο φίλος σου ο Στροφίλης αποδείχτηκε λιγόλογος όσον αφορά τη ζωή του. Όμως για μία ολόκληρη βδομάδα πηγαينوερχόταν στον οίκο ευγηρίας. Τι έλεγαν οι δυο τους; Γιατί ο Φίλιος Χράνης ζήτησε να τον δει όταν προαισθάνθηκε ότι οι μέρες του τελείωναν;»

Η Μαρίτα δεν είχε τίποτα να απαντήσει. Πόσο γνώριζε αλήθεια τον Παύλο;

«Δεν αναρωτήθηκες έτσι; Τόσο πολύ σε γοήτευσε;» Ο Μίρο ακούστηκε ξανά δηκτικός.

«Δεν θα μου ρίξεις τώρα και το φταίξιμο των άλλων! Ο Παύλος μπορεί να σου φαίνεται απατεώνας, σ' εμένα όμως φέρθηκε άψογα» διαμαρτυρήθηκε η Μαρίτα.

«Κι εγώ γίνομαι ξαφνικά καχύποπτος και άδικος, έτσι; Πώς τον γνώρισες, μπορείς να μου πεις;»

«Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς που κόψαμε την πίτα μετά την παράσταση. Του είχε τύχει το νόμισμα που εξαργυρωνόταν με ένα δείπνο μαζί μου και μια σειρά δωρεάν εισιτηρίων. Δεν σε καταλαβαίνω!»

«Φαίνεται τα ελληνικά μου δεν τελειοποιήθηκαν ακόμη. Θα στο θέσω διαφορετικά. Γιατί νομίζεις πως ο κύριος Στροφίλης σχεδόν εκστασιάστηκε και έκανε χίλιες ερωτήσεις όταν η Ανέζα τού δήλωσε περήφανα πως η

διάσημη Μαρίτα Στράτου ήταν κάποτε μια απλή γκαρσόνα στο μαγαζί που είχε στην Αθήνα;» τη ρώτησε βλοσυρός.

«Κι είναι αυτό από μόνο του κάτι για να του προσάψω; Έχω πολλούς θαυμαστές, Μίρο, όπως κι εσύ έχεις άπειρες θαυμάστριες. Ζούμε στον ίδιο χώρο! Αλίμονο αν γινόμαστε καχύποπτοι με όποιον μας πλησιάζει! Αλλά ξέχασα» συμπλήρωσε πικρόχολα «κάπως έτσι με έβλεπες κι εσύ όταν πρωτοσυναντηθήκαμε».

«Μη συγχέεις τη δική μας ιστορία. Εντάξει, ας πούμε πως ο φίλος σου είχε τις καλύτερες προθέσεις. Αυτό όμως δεν εξηγεί κάτι ακόμη. Ο γιος της Ανέζας μού είπε πως ο Φίλιος Χράνης είχε ένα τετράδιο που το πρόσεχε σαν τα μάτια του. Προφανώς γιατί εκεί έγραφε τις σκέψεις του, ίσως αναμνήσεις από τη ζωή του, ποιος ξέρει τι ακόμη. Το περιβόητο τετράδιο δεν βρέθηκε πουθενά. Μη μου πεις πως και αυτό το χάρισε στον δημοσιογράφο που έβλεπε για πρώτη φορά! Αν τον είχε πιάσει τέτοιος συναισθηματισμός, ώστε να δίνει απλόχερα τα πολυτιμότερα αντικείμενά του, γιατί αυτή η γλάστρα με τον βασιλικό έμεινε πίσω στο Μπρνο; Μην κάνεις τον κόπο να απαντήσεις. Για εμένα δύο εξηγήσεις υπάρχουν. Ή ότι ο Παύλος Στροφίλης είναι ένας κοινός απατεώνας που ανακάλυψε κάτι ή ...» Ο Μίρο έκοψε απότομα τη φράση του, σαν να ήταν κάτι που μόλις εκείνη τη στιγμή συνειδητοποιούσε.

«Γιατί σταμάτησες; Τι άλλο μπορεί να συμβαίνει;» ρώτησε ανήσυχη η Μαρίτα.

«Η κόρη της Σαμπίνε Μπραντάου είχε έναν γιο... Εγώ δηλαδή έχω έναν ανιψιό για τον οποίο το μόνο που γνωρίζω είναι το όνομά του».

«Πού βρίσκεται, ποιος είναι;»

«Δεν είχα τον χρόνο να ψάξω άλλο...» απάντησε αόριστα. «Για μένα ήταν σημαντικότερο να βρω τη δική μου ταυτότητα επιτέλους. Σημασία είχες εσύ, το ότι ζούσαμε και οι δύο σε μια φρικτή πλάνη».

«Αν αυτός ο άνθρωπος υπάρχει...»

«Γιατί δεν αναζήτησε αυτός ή η μητέρα του τον Φίλιο; Δεν το ξέρω, τουλάχιστον όχι ακόμη. Το όνομά του πάντως θα σου θυμίσει κάτι: Λάλος Στροφίδης. Ομόηχο έτσι; Οποιοσδήποτε θα μπορούσε να κάνει ένα αθώο λάθος!»

«Θέλεις να πεις πως ο Παύλος θα μπορούσε να είναι αυτό το πρόσωπο;»

«Γιατί όχι; Όλα ταιριάζουν. Δεν ξέρουμε τίποτα για το παρελθόν του και η ηλικία είναι πάνω κάτω η ίδια, αν υπολόγισα σωστά».

«Κι αν είναι έτσι, τι νόημα έχει να το κρύβει; Γιατί δεν μου είπε τίποτα τόσον καιρό; Γιατί πλάθουμε σενάρια, Μίρο;»

«Η διαστροφή του επαγγέλματος» της απάντησε χαμογελώντας. «Όχι, Μαρίτα, δεν είναι αυτό. Απλώς υπάρχουν πολλές συμπτώσεις που και στις δύο περιπτώσεις με κάνουν καχύποπτο».

«Ο Στράτος το ξέρει;»

«Φυσικά. Κανένας μας όμως δεν σκοπεύει να αποκαλύψει τίποτα στον αγαπημένο σου» είπε ο Μίρο προκαλώντας την ξανά.

«Δεν μου αρέσει η ειρωνεία σου, Μίρο. Ξαφνικά γίνεσαι αδέκαστος, γιατί εσύ είχες όλο το διάστημα να αφομοιώσεις τη νέα κατάσταση των πραγμάτων. Εδώ και μια βδομάδα ζεις στον Λόγγο και βρίσκεις παρηγοριά στον Στράτο. Εμένα ποιος με ρώτησε όλα αυτά τα χρόνια; Πώς είναι δυνατόν να περιμένεις να εξοικειωθώ με όσα λίγες ώρες πριν αγνοούσα; Ξέρεις αλήθεια πώς ήταν να τρώμε λίγες ώρες πριν στο ίδιο τραπέζι, κι εγώ να προσπαθώ να συγκρατήσω τον εαυτό μου, να τον πιέσω να καταπιεί και να μιλήσει για τετριμμένα πράγματα, ενώ από μέσα μου έβραζα και το μόνο που ήθελα ήταν να σπάσω ό,τι υπήρχε μπροστά μου και να εξαφανιστώ;»

«Δεν βρισκόμουν σε καλύτερη κατάσταση. Όσο έβλεπα τον Στροφίλη να κάνει ό,τι περνάει από το χέρι του για να δείξει πόσο σε λατρεύει!» Ο θυμός του Μίρο συναγωνιζόταν τον δικό της. «Σε ένα πράγμα κάνεις λάθος, Μαρίτα. Όλα αυτά τα χρόνια δεν έπαψα ποτέ να σε σκέφτομαι. Σε παρακολουθούσα, κι ας είχαμε βάλει επίτηδες την απόσταση ανάμεσά μας». Ο Μίρο έγειρε στα κάγκελα παρατηρώντας τον Νάσο και τη Λίζα να παίζουν ανέμελα. «Θα μπορούσαμε να είμαστε στη θέση τους».

Η Μαρίτα στάθηκε δίπλα του ακολουθώντας το βλέμμα του. Τα δάχτυλά τους απείχαν ελάχιστα εκατοστά. Ένιωθε κι αυτή τη φλόγα που κρυβόταν πίσω από τον θυμό των ματιών τους. Ήθελε να κλάψει και να γελάσει μαζί. Αυτό ήταν πάντα η σχέση της με τον Μίρο. Ακόμη και οι επαγγελματικές τους διαφωνίες δεν ήταν τίποτα άλλο από το πάθος που έκαιγε και τους δυο τους. Θυμήθηκε το φιλί που είχαν ανταλλάξει το πρωί, τότε που όλες της οι αισθήσεις βρίσκονταν σε διάσταση με τη λογική. Ξαφνικά δεν ήθελε να χάσει άλλο από τη στιγμή, τη δική τους στιγμή.

«Σε αγαπάω, κουτέ! Ο Παύλος δεν σημαίνει τίποτα απολύτως για εμένα». Τα δάχτυλά της έσφιξαν τα δικά του.

«Δεν μου είναι εύκολο να το πιστέψω όταν ξέρω πως μένετε μαζί».

«Θα ησυχάσεις αν σου πω ότι θα μετακομίσει στον ξενώνα;»

«Πώς;» Ο Μίρο την κοίταξε ολοφάνερα απορημένος.

«Γιατί εγώ θα είμαι πολύ άρρωστη!» του εξήγησε. Βλέποντας το εμβρόντητο ύφος του συνέχισε απτόητη: «Αύριο το πρωί ο Νάσος θα προτείνει

στον Παύλο μια ξενάγηση στην κορυφή του Λύκαιου όρους. Ποιος δημοσιογράφος που ασχολείται με το ταξιδιωτικό ρεπορτάζ θα έλεγε όχι; Δυστυχώς εγώ δεν θα μπορέσω να πάω, γιατί όπως σου είπα ήδη, θα έχω αρρωστήσει».

Σαν μαθητή τον πήρε από το χέρι και τον οδήγησε στην κρεβατοκάμαρά της.

«Μέσα στο νεσεσέρ μου έχω το θαυματουργό μπουκαλάκι με τις σταγόνες που ρίχνουμε στα μάτια για να δακρύζουν. Αυτό και μόνο είναι αρκετό, αν και λίγη πούδρα δεν θα έβλαπτε! Μη με κοιτάξεις έτσι, Μίρο. Μην ξεχνάς πως από τη δική σου ψήφο έχασα κάποτε στο Βερολίνο». Του χαμογέλασε γλυκά καθώς κλείδωνε την πόρτα πίσω τους.

37.

Ο Παύλος και ο Στράτος απομακρύνονταν από τους βράχους του Χαρμάλη, παίρνοντας την αντίθετη κατεύθυνση και βαδίζοντας πια στο μονοπάτι που κατηφόριζε προς τη Νεροτριβή. Εδώ τα δέντρα υψώνονταν απειλητικά σχεδόν, τόσο πυκνό ήταν το δάσος. Σαν ένα πέπλο έκρυβε το γειτονικό χωριό που ήταν χτισμένο στους πρόποδες της επόμενης πλαγιάς. Από αυτό το σημείο κανένα αμάξι δεν μπορούσε να πάει παραπέρα και ο επισκέπτης έπρεπε να προχωρήσει πεζός ή να γυρίσει στον κεντρικό δρόμο στο έμπα του Λόγγου, και να πάει προς τα πίσω μέχρι εκεί όπου μια άλλη διακλάδωση έβγαζε στη Νεροτριβή.

Ο Παύλος δέχτηκε με ευκολία την πρόταση του Στράτου να τον συνοδέψει. Από το να ψάχνει μόνος του σε άγνωστα μέρη ήταν προτιμότερο να μάθει τα μονοπάτια από κάποιον ντόπιο. Παράλληλα, θα είχε την ευκαιρία να τον ψαρέψει. Οι αθώες ερωτήσεις ενός επισκέπτη ποτέ δεν έβαζαν τους χωρικούς σε υποψίες, πόσω μάλλον αν τις συνόδευαν τα απαραίτητα θαυμαστικά σχόλια. Σε όλη τη διαδρομή δεν παρέλειψε να εκθειάσει άπειρες φορές το απαράμιλλο φυσικό τοπίο καθώς και το ότι ο ίδιος ο Στράτος ήταν άξιος θαυμασμού διαλέγοντας να περάσει τη ζωή του σε ένα μέρος τόσο απομονωμένο. Εκείνος ένευε συγκαταβατικά κάνοντας σπάνια κάποιες παρατηρήσεις για τα σημεία που πρόσφεραν καλύτερο πάτημα ή παρατηρώντας ίχνη αγριογούρουνων σε πιο μαλακό έδαφος.

Ο Παύλος χαρτογραφούσε νοερά την περιοχή για την περίπτωση που έπρεπε να ακολουθήσει το ίδιο μονοπάτι. Άκουγε αφηρημένα τις παρατηρήσεις του μεγαλύτερου άντρα, καθώς στο μυαλό του γύριζαν άλλα. Σκεφτόταν μήπως ο Φίλιος Χράνης, φανερώνοντάς του την ύπαρξη του θησαυρού, ήθελε απλώς να πάρει την εκδίκησή του.

Κατηφορίζοντας, το τοπίο άλλαζε συνεχώς, καθώς πλατάνια έρχονταν να προστεθούν στον δασικό πλούτο της περιοχής σηματοδοτώντας τις αλλαγές στον υδροφόρο ορίζοντα. Κοιτάζοντας προς τα πίσω, ο Παύλος διαπίστωσε πως εκείνη η πυκνή συστάδα δάσους στην οποία είχαν μπει μισή ώρα πριν, έμοιαζε με μια αδιαπέραστη πράσινη λίμνη που έκρυβε τα μυστικά του Λόγγου. Έχοντας περπατήσει ένα κομμάτι της περιοχής, δεν έβρισκε πια απίθανο το πώς ο Φίλιος Χράνης κατόρθωνε να διαφεύγει από τους εκάστοτε διώκτες του. Αν έμπαινες σε αυτά τα δάση και χανόσουν, το πιο πιθανό ήταν να γίνεις βορά των άγριων ζώων. Ευχήθηκε να έβρισκε ό,τι χρειαζόταν πολύ

γρήγορα αλλά καταράστηκε και την κακή του τύχη που η παρουσία του Πορφυρίου και της νευρασθενικής γυναίκας του τού είχε κόψει τη φόρα. Η Μαρίτα δεν του είχε καν αναφέρει πως τους είχε προσκαλέσει. Τώρα θα τους έτρωγαν στη μάπα και την επόμενη ημέρα. Ευτυχώς που οι δυο τους θα ξεκουμπίζονταν μαζί με την ανόητη μικρή που ήταν και το μόνο άτομο που του είχε δείξει συμπάθεια. Όλοι οι υπόλοιποι τον κοιτούσαν με καχυποψία, με πρώτο και καλύτερο τον Μίρο Κραφτ, που ξαφνικά βρέθηκε προστατευόμενος του Στράτου. Δεν του άρεσε καθόλου που αντί ο Γερμανός να κάτσει στα αυγά του δέχτηκε με ευχαρίστηση την πρόσκληση της Μαρίτας για καφέ. Κανονικά θα έπρεπε και ο ίδιος να βρίσκεται μαζί τους και να έχει τον νου του. Είχε όμως πιο σημαντικά πράγματα να κάνει. Εξάλλου, συνέχιζε να έχει το πλεονέκτημα του αιφνιδιασμού. Και αν το χρησιμοποιούσε, δεν θα λογάριάζε αν γύρω του υπήρχαν δύο ή δέκα άνθρωποι.

«Κι εδώ είναι το Νεραϊδάλωνα!» ανακοίνωσε ο Στράτος, κι ο Παύλος έστρεψε το βλέμμα του στη μεγάλη κατηφόρα που ασφυκτιούσε από τα πουρνάρια και τα σπάρτα. Η βαριά μυρωδιά από τα κίτρινα λουλούδια τους γέμιζε τον αέρα κόβοντας την αναπνοή. Στη μέση ακριβώς του χωραφιού που αποτελούσε το φυσικό σύνορο ανάμεσα στον Λόγγο και τη Νεροτριβή έστεκε μία τεράστια βελανιδιά.

«Εδώ άφηναν τα γράμματά τους ο Φίλιος και η Φωτεινή. Κάποτε υπήρχε μια μεγάλη πέτρα ακριβώς σε αυτό το σημείο» είπε ο Στράτος κι έδειξε με το ραβδί του.

Ο Παύλος τέντωσε τα αυτιά του. Το μυαλό του πήρε γρήγορες στροφές. *Η απάντηση είναι γραμμένη...* Τα γράμματα! Μπορεί ο θησαυρός να βρισκόταν κάτω από τα πόδια τους. Άδικα είχε ανησυχήσει για τον Στράτο. Ο άνθρωπος του έδινε ιδέες.

Πεντακόσια μέτρα πιο κάτω, η Νεροτριβή άσπριζε μέσα στο ανοιξιάτικο τοπίο.

«Θέλεις να συνεχίσουμε ή μήπως κουράστηκες;» τον ρώτησε ο Στράτος.

Ο Παύλος δεν ήθελε να χάσει ούτε λεπτό, κι έγνεψε να προχωρήσουν.

«Τότε πρόσεχε πού πατάς. Οι νεραίδες τρώνε και πίνουν τέτοια ώρα, κι όποιος πατήσει τα φαγιά τους, αλίμονό του! Ή που θα κουφαθεί ή που θα στραβωθεί!»

Ο Παύλος περιορίστηκε να χαμογελάσει. Δεν τον ενδιέφεραν οι θρύλοι της Αρκαδίας.

Ο θόρυβος του νερού που όσο πήγαινε και δυνάμωνε, σηματοδότησε την άφιξή τους στον νερόμυλο. Φυσικά δεν υπήρχε τίποτα πια που να

μαρτυράει την παλιά αίγλη και τη ζωή που έσφυζε γύρω από το ερειπωμένο πλέον κτίριο. Το νερό κυλούσε παράλληλα σε έναν γκρεμισμένο τοίχο, ενώ ανάμεσα στις κάτασπρες κροκάλες αναδεδούνταν χορτάρια και τα καβούρια λιάζονταν αδιαφορώντας για τους παρείσακτους.

«Αν είσαι άρρωστος και πιεις από αυτό το νερό με την ανατολή του ήλιου, γίνεσαι περδίκι» είπε ο Στράτος.

«Οι νεράιδες είναι πολυάσχολες στα μέρη σας» σχολίασε γελώντας ο Παύλος.

«Και στα δικά σου μέρη; Ακόμη δεν έμαθα τίποτα για σένα, εκτός από το πώς γνωριστήκατε με τη Μαρίτα μου».

«Η αλήθεια είναι πως η Μαρίτα είναι μία και μοναδική. Σου κλέβει και την καρδιά και το μυαλό».

Ο άλλος φάνηκε να συμφωνεί, αλλά συνέχισε να περιμένει την απάντηση στην ερώτησή του.

«Εκεί που γεννήθηκα δεν είχαμε τίποτα. Οι γονείς μου ήταν μετανάστες στη Γερμανία, εγώ μεγάλωσα με τους παππούδες μου. Μίζερα χρόνια, ούτε θέλω να τα θυμάμαι». Ο Παύλος έκοψε απότομα την κουβέντα. Δεν του άρεσε ο τρόπος που τον κοιτούσε ο Στράτος. Έμοιαζε σαν τα μάτια του να προσπαθούσαν να παραμερίσουν τη σάρκα για να δουν μέσα στην ψυχή του. Η αλήθεια βέβαια ήταν πως εκεί δεν θα μπορούσε να δει τίποτα παραπάνω. Μόνο μαύρο, κατράμι! Χαμογέλασε αγγελικά και πήραν τον δρόμο του γυρισμού από ένα άλλο μονοπάτι, που θα τους έβγαζε κάπου ψηλότερα από το Νεραϊδάλωνο. Είχαν αργήσει, και στον Λόγγο κάποιοι θα τους έψαχναν.

38. Κυριακή πρωί

Η Μαρίτα δεν ένιωθε την παραμικρή τύψη για τις υποψίες που της είχαν γεννηθεί σχετικά με τον Παύλο. Με την επανεμφάνιση του Μίρο, είχε διαγράψει από το μυαλό της αυτόματα σχεδόν τα εννιά χρόνια της απουσίας του, αλλά ταυτόχρονα και την ύπαρξη του Παύλου σε αυτόν τον κόσμο.

Όλο το προηγούμενο βράδυ είχε κοιμηθεί ελάχιστα, ερεθισμένη ακόμη από το ξέφρενο σμίξιμό της με τον Μίρο. Γνωρίζοντας πως ο Παύλος δεν θα την ενοχλούσε, είχε αφεθεί στο να αναπαράγει επί ώρες την ερωτική της συνάντηση με τον Μίρο, ενώνοντας κάθε φορά νοερά το σώμα της με το δικό του, ζώντας σε μια κατάσταση φρενίτιδας.

Χαμογέλασε κάνοντας για πρώτη φορά τη σκέψη πως η μοίρα που είχε χωρίσει τον Φίλιο και τη Φωτεινή στεκόταν τώρα ευνοϊκή στα παιδιά τους. Κοίταξε με αγάπη τον Στράτο και τον Μίρο που απαλλαγμένοι από την παρουσία του Παύλου, μιλούσαν σαν να γνωρίζονταν σε όλη τους τη ζωή. Θυμήθηκε που χρόνια πριν είχε εκφράσει την επιθυμία να παντρευτεί στον Λόγγο με μόνο καλεσμένο τον Στράτο.

«Ωστε λοιπόν αυτός ο Παύλος δεν γνωρίζει τίποτα για τη μικρή μας συνωμοσία;» ρώτησε ο Στράτος παίρνοντας τον δίσκο με τους καφέδες από τα χέρια της.

«Δεν κατάλαβε το παραμικρό. Ήμουν τόσο υπερβολική που μπορώ να πω πως τον ανησύχησα κιόλας».

«Δεν πειράζει. Είναι ο μόνος τρόπος να μην ανησυχώ εγώ» είπε ο Μίρο και χάιδεψε φευγαλέα το μάγουλό της.

«Θα βγάλουμε άκρη όμως; Αν υπάρχει έστω και μία πιθανότητα να είναι αυτός ο εγγονός του Φίλιου Χράνη, γιατί δεν έχει αναφέρει το παραμικρό;» αναρωτήθηκε η Μαρίτα.

«Γιατί απλούστατα δεν είναι. Μην είσαι αφελής, Μαρίτα! Ο κύριος Στροφίλης κρύβει κάτι από το σκοτεινό παρελθόν του, κι εμείς πρέπει να ανακαλύψουμε τι είναι αυτό» είπε ο Μίρο εκνευρισμένος.

«Απλώς σκέφτομαι μήπως άδικα γινόμαστε καχύποπτοι μαζί του. Μπορεί κι αυτός να ψάχνει κάποια πράγματα. Αυτό δεν κάνουμε αλήθεια όλοι μας;»

«Άνθρωποι σαν τον Στροφίλη βάζουν μπροστά πρώτα το συμφέρον τους» παρατήρησε ο Στράτος. «Χωρίς να είμαι απόλυτα βέβαιος, κάτι είναι που ζητάει να βρει. Αν τον βλέπατε πόσο προσεκτικά άκουγε καθετί που του

έλεγα για την περιοχή, ακόμη και παλιούς θρύλους! Πήγαμε στο Νεραϊδάλωνο και στον μύλο του Καρβούνη, και τον παρατηρούσα πώς έψαχνε τριγύρω του σαν το ζώο που οσφρίζεται το κυνήγι του».

«Τι μπορεί να ψάχνει;» αναρωτήθηκε η Μαρίτα.

Ο Στράτος απόμεινε σιωπηλός σαν κάτι να κλωθογύριζε στο μυαλό του και προσπαθούσε να το βάλει σε μια τάξη.

«Έναν θησαυρό» είπε τέλος.

«Θησαυρό;» ρώτησε έκπληκτος ο Μίρο.

«Εγώ που αφουγκράζομαι τη γη, είδα πολλούς να έρχονται και να ψάχνουν θησαυρούς, κρυμμένους και χαμένους από την Κατοχή. Κανένας δεν βρήκε ποτέ τίποτα ή έστω κάτι που να άξιζε τον κόπο».

«Αν ψάχνει κάτι τέτοιο, θα πρέπει να έχει έρθει οργανωμένος. Να έχει έναν ανιχνευτή μετάλλων ή κάτι τέτοιο, έτσι δεν είναι Στράτο; ρώτησε ο Μίρο.

Ο Στράτος ένευσε καταφατικά. «Εκτός αν ο Φίλιος τού υπόδειξε κάτι».

«Τι θα μπορούσε να του έχει πει και να μην το ξέρεις εσύ;» Η Μαρίτα ακούστηκε σαν να είχε μόλις ξυπνήσει από έναν βαθύ λήθαργο. «Γιατί σταματήσατε να αλληλογραφείτε, Στράτο; Είναι κάποια πράγματα που με κάνουν να αναρωτιέμαι. Γιατί το τελευταίο γράμμα του Φίλιου χρονολογείται λίγο πριν τη δική μου γέννηση;»

Ο Στράτος δεν μίλησε. Η Μαρίτα πρόσεξε πως το βλέμμα του στράφηκε κατά τη μεριά της Νεροτριβής, κι απόμεινε να κοιτάζει το πυκνό δάσος που έκρυβε το διπλανό χωριό.

«Γιατί τα γράμματα της μητέρας μου επέστρεψαν στην Ελλάδα; Τι μεσολάβησε, Στράτο; Χρόνια πριν, μου μίλησες πρώτη φορά για τον έρωτα του Φίλιου και της Φωτεινής. Διαισθανόμουν από τότε πως δεν μου είχες πει τα πάντα, έλεγα όμως πως κάποτε θα με εμπιστευόσουν. Εκείνη η ώρα δεν ήρθε ποτέ, ούτε κι εγώ την αναζήτησα. Τι δεν μου έχεις αποκαλύψει, Στράτο;» Η φωνή της Μαρίτας πέρασε από τον θυμό στην ικεσία.

Ο Στράτος αναστέναξε βαθιά κάνοντάς την να αναρωτηθεί τι θα μπορούσε να κρύβει αυτός ο πράος άνθρωπος.

«Το μόνο που δεν σου εξομολογήθηκα ποτέ, κοριτσάκι μου, ήταν κάτι που κανένας άλλος δεν γνώριζε. Κανένας εκτός από εμένα και τον Φίλιο. Κι εκείνος δεν το είχε καταλάβει από τα λόγια μου, αλλά από όσα κρυβόντουσαν πίσω από αυτά. Τα γραπτά μένουν δυστυχώς, κι αυτά που του έγραψα με τόσο ενθουσιασμό, ήταν που τον έκαναν να διακόψει την επικοινωνία μας». Η φωνή του Στράτου ράγισε.

Η Μαρίτα κοιτούσε τότε τον Μίρο και τότε τον Στράτο χωρίς να καταλαβαίνει.

«Ήμασταν και οι δύο βλέπεις ερωτευμένοι με την ίδια γυναίκα». Ο Στράτος απέστρεψε το βλέμμα από τη Νεροτριβή και κοίταξε ολόγεια στα μάτια τη Μαρίτα.

«Με τη μητέρα μου;» ρώτησε η Μαρίτα λες και υπήρχε περίπτωση ο Στράτος να εννοούσε κάποια άλλη.

«Είχες δίκιο που κάποτε σχεδόν με κατηγόρησες πως κάτι σου έκρυβα. Δεν το έκανα επίτηδες, Μαρίτα μου! Πιστεύω πως ούτε και η η Φωτεινή κατάλαβε ποτέ το παραμικρό, κι αυτό ήταν που με έκανε να χαίρομαι και να πονάω συνάμα».

«Μα, γιατί το κράτησες μέσα σου;» ρώτησε η Μαρίτα.

«Μήπως εσύ δεν μου έκρυψες για ποιο λόγο χωρίσατε με τον Μίρο;»

«Αυτό ήταν ολότελα διαφορετικό. Πώς θα μπορούσες να με παρηγορήσεις, αλήθεια; Θυμάσαι που σε είχα ρωτήσει αν ο πατέρας μου έκανε ταξίδια στη Γερμανία και μου είχες απαντήσει καταφατικά; Τι παραπάνω χρειαζόμουν, όταν όλοι γνώριζαν πως εκείνος διατηρούσε επαφές με Γερμανούς φίλους του από την Κατοχή και όταν εσύ ο ίδιος είχες επιβεβαιώσει πως είχε ταξιδέψει στο Ντίσελντορφ αρκετές φορές;»

«Έχεις δίκιο!» παραδέχτηκε ο Στράτος. «Αν δεν διάβαζα τα έγγραφα που μου έδειξε ο Μίρο, κι εγώ το ίδιο θα πίστευα».

«Νομίζω πως έχετε να πείτε κάποια πράγματα οι δυο σας, και η παρουσία μου μάλλον φέρνει περισσότερη αμηχανία» είπε ο Μίρο και σηκώθηκε.

«Γιατί φεύγεις;» διαμαρτυρήθηκε η Μαρίτα.

«Δεν θα πάω μακριά» την καθησύχασε. «Ευκαιρία να ψάξω τα πράγματα του κυρίου Στροφίλη» συμπλήρωσε, χαρίζοντάς της ένα χαμόγελο.

Ο Στράτος μετακίνησε την καρέκλα του κοντά στη δική της και της έπιασε τα χέρια.

«Αχ και να ήξερες πόσες φορές ευχήθηκα να ήσουν δική μου κόρη. Πόσες φορές ευχήθηκα να αισθανόταν και η Φωτεινή κάτι για μένα. Πόσες φορές ονειρεύτηκα πως ζούσαμε μαζί έχοντας γύρω μας δικά μας παιδιά. Αλλά εκείνη είχε μια καρδιά μόνο για τον Φίλιο κι ένα σώμα που απολάμβανε ο Θώδης» ομολόγησε με πίκρα.

«Εγώ σε νιώθω σαν πατέρα μου Στράτο, το ξέρεις αυτό». Η Μαρίτα έσφιξε τα δάχτυλά του στην παλάμη της. «Κι είμαι περήφανη που η μητέρα μου είχε εσένα κοντά της να τη συμβουλεύεις και να την αγαπάς».

«Σου είπα κάποτε για την πρώτη μας συνάντηση. Αυτό που τότε δεν ομολόγησα ήταν πως την ερωτεύτηκα με το που την αντίκρισα. Μια κοκκινομάλλα νεράιδα ήταν, μια νεράιδα του νερού. Δεν απόρησα που η έχθρα του Φίλιου και του Θώδη πήρε σάρκα και οστά όταν η Φωτεινή χάρισε την καρδιά της στον Φίλιο. Και ο δικός μου έρωτας για εκείνη ούτε ξέρω πού θα με οδηγούσε αν η Φωτεινή ανταποκρινόταν έστω και στο ελάχιστο! Ήταν πολύ δυστυχισμένη όταν ήρθε να με βρει, να με βρει για να με συλλυπηθεί για τον θάνατο του Θωμά Χράνη. Δεν βασανιζόταν μόνο από τις τύψεις που είχε φυτέψει στην ψυχή της ο πατέρας σου, ότι δήθεν εκείνη ήταν που είχε προδώσει τον Φίλιο στους διώκτες του. Τόσα χρόνια παντρεμένη κι ο γάμος της δεν είχε στεριώσει ούτε στην καρδιά ούτε στο κορμί της. Ήθελε τόσο ένα παιδί η καημένη, μα ο Θεός δεν την είχε αξιώσει ούτε γι' αυτό. Πίστευε πως ήταν καταραμένη».

Η Μαρίτα τον κοίταξε με αμφιβολία. «Όμως η μητέρα μου απόκτησε παιδί τελικά, εμένα» είπε, λες και αυτό από μόνο του ήταν κάτι υπό αμφισβήτηση.

«Με τη Φωτεινή γίναμε φίλοι. Είχαμε κάτι κοινό βλέπεις. Την αγάπη μας για τον Φίλιο και τις προκαταλήψεις των συγχωριανών μας. Έλεγαν και για εκείνη και για εμένα πως ήμασταν αλλοπαρμένοι, ξωτικά που μιλούσαμε με τα ζώα και το νερό. Η διαφορά μας ήταν πως εγώ είχα το χάρισμα. Το χάρισμα να απαλύνω τον πόνο των άλλων, ενώ δεν μπόρεσα ποτέ να απαλύνω τον δικό μου. Πρόσφερα γιατρεία ενώ η δική μου ψυχή βασανιζόταν. Δεν είπα ποτέ στη Φωτεινή ότι πως ο Φίλιος ζούσε. Πως ζούσε από την καλοσύνη ενός Γερμανού στρατιώτη όπως είχε γράψει πρώτη φορά στον Θωμά Χράνη λίγους μήνες αφότου εγκαταστάθηκε στην Τσεχοσλοβακία. Μακάρι να γνώριζα τότε πως ο άνθρωπος εκείνος ήταν ο Όττο Κραφτ!»

«Δεν θα άλλαζε τίποτα, Στράτο. Ποιος μπορούσε να ξέρει πως ο ίδιος αυτός Γερμανός στρατιώτης θα χώριζε μια μάνα από το ένα της παιδί για να αντικαταστήσει το νεκρό δικό του;»

«Μην ξεχνάς πως ο έρωτας μπορεί να πάρει εκτός από την καρδιά και το μυαλό μας. Πώς να γνωρίζει αλήθεια εκείνος ο γιατρός πως το παιδί ήταν ο γιος του ανθρώπου που έσωσε κάποτε; Είναι από τα πράγματα που ούτε ο ανθρώπινος νους χωράει πως μπορεί να συμβούν. Πώς να γνωρίζω εγώ αλήθεια όταν έγραφα γεμάτος χαρά στον Φίλιο πως η Φωτεινή ήταν

επιτέλους έγκυος, ότι η απάντησή του θα ήταν ένα τελευταίο γράμμα μαζί με όλη εκείνη την εφηβική αλληλογραφία της μητέρας σου;»

«Τι έγραφε αυτό το γράμμα, Στράτο;» ρώτησε όλο αγωνία η Μαρίτα.

Εκείνος έβγαλε από την τσέπη του έναν φάκελο.

Η Μαρίτα τον πήρε στα χέρια της και τον περιεργάστηκε. Επάνω του υπήρχαν παλιά, σχεδόν αγνώριστα πια, γραμματόσημα μαζί με ξεθωριασμένες σφραγίδες. Κοίταξε τον Στράτο ερωτηματικά.

«Άλλη μια απόδειξη της αλήθειας. Της αλήθειας της δικής μου και του Μίρο. Διάβασέ το!» είπε εκείνος και σηκώθηκε.

Η Μαρίτα αναρωτήθηκε πού πήγαινε ο Στράτος. Είχε τόσα ακόμη να τον ρωτήσει, όμως ησύχασε βλέποντάς τον να κατεβαίνει στον κήπο και να κάθεται στον μοναδικό βράχο που η ίδια είχε αφήσει απείραχτο, καθώς από εκεί, έβλεπες ακριβώς το σημείο όπου το νεκροταφείο της Νεροτριβής ξάσπριζε αποκομμένο από το διπλανό χωριό, τρία χιλιόμετρα πιο κάτω.

Από το σπίτι ακουγόταν ο ήχος από συρτάρια και ντουλάπια που ανοιγόκλειναν. Προφανώς ο Μίρο είχε κάνει φύλλο και φτερό τα πράγματα του Παύλου προσπαθώντας να βρει κάτι. Θεωρώντας τα υπάρχοντα του κυρίου Στροφίλη, όπως δηκτικά τον αποκαλούσε ο Μίρο, το τελευταίο που μπορούσε να απασχολήσει το μυαλό της εκείνη τη στιγμή, η Μαρίτα εξέτασε πιο προσεκτικά το γράμμα. Μια σελίδα μόνο διπλωμένη στα τέσσερα και φθαρμένη τόσο, ώστε ο γραφικός χαρακτήρας σε αρκετά σημεία να γίνεται αγνώριστος. Όπως και να είχε όμως, ανήκε αναμφισβήτητα στον Φίλιο Χράνη.

Αδελφέ μου, ξεκινούσε το γράμμα.

Μην απορήσεις που στέλνω μαζί με αυτό που θα είναι η τελευταία μας επικοινωνία, τα γράμματα της Φωτεινής μας. Με πρόδωσες, Στρατή μου. Και δεν το περίμενα αυτό. Πώς είχες την αποκοτιά να μου γράψεις πως η Φωτεινή περιμένει παιδί από αυτό το φίδι; Και να κομπάζεις κιόλας πως εσύ με τα βοτάνια σου και με τα καταπλάσματα την έκανες καλά, και μπόρεσε να πιάσει το παιδί; Ενώ ήξερες πως για εκείνη έφυγα, γιατί να μου το γράψεις αυτό; Σ' εμένα που έγινα κλέφτης και φυγόδικος, σ' εμένα που δεν έφτιαξα τη ζωή μου, και ζω μακριά από την πατρίδα μου που δεν με πόνεσε καθόλου; Θα μπορούσα να ξαναφτιάξω τη ζωή μου, όμως ο Θεός πάντα θα με τιμωρεί. Θυμάσαι εκείνη την κοπέλα για την οποία σου είχα γράψει; Πόσο σύντομη ήταν η σχέση μας και με πόσες τύψεις! Έχω κι εγώ ένα παιδί, μια κόρη που τη λένε Χλόη, σαν τις νεράιδες που κατοικούν στην Αρκαδία. Δεν θα τη γνωρίσω ποτέ. Πίστευα πως αυτή θα ήταν η τελευταία μου τιμωρία, όμως το

γράμμα σου ήρθε να προσθέσει κι άλλο πόνο και θυμό σ' αυτά που έχω μέσα μου. Σου στέλνω πίσω τα γράμματα της Φωτεινής για να μην τα διαβάζω άλλο κι αρρωσταίνω. Σ' εσένα θα είναι πιο χρήσιμα. Μη θυμώνεις μαζί μου, Στρατή. Η ζωή είναι άδικη και άδικοι γινόμαστε κι εμείς. Δίκαιος ίσως είναι μονάχα ο Θεός.

Η Μαρίτα δίπλωσε ξανά το γράμμα. Τι μπορούσε να πει κανείς; Άλλοι καιροί, άλλες καταστάσεις. Ο πόνος της αγάπης, του χωρισμού, της ξενιτιάς. Ο πόνος όλου του κόσμου μαζεμένος. Σκέφτηκε πόσα κοινά είχαν ο Φίλιος και ο Στράτος, αδέρφια χωρίς κοινό αίμα. Αγάπησαν την ίδια γυναίκα, ο καθένας τους αυτοεξορίστηκε, ο καθένας τους διάλεξε τη μοναξιά του. Δεν θα έπεφτε κι αυτή το ίδιο σφάλμα. Όχι! Ήταν αποφασισμένη να μην αφήσει ποτέ πια τον Μίρο να φύγει από κοντά της. Αν αυτό δεν ήταν σημάδι από τη μοίρα, τότε τι άλλο περίμενε;

«Μάντεψε τι ανακάλυψα!» της φώναξε ο Μίρο. Την κοίταζε θριαμβευτικά από την ανοιχτή μπαλκονόπορτα, ενώ στα χέρια του κρατούσε κάτι που η Μαρίτα δεν είχε ξαναδεί ποτέ στη ζωή της. «Μα την πίστη μου, αυτό το πράγμα κοστίζει ένα σωρό χρήματα. Η δημοσιογραφία αποφέρει πολλά φαίνεται στον κύριο Στροφίλη. Εκτός αν αληθεύουν οι πληροφορίες του Νάσου και το παράπλευρο επάγγελμα του μυστηριώδους μας δημοσιογράφου συμπληρώνει το εισόδημά του».

«Τι είναι αυτό;»

«Ανιχνευτής μετάλλων! Η φαντασία σου μπορεί να συμπληρώσει τα υπόλοιπα» της απάντησε κυνικά.

«Στράτο! Έλα επάνω σε παρακαλώ!» φώναξε η Μαρίτα. «Πού το βρήκες;» ρώτησε γυρνώντας ξανά προς τον Μίρο.

«Χωμένο στο βάθος της ντουλάπας. Είχε αφαιρέσει την πίσω σανίδα και την είχε βάλει ξανά στη θέση της πολύ προσεκτικά. Κανένας δεν θα το έβρισκε με την πρώτη ματιά. Τι λες λοιπόν για τον Στροφίλη; Δεν είναι καιρός να μας πει ποιος είναι πραγματικά; Ποιος άνεμος τον έφερε στην Αρκαδία;»

«Ο θησαυρός του Φίλιου Χράνη φυσικά!» απάντησε ο Στράτος που είχε μόλις ανέβει στο χαγιάτι και περιεργαζόταν το μηχανήμα.

«Μα είναι δυνατόν ο Φίλιος να είχε κρύψει πράγματι ένα θησαυρό; Γιατί δεν φρόντισε να τον πάρει μαζί του; Γιατί δεν το είπε σε κανέναν άλλο;» ρώτησε η Μαρίτα κοιτώντας απορημένη τον Στράτο.

«Στο γράμμα που διάβασες ο Φίλιος χαρακτήριζε τον εαυτό του κλέφτη. Θυμάσαι που σου είχα πει πως είχε μπει στο κατώι του γέρου Κερασάρη και τον είχε κατακλέψει; Ίσως αυτός να ήταν ο θησαυρός και γι' αυτόν τον λόγο

να μην τον αναζήτησε ξανά. Ή ίσως να ήταν κάποιος τενεκές με χρυσές λίρες Αγγλίας, που οι σύμμαχοι έστελναν για να βοηθήσουν τον αγώνα. Όσοι έρχονται να ψάξουν, έχουν μαζί τους και κάποιον χάρτη, φτιαγμένο από παλιούς αντάρτες. Οι περισσότεροι βέβαια αποδεικνύονται πλαστοί».

«Είναι δυνατόν ο Φίλιος να έδωσε κάτι τέτοιο στον Παύλο;» απόρησε η Μαρίτα.

«Αυτά είναι εικασίες. Γιατί να κρατάει κρυμμένο κάτι και να μην το δώσει σε αυτούς που το είχαν ανάγκη;» αναρωτήθηκε ο Μίρο.

«Μπορεί και να μετάνιωσε. Στην πραγματικότητα ο λόγος που έκλεψε τον Κερασάρη ήταν γιατί ήθελε να τον εκδικηθεί. Ο Θώδης κι ο πατέρας του ήταν μαυραγορίτες και τους άξιζε αυτό. Η Φωτεινή μου είχε πει πως ο Φίλιος είχε μοιράσει τρόφιμα σε πολύ κόσμο στη Νεροτριβή και στον Λόγγο, όμως ποτέ της δεν έμαθε τι ακριβώς είχε κλέψει, αφού τον κυνηγούσαν και είχε χαθεί για πολύ καιρό από τα μέρη μας».

«Άρα, αν υπάρχει θησαυρός, μπορεί να είναι κρυμμένος κάπου πολύ μακριά από εδώ» συμπέρανε ο Μίρο.

«Τότε, γιατί ο Παύλος ρωτάει συνεχώς για τον Λόγγο και τη Νεροτριβή;» αναρωτήθηκε η Μαρίτα.

«Γιατί απλούστατα δεν το γνωρίζει» της απάντησε ο Μίρο.

«Σωστά» παραδέχτηκε ο Στράτος. «Ο Φίλιος που γνώρισα εγώ παιδί, ήταν ένας ήρωας. Ποτέ του δεν θα πλιατσικολογούσε. Αν ήθελε, ό,τι κι αν ήταν αυτό, θα μπορούσε να το είχε πάρει μαζί του. Μάλλον σκάρωσε ένα τελευταίο παιχνίδι ή μπορεί με τον τρόπο του να ήθελε να μου στείλει ένα μήνυμα».

«Κι αν δεν το έκανε επίτηδες; Αν ο Φίλιος γνώριζε πως έχει έναν εγγονό; Αν πίστευε πως έχει πραγματικά μπροστά του τον εγγονό του; Όλοι παραδεχτήκαμε πως τα ονόματα Παύλος Στροφίλης και Λάλος Στροφίδης ακούγονται όμοια. Ποιος μας βεβαιώνει πως ένα ελληνικό όνομα δεν συλλαβίστηκε λάθος γραμμένο σε άλλη γλώσσα;» Η απορία της Μαρίτας ήταν ολοφάνερη.

«Τι προτείνεις να κάνουμε, Στράτο;» ρώτησε ο Μίρο.

«Προς το παρόν τίποτα. Είναι ολοφάνερο πως ο Φίλιος για τους δικούς του λόγους δεν του έδωσε όλα τα στοιχεία. Προφανώς ο Παύλος δεν έχει ιδέα πού πρέπει να ψάξει. Ή νομίζει πως ξέρει. Το μόνο σίγουρο είναι πως στον Φίλιο άρεσαν οι γρίφοι. Στο αντάρτικο δούλευε με κώδικες. Από μικρός είχε πάθος με αυτά τα πράγματα. Ακόνιζαν το μυαλό, έτσι έλεγε πάντα στην Φωτεινή, όπως εκείνη μου είχε εξομολογηθεί».

«Είναι πιθανόν να έδωσε κάποιον κώδικα στον Παύλο;» ρώτησε ο Μίρο κοιτάζοντάς τον σκεπτικός.

Ο Στράτος ανασήκωσε τους ώμους. Κανένας τους δεν μπορούσε να γνωρίζει ποιες ήταν οι τελευταίες σκέψεις του Φίλιου Χράνη.

39. Κυριακή απόγευμα

Πίσω στο σπίτι του Στράτου, ο Μίρο πηγαينوερχόταν ανήσυχος στο ξύλινο χαγιάτι κάνοντας τις παλιές σανίδες να αναστενάζουν από τα βαριά του βήματα. Σταμάτησε και κοίταξε συνοφρυωμένος το ρολόι του. Ο Ρήγας ανασηκώθηκε σαν να συμμεριζόταν την έννοια του, κι εκείνος χάιδεψε το απαλό του τρίχωμα. Ο σκύλος του έγλειψε το χέρι με ευγνωμοσύνη.

«Κάθισε επιτέλους!» τον προέτρεψε ο Στράτος.

«Θα προτιμούσα ο Παύλος Στροφίλης να είχε πέσει σε καμία χαράδρα! Πήγε μια ωραία εκδρομή και τώρα γύρισε χαρούμενος και ατσαλάκωτος» είπε μουτρωμένος.

«Μην κάνεις σαν μικρό παιδί! Γιατί τον ανταγωνίζεσαι;»

«Φοβάμαι για τη Μαρίτα».

«Μην πάθει κάτι ή μήπως αλλάξει γνώμη και σε βγάλει από τη ζωή της;»

«Δεν ξέρω. Και τα δύο ίσως...»

«Αχ, Μίρο. Μοιάζεις σαν να ερωτεύτηκες μόλις τώρα για πρώτη φορά».

Ο Μίρο γύρισε και τον κοίταξε έκπληκτος. Τι ήξερε αυτός ο άντρας από έρωτα; Αυτός που μόνο μια ανομολόγητη αγάπη είχε στη ζωή του, κάποιος που πέρασε τα χρόνια του ολομόναχος;

«Οι καημοί της σάρκας δεν είναι οι μόνοι που ορίζουν την αγάπη» είπε ο Στράτος σαν να είχε διαβάσει τις σκέψεις του. «Η Μαρίτα δεν είναι η νεαρή κοπέλα που γνώρισες κάποτε. Έχετε και οι δύο μεγαλώσει και ωριμάσει. Ο καθένας ξέρει πολύ καλά πια τι ζητάει».

«Έχεις δίκιο. Αυτό όμως δεν αλλάζει τα θέλω μου. Και θέλω αυτός ο Στροφίλης να εξαφανιστεί από τις ζωές μας. Δεν με πείθει πως μπορεί να έχει την παραμικρή συγγένεια με τον Φίλιο Χράνη, πως υπάρχει έστω και μια μικρή πιθανότητα να κυλάει το ίδιο αίμα στις φλέβες μας. Ούτε εσύ το πιστεύεις, Στράτο».

«Τα μάτια του καθρεφτίζουν το σκοτάδι της καρδιάς του, αλλά και πάλι...»

«Πάλι τα ίδια!» Ο Μίρο ύψωσε τη φωνή του εκνευρισμένος. «Μου είναι αδύνατον να περιμένω εδώ με σταυρωμένα χέρια την επόμενη κίνηση του Στροφίλη. Έτσι μου έρχεται να του ζητήσω να μας δείξει την ταυτότητά του. Είμαι σίγουρος πως και αυτή ψεύτικη θα είναι!»

«Κάνε υπομονή. Τίποτα δεν μένει κρυφό σε αυτόν τον κόσμο. Κι αυτός που έχει πίστη, έχει πάντα κάτι να κερδίσει».

«Η λαϊκή σοφία δεν θα μου δείξει τον δρόμο» μουρμούρισε πειστωμένα ο Μίρο. «Το μόνο που θέλω είναι να τον ξεφορτωθώ. Αν ήξερα πού μπορεί να βρίσκεται η Κλόε...»

«Όλα θα γίνουν. Μερικούς μήνες πριν αγνοούσες ακόμα και την ύπαρξη αυτών των ανθρώπων».

Ο Μίρο σκέφτηκε πόσο δίκιο είχε ο Στράτος. Όλα αυτά τα χρόνια πίστευε ότι είχε ανατραφεί σαν τυπικός Γερμανός μέχρι που αυτή η εικόνα έγινε θρύψαλα. Το ατελείωτο ψάξιμο των τελευταίων μηνών δεν τον είχε αφήσει να σκεφτεί την κατάστασή του. Η πρωταρχική του μέριμνα ήταν η αποκατάσταση της αλήθειας. Πόσο τυπικό από μέρους του!

«Κάθε φορά που κλείνω τα μάτια και τα καινούρια δεδομένα μου δείχνουν μια άλλη ζωή, κλείνω αυτόματα και τον διακόπτη ροής των σκέψεών μου. Πώς μπορώ να αποδεχθώ πως είμαι γιος του Φίλιου και της Σαμπίνε; Κι ακόμη, πως η δίδυμη αδελφή μου μπορεί να ζει οπουδήποτε σε αυτόν τον κόσμο;» αναρωτήθηκε ο Μίρο.

«Εσύ ο ίδιος μου είπες πως έκανες ό,τι περνούσε από το χέρι σου. Κατεβαίνοντας στην Ελλάδα, έψαξες όπου μπορούσες».

«Τι περίμενα αλήθεια να βρω σε ένα σχεδόν εγκαταλειμμένο χωριό της Βόρειας Ελλάδας; Μετά από τόσα χρόνια, αυτοί οι τόποι ποτέ δεν ξανάζησαν. Το Μικροχώρι! Μα την πίστη μου, πλήρωσε το δικό του αντίτιμο για μια καλύτερη ζωή. Όλοι οι νέοι μετανάστες στη Γερμανία, ένα χωριό φάντασμα, ένα γηροκομείο ζωντανών-νεκρών! Ακόμη και οι γονείς του Θέμη Στροφίδη είχαν από καιρό πεθάνει. Ρωτώντας ξανά και ξανά πήρα αόριστες απαντήσεις από καχύποπτα στόματα. Για να μάθω τι; Να ξαναγυρίσω στο μηδέν, αφού μετά την επίσκεψή μου στη Δράμα, όπου είχε εγκατασταθεί η αδελφή του Στροφίδη με την οικογένειά της, πρώην μετανάστες και αυτοί, δεν έμαθα παρά μόνο πως ο ανιψιός της χαραμίστηκε από τις κακές παρέες. Ανήλικος παραβάτης, να γυρίζει τα ιδρύματα σε όλη του την εφηβεία. Μωρό τής τον είχαν φορτώσει, εκείνη όμως είχε τη δική της ζωή να κοιτάξει, ακολουθώντας τον δρόμο της ξενιτιάς που χρόνια πριν είχε πάρει και ο αδελφός της. Αυτά ακριβώς ήταν τα λόγια της» κατέληξε ο Μίρο.

«Δεν μπορείς να καταλάβεις την πίκρα της ξενιτιάς, το πόσα πέρασαν αυτοί οι άνθρωποι. Κατώτεροι εργάτες μακριά από τον τόπο τους. Είναι φυσικό να αντιδρούν έτσι».

«Δεν τους κατηγορώ. Όμως τι άλλο να κάνω; Πώς θα μπορέσω να βρω μιαν άκρη; Αν ήξερα κάτι, αν είχα την παραμικρή πληροφορία ότι η Κλόε και ο γιος της ζουν κάπου, θα ήξερα πώς να αντιμετωπίσω την κατάσταση».

«Κι όμως, υπάρχει ένα άτομο που μπορεί να μας βοηθήσει».

«Ποιος;» Ο Μίρο τον κοίταξε με ανανεωμένο ενδιαφέρον.

«Ο Νάσος. Όποια πέτρα κι αν σηκώσει, θα βρει κι έναν γνωστό του από κάτω. Αυτός σίγουρα θα ξέρει πού να ψάξει».

«Απόψε το βράδυ επιστρέφουν στην Αθήνα. Μίλησέ του εσύ».

«Όλα θα γίνουν όπως πρέπει. Ησύχασε τώρα!».

Ο Μίρο αποφάσισε να ακολουθήσει τη συμβουλή του Στράτου και να απασχολήσει με κάτι άλλο το μυαλό του. Το θεατρικό που μετέφραζε είχε μείνει ανέγγιχτο δυο μέρες τώρα. Χωρίς όρεξη, άνοιξε το βιβλίο. Γράφοντας και σβήνοντας συνέχεια, κατόρθωσε να δουλέψει, ξεχνώντας προσωρινά τα γήινα προβλήματα.

Ο Ρήγας, έχοντας προφανώς βαρεθεί να περιμένει πότε κάποιος θα ασχολιόταν μαζί του, έσπρωξε το πόδι του και τον κοίταξε με προσμονή. Ο Μίρο, με εμφανώς αλλαγμένη διάθεση, έσκυψε πάνω από τον σκύλο, του ανασήκωσε το αυτί και του ψιθύρισε: «Εσύ τι λες Ρήγα; Θα τη βρούμε την άκρη;»

Ο σκύλος γάβγισε χαρούμενος από το ξαφνικό ενδιαφέρον. Δέχτηκε γουργουρίζοντας τα χάδια και κουνώντας την ουρά του, κρίνοντας την ώρα κατάλληλη για παιχνίδι, έσπρωξε με τη μουσούδα του το τόπι του στα πόδια του Μίρο.

«Θέλεις παιχνίδια, κατεργαράκο; Περίμενε και θα δεις!» Ο Μίρο σηκώθηκε και κατέβηκε τρέχοντας τα σκαλιά, πετώντας την μπάλα στον αέρα.

Ο Ρήγας ακολούθησε κουνώντας πέρα δώθε την ουρά του. Ο Μίρο γνώριζε πολύ καλά πια τις συνήθειες του σκύλου. Ο τελευταίος ήταν ικανός να τρέχει πίσω από την μπάλα του όλη την ημέρα. Σε λίγο άνθρωπος και ζώο είχαν γίνει ένα αξεδιάλυτο κουβάρι, καθώς πάλευε ο καθένας να κερδίσει το λάφυρο.

«Φτάνει πια!» ξεφύσηξε κάποια στιγμή ιδρωμένος ο Μίρο. «Δώσε μου την μπάλα! Το παιχνίδι τελείωσε. Δεν έχουμε και την ίδια ηλικία, μικρέ» είπε στον σκύλο αρπάζοντας το παιχνίδι του.

Ο Ρήγας όμως δεν σκόπευε να εγκαταλείψει αμαχητί. Βούτηξε πεισμωμένος το πακέτο όπου ο Μίρο φύλαγε τον καπνό για τα τσιγάρα του και κατευθύνθηκε τρέχοντας στα σκαλιά. Τα ανέβηκε χοροπηδώντας και γάβγισε στον Μίρο απαιτητικά σαν να τον προκαλούσε να τον πιάσει.

«Τώρα θα δεις τι θα πάθεις. Είσαι μεγάλος κλέφτης!» φώναξε ο Μίρο δήθεν θυμωμένος, κι έτρεξε πίσω από το σκυλί που πήγε και κούρνιασε κάτω από το σιδερένιο τραπεζάκι, δίπλα στον Στράτο που τόση ώρα παρατηρούσε τα παιχνίδια τους γελώντας.

Ο Μίρο έσκυψε για να γλιτώσει τον καπνό του από το στόμα του σκύλου, ο Ρήγας όμως έδωσε ένα απότομο σάλτο και ξέφυγε γαβγίζοντας προκλητικά. Το τραπέζι κουνήθηκε απότομα. Ο Μίρο έκανε να σηκωθεί, όμως οι κινήσεις του σκύλου σε συνδυασμό με τις δικές του και το λιγοστό φως καθώς ο ήλιος είχε σχεδόν δύσει, ολοκλήρωσαν την καταστροφή. Το τραπεζάκι ταλαντεύτηκε δυο φορές ακόμη και γκρεμίστηκε στο πάτωμα συμπαρασύροντας τη γλάστρα με τον βασιλικό από το Μπρνο, που έστεκε με καμάρι επάνω του. Με φρίκη ο Μίρο είδε το ξεφλουδισμένο μπλε κεραμικό να σπάει στα τέσσερα και τον φουντωτό βασιλικό, μαζί με ένα τεράστιο σβόλο χρώμα κολλημένο επάνω του, να κείτεται μελαγχολικά στα σανίδια.

«Ωραία τα καταφέραμε» μονολόγησε ο Μίρο καθισμένος στο πάτωμα. Είχε πάρει τον βασιλικό τα χέρια του και τον χάιδευε σαν να κανάκευε μωρό.

«Δεν πειράζει. Συμβαίνουν αυτά. Έτσι κι αλλιώς το φυτό χρειαζόταν καινούρια γλάστρα, εκεί μέσα δεν μπορούσε πια να ανασάνει» είπε ο Στράτος ενώ στερέωνε ξανά το τραπέζι κι έβαζε τα κομμάτια της σπασμένης γλάστρας επάνω.

«Ήταν όλη η φροντίδα του Φίλιου. Το μόνο που είχα από αυτόν». Η φωνή του Μίρο γέμισε ξαφνική απόγνωση.

«Μπορούμε να την κολλήσουμε ξανά. Θα είναι όπως πρώτα, ίσως να τρέχει λίγο σαν θα την ποτίζουμε» είπε ο Στράτος εξετάζοντας τα σπασμένα κεραμικά κομμάτια κάτω από το φως της λάμπας. «Μα, για στάσου...» Η φωνή του σοβάρεψε απότομα.

«Τι συμβαίνει;» ρώτησε ο Μίρο.

«Κάποιος έχει χαράξει γράμματα πάνω στο κεραμικό» είπε ο Στράτος ψηλαφίζοντας ταυτόχρονα τα κομμάτια.

«Τα ονόματα που ήταν γραμμένα...» άρχισε να λέει ο Μίρο.

«Όχι, όχι» είπε ανυπόμονα ο Στράτος. «Δεν λέω γι' αυτά που ήταν απέξω. Είναι άλλα, στο εσωτερικό της γλάστρας. Έλα να δεις!»

Ο Μίρο πήρε τα κομμάτια και τα τοποθέτησε με τέτοιο τρόπο, ώστε πάνω στο τραπέζι είχε ξανά την τραυματισμένη γλάστρα. Συγκρατώντας τη με τα δυο του χέρια, έσκυψε ελαφρά μελετώντας τη μέσα πλευρά. «Έχεις δίκιο. Υπάρχουν γράμματα και αριθμοί σε μια ευθεία γραμμή, όμως δεν βγάζω νόημα». Γύρισε απορημένος στον Στράτο.

«Περίμενε μια στιγμή. Μην κουνηθείς καθόλου!»

Σε λίγο ο Στράτος ξαναγύριζε με ένα μολύβι κι ένα κομμάτι χαρτί.

«Πες μου τα γράμματα όπως τα διαβάζεις, κι εγώ θα τα σημειώνω».

«21ΤΧΝΦΗΥΗΗΝΑΤ1ΦΑΦΛΝΦ» διάβασε τα ακατανόητα στοιχεία. «Τι μπορεί να σημαίνει αυτό; Μοιάζει σαν κάποιος γρίφος» είπε χωρίς να το πολυπιστεύει.

«Είναι όμως σίγουρο πως τα σκάλισε το ίδιο χέρι που χάραξε και τα ονόματα της Σαμπίνε και της Φωτεινής. Αν τα συγκρίνεις, θα δεις πως ο γραφικός χαρακτήρας είναι ακριβώς ο ίδιος» αποφάνθηκε ο Στράτος.

«Που σημαίνει πως είναι έργο του Φίλιου Χράνη. Δεν δίνει όμως απάντηση στο ερώτημά μας».

«Κι όμως. Σκέψου λίγο! Είμαστε σχεδόν σίγουροι πως ο Παύλος Στροφίλης για τους δικούς του λόγους ψάχνει κάτι. Κοιτάζει τη γη σαν να περιμένει να του μιλήσει. Στο Μπρνο έμαθες πως δεν βρέθηκε πουθενά το τετράδιο που φύλαγε ο Φίλιος. Και σαν επιβεβαίωση των υποψιών μας, βρήκες τον ανιχνευτή μετάλλων κρυμμένο στον ξενώνα».

«Δεν μπορώ να σε παρακολουθήσω».

«Κι όμως, είναι τόσο απλό. Θυμάσαι που σου έλεγα πως ο Φίλιος είχε ένα πάθος με τους γρίφους, ένα πάθος που στα χρόνια του αντάρτικου όχι μόνο διατήρησε αλλά και καλλιέργησε δουλεύοντας με κώδικες;»

«Θέλεις να πεις πως αυτό που έχουμε μπροστά μας είναι κάποιο είδος κώδικα;»

«Είναι η απόδειξη πως υπάρχει κάποιος θησαυρός ή έστω κάτι που ο Φίλιος δεν ήθελε να πέσει στα χέρια ενός επιτήδειου».

«Γιατί τότε να μιλήσει στον Στροφίλη;»

«Και πώς ξέρουμε τι του είπε; Μήπως ήμασταν μπροστά; Θυμήσου πως ο Φίλιος ήταν ένας άνθρωπος κοντά στον θάνατο, ολομόναχος και πικραμένος. Μπορεί κι εκείνος να έκανε τις ίδιες σκέψεις με εμάς».

«Ότι δηλαδή ο Στροφίλης μπορεί να ήταν ο γιος της Κλόε;»

«Ποιος ξέρει; Σίγουρα ο Στροφίλης δεν θα μας δώσει την απάντηση που χρειαζόμαστε. Έχουμε όμως μια άλλη απάντηση, αρκεί να χρησιμοποιήσουμε το σωστό κλειδί για να αποκρυπτογραφήσουμε τον κώδικα». Ο Στράτος ολοκλήρωσε τις σκέψεις του με ένα θριαμβευτικό χαμόγελο.

Ο Μίρο τον κοίταξε περιμένοντας τη συνέχεια, ο Στράτος όμως φάνηκε ότι δεν είχε να αποκαλύψει τίποτα περισσότερο.

40. Κυριακή απόγευμα

Η Μαρίτα ήταν ξαπλωμένη στην κρεβατοκάμαρά της έχοντας εξαφανίσει από την κοινή θέα το θεατρικό που μετέφραζε για την επόμενη σεζόν και αραδιάζοντας στο κομοδίνο της ένα σωληνάριο με βιταμίνες, το θερμόμετρο και ένα σωρό χαρτομάντιλα, που τα είχε τσαλακώσει επιδέξια ώστε να μοιάζουν χρησιμοποιημένα.

Η Χρύσα και η Λίζα τιτίβιζαν χαρούμενες καθώς έκαναν μαζί μπάνιο, ο Νάσος είχε πεταχτεί μέχρι τον Στράτο, ενώ ο Παύλος δεν μπήκε καν στον κόπο να μείνει παραπάνω από πέντε λεπτά μαζί της. Προφανώς ήταν υπερβολικά πειστική στον ρόλο της. Σκέφτηκε με πίκρα πόσο ανόητη είχε υπάρξει για μια ακόμη φορά στη ζωή της, κάνοντας σχέση με το πλέον ακατάλληλο άτομο. Ποιος ξέρει τι σκάρωνε τώρα ο Παύλος. Αν δεν βρισκόταν στον ξενώνα, σίγουρα θα τριγυρνούσε στα αξιοθέατα του Λόγγου, λες και ο τόπος αποτελούσε τουριστικό παράδεισο.

Ένα διακριτικό χτύπημα στην πόρτα την έκανε να ανασηκωθεί και μηχανικά σχεδόν να αρπάξει μια στοίβα χαρτομάντιλα και να κρύψει το πρόσωπό της πίσω τους. Η πόρτα άνοιξε και στο κατώφλι στάθηκε η Λίζα.

«Ο μπαμπάς μου έδωσε αυτό για εσένα. Είναι από τη θεία Στεφανία. Και ζητάει συγγνώμη, γιατί το έχει από χθες στο αμάξι και το ξέχασε εντελώς».

«Άφησέ το στην άκρη του κρεβατιού, Λιζάκι. Μη σε κολλήσω κιόλας» της είπε η Μαρίτα ρουθουνίζοντας.

Όταν η μικρή έκλεισε την πόρτα πίσω της, η Μαρίτα τεντώθηκε και έπιασε το πακέτο. Ψηλαφίζοντάς το κατάλαβε πως ήταν μια βιντεοκασέτα. Έσκισε το περιτύλιγμα και μέσα βρήκε όντως μια κασέτα και ένα γράμμα. Η Στεφανία τής έγραφε από τη νέα της διεύθυνση στη Λειψία, όπου είχε γίνει διευθύντρια του τοπικού καναλιού του ZAUBER. Όλη η οικογένεια είχε μετακομίσει εκεί, και η παλιά της φίλη, αφού ανάλωνε μία ολόκληρη σελίδα στα κατορθώματα των τριών παιδιών της, στα παράπονα για τον αδελφό της, που θυμόταν μόνο αραιά και πού να την πάρει τηλέφωνο, αλλά και στα παράπονά της προς την ίδια που δεν είχε μπει στον κόπο να της γράψει για αρκετούς μήνες, της εξηγούσε πως της έστειλε μια βιντεοκασέτα με την πρώτη δουλειά του Ντίτριχ στο ρεπορτάζ, ζητώντας συγγνώμη που είχε αργήσει τόσο μια και τώρα έμοιαζε ετεροχρονισμένη.

Η βιντεοκασέτα είχε επάνω της τον τίτλο: *Αδελφοποίηση Λειψίας και Μπρνο, Ανανέωση 1999*. Η Μαρίτα παρατηρούσε την κασέτα λες και περίμενε

από το άψυχο αντικείμενο να της μιλήσει. Πόσες φορές τις δύο τελευταίες ημέρες θα άκουγε να αναφέρεται το Μπρνο, ένας τόπος που μέχρι πρότινος της φαινόταν τόσο μακρινός όσο και η Γουαδελούπη;

Σηκώθηκε από το κρεβάτι και πλησίασε το μεγάλο παράθυρο παρακολουθώντας το αμάξι του Νάσου να εξαφανίζεται μέσα στον κουρνιαχτό που ξεσήκωσε το νευρικό σπινάρισμα του οδηγού του. Το σπίτι παρέμενε παράξενα σιωπηλό χωρίς τις χαρούμενες φωνές της Λίζας, τη φλυαρία του Νάσου και τις υστερίες της Χρύσας. Όσο για τον Παύλο, είχε μόλις γυρίσει και μη χάνοντας άλλη ευκαιρία, είχε κλειστεί στο μπάνιο απολαμβάνοντας τα χαλαρωτικά άλατα, για να διώξει από πάνω του την κούραση της ημέρας, όπως της δήλωσε. Αν και η Μαρίτα είχε πάρει ήδη την απόφασή της να τελειώσει τη σχέση τους, έδωσε ένα μικρό χρονικό περιθώριο στον εαυτό της, κι αυτό μόνο λόγω της επικείμενης έρευνας του Νάσου. «Θα κάνω ό,τι μπορώ για να ανακαλύψω ποιος είναι αλήθεια ο φιλαράκος μας» την είχε διαβεβαιώσει προτού φύγει.

Πόσο ακόμη θα χρειαζόταν να περιμένουν; Ήταν άραγε υπόθεση μερικών ωρών, ημερών ή μήπως κάτι τελείως μάταιο;

Από τις σκέψεις της την έβγαλε το κουδούνι της εξώπορτας, που ήχησε ενοχλητικά μέσα στην ησυχία. Αναρωτήθηκε ποιος μπορεί να ήταν, και κατεβαίνοντας να ανοίξει, διαπίστωσε ότι ήταν πραγματικά μια έκπληξη, αλλά όχι ευχάριστη. Το τελευταίο άτομο που περίμενε να δει μπροστά της ήταν η Ζέτα, η χήρα του πατέρα της. Προσπάθησε να θυμηθεί τους ευγενικούς της τρόπους και να διώξει την έντονη αποστροφή που της προκαλούσε η πληθωρική εξηντάρα με τα οξυζεναρισμένα μαλλιά. Η δεύτερη γυναίκα του Θώδη Κερασάρη έκανε φιλότιμες έως γελοίες προσπάθειες για να διατηρήσει κάτι από τη λάμψη της πάλαι ποτέ νεότητάς της, φορώντας ακόμη έντονο μακιγιάζ και εφαρμοστά νεανικά ρούχα. Ρίχνοντας μια ματιά στην κοντή τεζαρισμένη φούστα και το μαύρο δικτυωτό καλσόν, η Μαρίτα αναστέναξε παραιτημένη και της ένευσε να περάσει. Προτού καν προλάβει να αναρωτηθεί ποιος κακός άνεμος έφερνε την αντιπαθητική γυναίκα στο σπίτι της, εκείνη στρογγυλοκάθισε στον καναπέ και απόθεσε το κουτί που κρατούσε στα πόδια της. Έβγαλε μια βεντάλια και ξεφυσώντας άρχισε να την κουνάει με μανία μπροστά στο στήθος της, που ξεχείλιζε από το κολλητό μπλουζάκι της.

Παραμερίζοντας τα συναισθήματά της, η Μαρίτα κάθισε απέναντί της, παρατηρώντας πως η Ζέτα δεν είχε αλλάξει στο παραμικρό όσα χρόνια τη γνώριζε. Απορούσε για το τι είχε τραβήξει τον πατέρα της σε αυτή τη γυναίκα, αλλά αμέσως σκέφτηκε πως είχε βρει ο όμοιος τον όμοιό του. Σίγουρα η

επίσκεψή της δεν οφειλόταν σε λόγους αβροφροσύνης, αλλά στην ανανέωση της πρότασης να της πουλήσει το σπίτι στη Νεροτριβή. Η Μαρίτα όμως είχε από καιρό αρνηθεί κατηγορηματικά. Δεν υπήρχε τίποτα που να τη συνδέει με αυτό το σπίτι, ένα μέρος που ρούφηξε κάθε χαρά από τη μητέρα της στα τριάντα πέντε χρόνια που έμεινε εκεί έως ότου η βαριά μελαγχολία την έσπρωξε να βάλει τέρμα στη ζωή της.

Τώρα η Μαρίτα αναρωτιόταν πώς θα ξεφορτωνόταν τη Ζέτα, που εξακολουθούσε να ανεμίζει τη βεντάλια της καταβροχθίζοντας στην κυριολεξία τις λεπτομέρειες του δωματίου.

«Παλάτι το έφτιαξες! Πώς να θέλεις μετά το φτωχικό μας!» Η τραχιά φωνή της δεν έκρυβε ούτε τη δική της αντιπάθεια.

«Για τον καθένα μας, ένας είναι ο τόπος που θεωρεί δικό του» απάντησε κοφτά η Μαρίτα.

«Τέλος πάντων! Δεν ήρθα γι' αυτό που νομίζεις. Το σπίτι στη Νεροτριβή το πούλησα επιτέλους. Και με καλά λεφτά αν θέλεις να ξέρεις».

Δεν αμφέβαλε. Το μόνο που δεν έλειπε από τη μητριά της ήταν η καπατσοσύνη. Απόδειξη το ότι είχε τυλίξει τον πατέρα της σε μια κόλα χαρτί και τον είχε αφήσει μόνο και έρημο παρέα με το κρασί, ενώ εκείνη γλεντοκοπούσε στην Αθήνα με ζιγκολό.

«Χαίρομαι για εσένα» είπε με ένα μισό χαμόγελο η Μαρίτα. Πραγματικά χαιρόταν, αφού αυτή ήταν μάλλον η τελευταία φορά που έβλεπε την αντιπαθητική γυναίκα.

«Κι αφού το σπίτι περνάει σε άλλα χέρια, σκέφτηκα να το συμμαζέψω λιγάκι».

Υπόδειγμα νοικοκυροσύνης εκτός από άμεμπτη σύζυγος, σκέφτηκε η Μαρίτα.

«Και βρήκα αυτό» συνέχισε απτόητη η Ζέτα κι έδειξε το κουτί σκουντώντας το με το πόδι. «Κάτι παλιές φωτογραφίες μαζί με ταινίες, ξέρεις από αυτές που έβγαιναν κάποτε, στις χοντρές μπομπίνες. Κάτι γερμανικά έχουν γραμμένα επάνω τους, εγώ δεν τα καταλαβαίνω, ο πατέρας σου όμως ξέρεις πως ήταν γερμανόφιλος».

Άλλος κομψός τρόπος για να καταταγεί ο Θώδης Κερασάρης στο πάνθεον των αγίων και ασπίλων.

«Είναι δικά σου. Ηθοποιός είσαι, σ' εσένα θα αρέσουν σίγουρα» σχολίασε η Ζέτα σουφρώνοντας τα χείλη.

Η επίσκεψη προφανώς είχε πάρει τέλος. Η Μαρίτα μισοσηκώθηκε ανακουφισμένη. Λίγα λεπτά ακόμη και θα την ξεφορτωνόταν. Η Ζέτα όμως σηκώθηκε και ξανακάθισε βαριά στη θέση της.

«Ουφ! Είναι κι αυτές οι εξάψεις που με πιάνουν! Θα είναι η κλιμακτήριος φαίνεται» δήλωσε αθώα.

Η Μαρίτα αναστέναξε. Τα δεκαπέντε τελευταία χρόνια η Ζέτα βασανιζόταν δήθεν από κρίσεις που οφείλονταν σε μια κλιμακτήριο που ακόμη ερχόταν. Τώρα θα της ζητούσε να της φτιάξει μια πορτοκαλάδα, το ήξερε το κόλπο. Δεν μπορούσε να αρνηθεί. Τι να έκανε, να την πετούσε έξω; Και ήξερε ακόμη πως όσο η ίδια θα ήταν απασχολημένη στην κουζίνα, εκείνη θα είχε κάθε ευκαιρία να περιεργαστεί και το παραμικρό μικροαντικείμενο και να βουτήξει όποιο μπιχλιμπίδι της γυάλιζε. Το πολύ πολύ να έπαιρνε κανένα σταχτοδοχείο ή κανένα κομπολόι από αυτά που είχε αραδιασμένα στο μακρόστενο τραπέζι, δώρα ενός θαυμαστή που της έστελνε κάθε μήνα κι ένα διαφορετικό, λες και η Μαρίτα δεν ήταν ηθοποιός αλλά θαμώνας καφενείου. Τα περισσότερα ήταν κακόγουστα, στη Ζέτα όμως σίγουρα θα έπιαναν τόπο.

«Πάω να σου φτιάξω μια πορτοκαλάδα. Στο μεταξύ, για να περάσεις την ώρα σου, χάζεψε αυτά τα κομπολόγια. Και να πάρεις όποιο σου αρέσει» την προέτρεψε χαμογελώντας της μεγαλόψυχα.

Άφησε πίσω της τη Ζέτα, σίγουρη πως εκείνη είχε απορροφηθεί από τα φανταχτερά αντικείμενα, κι έψαξε να βρει μερικά πορτοκάλια. Κοίταξε στο τραπέζι και μετά στο ψυγείο, απογοητευμένη.

«Τι ψάχνει η αγάπη μου;» ρώτησε ο Παύλος αγκαλιάζοντας την από πίσω. Η μυρωδιά των αιθέριων ελαίων και του φρεσκοπλυμένου αντρικού σώματος, που κάποτε της προκαλούσαν ερωτικά ρίγη, τη γέμισαν με αποστροφή.

«Βάλε κάτι επάνω σου!» του είπε εκνευρισμένη. «Δεν έμειναν πορτοκάλια;» τον ρώτησε λες και αυτός ήταν ο φταίχτης.

«Στο κάτω συρτάρι του ψυγείου είναι» της απάντησε με ολοφάνερη έκπληξη. «Είναι άρρωστο το μωρό μου και έχει νευράκια;»

«Το μωρό σου έχει επισκέψεις» συνοφρυώθηκε η Μαρίτα.

Εκείνος φόρεσε ένα άσπρο κοντομάνικο μακό και ανακάτεψε τα βρεγμένα του μαλλιά χαμογελώντας της.

Η Μαρίτα σκέφτηκε πως ο Παύλος θα αποτελούσε πρότυπο για κάθε επίδοξο αγιογράφο. «Η χήρα του πατέρα μου είναι. Δεν πας να της κάνεις λίγο παρέα μέχρι να της φτιάξω έναν χυμό; Αν την αφήσω λίγο ακόμη μόνη της, είναι ικανή να με κατακλέψει».

Εκείνος εγκατέλειψε υπάκουα την κουζίνα τραβώντας για το καθιστικό και η Μαρίτα βρίσκοντας επιτέλους δύο τελευταία πορτοκάλια, τράβηξε τον ηλεκτρικό στίφτη, συνοφρυωμένη καθώς φανταζόταν τη σκηνή. Η Ζέτα δεν θα έμενε αδιάφορη στο παρουσιαστικό του Παύλου, όσο γι' αυτό ήταν σίγουρη, και μετά άντε να την ξεκολλήσεις!

Με τον δίσκο στα χέρια η Μαρίτα διέσχισε τον διάδρομο με κατεύθυνση προς το καθιστικό. Είχε σκοπό να ξεφορτωθεί τη Ζέτα όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Οι φωνές όμως που έφτασαν στα αυτιά της την ανάγκασαν να κοντοσταθεί.

«Μικρός που είναι ο κόσμος!» κακάριζε η Ζέτα.

«Αν πεις έστω και μια κουβέντα στη Μαρίτα, θα σου κόψω το παχουλό σου λαιμουδάκι, και τότε είναι σίγουρο πως δεν πρόκειται να ξαναβγάλεις άχνα!»

«Με φοβερίζεις κι από πάνω; Δεν φτάνουν τα λεφτά που σε τάισα;»

«Δεν νομίζω να πέρασες κι άσχημα! Η δουλειά είναι δουλειά».

«Έτσι της γέμισες κι αυτής της μυξοπαρθένας το κεφάλι; Με φούμαρα κι αγάπες;»

«Σκάσε! Αν πεις κουβέντα παραπάνω, δεν ξέρω κι εγώ τι θα κάνω. Το καλό που σου θέλω, φύγε αυτή τη στιγμή και να μη σε ξαναδώ μπροστά μου!»

«Και βέβαια θα φύγω. Μη μου πουλάς εμένα αγριάδα, ομορφονιέ μου. Είμαι πιο παλιά πουτάνα από εσένα. Θα φύγω. Όχι γιατί σε φοβάμαι, αλλά γιατί ακόμη κι εγώ σε σιχαίνομαι!»

Η Μαρίτα, αηδιασμένη, κόντεψε να χάσει την ισορροπία της. Το μόνο που σκέφτηκε ήταν πως για μια ακόμη φορά ο Νάσος είχε δίκιο. Μηχανικά έτριψε τα χείλη της για να ξεφορτωθεί τα ίχνη από το φιλί που λίγο πριν της είχε δώσει ο Παύλος. Ακούγοντας την πόρτα να κλείνει με πάταγο, πίεσε τον εαυτό της να κάνει τα λίγα βήματα που τη χώριζαν από το καθιστικό.

«Έφυγε;» ρώτησε δήθεν έκπληκτη.

«Δεν ήθελε να την πάρουν τα σκοτάδια. Μου είπε να σε φιλήσω από μέρους της» της απάντησε ο Παύλος με το καλύτερό του χαμόγελο.

Η Μαρίτα ανατρίχιασε καθώς το μάγουλό του ακούμπησε το δικό της.

41. Κυριακή βράδυ

Με τα χίλια ζόρια ξεφορτώθηκε τον Παύλο, που η λίμπιντό του είχε ανέβει στο κατακόρυφο μετά την αναμέτρηση με τη χήρα Κερασάρη. Η Μαρίτα αναγκάστηκε να καταφύγει στις θαυματουργές σταγόνες για τα μάτια, με τόση υπερβολή που τώρα αισθανόταν πραγματικά άρρωστη. Ζούσε τον χειρότερό της εφιάλτη, φυλακισμένη ξαφνικά στο ίδιο της το σπίτι. Δεν είχε πια καμιά αμφιβολία πως ο Παύλος δεν την είχε πλησιάσει από έρωτα και θαυμασμό. Μεγαλύτερη αποστροφή αισθανόταν όμως στη σκέψη πως υπήρχε έστω και μία πιθανότητα αυτός ο άνθρωπος να ήταν πράγματι ο εγγονός του Φίλιου Χράνη.

Κοίταξε το κινητό της με προσμονή. Γιατί δεν της είχε τηλεφωνήσει ο Μίρο; Ας τον είχε έστω και ένα λεπτό κοντά της, να νιώσει πως όλα αυτά ήταν απλώς ένας εφιάλτης που θα τελείωνε μόλις ξυπνούσε! Απελπισμένη κοίταξε το κουτί στο πάτωμα. Το πήρε στην αγκαλιά της αδιαφορώντας για τη σκόνη που το κάλυπτε, σκουπίζοντας τα δάκρυα που γέμισαν ξαφνικά τα μάτια της, σαν καθυστερημένη αντίδραση για τον χαμό ενός πατέρα που ποτέ δεν ένιωσε τη στοργή του.

Λίγα λεπτά αργότερα είχε αναθεωρήσει ένα μικρό μέρος από τις ιδέες της για τον Θώδη Κερασάρη. Ό,τι και να ήταν αυτός ο άνθρωπος, όσο σκληρά και κτητικά κι αν είχε φερθεί στη μητέρα της -γιατί η Μαρίτα ήταν σίγουρη πως ο Θώδης δεν είχε αγαπήσει ποτέ του τη Φωτεινή παρά την είχε διεκδικήσει και κατακτήσει μόνο και μόνο από πείσμα ενάντια στον Φίλιο- ήταν ολοφάνερο πως για μια τουλάχιστον φορά στη ζωή του είχε υπάρξει ερωτευμένος. Όλες οι φωτογραφίες απεικόνιζαν ένα και μόνο πρόσωπο, μια ταλαντούχα μελαχρινή γυναίκα με αδρά ζυγωματικά που δεν ήταν άλλη από την Άννα Κραφτ. Φωτογραφίες που εκείνη την εποχή μπορούσε να της βρει κανείς παντού στη Δυτική Γερμανία. Η Μαρίτα τις θυμόταν ολοκάθαρα, αφού ήταν ίδιες με αυτές που της είχε στείλει η Στεφανία από τα αρχεία του ZAUBER. Τώρα μπορούσε να εξηγήσει την αντιφατική συμπεριφορά του πατέρα της. Ίσως η Άννα Κραφτ, ή η δική του Τασούλα Αναβρυττού, να είχε υπάρξει το μοναδικό φως στη μαύρη του ζωή. Εκείνο το “πουτάνα θα γίνεις σαν τη θεια σου” δεν ήταν τίποτα άλλο από την έκρηξη ενός άντρα απέναντι σε κάποια αντάξιά του, κάποια που μπορούσε να χρησιμοποιήσει τους ανθρώπους το ίδιο αδίστακτα όσο και εκείνος. Μακάριζε τον Θεό που ο Μίρο δεν ήταν ο καρπός εκείνης της παράνομης σχέσης. Και μακάριζε τον εαυτό της

που είχε αφήσει την παλιά μηχανή προβολής στην Αθήνα. Δεν είχε καμία διάθεση να δει μπροστά της μια γυναίκα που η μόνη αδυναμία που της συγχωρούσε ήταν ο άντρας που εκείνη νόμιζε για πραγματικό της παιδί.

Ξανάβαλε τις φωτογραφίες στο κουτί, το έκλεισε και μετά θυμήθηκε τη βιντεοκασέτα της Στεφανίας. Σηκώθηκε νιώθοντας κρυάδες, ίσως και να είχε αρρωστήσει στα αλήθεια μετά από όλα αυτά. Έβαλε την ταινία στο βίντεο και ξαναξάπλωσε. Δεν είχε τη δύναμη να συγκεντρωθεί. Ενώ είχαν περάσει ίσως και πέντε λεπτά, κοιτούσε την οθόνη με απλανές βλέμμα, διακρίνοντας μόνο θολά περιγράμματα, και με το κεφάλι της γεμάτο από τον καταιγισμό των γεγονότων των δύο τελευταίων ημερών. Δεν ήξερε αν η μοίρα ή ο Θεός ή απλώς η αύρα της νεκρής της μητέρας άλλαζε τη ζωή της.

Πρέπει να είχε αποκοιμηθεί, γιατί άνοιξε τα μάτια απότομα και τα κάρφωσε πάνω στην οθόνη που χωριζόταν στα δύο. Στο δεξί μικρότερο παράθυρο, ο Ντίτριχ, στο παρθενικό του ρεπορτάζ, παρουσίαζε με τον δικό του τρόπο τη συγκινητική ιστορία μιας γυναίκας που επισκεπτόταν για πρώτη φορά τον τάφο του πατέρα της, τον οποίο δεν είχε γνωρίσει ποτέ της όσο ζούσε. Στα αριστερά, η μεγαλύτερη εικόνα έδειχνε κάποια που της θύμιζε αόριστα τον Μίρο. Η Μαρίτα αισθάνθηκε ένα ρίγος να διαπερνάει το σώμα της. Με όλες τις αισθήσεις σε εγρήγορση, πάτησε το χειριστήριο για να γυρίσει την ταινία στην αρχή. Γεμάτη έξαψη, άκουσε την εισαγωγή του Ντίτριχ για την αδελφοποίηση της Λειψίας με το Μπρνο το 1973, και την ανανέωσή της μέσα στο 1999. Αυτό στάθηκε και η ευκαιρία για ανταλλαγή επισκέψεων ανάμεσα στις αδελφές πόλεις, παρέχοντας δυνατότητες για πολιτισμικές και οικονομικές συμφωνίες. Αλλά δεν ήταν λίγοι εκείνοι οι άνθρωποι που έβλεπαν το ταξίδι σαν προσκύνημα: Γερμανοί και Τσέχοι που είχαν χωριστεί από τον πόλεμο ή πάλι κάποιοι που είχαν φίλους ή γνωστούς στην αδελφή πόλη. Η Κλόε Τσούκερ, το γένος Μπραντάου, είδε αυτό το ταξίδι όχι μόνο ως εφελτήριο επαγγελματικών συνεργασιών, καθώς ο άντρας της ήταν γνωστός στον χώρο της καλλιτεχνικής βιβλιοδεσίας, αλλά και ως αφορμή για ένα είδος προσκυνήματος. Ο πατέρας της, που δεν είχε γνωρίσει ποτέ στη ζωή της, έμενε στο Μπρνο. Δυστυχώς, ήταν πολύ αργά για τους δυο τους, καθώς εκείνος είχε πεθάνει πριν από μόλις μερικές εβδομάδες, έλεγε η συγκινημένη γυναίκα μπροστά στην κάμερα, κάνοντας την ευχή και ο δικός της γιος να γυρίσει κάποια στιγμή κοντά της.

Άθελά της η Στεφανία τής είχε κάνει το πολυτιμότερο δώρο. Η Μαρίτα ξανάπαιξε την ταινία παρόλο που δεν είχε καμία αμφιβολία πια. Γεμάτη έξαψη ακινητοποίησε την εικόνα κοιτάζοντας το κινητό της αναποφάσιστη.

Δεν έβρισκε κανένα λόγο να περιμένει, εκτός ίσως από το ότι δεν ήθελε να βάλει σε υποψίες τον Παύλο.

Το στόμα της ήταν στεγνό και το κεφάλι της πονούσε από την υπερένταση. Άπλωσε το χέρι στο κομοδίνο της και πήρε το ποτήρι με το γάλα που ο Παύλος τής είχε φέρει από ώρα. Δεν το ήπие, αλλά πήγε στο μπάνιο και το άδειασε στον νιπτήρα. Δεν είχε τύψεις που υποπτευόταν τον Παύλο. Μετά από όσα είχε ακούσει λίγες ώρες πριν, δεν αμφέβαλε ότι εκείνος θα έκανε τα πάντα για να την αποκοιμίσει κυριολεκτικά και μεταφορικά. Έσκυψε και ήπие νερό από τη βρύση, σκούπισε μηχανικά τα χείλη της και ακούγοντας βήματα έξω από την κρεβατοκάμαρα, ξάπλωσε ξανά προσποιούμενη την κοιμισμένη. Άκουσε την πόρτα να ανοίγει, και είδε τη φιγούρα του Παύλου μέσα από τα μισόκλειστα βλέφαρά της. Προσπάθησε να αναπνέει όσο πιο φυσιολογικά μπορούσε, καθώς εκείνος την κοίταζε για μια στιγμή, πήρε το ποτήρι και βγήκε αθόρυβα όπως είχε μπει. Με τα νεύρα τεντωμένα, η Μαρίτα περίμενε μέχρι να τον ακούσει να φεύγει, μετρώντας νοερά. Δεν πέρασαν παρά λίγα λεπτά της ώρας ώσπου το σπίτι να βυθιστεί ξανά στην απόλυτη ησυχία. Τότε μόνο έγειρε αποκαμωμένη στα μαξιλάρια. «Έλα κοντά μου» ψιθύρισε σαν να μπορούσε με αυτόν τον τρόπο να καλέσει τον Μίρο κι έκλεισε τα μάτια.

42.

Ο Παύλος έκλεισε αθόρυβα την πόρτα πίσω του. Είχε σιγουρευτεί πως η Μαρίτα κοιμόταν βαθιά. Ξεφύσηξε ανακουφισμένος και έσκυψε στο πάτωμα του ξενώνα. Έβγαλε από τη θέση του το κάτω συρτάρι της ντουλάπας και τη σανίδα πίσω από αυτό, και ψηλάφισε στον κενό χώρο. Τράβηξε τον ανιχνευτή και μαζί με τον φακό τα παράχωσε στη μακρόστενη ταξιδιωτική του τσάντα. Αφουγκράστηκε για λίγο το σιωπηλό σπίτι και μετά βγήκε έξω στο σκοτάδι. Εκτός από τους λυπημένους ήχους των τσακαλιών, τίποτα άλλο δεν τάραζε την ησυχία της ψυχρής νύχτας. Δεν του άρεσε αυτό το παραπονιάρικο σκούξιμο. Του έφερνε στο μυαλό τα βράδια στο ίδρυμα του Βόλου. Δεν μπορούσε όμως να κάνει διαφορετικά ούτε τότε ούτε τώρα.

Γεμάτος εκνευρισμό τράβηξε για τους βράχους του Χαρμάλη. Διαόλισε την τύχη του και τους επισκέπτες της Μαρίτας που τον είχαν καθυστερήσει. Τουλάχιστον τους είχαν ξεφορτωθεί και θα έψαχνε επιτέλους ανενόχλητος. Η διορία που έδινε στον εαυτό του δεν ξεπερνούσε τα δύο εικοσιτετράωρα. Τα πράγματα έπαιρναν μια τροπή που δεν είχε φανταστεί. Πώς να περιμένει όμως πως εκείνη η κλώσα που αναστέναζε με πάθος κάτω από το βάρος του σώματός του θα ήταν η μητριά της Μαρίτας; Κι ακόμη πως η ανακατώστρα γυναίκα θα θυμόταν να επισκεφτεί την αγαπημένη της προγονή; Ευτυχώς που η Μαρίτα δεν είχε καταλάβει το παραμικρό. Δεν ήταν και πολύ στα καλά της τον τελευταίο καιρό. Είχε κι αυτή την ίωση ή ό,τι στην ευχή ήταν αυτό το ατελείωτο συνάχι της. Ξαφνικά είχε χάσει όλη τη λάμψη που τον είχε συνεπάρει τον πρώτο καιρό της γνωριμίας τους. Από την άλλη, είχε εμφανιστεί ο Μίρο Κραφτ, όλο γοητεία και φούμαρα. Άντε να έβλεπε πότε θα τους έκανε τη χάρη να τους απαλλάξει από την παρουσία του. Σίγουρα ο χρόνος του λιγόστευε και την απόφασή του την είχε πάρει. Όταν θα έβρισκε τον θησαυρό, θα εξαφανιζόταν όπως είχε εμφανιστεί, σαν τον καπνό. Του την έδινε χάρισμα του Γερμανού τη Μαρίτα του. Στο κάτω-κάτω, τι ήταν η περιβόητη Στράτου; Μια κομπλεξική σαν όλες τις γυναίκες!

Μπροστά του είδε το γνωστό πια περίγραμμα των βράχων. Κοίταξε πάνω από τον ώμο του, λες και υπήρχε περίπτωση κάποιος φυσιολάτρης να είχε βγει βόλτα μέσα στη μαύρη νύχτα. Από κάπου κοντά ακούστηκε η φωνή μιας κουκουβάγιας και ένα τρομαγμένο φτερούγισμα. Ο Παύλος αναρριχήθηκε στο πλάτωμα των βράχων και ψηλάφισε την τραχιά επιφάνεια. Άναψε τον φακό και συναρμολόγησε τον ανιχνευτή. Ήταν ώρα για δουλειά.

Πέρασε και ξαναπέρασε από κάθε πιθανό σημείο. Οι δείχτες του ρολογιού χλεύαζαν την προχωρημένη ώρα, και αυτός είχε κάνει μια τρύπα στο νερό. Μάλλον η πρώτη του υπόθεση δεν ήταν σωστή. Χωρίς να χάσει άλλο χρόνο, μάζεψε τα πράγματα και τράβηξε προς το Νεραϊδάλωνα. Υπολόγισε πόση ώρα θα του χρειαζόταν. Μία ώρα δρόμος μέσα στο δάσος. Θα το έκανε. Γιατί αν ούτε στη Νεροτριβή έβρισκε την απάντηση που έψαχνε, τότε τα πράγματα δυσκόλευαν. Προς το παρόν, δεν του περίσσευε καιρός για ανόητες εικασίες.

Είχε ήδη μπει στο δάσος, έχοντας αποτυπώσει στο μυαλό του το δρομολόγιο που είχε κάνει με τον Στράτο το απόγευμα του Σαββάτου. Το έδαφος ήταν αρκετά κατηφορικό, κάτι που η έξαψη δεν τον είχε κάνει να υπολογίσει την προηγούμενη ημέρα. Μια δυο φορές κόντεψε να χάσει την ισορροπία του, και διαολόστειλε τον Φίλιο Χράνη και την τύχη του που δεν είχε γεννηθεί πλούσιος. Του βρομόγερου του άξιζε που είχε πεθάνει σαν την καλαμιά στον κάμπο.

Μπλέχτηκε στα κλαδιά μιας βατομουριάς και τα τράβηξε προσπαθώντας να τα παραμερίσει, δεν απέφυγε όμως τη βαθιά γρατσουνιά στο μάγουλο. Αγνόησε το τσούξιμο και σαν ο πόνος να τον γέμιζε καινούριο πείσμα, κατρακύλησε σχεδόν μέχρι το Νεραϊδάλωνα. Εδώ το έδαφος ήταν ομαλό, ο τόπος πιο ανοιχτός. Έφεξε με τον φακό μέχρι να βρει το σημείο που όλες οι διηγήσεις επιβεβαίωναν σαν την κρυψώνα του Φίλιου και της Φωτεινής. Αφουγκράστηκε ξανά γύρω του. Τα αυτιά του έπιασαν τον ήχο που κάνει το πάτημα του ποδιού πάνω σε ένα πεσμένο κλαρί. Υπήρχε περίπτωση να τον έχει παρακολουθήσει κάποιος; Πάντως όχι η Μαρίτα, καθώς αυτή η τελευταία κοιμόταν τον ύπνο του δικαίου και δεν θα ξυπνούσε παρά ίσως λίγο πριν το μεσημέρι. Γι' αυτό εξάλλου είχε φροντίσει με επιμέλεια ο ίδιος.

Ο ήχος ακούστηκε ξανά, αυτή τη φορά πιο κοντά του. Θυμήθηκε τα παραμύθια του Στράτου για τις νεράιδες που στραβώνουν ή κουφαίνουν αυτόν που θα ταραξει την ησυχία τους. Τι ανοησίες! Αυτός δεν πίστευε σε παραμύθια, ίσως γιατί τα δικά του είχαν πάντα ένα άσχημο τέλος. Γέλασε μοναχός του. Μπορεί και η υπερένταση να του δημιουργούσε ηχητικές παραισθήσεις γιατί τώρα του φάνηκε πως άκουσε βήματα, όμως καθώς έστησε αυτί ακίνητος, κατάλαβε πως ήταν μόνο η ιδέα του. Εξάλλου η φύση είχε τη δική της ζωή μέρα και νύχτα. Σίγουρα τα αγρίμια δεν ενδιαφερόντουσαν για κρυμμένους θησαυρούς. Παρ' όλα αυτά, προχώρησε μέχρι το δέντρο πολύ προσεκτικά, σαν να φοβόταν μη χαλάσει το φαγοπότι των ζωτικών.

Οι ενδείξεις στον ανιχνευτή τον έκαναν να αναθαρρήσει. Σίγουρα κάτι υπήρχε, κάτι που έκανε τους παλμούς του να ανέβουν. Στερέωσε τον φακό και κοίταξε προσεκτικά. Άρπαξε αποφασιστικά το φτυάρι και άρχισε να σκάβει. Ό,τι κι αν ήταν αυτό που είχε χτυπήσει ο ανιχνευτής, δεν βρισκόταν σε μεγάλο βάθος. Γεμάτος έξαψη, πετούσε το χώμα πάνω από τον ώμο του μέχρι που χτύπησε σε μέταλλο. Έσκυψε πάνω από τον λάκκο και φώτισε τη σκαμμένη γη με τον φακό του. Ξέχωσε προσεκτικά το παραλληλόγραμμο κουτί και το καθάρισε από τα χώματα. Παρότι το μέγεθός του δεν ήταν άξιο λόγου, με τρεμάμενα χέρια προσπάθησε να το ανοίξει. Το καπάκι είχε σφηνώσει και χρειάστηκε αρκετή δύναμη ώσπου να αποκαλυφθεί το περιεχόμενο. Τα τεντωμένα του νεύρα είχαν συμπαραλιάσει από την αγωνία, καθώς σε ελάχιστα δευτερόλεπτα θα ανακάλυπτε τι έκρυβε τόσα χρόνια ο πονηρός γέρος.

Σκάλισε το περιεχόμενο στα τυφλά απολαμβάνοντας την αίσθηση των νομισμάτων. Σάρωσε μια χούφτα και την έφερε μπροστά στα μάτια του. Χρειάστηκε αρκετή ώρα για να συνειδητοποιήσει το τι ακριβώς κρατούσε. Και τότε, με μια αστραπιαία κίνηση και βγάζοντας ένα μουγκρητό άγριου ζώου, πέταξε με μανία το κουτί σκορπίζοντας καμιά εικοσαριά τρύπιες δεκάρες στους πέντε ανέμους.

Δεν μπήκε καν στον κόπο να ξανασκεπάσει τον λάκκο. Βρίζοντας και φτύνοντας την κακοδαιμονία του, έγειρε στον κορμό του μοναδικού δέντρου. Από κάπου πολύ κοντά τού φάνηκε πως άκουσε ένα σαρκαστικό γέλιο.

43.

Ο Μίρο παραφύλαγε στο σκοτάδι. Ήταν ικανός να μείνει έξω από το σπίτι της Μαρίτας ακόμη και μέχρι το πρωί, αλλά για τον Στροφίλη δεν θα άλλαζε γνώμη. Από τη στιγμή που έψαξε τα πράγματά του, ήξερε πως όλα ήταν πια θέμα χρόνου. Φυσικά και δεν έκανε λάθος! Ακριβώς εκείνη τη στιγμή ο δημοσιογράφος έκλεινε πίσω του την εξώπορτα τσεκάροντας τον δρόμο προς όλες τις κατευθύνσεις, φορτωμένος με ένα σακίδιο και κουβαλώντας ένα φτυάρι που σίγουρα είχε αρπάξει από την αποθήκη.

Ο Μίρο άφησε τον άλλον να προχωρήσει, και μόλις κόντευε να χαθεί από το οπτικό του πεδίο, τον ακολούθησε. Σιγουρεύτηκε μόνο πως τα δεύτερα κλειδιά του σπιτιού της Μαρίτας βρίσκονταν στην τσέπη του παντελονιού του.

Οι χοντρές σόλες των παπουτσιών του πατούσαν αθόρυβα στο χώμα. Προχωρούσε προσεκτικά, χωρίς βιασύνη, αφού γνώριζε πολύ καλά τα δρομολόγια που θα ακολουθούσε ο Στροφίλης. Το μόνο που τον απασχολούσε ήταν τι ακριβώς θα έβρισκε εκεί. Κρατώντας μια απόσταση ασφαλείας, διέκρινε την αντρική σιλουέτα, όμοια με κλέφτη, να εξερευνά κάθε πιθαμή του βραχώδους συμπλέγματος. Οι προσπάθειές του αποδείχτηκαν προφανώς άκαρπες. Ο Μίρο κρύφτηκε πίσω από ένα πυκνό πουρνάρι καθώς ο Στροφίλης περνούσε από μπροστά του τραβώντας προς την έξοδο του χωριού. Για μια στιγμή σκέφτηκε να γυρίσει πίσω στη Μαρίτα. Παρότι είχαν προ πολλού περάσει τα μεσάνυχτα, ήξερε πως εκείνη θα ξαγρυπνούσε.

Ο Μίρο γνώριζε έναν πιο σύντομο δρόμο για να βρεθεί στο Νεραϊδάλωνο, κι αυτό το χρωστούσε στον Στράτο. Η νέα διαδρομή τον ανάγκαζε να περάσει από το σπίτι της Μαρίτας, κι αυτή τη φορά δεν δίστασε στιγμή. Έβγαλε τα δανεικά κλειδιά, και άνοιξε πρώτα την εξώθυρα και μετά την εσωτερική πόρτα. Ανεβαίνοντας τις σκάλες παραξενεύτηκε που το σπίτι ήταν τόσο σιωπηλό. Προφανώς η Μαρίτα κοιμόταν. Θέλοντας μόνο να σιγουρευτεί, άνοιξε την πόρτα που έβγαζε στην κρεβατοκάμαρά της και πλησίασε στο κρεβάτι. Εκείνη δεν κατάλαβε καν την παρουσία του, τόσο βαθύς ήταν ο ύπνος της. Ο Μίρο χαμογέλασε με την αδικαιολόγητη ανησυχία του. Όσο ο Στροφίλης ήταν απασχολημένος με το κυνήγι του θησαυρού, όλοι οι υπόλοιποι είχαν την ησυχία τους. Ο Στράτος εξάλλου τον είχε διαβεβαιώσει πως αν ο Φίλιος Χράνης σκόπευε πραγματικά να κρύψει κάτι, μόνο κατά τύχη

μπορούσε να το βρει κανείς. Ο Στροφίλης δεν γνώριζε τίποτα για τον κώδικα, διαφορετικά δεν θα περίμενε τόσον καιρό. Προφανώς έψαχνε στα τυφλά.

Ο Μίρο έριξε μια ακόμη ματιά στην κοιμισμένη φιγούρα διστάζοντας να χαϊδέψει την καμπύλη του λαιμού της, από φόβο ότι αν άγγιζε έστω και για μια στιγμή το κορμί της, ήταν σίγουρο πως ο Στροφίλης θα τους έβρισκε μαζί όποια ώρα κι αν γύριζε. Κάνοντας ελάχιστο θόρυβο, άπλωσε το χέρι να σβήσει το πορτατίφ, και τότε εκείνη άνοιξε τα μάτια της.

«Δεν ήξερα αν ήταν ο Παύλος που ξαναγύρισε» του είπε και του χαμογέλασε κουρασμένα, ενώ ανακαθόταν στο κρεβάτι. «Σε περίμενα».

Ο Μίρο, όσο κι αν προσπάθησε, δεν μπόρεσε να πάρει τα μάτια του από τους γυμνούς της ώμους που το απόκοσμο φως διέγραφε ακόμη πιο θελκτικούς. Νιώθοντας τα πόδια του να λυγίζουν, υπάκουσε σαν υπνωτισμένος στο νεύμα της Μαρίτας, καθώς εκείνη του έκανε χώρο στο κρεβάτι. Το σώμα του έτρεμε από την επιθυμία να την κάνει δική του, να μείνουν ενωμένοι για πάντα. Την έκλεισε στην αγκαλιά του, ανήμπορος να εκφράσει με λόγια όσα είχαν συσσωρευτεί μέσα του και πάλευαν να βγουν και να ξεσπάσουν. Τα χείλη του έψαξαν να βρουν τη ζέστη των δικών της. Η σκοτοδίνη τον τύλιξε σαν την ομίχλη κάνοντας τον πόθο του εντονότερο. Ήθελε να κάνουν έρωτα εκείνη τη στιγμή, κι από την άλλη ήθελε να την αρπάξει και να φύγουν, να γυρίσουν πίσω στο Βερολίνο, εκεί που περίμενε το σπίτι που κάποτε ετοίμαζαν μαζί.

«Θέλω να δεις κάτι» είπε η Μαρίτα, επαναφέροντάς τον στην πραγματικότητα. «Είναι μια ταινία που μου έστειλε η Στεφανία από τη Λειψία. Στην πραγματικότητα πρόκειται για ένα ρεπορτάζ του Ντίτριχ με την ευκαιρία της ανανέωσης της αδελφοποίησης μεταξύ Λειψίας και Μπρνο» τον πληροφόρησε και πάτησε το χειριστήριο.

Πιέζοντας τον εαυτό του να αγνοήσει τον ερεθισμό του, έστρεψε αργά τα μάτια στην οθόνη της τηλεόρασης. Η προηγούμενη ερωτική έξαψη υποχώρησε, καθώς ξαφνιασμένος από την εικόνα, πλησίασε τη συσκευή. Η γυναίκα μπροστά του... Η φυσιογνωμία της του θύμιζε.... Σχεδόν κόλλησε το πρόσωπό του στην οθόνη και άθελά του το χέρι του ψηλάφισε το ψυχρό γυαλί σε μια απελπισμένη προσπάθεια να αγγίξει τη μακρινή φιγούρα. Ποια ήταν η γυναίκα; Αδυνατούσε να κάνει οποιαδήποτε σκέψη, σαν να είχε αδειάσει το μυαλό του. Ξεχνώντας τη Μαρίτα, γύρισε την ταινία στην αρχή και δυναμώνοντας τη φωνή, κάθισε στο πάτωμα με όλες του τις αισθήσεις σε εγρήγορση. Σε λιγότερο από πέντε λεπτά, το μόνο που καταλάβαινε ήταν πως τα μάτια του είχαν θολώσει και πως τα δάχτυλα των χεριών του είχαν

μουδιάσει σφίγγοντας με δύναμη το τηλεχειριστήριο. Είχε μεγαλώσει σαν μοναχοπαίδι. Στα σαράντα επτά του έβλεπε για πρώτη φορά τη δίδυμη αδελφή του.

Η Κλόε ζούσε, κι αυτή η σκέψη τον γέμιζε αντιφατικά συναισθήματα. Για πρώτη φορά συνειδητοποιούσε τόσο έντονα πως η ζωή του είχε αλλάξει.

«Πρέπει να επικοινωνήσεις μαζί της, Μίρο» άκουσε τη φωνή της Μαρίτας σαν μακρινό νανούρισμα στο αυτί του.

44.

Ο Στράτος θυμόταν πως ο Θωμάς Χράνης φύλαγε παλιά τετράδια του μονάκριβου γιου του, που συχνά πυκνά κοίταζε, προσπαθώντας να μειώσει την απόσταση που τους χώριζε. Δεν μιλούσε σε κανέναν για τον Φίλιο. Τι να πει εξάλλου αφού όλοι τον είχαν για νεκρό; Σε ποιον να μιλήσει σε μια εποχή που αντάρτης σήμαινε κόκκινο πανί; Έτσι εξιστορούσε στον Στράτο, το νεραϊδοπαίδι του όπως τον φώναζε, τις σκανταλιές και όλα τα κατορθώματα που σκάρωνε ο Φίλιος στα μικράτα του. Ο Στράτος, που από παιδί είχε το χάρισμα να ακούει προσεκτικά και να κάνει τους συνομιλητές του να αισθάνονται την ανάγκη να του εκμυστηρευτούν, δεν χόρταινε αυτές τις αφηγήσεις. Και τότε, στο παραγώνι ή στο χαγιάτι, στο κρύο ή στη ζέστη, ήταν σαν να είχαν τον Φίλιο μαζί τους ή ένιωθαν τουλάχιστον πως έτσι έστελναν την αγάπη τους στο μακρινό Μπρνο.

Από τον θάνατο του Θωμά Χράνη και μετά, ο Στράτος δεν ξανασκέφτηκε τα σχολικά τετράδια. Ο νους του και η καρδιά του είχαν γεμίσει από τη Φωτεινή, κι έφερνε τον Φίλιο στο μυαλό του μόνο όταν έκανε τη σκέψη πως αγαπούσαν και οι δυο τους την ίδια γυναίκα. Τα ξεχασμένα τετράδια αράχνιαζαν, μέχρι που τα χέρια του Στράτου τα ξέθαψαν από τη σκοτεινή κρυψώνα τους.

Ο Στράτος σκούπισε το κατασκοπισμένο εξώφυλλο και φυλλομέτρησε τις κιτρινισμένες σελίδες που ήταν γεμάτες από τα στρωτά γράμματα του Φίλιου. Σιγουρεύτηκε πως οι δικές του αναμνήσεις ήταν σωστές, όταν διάβασε πως ο κώδικας ήταν ένα παιχνίδι που είχαν φτιάξει με τη Φωτεινή για να τον χρησιμοποιούν κάθε φορά που δεν μπορούσαν να πάνε στο Νεραϊδάλωνα. Τότε έστελναν με όποιον πήγαινε από το ένα χωριό στο άλλο τα κρυπτογραφημένα τους μηνύματα, και ήταν η μοναδική τους διασκέδαση, αλλά και ένας τρόπος να κρατάνε ζωντανή την άγουρη αγάπη τους.

Το κλειδί του κώδικα ήταν γραμμένο στα βράχια του Χαρμάλη. Τρία ονόματα και οι ημερομηνίες γέννησής τους: Φίλιος Χράνης 1923, Φωτεινή Μελισσηνού 1927, Θώδης Κερασάρης 1922. Μόνο που ποτέ σχεδόν δεν χρησιμοποιούσαν αυτή τη σειρά, ίσως για να κάνουν ακόμη μεγαλύτερη την ανάγκη να αποκρυπτογραφήσουν ο ένας τα λόγια του άλλου. Ο τρόπος που το κλειδί ταίριαζε στα μπερδεμένα μηνύματα ήταν ο ακόλουθος: κάθε γράμμα ή αριθμός από τα παραπάνω αποτελούσε το καινούριο αλφάβητο. Όπως ήταν

γραμμένα τα ονόματα και οι ημερομηνίες στο τετράδιο, το Φ αντικαθιστούσε το Α, το Ι το Β, το Λ το Γ, και πήγαινε λέγοντας μέχρι το τέλος.

Ο Στράτος αντέγραψε σε ένα λευκό χαρτί τα στοιχεία που είχαν βρει χαραγμένα στη σπασμένη γλάστρα. Στο κάτω μέρος της σελίδας έγραψε την αρχική σειρά όπως την είχε διαβάσει στο παλιό τετράδιο και μετά όσους συνδυασμούς μπορούσε να κάνει. Ακριβώς πάνω από κάθε συνδυασμό έγραφε ό,τι τον αντικαθιστούσε και μετά προσπάθησε να κάνει το ίδιο με το μήνυμα της γλάστρας. Οι αριθμοί και τα γράμματα έδιναν τα είκοσι τρία από τα εικοσιτέσσερα γράμματα του αλφαβήτου. Ο Φίλιος και η Φωτεινή είχαν εξαιρέσει το Ω αντικαθιστώντας το με το Ο. Ήταν απλώς θέμα τύχης να πετύχει με την πρώτη φορά το σωστό.

Κάποια στιγμή ο Ρήγας γάβγισε ανήσυχα, και ο Στράτος, τελείως απορροφημένος μέχρι εκείνη την ώρα, κοίταξε το ρολόι του και είδε πως ήταν ήδη έντεκα και μισή Αναρωτήθηκε αν ο Μίρο, που όλο το απόγευμα προσπαθούσε μάταια να συγκεντρωθεί σε ένα θεατρικό που διάβαζε, είχε τελικά ακολουθήσει τον Στροφίλη στις νυχτερινές του εξορμήσεις ή την καρδιά του για να βρεθεί με τη Μαρίτα. Χαμογέλασε, γιατί δεν είχε κανένα λόγο να ανησυχεί. Η εμπιστοσύνη του στον γιο του Φίλιου Χράνη ήταν τόσο όση αυτή που έδειχνε πάντα και στον πατέρα του. Ευχήθηκε μόνο η Μαρίτα και ο Μίρο να έβρισκαν σύντομα την ευτυχία που τους άξιζε. Το χρωστούσε αυτό στη Φωτεινή του.

Τα μάτια του Στράτου νότισαν από τα δάκρυα, καθώς θυμήθηκε τον δικό του ανεκπλήρωτο έρωτα, μαζί με τις τύψεις και τον πόνο από τον χαμό της Φωτεινής. Αν της είχε εξομολογηθεί την αγάπη του, εκείνη μπορεί και να ζούσε τώρα. Κούνησε απλώς το κεφάλι και συνέχισε την αποκωδικοποίηση.

Στην πέμπτη του προσπάθεια κατάλαβε πως βρισκόταν στον σωστό δρόμο. Η σωστή σειρά του κλειδιού ήταν η ακόλουθη: ΦΙΛΙΟΣ ΦΩΤΕΙΝΗ ΧΡΑΝΗΣ ΜΕΛΙΣΣΗΝΟΥ 1923 1927 ΘΩΔΗΣ ΚΕΡΑΣΑΡΗΣ 1922. Τα ακατανόητα μέχρι εκείνη τη στιγμή στοιχεία σχημάτιζαν τις πολύ απλές λέξεις ΣΠΗΛΙΑ ΚΟΚΚΙΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑ. Τρεις λέξεις που για άλλους μπορεί να μη σήμαιναν απολύτως τίποτα. Ο Στράτος όμως μιλούσε με το νερό και αυτός ο κώδικας ήταν σαν σημάδι που προοριζόταν αποκλειστικά γι' αυτόν. Ήξερε πολύ καλά τι εννοούσε ο Φίλιος Χράνης. Γέλασε με την πονηριά του, αλλά και με τον ίδιο του τον εαυτό, συλλαμβάνοντας τη λογική του κώδικα. Την εποχή που ο Στράτος ήταν μόλις τεσσάρων κι εκείνος δεν είχε παρά μερικούς μήνες στο αντάρτικο, κρυβόταν στο ξωκλήσι του ποταμιού λίγα χιλιόμετρα μακριά από εκεί που έβγαζαν οι στοές που ξεκινούσαν κάτω από του Χαρμάλη.

Η χαρά της αποκάλυψης δεν κράτησε για πολύ, καθώς σκέφτηκε πως στο σημείο που παρέπεμπε το μήνυμα μπορεί να υπήρχε κάτι ολότελα διαφορετικό από τον περιβόητο θησαυρό που έψαχνε ο Στροφίλης. Πως μπορεί αυτός ο θησαυρός να ήταν πραγματικά κρυμμένος κάπου στον Λόγγο ή στη Νεροτριβή. Πόσοι όμως και πόσοι δεν είχαν καταφτάσει όλα αυτά τα χρόνια, ψάχνοντας και μη βρίσκοντας τίποτα; Μήπως και ο ίδιος δεν είχε θάψει επίτηδες στο Νεραϊδάλωνο το κουτί με τις παλιές δεκάρες; Αν μάντευε σωστά, ο πρώτος που θα το έβρισκε, θα ήταν ο Παύλος Στροφίλης. Θα ήθελε να έβλεπε την έκφρασή του εκείνη τη στιγμή! Αν ο διάβολος είχε απογόνους πάνω στη γη, τη δική του μορφή θα είχαν. Πίσω από τα μάτια του νεαρού άντρα ο Στράτος είχε δει μόνο το απύθμενο σκοτάδι.

Αρπάζοντας το χοντρό διχαλωτό του ραβδί και ένα αδιάβροχο, έκανε νόημα στον Ρήγα να τον ακολουθήσει και βγήκε έξω.

45. Μεσάνυχτα Κυριακής προς ξημέρωμα Δευτέρας

Ο Παύλος σκούπισε τον ιδρώτα από το πρόσωπό του. Τα ρούχα του ήταν κι αυτά μουσκεμένα. Τα χέρια του είχαν ματώσει, καθώς με απεγνωσμένες προσπάθειες και ψάχνοντας στα τυφλά παραμέριζε τους αγκαθωτούς θάμνους. Σκόνταψε σε μια πέτρα, διατηρώντας την ισορροπία του μόλις και μετά βίας. Τα πόδια του κλώτσησαν με μανία τις άχρηστες δεκάρες που είχε σκορπίσει μισή ώρα πριν. Δεν είχε κουράγιο να συνεχίσει, έπρεπε όμως.

Λίγα μέτρα πιο κάτω, δυο μάτια έλαμψαν μέσα στο σκοτάδι. Ίσως να μην ήταν καλή ιδέα να γυρίζει τέτοια ώρα σε αυτά τα μέρη. Τώρα άκουγε φωνές και γέλια. Ποιος τον παρακολουθούσε; Η εικόνα του παράξενου ραβδοσκόπου δεν έφευγε από μπροστά του. Για μια στιγμή νόμισε πως τον είδε, όμως ό,τι κι αν ήταν αυτό που είχε ξεγελάσει την όρασή του, δεν υπήρχε πια. Άγγιξε το μαχαίρι που είχε περασμένο σε μια ειδική θήκη στο ύψος του δεξιάς του κνήμης κι ένιωσε καλύτερα. Το τομάρι του θα το πουλούσε ακριβά.

Έστριψε και βρέθηκε σε ένα πλάτωμα, και από εκεί ακολούθησε το μονοπάτι που κατηφόριζε προς τη μεριά της Νεροτριβής. Το γουργουρητό των νερών τον έκανε να σιγουρευτεί πως είχε φτάσει στα χαλάσματα του νερόμυλου. Ψηλαφίζοντας τη γλίτσα που οι λειχήνες είχαν αφήσει στις κροκάλες, ένα ρίγος τον διαπέρασε, και χωρίς να καταλαβαίνει γιατί το έκανε, έτριψε με μανία την πρασινάδα κι έβαψε με αυτήν το πρόσωπό του. Μετά έσκυψε στο νερό που κύλαγε και ήπие αχόρταγα σαν το αγρίμι. Η κούραση τον είχε νικήσει. Ζάρωσε στα χαλάσματα κι αποκοιμήθηκε.

Ένα δυνατό κρώξιμο τον έκανε να τιναχτεί απότομα. Πόση ώρα είχε περάσει; Αρχικά δεν μπορούσε να θυμηθεί πού βρισκόταν. Μόνο ο εφιάλτης του ύπνου ήταν ακόμη τόσο έντονος που νόμιζε πως είχε γυρίσει πίσω στην πρώτη νύχτα του στο ίδρυμα, όταν τα δυο νεανικά κορμιά αναγκάστηκαν να μοιραστούν το τζιβιασμένο στρώμα, καθώς προσπαθούσαν με αδέξιες κινήσεις να παρηγορήσουν ο ένας τον άλλον, φίλοι και εραστές, σαν ικεσία στη σκληρή πραγματικότητα που τους τύλιγε.

Ο Παύλος αισθάνθηκε έναν έντονο πόνο στο στομάχι και διπλώθηκε στα δύο. Είχε πολύ καιρό να περάσει τέτοια κρίση, από τότε που είχε δει τελευταία φορά το ίδιο όνειρο. Οι ώμοι του τραντάχτηκαν από τα ρίγη, ενώ τα δόντια του χτυπούσαν μεταξύ τους. Ίσως ήταν καλύτερα να μείνει ξαπλωμένος στη νοτισμένη γη μέχρι να ηρεμήσει. Κρύωνε τρομερά, δεν μπορούσε όμως να κάνει διαφορετικά προς το παρόν. Τα βλέφαρά του

βάρυναν και το όνειρο ήρθε ξανά, με μόνη διαφορά πως τώρα έβλεπε μέσα από άλλα μάτια.

46. Ήμερώμα Δευτέρας

Ο Στράτος είχε κάνει τόσες φορές τον ίδιο δρόμο, που το σκοτάδι και οι απότομες στροφές αποτελούσαν παιχνίδι. Όταν θα έφθανε, ο ουρανός θα είχε αρχίσει να ξαστερώνει. Δεν είχε πρόβλημα προσανατολισμού. Κάθε φορά που ακολουθούσε τη διαδρομή του ποταμιού, ένιωθε την ανάσα του νερού γύρω του να του προσφέρει όση δύναμη χρειαζόταν. Μάντευε τα μικρά χωριά που ζούσαν κρυμμένα πίσω από την πυκνή βλάστηση, ενωμένα τώρα με το σκοτάδι, αόρατα, κι όμως πάντα εκεί να παίρνουν κι αυτά ζωή από το ποτάμι. «Έπρεπε να το έχω φανταστεί» είπε στον Ρήγα, που κουρνιασμένος στο κάθισμα του συνοδηγού γάβγισε σιγανά σαν απάντηση.

Όταν έφτασε στην επόμενη διχάλα του δρόμου, έστριψε δεξιά για να διανύσει τα τελευταία χιλιόμετρα του φαγωμένου από τις βροχές χωματόδρομου, που στριφογύριζε άλλοτε πλησιάζοντας και άλλοτε ξεμακραίνοντας από το ποτάμι. Το βουητό του νερού γινόταν όλο και πιο έντονο. Το κρύο ήταν διαπεραστικό, και η ατμόσφαιρα βαριά από την υγρασία. Από το μισάνοιχτο παράθυρο έμπαινε ορμητική η μυρωδιά της νοτισμένης γης και των αρωματικών θάμνων που αγκάλιαζαν τις όχθες. Λίγα μέτρα παρακάτω, το ποτάμι στένενε τόσο, που οι πέτρινοι όγκοι υψώνονταν απειλητικοί, κλείνοντας σχεδόν το φαράγγι και οριοθετώντας το τέλος της διαδρομής με το αγροτικό.

Ο Στράτος με τον Ρήγα στο κατόπι του έστριψε αριστερά και βάδισε μέχρι που βρέθηκε μπροστά στα λαξεμένα σκαλοπάτια. Από πάνω του και ξανά αριστερά διακρινόταν αχνά το άσπρο ασβεστωμένο περίγραμμα του ζωκλησιού. Ταυτόχρονα, ο ήχος του καταρράκτη ακουγόταν πλέον εκκωφαντικός. Είχε φτάσει στον προορισμό του. Το μονοπάτι έβγαζε στο εκκλησάκι. Λίγο πιο πάνω, χωμένο στα κόκκινα βράχια βρισκόταν το ασκητήριο, και ακριβώς από κάτω περίμενε η σκοτεινή σπηλιά. Ο αχνός από τον καταρράκτη κάλυπτε τον ορίζοντα με ένα λεπτό στρώμα ομίχλης. Τα βράχια κύκλωναν το τοπίο σε χρωματικές παραλλαγές, ξεκινώντας από το χρώμα της απαλής ώχρας έως το βαθύ κόκκινο του σχηματισμού στην είσοδο της σπηλιάς, εκεί που το νερό του ποταμιού έμπαινε αφρίζοντας για να διανύσει ορμητικό κάτι λιγότερο από εξήντα μέτρα.

Ο Ρήγας λοξοδρόμησε γαβγίζοντας και μυρίζοντας τους θάμνους.

«Ήσυχα!» τον πρόσταξε ο Στράτος, φθάνοντας στο τέλος του μονοπατιού. Στο σημείο αυτό η ορατότητα καλυτέρευε, λες και το

ασβεστωμένο ξωκλήσι χάριζε ένα θεϊκό φως στο τοπίο. Ο Στράτος ξεκλείδωσε και μπήκε μέσα. Ο Ρήγας κούρνιασε κάτω από την καμπάνα περιμένοντας.

Άναψε τα καντήλια και το απαλό φως χαίδεψε τις ιερές επιφάνειες. Ο Στράτος παρατήρησε για λίγο τα απόκοσμα πρόσωπα των αγίων. Γύρισε προς τα πίσω και άναψε δυο κεριά στα μανουάλια, για την ανάπαυση των ψυχών του Φίλιου και της Φωτεινής. Σκουπίζοντας με την ανάστροφη του χεριού του τα δάκρυα από τα μάγουλά του προσευχήθηκε για τους ζωντανούς, να βρουν τον δικό τους δρόμο, και τέλος για τον ίδιο να αξιωθεί να ερμηνεύσει σωστά την τελευταία εντολή του Φίλιου. Έριξε μια ακόμη ματιά στο τέμπλο της εκκλησίας και μετά κλείδωσε ξανά και κατευθύνθηκε στην εσοχή των βράχων ακριβώς δύο μέτρα ψηλότερα. Φθάνοντας στο καινούριο πλάτωμα, έστρεψε το σώμα του στο πλάι και προχώρησε με προσεκτικά βήματα. Μέτρησε νοερά ψηλαφίζοντας ταυτόχρονα την τραχιά επιφάνεια της πέτρας, ώσπου άγγιξε την ξεφτισμένη άκρη ενός σχοινιού. Είχε επιτέλους φτάσει στο ασκητήριο.

«Ρήγα, κάτσε!» διέταξε τον σκύλο του να μην κουνηθεί από τη θέση του. Εκείνος κάθισε στα πίσω του πόδια σε στάση επιφυλακής.

Ο Στράτος βεβαιώθηκε πως οι δάδες που είχε φέρει βρίσκονταν στις τσέπες του πανωφοριού του. Μετά ψηλάφισε εκατοστό προς εκατοστό τις σανίδες που έφραζαν την είσοδο. Έβαλε τα χέρια του στο πιο χαλαρό σημείο, παραμέρισε την πρώτη, τη δεύτερη, την τρίτη. Μπήκε. Η μυρωδιά της μούχλας τού έφερε βήχα. Η υγρασία απλωνόταν σαν ένα παχύρρευστο στρώμα. Από κάπου άκουγε τον ήχο νερού που έσταζε. Έμεινε ακίνητος να αφουγκράζεται και να μυρίζει. Έκλεισε τα μάτια και πήρε μια βαθιά ανάσα. Το κεφάλι του άδειασε από κάθε άλλη σκέψη. Είχε μόνο μια εικόνα μέσα του, αυτή του Φίλιου, όπως ο μικρός Στρατής τον θυμόταν, να φτάνει κυνηγημένος σε αυτό το κρυφό λαγούμι στους βράχους. Έπρεπε κάτι να κρύψει. Πού όμως;

Ο Στράτος άναψε τη δάδα, τη στερέωσε και χούφτωσε το γυρτό ραβδί. Με σφαιλιστά τα μάτια ανοιγόκλεισε τρεις φορές την παλάμη του γύρω από τους ρόζους μέχρι που ένιωσε πως το ραβδί ήταν η συνέχεια του δικού του χεριού. Προχωρώντας με αργά βήματα έσυρε την άκρη του ραβδιού κατά μήκος του ασκηταριού, ενώ κρατούσε το άλλο του χέρι στο ύψος της καρδιάς του. Οι παλμοί του άλλοτε έπεφταν και άλλοτε αυξάνονταν ελάχιστα. Ήξερε πως ό,τι κι αν υπήρχε, θα το καταλάβαινε. Θα αισθανόταν πρώτα το τίναγμα του ραβδιού και μετά το ρίγος θα διαπερνούσε την παλάμη, θα ανέβαινε στον καρπό, θα του έφερνε ένα γαργάλημα στους ώμους, κι από εκεί θα διακλαδιζόταν στον νου και στην καρδιά του.

Οι παλμοί του έπεσαν ξανά και το ραβδί τινάχτηκε από τα χέρια του. Η μυρωδιά της μούχλας κάλυψε τα πάντα και από κάπου μακριά άκουσε έναν ψίθυρο. Κρύος ιδρώτας κυλούσε μέσα από το πανωφόρι του. Ο Στράτος άνοιξε τα μάτια και κοίταξε ίσια μπροστά του, ακριβώς στο σημείο που τα βράχια σχημάτιζαν μια εσοχή, όπου με το ζόρι χωρούσε να ξαπλώσει ένα ανθρώπινο σώμα. Γονάτισε στο υγρό χώμα ψηλαφώντας τα κουρέλια από τα υπολείμματα ενός αυτοσχέδιου στρώματος που σίγουρα βρισκόταν εκεί πολλές δεκαετίες πριν. Τα παραμέρισε κι έχωσε την παλάμη του κατά μήκος της θέσης όπου κάποτε αναπαυόταν ένα ανθρώπινο κεφάλι. Αναγκάστηκε να συρθεί ξαπλωμένος ανάσκελα, και κλείνοντας τα μάτια για να αποφύγει τα χώματα, τράβηξε ένα δερμάτινο πακέτο.

Άναψε και τη δεύτερη δάδα. Ξετύλιξε το δέρμα που σαν ρούχο αγκάλιαζε το κρυμμένο αντικείμενο τρεις φορές ώστε να αποτελεί ασπίδα στη φθορά, και αποκάλυψε ένα... βιβλίο. Η δάδα έριχνε κιτρινοκόκκινες αναλαμπές στη γδαρμένη του επιφάνεια. Ο Στράτος αναγνώρισε ένα από τα χοντρά κιτάπια που μέχρι πριν από τρεις δεκαετίες οι έμποροι χρησιμοποιούσαν για τους λογαριασμούς τους. Το άνοιξε και εξέτασε το ξεθωριασμένο μελάνι. Όλες οι βρώμικες συναλλαγές του Θώδη Κερασάρη ήταν καταγραμμένες με την παραμικρή λεπτομέρεια. Γιατί άραγε ο Φίλιος είχε κρατήσει το βιβλίο; Μήπως για να ξεσκεπάσει κάποτε τις βρωμιές του Θώδη; Μα και οι δυο τους ήταν πια νεκροί, δεν υπήρχε πια κανένα όφελος. Οι παλιοί λογαριασμοί είχαν μηδενιστεί και το τεφτέρι που κρατούσε στα χέρια του ήταν άχρηστο. Ίσως και να ήταν αυτό το μήνυμα του Φίλιου. Το μόνο που του έμενε ήταν να το καταστρέψει. Δεν το έκανε. Τύλιξε ξανά το πακέτο και το πήρε μαζί του.

Βγαίνοντας από το λαγούμι στους βράχους, ο Στράτος πήρε μια βαθιά αναπνοή. Η ώρα ήταν έξη και τέταρτο κι ο ουρανός αντάξιος της ανοιξιάτικης ημέρας. Σφύριξε στον Ρήγα κι αυτός τον ακολούθησε μέχρι κάτω στο ποτάμι. Ο Στράτος κάθισε στον διχαλωτό κορμό ενός κουφαλισμένου δέντρου, κι απόθεσε το πακέτο δίπλα του. Ο Ρήγας έβαλε διστακτικά το πόδι του στο παγωμένο νερό και γάβγισε χαρούμενος. Χωρίς καμία σκυλίσια σκέψη βούτηξε κι ακολούθησε τη ροή του ποταμιού. Ο Στράτος σφύριξε ξανά και το σκυλί βγήκε στην όχθη κι έτρεξε κοντά του τινάζοντας παντού πίδακες νερού. Μη δίνοντας σημασία στην παιχνιδιάρικη διάθεση του Ρήγα, ξετύλιξε ξανά το πακέτο κι άνοιξε το κιτάπι για να το περιεργαστεί καλύτερα στο φως της ημέρας. Αναρωτήθηκε αν όντως υπήρχε κάποιος θησαυρός ή μήπως πήγαιναν και οι ίδιοι να μπλεχτούν στην τρέλα που κατά καιρούς έπιανε τους επίδοξους

χρυσοθήρες. Χωρίς να βρίσκει μια λογική εξήγηση, απόμεινε να κοιτάζει αφηρημένα τις άγριες τριανταφυλλιές που σκαρφάλωναν στην αντίπερα όχθη. Ένα ζευγάρι αγριοπερίστερα φτεροκοπούσε ολόγυρα εποφθαλμιώντας τους καρπούς που κοκκίνιζαν ανάμεσα στα φυλλώματα. Ίσως και να μην υπήρχε τίποτα παραπάνω, σκέφτηκε. Έπρεπε να επιστρέψει στον Λόγγο.

47. Δευτέρα πρωί

Τα χιλιόμετρα που είχαν διανύσει δεν ήταν τίποτα για τον Μίρο. Σε όλη του τη ζωή είχε συνηθίσει να ταξιδεύει για τις ανάγκες της δουλειάς του από τη μία χώρα στην άλλη. Αυτό το ταξίδι όμως, καθώς ο ήλιος της Δευτέρας έλουζε το αττικό τοπίο, ήταν εντελώς διαφορετικό. Όχι μόνο γιατί είχε μαζί του τη Μαρίτα και σε λίγες ώρες θα συναντούσε την αδελφή του στο Ανατολικό Αεροδρόμιο, αλλά και γιατί επιτέλους έβρισκε ένα βαθύτερο νόημα σε όλα αυτά. Η ανήσυχη ζωή του, η διαρκής αναζήτηση της ανθρώπινης ψυχής πίσω από τον κινηματογραφικό φακό, ακόμη και η ίδια του η επιλογή να σπουδάσει στην Τσεχοσλοβακία, δεν ήταν η αντίστασή του στις επιθυμίες της μητέρας του, αλλά η ανάγκη του να βρει τον ίδιο του τον εαυτό.

Αυτές οι σκέψεις στριφογύριζαν στο μυαλό του, καθώς οδηγούσε μέσα στο κυκλοφοριακό χάος της λεωφόρου Βουλιαγμένης. Χαμένος στον δικό του κόσμο, δεν είχε εκφράσει την παραμικρή δυσαρέσκεια για τις νταλίκες που μπλόκαραν τον δρόμο ούτε και για τις μηχανές που άλλαζαν συνεχώς λωρίδα, αναγκάζοντάς τον να μένει κολλημένος στο ίδιο σημείο για ολόκληρα λεπτά.

Η ώρα ήταν έξι και μισή, και το αεροπλάνο, σύμφωνα με τις τελευταίες πληροφορίες από το αεροδρόμιο, θα προσγειωνόταν στην Αθήνα στις επτά και πέντε. Και όλο αυτό είχε ξεκινήσει από παρόρμηση της Μαρίτας, που παραμερίζοντας κάθε δισταγμό του είχε πάρει το γερμανικό κέντρο πληροφοριών και είχε ζητήσει το τηλέφωνο του Κλάους Τσούκερ. Στην Ελλάδα ήταν προχωρημένα μεσάνυχτα, για τη Γερμανία μία ώρα πίσω. Ο Μίρο την είχε κοιτάξει για μια μόνο στιγμή στα μάτια και μετά είχε σηκώσει αποφασιστικά το ακουστικό και είχε σχηματίσει τον τηλεφωνικό αριθμό του σπιτιού στα προάστια της Λειψίας. Ο άντρας της Κλόε τον είχε πληροφορήσει πως η γυναίκα του έλειπε σε μια έκθεση που γινόταν στη Ρώμη. Ο Μίρο επικοινωνήσε με το ξενοδοχείο και σε λίγα λεπτά η φωνή της Κλόε τού απαντούσε στην άλλη άκρη της γραμμής. Στην πραγματικότητα δεν είχαν ανταλλάξει παρά μόνο μερικές προτάσεις. Ο Μίρο τής συστήθηκε με το όνομά του -δεν χρειαζόταν τίποτα παραπάνω, αφού όλοι στη Γερμανία γνώριζαν ποιος ήταν-, και της ανέφερε πως βρισκόταν στην Ελλάδα και είχε πληροφορίες για τους συγγενείς του Φίλιου Χράνη, αλλά και κάτι από εκείνον που θα ήθελε να της το παραδώσει προσωπικά. Η Κλόε, ολοφάνερα συγκινημένη, του δήλωσε ότι θα φρόντιζε να πάρει οποιαδήποτε δυνατή πτήση για να βρίσκεται στην Ελλάδα το πρωί. Κλείνοντας το τηλέφωνο,

κοίταξε το ρολόι του και πληροφόρησε τη Μαρίτα πως θα έφευγε για την Αθήνα. Εκείνη επέμεινε να έρθει μαζί του λέγοντάς του ότι παραμένοντας στον Λόγγο το μόνο που θα κατάφερνε θα ήταν να ανησυχεί όλο και περισσότερο.

Είχαν ξεκινήσει το ταξίδι τους λίγο πριν τις τέσσερις, χωρίς να έχουν την παραμικρή ιδέα για το πού βρισκόταν ο Παύλος αλλά και ο ίδιος ο Στράτος, αφού το σπίτι του τελευταίου ήταν βυθισμένο στο σκοτάδι. Όπου κι αν είχε πάει όμως, είχε πάρει και τον Ρήγα μαζί του. Ο Μίρο πληροφόρησε τη Μαρίτα για τον κώδικα που είχαν βρει στη σπασμένη γλάστρα. Της είπε ακόμη ότι ο Στράτος θα έψαχνε κάποιες παλιές σημειώσεις του Φίλιου, αφού ήταν σίγουρος πως κάπου εκεί θα έβρισκε τον τρόπο να αποκρυπτογραφήσει το μήνυμα.

Ο Μίρο έδωξε από τις σκέψεις του κώδικες και κρυμμένους θησαυρούς και μανούβραρε δεξιά ακολουθώντας τη σήμανση για το αεροδρόμιο.

48.

Στις επτά και είκοσι ο Στράτος έφτασε στη διασταύρωση που έβγαζε στη Νεροτριβή. Σταμάτησε το αγροτικό και κάνοντας ένα νεύμα στον Ρήγα να μείνει στη θέση του, βγήκε κλείνοντας μαλακά την πόρτα πίσω του. Τριάντα μέτρα πιο κάτω, ξεχώριζαν τα ερείπια του νερόμυλου. Το γουργουρητό του νερού συντονιζόταν με τους παλμούς της καρδιάς του.

Αναρωτήθηκε αν ο Παύλος είχε φτάσει μέχρι εκεί. Άδικος κόπος θα ήταν βέβαια, αφού από το ίδιο μέρος είχαν περάσει τόσοι πριν από αυτόν. Οι νερόμυλοι ήταν το πρώτο σημείο που έψαχναν οι επίδοξοι κυνηγοί θησαυρών, αλλά και ο τόπος που φύλαγαν τα ξωτικά του νερού. Αλαφροπατώντας, κατέβηκε τη σκιερή πλαγιά. Τα φύλλα από τα πλατάνια είχαν σχηματίσει ένα παχύ χαλί, που είχε την ικανότητα να πολλαπλασιάζει τους ήχους των βημάτων, γι' αυτό κι εκείνος φρόντιζε να πατάει με προσοχή, ώστε η παρουσία του να μη γίνει αντιληπτή. Δεν χρειαζόταν όμως να πάρει τόσες προφυλάξεις. Ο άνθρωπος που έψαχνε κειτόταν στο νοτισμένο χώμα, κάτω από την γκρεμισμένη είσοδο του παλιού μύλου.

Σε απόσταση δύο μέτρων, ο Στράτος σταμάτησε για να παρατηρήσει το ξαπλωμένο αγόρι. Έτσι έμοιαζε ο Παύλος. Ένα βρόμικο κουρασμένο παιδί που είχε μαζευτεί με τα πόδια να ακουμπάνε σχεδόν το κεφάλι, με το στέρνο του να ανεβοκατεβαίνει ανήσυχο, και βαθιές ρυτίδες πόνου να αυλακώνουν το νεανικό πρόσωπο, μέχρι το σημείο όπου ξεραμένο αίμα κάλυπτε μια βαθιά χαρακιά από τα αγκάθια μιας βατομουριάς. Κάτι μουρμούριζε στον ταραγμένο του ύπνο, κάτι ακατάληπτο.

Ο Στράτος ένιωσε πόνο γι' αυτό το βασανισμένο πλάσμα, που δεν είχε καμία σχέση με τον ετοιμοπόλεμο άντρα που δύο μέρες πριν είχε διασταυρώσει τον δρόμο του με τον δικό του. Δάκρυα γέμισαν τα μάτια του, καθώς σκέφτηκε πως μπορεί και ο ίδιος να είχε γίνει ένα αγρίμι, αν δεν είχε βρεθεί να τον περιμαζέψει ο Θωμάς Χράνης, τριών χρονών παιδί από το Νεραϊδάλωνο. Και τότε δεν ήταν άνοιξη και χαρά Θεού, αλλά καταχείμωνο, κι αυτός ένα ξυλιασμένο πλασματάκι τυλιγμένο σε μια λεπτή κουβέρτα. Η συμπόνια γέμισε την καρδιά του. Ποιος ξέρει τι βασάνιζε αυτόν τον νέο άντρα, που η μορφή του θύμιζε άγγελο. Έβγαλε το σακάκι του, σκέπασε το σώμα που αγκομαχούσε και απομακρύνθηκε.

Ξανά πίσω στον Λόγγο, ο Στράτος άνοιξε την εξώθυρα και ο Ρήγας όρμησε πρώτος μέσα, πηγαίνοντας κατευθείαν στη γαβάθα του με το νερό και

πίνοντας αχόρταγα. Ο Στράτος έδεσε το σκυλί και έπειτα έσκυψε να πιάσει τον φάκελο που στο πέρασμά του είχε παρασύρει το βιαστικό τετράποδο.

«Βρήκαμε την Κλόε. Η ώρα είναι τέσσερις μετά τα μεσάνυχτα. Φεύγουμε για Αθήνα. Θα γυρίσουμε όσο το δυνατόν συντομότερα μαζί της. Να προσέχεις τον εαυτό σου. Μαρίτα, Μίρο».

Ξαναδιάβασε το σύντομο σημείωμα χωρίς να μπορεί να καταλάβει. Πώς ήταν δυνατόν μέσα στην άγρια νύχτα να έχουν βρει μια γυναίκα για την οποία όλον αυτό τον καιρό αγνοούσαν ακόμη κι αν ήταν ζωντανή κάπου σ' αυτή τη γη; Με το γράμμα στα χέρια του μπήκε τελικά στο σπίτι. Βεβαιώθηκε πως όλα ήταν στη θέση τους. Τα κομμάτια της γλάστρας βρίσκονταν ακόμη πάνω στο τραπέζι, μαζί με τα χαρτιά του και τις σημειώσεις για τον γρίφο. Δεν έκανε τον κόπο να τα τακτοποιήσει. Ο επόμενος επισκέπτης του θα ήταν σίγουρα ο Παύλος Στροφίλης. Αν αναγνώριζε το σακάκι, θα αναρωτιόταν σίγουρα γιατί τον είχε αφήσει ανενόχλητο σε ένα μέρος που κανένας άνθρωπος με τα σωστά του δεν είχε λόγο να βρίσκεται.

Τα χέρια του στάθηκαν στο παλιό ξεφτισμένο τεφτέρι. Το παρελθόν γυρνούσε ξανά. Ο ίδιος ήταν πολύ μικρός τότε, όμως η φιγούρα του Φίλιου καθώς προσπαθούσε να ξεφύγει από την ενέδρα που του είχε στήσει ο Θώδης ήρθε εμπρός του. Και μετά η εικόνα της Φωτεινής, χρόνια μετά, καθισμένης στο ίδιο αυτό τραπέζι να του εξομολογείται ένα κρίμα που δεν είχε κάνει. Γιατί ο Φίλιος είχε κρατήσει το παλιό τεφτέρι, κάτι που ενδιέφερε μόνο τον Θώδη Κερασάρη;

Με μια απότομη κίνηση, ο Στράτος έσκισε την πρώτη σελίδα, και μετά άλλη μία, κι άλλη μία. Σε λίγο, από το μουχλιασμένο κιτάπι δεν είχε μείνει παρά το χοντρό εξώφυλλο, με το εσωτερικό του να χάσκει στο σημείο όπου ένα κομμάτι ύφασμα ήταν το μόνο που συγκρατούσε τα απομεινάρια από τις σελίδες του. Το ετεροχρονισμένο ξέσπασμα του Στράτου για τον δικό του ανεκπλήρωτο έρωτα, για την άδικη ζωή της Φωτεινής, για τον ξεριζωμό του Φίλιου, αλλά περισσότερο για την αδικία του κόσμου των ζωντανών, δεν θα τελείωνε αν δεν κατέστρεφε ολοκληρωτικά και το τελευταίο ίχνος από τις βρόμικες συναλλαγές του Κερασάρη.

Το ύφασμα, παρά τη φθορά του χρόνου, αντιστεκόταν, όχι όμως για πολύ. Με μια θριαμβευτική κίνηση, ο Στράτος άκουσε τον θόρυβο που έκανε καθώς σχιζόταν το εξώφυλλο και διαλυόταν στα δύο. Ο ήχος από νομίσματα που κυλούσαν κάτω από το τραπέζι κουδούνισε στα αυτιά του. Έσκυψε κι έπιασε τις παλιές δεκάρες, τόσο ίδιες με αυτές που είχε θάψει στο Νεραϊδάλωνα.

Στριφογύριζε τα νομίσματα χωρίς να καταλαβαίνει. Ένα σημάδι από τον Φίλιο, αλλά γιατί; Με τα χέρια στους κροτάφους, έσκυψε το κεφάλι πάνω στα σκόρπια χαρτιά. Η μυρωδιά της μούχλας σκέπαζε ακόμη κι αυτό το άρωμα του βασιλικού που έστεκε περήφανος στην καινούρια του γλάστρα. Ο Στράτος γύρευε μια εξήγηση. Υπήρχε όμως αλήθεια καμία; Ανάμεσα στον ύπνο και τον ξύπνιο, ονειροβατούσε σε έναν κόσμο γεμάτο νεράιδες και αερικά.

49.

Την ώρα που το αεροπλάνο από τη Ρώμη προσγειωνόταν στον αεροδιάδρομο του Ελληνικού, η Μαρίτα και ο Μίρο έφταναν στην αίθουσα υποδοχής. Για τον Μίρο δεν υπήρχε θέμα αναγνώρισης. Η Μαρίτα όμως αναρωτήθηκε ποια θα ήταν η αντίδραση της γυναίκας που τώρα έβλεπε από μακριά να προσπερνάει τους ιμάντες των αποσκευών, κρατώντας μόνο μια μικρή ταξιδιωτική τσάντα στα χέρια.

«Να τη!» έδειξε ο Μίρο, και τα δάχτυλά του έσφιξαν με ένταση τα δικά της, καθώς παρακολουθούσαν μαζί την Κλόε να ψάχνει αμήχανα την αίθουσα.

«Frau Zucker!» φώναξαν ταυτόχρονα, κι εκείνη στράφηκε προς το μέρος τους χαμογελώντας παραξενεμένη.

Η Μαρίτα παρατήρησε πως η γυναίκα ήταν άψογα ντυμένη και τα μαλλιά της, που το χρώμα τους ήταν πολύ πιο ανοιχτό από εκείνο του Μίρο, έστεκαν σε ένα καλοφροντισμένο σινιόν.

«Ο Μίρο Κραφτ υποθέτω» είπε εκείνη. «Πάντα μου έλεγαν πως έχουμε κάποια ομοιότητα! Δυστυχώς έχω δει μόνο φωτογραφίες σας στις εφημερίδες. Και τις ταινίες σας βέβαια!» συμπλήρωσε, σαν να θυμήθηκε πως οι καλοί τρόποι απαιτούσαν και αυτή τη δήλωση.

«Από εδώ η Μαρίτα Στράτου» έκανε τις συστάσεις ο Μίρο.

Η Μαρίτα έτεινε το χέρι στη γυναίκα.

«Η ακριβή ανάσα του νερού!» συμπλήρωσε χαμογελώντας η Κλόε. «Η αγαπημένη ταινία του άντρα μου. Δυστυχώς, εγώ δεν είμαι τόσο φίλη της βαριάς κουλτούρας» απολογήθηκε.

Εκείνη τη στιγμή μια παρέα φοιτητών λίγο πιο πέρα, έχοντας αναγνωρίσει τη Μαρίτα, πλησίασαν για να τη χαιρετίσουν και να απαιτήσουν το απαραίτητο αυτόγραφο. Μια από τις κοπέλες άρχισε να φλυαρεί για την τελευταία ερμηνεία της Μαρίτας στο Λεωφορείο ο πόθος.

«Κι εγώ ηθοποιός ονειρευόμουν να γίνω, όμως οι γονείς μου θέλουν άλλον έναν γιατρό στην οικογένεια» εκμυστηρεύτηκε αναψοκοκκινισμένη η κοπέλα στη Μαρίτα.

«Δεν έχετε λοιπόν παρά να ακολουθήσετε το παράδειγμά της κυρίας Στράτου. Βρείτε έναν Γερμανό σκηνοθέτη και ερωτευτείτε τον!» σχολίασε ο Μίρο, τραβώντας σχεδόν τη Μαρίτα, ενώ η Κλόε παρακολουθούσε χωρίς να καταλαβαίνει.

Σε άλλη περίπτωση η Μαρίτα θα έβαζε τα γέλια. Αναρωτήθηκε αν ο Μίρο σάρκαζε τον εαυτό του ή απλώς διοχέτευε με αυτόν τον τρόπο το άγχος του.

«Μίρο Κραφτ! Τα σχόλιά σου είναι πάντα επίκαιρα» του είπε χαμογελώντας.

«Νομίζω πως είναι ώρα να πηγαίνουμε προτού εμφανιστούν και άλλες ορδές θαυμαστών. Μην ξεχνάς πως έχουμε αφήσει τον πιο πρόσφατο διακόσια τριάντα χιλιόμετρα μακριά» είπε εκείνος, και ύστερα πρόσθεσε στα γερμανικά: «Κλόε, μας συγχωρείτε, έχετε κάνει ήδη ένα ταξίδι. Θα ήσασταν διατεθειμένη να μας συνοδέψετε μέχρι τον τόπο όπου γεννήθηκε ο πατέρας σας; Στη διαδρομή θα έχουμε την ευκαιρία να μιλήσουμε με την άνεσή μας».

Σε λίγα λεπτά έμπαιναν στο αυτοκίνητο, ενώ αυτή τη φορά στη θέση του οδηγού κάθισε η Μαρίτα. Από τον καθρέφτη μπορούσε να παρατηρεί τα πρόσωπα του Μίρο και της Κλόε. Προς το παρόν μιλούσαν για τις επιχειρήσεις του Κλάους Τσούκερ στη Λειψία και την πρόσφατη επίσκεψη της Κλόε στο Μπρνο. Μια ολοφάνερη αμηχανία γέμιζε το αμάξι και ήταν λες και όλοι περίμεναν την άνεση της εθνικής οδού για να μιλήσουν για τον πραγματικό λόγο του ταξιδιού της στην Ελλάδα.

50.

Το φως της ημέρας έκανε τον Παύλο να πεταχτεί αυτόματα σχεδόν. Δεν θυμόταν τίποτα από την κρίση, όπως δεν μπορούσε να καταλάβει και γιατί τα μάτια του έτρεχαν δάκρυα. Κοίταξε συνοφρυωμένος το αντρικό σακάκι που ήταν πεσμένο στο χώμα. Δεν ήταν δικό του. Ψηλάφισε το τραχύ ύφασμα. Κάποιος τον είχε σκεπάσει στον ύπνο του. Γιατί; Το ρούχο ανήκε σίγουρα σε κάποιον άνθρωπο της υπαίθρου. Να ήταν κανένας περαστικός, κάποιος βοσκός; Μύρισε το ύφασμα και στα ρουθούνια του ήρθε η έντονη μυρωδιά βοτάνων. Κάτι του θύμιζε, όμως αυτή τη στιγμή τού διέφευγε. Πόσο είχε κοιμηθεί άραγε;. Το βλέμμα του σάρωσε την περιοχή εντοπίζοντας την τσάντα και το φτυάρι. Έπιασε αμέσως δουλειά.

Η ώρα περνούσε και ήταν έτοιμος να εγκαταλείψει τις προσπάθειες, όταν ο ανιχνευτής έπιασε κάτι. Ο Παύλος αφουγκράστηκε και έλεγξε την περιοχή μέχρι εκεί που έπιασε το μάτι του. Πιο ήσυχος, άδραξε το φτυάρι σταθερά και το έμπηξε στη μαλακή γη. Οι κινήσεις του έγιναν γρήγορες, κοφτές και ανυπόμονες, όσο ο λάκκος σύρριζα στα χαλάσματα της νοτιοδυτικής πλευράς βάθαινε, μέχρι που το φτυάρι χτύπησε πάλι μέταλλο. Γεμάτος έξαψη σκάλισε ανυπόμονα το χώμα. Όταν αντίκρισε το αντικείμενο, το μόνο που σκέφτηκε ήταν πως κάποιος του έκανε πλάκα. Κι αυτός δεν ήταν άλλος από τον ίδιο τον Φίλιο Χράνη.

Πέταξε το σκουριασμένο παλιοσίδηρο μακριά και σκέφτηκε πως ο γέρος έπαιρνε μια μεταθανάτια εκδίκηση. Δεν του κρατούσε κακία. Θα τον κέρδιζε στην παράταση. Θεώρησε περιττό να ψάξει περισσότερο. Έπρεπε να διαβάσει πιο προσεκτικά το τετράδιο του Χράνη. Κι όχι μόνο αυτό. Έπρεπε να θυμηθεί ακριβώς τα λόγια που είχαν ανταλλάξει.

Καθώς το ζεστό νερό κυλούσε στο σώμα του, ο Παύλος ένιωθε λιγότερο βρόμικος και καταπονημένος. Η κούραση έφευγε από επάνω του σαν τις λάσπες που σχημάτιζαν ένα καφετί ρυάκι στα πόδια του. Το στομάχι του πονούσε. Είχε πάνω από δεκαπέντε ώρες να φάει το παραμικρό. Ήταν όμως αποφασισμένος, σαν να ακροβατούσε σε ένα πολύ λεπτό σχοινί γεμάτος από τον πυρετό της έξαψης.

Το μυαλό του είχε καθαρίσει και μπορούσε πλέον να δει αυτό που του ξέφευγε έως εκείνη τη στιγμή. Θυμήθηκε ακριβώς τα λόγια του Φίλιου Χράνη. Όταν τον άκουγε στο Μπρνο, πίστευε πως τον γέρο τον είχε πιάσει κρίση

συναισθηματισμού. Τώρα, μπορούσε να δει πεντακάθαρα πως αυτό που εννοούσε ήταν ότι η γλάστρα με τον βασιλικό είχε κάποιο μήνυμα σχετικό με τον θησαυρό. Τι ηλίθιος που ήταν! Πόσο κοντόφθαλμος! Γιατί είχε αφήσει πίσω το καταραμένο κεραμικό;

Χωρίς να αναρωτηθεί τι είχε απογίνει η Μαρίτα, έψαξε στην ατζέντα του το νούμερο του γιου της Ανέζας και παρακάλεσε να ήταν εκείνη την ώρα στο Μπρνο. Ξεφύσηξε ανακουφισμένος όταν άκουσε τη φωνή του στην άλλη άκρη της γραμμής. Αισθάνθηκε ηλίθιος όταν ρώτησε για τη γλάστρα. Όχι για τη γνώμη του άλλου, χεσμένο τον είχε, αλλά γιατί για μια φορά ακόμη τα έβαζε με τον εαυτό του.

«Δεν την έχω πια» απάντησε ο γιος της Ανέζας και τον πληροφόρησε πως του την είχε ζητήσει ο Μίρο Κραφτ.

Ο Παύλος κάθισε βαρύς στο κρεβάτι, κλείνοντας το κινητό και διακόπτοντας απότομα τη νεανική φωνή από το Μπρνο.

Τι γύρευε ο Μίρο Κραφτ εκεί; Πότε είχε πάει; Τι δουλειά είχε να ζητήσει να πάρει τον βασιλικό; Γιατί δεν είχε αναφέρει καν το ταξίδι του; Κάτι έκρυβε, ή καλύτερα κάτι δεν πήγαινε καλά σε αυτή την ιστορία. Ο Παύλος ήταν απόλυτα σίγουρος πια πως η γλάστρα είχε κάποιο μήνυμα που σχετιζόταν με αυτό που ήταν γραμμένο στον Λόγγο, όπως του είχε πει ο Φίλιος Χράνης. Πού όμως βρισκόταν η γλάστρα; Και πού κολλούσε ο Μίρο Κραφτ σε όλα αυτά; Είχε έρθει ξαφνικά και είχε στρογγυλοκαθίσει, σαν να είχε δικαιώματα στα πάντα. Τι σκάρωνε ο τύπος; Ευχαρίστως αυτή τη στιγμή θα του κατέβαζε τα αντιπαθητικά γερμανικά του μούτρα.

«Ηρέμησε!» είπε στον εαυτό του, και πήρε τρεις βαθιές ανάσες για να συνέλθει.

Από την εσωτερική τσέπη του μπουφάν του ξέχωσε το μικρό τετράδιο του γέρου. Το φυλλομέτρησε ξανά και ξανά, δεν έμαθε όμως τίποτα παραπάνω. Οι ίδιες συναισθηματικές φλυαρίες, που τις είχε σχεδόν αποστηθίσει. Το αίμα τού ανέβηκε στο κεφάλι και τράβηξε με μανία το κάλυμμα για να το κάνει κομμάτια. Τότε μόνο κατάλαβε πως ανάμεσα στο εξώφυλλο και το προστατευτικό του ντύσιμο υπήρχε αρκετός χώρος αν ήθελε να κρύψει κανείς κάτι. Σκίζοντας το εξώφυλλο διαπίστωσε πως είχε πετύχει διάνα. Το χαρτί που παραλίγο να καταστραφεί από την ανυπομονησία του έγραφε: «Στα δυο φύλλα από τα σκαλιά το περιστέρι έχει φωλιά κι εκεί κάθεται και κλωσά τα χρυσά αυγά».

«Πανάθεμά σε, βρομόγερε!» ξέσπασε ο Παύλος, ενώ αναρωτιόταν αν έπρεπε να γελάσει ή να κλάψει από τα νεύρα του.

Το σχέδιο του γέρου ήταν πια ολοκάθαρο. Γύρευε κάποιον να ξεκινήσει ένα κυνήγι που κανένας δεν ήξερε πού θα έβγαζε. Τι του είχε πει αλήθεια; “Χαίρομαι και που θα πεθάνω και που είσαι ψυχρός σαν ένα κομμάτι πάγος. Ελπίζω να είσαι δημοσιογράφος, αλλά κι αν δεν είσαι, δεν πειράζει. Αυτό που θα σου ζητήσω μπορείς να το κάνεις!” Και βέβαια θα μπορούσε, αν είχε ακούσει προσεκτικά όλα όσα του είχε πει ο γέρος και δεν είχε κάνει του κεφαλιού του. Τώρα έπρεπε να βρει τη γλάστρα ή να ψαρέψει τον Στράτο. Πώς όμως να τον πάρει με το μέρος του; Και από την άλλη, τι πιο φυσικό αλήθεια ο Μίρο Κραφτ να έφερε τη γλάστρα του κωλόγερου πίσω στην Ελλάδα, στον μοναδικό του συγγενή! Φαίνεται πως ο Γερμανός ήταν συναισθηματικό γουρούνι κατά βάθος. Αυτό δεν του έλυνε την απορία βέβαια για το τι δουλειά είχε ο Κραφτ στο γηροκομείο του Μπρνο. Ίσως μια επίσκεψη αβροφροσύνης. Θυμόταν που η Ανέζα τού είχε μιλήσει για τη φιλία της με τον σκηνοθέτη. Κάτι δεν του πήγαινε καλά, δεν μπορούσε όμως να κάνει τη σύνδεση. Ίσως πάλι και να μην άξιζε τον κόπο.

Τελικά αποφάσισε πως η μόνη λύση ήταν να παίξει τον άσο που κρατούσε στο μανίκι. Γιατί ο Φίλιος Χράνης είχε αφήσει έναν απόγονο, κάποιον που ο ίδιος γνώριζε πολύ καλά!

Ο Παύλος, με ανανεωμένη αυτοπεποίθηση, κατέβηκε στην κουζίνα για να φτιάξει καφέ. Έριξε μια ματιά στις ολοκάθαρες επιφάνειες. Προφανώς η Μαρίτα θα χόρτασε ύπνο μετά τα δύο υπνωτικά που την πότισε. Δεν είχε καν αφήσει την κρεβατοκάμαρά της. Κοιμόταν του καλού καιρού την τελευταία φορά που κοίταξε, αμέσως μόλις βγήκε από το μπάνιο. Το καλύτερο βέβαια θα ήταν να της δώσει άλλα δύο για να σιγουρευτεί πως δε θα την έχει να μπλέκεται μέσα στα πόδια του. Το ακόμα καλύτερο θα ήταν να μπορούσε να εξαφανίσει τον Μίρο και τον Στράτο. Όχι, τον τελευταίο τον χρειαζόταν. Μόνο εκείνος πια μπορούσε να τον οδηγήσει στον θησαυρό.

Το βλέμμα του έμεινε ακίνητο στα ματσάκια των μυρωδικών και των βοτάνων που κρεμασμένα στη σειρά έπιαναν όλη την επιφάνεια του τοίχου κάτω από τα ντουλάπια της κουζίνας. Η Μαρίτα τού είχε πει πως ο Στράτος ήταν ο τακτικός προμηθευτής της. Σήκωσε το αντρικό σακάκι που είχε πετάξει ατημέλητα στην καρέκλα. Η ίδια μυρωδιά! Ο ευεργέτης του λοιπόν ήταν ο Στράτος. Τι σήμαινε αλήθεια αυτό;

Έφτιαξε πρωινό και για τη Μαρίτα, και ανέβηκε επάνω. Χτύπησε την πόρτα, και όταν δεν πήρε απάντηση, άνοιξε και μπήκε, σίγουρος πως εκείνη θα αναπαυόταν στα ακριβά της σεντόνια, ζαβλακωμένη από την προηγούμενη δόση. Κοιμόταν ακόμη. Ξεχώριζε τις χαλκόχρωμες μπούκλες της πάνω στο

μαξιλάρι. Πλησίασε αφήνοντας τον δίσκο στο κομοδίνο. Η ώρα ήταν εννέα και τέταρτο.

Αποφασίζοντας να την ξυπνήσει, ανασήκωσε το λεπτό πάπλωμα και τότε το αίμα τού ανέβηκε στο κεφάλι, καθώς ανακάλυψε πως μια περούκα και μαξιλάρια ήταν τα μόνα που υπήρχαν από κάτω. Τι σχεδίαζε η Μαρίτα; Μάλλον την είχε υποτιμήσει. Όμως για τον Παύλο Στροφίλη δεν υπήρχε καμία εκπρόσωπος του γυναικείου φύλου που θα μπορούσε να συγκριθεί μαζί του σε πανουργία. Προφανώς η κυρία Στράτου είχε σκεφτεί να ανανεώσει τον έρωτά της με τον Κραφτ και το είχε σκάσει από το ίδιο της το σπίτι. Δεν αισθάνθηκε το παραμικρό ίχνος ζήλιας. Σαν τη Μαρίτα υπήρχαν χιλιάδες. Πόσο προβλέψιμη ήταν εξάλλου χρησιμοποιώντας αυτό το παλιό κόλπο για να τον ξεγελάσει! Ίσως πάλι και να τον βόλευε έτσι, γιατί όσο εκείνη και ο Κραφτ απολάμβαναν τον έρωτά τους, δεν θα τους είχε μέσα στα πόδια του.

Κάθισε στο κρεβάτι κι έφαγε το πρωινό που είχε ετοιμάσει. Καθώς βύθιζε λαίμαργα τα δόντια του στο αφράτο κέικ, συνειρμικά γύρισε δώδεκα χρόνια πίσω, εκείνο το χειμωνιάτικο ξημέρωμα που μπούκαραν σ' ένα σπίτι στα προάστια του Βόλου και σαν λιμασμένοι έφαγαν ό,τι βρήκαν στην κουζίνα. Τους έπιασαν λίγες ώρες αργότερα, όταν εμφανίστηκαν οι ιδιοκτήτες μαζί με την αστυνομία και τους βρήκαν να κοιμούνται ελεεινοί στα καθαρά τους σεντόνια.

Ξόρκισε τον εφιάλτη, που όμως παρέμενε ανεξίτηλος στη μνήμη του, και σηκώνοντας τον καφέ του στον αέρα σαν να κάνει πρόποση, μίλησε σε κάποιον που από καιρό δεν ήταν μαζί του.

«Στην υγεία σου, Λάλο. Εμείς οι δυο ήμασταν πάντοτε ένα».

51.

Όσο πλησίαζαν προς την Κόρινθο, τόσο πιο ανήσυχη γινόταν η Μαρίτα. Πού βρισκόταν ο Στράτος; Είχε επιχειρήσει πολλές φορές να τον βρει στο τηλέφωνο, με την τελευταία πριν από είκοσι λεπτά, όταν είχαν σταματήσει για βενζίνη. Η έγνοια της την έκανε να παρακολουθεί αποσπασματικά τη συζήτηση στο πίσω κάθισμα. Ήταν στιγμές που αναρωτιόταν αν η σιωπή ήταν εκδήλωση της συνεχιζόμενης αμηχανίας, ή σκόπιμη, καθώς ο Μίρο παρουσίαζε μέχρι τώρα τη δική του ανάμειξη ως τυχαία. Δεν είχε πει τίποτα στην Κλόε για τη συγγένειά τους. Της είχε διηγηθεί τα πάντα εκτός από αυτό. Η ίδια η Μαρίτα επιβεβαίωνε βιαστικά την ιστορία κάθε φορά που ο Μίρο επαναλάμβανε πως ήταν δικό της απωθημένο να βρουν τα ίχνη του Φίλιου Χράνη, καθώς ο τελευταίος ήταν ο μεγάλος έρωτας της μητέρας της, της Φωτεινής.

«Δυστυχώς η δική μου μητέρα υπήρξε το ίδιο άτυχη» είπε η Κλόε. «Κι εγώ πολύ νέα και εγωίστρια σαν όλες τις έφηβες για να το καταλάβω αυτό. Εκείνη μιλούσε με τόση αγάπη για τον άντρα στην Τσεχοσλοβακία. Τον αποκαλούσε πάντα “ο Μίρο μου”. Ίσως ήταν κάποιος κώδικας μεταξύ τους. Πάντως σίγουρα δεν είχε καμία σχέση με το δικό σας όνομα. Αν και ούτε αυτό είναι γερμανικό» κατέληξε, σαν να είχε κάνει τη διαπίστωση μόλις εκείνη τη στιγμή.

«Όχι» απάντησε ο Μίρο. «Άλλη μια σύμπτωση της δικής μου-εμπλοκής σε αυτή την ιστορία».

Η Μαρίτα αναρωτήθηκε με ποιον τρόπο ο Μίρο θα αποκάλυπτε στην Κλόε πως ήταν αδελφός της. Σίγουρα ήταν κάτι πολύ δύσκολο. Ίσως να ήταν καλύτερα να μείνουν για λίγο μόνοι τους. Τώρα της μιλούσε για τον Λόγγο, για το πατρικό σπίτι των Χράνηδων και τον Στράτο. Της είπε για το κωδικό όνομα του Φίλιου στο αντάρτικο, και για τον θησαυρό που κρυβόταν κάπου στην Αρκαδία. Τέλος της αποκάλυψε πως ο δικός του πατέρας είχε στείλει με χειρόγραφο σημείωμά του τον Φίλιο στο αγροτόσπιτο του Μπρνο.

Η Κλόε άκουγε προσεκτικά κάνοντας ερωτήσεις σπανίως. Μετά ήρθε η δική της σειρά να μιλήσει.

Ήταν ολοφάνερο πως οι ατίθασες ημέρες είχαν περάσει προ πολλού για εκείνη. Η Κλόε Μπραντάου είχε πολλά να προσάψει στον εαυτό της, μα πάνω από όλα, όπως δήλωσε, πως δεν είχε υπάρξει καλή μητέρα. Αποκτώντας παιδί σε μια ηλικία που το μόνο που ζητούσε ήταν να γνωρίσει τον κόσμο,

διψασμένη για περιπέτεια και για μια κανονική οικογένεια, αυτό που είχε καταφέρει ήταν να καθηλωθεί στον επαρχιακό μικρόκοσμο της Βόρειας Ελλάδας, σε μια περιοχή που ζούσε εκατό χρόνια πίσω από τον πολιτισμό. Ο Θέμης, ο άντρας της, την είχε αφήσει με τους γέρους γονείς του και το νεογέννητο μωρό τους, με την υπόσχεση πως γρήγορα θα γύριζε, με λεφτά και μια καλύτερη ζωή και για τους τρεις τους. Κάτι που δεν έγινε ποτέ, αφού τα επόμενα νέα από την Κολονία ήταν ένα συλλυπητήριο τηλεγράφημα. Οι γονείς του Θέμη δεν είχαν ούτε το ένα δέκατο των χρημάτων που χρειαζόταν για να μεταφερθεί η σωρός του γιου τους στην Ελλάδα.

«Για μένα» είπε καυστικά η Κλόε «το μητρικό ένστικτο ήταν κάτι που ξύπνησε πολύ αργά. Παράτησα το παιδί στα πεθερικά μου κι έφυγα για τη Θεσσαλονίκη. Ήμουν μόλις είκοσι ενός, θελκτική λεία για τον κάθε επιτήδειο. Δούλευα στα όρια του νόμου και της παρανομίας, κι άλλοτε έβγαζα λεφτά που έστελνα στα πεθερικά μου κι άλλοτε δεν είχα να αγοράσω ούτε καν τα απαραίτητα. Καταριόμουν την κακή μου τύχη που με είχε φέρει στην Ελλάδα. Γιατί δεν έφευγα, θα μου πείτε. Ήμουν κακή μητέρα, όχι όμως εγκληματίας. Πίστευα πως με το να εξακολουθώ να βρίσκομαι στην Ελλάδα δεν εγκατέλειπα τον μικρό μου Λάλο. Όταν το παιδί έγινε έξι χρονών, τα πεθερικά μου το έστειλαν στη μικρότερή κόρη τους στην Καβάλα, για να ξεκινήσει το σχολείο. Γρήγορα όμως το παιδί επέστρεψε στους παππούδες, καθώς η θεία του δήλωσε πως ο γιος μου ήταν περισσευούμενος μπελάς. Εξάλλου, το αντρόγυνο σκόπευε να μεταναστεύσει. Εγώ πάλι δεν μπορούσα να πάρω μαζί μου τον μικρό, αφού καλά καλά δεν μπορούσα να συντηρήσω τον ίδιο μου τον εαυτό. Μετά, ήρθε η φυλακή.

»Όταν επιτέλους απόκτησα ξανά την ελευθερία μου, πήγα στη Δράμα. Τα πεθερικά μου όμως δεν ήθελαν να με δουν ούτε ζωγραφιστή. Καλά θα έκανα να φύγω και να μην ξαναπατήσω, είπαν. Όχι μόνο στάθηκα ανάξια να μεγαλώσω ένα παιδί, αλλά και η αιτία που δεν ζούσε ο γιος τους, λες και είχα καμία σχέση με την έκρηξη στο εργοστάσιο της Κολονίας. Έμεινα μόνο μερικές ημέρες, υπομένοντας τα πάνδεινα για χάρη του μικρού που δεν έφταιγε σε τίποτα. Αντί για παραμύθια, του έλεγα για τον παππού του, που ζούσε σε ένα ωραίο σπίτι στην Τσεχοσλοβακία, στολίζοντας τις ιστορίες μου με χρώματα και ήχους, όπως τις θυμόμουν από τη δική μου μητέρα. Ήταν τα μόνα παραμύθια που του είπα, εκεί κοντά σ' ένα ανεμικό τζάκι. Άφησα το παιδί πίσω με την υπόσχεση πως θα γύριζα σε λίγο καιρό με τόσα λεφτά που θα κάναμε οι δυο μας τον γύρο του κόσμου και τότε δεν θα χωρίζαμε ποτέ ξανά. Πάνω κάτω τα ίδια που είχε υποσχεθεί και σ' εμένα ο Θέμης.

»Άφησα τη Βόρεια Ελλάδα και κατέβηκα στην Αθήνα. Εκεί τα πράγματα ήταν ακόμη πιο δύσκολα. Έμπλεξα ξανά με άσχημες παρέες. Δυστυχώς οι τίμιες δουλειές απέφεραν πάντα πολύ λίγα. Μετά ερωτεύτηκα κάποιον παντρεμένο που όλο έλεγε πως θα χώριζε τη γυναίκα του και θα έπαιρνε εμένα. Πέρασαν τα χρόνια και δεν έγινε ούτε το ένα ούτε το άλλο. Μέχρι να καταλάβω πόσο κορόιδο ήμουν, εκτός από τη χαμένη ζωή μου, είχα να θρηνήσω και για τον Λάλο μου. Τα πεθερικά μου δεν απαντούσαν στα γράμματά μου. Αναγκάστηκα και ξαναπήγα στη Δράμα, όπου οι γέροι μου δήλωσαν πως το παιδί είχε πάρει από εμένα, και από μικρό είχε μπλέξει με κακές παρέες. Τον είχαν στείλει σε ένα ίδρυμα στη Θεσσαλονίκη, σε ένα μέρος όπου ορφανά μαζί με παιδιά από ανήμπορες οικογένειες συνωστίζονταν, με μόνη ελπίδα να βρουν κάποιον ανάδοχο γονιό. Πήγα και τον είδα, και οι κοινωνικοί λειτουργοί μόνο που δε με έφτυσαν κατάμουτρα. Τι μάνα ήμουν εγώ; Έχοντας αποκτήσει ήδη φάκελο στην ασφάλεια, με μαυρισμένο ποινικό μητρώο, δεν είχα καμία ελπίδα να πάρω πίσω το παιδί μου.

»Έφυγα για τη χώρα μου, ακολουθώντας εγώ, μια Γερμανίδα, τον δρόμο της μετανάστευσης από την ανάποδη. Η μητέρα μου ζούσε ακόμη στην ίδια πολυκατοικία στο Ντίσελντορφ. Δεν πήγα ούτε να τη δω, μεταφέροντας σε αυτήν το φταίξιμο για τη δική μου μιζέρια. «Όταν άλλαξε η πολιτική κατάσταση, άρχισαν να ανοίγονται νέοι δρόμοι. Θα μπορούσα σίγουρα να πάω στην Τσεχία, και να βρω επιτέλους τον πατέρα μου, έναν άνθρωπο που είχε γράψει στη μητέρα μου επιμένοντας να με αναγνωρίσει. Δεν το έκανα. Πίστευα πως δεν θα είχα τίποτα να του πω. Εξάλλου, δεν ήμουν διατεθειμένη, όπως κι εκείνη άλλωστε σαράντα χρόνια πριν, να ζήσω σε μια χώρα που αγωνιζόταν να ορθοποδήσει». Η Κλόε σταμάτησε τη διήγησή της και ήπιε μερικές γουλιάς από τον καφέ της.

Η Μαρίτα κοίταξε το ρολόι της. Η ώρα ήταν δέκα και τέταρτο. Είχαν σταματήσει για λίγο σε αυτό το καφεενδάκι μέσα στα πλατάνια, περισσότερο για χάρη της Κλόε, που άρχιζε να φαίνεται η κούρασή της. Προσπάθησε άλλη μια φορά να επικοινωνήσει με τον Στράτο. Άφησε το τηλέφωνο να χτυπήσει τουλάχιστον δεκαπέντε φορές και μετά το έκλεισε απογοητευμένη. Ήταν δυνατόν ο Στράτος να μην έχει γυρίσει ακόμη; Τι έψαχνε να βρει κι αυτός;

Τρία τέταρτα δρόμος τούς χώριζαν από τον Λόγγο και τα τελευταία χιλιόμετρα της διαδρομής συνέπεσαν με το τέλος της εξομολόγησης της Κλόε. Το μόνο που είχε μάθει για το παιδί της ήταν ότι το είχε σκάσει από τη στέγη ανηλίκων. Βρέθηκε κάπου στον Βόλο να προσπαθεί να ληστέψει ένα βενζινάδικο.

«Τον καταδίκασαν γιατί κρατούσε πέτρες. Ναι, με αυτές απειλούσε τον ιδιοκτήτη, όσο η υπόλοιπη παρέα μάζευε τις εισπράξεις του μαγαζιού. Οι δύο διέφυγαν, αλλά ο γιος μου κι ένας συνομήλικός του κατέληξαν στο ίδρυμα ανηλίκων έξω από τον Βόλο. Αυτά έγιναν στα τέλη του 1988, λίγο προτού φύγω για πάντα από την Ελλάδα. Ανέβηκα στον Βόλο και πήγα να τον δω. Δεν θέλησε ούτε να μου μιλήσει. Ήταν άρρωστος τότε, και επί μία εβδομάδα πηγαινοερχόμουν άπρακτη. Πίστευα πως θα με συγχωρούσε, οι μοναδικές λέξεις όμως που βγήκαν από το στόμα του ήταν να φύγω και να μη με ξαναδεί μπροστά του. Τον έπιασε κάτι σαν κρίση, και χρειάστηκε να επέμβουν οι φύλακες, γιατί είχε ορμήσει πάνω μου. Έφυγα κλαίγοντας. Είχα καταστρέψει το ίδιο μου το παιδί. Από τότε δεν έμαθα το παραμικρό, όσο κι αν προσπάθησα. Προφανώς ο γιος μου δεν ήθελε ούτε να με ξέρει. Και δεν τον αδικούσα γι' αυτό.

»Η ζωή μου άλλαξε, όταν σε ένα εστιατόριο έξω από τη Δρέσδη, όπου είχα βρεθεί να δουλεύω, γνώρισα τον Κλάους. Με πήρε μαζί του στη Λειψία κι αργότερα παντρευτήκαμε. Η μόνη μου οικογένεια ήταν πια αυτός. Η μητέρα μου είχε πεθάνει, το ίδιο και τα πρώην πεθερικά μου. Αποκοίμιζα τον εαυτό μου λέγοντας πως ο γιος μου θα έβρισκε κι αυτός τον δρόμο του, όπως είχα βρει κι εγώ τον δικό μου».

52.

Ο Παύλος προσπέρασε τον δεμένο σκύλο που, προφανώς συνηθισμένος πια από την παρουσία του, γρύλισε για λίγο και απόμεινε να τον παρακολουθεί σε στάση επιφυλακής. Ανέβηκε τα σκαλιά και γέρνοντας στο ξύλο της πόρτας, αφουγκράστηκε την ησυχία. Μπήκε στο δωμάτιο κοιτάζοντας ξαφνιασμένος γύρω του. Ο Στράτος δεν έμοιαζε άνθρωπος της αταξίας. Κι όμως τα πάντα ήταν σκορπισμένα, χαρτιά να στοιβάζονται πάνω στο τραπέζι κι άλλα σκισμένα στο πάτωμα. Το βλέμμα του όμως απόμεινε στα σπασμένα πήλινα κομμάτια που κάποιος είχε ενώσει όπως όπως. Οι σκέψεις του πέταξαν γρήγορα πίσω στο Μπρνο. Θυμήθηκε τη γλάστρα που είχε γνωρίσει καλύτερες ημέρες στο παράθυρο του γηροκομείου. Έκανε να πλησιάσει και να την πάρει στα χέρια του, όμως η φωνή του Στράτου που όλη αυτή την ώρα, σχεδόν αθέατος, τον παρατηρούσε με απάθεια, τον σταμάτησε.

«Μην μπαίνεις στον κόπο. Δεν υπάρχει τίποτα άλλο εκεί μέσα. Τίποτα εκτός από τη βασανισμένη ψυχή ενός ανθρώπου».

«Μπαρούφες» πήγε να πει ο Παύλος, το μετάνιωσε όμως και άφησε τον Στράτο να συνεχίσει.

Εκείνος κούνησε μόνο το κεφάλι του και του έδειξε να κάτσει.

Ο Παύλος ακούμπησε το σακάκι που κουβαλούσε μαζί του πάνω στη διπλανή καρέκλα.

«Δικό σου δεν είναι;» ρώτησε τον Στράτο.

Ο άλλος κούνησε το κεφάλι καταφατικά.

«Τι λόγο είχες να με σκεπάσεις;»

«Δεν μπορούσα να σε αφήσω να ξεπαγιάσεις καταγής. Θυμήθηκα τη δική μου ορφάνια».

Ο Παύλος σκέφτηκε για πρώτη φορά πως ο Στράτος δεν ήταν πραγματικός γιος του Χράνη. Όχι πως δεν το ήξερε, απλώς δεν είχε συνειδητοποιήσει τη σημασία του.

Έμεινε αμίλητος καθώς ο άλλος με τη συμπεριφορά του τον είχε αποστομώσει. Περίμενε να του ζητήσει τον λόγο, να τον κατηγορήσει, γιατί σίγουρα ήξερε τι γύρευε στον παλιό νερόμυλο, δεν ήταν ανόητος να μην αναγνωρίσει τη σημασία του ανιχνευτή και του φτυαριού.

«Ποιος είσαι;» άκουσε την αργή φωνή του Στράτου.

Το βλέμμα του ραβδοςκόπου τον έκανε να αισθανθεί άβολα. Δεν κοίταζε τα μάτια του αλλά κάπου απροσδιόριστα στο μέτωπό του. Το χέρι του μεγαλύτερου άντρα κινήθηκε στο μάγουλό του ψηλαφώντας τη χαρακιά.

«Πληγές...» μουρμούρισε. «Πολλές πληγές που δεν κλείνουν. Γιατί δεν τις αφήνεις να γιατρευτούν;»

Ο Παύλος δεν πρόλαβε να απαντήσει. Δεν τα είχε σχεδιάσει έτσι τα πράγματα. Η σιγουριά που του έδινε το καλά κρυμμένο μαχαίρι άρχιζε να τον εγκαταλείπει. Δεν ήξερε τι να πει. Αισθανόταν λες και ο Στράτος προσπαθούσε να τον υπνωτίσει. Όμως δεν νύσταζε, αντίθετα το κεφάλι του έμοιαζε να ελαφραίνει τόσο που ίσα που το ένιωθε.

«Το μέτωπο συμβολίζει την ψυχή» άκουσε ξανά τη φωνή. «Τι κρύβει η δική σου ψυχή, Λάλο;»

Είχε παρακούσει; Πώς ήξερε; Δεν είχαν μιλήσει γι' αυτό. Δεν είχε μιλήσει με κανέναν. Κάπου ο εαυτός του μοιράστηκε στα δύο αναποφάσιστος. Το καλό και το κακό πάλευαν μέσα του την ίδια στιγμή που εκείνος ο γνώριμος πόνος έστελνε το προειδοποιητικό του μήνυμα.

«Κρυώνω» ψέλλισε, και ο άλλος έριξε πάλι εκείνο το παλιό σακάκι στους ώμους του.

Ο Παύλος έστρεψε τα μάτια στο δωμάτιο. Το μόνο που έβλεπε όμως ήταν ένα στενό κρεβάτι και δύο σώματα που ακουμπούσαν το ένα πάνω στο άλλο τουρτουρίζοντας.

«Θα μας κάνουν κακό;» ρώτησε κάποιον που μόνο εκείνος μπορούσε να δει. Άκουσε προσεκτικά την απάντηση και χαμογέλασε διστακτικά. «Αφού το λες εσύ! Θα έχουμε ο ένας τον άλλον. Δεν θα με αφήσεις, δεν θα αφήσεις να μου κάνουν κακό, έτσι; Κρυώνω! Αγκάλιασε με σε παρακαλώ!» είπε ικετευτικά, απευθυνόμενος στο φάντασμά του.

«Μην ανησυχείς» μουρμούρισε παρηγορητικά ο Στράτος. «Κανένας δεν θέλει το κακό σου. Έχε μου εμπιστοσύνη».

Ο Παύλος έπιασε το στομάχι του. Εκείνος ο καταραμένος πόνος είχε επιστρέψει. «Γιατί δεν με αφήνουν να ησυχάσω; Δεν είμαι εγκληματίας» είπε βαριανασαίνοντας.

«Είσαι ο εγγονός του Φίλιου Χράνη;» ρώτησε ο Στράτος.

Ο Παύλος έκανε έναν μορφασμό. «Κάνε τον πόνο να φύγει!» μούγκρισε.

«Δεν μπορώ, αν δεν το θέλεις πραγματικά εσύ».

«Θέλω μόνο να νιώσω ασφάλεια».

«Πώς θα γίνει αυτό;»

«Εκείνος μου μίλησε για τον θησαυρό. Είναι δικός μου!»

Ο άλλος τον κοιτούσε πάλι ανεξιχνίαστα.

«Δεν με πιστεύεις; Πώς ξέρω τότε; Η μητέρα μου ήταν Γερμανίδα. Παντρεύτηκε έναν Έλληνα μετανάστη. Γεννήθηκα στο Μικροχώρι της Δράμας. Ο πατέρας μου πέθανε. Η μητέρα μου με εγκατέλειψε. Γυρνούσα από εδώ και από εκεί. Με χτυπούσαν... Να, κοίτα τα χέρια μου! Βλέπεις τα σημάδια;» ρώτησε σηκώνοντας τα μανίκια του.

«Δεν βλέπω τίποτα. Τα χέρια σου είναι ολοκάθαρα».

Ο Παύλος κοίταξε κι αυτός τα χέρια του. Τίναξε το κεφάλι για να διώξει τον εφιάλητη που τον βασάνιζε. Έψαξε τον λαιμό του. Ευτυχώς είχε το φυλαχτό που η ανόητη Μαρίτα είχε καταχωνιάσει στο συρτάρι της κουζίνας.

«Έχω αυτό! Δεν το πιστεύεις ούτε κι αυτό; Μου το χάρισε!» είπε προκλητικά βρίσκοντας τον παλιό του εαυτό. «Θέλω μόνο τον θησαυρό. Τίποτα άλλο!»

Ο μεγαλύτερος άντρας φαινόταν να διστάζει ακόμη.

Ο Παύλος ψηλάφισε το μπουφάν του και ανακουφισμένος έβγαλε από τη μέσα τσέπη το χαρτί με το μήνυμα του Χράνη.

«Βοήθησέ με! Ξέρω πως στη γλάστρα υπήρχε κάτι. Κάτι που άφησα πίσω. Είναι ένας κώδικας. Εσύ έχεις το ένα μέρος κι εγώ το άλλο. Και τα δύο μαζί οδηγούν στον θησαυρό. Το καθένα από μόνο του δεν αξίζει τίποτα. Βοήθησέ με!» επανέλαβε και έπιασε τα χέρια του Στράτου παρακλητικά.

«Ποιος είναι ο Παύλος Στροφίλης;» ρώτησε ξανά ο Στράτος.

Τα ίδια και τα ίδια. Δεν θα τελείωνε ποτέ αυτή η ιστορία. Όμως αυτός δεν ήθελε να σκέφτεται ούτε τον Παύλο ούτε τον Λάλο. Δεν ήθελε να θυμάται τα δύο εφηβικά κορμιά που ενωνόντουσαν. Γιατί τότε αισθανόταν αδύναμος. Και είχε παλέψει πολύ για να ξεφύγει από όλα αυτά. Τα είχε αφήσει πίσω του. Μόνο όταν ο πόνος επέστρεφε, μόνο τότε εκείνα τα δυο αγόρια γινόντουσαν ξανά ένα.

Ήξερε πώς θα έδιωχνε και τον πόνο και το φάντασμα που τον βασάνιζε. Με μια αστραπιαία κίνηση τράβηξε το μαχαίρι από την κρυφή του θήκη. Το σκοτεινιασμένο του πρόσωπο καθρεφτίστηκε πάνω στην ακονισμένη λάμα.

«Δεν έχω όρεξη για παιχνίδια. Ούτε τα γιατροσόφια σου με ενδιαφέρουν. Δεν χρειάζομαι κηρύγματα. Ούτε καν τη συμπόνια σου! Ο γέρος στο Μπρνο μου είπε πως η απάντηση είναι γραμμένη στον Λόγγο. Τι σημαίνει αυτό;» Η φωνή του αντήχησε γεμάτη ένταση.

«Τα βράχια του Χαρμάλη» απάντησε ήρεμα ο Στράτος.

Τον εκνεύριζε αυτός ο άνθρωπος. Δεν φοβόταν;

«Με κοροϊδεύεις; Δεν υπάρχει τίποτα εκεί!»

«Ούτε εγώ σε κοροϊδεύω ούτε ο Φίλιος. Στα βράχια του Χαρμάλη είναι γραμμένα ονόματα. Με αυτά έσπασα τον κώδικα της γλάστρας» Του μιλούσε σαν να είχε μπροστά του ένα μωρό που δεν καταλάβαινε.

«Και τι έλεγε;» ρώτησε κουνώντας απειλητικά το μαχαίρι.

«Κατέβασέ το αυτό. Δεν σου χρειάζεται! Θα πάμε μαζί. Τρία τέταρτα δρόμος είναι».

«Πώς ξέρω ότι δεν μου στήνεις παγίδα;»

«Δεν μπορείς να κάνεις διαφορετικά. Έχεις τον λόγο μου, κι εξάλλου μπορείς πάντα να χρησιμοποιήσεις το μαχαίρι!» του απάντησε χαμογελώντας.

Η ώρα ήταν έντεκα και τέταρτο και ο ήχος του τηλεφώνου ξάφνιασε τόσο τον Παύλο, που το μαχαίρι κόντεψε να πέσει από το χέρι του.

53.

Η Μαρίτα είχε μόλις προσπεράσει την πινακίδα που έδειχνε πως στα τριακόσια μέτρα ο δρόμος έκανε μια διακλάδωση αριστερά που έβγαζε στον Λόγγο. Προτού στρίψει, επιχείρησε ένα ακόμη τηλεφώνημα. Ξεφύσηξε ανακουφισμένη όταν επιτέλους ο Στράτος απάντησε. Τη διαβεβαίωσε πως ήταν καλά και χωρίς να της εξηγήσει πού ακριβώς βρισκόταν τόσες ώρες βιάστηκε να κλείσει το τηλέφωνο. Η Μαρίτα πάτησε ανυπόμονα το πόδι της στο γκάζι. Όσο πλησίαζαν τόσο η αγωνία της μεγάλωνε. Δεν είχε πει τίποτα στον Μίρο, που έμοιαζε να έχει ξεχάσει τα πάντα έχοντας τα μάτια του καρφωμένα στην Κλόε.

«Πώς θα σου φαινόταν» ρώτησε ο Μίρο περνώντας πια στον ενικό «αν μάθαινες πως ο γιος σου μπορεί και να βρίσκεται κάπου πολύ κοντά;»

Η ερώτηση γέμισε έκπληξη όχι μόνο την Κλόε, αλλά και τη Μαρίτα. Τι ακριβώς σκόπευε να κάνει ο Μίρο; Τι θα της έλεγε δηλαδή; Πως ο Παύλος Στροφίλης ήταν ο γιος της; Μια εικασία που όλοι τους είχαν απορρίψει; Ή μήπως εθελοτυφλούσαν σε κάτι που δεν είχαν καμία διάθεση να παραδεχτούν; Γιατί άραγε; Επειδή ο Παύλος ήταν ζιγκολό και τυχοδιώκτης; Επειδή έψαχνε έναν από καιρό χαμένο θησαυρό; Ή επειδή οι προκαταλήψεις τους δεν τους άφηναν να αποδεχτούν κάποιον του φυράματος του Στροφίλη ως απόγονο του Φίλιου Χράνη; Η Μαρίτα δεν μπόρεσε να μην κάνει τη σκέψη πως ούτε το παρελθόν της Κλόε ήταν άμεμπτο. Η ίδια εξάλλου είχε παραδεχτεί πως ως μητέρα αποτελούσε το χειρότερο πρότυπο.

Στις δώδεκα παρά τέταρτο, με αρκετή καθυστέρηση εξ αιτίας ενός σκασμένου λάστιχου, η Μαρίτα πατούσε απότομα το φρένο έξω από το σπίτι του Στράτου. Ο Ρήγας πετάχτηκε γαβγίζοντας. Η Μαρίτα παραξενεύτηκε, γιατί το σκυλί ήταν δεμένο και ούρλιαζε σαν να θρηνούσε. Με την ψυχή στο στόμα, βγήκε από το αμάξι ενώ ταυτόχρονα φώναζε τον Στράτο. Δεν πήρε καμία απάντηση. Έλυσε τον σκύλο που συνεχίζοντας να γαβγίζει σαν να ήθελε να της πει κάτι, μπερδευόταν στα πόδια της.

«Δεν είναι μέσα!» φώναξε ξέπνοη στον Μίρο που ανέβαινε τα σκαλιά πίσω της.

«Είσαι σίγουρη; Αφού μιλήσατε πριν από μισή ώρα. Κάπου εδώ γύρω θα βρίσκεται» είπε προσπαθώντας να την καθησυχάσει.

«Άφησε το σκυλί εδώ! Το ακούς πώς κάνει;» Η Μαρίτα φώναζε εκτός εαυτού.

«Ηρέμησε. Μην πανικοβάλλεσαι!» είπε ο Μίρο.

Μπήκαν μαζί στο σπίτι, και η Μαρίτα κοίταξε με απόγνωση την ακαταστασία που επικρατούσε.

«Σαν να έχει γίνει πάλι! Κοίτα αυτά τα σκόρπια χαρτιά. Σκισμένα, πεταμένα. Ο Παύλος! Αυτός φταίει για όλα. Δεν έπρεπε να φύγουμε, Μίρο. Γιατί τον αφήσαμε;»

«Μαρίτα, ο Στράτος δεν είναι μωρό παιδί. Γνωρίζει πολύ καλά πώς να προστατέψει τον εαυτό του. Δεν βοηθάνε οι υστερίες».

Η Κλόε εμφανίστηκε αμήχανη στην πόρτα κοιτώντας τότε τον έναν και τότε τον άλλον.

Η Μαρίτα, με δάκρυα στα μάτια, έψαχνε σπασμωδικά.

«Τι ηλίθια που ήμουν να σε ακολουθήσω! Να τρέχω πάντα από πίσω σου! Φτάνει να κουνήσεις το δαχτυλάκι σου! Γιατί να σου δείξω τη βιντεοκασέτα;»

«Μαρίτα σταμάτα!» Ο Μίρο τής έπιασε απελπισμένα τα χέρια.

«Πότε περιμένεις να της το πεις; Για όλα έχεις τον χρόνο σου εσύ! Ακριβώς σαν τον πατέρα σου!»

Το χαστούκι του Μίρο την έκανε να σωπάσει απότομα. Έπιασε το μάγουλό της που έκαιγε, κοιτάζοντάς τον με ορθάνοιχτα μάτια.

«Για εμένα μιλάτε;» άκουσε την Κλόε να ρωτάει. Είχε ξεχάσει τη γυναίκα, όπως είχε ξεχάσει πως καταλάβαινε τα ελληνικά, παρότι είχε χρόνια να τα μιλήσει.

«Θα σου εξηγήσω, Κλόε» άρχισε να λέει ο Μίρο, σταμάτησε όμως απότομα καθώς το βλέμμα του έπεσε πάνω στις σημειώσεις του Στράτου.

Η Μαρίτα τού άρπαξε σχεδόν το χαρτί από τα χέρια.

«Στην Παναγιά στην Κόκκινη σπηλιά! Ο γρίφος που μου έλεγες. Ο Στράτος τον έλυσε επιτέλους. Εκεί πηγαίνουν. Πρέπει να βιαστούμε!» Η Μαρίτα κούνησε ανυπόμονη το χαρτί μπροστά στα μάτια του Μίρο.

«Πόσο μακριά είναι;» ρώτησε ο Μίρο, καθώς τραβούσε τη σαστισμένη Κλόε μαζί του.

«Με το αγροτικό του Στράτου περίπου τρία τέταρτα. Με το τζίπ σου όμως μπορούμε να γλιτώσουμε χρόνο».

«Και πάλι πίσω τους θα είμαστε» μουρμούρισε μέσα από τα δόντια του ο Μίρο, καθώς ξεκλείδωνε το τζίπ.

Είχε ήδη βάλει εμπρός και έκανε μανούβρα, όταν η Μαρίτα είδε τον σκύλο που έτρεχε ξοπίσω τους.

«Έλα, Ρήγα! Πήδα!» φώναξε η Μαρίτα και καθώς η μηχανή μούγκριζε, άνοιξε την πόρτα του συνοδηγού.

«Είσαι τρελή;» της φώναξε ο Μίρο, όμως ξεφύσηξε ανακουφισμένος καθώς ο Ρήγας προσγειωνόταν λαχανιασμένος στην αγκαλιά της.

Τα επόμενα είκοσι λεπτά η Μαρίτα έδινε σαν τρελή οδηγίες, αγνοώντας τις προειδοποιήσεις του Μίρο για το πόσο επικίνδυνο ήταν να ξεφύγουν από τον δρόμο.

«Μην ανησυχείς. Στρίψε τώρα! Από εδώ!» του φώναξε, καθώς εκείνος με μια απότομη μανούβρα έστριψε την τελευταία στιγμή το τιμόνι, οδηγώντας το τζιπ σε μια ξέφρενη πορεία που έβγαζε κατευθείαν στο ποτάμι. Είχαν αφήσει τον δρόμο ακριβώς από πάνω τους, τινάζοντας ξοπίσω τους κλαδιά δέντρων που η μανία του οχήματος είχε συμπαρασύρει.

«Μπορεί να μην έφυγαν αμέσως» είπε στη Μαρίτα, βρίσκοντας ξανά την ψυχραιμία του. «Ίσως η απόσταση που μας χωρίζει να είναι πολύ μικρότερη. Κάτω από το κάθισμα έχω ένα ζευγάρι κιάλια. Εσύ ξέρεις τι γυρεύουμε. Μπορείς να ψάξεις;»

Η Μαρίτα έσπρωξε τον Ρήγα στα πόδια της κι έπιασε τα κιάλια. Εστιάζοντας σε ένα σημείο που μόνο αυτή μπορούσε να διακρίνει.

«Έφτασαν! Κάτι γυαλίζει στο μικρό γεφύρι που βγάζει στο εκκλησάκι. Πιο γρήγορα, Μίρο! Στα διακόσια μέτρα δεν θα μπορούμε να προχωρήσουμε άλλο!»

Το τζιπ τραντάχτηκε και ακινητοποιήθηκε, καθώς είχαν φτάσει στο σημείο που το ποτάμι βάθαινε επικίνδυνα. Αριστερά και δεξιά τους υπήρχαν μόνο βράχοι, που εναλλάξ σχημάτιζαν πλατώματα για να υψωθούν και πάλι απότομα. Το νερό έτρεχε βουίζοντας και αφρίζοντας ανάμεσά τους.

«Πλησιάζουμε στον μικρό καταρράκτη. Μπορούμε να περάσουμε με ασφάλεια πεζοί. Είκοσι μέτρα πιο κάτω, αρχίζουν τα σκαλιά για το εκκλησάκι. Από εκεί και πέρα το ποτάμι συνεχίζει ορμητικό, καθώς το νερό που τρυπάει τους βράχους δημιουργεί έναν μεγάλο καταρράκτη που φράζει σχεδόν την είσοδο της σπηλιάς».

Ο Ρήγας πήδηξε πρώτος γαβγίζοντας με μανία και η Μαρίτα τον ακολούθησε αδιαφορώντας για το παγωμένο νερό.

Στράφηκε μια στιγμή για να κοιτάξει τον Μίρο και την Κλόε που δεν είχε πει κουβέντα σε όλη την ξέφρενη διαδρομή τους.

«Βγάλε τα παπούτσια σου, Κλόε!» της φώναξε στα γερμανικά.

Εκείνη κοίταξε φοβισμένα το νερό, και πειθήνια πέταξε τα ακριβά της πέδιλα στην όχθη.

54.

Ο Στράτος έδειξε το εκκλησάκι στον Παύλο. «Βλέπεις πάνω και αριστερά; Εκεί είναι η κόκκινη σπηλιά. Εκεί με οδήγησε ο κώδικας. Μόνο που αυτό που βρήκα δεν ήταν παρά το παλιό κιτάπι ενός μαυραγορίτη με όλες τις συναλλαγές του». Ο Στράτος θεώρησε άσκοπο να μιλήσει για τις δοσοληψίες του Θώδη Κερασάρη, μη θέλοντας να αμαυρώσει την εικόνα της Μαρίτας.

«Δεν μπορεί, κάτι παραπάνω θα υπήρχε. Γιατί ο γέρος να μπει σε όλο αυτόν τον κόπο;» ρώτησε ανυπόμονα ο Παύλος

«Για να αφήσει πίσω του αυτά» είπε ο Στράτος κι έβγαλε από την τσέπη του τις δύο δεκάρες που είχε βρει κρυμμένες στο δέσιμο του χοντρού τετραδίου.

«Με δουλεύεις; Τι σημαίνει αυτό;»

«Έπεσαν από το δέσιμο του τεφτεριού. Ο Φίλιος είχε πολύ κοφτερό μυαλό. Ίσως να περίμενε το ίδιο και από εμάς».

«Κι αν υπήρχε και κάτι ακόμη στη σπηλιά; Πώς είμαι σίγουρος ότι δεν το βρήκες; Ή πως έψαξες καλά;»

«Δεν θα είχα κανένα λόγο να βρίσκομαι εδώ. Μη νομίζεις πως το μαχαίρι σου με φόβισε. Όχι, είμαι σίγουρος ότι είναι κάτι άλλο. Αν υπάρχει θησαυρός, δεν βρίσκεται εκεί πάνω».

«Στα τυφλά δεν θα βρούμε ποτέ τίποτα. Εξάλλου η Μαρίτα και ο Γερμανός της θα ανησυχήσουν για σένα, έτσι δεν είναι; Αυτοί δεν ήταν στο τηλέφωνο πριν; Αλήθεια, πού εξαφανίστηκαν οι δυο τους; Όχι πως με ενδιαφέρει για το ειδύλλιο, θέλω απλώς να σιγουρευτώ πως δεν θα μου κουβαλήσουν τίποτα μπάτσους εδώ».

«Πήγαν στην Αθήνα να φέρουν κάποια που θα ήθελε πολύ να σε συναντήσει». Τα μάτια του Στράτου παρατηρούσαν ανεξιχνίαστα την έκφραση του Παύλου. Είχε καταφέρει να τον κλονίσει. «Ίσως να μπορεί να επιβεβαιώσει ποιος ήταν ο Φίλιος Χράνης. Αυτός μου έγραφε πως η κόρη του είχε το όνομα μιας νύμφης της Αρκαδίας» συνέχισε.

«Δεν την ξέρω! Δεν θέλω να την ξέρω! Αυτή ήταν η αιτία που χάθηκε εκείνος».

Ο Στράτος αναρωτήθηκε ξανά αν ο Παύλος και ο Λάλος ήταν το ίδιο πρόσωπο. Ήταν ολοφάνερο όμως πως ο νέος άντρας που, παρά το φονικό μαχαίρι που κράδαινε επικίνδυνα, έμοιαζε με μικρό παραπονεμένο αγόρι, βασανιζόταν από το επώδυνο παρελθόν του. Ότι είχε περάσει, τον είχε

ταράξει τόσο που η περασμένη του ζωή μπλεκόταν σε επικίνδυνα μονοπάτια μέσα στο όμορφο κεφάλι του. Ποιο θα ήταν το τέλος αυτής της ιστορίας; Είτε έβρισκαν τον θησαυρό είτε όχι, το αγόρι χρειαζόταν βοήθεια. Καθησύχασε τον εαυτό του, σίγουρος ότι ο Μίρο και η Μαρίτα θα διάβαζαν το μήνυμα που είχε αποκρυπτογραφήσει και θα ερχόντουσαν να τους βρουν. Η Μαρίτα γνώριζε πολύ καλά την περιοχή.

Ο Στράτος κοίταξε συλλογισμένος τα αγριοπερίστερα που πετούσαν γύρω από τα ψηλά δέντρα και ύστερα συμβουλευτήκε ξανά το χαρτί που είχε βρει ο Παύλος. «Στα δυο φύλλα από τα σκαλιά το περιστέρι έχει φωλιά κι εκεί κάθεται και κλωσά τα χρυσά αυγά» διάβασε δυνατά.

Ο Παύλος τον κοίταξε εκνευρισμένος.

«Βγάζεις νόημα; Όχι! Σου είπα να χρησιμοποιήσω τον ανιχνευτή. Τι θέλω και ακούω τις βλακείες σου ότι δήθεν δεν θα δείξει τίποτα με τόσο νερό τριγύρω μας; Σίγουρα αυτός ο κολασμένος γέρος μάς βλέπει από κάπου, όπου κι αν είναι αυτό, κι έχει ξεραθεί στα γέλια».

«Μη μιλάς έτσι. Κάνε υπομονή. Το νερό θέλει να μας ξεγελάσει» αποκρίθηκε ο Στράτος.

«Ορίστε! Είμαστε στα σκαλιά, αν εννοεί αυτά ο γρίφος του γέρου. Ποια είναι τα δύο φύλλα; Σίγουρα κάποιο δέντρο. Μα η περιοχή είναι γεμάτη δέντρα. Εγώ δεν βλέπω καμιά χρυσή φωλιά. Μήπως εννοεί κάποιο ξερό δέντρο;» Το μέχρι εκείνη τη στιγμή βλοσυρό πρόσωπο του Παύλου φωτίστηκε σαν να αναπτερώθηκαν οι ελπίδες του.

«Είδες που άρχισες επιτέλους να σκέφτεσαι; Όμως, όχι, δεν είναι αυτό. Σίγουρα πρόκειται για κάτι πιο μόνιμο. Ένα ξερό δέντρο δεν θα χρησίμευε. Ο Φίλιος έπρεπε να είναι σίγουρος πως τα σημάδια του θα άντεχαν στον χρόνο. Οι αντάρτες πάλι, όταν μιλούσαν για φύλλα, δεν εννοούσαν δέντρα αλλά μονάδα μέτρησης. Άρα τα δύο φύλλα μπορεί να είναι μέτρα, δύο, είκοσι ή και διακόσια».

«Μπορεί να φτάσουμε και στη θάλασσα και να μην το καταλάβουμε!» ειρωνεύτηκε ο Παύλος.

«Αν όμως υποθέσουμε πως το αίνιγμα του Φίλιου είχε τρία μέρη;» συνέχισε ο Στράτος αδιαφορώντας για το ύφος του. «Έχουμε την κόκκινη σπηλιά όπου βρήκα τα δύο νομίσματα, κι έχουμε και μια απόσταση που μετριέται από εδώ που στεκόμαστε μέχρι κάποιο σημείο όπου φωλιάζουν πουλιά».

«Το περιστέρι έχει χρυσή φωλιά, δηλαδή εκεί είναι θαμμένος ο θησαυρός» πρόσθεσε ανυπόμονα ο Παύλος.

Κάτι βασάνιζε το μυαλό του Στράτου. Υπήρχε κάποια λεπτομέρεια που είχε ξεχάσει. Ο κρότος που ακούστηκε λίγο πιο μακριά ξάφνιασε και τους δυο τους. Ένα κοπάδι πουλιά φτεροκόπησε τρομαγμένο με κατεύθυνση τη σκοτεινή σπηλιά όπου το νερό χανόταν ορμητικό καθώς ενωνόταν με αυτό του μεγάλου καταρράκτη που τρυπούσε τα βράχια κάτω από το εκκλησάκι. Ο κρότος και τα αγριοπερίστερα, η βροντή και η αστραπή, ο ήχος και το φως. Το βουητό του νερού και το απόκοσμο φως των βράχων. Η σπηλιά του Κοκκίνη!

«Τι ανόητος που ήμουν! Ο κώδικας έλεγε ΣΠΗΛΙΑ ΚΟΚΚΙΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑ. Δεν εννοούσε μόνο το ασκηταριό, αλλά και τη σπηλιά του Κοκκίνη. Εκεί που φωλιάζουν τα αγριοπερίστερα. Και τα νομίσματα... Πόσο έξυπνο αλήθεια! Η πληρωμή του βαρκάρη για το πέρασμα στον άλλον κόσμο!»

«Παραμιλάς, Στράτο;» Ο Παύλος πήγε ξανά να ειρωνευτεί, όμως σταμάτησε.

«Λίγα μέτρα πιο κάτω, το ποτάμι στρίβει απότομα και χάνεται στη σπηλιά του Κοκκίνη. Οι θρύλοι λένε πως εκεί βρισκόταν μια από τις εισόδους στον Κάτω Κόσμο, και πως αν πλήρωνες τα δύο νομίσματα, το ταξίδι σου θα ήταν ασφαλές. Ακριβώς στα είκοσι μέτρα από εδώ, μέσα στη σπηλιά, υπάρχει ένα απολιθωμένο δέντρο. Εκεί φωλιάζουν τα αγριοπερίστερα. Δεν ήταν τρελός ο Φίλιος ούτε και ανόητος. Απλώς κρατούσε το μυστικό του». Στράφηκε στον Παύλο που τώρα το βλέμμα του πρόδιδε μόνο απληστία.

«Τότε πάμε! Τι περιμένουμε;»

«Είναι επικίνδυνο πέρασμα. Μια δοκιμασία ζωής. Θα αντέξεις;»

«Δεν ξέρεις με ποιον μιλάς!»

Ο Στράτος έριξε ένα τελευταίο βλέμμα στο αγγελικό πρόσωπο που είχε συμμαχήσει ξανά με τον διάβολο, και μπήκε στο ποτάμι. Το νερό ήταν παγωμένο, και μόλις στα δυο βήματα τού είχε φτάσει μέχρι τη μέση.

«Μόνο όσοι έχουν πίστη, προχωρούν» είπε σαν να μιλούσε στον εαυτό του.

«Μα τον Θεό, έχω πίστη! Στο χρήμα». Ο Παύλος μουρμούρισε μέσα από τα δόντια του και μπήκε κι αυτός στο νερό.

Τα βήματα του Στράτου ήταν αργά και προσεκτικά. Πατούσε σταθερά στον πυθμένα, που ακόμη φαινόταν ολοκάθαρα. Σε λίγο το νερό θα έφτανε στους ώμους του. Στράφηκε να κοιτάξει τον Παύλο. Ακόμη κι εκείνη τη στιγμή δεν ανησυχούσε για τον εαυτό του, παρά γι' αυτόν τον αντιφατικό άντρα. Τι σήμαινε αλήθεια η λύτρωση για τον κάθε άνθρωπο;

«Πέταξέ το αυτό το πράγμα που έχεις στον λαιμό σου. Θα μπλεχτεί πουθενά και θα έχεις άσχημα ξεμπερδέματα!» του είπε παρατηρώντας πως το μακρύ φουλάρι που φορούσε, είχε τυλιχτεί σαν θηλιά στο σβέρκο του Παύλου.

Εκείνος έκανε μια κίνηση σαν για να σιγουρευτεί πως το παράταιρο στενόμακρο ύφασμα που φορούσε στον λαιμό του ήταν στη θέση του. «Όχι! Είναι το γούρι μου, το ξόρκι μου για τον θάνατο!» γέλασε και συνέχισε την πορεία του.

Ο Στράτος κούνησε το κεφάλι σηκώνοντας τα μάτια, σαν να ήθελε να αντικρίσει για τελευταία φορά το φως του ήλιου. Σε λίγο δεν θα υπήρχε παρά μόνο το σκοτάδι. Βρισκόντουσαν ακριβώς στη στροφή. Σε δευτερόλεπτα ο βράχοι θα τους κύκλωναν, αλλάζοντας το τοπίο. Παρότι το σημείο απ' όπου είχαν ξεκινήσει ήταν σχεδόν δίπλα τους, φάνταζε σαν να βρισκόταν στην άλλη άκρη του κόσμου, του κόσμου των ζωντανών. Το βουητό του καταρράκτη τού τρυπούσε τα αυτιά, αυτό όμως ενέτεινε την ακοή του. Μπορούσε να ακούσει τα πάντα, τα κρωξίματα των πουλιών που φτεροκοπούσαν έκπληκτα από την ανθρώπινη παρουσία, τα πιο μακρινά αλυσχίσματα. Το νερό ήταν ο σύμμαχός του.

Κάπου πίσω τους ένα σκυλί γάβγιζε. Ο Ρήγας, ο δικός του Ρήγας! Ο Στράτος σταμάτησε και στράφηκε ξανά προς την όχθη. Τότε ξεχώρισε τις τρεις φιγούρες. Είχαν φτάσει! Δεν έπρεπε όμως να προχωρήσουν παραπέρα.

«Σταματήστε! Είναι επικίνδυνο! Μείνετε στην όχθη» τους φώναξε.

«Στράτο, πού πηγαίνετε; Άφησέ τον, είναι τρελός! Γύρνα πίσω!» ούρλιαξε η Μαρίτα.

Εκείνος κούνησε το χέρι σαν να τους απαγόρευε να ακολουθήσουν και συνέχισε την πορεία του.

Ο Παύλος στράφηκε προς τα πίσω και φώναξε με τη σειρά του: «Μην κάνετε βήμα παραπέρα! Αλλιώς τον σκοτώνω επιτόπου!» Και για να σιγουρευτεί πως η απειλή του έπιασε τόπο, σήκωσε ψηλά το μαχαίρι.

«Λάλο!» ακούστηκε η άλλη γυναικεία φωνή.

Εκείνος απόμεινε σαν στήλη άλατος, όχι παραπάνω όμως από λίγα δευτερόλεπτα, ίσα για να συνέλθει και να φωνάζει ξανά: «Φύγε! Όποια κι αν είσαι, φύγε!» Με σπασμωδικές κινήσεις, τύλιξε το φουλάρι γύρω από το κεφάλι του, λες κι έτσι θα γλίτωνε από τη φωνή που ο αντίλαλός της πολλαπλασιαζόταν γύρω τους, και συνέχισε την πορεία του.

Ο Στράτος πέρασε επιδέξια από την άκρη της αφρισμένης δίνης του καταρράκτη, και μπήκε στον υγρό τάφο της βραχώδους σήραγγας. Πενήντα μέτρα χρειαζόταν ο θυμός του νερού για να καταλαγιάσει, καθώς πιο ήρεμο

πια έβγαινε από την άλλη μεριά για να συνεχίσει τη μακρινή του πορεία. Παρά το λιγοστό φως, διέκρινε τις νυχτερίδες που φτεροκοπούσαν στα βράχια ενοχλημένες από την ανθρώπινη παρουσία. Στα οκτώ μέτρα μπροστά τους μπορούσε να ξεχωρίσει το τεράστιο δέντρο που είχε γίνει ένα με το σπηλαιώδες χάος.

Ο Παύλος τον προσπέρασε αψηφώντας το ορμητικό νερό.

«Πρόσεχε, ανόητο παιδί! Γύρω από το δέντρο σχηματίζεται δίνη και το νερό βαθαίνει απότομα. Πήγαινε πιο αριστερά, στην άμμο!»

Εκείνος όμως δεν του έδωσε σημασία. Το νερό μανιασμένο πάλευε να τους καταπιεί. Η αποκοτιά του Παύλου δεν είχε ταίρι. Άξιζε όμως τον κόπο; Ο Στράτος πήρε βαθιά ανάσα και βούτηξε με το κεφάλι προχωρώντας γρήγορα προς το μέρος του απερίσκεπτου άντρα. Βγήκε ξανά στην επιφάνεια, ενώ το νερό γουργούριζε ολούθε. Ο Παύλος δεν φαινόταν πουθενά. Ο τρελός! Θα πνιγόταν. Ξεφύσηξε με ανακούφιση, όταν επιτέλους τον είδε να αναδύεται βήχοντας και φτύνοντας νερό.

«Τράβα αριστερά!» του φώναξε ξανά.

Ο Παύλος κρατήθηκε από το δέντρο και ξαναβούτηξε στο νερό.

«Το βρήκα. Είναι γεμάτο λίρες! Χρυσές λίρες!» ούρλιαξε πετώντας μερικά νομίσματα στην αμμουδερή όχθη.,

Καθώς ο Παύλος άλλαξε χέρι για να πιαστεί από ένα πιο χοντρό κλαδί, ένα περιστέρι, ενοχλημένο από τον απρόσκλητο επισκέπτη, πέταξε σχεδόν πάνω από το κεφάλι του κι εκείνος, χάνοντας ξανά την ισορροπία του, παρασύρθηκε από τη δίνη του νερού. Ο Στράτος δεν σκέφτηκε ούτε στιγμή. Βούτηξε αδιαφορώντας πλέον για την επικίνδυνη δίνη, το ρεύμα όμως τον απομάκρυνε. Απελπισμένος, παρακολούθησε την πορεία του Παύλου προς τα βράχια. Δεν μπορούσε να κάνει πια τίποτα. Εκείνη τη στιγμή αισθάνθηκε κάτι να τον σκουντάει και τη μουσούδα του Ρήγα να αγγίζει το πρόσωπό του.

«Πιάσ' το Ρήγα!» φώναξε στο σκυλί δείχνοντας το μακρύ φουλάρι που στριφογυρνούσε όμοιο με φίδι στο νερό.

Το σκυλί γάβγισε για να δείξει πως κατάλαβε, κι άρπαξε την άκρη του υφάσματος γερά στα δόντια του. Ο Στράτος το έδεσε στο κοντινότερο κλαδί και τράβηξε με προσοχή τον αναίσθητο Παύλο μέχρι τη μικρή αμμουδιά στα αριστερά.

«Γιατί αγόρι μου, γιατί;» ρώτησε σκυφτός πάνω από το ταλαιπωρημένο σώμα που ίσα που ανάσαινε.

Καθώς δεν πήρε απάντηση, τύλιξε τα χέρια του γύρω από τον Παύλο κανακεύοντάς τον σαν μωρό, προσπαθώντας να τον ζεστάνει.

«Μην τον αφήσεις να χαθεί! Θεέ μου! Συγχώρεσέ τον, κι αυτόν κι εμένα!» εκλιπαρούσε μια ανώτερη δύναμη, καθώς αντιλαμβανόταν πως αυτό που έψαχνε το αγόρι δεν ήταν ο θησαυρός, αλλά η λύτρωση. Η λύτρωση που θα έφερνε ο χαμός του Λάλου ή του Παύλου, όποιος κι αν ήταν αυτός εμπρός του.

«Στράτο!» άκουσε τη φωνή του Μίρο, και είδε σχεδόν ταυτόχρονα την αντρική φιγούρα να πλησιάζει το σημείο που το νερό στραφτάλιζε. Απέστρεψε γεμάτος απέχθεια το βλέμμα του από τον μισοκρυμμένο ντενεκέ.

«Πρέπει να τον βγάλουμε από εδώ!» φώναξε δείχνοντας τον Παύλο.

Τραβώντας και οι δύο μαζί το αναίσθητο σώμα, κατόρθωσαν να βγουν ξανά στο φως περνώντας μακριά από τη δίνη του νερού. Με κόπο μετέφεραν το παγωμένο σώμα στο αυτοκίνητο και το τύλιξαν στις κουβέρτες.

Ο Στράτος έσκυψε ξανά πάνω από τον Παύλο, που έμοιαζε με κέρινη φιγούρα, ώσπου ένα χέρι τον έσπρωξε βίαια και η άγνωστή του γυναίκα αγκάλιασε το αναίσθητο αγόρι κλαίγοντας γοερά.

55. Δευτέρα νωρίς το απόγευμα

Μέχρι να φτάσουν ξανά στον Λόγγο, το ασθενοφόρο περίμενε ήδη έξω από το σπίτι της Μαρίτας, κι εκείνη μακάρισε για μία και μοναδική φορά στη ζωή της την ύπαρξη των κινητών αλλά και το πόσο διάσημη ήταν η ίδια.

Η Κλόε μπήκε στο ασθενοφόρο που ξεκίνησε με τη σειρά του να ουρλιάζει. Ο Στράτος και ο Μίρο επέμεναν να ακολουθήσουν αμέσως, όμως η Μαρίτα δεν άκουγε λέξη.

«Το μόνο που μου μένει είναι να πάθεις κάτι τώρα που σε βρήκα!» απάντησε στις διαμαρτυρίες του Μίρο. «Και εσύ και ο Στράτος είστε βρεγμένοι μέχρι το κόκαλο. Πηγαίνετε να βάλετε στεγνά ρούχα και ύστερα φεύγουμε κατευθείαν για το νοσοκομείο».

Ανέβηκε βιαστική στην κρεβατοκάμαρά της και ταυτόχρονα κοιτούσε το κινητό της. Είδε πως είχε αναπάντητες κλήσεις, όλες από τον Νάσο. Κάλεσε τον αριθμό του, ενώ άλλαζε ρούχα.

«Τόσο πολύ σε απορρόφησε ο σκηνοθέτης σου που δεν σηκώνεις ούτε το τηλέφωνο πια;» ήταν τα πρώτα λόγια του Νάσου.

«Τι συμβαίνει;» ρώτησε η Μαρίτα αγνοώντας τον γνώριμο σαρκασμό του.

«Σου στέλνω κάτι με φαξ. Είμαι σίγουρος πως θα σε ενδιαφέρει».

Σχεδόν ταυτόχρονα, άκουσε τον συριγμό, καθώς ένα ρολό χαρτιού ξεδιπλωνόταν από τη συσκευή για να αγγίξει νωχελικά το ξύλινο πάτωμα.

Έκοψε το χαρτί διαβάζοντάς το στα γρήγορα, και αρπάζοντας τα κλειδιά του αυτοκινήτου της, βγήκε τρέχοντας από το σπίτι ακριβώς την ώρα που ο Μίρο και ο Στράτος έρχονταν από την αντίθετη κατεύθυνση.

«Εσύ οδηγείς!» είπε στον Μίρο πετώντας του τα κλειδιά του αυτοκινήτου, ενώ καθόταν ανακουφισμένη στη θέση του συνοδηγού.

«Τι είναι αυτά τα χαρτιά που έχεις μαζί σου;» ρώτησε ο Στράτος

«Μια ιστορία για τη χαμένη παιδική αθωότητα» μονολόγησε η Μαρίτα, καθώς κοιτούσε τις φωτογραφίες των δύο νεαρών που συνόδευσαν το πρώτο από τα δύο άρθρα. Κι έπειτα άρχισε να διαβάζει με αργή φωνή:

Τα νέα του Παγασητικού, 15 Νοεμβρίου 1988

Συμμορία ανηλίκων λυμαίνεται τον Βόλο.

Πέντε ανήλικοι μεταξύ 14 και 16 ετών, είχαν μετατρέψει τα περίχωρα του Βόλου σε ορμητήριό τους. Την ώρα που άλλα παιδιά βρίσκονταν στο σχολείο, οι πέντε νεαροί εντρυφούσαν στο μάθημα της παρανομίας. Η δράση των δύο από αυτούς έλαβε τέλος, όταν η αστυνομία τους συνέλαβε την ώρα που επιχειρούσαν να ληστέψουν βενζινάδικο στην είσοδο της πρωτεύουσας του νομού μας. Οι υπόλοιποι τρεις κατόρθωσαν να διαφύγουν. Οι συλληφθέντες είναι οι δεκαπεντάχρονοι ανήλικοι Λάζαρος ή Λάλος Στροφίδης και Παύλος Αλεξίου. Ο πρώτος κρατούσε πέτρες με τις οποίες απειλούσε να σπάσει το κεφάλι του ιδιοκτήτη, ενώ ο δεύτερος φύλαγε τσίλιες.

Οι δύο ανήλικοι είναι πολύ πιθανό να πάρουν τον δρόμο του αναμορφωτικού καταστήματος, καθώς δεν είναι η πρώτη φορά που απασχολούν το αστυνομικό δελτίο. Μερικές εβδομάδες πριν τους είχαν βρει να κοιμούνται ελεεινοί στην κρεβατοκάμαρα του εξοχικού του Α.Κ., επιχειρηματία, αφού προηγουμένως είχαν αδειάσει το ψυγείο του σπιτιού. Ο επιχειρηματίας, που θέλει να παραμείνει ανώνυμος, παρακάλεσε να τους γίνουν μόνο συστάσεις και να μην εμπλακούν με τη δικαιοσύνη.

Μάταιος κόπος! Η παιδική αθωότητα είναι κάτι που οι δύο παραβάτες έχουν από καιρό χάσει!

Τα νέα του Παγασητικού, 10 Μαΐου 1989

Τραγικό τέλος βρήκε δεκαεξάχρονος που προσπάθησε να αποδράσει από το αναμορφωτικό ίδρυμα του Βόλου. Ο νεαρός είχε κατορθώσει να ανέβει στην ταράτσα του κτιρίου μαζί με συγκατατούμενό του, με σκοπό να διαφύγουν ρίχνοντας σεντόνια που είχαν δέσει μεταξύ τους. Ο δεύτερος δεν πρόλαβε να επιχειρήσει το παράτολμο εγχείρημα, αφού παρακολούθησε με φρίκη τον φίλο του να τσακίζεται στις πλάκες του περιβόλου, καθώς το αυτοσχέδιο σχοινί δεν άντεξε το βάρος του. Την ώρα που ο ένας έπαιρνε τον δρόμο για το νεκροτομείο, ο άλλος νοσηλευόταν σε νοσοκομείο της πόλης μας υπό παρακολούθηση ψυχολόγου.

Η εφημερίδα μας είχε δημοσιεύσει και στο παρελθόν άρθρο της σχετικά με τους δύο νεαρούς. Σήμερα, από σεβασμό στη μνήμη του ενός παιδιού και συμπάσχοντας στον ισχυρό κλονισμό του άλλου, δεν δημοσιεύουμε τα ονόματά τους.

Ευχόμαστε η πολιτεία να βελτιώσει τις συνθήκες αναμόρφωσης. Κλείνουμε τονίζοντας πως η πρόληψη είναι πάντα προτιμότερη από την καταστολή.

«Ποιος από τους δύο είναι;» ρώτησε ο Μίρο ενώ έκοβε ταχύτητα καθώς περνούσαν πάνω από ένα χαμηλό πέτρινο γεφύρι.

«Δεν ξέρω. Η λεζάντα κάτω από τις φωτογραφίες δεν διευκρινίζει» απάντησε η Μαρίτα καθώς κοιτούσε τα νεανικά πρόσωπα που έμοιαζαν τόσο μεταξύ τους. Τα δυο αγόρια γελούσαν στον φακό, προφανώς με το αστείο τους, καθώς γύρω από τους λαιμούς τους ήταν τυλιγμένο το ίδιο μακρύ φουλάρι. Τα μάτια της βούρκωσαν στην ανάμνηση της πρώτης της συνάντησης με τον Παύλο στο καμαρίνι της. Και τότε, φορούσε αυτό ακριβώς το λευκό λινό ύφασμα πάνω από το σοβαρό του κοστούμι.

«Δεν έχει σημασία ποιος είναι πραγματικά αυτός που μας συστήθηκε ως Παύλος Στροφίλης» είπε τότε ο Στράτος. «Αυτός που γνωρίσαμε εμείς θα ζήσει. Δεν πάει κανείς στον άλλον κόσμο με τέτοια πληρωμή! Ο βαρκάρης δεν τη δέχτηκε» κατέληξε ακουμπώντας στην παλάμη της Μαρίτας τις δυο δεκάρες που κρατούσε.

«Και ο θησαυρός;» τον ρώτησε, καθώς κοιτούσε τα νομίσματα χωρίς να καταλαβαίνει.

«Λίρες, μόνο που ήταν κάλπικες» είπε ο Στράτος, και βγάζοντας από την τσέπη του μια χούφτα νομίσματα τα πέταξε από το ανοιχτό παράθυρο.

Η Μαρίτα παρατήρησε την πορεία τους, μέχρι που αυτά χάθηκαν στην αφρισμένη δίνη του ποταμιού, στο ίδιο σημείο όπου πριν από έντεκα χρόνια έκαναν τα γυρίσματα για την Ακριβή ανάσα του νερού.

ΕΠΙΜΥΘΙΟ

Τρίτη πρωί

«Τι ήθελε να κρύψει ο Φίλιος;» αναρωτήθηκε ο Στράτος κοιτάζοντας προς το σκοτεινό πέραςμα του Κοκκίνη. Το μήνυμα που είχε αφήσει πίσω του ο πρώην αντάρτης παρέμενε ανεξιχνίαστο, αυτός όμως είχε κάτι ακόμη να κάνει. Έβγαλε τα παπούτσια του και μπήκε με σιγουριά στο ποτάμι. Χρειάστηκε δέκα λεπτά για να φτάσει μέχρι το απολιθωμένο δέντρο.

Τα αγριοπερίστερα τον κοιτούσαν με τα χάντρινα μάτια τους όση ώρα ο Στράτος εξέταζε τον αιωνόβιο σχηματισμό. Με αργές κινήσεις και προφέροντας καθησυχαστικούς ήχους όμοιους με τα γουργουρητά των πουλιών, ερεύνησε τις εσοχές του πετρωμένου κορμού. Υπολόγισε νοερά το ύψος του Φίλιου (κάπου ένα κεφάλι παραπάνω από το δικό του ανάστημα) και τεντώνοντας το σώμα του, ψηλάφισε τη σχισμή. Ένα χαμόγελο χαράχτηκε στα χείλη του, καθώς τα χέρια του ξετρύπωσαν το τενεκεδένιο κουτί του καφέ.

Ένα τέταρτο αργότερα περιεργαζόταν το εύρημά του καθισμένος στα σκαλιά που έβγαζαν στο ξωκλήσι. Το καπάκι του κουτιού είχε σφηνώσει και χρειάστηκε ιδιαίτερη προσπάθεια για να το ανοίξει. Μέσα υπήρχε μόνο ένα δερμάτινο πουγκί. Το σήκωσε ψηλά, ενώ σκεφτόταν ότι το περιεχόμενό του θα έβλεπε το φως της ημέρας μετά από πενήντα επτά χρόνια. Τα δάχτυλά του έψαξαν τις ραγάδες του πολυπαθημένου πουγκιού και αποφασιστικά αποκάλυψαν το αντικείμενο που προστάτευε.

Ένας χρυσός σταυρός με στρογγυλεμένες άκρες φορτωμένος ρουμπίνια και σμαράγδια άστραψε στον ήλιο. Ο Στράτος ξεδίπλωσε προσεκτικά το χαρτί που τον συνόδευε.

«Αν για κάποιο λόγο δεν μπορέσω να γυρίσω πίσω, κι αν είσαι εσύ Στρατή μου που το διαβάζεις αυτό, δώσε το στη Φωτεινή. Γιατί για δώρο του αρραβώνα μας το προόριζα, μόνο που με πρόλαβε ο Θώδης. Άραγε αυτός που κλέβει από τον κλέφτη, είναι δυο φορές κλέφτης ή ο Θεός τον συγχωρεί;»

Ο Στράτος χάιδεψε τον σταυρό, και μετά τον ακούμπησε στην καρδιά του, κι από κει στο μέτωπό του. Έκλεισε τα μάτια κι ανάσανε βαθιά. Όπως και μια μέρα πριν στην κόκκινη σπηλιά, έτσι και τώρα, το μυαλό του άδειασε κι

άκουγε ξανά μόνο το αίμα που γοργά κυλούσε στις φλέβες του. Και γύρισε πίσω, πολύ πίσω με τα μάτια της ψυχής.

Το μικρό αγόρι ξύπνησε σαν να το τρυπούσαν σε όλο του το σώμα. Θυμόταν μόνο ένα γυναικείο χέρι που το κρατούσε σφιχτά και μετά τον απότομο θόρυβο, κι όλα γύρω του ήρθαν τα πάνω κάτω. Με κόπο σύρθηκε από το σαραβαλιασμένο αμάξι χωρίς να ξέρει πού βρισκόταν. Μύρισε τον καπνό από τις φλόγες που τύλιξαν τα αναποδογυρισμένα σίδερα, και κάτι το έκανε να τρέξει μακριά. Σε απόσταση ασφαλείας έβλεπε το αμάξι και τα ακίνητα κορμιά να χάνονται μέσα στην καταχνιά της φωτιάς. Απομακρύνθηκε παραιτημένα με τα μάγουλά του ποτισμένα δάκρυα, ενώ κάθε τόσο στρεφόταν στη φωτιά μέχρι που δεν ξεχώριζε τίποτα πια. Παραπάταγε στην παγωμένη ερημιά του δάσους, ώσπου λούφαξε σε μια κουφάλα. Θαρρούσε πως κοιμόταν ή σάμπως να ήταν ξύπνιος; Δεν ήταν στο όνειρό του όμως που είδε το παλικάρι να πλησιάζει. «Πώς βρέθηκες εδώ;» το ρώτησε ο άγνωστος, μα απάντηση δεν πήρε. Το αγόρι καταλάβαινε, δεν μπορούσε όμως να πει λέξη. Ο άλλος το παρατήρησε κάμποσο. Τα μάτια του καρφώθηκαν στον λαιμό του κι άστραψαν σαν τα ρουμπίνια και τα σμαράγδια που στόλιζαν τον σταυρό. Το άρπαξε κι έσκυψε απειλητικός από πάνω του. «Εκεί που θα πας, αυτό δεν θα σου χρειαστεί στα σίγουρα. Στον πόλεμο, τι ένας παραπάνω, τι ένας λιγότερος!». Το παιδί ανήμπορο παρακολούθησε το παλικάρι να απομακρύνεται κραδαίνοντας το όπλο του.

Ήταν χειμώνας καιρός, τέλη του 1941, στο Νεραιδάλωνο.

Η ιδέα για τις **Εκδόσεις Σαΐτα** ξεπήδησε τον Ιούλιο του 2012 με πρωταρχικό σκοπό τη δημιουργία ενός χώρου όπου τα έργα συγγραφέων θα συνομιλούν άμεσα, δωρεάν και ελεύθερα με το αναγνωστικό κοινό.

Μακριά από το κέρδος, την εκμετάλλευση και την εμπορευματοποίηση της πνευματικής ιδιοκτησίας, οι **Εκδόσεις Σαΐτα** επιδιώκουν να επαναπροσδιορίσουν τις σχέσεις Εκδότη-Συγγραφέα-Αναγνώστη, καλλιεργώντας τον πραγματικό διάλογο, την αλληλεπίδραση και την ουσιαστική επικοινωνία του έργου με τον αναγνώστη δίχως προϋποθέσεις και περιορισμούς.

Ο ισχυρός άνεμος της **αγάπης** για το βιβλίο,
το γλυκό αεράκι της **δημιουργικότητας**,
ο ζέφυρος της **καινοτομίας**,
ο σιρόκος της **φαντασίας**,
ο λεβάντες της **επιμονής**,
ο γραίγος του **οράματος**,
καθοδηγούν τη **σαΐτα** των Εκδόσεών μας.

Σας καλούμε λοιπόν να αφήσετε τα βιβλία να πετάξουν ελεύθερα!

Το 1983, η Μαρίτα εγκαταλείπει τις σπουδές της στη Νομική για να γίνει ηθοποιός, επισύροντας την οργή του πατέρα της. Ένας αινιγματικός Γερμανός σκηνοθέτης θα αναλάβει να τη βοηθήσει, ώστε να πραγματοποιήσει το όνειρό της. Τρελά ερωτευμένη μαζί του, ελπίζει πως εκείνος θα ανταποκριθεί στα αισθήματά της, διαψεύδεται όμως.

Κάποια χρόνια μετά, σε μια ενωμένη Γερμανία, θα συναντηθούν στο Φεστιβάλ κινηματογράφου στο Βερολίνο. Η παρεξήγηση που είχε δημιουργηθεί μεταξύ τους λύνεται και τίποτα δεν τους εμποδίζει να γίνουν ζευγάρι. Τουλάχιστον έτσι πιστεύουν, ώσπου όλα ανατρέπονται.

Ένα μυστικό από τα χρόνια της Κατοχής θα στοιχειώσει τις ζωές ενόχων και αθώων. Γύρω τους τα νερά των μύθων και των θρύλων της Αρκαδίας κυλάνε ορμητικά σκορπίζοντας την ακριβή ανάσα τους. Μέχρι τη λύτρωση, μέχρι το τέλος.

